ERRATA.

Preliminary Note, p iii, last line Read कर्त्थि

Page 2, line 10, read लूरपारयो

,, 4, page heading For 2, read 1

Page 6, page heading For 1, read 2.

Page 9, line 2, read उन्मोघ्ये

,, 11, ,, 11, ,, प्रस्कुश्चैव

,, 16, ,, ,, ,, पर्नंनिय

,, ,, ,, 12, ,, सार्यनंय

,, 22, ,, 11 ,, ह्र्र्दयुक

,, 23, ,, 15, ,, मध्यस-र्पेन.

,, 26, ,, 5, ,, मुचरोव-नस

,, 27, ,, 2, ,, मनसा॰

,, 29, ,, 6, ,, कर्तृन

,, 30 ,, 15, ,, शिवश्री

,, ,, last line, ,, काल

,, 33, line 16, transfer the comma to after नदि

Page 34, line 2, read मंगरावु-र्थने

,, 36, ,, 3, ,, रूंपस

,, 37, ,, 8, ,, मद्दस्थिति-मती

,, 38, ,, 3, ,, सूंर्यं

,, ,, ,, 13, ,, व्यपदोवु

,, 42, page heading, and also in heading of Chapter 9, read ŚIVA

Page 43, line 2, read तस्यै

Page 44, line 1, read स्वम्वरां-विस्

,, ,, ,, 3, ,, कर्तौ.

,, ,, heading of Chapter 10, read ŚIVA

Page 44, line 3, from bottom, read चोसु.

Page 46, line 3, read सोंपेंनु.

,, ,, ,, 6, ,, चासंयु

,, ,, ,, 15, ,, है चमा-करवंनि

,, 48, ,, 3, ,, ŚIVA

,, ,, lines 6, 10, 14, 18, 22, read पर्नंनिय

Page 48, line 8, read चग्रस

,, ,, ,, 17, ,, स्र्रूर्यं

,, 49, ,, 13, ,, छत्ता

,, 50, insert 11, before page heading

Page 50, lines 4, 8, 12 16, 20, read पर्नंनिय.

Page 50, line 6, read पिर्यिनय

,, 52, ,, 21, ,, द्यान.

,, 54, ,, 9, ,, सूंर्यं

,, 56, ,, 20, ,, नारायण

,, 57, ,, 9, insert hyphen after प्रत्यश

Page 60, ,, 4, read सूंर्यं

,, 64, ,, 23, ,, दिदुयें

,, 66, head of Chapter 18, read ŚIVA

Page 68, line 3, read जगदीश्वर.

,, 70, ,, 12, ,, सूंर्यं

Page 72, line 1, *read* वैक्रठ .
,, 74, ,, 9, ,, यियित-नंय्
,, 77, ,, 3, transfer (बोजयन्यो) to the end of line 5

Page 82, last line but one For स्वद्दि वोज्, compare note to verse 1876

Page 88, line 16, *read*, बखंचुख
,, 90, ,, 6, ,, नपक्रिय
,, 95, ,, 5, from bottom, *read* सभूतिच

Page 97, line 3, ,, ,, *read* भरेक्मे स्थित्

Page 98, first line of text of Chapter 30, *read* ह्रदय

Page 102, line 9, from bottom, *read* सेंपनुन

Page 104, line 9, *read* बखंचुस
,, 106, ,, 7, , त्वकटुय्
, 108, ,, 6, ,, पोंजिस
,, ,, , 11, ,, सुवृच्छ
,, 109, ,, 2, from bottom, *read* श्चत्यथँ

Page 110, line 9, ,, ,, *read* दुयिचूय

Page 110, last line, *read* नव-दार्

Page 114, line 2, *read* स्वंयं .
,, ,, ,, 5, ,, श्चात्मस्वंयु-कुय्
,, ,, ,, 13, ,, स्वंयं
,, ,, ,, 3, from bottom, *read* स्वंयं

Page 116, lines 2, 6, 10, *read* स्वंयं

Page ,, line 11, *read* Śɪᴠᴀ.
,, 118, ,, 4, from bottom, *read* छुनुसंतु

Page 120, line 6 *read* पनुनुय् .
,, ,, ,, 9, ,, निरंजन
,, 122, ,, 3, ,, निस्वन मेव
,, ,, ,, 7, ,, स्वंस्
,, 123, ,, 4, ,, कल्पा-रम्भा॰ .
, ,, ,, 13, ,, वगँ
,, 124, ,, 10, ,, यज्ञस्
,, ,, ,, 5, from bottom. *read* म्रत्युंजय

Page 128, line 3, of text of Chapter 37, *read* यज्ञस्

Page 129, line 7, of text of Chapter 37, *read* राजा .

Page 129, line 9, of text of Chapter 37, *insert comma, after* रेवा .

Page 130, line 7, *read* जा के
,, ,, ,, 2, from bottom, *read* रूंप

Page 131, ,, 7, *read* समीप .
,, 132, , 16, ,, बूज्यूम् .
,, 136, ,, 9, ,, ननंय
,, ,, ,, 16, ,, वननंय् .
,, ,, ,, 17, ,, स्वननंय
,, ,, , 19, ,, यियित-नंय
,, 140, ,, 3, ,, तिकूय् .
,, 141, ,, 3, ,, श्चपर्या-यात्
,, 142, ,, 8, from bottom. *read* मास्न

Page 143, line 6, *read* धर्मेंय .

Page 144, line 11, *read* सूर्यं
„ 148, „ 3, from bottom, *read* मतु स्वन
Page 154, line 3, *read* सूर्यं
„ 156, „ 5, „ सूर्य
„ 160, „ 7, „ लागान
„ „ , 15, „ मन्दवान
„ 162, , 7, from bottom, *read* स्वदुर्यर
Page 162 line 4 „ „ *read* कामूर्यनाफ
Page 170, lines 1 and 5 *read* सूर्यंन सूर्य, respectively.
Page 170, line 3, *read* चुर्वङ्ग
„ 172, „ 5, „ लोलुकुय
„ 175, last line, „ पुष्प
„ 176, line 5, , कामदास
, „ „ 2, from bottom, *read* सूर्यं
Page 178, line 6, *read* GLORIOUS
„ „ „ 1, of text of Chapter 12, *read* नुर्फारिय
Page 178, line 4, of text of Chapter 12, *read* पनुनुय
Page 178, line 11, of text of Chapter 12, *read* सूर्य
Page 181, line 11, *insert* प्रति *after* त्वा
Page 183, line 9, *read* निरर्थं
„ „ „ 10, „ मर्त.
„ „ last line, „ परिमल मस्य.
Page 184, line 1, , वंनुष् क्वष् for क्वष वंनुष
Page 184, line 11, „ वनवाम
„ 191, „ 3, from bottom, *read* येजयेयमाकाम.
Page 192, line 4, from bottom, *read* महादेवस.
Page 197, line 13, *read* चामीत न स्वस्वरूपेण
Page 197, , 17. „ करण for चरण.
Page 202, „ 5, from bottom, *read* महादेवस
Page 208, last line *read* कलम पठ स्थय.
„ 216 line 9, *read* हिमाल.
„ 218, „ 13, , यावनम् for यौवनम
Page 226, , 5, „ स्वयोमंतु
„ 228, „ 6, „ कमय.
„ 230, „ 2, from bottom, *read* कामुखाव
Page 232, line 3, *read* गहिय.
„ 240, „ 1 „ नाविमंय
„ 241, „ 18, *insert* प्रतीति before चागमिष्यति.
Page 257, line 11, *read* दृ
„ 261, „ 2, „ दृ
, 267, „ 4, from bottom, *read* पन्यकर्तुं.
Page 274, line 3 „ , *read* मयि.
Page 276, line 11, *real* ऋट.
„ 276 and 277, line 12, *add*, in each c1se [illegible] at end of line
Page 278 and 279, line 10, add, in each case [illegible] at end of line
Page 278, line 13, *read* स्वम.
„ 280, „ 2, „ वनमाच
„ „ „ 2, from bottom of text, *read* वित.

Page 72, line 1, *read* वैक्राछ
,, 74, ,, 9, ,, यियित-नेय्
,, 77, ,, 3, transfer (वीजयन्थौ) to the end of line 5
Page 82, last line but one For स्वद्रि वोन्नु, compare note to verse 1876
Page 88, line 16, *read*, वखुंचुख
,, 90, ,, 6, ,, तपक्रिय
,, 95, ,, 5, from bottom, *read* सभूतिस्व
Page 97, line 3, ,, ,, *read* भरेन्ने खित्
Page 98, first line of text of Chapter 30, *read* ह्रदय
Page 102, line 9, from bottom, *read* मेंपनुन
Page 104, line 9, *read* वखुंचुम्
,, 106, ,, 7, , न्यकट्टय.
,, 108, ,, 6, ,, पॉञ्चिस
,, ,, ,, 11, ,, सुवह्स.
,, 109, ,, 2, from bottom, *read* चत्यर्चे
Page 110, line 9, ,, ,, *read* वुथिवूय
Page 110, last line, *read* नव-दार्.
Page 114, line 2, *read* स्तुंयं.
,, ,, ,, 5, ,, च कस्तुंयु कुप
,, ,, , 13, ,, स्तुंयं
,, ,, ,, 3, from bottom, *read* स्तुंयं.
Page 116, lines 2, 6, 10, *read* स्तुंयं.

Page ,, line 11, *read* Śiva.
,, 118, ,, 4, from bottom, *read* कुनसंतु.
Page 120, line 6 *read* पनुनुय्
,, ,, ,, 9, ,, निरज़न
,, 122, ,, 3, ,, चिग्वन मेव
,, ,, ,, 7, ,, स्तुंत्स
,, 123, ,, 4, ,, कल्पा-रम्भा॰.
,, ,, ,, 13, ,, वर्गं
,, 124, ,, 10, ,, यज्ञस्
,, ,, ,, 5, from bottom. *read* म्हत्युंजय
Page 128, line 3, of text of Chapter 37, *read* यज्ञस
Page 129, line 7 of text of Chapter 37, *read* राजा
Page 129, line 9, of text of Chapter 37, *insert comma, after* रेवा
Page 130, line 7, *read* जा कै
,, ,, ,, 2, from bottom *read* स्वंप
Page 131, ,, 7, *read* समीप.
,, 132, ,, 16, , धूम्य स्.
,, 136, ,, 9, ,, तमनंय्
,, ,, ,, 16, ,, वमनंय
,, ,, ,, 17, ,, त्वमनंय्
,, ,, , 19, ,, यियित-भंय्.
,, 140, ,, 3, ,, सिकूय्.
,, 141, ,, 3, ,, चपया-यात्
,, 142, ,, 8, from bottom, *read* साम
Page 143, line 6, *read* धर्मेच.

Page 285, line 2, *read* प्राणात्मना, and omit marks of parenthesis before भर्गं and after च

Page 290, line 7, *read* फेरव

,, 292, ,, 4, from bottom *read* य वरुजलन

Page 294, line 2, *read* मर

,, 304, ,, 1, ,, चन्द्रचूड

,, 308, ,, 5, ,, गरि

,, 315, ,, 2 from bottom *read* प्रापयिष्यति.

Page 318, in page heading, *for* 9, *read* 49

Page 320, line 4, from bottom, *read* लंगनम

Page 346, line 4 *read* उमाधर-मय

Page 354, ,, 11, ,, स्वंदुराष

,, ,, ,, 2, from bottom *read* स्युमोन

Page 406 line 8, *read* स्वसृ.

PREFERABLE SPELLINGS OF KASHMIRI WORDS

Page 4, line 9, *read* सार्यनिय
,, ,, ,, 11, ,, वौद
,, ,, ,, 17, ,, वंसत्र
,, ,, ,, 21, ,, शक्ति
,, 12, ,, 2, ,, मथ् च्यथ
,, 14, ,, 19, ,, कमारौ
,, 20, ,, 3, ,, वौद
,, 22, ,, 1, ,, ग्वलावस्
,, ,, ,, 10, ,, निश्कल
,, ,, ,, 13, ,, वंसत्र्
,, ,, ,, 14, ,, निश्कामय
,, 28, ,, 14, ,, सार्यनिय
,, 30, ,, 20, ,, गांगल
,, 34, ,, 11, ,, शर्मन्द
,, 42, ,, 5, ,, वांनौ
,, ,, ,, 6, ,, वौद्
,, 46, ,, 2, ,, ववनन
,, ,, ,, 18, ,, च्यानकर
,, 52, ,, 10, ,, करनावनार
,, ,, ,, 19, ,, शङ्कर
,, 56, ,, 1 ,, ववनन.
,, 62, ,, 18, ,, प्राख
,, 64, ,, 16, ,, मथ च्यथ
,, 68, ,, 17, ,, प्रेम.

Page 70, line 13, *read* ग्वनान
,, 80, ,, 5, ,, प्रेम
,, 88, ,, 7 ,, च्यथ
,, 90, ,, 16, ,, मद्
,, 92, ,, 19, वोद्
,, 114, ,, 3 ,, नौज
,, 118, ,, 9 ,, माख्राथ
,, 132, ,, 12, ,, सामवौ-द्रकि
,, 136, ,, 3, ,, राजक-मारौ
,, 160, last line, ,, प्रेम
,, 166, lines 7 and 6 from bottom, *read* पांच्चन and पांच्च respectively

Page 166, line 3 from bottom, *read* कमारिजिय

Page 178, line 2 of text of Chapter 12, *read* कमारिय, and so in the 4th line of each verse on pp 178, 180, 182

Page 180, line 12, *read* च्यानकार
,, 228, ,, 15, ,, स्वकुटा
,, ,, ,, 17, ,, स्वदांमौ
,, 296, ,, 8, ,, स्वथाग

In several places the word स्वर्य has wrongly appeared as स्वय, and the word स्फक (स्पंप, स्फपम, etc) as स्फक (स्फप, स्फपम, etc) I believe that I have entered all instances of this in the Errata but, if any have escaped my notice, they should be corrected accordingly

CONTENTS

PRELIMINARY NOTE *(AD INTERIM)*

With the few exceptions noted below, the Kāshmīrī portion of this work follows the system of spelling employed by Īśvara Kaula in his *Kāśmīra śabdamṛta*, and by me in my *Essays on Kāçmīrī Grammar*

Attention may be called to the extremely frequent use by the author of the emphatic suffix *y*, *often employed* pleonastically *metri causa* In the first four chapters this *y* is regularly *represented in the Sanskrit chāyā* by the word *eva*, but from the 5th Chapter on, I have exercised my discretion as editor, in omitting the *eva*, when the suffix is merely pleonastic By that time the reader will be accustomed to its appearance in this otiose character, and will not be tempted to confuse it with other forms

According *to the Kaśmīra śabdamṛta* (II, iii, 21, *cf Essays*, p 92), when this *y* is added to a word ending in a consonant, *u mātra* is used as a junction vowel Thus करानुय *karān^{u}y* (*karan* + *y*), doing indeed In the present work *a is often used instead of u matra, as in karanay* (करानय) This is hardly more than a variation of spelling *We may also note that the author* frequently employs present participles ending in *an* instead of the *an* prescribed by the grammars *Thus in verse 118 we have* गलन् *galan* instead of *galan* गालान् With emphatic *y*, we have वननय *wananay* instead of वनानुय *wanān^{u}y* in verse 408, and so on The conjunctive participle of verbs whose roots contain *the letter a, according to the Essays*, takes the form करिथ् *karith* Here, however, the author generally writes करिथ *kar^{i}th* Thus, he writes वंरिथ in v 24 He similarly

writes the accusative dative of the second declension with *i matra*. Thus न्यथनेंनिष *nethanan's*, instead of न्यथननिष *nethananis* in v 88. He often, *metri causa*, changes a final *i* to *e*, as in गरकें *garake* for गरकि *garaki* (v 22) and करन *karane* for करनि *karani* (v 126). In other respects the grammar closely follows the system of Īsvara Kaula, as explained in my *Essays*.

The Sanskrit *chaya* is an extremely literal, word for word, translation, prepared under my supervision by Mahā-mahopadhyaya Mukundarama Sastri. In editing it for the press, I have freely relaxed the usual rules of *Sandhi*. In this I have not studied consistency, my sole aim being to assist the reader in disentangling the corresponding Kashmiri words from the suffixes with which they are encumbered. As originally prepared, the *chaya* was interlinear, each Sanskrit word being written under the corresponding Kashmiri word. Practical considerations of typography have led me, against the intention of its author, to print it separately on the page facing the corresponding text. I fully admit that, from the point of view of the Sanskrit scholar, in this condition it strongly resembles *murkha-jalpana*. It is, however, printed solely with the object of assisting students of Kashmiri, and not as a specimen of elegant Sanskrit.

G A G

शिवपरिणयचरितकाव्यम्

काश्मीरभाषापद्यात्मकम् ।

ओं नमः शंकराय शंभवे ॥

भूमिका ॥

ओं नुमो विघ्नेश्वरं यस्यानुग्रहावाप्तबुद्धयः ।
प्रौढबुद्धिषु शोभन्ते बालिशा मादृशा अपि ॥ १ ॥

हर्षाम्भोजजन्मप्रभृतिदिविषदां संसदि प्रीतिमत्या
यस्या मौलौ पुरारेर्दुहितृपरिणये सादरं चुम्ब्यमाने ।
तद्वक्त्रं मौलिवक्त्रे मिलितमिति भृशं वीक्ष्य चन्द्रः सहासो
दृष्ट्वा तद्वृत्तमाशु स्मितसुभगमुखः पातु नः पञ्चवक्त्रः ॥ २ ॥

नानाविधदेशप्रचलितानां नानाविधभाषाणां नदीनदनागकुल्यादिजन्यार्णःस्तोमस्य देशदेशान्तरप्रचारमनु स्वकारणभूतो महार्णव इव शब्दब्रह्मैव गम्यस्थानमन्ततः । सा तु च श्रीशारदादेशापरपर्याय – कश्मीर – (कशीरो)भाषा विस्तीर्णा गम्भीराऽऽस्वादवती पुष्टापि तज्जलस्तोम इवानन्यप्रसारा भूम्नि काले तत्रैव कृतस्थितिरासीत् । अधुना त्वनतिकालाद्बहिःप्रचाराभिमुखा क्रमशः संजायते । यद्विषयाश्च व्याकरणकोशादिग्रन्था बहुभिर्विद्वद्भिः प्राय इङ्गलिशभाषानुवादसंवलिता बहवो विरचिता अप्यसमस्ततासामग्र्यादिवशतया असंतोषावहा* एव संभवन्ति स्म ।

अथ वागीशदेशभाषाभिज्ञानधुरंधरैस्तत्तद्भाषाविषयव्याकरणकोशादिनिर्माणेन तदुज्जीवनबद्धपरिकरैः श्रीमद्भिः जौ० ए० ग्रियर्सन पी० एच्० डी० सी० ऐ० ई० इत्यादिपदभूषितप्रशस्ताभिधमहोदयवर्यैः काश्मीरिकपण्डित – ईश्वरकौल – निर्मितं संस्कृतभाषासंवलितमुद्दिष्ट (काश्मीर) भाषाव्याकरणं संस्कारानुवादमुद्रापणाद्यनेकप्रयत्नतोऽज्जीवितं प्रख्यापितं

---

* असमस्तता चाभीष्टभाषाभिज्ञानाल्पत्वोद्भवप्रयोजका ।

चास्ति। तदेव समग्रमं संपूर्णं निर्दोषमुचितरीतियुक्तियुक्तं सर्वथा संतोषावहं च समुपलभ्यते, श्रास्ता च प्रसिद्धमहनीयगुणव्रातानां ग्रन्थग्रन्थकृद्ग्रन्थ-प्रकाशकानां गुणानुवादेन ॥

सन्ति हि "हिन्दी"प्रभृतिभाषाणामनेकविधान्यनन्तसंख्यानि ज्ञान-कर्मोपासनाभक्तिस्तुतिकीर्तिवृत्तादिविषयकाणि पद्यवद्धकाव्यपुस्तकानि प्रसि-द्धानि; तादृशान्येव पुस्तकानि काश्मीरभाषायाश्च प्रयत्नेन सग्रहीतव्यानि सत्कृताद्यर्थ्यन च विश्वरणीयानीत्येवंविधामुद्दिश्यमहोदय(साहिब)वराज्ञा तत्प्रसादीरसाहं चावलम्ब्य तादृशानि पुस्तकानि सगृह्णता ऽयं शिवपरिणय-चरिताख्यो ग्रन्थ समासादितो मया ॥

श्रासंशाखाध्याया खण्डश खण्डशो बहुभिर्गीतभक्तादिरसिकैर्यथा-रुचि यथाज्ञान च शारदाक्षरलिप्या, पारसिकाक्षरलिप्या, कण्ठेकरणादिना च विभज्य स्थापिता रक्षिताश्च; येनाऽय ग्रन्थो व्यस्तप्रायो ऽक्रमो ऽसमस्तो ऽप्यासीत्। ज्ञात्वा चास्य पदलालित्य वृत्तलालित्यालंकारलालित्य-भक्तिरस-लालित्याद्यनुत्तरोत्कृष्टगुणान् यथावन्निष्पत्तेर् महोत्सुकीभूय महाप्रयत्नो यावद्ग्रन्थकर्तृसमागम मया व्यधायि; तत्पाश्र्वतश्च परिपूर्णां साद्यसपत्ति-मधिगत्य यथाकथंचिदस्य ग्रन्थस्य सम्यक्सपूर्णता समपादि ॥

श्रस्ति चास्य ग्रन्थस्य कर्ता राजानकजात्यङ्कित कृष्णाभिधान, श्रनन्त-*नागाख्य-काश्मीरश्राचपुरोपकण्ठवर्ति-वनपोरु-(वनपुष्ट)-ग्रामग्रामकव्यस्* (बहुग्रामाग्रहाराधिपति-भूतपूर्वाढ्यब्राह्मणसत्तमस्य) राजानक-गणेशाभि-धानस्य तनूजन्मा, राजकीयकार्यसेवोपयोगिपारसिकविद्याध्ययनाद्यलग्न-चित्ततया पितृतोऽवामरोषावमानो बाल्य एव वैराग्यवृत्तिमाससाद। तत्स्थानतिदूरप्रदेशवर्तिनन्दिकेश्वराभिख्य-श्रीमहादेवक्षेत्रे समाश्रितशरणस्था-न्यानभिन्न समनुष्ठितान्कतिविधोपवासव्रतचर्यस्य यस्य "मचरित कीर्तय तेनेष्टमवाप्स्यसि" इति स्वप्ने समधिगतमहादेवप्रसादानुशासनस्य द्वादश-वत्सरप्रायतपोदेश्यस्य देवतासमावेशेनैवेतादृश्य सूक्तयो गिरिप्रस्रवण-वन्निर्गला श्रकस्मात्प्रादुर्बभूवु ॥

सन्ति चास्मिन्ग्रन्थे बहव काण्डा, येषु प्रथम मङ्गलाचारमनु सक्षेपेण सृष्टिनिर्णयोत्तर लौकिकाचारदृष्टान्तपर्यायविधाद्यादिव्यवहारकीर्तनम्। ततो द्वयपक्षध्यंसन तत्प्रयोगिवृत्तानुवर्तियोराद्भुतभयानकहास्यबीभत्सकरुणादि-रसव्यञ्जनपूर्वकमनुत्तरेयमप्रख्यापनम्। तत्र पार्वतीतपश्चर्याश्चरितत्परिणयो-

प्रयोगिविभूतिप्रदर्शनपुरःसरं मणिस्वर्णादिवृष्टिवृत्तकीर्तनं, तदनुगुणगीति-गाथास्तुत्यादिविधानं, कैलासशिखरं प्रति शिवयोः प्रस्थानादिकीर्तनं च । अनन्तरं विष्णुशिवयोः स्तुतिप्रस्तावनद्वारा तयोरभेदरूपप्रदर्शनपूर्वकमद्वैत-ज्ञाननिदर्शनम् । ततोऽवशिष्टा बहवः काण्डा भक्तुरपासनायोगधारणामुक्ति-फलावाप्त्यादिविषयका वर्तन्ते ॥

सोऽयमेतादृशो ग्रन्थः "लिखितं मया पठिष्यतीश्वरः" इति—न्याय-प्रसिद्धानुवृत्त्या काश्मीरिकभाषालिपिरीतिं शुद्धतया अजानानैः सर्वैरेव खण्डशः खण्डशोऽप्यशुद्धरीत्या लिखितोऽभूत्,* मया तु पूर्वोद्दिष्टव्याकरणानु-सारिनियमेन शुद्धस्पष्टपदरीत्या लिखित्वा काश्मीरदेशभाषानभिज्ञैरपि शब्दतोऽर्थतश्च निरर्गलमध्येतुं बोद्धुं च सुशको यथा भवेत् प्रतिपदं संस्कृतानु-वादात्मकसंक्षिप्तवृत्तियुक्तः समस्कार्यन्ववादि च ॥

अथायं ग्रन्थः पूर्ववर्णितश्रीमच्छ्री जी० ए० ग्रियर्सन-महोदय-वरोत्साहेन मुद्रितः प्रकाशितश्च संभवेत्, अनुग्रहीष्यन्ति च गुणग्राहकाः सहृदयसज्जना एतस्य सुस्पष्टगुणस्तोमरसास्वादनचमत्कारणसमीक्षणस्वीकरणा-दिना, सर्वथा संजातसत्फलो भविष्यत्ययमेतादृङ्मत्परिश्रमः इति ॥

काश्मीरिकः पण्डित-मुकुन्दराम-शास्त्री ।

* यथा लेखकस्यापि स्वलिखितमध्येतुमसुगममभूत् ।

ERRATA LIST FOR FASC I OF SIVA PARINAYAH

CORRECTIONS.

Page 3,	line 18,	*read*	अवमर्द
,, 7,	,, 5,	,,	भूताना
,, 9,	,, 2,	,,	उन्मोच्ये
,, 11,	,, 11,	,,	प्रस्फुद्ग्रीव
,, 16,	,, 11,	,,	पर्ननिय
,, 22,	,, 1,	,,	त्वल्लावस
,, 23,	,, 15,	,,	मद्यम्वर्णेन
,, 30,	,, 20,	,,	मांगल्य
,, 33,	,, 16,	transfer the comma to after नद्धि	
,, 37,	,, 8,	*read*	मद्दस्थितिमन्तौ
,, 44,	,, 13,	,,	ŚIVA.
,, 44,	,, 18,	,,	क्षोभु
,, 46,	,, 2,	,,	भ्यवनन
,, 48,	,, 8,	,,	अंग्रस्
,, 49,	,, 13,	,,	स्तन्न
,, 52,	,, 21,	,,	द्यान
,, 56,	,, 1,	,,	भ्यवनन्
,, 57,	,, 9,	,,	प्रत्यग्र स०
,, 64,	,, last,	,,	दिदृयं
,, 70,	,, 12,	,,	स्वमाञ्ज

॥ ओं ॥

॥ ओ श्रीगणेशाय विघ्नहर्त्रे नमः ॥

॥ ओ नमो ब्रह्मणे विष्णवे महादेवाय नमः ॥

अथ

शिवपरिणयः प्रारभ्यते ॥

PART I.

1. INVOCATION TO GAṆÊŚA.

सिद्दिदाता छुख् विघ्नहर्तारो
  महागणपत छान् दारयो ॥ १ ॥
नालि छय् लाल-माल नागिन्द्रहारो
  विनायकबल प्रारयो ।
रुद्र-गणनेय-इन्दि सर्दारो
  महागणपत छान् दारयो ॥
इन्द्रराजस् य्यलि खंतु अन्दकारो
  ज़ोरन्-ति गोस् लूर-पारयो ।
म्वकलोवुथन् छुख् चृह् बखचन्-हारो
  महागणपत छान् दारयो ॥
हे लम्बोदर हे सर्वव्यपकारो
  म्वकलाव् दमि संसारयो ।
लम्बोदरिथ करुय् आहारो
  महागणपत छान् दारयो ॥
विष्णन् करुनय् न नमस्कारो
  स्वंदरम् करुय् वयवारयो ।
गजमुख म्वयनय् जै-जै-कारो
  महागणपत छान् दारयो ॥ ५ ॥

पूर्वार्धम् ॥ १ ॥

निष्प्रत्यूहसिद्धये श्रीगणेशं स्तौति ॥ १ ॥

सिद्धिदाता असि हे-विघ्नहर्तः

हे-महागणपते ध्यानं धारयिष्यामि-तव-भोः ॥ १ ॥

गले सन्ति-ते मणि-मालाः हे-नागराजहार

विनायकवलिनाम्नि-भवत्तन्त्रे प्रतीक्षिष्ये-त्वां-भोः ।

प्रमथाख्यरुद्रगणानां हे-अधिपते

हे-महागणपते ध्यानं धारयिष्यामि-तव-भोः ॥

इन्द्रस्य-राज्ञः यदा आरूढः अन्धकारः

बलानामपि संपन्नस्तस्य विनाशः ।

उन्मोचितस्त्वया-स, असि त्वं तमाशील

हे-महागणपते० ॥

हे लम्बोदर हे विश्वोपकारकर्तः

उन्मोचय-नः अस्मात् संसारात् ।

लम्बोदरीनद्याः कृतस्त्वया आहारः

हे-महागणपते० ॥

विष्णुना कृतस्तेन-ते न नमस्कारः

समुद्रस्य कृतस्त्वया अवमर्दः ।

हे-गजमुख भूपाते जय-जय-कारः

हे-महागणपते० ॥ ५ ॥

विष्णु-भगवानस् बूज़्य् ज़ार-पारो
    कृष्णपिङ्गल ओय् आर्यो ।
वक्रतुण्ड वल् कुय् महाविचारो
    महागणपत चान् दार्यो ॥
आद्यमहाशक्ति-हन्दि आद्यकारो
    एकदन्त पत-पत लार्यो ।
शिवजी-सन्दि टाठि विघ्ननिवारो
    महागणपत चान् दार्यो ॥
सारिनिय् ओ॑ठ् छय् स्वड अन्वारो
    जप-यज्ञ-स्वाहाकार्यो ।
विकट-रूप कुख् वेद-ओंकारो
    महागणपत चान् दार्यो ॥
परमा ग॑ब्॑च़्-हन्दि सेवाकारो
    दख़ाप्रच विस्तार्यो ।
बालचन्द्र जगतुक् कुख् व्यवहारो
    महागणपत चान् दार्यो ॥
वस्त्र् नो॑लि छिय् रंगि शुस्नारो
    चतुर्भुज़ वडि-सर्कार्यो ।
च्यानि दर्बारय् सव दर्बारो
    महागणपत चान् दार्यो ॥ १० ॥
मन्त्र-नायक प्रकृति-अवतारो
    पूज़्हाय् गणपत्यार्यो ।

जटाजूटधारिन् कुरु-नाम अतः परं अस्माकमेव रक्षोपायम्

हे-महागणपते० ॥

वल्लभा (शक्तिः) सहचारिणी अस्ति-ते स्व(भवत्)स्वरूपधारिणी

हस्तेषु चत्वारि आयुधानि ।

भूतानां च राक्षसानां कुर्वन् संहारम्

हे-महागणपते० ॥

अज्ञानानि अस्माकं दन्तेन घातय

परशुना पापानि घातय समाधानेन ।

हलेन च मुसलेन क्रोधं दुःखं निवारय

हे-महागणपते० ॥

हे-सिंहयुग्मवाहन अतिपराक्रम

धूम्रवर्ण संसारसारभूत । ’

अस्मात् भवसरसः देहि-नाम भक्तानां पारगतिम्

हे-महागणपते० ॥ १ ॥

स्वाभिमतनिष्पत्तये सद्गुरुं स्तौति ॥ २ ॥

-शिवनाथ आनन्दरूपममृतं पायय-नाम-माम्

हे-सद्गुरो (शिवात्मन्) प्रदर्शय-नाम-मे मोहतमो-मध्यात् प्रकाशम् ॥१५॥

इहैव अपि अन्वेषिष्यामि-त्वां कस्मिन् अहं वेश्मनि

गतोऽस्मि अज्ञानिन-मध्यम् ।

अन्धोऽस्मि प्रज्ञैः मार्गे

हे सद्गुरो० ॥

कपर्दिन् कर्त ब्वज़् सोतुय् चारो
  महागणपत थान् दारयो ॥
वल्लभा सूत्य् छय् स्वस्वरूपदारो
  अथन्-क्यथ् चोर् र्हयिहारयो ।
वूतन् त राचसन् करान् संहारो
  महागणपत थान् दारयो ॥
अविद्याय थाज़् दन्द-सूत्य् मारो
  मक-सूत्य् पाफ् गाल् वारयो ।
हल त मुसल-सूत्य् क्रूद् दख् न्यवारो
  महागणपत थान् दारयो ॥
सिंहयुगवाहन जोरावारो
  धूम्रवर्ण संसार-सारयो ।
इमि बवसर दित बक्थन् तारो
  महागणपत थान् दारयो ॥

---

2. INVOCATION OF THE GURU.

शिवनाथ आनन्द-अस्य् च्यावतम्
  मद्-म्वर छावतम् गटि-मझ़ गाश् ॥ १ ५ ॥
इति कुख् कारय् कथ् ब्वह् मकानम्
  गोमंतु कुम् अज्ञानम्-मझ़ ।
अंनु कुम् शांज़्-हेंग्र वथ् वुछनावतम्
  मद्-म्वर छावतम् गटि-मझ़ गाश् ॥

जटाजूटधारिन् कुरु-नाम अतःपरं अस्माकमेव रक्षोपायम्

हे-महागणपते० ॥

वल्लभा (शक्तिः) सहचारिणी अस्ति-ते स्व(भवत्)स्वरूपधारिणी

हस्तेषु चत्वारि आयुधानि ।

भूतानां च राक्षसानां कुर्वन् संहारम्

हे-महागणपते० ॥

अज्ञानानि अस्माकं दन्तेन घातय

परशुना पापानि घातय समाधानेन ।

हलेन च मुसलेन क्रोधं दुःखं निवारय

हे-महागणपते० ॥

हे-सिंहयुग्मवाहन अतिपराक्रम

धूम्रवर्ण संसारसारभूत । ’

अस्मात् भवसरसः देहि-नाम भक्तानां पारगतिम्

हे-महागणपते० ॥ १ ॥

स्वाभिमतनिष्पत्तये सद्गुरुं स्तौति ॥ २ ॥

हे-शिवनाथ आनन्दरूपममृतं पायय-नाम-माम्

हे-सद्गुरो (शिवात्मन्) प्रदर्शय-नाम-मे मोहतमो-मध्यात् प्रकाशम् ॥१५॥

इहैव अपि अन्वेषिष्यामि-त्वां कस्मिन् अहं वेश्मनि

गतोऽस्मि अज्ञानस्य-मध्यम् ।

अन्धोऽस्मि प्रसभैः मार्गं प्रज्ञापयस्व-नाम-माम्

हे सद्गुरो० ॥

वलुनम् संसारच मायाय
स्वकलय् च्यानिय् व्यपाय-सूत्य् ।
दयाय-हृङ्गय् नज़राह् चावतम्
सद्-स्वर हावतम् गटि-मङ्ग गाश् ॥
कुय् काम क्रूद लूब मुह अन्दकारय्
ममताय-सूत्य् विस्तारय् स्योन् ।
ममताय-सूत्य् दमि-मङ्ग स्वकलावतम्
सद्-स्वर हावतम् गटि-मङ्ग गाश् ॥
संतोश विचार सत्सङ्ग दर्मय्
खटनय् आयवम् कुकर्मय्-सूत्य् ।
अनिच्छाय परम-गथ् भावनावतम्
सद्-स्वर हावतम् गटि-मङ्ग गाश् ॥
मञ्जन-ग्ररश् यिम् आसि प्रकृति-पर्
चिरकालि प्रोवुख् ईश्वर-स्यान् ।
तिमनय् मङ्ग-वाग् आमन् म्य दावतम्
सद्-स्वर हावतम् गटि-मङ्ग गाश् ॥ १० ॥
अन्दरय् युस् कुम् आनन्द-मन्दिरय्
तथि-मङ्ग करयो योग-पूज़ा ।
उपनिशदन्-हन्दि सिर् स्यति वावतम्
सद्-स्वर हावतम् गटि-मङ्ग गाश् ॥
स्वकचार् अन्दि गोम् गरके-सूयय्
स्यवान् कुम् रक्तम् मूमय्-निश् ।

आवृतस्तया-अहं संसारस्य मायया

उन्मोच्य-ते तवैव (अनुग्रह-) उपायेन ।

दयायाः-एव दृष्टिं विसर्जय-नाम-मयि

हे सद्गुरो० ॥

अस्ति-एव कामेन क्रोधेन लोभेन मोहेन अन्धकारेण

ममतया विस्मृतिः मम ।

समतया (अद्वैतज्ञानेन) अस्मात् (कामादितः) उन्मोचय-नाम-माम्

हे सद्गुरो० ॥

हे-संतोष, हे-विचार, हे-सत्सङ्ग, हे-धर्म

तिरोहिताः संपन्नाः-यूयं-मे कुकर्मणा-एव ।

आकस्मिकत्वेन परमां गतिं प्रापय-नाम-माम्

हे-सद्गुरो० ॥

सच्चरित्रपुरुषाः ये आसन् प्रकृतिपराः (प्रकृतिपुरुषविवेकासक्ताः)

चिरकालेन प्राप्तं-तैः ईश्वर-पदम् ।

तेषामेव मध्ये स्थितिं मे ज्ञापय-नाम-मे

हे सद्गुरो० ॥ २० ॥

अन्तरेव यत् अस्ति-मे आनन्दाख्यं-मन्दिरम्

तस्यैव-मध्ये कुर्यां-ते योगेन-पूजाम् ।

उपनिषदां सारात् समापि प्रकटय-नाम-मे

हे सद्गुरो० ॥

आत्मं बहिः (निरर्थं) गतं-मे दृश्यस्य-लोभेन

वृथा अस्मि रत-नाम-मां लोभात् ।

वुज्यर् कुह् नंज़िदीख् मत मन्दछावतम्
    मद्-ग्वर हावतम् गटि-मङ्ज़ गाग़् ॥
व्यपदीश-सूतिन् वुछिथ् चावतम्
    सूत्य् मा आस्यम् कुनि कँह् लीफ् ।
ब्रह्मानन्दस्य्-प्यठ् वार थावतम्
    मद्-ग्वर हावतम् गटि-मङ्ज़ गाग़् ॥
ध्यानच् नदियाह् निर्मल् करिथ्
    योग-पाञि-सूतिन् वरिथ् छ्यह् ।
व्यय् तन् नावय् च्य् मननावतम्
    मद्-ग्वर हावतम् गटि-मङ्ज़ गाग़् ॥
इन्द्रिय् थिम् आसि द्रायेम् फटिथ्
    ह्यम् ह्यथ् रटिथ् खटिथ्-पाठि ।
सारि स्वम्रावतम् कुनुय् बनावतम्
    मद्-ग्वर हावतम् गटि-मङ्ज़ गाग़् ॥ २५ ॥
ज्ञानकि नियर्य् वार सुचरावतम्
    पंपोश् ज़न् फ्लनावतम् मन् ।
अद्वैत-बाव-सूत्य् पानस् छावतम्
    मद्-ग्वर हावतम् गटि-मङ्ज़ गाग़् ॥
मुख-तल ओसुम् निर्मन् पोत्रुय्
    व्यवहार-प्रपंच् कंरुम् यख् ।
निर्नय-गर्मिय-सूत्य् व्यगलावतम्
    मद्-ग्वर हावतम् गटि-मङ्ज़ गाग़् ॥

दृढत्वम् अस्ति अदूर मा-नाम लज्जय नाम माम्

हे सद्गुरो० ॥

उपदेशेन सफलत्यैव विसर्जय नाम माम्

यह मा स्वित् स्यात् मे कुतोऽपि कश्चित् लेप ।

ब्रह्मानन्दे एव सुष्ठु स्थापय नाम माम्

हे सद्गुरो० ॥

ध्याननिष्ठारूपा नदीं निर्मला कृत्वा एव

योगात्म जलेन आपूर्णा अस्ति या ।

(तस्या) अहमेव तनूं स्नापयपम् त्व मा त्वय नाम माम्

हे सद्गुरो० ॥

इन्द्रियाणि यानि आसन निर्गतानि म प्रस्फुटैव (विषयषु)

चेतन गृहीत्वा प्रश्नश्चैव गूढ प्रकारेण ।

सर्वाणि सगमयस्व नाम मे, एकरूप सपादयस्व नाम माम्

हे सद्गुरो० ॥ २५ ॥

ज्ञानस्य लोचन एव सुष्ठु उन्मोचय नाम मे

पद्मम् इव विकासय नाम मे मन ।

अद्वैत भावेन स्वात्मनि उपभुङ्क्ष्व नाम माम् (सायुज्य देहि)

हे सद्गुरो० ॥

वस्तुत आप निर्मल जल रूप

व्यवहारात्म प्रकृत्या कृत तया म शीतस्थानत्वम् ।

स्विधारात्मना औष्ण्येन विगालय नाम माम्

हे सद्गुरो० ॥

नाव् कुम् कृष्ण् छम् च्यो॑ज़्य् आ॑श्य्
हाव्तम् सत्चित्-आकाश्य् ।
संसारस्-मञ्ज़् पुश मत पाव्तम्
सद्-ग्वर हाव्तम् गटि-मञ्ज़ गाश् ॥ २ ॥

---

3. THE CREATION OF THE UNIVERSE, AND BIRTH OF UMĀ.
HER MARRIAGE TO ŚIVA.

ओंकार-रू॑पस् शरने आय
ओं नमः शिवाय कर् ॥ १९ ॥
परमात्मा युस् छुह् परमानन्द॑य्
तमिस॑य् छुह् स्वछ़न्द॑य् नाव् ।
स्वछ़न्दस् निश माया द्राय
ओं नमः शिवाय कर् ॥ २० ॥
माया ईश्वर-इछ़ा जान॑य्
तमि-मञ्ज़ विष्णु भगवान॑य् द्राव् ।
ब्रह्मा ब्यपदोव् विष्णु-मायाय
ओं नमः शिवाय कर् ॥
ब्रह्म-बदि स्वग-सान् नगर-काण्ड॑य्
सोह् संसार् ब्रह्माण्ड॑य् ब्यय् ।
पैद-क॑रि ब्रह्मा-मञ्ज़ इछ़ाय
ओं नमः शिवाय कर् ॥

नाम अस्ति-मे कृष्ण-इति, अस्ति-मे तवैव आशा

ऐश्वर्य-नाम-मे सच्चिदाकाशस्वरूपम् ।

संसारस्य-मध्ये अपर्याप्ततां (हीनता) मा-नाम आपातय-नाम-में

हे सद्गुरो० ॥ २ ॥

श्री-उमायाः प्रादुर्भावं विवक्षुस्तावज्जगदुत्पत्तिं संक्षेपेण विवृणोति ॥ ३ ॥

ओंकारात्मानं (परमशिवं) शरणम् आगताः-वयम्

ओं नमः शिवायेति कुरु (नित्यमुच्चारयेत्यर्थः) ॥ २९ ॥

परमात्मा यः अस्ति परमानन्दरूपः

तस्यैव अस्ति स्वच्छन्दात्मेति नाम ।

स्वच्छन्दस्य सकाशात् माया निर्गता

ओं नमः० ॥ ३० ॥

मायाम् ईश्वरेच्छां जानीहि

तन्-मध्यात् श्रीविष्णुः भगवानेव निर्गतः ।

ब्रह्मा उत्पादितः विष्णु-मायया

ओं नमः० ॥

लक्षशः युगैः-सह नगर-(भुवन-)समूहाः (भूरादिचतुर्दशभुवनानि)

सर्वैः संसारैःब्रह्माण्डानि गृहीत्वा (तैः सह) ।

उत्पादिताः ब्रह्मणः इच्छया

ओं नमः० ॥

दक्ष-प्रज़ापथ् ग्वड व्यपदोवुन्
    ज़गतुकु होवुन् तम् व्यवहार् ।
वार्याह् ज़ायेय तम् कन्याय
    ओं नमः शिवाय कर् ॥
तिमनंय् मज़ अख् कोराह् जायम्
    भगवथ्-माया गर ज़ायम् ।
नाव-कि्नि जन्म् ह्यतु माज्य उमाय
    ओ नमः शिवाय कर् ॥
तम् माज्य मोलिस् कुह् जय-जय-कारंय्
    तम् हिश् न बक्तावारंय् कांह् ।
यंमि-सन्दि गरि द्रकू कन्या ज़ाय
    ओ नमः शिवाय कर् ॥ २ ५ ॥
ब्रह्म-च्वंपु देवतुकु सर्दारंय्
    तप-च्वंपु बडि आदिकारंय् मान् ।
यस् द्रकू दया कंरू दयाय
    ओं नमः शिवाय कर् ॥
त्रैलोक्यनाथम् त्रिभुवनसारम्
    परमशिवम् गङ्गादरम् ।
सय् कुमारी बागनि आय
    ओं नमः शिवाय कर् ॥
सतोवुह् कोर्थ तम् पथ्-कुन् आमम्
    त्रिशाह् कंर्मख् चन्द्रमस् संत्य्

दक्षप्रजापति प्रथमम् उत्पादितस्तेन
　　जगत प्रदर्शितस्तेन तस्मै व्यवहार ।
अनेका जाता तस्य कन्या
　　आ नम ० ॥
तासामेव मध्यात् एका कन्या जाता तस्य
　　(या) भगवन्माया गृह प्रविष्टा तस्य ।
(अर्थात) नाम्ना जन्म गृहीत मात्रा उमया
　　आ नम ० ॥
तस्या मातु पितु अस्ति नयजय कार
　　तस्य सदृश न भाग्यशाली कश्चित् ।
यस्य गृहे ईदृशी कन्या जाता
　　धो नम ० ॥ ३५ ॥
ब्रह्मर्षि देवलोकस्य नायक
　　तपर्षिषु महता आधकारेणैव सयुक्त ।
यस्य ईदृशी दया कृता महामायया
　　आ नम ० ॥
त्रैलोक्यनाथाय त्रिभुवनधाराय
　　परमशिवाय गङ्गाधराय ।
सैव कन्या विवाहे समागता
　　आ नम ० ॥
सप्तविशति (अन्या) कन्या तस्य अवशिष्टा आसस्तस्य
　　विवाह कृतस्तेन तासा चन्द्रमसा सह ।

साथ् नचन् छय् तिम ताराय
    ओं नमः शिवाय कर् ॥
उमा-रुद्रस् छुह् नमस्कारय्
    शिव-शक्ति-रूप युस् छुह् सर्व-स्वपकार् ।
विवाह् करुहस् लोल त माय
    ओ नमः शिवाय कर् ॥
प्रजापथ् गौव् मन सावदानय्
    य्यलि शिवजी सनिदानय् आस्
दपुनस् कन् थव् म्याञ्ज लोलाय
    ओ नमः शिवाय कर् ॥ ४० ॥
पननिय् दख् सख् पनन्यन् बायन्
    वननिय् मायनय् लोशिम् छिय् ।
तमि तिह् बोज़नाविय् पननि ऐसाय
    ओ नमः शिवाय कर् ॥
व्वद् म्याञ् वातिथ् योरय् योरय्
    तोरय् तोरय् मोरुय् चय् ।
इति योर् छपास् म्य कर् व्वपाय
    ओ नमः शिवाय कर् ॥

———

4. DAKSA, REJOICING OVER UMĀ'S MARRIAGE WITH ADDRESSES HIS RELATIONS.

सावदान मन छुम् परमानन्द्
    शिवनाथ् सॉपनुम् बान्दव् त वन्द् ॥ ४

मुहूर्तरूपाः नक्षत्राणि (च) सन्ति-हि ताः ताराः (अश्विन्याद्याः)

श्रीं नमः० ॥

उमाशङ्कराभिन्नरुद्राय अस्ति नमस्कारः

शिव-शक्ति-रूपेण यः अस्ति सर्वोपकारकः ।

विवाहः कृतस्तेनास्याः भक्त्या च प्रेम्णा

श्रीं नमः० ॥

दक्ष-प्रजापतिः संपन्नः मनसा आनन्दपूर्णः

यदा श्रीशिवः संनिधिं आगतश्-तस्य ।

कथितं-तेन-तस्मै कर्णे निधेहि मदीयां (मत्कृतां) स्तुतिम्

श्रीं नमः० ॥ ४० ॥

स्वकीयानि दुःखानि सुखानि (च) स्वकीयेभ्यः भ्रातृभ्यः (बन्धुभ्यः)

कथनीयानि सर्वेषामेव आवश्यकाः सन्ति-हि ।

तेन तद्वृत्तं संश्राविताः स्वकीयाः सहस्थितयः

श्रीं नमः० ॥

बुद्धिः मदीया प्राप्स्यति यत्र यत्रैव

तत्र तत्रैव सर्वमेव त्वमेव ।

अतः परं कृपणस्य मे कुरु रक्षोपायम्

श्रीं नमः० ॥ ३ ॥

दक्षस्योक्तिः स्वसंबन्धिनः प्रति ॥ ४ ॥

समाहितेन मनसा अस्ति-मे परमानन्दः

श्रीशिवः संपन्नः-मे बान्धवः च बन्धुः ॥ ४३ ॥

सर् शन् शॊलुमतु छुस् पंपोश्
    ल्वकच्यारस् छुम् आमतु बोश् ।
तोशान् तोशान् छुस् व्वह् प्रसन्द्
    शिवनाथ् सॉपनुम् बान्दव् त बन्द्
अ॑मि श्रीगङ्गादरन् ग्वषाज़ि
    स्वयंवर् वहुन् कन्या स्याज़् ।
आपरस् प्रीम-सूत्य् हृद-बत-कन्द्
    शिवनाथ् सॉपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥ ४५ ॥
तसङ्ग्य मायाय व्वद् वातिय् न सांज़्
    नय् सय् ब्रह्मा विष्णन् जांज़् ।
नय् छुस् ग्वड् तय् नय् छुस् अन्द्
    शिवनाथ् सॉपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥
अथ् कर्पूर गौरस तने
    सुख्कह् कीर्तना छुस् सन वने ।
यिवान् कैचाह् छ्यस् सौगन्द्
    शिवनाथ् सॉपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥
सुय् ब्रह्मा त विष्णु सानुन्
    शगतुकु ईश्वर् सुय् शानुन् ।
सुय् अगूर् त सुय् स्वछन्द्
    शिवनाथ् सॉपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥
अबोद् बच्य् छय् तसंजुर् गाम्
    सय् छुय् सम् त सुय् छुय् प्राम् ।

सरस इव प्रफुल्ल अस्ति पद्म

वाल्यस्य (वाल्यावस्थावत्) अस्ति मे आगत अत्यादर ।

मनुष्यत् मनुष्यत् अस्मि अह मग्न

श्रीशिव ० ॥

अनन्त श्रीगङ्गाधरेण यानेन्द्रेण

स्वयवरेण वृता तेन (यत्) कन्या मम ।

हस्तेन भोजयिष्यामि प्रभु अतिभक्त्या दधियुक्तान्न फाचितम्

श्रीशिव ० ॥ ४५ ॥

तस्य मायाया बुद्धि प्राप्स्यति न अस्माकम्

नैव सा ब्रह्मणा विष्णुना (च) ज्ञाता ।

नैव अस्ति तस्या आदि च नैव अस्ति तस्या अन्त

श्रीशिव ० ॥

अस्या कर्पूरवत् गौररूपाया तन्वा

सुगन्धस्य वर्णना क नाम कथयिष्यति ।

सपद्यमाना कियती अस्त्यस्या सुगन्धतति

श्रीशिव ० ॥

स एव ब्रह्मा च विष्णु मन्तव्य

जगत ईश्वर स एव ज्ञातव्य ।

स एव अघोरेश्वर च स एव स्वच्छन्द

श्रीशिव ० ॥

भेदरहिता भक्ति अस्ति हि तस्यैव ज्ञानम्

स एव अस्ति हि मन च स एव अस्ति हि प्राण ।

सुय् नेरि श्रोमद् शास्त्र् मन्द्
 शिवनाथ् सॉंपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥
सुय् कुय् शास्त्र् वेद-सागर्
 सुय् कुय् आधवुनु विद्यादर् ।
सुय् कुय् सार् ओं-कारकु ब्यन्द्
 शिवनाथ् सॉंपनुम बान्दव् त बन्द् ॥ ५० ॥
श्व-बदि लोभ त प्रियम-सूत्य्
 जप तप यज्ञ दर्म कर्म-सूत्य् ।
ोश-पूज् करियिय् जुव् तस् वन्द्
 शिवनाथ् सॉंपनुम् बान्दव् त बन्द् ॥
ष्या फिर् म काल्य् कर् म ताल्य्
 तिथ-पाठि पूशाय दाल्य् कर् ।
येथ भ्रशपदन्तन् लागिनस् दन्द्
 शिवनाथ् सॉंपनुम् बान्दव् त बन्द्

———

THE WEDDING-JOURNEY OF ŚIVA AND UMĀ

ाजन् खान्दर् य्यलि म्यकलोवुय्
 परम-शंबुन् गौव् लछनोवुय् छाय् ॥ ५१ ॥
म्योशकि-पाठि फ्रामु संसारय्
 जगतम् नवु बहारय् आव् जान् ।
अरिज़-पोशम् गौव् छाय् न्योवुय्
 परम-शंबुन् गौव् लछनोवुय् छाय् ॥

स-एव निर्गमिष्यति श्रीपद्मरूपः शास्त्राणि मथ्नन्तां (सारभूतः)

श्रीशिवः० ॥

स-एव अस्ति-हि शास्त्रं वेदविद्या-समुद्रः

स-एव अस्ति-हि संभवन् विद्याधरः ।

स-एव अस्ति-हि सारः प्रणवस्य बिन्दुरूपः

श्रीशिवः० ॥ ५० ॥

लक्षवारं भक्त्या च प्रेम्णा

जपेन तपसा यज्ञेन धर्मेण कर्मणा ।

पुष्पादिपूजां कृत्वा स्वात्मानं तस्मै उपहारी-कुरु

श्रीशिवः० ॥

(स्वात्मानं प्रत्यालाप) हे-कृष्ण पर्यावर्तय मा ग्रीवाम्, कुरु मा [विलम्बम्

तथैव पूजायां धैर्यं कुरु ।

यथा पुष्पदन्तेन समर्पिताः (पुष्पार्थे) दन्ताः

श्रीशिवः० ॥ ४ ॥

अथ श्रीशिवस्योमया सह कैलासं प्रति प्रस्थितिं विवृणोति ॥ ५ ॥

राजा (इन्द्रेण) उत्सवः यदा समापितः

परमशक्तिं गतः लक्ष(अनन्त)नामा गृहीत्वा ॥ ५३ ॥

पश्यत विश्रामसमागतः संसारः (सर्वलोकः)

जगति नव- वसन्तसमय (इव) आगतः शोभनः ।

(अरिजः) पुष्पविशेषं गतः गृहीत्वा स्थलपद्मः

परम० ॥

गुलाबस् तय् आरवलि म्युलु गौव्
    दिल् गौव् मौलिथ् ह्रुदुख् न व्यन् ।
यॅम्बॅर्ज़लि-ह्वॅन्दु रङ्ग् स्वम्बलन् प्रोवुथ्
    परम-ग्रॅखॅचू गौव् लच्छनोवुथ् ह्यथ् ॥ ५५ ॥
ह्लदर्वरि गरि सुथ् वारय्-कारय्
    परमाकुन-व्यवहारय् मान् ।
ह्लगि ह्लहरम् ह्यथ् ह्लखसय् द्रोवुथ्
    परम-ग्रॅखॅचू गौव् लच्छनोवुथ् ह्यथ् ॥
उमा-रुद्र् कुख् अस न्यथ् बासन्
    निष्कल मन् कर्त आमनदार् ।
ह्लदयुकु पम्पोश् अस्य वथरोवुथ्
    परम-ग्रॅखॅचू गौव् लच्छनोवुथ् ह्यथ् ॥
तस् निश क्याह् छुय् वस्तर् त जामय्
    विरक्य् छुय् निष्कामय्-सॅत्य् ।
निदान्-अवदन्-ह्वॅन्दु स्वन-सोवुथ्
    परम-ग्रॅखॅचू गौव् लच्छनोवुथ् ह्यथ् ॥
तस् निश क्याह् गय लच्छी त धारॅय्
    युस् आसि सूब-मन्दकारय्-रॅस्तु ।
ब्रह्मा विष्णॅय् यॅमि स्वपदोवुथ्
    परम-ग्रॅखॅचू गौव् लच्छनोवुथ् ह्यथ् ॥
तस् निश क्याह् छुय् गण्डुनु त कासुनु
    यस्-निश द्राय महामाया ।

पुष्पविशेषस्य च पुष्पविशेषेण सगम जात

मन गत समेलन, अवशिष्टस्तयो न भेद ।

पुष्पविशेषस्य राग पुष्पविशषस्य प्राप्त

परम० ॥ ५५ ॥

श्वशुरस्वस्थिनि गृहे स प्रसन्नतया

द्विरागमनव्यवहारेण सयुक्त ।

श्वस्ता श्वशुरात् गृहीत्वा गमनाज्ञा निर्गत

परम० ॥

उमारूढ असि अस्माक नित्य भासमान

निर्वासन मन कुरु-नाम (न) आधारयुक्तम् ।

हृदयस्य पद्म अस्माभि आस्तृतम्

परम० ॥

तस्य निकटे कि नाम अस्ति वस्य च चाल

विरागी अस्ति गतस्पृहत्वेन ।

अष्टत्वार्बुदपरार्धसख्य स्वर्णेन आढ्य

परम० ॥

तस्य समीपे कि नाम भवन्ति धनानि च द्रव्याणि

य स्मात् लाभाथकारेण रहित ।

ब्रह्मा विष्णु (च) यत्न सत्पादित

परम० ॥

तस्य समीपे कि नाम अस्ति आभूषण च तदुपभोग

यस्मात् निर्गता महामाया ।

त्रैलोक्य् यॆमि ईश्वॊरि व्यपुदोवुय्
    परम-शॊख़्च़ गौव् लछनोवुय् छाय् ॥ ६० ॥
ज़ाङ्-ह्ञ्य लर्य छाय् मायवश हेरय्
    छप्पस् म्य फेरय्-निश म्यकलाव् ।
ह्यॊर् खारस् कुम म्यङ्गुक पोवुय्
    परम-शॊख़्च़ गौव् लछनोवुय् छाय् ॥ ६१ ॥

---

6. DAKṢA VISITS ŚIVA AND THE GODS IN KAILĀSA, AND IS NOT RECEIVED BY ÇIVA WITH THE RESPECT WHICH HE CONSIDERS TO BE HIS DUE DAKṢA'S WRATH HE DETERMINES TO INVITP ALL THE GODS EXCEPT ŚIVA TO HIS SACRIFICE.

उमारुद्रस् त्रिवुवनमारस्
    मन-किनि दारनाय दारस् द्यान् ॥ ६२ ॥
कैलासस् प्यठ् उमा-करवुन्
    उमा-देविय छाय् य्यलि गौव् ।
वैकुण्ठ् सॊँपॆन् तथ् कह-मारस्
    मन-किनि दारनाय दारस् द्यान् ॥
दक्ष ब्रकि ऑसिय् च्गवय् कारस्
    वीर्ट् वस्तारन् दौवता छाय् ।
ममेमॆति ऑसिय् मज़् स्वर्गदारस्
    मन-किनि दारनाय दारस् द्यान् ॥
दक्ष-प्रजापथ् मनकामनाय
    नॊतु वोतु दर्म-सवाय मज़् ।

त्रैलोक्यं येन परमेश्वरेण उत्पादितम्

परम० ॥ ६० ॥

ज्ञानरूपायाः शालायाः सन्ति बहवश्च; अधिरोहिण्यः

कृष्णं मां विपर्ययात् उन्मोचय ।

ऊर्ध्व-धाम आरोपय-माम्, अस्ति-मे (इदं) प्रथमं सोपानमेव

परम० ॥ ५ ॥

नाकलोके देवानां सभाविधानकथनपुरःसरं दक्षं प्रति क्रोधाविर्भावं शिवस्य प्रकामति ॥ ६ ॥

उमामहेश्वरस्य त्रिभुवनसारस्य

मनसा (निर्विकल्पेन) धारणया धारयिष्यामि-तस्य ध्यानम् ॥ ६२ ॥

कैलासपर्वतं प्रति समागतः

उमा-देवीं गृहीत्वा यदा गतः ।

(शोभया) वैकुण्ठधाम-इव संपन्नं तस्मिन् पर्वतराजे

मनसा० ॥

शिखरे एकस्मिन् आसन् सप्त-एव कारणात्मानः (ब्रह्मविष्णुमहेश्वराः)

वेदं वितन्वन्तः देवताभिः सह ।

समयेताः आसन् मध्ये स्वर्गलोकस्य

मनसा० ॥

दक्षप्रजापतिः स्वाभीष्टाय

तत्र प्राप्तः धर्मसभायाः मध्ये ।

सोरिय् ब्वथि तम् जै-जै-कारस्
    मन-कि॒नि दारनाय दारस् द्यान् ॥ ६५ ॥
गोमतु मञ्ज़् ओमु मोह-अन्दकारस्
    शिवनायन् तोर कल्पनम् न कथ् ।
वुठ् मुचरोवुनस् न नमस्कारस्
    मन-कि॒नि दारनाय दारस् द्यान् ॥
करनु ओसु पानस् श्रीनिराकारस्
    अद् छुननोवुनस् मायाजाल् ।
ख्वडनोवुन् मञ्ज़् मोह-अन्दकारस्
    मन-कि॒नि दारनाय दारस् द्यान् ॥
मज़्लुय् वुथु गोस् यियु आसि नारस्
    ज़िनि-अम्बारस् ह्यचनस् येह्
क्रूद-स्मख् गोस् यियु कालसंहारस्
    मन-कि॒नि दारनाय दारस् द्यान् ॥
वननि लगु पानस्-सूत्य् ओमु शोदय्
    मोदय् वोलुनस् दीवन् मञ्ज़् ।
दति-योर् लग ब्वज़् अमिकिस् चारस्
    मन-कि॒नि दारनाय दारस् द्यान् ॥
वार-पाठि यज्ञाह् ब्वज़् ब्वह् बनावय्
    दक्षाय प्रथम बावनाय सान् ।
पथ्-कुन् नावाह् थव संसारस्
    मन-कि॒नि दारनाय दारस् द्यान् ॥ ७० ॥

सर्वे-एव उत्थिताः तस्मै जयजय-कारोक्त्यै (अभ्युत्थानाय)

मनसा ॥ ६५ ॥

गतः मध्ये आसीत् मोहान्धकारस्य

औद्धत्येन (स्वयं) प्रत्युत्तरेण कृतस्तेन-तस्मै न वृत्तादिसंलापः ।

(प्रथममेव दक्षेण कृतेऽपि नमस्कारे) ओष्ठौ उद्घाटितौ-तेन-तस्मै न नमस्काराय

मनसा० ॥

कर्तव्यं आसीत् स्वयमेव निराकारस्य (तस्य)

अतः निपातितं-तेन-तस्मै मायाजालम् ।

निमज्जितः-सः मध्ये मोहान्धकारस्य

मनसा० ॥

प्रज्वलं मुखं संपन्नं-तस्य (दक्षस्य) यथा स्यात् अग्नेः

काष्ठकूटस्य (इव) समुद्गता-तेन-तस्य दीप्तिः ।

क्रोधाविष्टं-मुखं संपन्नं-तस्य यथा कालसंहारस्य

मनसा० ॥

कथयितुं प्रवृत्तः आत्मना-सह (स्वगतं) आसीत् मोहमत्तः

मानात् धर्षितो-ऽनेनाहं देवानां मध्ये ।

इतः-परं प्रवर्तयिष्यामि अतः अस्य प्रत्युपायम् (प्रतिक्रियाम्)

मनसा० ॥

शोभनतया यज्ञमेकम् अतः अहं संपादयिष्यामि

स्वभीष्टेन प्रेम्णा भावनया सह ।

पुरस्तात् नामधेयं (कीर्ति) स्थापयिष्यामि संसारे

मनसा० ॥ ७० ॥

ब्रह्मा विष्णुस् द्रौवौ मानय्
  भनिद्रानय् कर आवाहन् ।
फकथ् करन गङ्गादारस्
  मन-किनि दारनाय दारस् दान् ॥
इति-योर् पथ्-कुन् व्यन्न् यिम् आसन्
  तिम् तस् वासन्न यज्ञस् मन्न् ।
अननस्न जप-यज्ञकिस् व्यवहारस्
  मन-किनि दारनाय दारस् दान् ॥
व्यति मन्दछोवुनम् सुति मन्दछावन्
  ठठ-पाठि कथ् पावनावन् याद् ।
अद् गङ्ग पननिस् कारस् त वारस्
  मन-किनि दारनाय दारस् दान् ॥
दूय् गङ्गरोवुन् ज्यग् सपदोवुन्
  मारिनिय् वननोवुन् मालस् ।
दपुनस् दपिथिन वस्मादारस्
  मन-किनि दारनाय दारस् दान् ॥
कृष्ण थिथ-तिथ गरि गरि शिव शिव कर्
  अनुबव-बाव-किनि दव तोठिय् ।
शरन् गछुन् गछि चन्द्रकलादारस्
  मन-किनि दारनाय दारस् दान् ॥ ७५ ॥ ६ ॥

ब्रह्मणो विष्णोश्च देवैः सह

सान्निध्येन करिष्यामि आह्वानम् ।

मोक्षलं करिष्यामि-न गङ्गाधरस्य

मनसा० ॥

इतः-परं पुरःकाले अतः ये भवेयुः

ते तस्य (शिवस्य) दृष्टिगोचरा-न-भवेयुः यज्ञस्य मध्ये (यज्ञकाष्ठून् भ [द्रक्ष्यति) ।

आनयिष्यन्ति-तं-न उपस्य-यज्ञस्य व्यवहारे

मनसा० ॥

अहमपि छेपितस्तेनाहं, तमपि छेपयिष्यामि-तम्

उपहासपूर्वं वृत्तं मारयिष्यामि-तम् ।

ततः गमिष्यामि स्वकीयस्य कार्यस्य च व्यवहारस्य (करणार्थम्)

मनसा० ॥

इदमेव संकलितं-तेन, यज्ञः संपादितस्तेन

सर्वे-एव आकारिताः निमन्त्रणाय (निमन्त्रिताः) ।

कथितं-तेन-तेभ्यः (सुरेभ्यः) वक्तव्यं-न (निमन्त्रणं) भस्मधारिणे

मनसा० ॥

(ग्रन्थ-प्रत्यालापः ग्रन्थकर्तुः) हे-कृष्ण-नामधेय यथा-तथा प्रतिक्षणं शिव-शिवेति [कुरु

अनुभव-भावेन कदाचित् तोक्ष्यसि-त्वाम् ।

प्रसन्नं गलत्स्थं चन्द्रकलाधरम्

मनसा० ॥ ७५ ॥ ६ ॥

7 THE GODS COME TO DAKṢA'S SACRIFICE. DĒVĪ GOES TO IT WITHOUT INVITATION AND ASKS WHY ŚIVA IS NOT INVITED. DAKṢA GIVES AN INSULTING REPLY. SHE CASTS HERSELF INTO THE SACRIFICIAL FIRE

दक्ष-प्रजापतनिस् यज्ञस् तय्
देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥ ७६ ॥
आवाहन् गौव् ब्रह्मलोकस् तय्
ब्रह्मा विष्णुभगवान् ह्यथ् आव् ।
सत-ऋषि नति आसि वौद् परनस् तय्
देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥
अंन्दि-अंन्दि तिम् य्यलि वौठि यज्ञस् तय्
दक्ष-प्रजापतंन्य् दंपुनख् ।
आवाहन् कंरिथिन शिवस् तय्
देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥
शिवजी ओसु प्यठ् कैलासस् तय्
माज्य-भवान्न-कुन् लंगु वनने ।
दपनि कोन आव् अस्य काँह् सालस् तय्
देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥
माज्य-भवान्न फौरिथ् दंपुनस् तय्
आसख् व्यवहारंनू गाञ्जल् ।
पर्नंनि ळिख् पत निन् आसखन ह्यम् तय्
देवता आय् पोश-दस्तय् ह्यथ् ॥ ८० ॥
देविय दमि-रङ्ग य्यलि वंनुनम् तय्
ह्रूप कंरु ईश्वरन् गौव् यंचू कास ।

दक्षस्य यज्ञं प्रति देवानामावाहनं श्रीशिवस्यानाहूत्या-
त्मानादरवृत्तं विवृणोति ॥ ७ ॥

दक्षप्रजापतेः यज्ञे नाम

देवाः आगताः पुष्पवृन्दानि गृहीत्वा ॥ ७६ ॥

आह्वानं गतं (संभूतं) ब्रह्मलोकस्य नाम

ब्रह्मा विष्णुभगवन्तं सहकृत्वा आगतः ।

सप्तर्षयः तत्र आसन् वेदं अधीयानाः नाम

देवाः० ॥

परितः ते यदा निविष्टाः यज्ञस्य नाम

दक्ष-प्रजापतिनैव कथितं-तेन-तेभ्यः ।

आह्वानं कुर्यान्न श्रीशिवस्य नाम

देवाः० ॥

श्रीशिवः आसीत् पृष्ठे कैलासस्य नाम

जगन्मातरं-भवानीं-प्रति प्रवृत्तः वक्तुम् ।

कथयितुं कुतो-न आगतः आवयोः कश्चित् निमन्त्रणं नाम

देवाः० ॥

जगन्मात्रा-भवान्या प्रत्युत्तरं कथितं-तया-तस्मै नाम

स्यात्तेषां व्यवहारस्य व्याकुलता ।

स्वकीयाः स्मः-तेषां, पश्चात् नयिष्यन्ति (नः) स्यात्तेषां-न समाधानं नाम

देवाः० ॥ ८० ॥

देव्या एतादृशप्रकारेण यदा कथितं-तया-तस्मै नाम

मौनं कृतं ईश्वरेण, व्यतीतः अतिकालः ।

हे-हे क्याजि गोख् मञ्ज़्-मोहस् तय्
मंग्रोव्यन् च्य जगदीश्वर् ।
आवाहन् इति कोन कर्‌वस् तय्
देवता आय् पोग-दस्तय् छाय् ॥
प्रजापतनय् तोर दंपुनम् तय्
कम् सूरमंतिमंय् मन्यासम् ।
न्यथनंनिमंय् कल-माल नालि छम् तय्
देवता आय् पोग-दस्तय् छाय् ॥
मालम् अनहान् राज-रङ्गम् तय्
मन्दछाविहेम् म्यति मार्यनय् मञ्ज़् ।
गमंन्द करिहेम मञ्ज़् मारकस् तय्
देवता आय् पोग-दस्तय् छाय् ॥
सर्पाब्वमाञ्जिम् कालकण्ठम् तय्
व्यहन्-क्याय् छम् शिमशानन् प्यठ् ।
ठण्डायाह् च्यथ् आमान् छुह् मस् तय्
देवता आय् पोग-दस्तय् छाय् ॥ ९० ॥
दिविथ दंपुनम् वनान्-छुख् कम् तय्
सुय् छुय् आमवुनु त्रिभुवन-सार् ।
अमि कथि नाग् ब्यञ् पञ़िय् यननम् तय्
देवता आय् पोग-दस्तय् छाय् ॥
दूह् बूजिय् तान्य् गय मस्त् फूदम् तय्
अश्वद पद-संत्य् छांदुमम् येंह् ।

महाज्ञीकः, कुतः गतस्त्वं मोहमध्यं नाम

(यतः) विस्मारितस्त्वया-सः त्वया जगदीश्वरः-शिवः ।

आवाहनं इह कुतो-न कृतं-युष्माभिस्तस्य नाम

देवाः० ॥

प्रजापतिना प्रत्युत्तरं कथितं-तेन-तस्मै नाम

कस्य भस्ममलिनाङ्गस्य संन्यासिनः ? ।

नृग्रस्य (यस्य) कपालमालाः कण्ठ सन्ति-तस्य नाम

देवाः० ॥

निमन्त्र्य आनयिष्यामि-तं (चेत्) राज-मण्डपे नाम

अलज्जयिष्यद्वो मामपि सर्वेषामेव मध्ये ।

लज्जितं अकरिष्यद्वां मध्ये सत्संसदि नाम

देवाः० ॥

व्यालग्राहिरूपिणः कालकण्ठस्य नाम

निवास-स्थानं अस्ति-यस्य श्मशानानां पृष्ठे ।

भङ्गारसं पीत्वा वर्तमानः अस्ति प्रमत्तः नाम

देवाः० ॥ १० ॥

महादेव्या प्रत्युक्तं-तया-तस्मै, कथयन्-अपि कस्य नाम

स-एव अस्ति भवन् त्रिभुवन-सार-रूपः ।

अनेन कथनेन विनाशः अतोऽनन्तरं योग्योऽस्ति-ते भवितुं नाम

देवा.० ॥

एतत् (पूर्वोक्तं दक्षस्य) श्रुत्वा तावद् गता मध्ये क्रोधस्य नाम

हस-पद-आक्षेन यद्गतेव-तस्याः स्वान्ता ।

अन्द् कुनि लॊबुहम् न फौरिथ् आय
महामायाय जै-जै-कार् ॥
सूर्य-ह्लिहि कननॆय् छिम् कनवालिय्
व्वशलिय् ज्याम छिम् नालिय ।
इन्द्राणी-रूप श्रीचन्द्रकलाय
महामायाय जै-जै-कार् ॥
बक्षिय बापथ् जगथ् व्वपदोवुन्
मायॆनॆय् होवुन् ज्वालमुख-रूफ् ।
त्रिवुवन् त अकारन् तम् निश द्राय
माज्य ज्वालाय जै-जै-कार् ॥
शिवशक्ति-रूफ् छय् चतुर्भुज दॊरिथ्
मॊञ्ज् पालना व्यस्तारिथ् शॊठ् ।
प्रारब्ध व्वपदोव् तमस्य इच्छाय
महामायाय जै-जै-कार् ॥ १०० ॥
पापन् चय् कर् मॊञि-भगवती
छख् पार्वती मती-रूफ् ।
दर्शन-बापथ् लारान् आय
महामायाय जै-जै-कार् ॥
मज्जन-प्रशौ प्रसन् मपदॊवूख्
तमि सॊत्य् प्रॊशुख् परम-गथ् ।
आनन्द-गम् कॊरि तमस्य सेवाय
महामायाय जै-जै-कार् ॥

अन्तः कुत्रापि लब्धस्ताभ्यां-तस्य न प्रत्यावृत्य आगतौ (तौ)

महामायायाः० ॥

सूर्यसदृशे कर्णयोः स्तस्याः कुण्डले

रक्तवर्णानि वसनानि सन्ति-तस्याः वसितानि ।

(तस्याः) दुर्गागौरीरूपायाः श्रीचन्द्रकलात्मिकायाः

महामायायाः० ॥

स्वभक्तेः कारणाय जगत् उत्पादितं-यया

सर्वेभ्य-एव प्रदर्शितं-तया ज्वालामुखी-रूपम् ।

त्रिभुवनं च त्रिकारणदेव्याः तस्याः सकाशात् निर्गताः

मातुः ज्वालामुख्याः जयकारो (-ऽस्तु) ॥

त्रिवशक्ति-रूपा (या) अस्ति भुजचतुष्टयं धृत्वा

अस्माकं पालनां विस्तार्य पुरा ।

(तस्मादेव) प्रारब्धकर्म उत्पादितं तस्याः इच्छया

महामायायाः० ॥ १०० ॥

पापानां नाशं कुरु हे-मातर्भगवति

अपि (त्वं) पार्वती सती-रूपा ।

भवद्दर्शनार्थं धावित्वा आगता-वयम्

महामायायाः० ॥

सज्जन-पुरुषैः प्रसन्ना संपादिता-त्वं-ते.

तेन चेतना प्राप्ता-तैः परमा-गतिः ।

आनन्द-घनाः कृताः तस्याः सेवया

महामायायाः० ॥

दया-रूप दित बक्षन् सुक्षिय्

  परम शक्तिय् सोन् वख्य् बोज़् ।

नमनि अमि आय् प्रथम त माय

  महामायाय जै-जै-कार् ॥

ह्वदयस् मञ्ज़् छाख् ज्योती-रूफ् आसवुन्

  अजपा बासवुन् यिवान् न ड्रँठ् ।

गट कास् वुलिमॊति छिह् लूबच क़्राय

  महामायाय जै-जै-कार् ॥

चराचर-जगि छाय् व्यापख् आसवुन्

  मानि खॊटि कर्म् कासवुन् मय् ।

पाफ् ज़ालि दख् गालि नमञ्ज़ दयाय

  महामायाय जै-जै-कार् ॥ १०५ ॥

प्रज़ापतसुंद् यग्लि खॊतु क्रूदॊय्

  च्यानि स्मरन-निश छदुय् दूर् ।

वीरभद्रन् मोर् यज्ञच न्याय

  महामायाय जै-जै-कार् ॥

धन-राय् च्यान्यूय् कीर्तना करहा

  च्यानि स्वर्-दिन-स्वंत्य् स्वरहाय् धान् ।

मोख-वद्न् च्यानिय् मन-माश वाय

  महामायाय जै-जै-कार् ॥

दया-रूपेण देहि-नाम भक्तानां मुक्तिम्

हे-परम-शक्ते अस्माकं भक्तिं शृणु।

नम्रीभावाय वयं आगताः स्मः प्रेम्णा च हार्देन

महामायायाः० ॥

हृदयस्य मध्ये असि ज्योती-रूपा भवन्ती

अजपात्मिका भासमाना आगच्छन्ती न दृष्टिम्।

तामिस्रं विनाशय, संवलिताः स्मः लोभस्य छायया

महामायायाः० ॥

चराचरात्म-जगतः असि व्याप्नुवन्ती वर्तमाना

अस्माकं निन्द्यानि कर्माणि विनाशयन्ती सैव।

पापानि विनाशितानि, दुःखानि अपाकृतानि, तस्याः दयया

महामायायाः० ॥ १०५ ॥

दक्षप्रजापतेः यदा आरूढः क्रोधः

त्वदीयात् स्मरणात् स्थितः (सः) दूरे।

(तदा) वीरभद्रेण हतः* (सः) यज्ञस्य भूमौ

महामायायाः० ॥

अहोरात्रं तवैव कीर्तनं कुर्याम्

त्वदीयेन स्मृतिदानेन स्मरेयं-ते ध्यानम्।

मोक्षद-स्वरभङ्गीः त्वत्कीर्तिविषयाः मनो-रूपेण वाद्येन ध्मास्यामि

महामायायाः० ॥

---

* यज्ञकाले चण्डालतनयादिपाप्यपि न हन्यते। यत्र दक्ष सकलदेवानां साम्मुख्येऽपि हतः, तस्माच्छ्रीशिवानादरस्य दाननयादिनोऽपि गुरुतरः। सर्वदेवताभ्योऽप्युत्कृष्टतरसामर्थ्यं शिवोऽस्तीत्यपि सूच्यतेऽनेन।

शैलाचक्रस् स्वप्रकाश-रूपस्
　　आज़वस् दूफ़् तय् रत्नदीफ़् ।
खारम् बूज़न् मन-कामनाय
　　महामायाय जै-जै-कार् ॥
पान छाख् वाणी मांजि-भवानी
　　परमज्ञानी वेद-सागर् ।
सद्‌ग्वर् छाख् वथ् हाव् विद्याय
　　महामायाय जै-जै-कार् ॥
कृष्ण-जी वलुमंतु कुय् ममताय
　　स्वकलिय् च्यानिय् स्वपाय-सूत्य् ।
यन् वांति नज़्दीख् वंन् समताय
　　महामायाय जै-जै-कार् ॥ ११० ॥ ८ ॥

---

9. PRAISE OF DEVI, AS ONE WITH SIVA.

शिवनावस् पठ् मञ्जूख् मती
　　श्रीपार्वती स्वच्यनय् जय् ॥ १११ ॥
पूज़ाय पोश् स्नागहाय् लवहती
　　अकिन्गामि आमवंन् छाख् शिवा ।
रक्तबीज् मारिथ् छाव् पान तती
　　श्रीपार्वती स्वच्यनय् जय् ॥

शिलाचक्रात्मनः (प्रद्युम्नपीठस्य) स्वप्रकाश-स्वरूपस्य

ऊर्ध्वं-भ्रामयिष्यामि-तस्य धूपं तथा रत्नदीपम् ।

निवेदयिष्यामि-तस्मै भोजनपदार्थं हार्दाभीप्सितेन

महामायायाः० ॥

स्वयं असि वाणी-रूपा हे-मातर्भवानि

परमज्ञानिनी वेदाब्धिः ।

सद्गुरुः असि मार्गं प्रदर्शय विद्यायाः

महामायायाः० ॥

कृष्णनामा (=अहं) आवृतः अस्मि ममतया

मोक्ष्यते-नाम तवैव वपायेन-हेतुना ।

दिव्यानि प्रज्ञानि (तस्य) सामीप्यं आज्ञापय समतां (नाम स्वशक्तिम्*)

महामायायाः ॥ ११० ॥ ८ ॥

शिवरूपे लयोक्तिपूर्वकं शिवाभिन्नतां निरूपयति देव्याः ॥ ९ ॥

शिवनाम्नीं प्रति संपन्ना-त्वं सती

(हे) श्रीपार्वति भूयात्ते जयः ॥ १११ ॥

पूजायां पुष्पाणि समर्पयेयं-ते हिमजलकणपूर्णानि

आकिनुगोमु-इत्याख्यग्रामक्षेत्रे वर्तमाना असि शिवाख्यदेवतारूपेण ।

रक्तबीजं हत्वा असि स्वयं तथैव

श्रीपार्वति० ॥

---

* अग्निशक्तिः समता नाम प्रसिद्धास्ति ।

† साक्षात्सत्येयं स्तुतिः ।

पोश् ख़म्बरोविम् व्वज़्लि नील्लि छतिय्
 पूज़ा करह़ाय् दृष्टदेवी ।
ज़ार-पार वार बोज् छिय् आर-कृती
 श्रीपार्वती व्वय्यनय् जय् ॥
अमर्नाथ-कैलासकिय् सूरमतिय्
 वंह्नख् त कंह्नख् अर्दशरीर् ।
न्यथ् छख् आसवंज़् तम् सूंत्य् सती
 श्रीपार्वती व्वय्यनय् जय् ॥
अष्टस्वंज़् सूंत्य् छय् ह्रूँठि तय् पतिय्
 शिव-शक्ति-रूंप छख् सर्वव्यापख् ।
छ्यपाम् तोठ् छख् बोजान् दृतिय्
 श्रीपार्वती व्वय्यनय् जय् ॥ ११५ ॥

---

10. NANDIN GOES TO KAILĀSA AND TELLS SIVA THAT DĒVĪ HAS BECOME SATĪ. CREATION OF VĪRABHADRA.

श्रीशिवजी ओसु पठ् कैलासम्
 नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तम् ॥ ११६ ॥
योर-तोर देविय-छन्दु संवाद्
 दक्षनुकु यिह् कँक़ाह् ओसु तस् याद् ।
स्वक्मर् मोह्य् कुस वंनुनम्
 नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तम् ॥

पुष्पाणि संचितानि-मया रक्तानि हरितानि शुक्लानि

पूजां कुर्यां-ते हे-इष्टदेवि ।

विघ्नाग्निविनयात् समाधानेन शृणु वयं-स्मः आर्ति-क्रान्ताः

श्रीपार्वति० ॥

अमरनाथ-कैलासवास्तव्येन भक्तलिङ्गगात्रेण

वृता-तेन-त्वं पुनः संपादिता-तेन-त्वं अर्धशरीररूपा ।

नित्यं असि वर्तमाना तेन संयुक्ता सती-रूपा

श्रीपार्वति० ॥

अणिमाद्यष्टसिद्धयः सहचर्यः सन्ति-ते पुरस्तात् च पश्चात्

शिव-शक्ति रूपेण असि विश्वव्यापिनी ।

कृपायाः (मे) प्रसन्ना-भव असि शृण्वती इहैव

श्रीपार्वति० ॥ ११५ ॥ ९ ॥

अतः परं नन्दिनः कैलासं प्रति गमनम्, तत्र च सतीदाहादिवृत्तस्य शिवं प्रति कथनानन्तरं वीरभद्रोत्पादनवृत्तं कथयति ॥ १० ॥

श्रीमहादेवः आसीत् (निवसन्) उपरि कैलासस्य

नन्दिकेश्वरः गतः वस्तु * तस्मै ॥ ११६ ॥

अमर्त्यं-समर्त्यां देव्याः (दर्शित मद) संवादरूपम्

दाहस्य यत् किंचित् आसीत् तस्य स्मृतिविषयम् ।

अन्ततः सर्वमेव वृत्तं कथितं-तेन-तस्मै

नन्दिकेश्वरः० ॥

---

* वस्तुमिति । भूतरूपाणाम् सतीदाहादिसम्बन्धिमिति शेषः ।

† अमर्त्य-समर्त्यमिति । कैलासाभिर्देशनमारभ्य सतीशरीरदाहान्तमिति शेषः ।

क्रूदस् मञ्ज़् गौव् कालसहार्
    तिथुय् यिथु ज्यन् बुवनन् छ्यि नार् ।
वीरभद्रर् सोर्मनु तंथि क्रूदस्
    नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तस् ॥
वननि लंगु वीरभद्रस् शिवजी
    ब्वति आसय् क्यय् च्य स्वांऽय् द्रिय् ।
तिय् करुख् यिह् करव् कल्यान्नस्
    नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तस् ॥
यिम् तति आसन् देव् कारन्
    अन्द् छ्यन्यख् मारन् मारन् च्य् ।
वथवार् कंरिज्यख् बंडिस् यज्ञस्
    नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तस् ॥ १२० ॥
वीर्भद्र् ओंठ् द्राव् पत शिवजी
    करनि लंगु यिय् दर्शनस् तंमि तिय् ।
हे-चमाकरवंनि वस् कर् वस्
    नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तस् ॥
क्रूदम्बख-निश रछि कालसंहार्
    हितकार-पुछ्य् करि छ्यत नरक-नार् ।
व्यह-मञ़ प्रहल्यार् दियि कल्याणस्
    नन्दिकेश्वर् गौव् वनने तस् ॥ १० "

क्रोधस्य मध्यं गतः कालसंहारः (रुद्रः)

तथैव यथा त्रयाणां भुवनानां वह्नच्छेद अग्निः (दाहाय)।

वीरभद्रः उत्पन्नः तस्मादेव क्रोधात्

नन्दिकेश्वरः० ॥

यत्तु प्रवृत्तः वीरभद्राय महादेवः

अहमपि आगतः अस्ति-ते तत्र ममैव शपथः।

तदेव कुरु-तेषां यत् करिष्यामः कल्पान्ते

नन्दिकेश्वरः० ॥

ये तत्र स्युः देवाः कारणानि (च)

अनुक्रमं निग्रहोपाख्यान् हत्वा हत्वा त्वमेव ।

विनाशं कुर्यास्तेषां महतः यज्ञस्य

नन्दिकेश्वरः० ॥ १२० ॥

वीरभद्रः अपि निर्गतः पश्चात् महादेवः

कर्तुं प्रवृत्तः यदेव कथितमासीत्तेन-तस्मै तेन तदेव ।

(अकथयंश्च ते यथा) हे-समाधास्व अलं कुरु अलम्*

नन्दिकेश्वरः० ॥

क्रोधमुख-सकाशात् पालयिष्यति कालसंहार.

हितकरणाय करिष्यति ज्ञानं नरकानलम् ।

कालकूटादिविषात् शीतलत्वं दास्यति कृपाप्रपन्नकृत.

नन्दिकेश्वरः ॥ १० ॥

---

* कार्यं संपादित भाव ।

11. VĪRABHADRA ARRIVES AT DAKṢA'S SACRIFICE. HE SLAYS DAKṢA. HE ROUTS AND SLAYS THE GODS PRESENT. THE GODS, IN ORDER TO PACIFY SIVA, SING HIS PRAISES.

वीरभद्रन् देव् छ्यप दिवनाविन्
    सार्यनूय् हाविन् पननिय् ज़ोर् ॥ १२३ ॥
ग्वडन्य् दक्ष-प्रजापथ् रॅटिथ्य्
    कल चॅटिथ्य् कुनुनम् अग्नस् ।
छ्रागि-लट्य् कॅडि कॅडि देव् मन्दछाविन्
    सार्यनूय् हाविन् पननिय् ज़ोर् ॥
कॅँह् कॅँह् गालिन् कॅँह् कॅँह् ज़ालिन्
    कॅँह् कॅँह् वालिन् अहङ्कार-निश् ।
कल चॅटि चॅटि पृथिविय-प्यठ् चाविन्
    सार्यनूय् हाविन् पननिय् ज़ोर् ॥ १२५ ॥
ब्रह्मा रुद्रमन्त्र् परनोवुन्
    ज़ाननोवुन् शुद्धि-स्वनिर्मय् मन्त्र् ।
सूर्य-देवताहस् दन्द् फुटराविन्
    सार्यनूय् हाविन् पननिय् ज़ोर् ॥
विष्णुभगवान् लॅगु शिव-शिव करने
    अनुग्रह अनुग्रह लॅगु परने ।
सारि देवता हर-हर करनाविन्
    सार्यनूय् हाविन् पननिय् ज़ोर् ॥

वीरभद्रस्य यज्ञं प्रत्यागमनं देवैः सह दक्षदण्डकरणं च निरूपयति ॥ ११ ॥

वीरभद्रेण देवाः गूढापक्रम-संचारान् दापिताः(स्वीकारिताः)-तेन
सर्वेभ्यः प्रदर्शितानि-तेन स्वानि-एव बलानि ॥ १२३ ॥

प्रथममेव दक्ष-प्रजापतिं गृहीत्वा
शिरः छित्त्वा प्रक्षिप्तं-तेन-तस्य अग्नौ ।

शिखा-कोशवेणीः उद्धृत्य उद्धृत्य देवाः कुपितास्तेन
सर्वेभ्यः० ॥

केचित् केचित् विनाशितास्तेन केचित् केचित् दग्धास्तेन
केचित् केचित् अवरोपितास्तेन अहंकारात् ।

शिरः भित्त्वा भित्त्वा पृथिव्यां पातितास्तेन
सर्वेभ्यः० ॥ १२५ ॥

ब्रह्मा रुद्रमन्त्राख्या (वैदिकसुक्तस्तुतिं) अध्यापितस्तेन
प्रवेशितस्तेन गोमयकूटस्य मध्यम् ।

सूर्य-देवस्य दन्ताः विभेदितास्तेन
सर्वेभ्यः० ॥

विष्णुभगवान् प्रवृत्तः शिव-शिवेति कर्तुम्
अनुगृहाण अनुगृहाणेति प्रवृत्तः पठितुम् ।

सर्वे देवाः हर-हरेति कारितास्तेन
सर्वेभ्यः० ॥

सफेद्-बुथिम् चन्द्रम-देवम्
  कंण्डु मण्डुलु कंरुनम् न रूदुम् न दाह् ।
बीम-स्ंतिन् नष् कल क्ंख्रांविन्
  मार्यनूय् हाविन् पननिय् ज़ोर् ॥
च्यार कँह् जोनुख् न गय् अशारय्
  वस्नादारय् यियिनय् आर् ।
कम् कम् लीलाय तिम् वननाविन्
  मार्यनूय् हाविन् पननिय् ज़ोर् ॥
यिम तति आमिय् त्रैलोक्य-देवता
  डाङ्गौ स्ंतिन् ह्ंतुनख् ज्यान् ।
त्राहि माम त्राहि माम् बारव दाविन्
  सार्यनूय् हाविन् पननिय् जोर् ॥ १२० ॥
स्वङ्गंय् विष्णन् वंन्ज़्नम् लीला
  नमि-पन मह्मन् अद देवौ ।
शिवनाथ्-जी अस्य व्वञ् व्वकलाविन्
  सार्यनूय् हाविन् पननिय् जोर् ॥
बावना-पोश् फ़ंलि मनच वार्य
  कृष्णजी दारनाय दारे यान् ।
यिम् पोश् फ़ंलि तिम् ईश्वरन् छ्ंाविन्
  सार्यनूय् हाविन् पननिय् जोर् ॥ ११ ॥

शुक्लवर्णमुखस्य चन्द्रदेवस्य,

पङ्कृकलङ्कविशेषकं कृतं-तेन-तस्मै, अर्याप्यितं-तस्य च न धैर्यम् ।

विभीषिकाभिः तस्य कलाशिरांसि शोषितानि-तेन

सर्वेभ्यः० ॥

उपायः कश्चित् ज्ञातस्तैः न, संपन्नाः अनिष्टयासाः (अकथयंश्च)

हे भस्माङ्गराग उद्भवतु-ते करुणा ।

कानि कानि (विविधविचित्राणि) स्तुतिजालानि ते प्रवाहितास्तेन

सर्वेभ्यः० ॥

ये तत्र अभवन् त्रैलोक्यदेवाः

मुषलादिघातेन निगृहीतं(निष्कासितं) तेन-तेषां जीवनं (प्राणः) ।

त्राहि मां त्राहि माम् (इति) क्षमयाक्रन्दोच्चारणानि विज्ञापिताः (स्वीकारिताः)

सर्वेभ्यः० ॥ १३० ॥

प्रथममेव विष्णुना कथिता-तेन-तस्य स्तुतिः

तत्पश्चात् ब्रह्मणा, ततः देवैः ।

श्रीमहादेवः अस्मान् अतः (क्लेशात्) मोचयतु

सर्वेभ्यः० ॥

(ग्रन्थकृतः स्वं समुद्दिश्योक्तिः) भक्तिपुष्पाणि विकसितानि मनोवाटिकायाम्

कृष्णाख्यः धारयया धारयिष्यति ध्यानम् ।

यानि पुष्पाणि फुल्लाणि तानि ईश्वरेण उपभुक्तानि-तेन (तस्मै समर्पितानि)

सर्वेभ्यः० ॥ ११ ॥

12 KRṢṆA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA

The 12th chapter is in Hindi, and is here omitted (vv 133—143).

---

13 BRAHMĀ'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA

The first eight verses (144—151) of this chapter, which consist merely of a string of Sanskrit titles of Siva, are here omitted After these titles, which are all in the Sanskrit vocative case, the text proceeds as follows

कालसंहार भुजगेन्द्रहार
    दमि संसार स्वकलावृतम् ।
महारुद्र करुणावतार
    कर् स्योनु च्यार छुम् आसर ॥ १५२ ॥
हे-सिद्द-साद्य कालाग्निरुद्र
    जटाद्‌ार त्रिनेत्र
हे-विश्वनाथ दिगम्बर
    स्वरूफ् च्योनु छुह् आश्वर ॥
सुरमति उमापति
    ज्ञान-वति पठ्य् अन् ।
कृष्णु यिष्टु करि शिव-शिव
    मन्त्र् जपि पञ्चर ॥ १३ ॥

---

14. DHARMARĀJA'S (YAMA'S) HYMN IN HONOUR OF ŚIVA

चरनन्-हन्दि द्यान्-स्वरन
    दमि बव-सर तर व्वह् ।
हे चराचर गङ्गाद्‌र शिव शंकर शंभो ॥ १५५ ॥
सर्व-व्यापक संसार-सार
    दारनाय च्योनु टार द्यान् ।

श्रीकृष्णस्तुतिः हिन्दी-भाषया शिवं प्रति प्रथममेव ॥ १२ ॥

ब्रह्मस्तुतिः शिवं प्रति ॥ १३ ॥

हे-महाकालनाशक हे-नागेन्द्रहार

अस्मात् संसारात् मोचय-नाम-माम् ।

महारुद्र दयार्थ-धृतावतार

कुरु मम दयायं अस्ति-मे आशयः (ते) ॥ १५२ ॥

हे-सिद्धमेव-साध्यं-यस्य-तादृश, हे-कालाग्निरुद्ररूप

जटाधर सूर्यचन्द्राग्न्यात्मनेत्रत्रय ।

हे-जगन्नाथ दिगम्बर

स्वरूपं तव अस्ति आश्चर्यदायि ॥

भस्मोद्धूलितदेह उमापते

ज्ञानमार्गं मयैव प्रापय (अस्मान्) ।

(ग्रन्थकृत्) कृष्णः यथा करिष्यति शिव-शिरेलुचारम्

मन्त्रं जपिष्यति षडक्षरम् (ओं नमः शिवाय इति) ॥ १३ ॥

धर्मराजकृता स्तुतिः ॥ १४ ॥

(तव) चरणयोः ध्यानस्मरणेन

अस्मात् संसार-सरमः तरिष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप गङ्गाधर, कल्याणरूप, कल्याणकर, कल्याणप्रभव ॥१५५॥

सर्वव्यापिन्, संसारे-सारभूत

धारणया तव धारयिष्यामि ध्यानम् ।

परमानन्द स्वब-च़रनन्
    च्यान्यन् वन्दयो पान् ।
नम च्य़थ् कुन् दम-दम शम
    रिन्द-पा़ठि जिन्द मर ब्वह् ।
हे च़राच़र गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

हे अविनाश चित्प्रकाश
    शाज़ शुर्यि-वाश वार बोज् ।
गाश-रस्यन् अज़गटि-मज़्
    सूर्य-प्रकाश् सुब सोज् ।
परमेश्वर कर् च़ह् पूर्यर्
    क्यथ दूर्यर् ज़र ब्वह् ।
हे चराच़र गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

वासनाय कायाय
    मायाय मज़् ब्वह् गोस् ।
देह् गालुनु ज्ञानवाराह्
    काल-ज़ालस् मज़् ब्वह् प्योम् ।
हे दयावान बडि भगवान
    ज़गतस् क्याह् कर ब्वह् ।
हे च़राचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

विष्णु-ब्रह्मा कुस् च़ह् पानय्
    कुस् च़ह् दयालु बडु दय् ।

हे-परमानन्दस्वरूप शुभदचरणयोः

तव उपहारीकुर्यां स्वात्मानम् ।

नंस्यामि त्वां प्रत्येव क्षणे-क्षणे शान्तो-भविष्यामि

प्रागल्भ्येन जीवन्नेव मरिष्यामीव अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

हे अविनाश चैतन्यप्रकाश

अस्माकं बालभाषणानि सम्यक् शृणु ।

निष्प्रकाशानां तामिस्र-मध्ये

सूर्यप्रकाशं प्रत्युषं प्रेषय ।

हे-परमेश्वर कुरु त्वं पूर्तिमभीष्टस्य

कथं (नाम) दूरतां सोढास्मि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

दुर्वासनायाः, शरीरस्य

मायायाः मध्यं अहं गतः ।

देहं विनाशयन् परिस्पन्दः

कालात्मजालस्य मध्यं अहं पतितोऽस्मि ।

हे दयालो महामहेश भगवन्

अगत्या किं करिष्यामि अहम् ।

हे-चराचररूप० ॥

विष्णुः ब्रह्मा (च) असि त्वं स्वयमेव

असि त्वं दयालुः महान् ईश्वरः ।

अन् बुवमन्-हन्दि स्वामियौ
  मोनु व्यथिनय् जे-जे ।
वार निश्चय् त्वव त्यलि य्यलि
  शिव-शास्त्र् पर व्वह् ।
हे चरांचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥
हंषासन गरुडासन
  वृशवासन वन क्याह् ।
हनि हनि मङ्ग् कुख् चृह् पानय्
  फेरवनि मनवुनु क्याह् ।
इय् अर्मान् कुम् राथ्-थन्
  च्यय् सुतिन् वर व्वह् ।
हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥१६॥
नरक-मङ्गय् स्वकलावृतम्
  गय् पनञ्जय् हावृतम् ।
कट-संकट वस्मादर
  हर हर वननावृतम् ।
हृदयस् मङ्ग् हे केवल
  थान् च्योनुय् दर व्वह् ।
हे चराचर गङ्गादर शिव शकर शंभो ॥
श्री-नरायण् कुख् चृह् पानय्
  सार्यनुय् जीवन् मङ्ग् ।
परमात्मा स्वद् निर्मल्
  सार्यनुय् देवन् मङ्ग् ।

(हे) त्रयाणां भुवनानां स्वामिन्
अस्मदीयः भूयात्ते जयजयकारः ।

सम्यक् निश्चयं प्राप्स्यामि तदा यदा
शिव-शास्त्राणि पठिष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

हंसासनब्रह्मन्, गरुडासनविष्णो
वृषभासनशिव वक्ष्यामि किं-नाम ।

अंशे अंशे मध्यगतः असि त्वं स्वयमेव
हे-प्रत्यंशं संचरणशील (भवतः) सान्त्वनं किं-नाम ।

इदमेव अत्यौत्सुक्यं अस्ति-मे, रात्रिन्दिवम्
त्वयैव सह निर्वाहयेयं अहम् ।

हे चराचररूप० ॥ १६० ॥

नरकमध्यादेव उन्मोचय-नाम-माम्
गतिं स्वकीयां प्रदर्शय-नाम-मे ।

संकट-भेदिन् भस्माङ्गराग
हर हरेति वाचय-नाम-माम् ।

हृदयस्य मध्ये हे कैवल्यस्वरूप
ध्यानं तवैव धारयिष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

नारायणः असि त्वं स्वयमेव
सर्वेषामेव जीवानां मध्यगतः ।

परमात्मस्वरूपः शुद्धः निर्मलश्च
सर्वेषामेव देवानां मध्ये ।

मर कर्मख् जगथ्-ईश्वर
  च्यांज़् सुमरन् फिर व्वह्।
हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥
प्रथ् प्रवातन् सुलि व्यथ्हा
  च्यांज़् पूज़ा करहा।
कन् दारिथ् मन् लागिथ्
  च्यांज़् लीला परहा।
नालि छुनहाय् लाल-माल
  बिथ म्यक-लर व्वह्।
हे च़राचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥
तिथु खरहाथ् यिथु म्य मेल्यम्
  मन् त प्रान् च्य़य् सूत्य्।
नत क्याह् अथ् बव-सरसंय्
  आय् कैत्याह् गय् कूत्य्।
मन् सेलन बेह्यस् गछ
  नाफहमन् खर व्वह्।
हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥
हे महाकाल कालच जाल
  च्यानि नाल-सूत्य् चलनम्।
वासनायन् संकल्पन्-
  छ़ेन्दि मूलंय् गलनम्।

उपलक्षणीकृतो-मया-त्व हे-जगदीश्वर

तव स्मृतिमालां (जपसमाधिं) प्रवर्तयिष्यामि ग्रहम् ।

हे चराचररूप० ॥

प्रतिप्रभातं सुवेलमुहूर्ते वह्वच्छेयं (निद्रातः)

तव पूजां कुर्यां-नाम ।

कर्यौ धृत्वा मनः संगमय्य

तव लीलास्तुतिं पठेयम् ।

कण्ठे पातयेयं-ते मणिमालाः

पुनः मुक्तादामानि ग्रहम् ।

हे चराचररूप० ॥

तथा स्मरेयं-त्वां यथा मम संगंस्यते-मे

मनः च प्राणः त्वयैव सह ।

अन्यथा किं-नाम अस्मिन् भवसरसि

आगताः कति (असंख्याः) गताः चासंख्याः ।

मनसः संयोगेन निःसंघः (इव) संभविष्यामि

(यथा) मूर्खाणां द्वेष्यो-भविष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥

हे महाकालरूप, अन्तकात् भीतयः (त्वरा इव)

तव आक्रन्दमात्रेण अपयास्यन्ति-मे ।

दुर्वासनानां संकल्पानां

मंत्रर्थानि मूलानि विनङ्क्ष्यन्ति-मे ।

घान्-श्रथ् खर कालि-कालसंय्
　　यरि पोश् जन् हर ब्वह् ।
हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥१६५॥
हत सूर्य-खत तीज् कुय्
　　गज़-चम् छय् नालिय् ।
चन्द्रम छुय् छक-प्यठि-किनि
　　गट-पछ-निश खोलिय् ।
लोल च्याने शोल-दीवन्
　　जून् ज़न् लग दर ब्वह् ।
हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥
दर्शनके शब्नम-सूत्य्
　　फ्रलहो जन् पम्पोश् ।
दर्शन च्यानि अम्रतके
　　वर्शन यियि अस्य बोश् ।
फलरस्तिम् अहंकारकिस्
　　कुलिसंय् वाल अर ब्वह् ।
हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥
श्रेछि-सुचरज़ च्योन् दह् तय्
　　श्रेछि-वटज़ च्योज़् राय् ।
आर् यियिनय् कास लोला
　　कुख् च्यय् भोला-नाथ् ।
माफ् तन् नय् च्यान्य् डेशन्
　　दिय् शन् गछ वर ब्वह् ।

ध्यानं-यदि स्मरिष्यामि कदाचिदेव
लतायाः पुष्पाणि इव (दुर्वासनाभ्यः) क्षीणो-भविष्यामि अहम् ।

हे चराचररूप० ॥ १६५ ॥

अतश्च (असंख्येभ्यः) सूर्येभ्योऽधिकं तेजः अस्ति-ते
हस्तिचर्म अस्ति-ते परीधानम् ।

चन्द्रमाः अस्ति-ते ललाटे (अवतंसरूपः)
कृष्णपक्षेण विनाभूतः (नित्यमविगलत्स्वरूपः) ।

प्रेम्णा तव प्रकाशस्वभाव· (देदीप्यमानः)
ज्योत्स्ना इव संसारे निरोधं अहं (समाधिलीनो भवेयम्) ।

हे चराचररूप० ॥

भवद्दर्शनरूपेण सुधारकणपुञ्जापातेन
विकसेयं पद्म इव ।

दर्शनेन तव अमृतस्य (इव)
वर्षणेन संभविष्यति अस्माकं महार्घता ।

(येन हेतुना) निष्फलस्य अहङ्कारात्मनः
वृक्षस्य अवतारयिष्यामि क्रकचच्छेदनानि अहम्

हे चराचररूप० ॥

अप्युन्मेषः तव दिवसकालः नाम
अपिनिमेषः तव रात्रिकालः ।

दया समुद्रस्त्वतु-ते अपवारयिष्यामि (दर्शनलाभेन) ठक्कुरस्वरूप
अपि त्वमेव साधुभ्यः-स्वामी ।

निर्मलां मूर्तिं न-चेत् तव द्रक्ष्यामि
मालतीपुष्पं इव संपातयिष्यामि ब्रीडा-रूपक शाद्रू ।

हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

परमात्मन् नीलकण्ठा
नालि हटि वासुख् कुय् ।
अर्पन् गङ्ग चरनन् द्रन्
स्तुत्य्-वाजि स्तुत्य् च्चय् ब्वय् ।
यथ् ज्याय पाद् थावख्
स्वन-कनि अछि जर ब्वह् ।
हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥

गछि करनाय च्याञ्न स्तुतिन्
मार्यनूय् पापन् नाश् ।
दर्मरूप सेनाय-स्तुत्य्
ज़ेन शहरे अविनाश् ।
संतोश-स्तुत्य् कूद् गालिथ्
मोह-राजस् फर ब्वह् ।
हे चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो ॥१७०॥

हे सदाशिव म्य-ति कृपणस्
चेतनाय कुन् वास्तम् ।
प्राक्-जन्मकि खटि कर्मय्
कास्तम् खश् आस्तम् ।
संसाराह् दुख-बंदमंतु
नत क्वय-पाठि दर ब्वह् ।
हे-चराचर गङ्गादर शिव शंकर शंभो-॥१४॥

हे चराचररूप० ॥

हे-परमात्मस्वरूप नीलकण्ठ

प्रालम्बभूतः कण्ठे वासुकिनागः अस्ति-ते ।

उपायनं भविष्यामि (तव) चरणयोः द्वन्द्वे

सहचरात् सह-कृत्वा अहम् ।

यस्मिन् स्थाने गात्रो स्थापयिष्यसि

(तत्र) स्वर्णयोजनकृते स्वनेत्रे उट्टङ्कयिष्यामि अहम्

हे चराचररूप० ॥

संपत्स्यति करुणया तव चेतुना

सर्वेषामेव पापानां नाशः ।

(भवद्भक्ति-)धर्मरूपया सेनया

नेष्यामि देशं अविनाशात्मानं (मोक्षम्) ।

संतोषेण क्रोधं विनाश्य

मोहराजं मोहयिष्यामि अहम्

हे चराचररूप० ॥ १७० ॥

हे नित्यकल्याणरूप ममापि कृष्णस्य (ग्रन्थकर्तुः)

चेतना प्रति भासमानो-भव-नाम-मे ।

पूर्वजन्मना निम्नानि कर्माणि

अपनय-नाम-मे प्रसन्न, भव-नाम-मे ।

संसारस्तु दुःखपरिपूर्णः

अन्यथा केन-प्रकारेण स्थिरो-भविष्यामि अहम् (तत्र)

हे चराचररूप० ॥ ९१ ॥

---

15 INDRA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

The 15th chapter is in Hindi, and is here omitted (vv. 172—177)

---

16 VARUṆA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA

श्रीनिराकारय् त्रिभुवनसारय्
प्रारय् पनने यारय्-बल् ।
बस्मादारय् छम् च्याञ् लादन्
सादन् प्यमयो पादन् तल् ॥१७८॥
लमयो च्यामन् रटयो दामन्
शिवनाथ छम् च्याञ् मनि-कामन् ।
त्रिजगत्-पालय् यित स्योन् सालय्
च्याव्तम् प्यालय् अमृत-जल् ।
श्रीनिराकारय् त्रिभुवनसारय्
प्रारय् पनने यारय्-बल् ॥
त्रिभुवनसारो हनि-हनि-मञ्ज़् छुख्
मायाय-स्तूत्य् छुख् न यिवान् ड्रॅठ् ।
सत्-चित्-आनन्द केवल गोविन्द
ज्याय् च्याञ् हृदयुक् पपोगडल् ।
श्रीनिराकारय् त्रिभुवनसारय्
प्रारय् पनने यारय्-बल् ॥१८०॥
मनकिस् बागस् फुलयाह् द्राय
रछ्वनि लछनावि अछ-पोश् छाव् ।
मोख च्यानि प्रयम बुलबुल् छिह् नालान्
बोलान् शिव शिव हृदयँ त जल् ।

इन्द्रकृता स्तुतिः ॥ १५ ॥

अतः परं वरुणः स्तौति ॥ १६ ॥

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षिष्ये-ते स्वकीये स्नानतीर्थे (सुवासनारूपे)।

हे-भस्मपरिमलितदेह अस्ति-मे तव अनुग्रहः (उपकारः)

त्वद्भक्तानां (साधूनां) नंस्यामि-भोः पादयोः तले ॥ १७८॥

आकर्षयं-ते-भोः वस्त्रैण, पृच्छीयां-ते-भोः वस्त्राधोभागम्

हे-शिव अस्ति-मे तव मनस्युत्सुकता।

हे-त्रिजगत्पालक आगच्छ-नाम सलाम्निर्थं निमन्त्रये

पायय-नाम-मां कंसानि अमृतजलस्य।

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षिष्ये० ॥

हे-त्रिभुवनसार (सर्वभूतानां-)प्रत्यंशं-मध्ये असि

स्वमायया असि न आगच्छन् संदर्शने।

हे-सच्चिदानन्दस्वरूप कैवल्यात्मन् वेदवाग्लभ्य

स्थानं तव (मे) हृदयस्य पद्मखण्डम्।

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षिष्ये० ॥ १८०॥

मनोरूपस्य उद्यानस्य पुष्पविकासः निर्गतः (संपन्नः)

हे-पालक अनन्तनामधेय अत्र (नाम पुष्पविशेषं) सपमुङ्क्ष्व।

रात्रौ तव प्रेरणा-च भरद्वाजपक्षिणः सन्ति रुवन्तः

रुवन्ति शिव शिवेति द्विरुपं-(पक्षिविशेषाः) च पुनः जल-(पक्षिविशेषाश्च)।

श्रीनिराकारय् त्रिबुवनसारय्
प्रारय् पनने थारय्-वल् ॥
हे कृष्ण वासना स्वद् यव् श्वद् यव्
व्वद् यव् सतसंय् सूंत्य् सनिदान् ।
सतसंय् मन् यव् सतसंय् कन् यव्
सतकिस् कुलिस् वसि आनन्द-फल् ।
श्रीनिराकारय् त्रिबुवनसारय्
प्रारय् पनने थारय्-वल् ॥१६॥

---

17 CITRAGUPTA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA

The 17th Chapter is in Hindi and is here omitted (1 v 183—186)

---

18. THE GANDHARVAS' HYMN IN HONOUR OF SIVA

विल् तय् मादल् व्यन ग्वलाव् पंपोश-दस्तय् ।
पूजाय लागय् परमशिवस् शिवनाथस् तय् ॥१८७॥
जटामुकुट जट-गङ्गा वसान् छस् तय् ।
देविय देवता विष्णु ब्रह्मा छिस् दस-बस्तय् ।
बक्तिय बाव जै-जै कार् आश्रन् तस् तय् ।
विल् तय् मादल् व्यन ग्वलाब्-पोश् लागस् तय् ॥
दयासागर लोल-विजयाय कंरुनस् मस् तय् ।
हा पोशमत्यो छोश व्वल मनि यव द्यान् छुस् तय् ।
असोरु संसार् कंल्रावान् सोरु रोजि कस् तय् ।
पूजाय लागय् परमशिवस् पंपोश-दस्तय् ॥

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षिष्ये० ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वं प्रत्यालापः) भोः कृष्ण वासनां स्तुत्वौ समाधेहि शुद्धां (च) समाधेहि

बुद्धिं समाधेहि सत्येन सह संनिहिताम् ।

सत्यं-प्रत्येव मनः समाधेहि सत्यं-प्रत्येव कर्णौ समाधेहि

सत्यरूपस्य वृत्तस्य उत्पत्स्यति आनन्दात्मफलम् ।

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीक्षिष्ये० ॥ १६ ॥

चित्रगुप्तस्तुतिरियम् ॥ १७ ॥

अतः परं गन्धर्वाः स्तुवन्ति ॥ १८ ॥

विल्व-पत्त्राणि च माइलो(आरण्यतुलसी)पत्त्रविशेषं व्यनपत्त्रविशेषं तरुणी-पुष्पं पद्मपुष्पवृन्तानि ।
पूजायै निवेदयिष्यामि परमशिवाय श्रीमहादेवाय नाम ॥ १८७ ॥

(यस्य) जटामुकुटात् जटागङ्गा प्रवहन्ती अस्ति-तस्य नाम ।

देव्यः देवताः विष्णुः ब्रह्मा (च) सन्ति-तस्मै बद्धाञ्जलयः ।

भक्त्या भावेन (च) जयजयकारः भूयात् तस्मै इति ।

बिल्वपत्त्राणि च माइलीपत्त्राणि व्यनपत्त्राणि तरुणीपुष्पाणि निवेद-यिष्यामि-तस्मै नाम ॥

हे-दयासमुद्र प्रेमभङ्ग्या कृतलयाहं प्रमत्तः नाम ।

हे पुष्पपूर्णदेह चेतनया आगच्छ, मनसि निधास्यामि ध्यानं स्मृतिं च ।

असारः संसारः छलयन्नस्ति, स्थिरः स्थास्यति कस्य नाम ।

पूजायै निवेदयिष्यामि परमशिवाय पद्मवृन्तानि ॥

श्रीनिराकारय् त्रिभुवनसारय्
प्रारय् पनने यारय्-वल् ॥
हे कृष्ण वासना खद् यव् श्वद् यव्
ब्वद् यव् मतमंय् सूत्य् मनिदान् ।
मतसंय् मन् यव् सतमंय् कन् यव्
सतकिस् कुलिस् वसि आनन्द-फल् ।
श्रीनिराकारय् त्रिभुवनसारय्
प्रारय् पनने यारय्-वल् ॥१६॥

---

17 CITRAGUPTA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

The 17th Chapter is in Hindī, and is here omitted (*Vv* 183—186)

---

18. THE GANDHARVAS' HYMN IN HONOUR OF SIVA

विल् तय् मादल् व्यन ख्लाव् पंपोश-दस्तय् ।
पूजाय लागय् परमशिवस् शिवनाथस् तय् ॥१८७॥
जटामुकुट जट-गङ्गा वसान् छस् तय् ।
देविय देवता विष्णु ब्रह्मा छिस् दस्-वस्तय् ।
वन्निय वाव जै-जै कार् आसन् तस् तय् ।
विल् तय् मादल् व्यन ख्लाव्-पोश् लागस् तय् ॥
दयासागर खोल-विशयाय करुनस् मस् तय् ।
हा पोशमत्यो छोश व्यल मनि यव छान् छाम् तय् ।
अघोर् संसार् कलरावान् मोरु रोज़ि कस् तय् ।
पूजाय लागय् परमशिवस् पंपोश-दस्तय् ॥

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीच्छिष्य० ॥

(ग्रन्थकर्तुः स्वं प्रत्यालापः) भोः कृष्ण वासनां त्यक्त्वाँ समाधेहि शुद्धां (च) समाधेहि

बुद्धिं समाधेहि सत्येन सह संनिहिताम् ।

सत्य-प्रत्येव मनः समाधेहि सत्य-प्रत्येव कर्णौ समाधेहि

सत्यरूपस्य वृक्षस्य उत्पत्स्यति आनन्दात्मफलम् ।

हे-श्रीनिराकार त्रिभुवनसार

प्रतीच्छिष्य० ॥ १६ ॥

चित्रगुप्तस्तुतिरियम् ॥ १७ ॥

अतः परं गन्धर्वाः स्तुवन्ति ॥ १८ ॥

बिल्व-पत्त्राणि च माइली(आरण्यतुलसी)पत्त्रविशेषं वनपत्त्रविशेषं तरुणी-पुष्पं पद्मपुष्पवृन्तानि ।

पूजायै निवेदयिष्यामि परमशिवाय महादेवाय नाम ॥ १८७ ॥

(यस्य) जटामुकुटात् जटागङ्गा प्रवहन्ती तस्य-तस्य नाम ।

देवाः देवता. विष्णुः ब्रह्मा (च) सन्ति-तस्मै बद्धाञ्जलयः ।

भक्त्या भावेन (च) जयजयकारः भूयात् सौ इति ।

बिल्वपत्त्राणि च माइलीपत्त्रं वनपत्त्राणि तरुणीपुष्पाणि निवेदयिष्यामि-तस्मै नाम ॥

हे-दयासमुद्र प्रेमभक्त्या कृतस्वार प्रमत्त नाम ।

हे पुण्यपूर्णदेह* चेतनआगच्छ, मनसि निधास्यामि ध्यानं स्मृतिं च ।

असारः संसारः क्षयवृद्धिस्थिरः स्यास्यति कस्य नाम ।

पूजायै निवेदयिष्यामि परमशिवाय पद्मवृन्तानि ॥

---

* ...रूपेण सम्बोधनम् ॥

पो॒रि-पो॒रि लगह्योय् शिव शङ्कर शिवनावस् तय् ।
दर्शन च्यान्युक् छुह् म्य यक् लोल् यॆचू हावस् तय् ।
तोठ्तम् शिवजी जगदीश्वर छुस् बेकस् तय् ।
पूज़ाय लागय् व्यन ग्वलाब् पंपोश-दस्तय् ॥१८०॥

पंपोश-पादौ-सं॑त्य् यितम् अस्तय् अस्तय् ।
च़रनन् वन्दय् जुव् त ज्यान् ह्यय् वो॑लिंजू वस् तय् ।
यिन च्यानि-सं॑तिन् पोशु वुज्यम् नागरादस् तय् ।
पूज़ाय लागय् विल् त ग्वलाब् पंपोश-दस्तय् ॥

अमर्नाथस् नीलकण्ठस् शेरि लागस् तय् ।
दयाय-सं॑तिन् कृपास् प्यठ् आर् यि॒यितन् तस् तय् ।
तवय् कृपाो अर्शुन् गछू शिवनावस् तय् ।
पूज़ाय ...ाग॰ व्यन ग्वलाब् दस्तय् दस्तय् ॥१८॥

...0. THE SUN-GOD'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

वृशवाशन निम् । ग्वन् च्य मो॑रिय्
लोल-पोश ब्वह् लागय् चा॒रि चा॒रिय् ॥१८१॥
चैतन्य-बाल-मो अनह्यो गङ्ग गङ्ग
प्रेम-सं॑त्य् छुन ...न च्यय् नालिय् ।
श्रीभगवान् छुख् मय ...पकारिय्
लोल-पोश् ब्वह् ...य चा॒रि चा॒रिय् ॥
कैलाश-वासी क़ारान् ...शो
आनन्द-अमृत-स्वामिय् ...शव् ।

द्दारभावाय संयोजयेयं-(स्वात्मानं)-ते शिव शङ्कर शिवेति-नामधेयाय नाम।

दर्शनार्थं तव अस्ति मे इच्छा, हार्दं अतिशयेन कौतूहलं च।

प्य-नास-मम, हे-शिव जगदीश्वर अस्मि निःसहायः नाम।

पूजार्थं निवेदयिष्यामि वनपत्राणि तरुणीपुष्पाणि पद्मवृन्तानि च॥

रोमलपादाभ्यां आगच्छ-नाम-मे शनैः शनैः।

चरणयोः निवेदयिष्यामि-ते प्राणं च जीवं सह हृत्कमलेन वपया च।

नेन स्वशैत्येन अमृतमिव-जलं आविर्भवेन्मे हृदात्मवाप्याम्।

पूजार्थं निवेदयिष्यामि-ते विल्वपत्राणि च तरुणीपुष्पाणि पद्मवृन्तानि॥

यस्य नीलकण्ठस्य मूर्ध्नि निवेदयिष्यामि-तस्मै नाम।

दयालुतया भक्तं-कृष्णाख्यं प्रति कृपार्द्रता उद्भवतु-नाम तस्य हि।

नैव कृष्णाख्य-भोः (ग्रन्थकर्तुः स्वालापः) समर्पितस्वकर्मा भव-भोः शिवनाम्नि नाम।

निवेदयिष्यामि-तस्मै वनपत्राणि तरुणीपुष्पाणि वृन्तं वृन्तम्॥ १८॥

स्मरन च्यानि पाफ् मारिय् हारिय्
लोल-पोश् ब्वह् लागय् च़ारि च़ारिय् ॥ १९५ ॥
उमादेवी करवञ् पाया
ख्यन् ब्वनन्-हेञ्ञ महामाया ।
सूत्य् छाय् आसवञ् कासि म्य खारिय्
लोल-पोश् ब्वह् लागय् च़ारि च़ारिय् ॥
शेर् च्योनु आसवुनु स्वर्गापुरी
गौरी-शङ्कर कुलि रग छाय् ।
मस् च्योनु मय्-गास हे जटादारिय्
लोल-पोश् ब्वह् लागय् च़ारि च़ारिय् ॥
सूर्य-च़न्द्रम छिय् अंछू ज़य् च्याञ़
हे-शुभाञ़ च्योनु घान् दारिय्-क्यथ् ।
तारा-मंडलस् शव-बेदारिय्
लोल-पोश् ब्वह् लागय् च़ारि च़ारिय् ॥
आंमू छुय् अंगुन्, त तरफ् दह् कन् छिय्
मन् छुय् सावदान् वतन् प्यठ् ।
दस-निश व्यकलाव् वाल् पाप-वारिय्
लोल-पोश् ब्वह् लागय् च़ारि च़ारिय् ॥
आकाश् नाफ् तय् पृथिवी स्वोर् छिय्
वानी च्याञ़ूय् वीद् घ़ोर् छिय् ।
यड् छाय् समुद्र् कुल् निराधारिय्
लोल-पोश् ब्वह् लागय् च़ारि च़ारिय् ॥ २०० ॥

स्मरणेन तव पापानि सर्वाणि परित्यक्तानि (अस्माभि)

प्रेमपुष्पाणि० ॥ १९५ ॥

उमादेवी कुर्वन्ती पालना

त्रयाणा भुवनाना महामाया ।

(सा) सहचरी अस्ति-ते भवन्ती, अपनेष्यति मम दुर्गतिम्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

शिर तव वर्तमान (अस्ति) द्युलोकम्

हे-गौरीशङ्कर, दृष्ता शिरा सन्ति-ते ।

केशसमूह तव सर्वतृणानि हे-जटाधारिन्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

सूर्याचन्द्रमसौ स्त नेत्रयो द्वय तव

हे-साधो तव ध्यान धृत्वा ।

नक्षत्रमण्डलस्य रात्रिजागरण (नियतम्)

प्रेमपुष्पाणि० ॥

आस्य अस्ति ते अग्नि , पुन दिश दश कर्णौ स्तस्ते

मन अस्ति ते समाहित भक्तान् प्रति ।

दु खात् उन्मोचय-न अवतारय पापभारान्

प्रेमपुष्पाणि० ॥

आकाश नाभि , पुन पृथिवी पादौ स्तस्ते

वाणी तवैव वेदा चत्वार सन्ति ।

कुक्षि अस्ति ते समुद्र , (तथापि) असि त्वं निराहार एव

प्रेमपुष्पाणि० ॥ २०० ॥

आसवुन् च्यय् कुख् वैकुंठ-नायख्
मक् च्यान्न इन्द्रान्न देवता छाय् ।
पान कुख् त्यागी पान व्यवहारिय्
लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
बन्द् च्यानि आसवनि कह् त बालय्
हे बूलवालय् कर् रछपाल् ।
सार्यनिय् जीवन् कर् च्यह् व्वत्र् थारिय्
लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
हे महाखख, मख च्यान्युक् वन क्याह्
मास-र्यदि सूर्य शन् किय् यख-न्याह् ।
चुख् छुय् प्रलय् हे काल-संहारिय्
लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
अविनाश न्यय् कुख् लसवुनु वसवुनु
जगतुक् कल्यान् अर्सतुय् च्योनु ।
जय शिव ओंकार हे निराकारिय्
लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
तोठान् कुख् च्यय् स्यद्न् सादन्
गंगेश-पादन् वन्दयो पान् ।
गङ्गामाता कल पंठि थ्य जारिय्
लोल-पोश् व्वह् लागय् चारि चारिय् ॥ २०५ ॥
कारवनि त गारवनि च्यय् किय् मारिय्
व्यङ्गलन् त ग्रहन् काफम् मङ्ग् ।

भवन् त्वमेव असि वैकुण्ठनायकः
भुजौ तव इन्द्रराजः देवताभिः सह।
स्वयं असि विरक्तः स्वयं व्यवहारकृत्
प्रेमपुष्पाणि० ॥

वन्धवः तव वर्तमानाः पर्वताः च शिखरिणः
हे साधुवत्सल कुरु पालनाम्।
सर्वेषामेव जीवानां कुरु त्वं अधुना साश्रम्
प्रेमपुष्पाणि० ॥

हे महासुख सुखस्य तव वच्यामि किम्
सहस्रशः सूर्याः इव सन्ति-ते एकत्रैव।
मन्युः अस्ति-ते प्रलयकालः, हे कालसंहारकृत्
प्रेमपुष्पाणि० ॥

हे-विनाशरहित नित्यं असि जीवन् निवसन्
जगतः कल्याणरूपं स्मितं तव।
जय शिव ओंकाररूप, हे निराकार
प्रेमपुष्पाणि० ॥

तुष्यन् असि त्वमेव विद्वानां साधूनाम्
पद्मपादयोः उपहारीकुर्यां-त्वयि-भोः स्वात्मानम्।
श्रीगङ्गा मस्तकोपरि तव प्रवहन्ती
प्रेमपुष्पाणि० ॥ २०५ ॥

अन्विष्यन्तः च विचयन्तः त्वामेव सन्ति सर्वे-एव
अरण्यानां च पर्वतानां अटवीनां मध्ये।

जोगी त संन्यासी ब्रह्मचारिय्
  लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
लोल-सूत्य् चीर खण्ड थालाह् बरयो
  अर्पन् करयो सोरुय् पान् ।
प्रयमञ्चन् बरज़न् मुद्राव् तारिय्
  लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
महादेव सर्वदेव बूज़न् रनयो
  अनयो च्ययि निश कर्त आहार् ।
आर् यियितनय् त कुख् महाविचारिर
  लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिर् ॥
पुनिम् त मावसि आर्ती परयो
  पार्थिव-पूज़ा करयो ब्वह् ।
स्वर्गी-दिववनि हे गङ्गादारिय्
  लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
करिथ् गोख् प्रजापतस् पठ् कूद्य्
  श्रीहर-नाथो मूद्-निश रछ् ।
वुज़्न छ्यय् देवन् मय् वेमारिय्
  लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥ २१० ॥
ब्रह्मा च्योनुय् रूफ् लगु खरने
  कर्पूरगौरम् लगु परने ।
स्वयन् ति देवता गेय् लारि लारिय्
  लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय्॥

योगिन च सन्यासिन ब्रह्मचारिण
    प्रेमपुष्पाणि० ॥

प्रेम्णा तोरस्य सितामिश्रितस्य पात्रीं समापूरयय ते भो
    समर्पित कुर्या ते भो सर्वस्व देह (च)।

प्रेमरूपाणा हाराणा चढ़ाटय अगलानि
    प्रमपुष्पाणि० ॥

हे महादेव सर्वेषा देव भोजन पश्यामि त्वन्य भो
    आनयिष्यामि भा तवैव समीप कुरु नाम आहारम्।

दया समागच्छतु नाम ते, असि हि महाविचारवान्
    प्रेमपुष्पाणि० ॥

पूर्णिमाया तथा अमावस्याया करुणाक्रन्दस्तुति पठिष्यामि ते भो
    पार्थिवलिङ्गपूजा कुर्या ते भो अहम्।

मुक्तिप्रदानशील हे गङ्गाधर
    प्रेमपुष्पाणि० ॥

कृतज्ञान असि दक्षप्रजापति प्रति क्रोधम्
    हे श्रीहरस्वामिन् क्रोधात् रक्ष (अस्मान्)।

अधुनापि अस्ति त्वत्त दैवाना सैव (महाभाया) अनारोग्यता
    प्रमपुष्पाणि० ॥ २१० ॥

ब्रह्मा तवैव रूप लग्न (प्रवृत्त) अस्ति स्मरणाय
    कर्पूरगौरमित्यादिध्यानमन्त्र समासक्त पठितुम्।

भित्तिषु देवा अपि गता सयुज्य सर्वाङ्गम्
    प्रेमपुष्पाणि० ॥

पूरन् सर्वव्यापख् कुख् आसवुन्
    मार्यनिय् बासवुन् ह्रंदयस् मङ्ग् ।
राजौ आस्त अस्य कास्त लाच्यारिय्
    लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
गङ्गा त जमुना गंजिगाह् छ्यह् करान्
    ब्रह्मा त विष्णु स्वरान् छिह् धान् ।
इन्द्राज दर्मराज देव् ह्यथ् मारिय्
    लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
नन्दिराज ओंठ् ओंठ् कौरु ह्यथ् दोरन्
    तमन्द्यन् ओरन् वाति न कांह् ।
[तमन्दि नाव-स्तुत्य् राख्यस् म्य मारिय्
    लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥
कृष्ण् कुम् राध-ध्यन् करवुन् झारिय्
    कास्तम् संकठ् त नादारिय् ॥]*
सदाशिव स्वामियो लगय् पारि-पारिय्
    लोल-पोश् ब्वह् लागय् चारि चारिय् ॥२१५॥१८॥

---

20 THE MOON GOD'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA.

The 20th Chapter is in Hindi, and is here omitted (Vv. 216—223).

---

21 THE JOINT HYMN OF LAKṢMI AND SARASVATI IN HONOUR OF ŚIVA

शब-स्यचन् मारिय् च्य छियो
    शिवशौयो व्यय्नय् जय् ॥ २२४ ॥

* The passage enclosed in brackets is wanting in the best MSS.

पूर्ण सर्वव्यापक ग्रपि वर्तमान

सर्वेषामेव दीप्यमान हृदयस्य मध्ये ।

प्रसन्न भूया नाम, (वीजयन्त्यौ) स्त ग्रस्माक ग्रपनय नाम दारिद्र्यम्

प्रेमपुण्याणि० ॥

गङ्गा ग्रपि यमुना चामर कुरुन्त्यौ

ब्रह्मा विष्णु च चिन्तयन् स्त ध्यानम् ।

इन्द्रराज धर्मराज (च) देवे मष्ट सर्वे

प्रेमपुण्याणि० ॥

नन्दिगण पुर पुरस्तात् वेत्र गृहीत्वा धावन्नस्ति

तस्य तीर्याणि प्राप्स्यति-पार न कश्चित् (नोपमिमीते) ।

तस्य नामस्मरणमात्रेण पापात्मराक्षसा मया मारिता

प्रेमपुण्याणि० ॥

कृष्णाख्य (ग्रन्यकृत स्वाकृत) ग्रस्मि रात्रिन्दिव कुर्वन् दैन्यविषमो

ग्रपनय नाम मे सकट च (स्नानस्य) शरीरद्वयम् ।

हे नित्यकल्याणरूप स्वामिन् सगच्छामि-ते उपहारभावाय

प्रेमपुण्याणि० ॥ २१५ ॥ १९ ॥

चन्द्रमस. स्तुति प्रस्तौति ॥ २० ॥

लक्ष्मीसरस्वत्यौ युगपत्स्तुवतः ॥ २१ ॥

शुभलक्षणानि सर्वाण्येव तत्र सन्ति भो

हे प्रियस्वामिन् भूयात्तव जय ॥ १२१ ॥

निर्मल रूफ् करानि छियो
तनि च्यात्र-इन्दु वनयो क्याह् ।
मन्दछावर्त्न क्षमवंत्र छियो
शिवजीयो ब्यथनय् जय् ॥ २२५ ॥
स्वप्रकाश्रपरमानन्दय्
बन्दय् ब्यय् ज़ुव् तय् ब्यान् ।
वन्दर्शय् यिय् दृपर्शम् तियो
शिवजीयो ब्यथनय् जय् ॥
मायाय वंजनम् ब्वह् नालय्
अर्पन् कर् बालय् पान् ।
स्वकर्माविय् नाव् च्योनु नियो
शिवजीयो ब्यथनय् जय् ॥
जन्म जन्मय् दारनाय दारय्
शिवचरनन् इन्दु सब दान् ।
दान् दारिय् रतु फल् म्य दियो
शिवजीयो ब्यथनय् जय् ॥
अरे* हो साधो घेरा बनावो
सब गावो शिव-लीला ।
सत्संग-सूत्य् शिवनाथ् यियो
शिवजीयो ब्यथनय् जय् ॥
ममताय-रसु मन् बान्दो
ममता-की आंधी-में ।

* From here to the end of the chapter, the language is a mixture Hindi and Kāshmīrī

निर्मल रूप विचिन्वत (सखे भो

मूर्ति तव वक्ष्यामि नाम किम् ।

(या मूर्ति)-ह्रेपयन्ती विकसन्तीं मालतीम्

हे प्रिय० ॥ २२५ ॥

हे स्वप्रकाशात्मपरमानन्दस्वरूप

उपहारीकुर्यां ते अह प्राण अपि जीवात्मानम् ।

उपहारीकुर्यां ते यदेव कथये मां सदेव-भा

हे-प्रिय० ॥

मोहमायया आवृता तथाह अह जानन् (इव)

समर्पयेय त्वयि बाल्ये एव स्वात्मानम् ।

तन्मोच्य नामस्मरण त्वदीय नश्यति (न) भो

हे प्रिय० ॥

जन्मनि जन्मनि धारणया धारयिष्यामि

प्रियचरणयो शुभ ध्यानम् ।

ध्यान धृत्वा शुभ फल मे दास्यति भो

हे-प्रिय० ॥

अद्य भो माधव पर्यावृतस्थितिका सभा मयाऽऽयत

सर्वं गायय प्रियचरितस्तुतिम् ।

फलगान (ध्यानकीर्तिचर्चया) योग्यित्र आगमिष्यति भा

हे प्रिय० ॥

ममतया रहित मन कारागृह (इव)

ममतामयानि प्रग्यतामिति ।

छोड-कर्-के लियो लियो
    शिवजीयो ब्यय्नय् जय् ॥ २२० ॥
सब भोजन भोगों खावो
    हस-हस-कर आवो जी।
प्रेम-ठंडार पानख् पियो
    शिवजीयो ब्यय्नय् ज़य् ॥
कृष्ण्-जी है तेरा दासय्
    संन्यासय् निश्कल् कर्।
च्योन् वकुयय् तम् वंडू शियो
    शिवजीयो ब्यय्नय् जय् ॥ २१ ॥

---

22 HYMN OF THE PLANET MARS IN HONOUR OF ŚIVA

परब्रह्म परमशङ्करो
    जगदीश्वरो ब्यय्नय् जय्।
हर हर हर हर गङ्गादरो
    जगदीश्वरो ब्यय्नय् जय्॥ २२३ ॥
महारुद्र महादेव परमेश्वरो
    दयावान अनन्तवान् कुख् भगवान्।
सदाशिव शिवनाथ दयाकरो
    जगदीश्वरो ब्यय्नय् जय्॥
परमात्म नीलकण्ठ जटादरो
    हनि-हनि वन्दयो पनुनुय् पान।

(तस्मात्)-सन्तोष्य नयतु-भवान् नयतु-भवान्

हे-शिव० ॥ २३० ॥

सर्वं भोजनं यावद्भोगान् भुक्त्वा

हर्षित्वा हर्षित्वा आगच्छ-भोः नाथ ।

प्रेमात्मभद्रादिरसं पानीयं पिब

हे-शिव० ॥

(ग्रन्थकृतः स्वालापः) कृष्णाख्यो ऽस्ति तव दास-एव

संन्यासिनं-एव निर्वाणं (तं)-कुरु ।

तव भक्तिरेव (अस्ति) तस्य महान् लाभो-भोः

हे-शिव० ॥ ३१ ॥

भौमग्रहः स्तौति ॥ २२ ॥

हे-परंब्रह्मन् परमकल्याणकर-भोः

जगदीश्वर-भोः भूयात्तव जयः ।

पापहर दुःखहर अनिष्टहर विघ्नहर गङ्गाधर-भोः

जगदीश्वर-भोः भूयात्तव जयः ॥ २३३ ॥

हे-महारुद्र महादेव परमेश्वर-भोः

हे-दयावन् अन्तरहितः असि-त्वं ऐश्वर्यवान् ।

नित्यकल्याणरूप शिवस्वामिन् दयाकृत्-भोः

जगदीश्वर-भोः० ॥

हे-परमात्मन् नीलकण्ठ जटाधर-भोः

सर्वज्ञं कर्पूरगौरं-स्वामि-भोः त्वं आत्मानम् ।

हर कास्त मारिय् श्रस्य श्ररमरो
जगदीश्वरो व्यय्नय् ज़य् ॥ २३५ ॥
विष्णुरूप कृष्णजी ब्रह्मादरो
च्यानि व्यपकार च्योनु दारिछे द्यान् ।
मनंचू वय् हाव् छे सद्श्वरो
जगदीश्वरो व्यय्नय् ज़य् ॥ २१ ॥

---

23. HYMN OF THE PLANET MERCURY IN HONOUR OF ŚIVA.

परमात्म पान कुख् मन् तय् प्रान्
चि़न्ताय होश बोज़् वासनाय सान् ।
नय-स्वन संस्तु कुख् श्रीभगवान्
सदाशिव स्वामियो वन्दयो पान् ॥ २२० ॥
सुख-स्वख कास्तम् पापंचू हान्
श्रव-दर्शनुकुय् कुम् श्रर्मान् ।
पद्मपाद मन्त-साद कुख् दयावान्
सदाशिव कतंम् पारीज़ान् ॥
प्रथमंचू नदियाह् पकवंञ्ञ् व्यान्
श्रद् वासनाय-स्रंत्य् करस् क्रलवान् ।
तमि मज़् द्यान-पाञ्जि-स्रंत्य् कर श्रान्
सदाशिव स्वामियो वन्दयो पान् ॥
खंदि-वोञ्जु पंञ्जियाह् व्यहान् श्रोसु वान्
बालकय् कोञ्हस् च्यय्-

हे-हर अपनय-नाम सर्वान् अस्माकं व्याधीन्-भोः

जगदीश्वर-भोः० ॥ २३५ ॥

(हे) विष्णुरूप कृष्णाख्यः (अन्यकृत्) भक्तानुजिघृक्ष-भोः

तव उपकारेण (अनुग्रहेण) धारयेत् (ते) ध्यानम् ।

सत्स्वरूपस्य मार्गं प्रदर्शय (सत्ये मे) हे सद्गुरो-भोः

जगदीश्वर-भोः० ॥ २१ ॥

बुधः स्तौति ॥ १२ ॥

हे-परमात्मन् स्वयं असि-त्वं मनोरूपः च मायारूपः

चिन्ताः चेतनया (समाधानेन) शृणु याचनया सह ।

त्रैगुण्येन सहितः असि-त्वं श्रीभगवान्

हे-महाशिव नाथ-भोः उपकारीकुर्याः-त्वयि-भोः आत्मानम् ॥ २३७ ॥

अकस्मात् अपनय-नाम-मे पापोत्थां हानिम्

भवच्छुभदर्शनस्य अस्ति-मे अत्युत्सुकम् ।

(हे) कमलधारण सतां-साधो असि-त्वं दयावान्

हे-महाशिव कुरु-मे स्वपरित्राणम् ॥

भवत्प्रियरूपा मही (भाति) प्रयत्नी शोभना

शुद्धया याचनया कुर्याः-यस्याः मलापहरणायालोडन-शोधनाम् ।

तस्याः मध्यात् ध्यानजलेन करिष्यामि स्नानम्

हे-महाशिव स्वामिन्-भोः उपकारीकुर्याः-त्वयि-भोः आत्मानम् ॥

गुरुमन्त्राख्यशंखादिग्रहीतिः ब्राह्मणजातिः तिष्ठन् ग्रामीन् ग्रामसे-चडहरन्

बालकैः-कैश्चित् कृपा-नैसर्ग्य त्वया-सह (परिचय-)ध्वनिः ।

तिथय्-पाठि ध्यान-मन्त्र ह्यावतम् म्य पान्
सदाशिव स्वामियो वन्दयो पान् ॥ २४० ॥
संसारस्-मन्त्र् कुस् नादान्
मन-तन-किनि छम्-न ईश्वर-ज्ञान् ।
ज़्यवि-किनि कुस् च्यान्य् गौथ् ग्यवान्
सदाशिव स्वामियो वन्दयो पान् ॥
शिवकर्मी कुस् कृष्ण-राजदान्
शिवजिय मन दारह्याय् च्योनु ध्यान् ।
श्रवणख्यन प्रथ्-शाय च्योनु थान्
सदाशिव स्वामियो वन्दयो पान् ॥ २२ ॥

---

24 HYMN OF THE PLANET JUPITER IN HONOUR OF ŚIVA

कुस् कम् ज़्यये कुस् कम् मरे
छरा कुह् थ्यराह् श्रीहर-नाव् ।
कुस् कम् देवस् पूज़ा करे
छरा कुह् थ्यराह् श्रीहर-नाव् ॥ १४२ ॥
संसार् कुह् कमिस् छ्रमिस् त रमिस्
श्रमिचु गाँगल् छ्ह् अविद्या ।
द्यय् भ्रम-दोशस् मन्त्र् कुस् दरे
छरा कुह् थ्यराह् श्रीहर-नाव् ॥
कुस् सादसंगुक् संवाद् बूजिय्
बिह्यिय् मतच शिकार्य-कथ् ।

तत्प्रकारेण ध्यानमध्ये प्रत्यय नाम मे मे स्व रूपम्

हे सदाशिव० ॥ २४० ॥

संसारस्य मध्ये असि मूर्ख

मनसा तन्वा (च) अस्मि मे न ईश्वर स्नानम् ।

जिह्वया* असि भवत कीर्ति गायन

हे सदाशिव० ॥

कुलपरम्परया शिवतन्त्रकर्माख्यकर्मोपासक असि कृष्णाख्य (ग्रन्थकृत्)
राजदानकुलोत्पन्न

हे शिवनाथ मनसा धारयेय तत्र ध्यानम् ।

हे शुभलक्षण प्रतिस्थान (स्थाने स्थाने) तव स्थानम्

हे सदाशिव० ॥ २३ ॥

अथेयं वृहस्पतिस्तुति ॥ २४ ॥

क कस्मात् उत्पत्स्यते, क कुत्र मरिष्यति

चञ्चल असि स्थिर शाहरनाम(स्मरणम्) ।

क कस्य देवस्य पूजा करिष्यति

कोमल असि स्थिर शीहरनाम ॥ २४१ ॥

ममार असि कस्य, मनुष्य, अश्व च,

अश्व (समतश्च) प्रत्यूहना अस्ति अविद्या

अस्य भ्रान्तिस्थानस्य मध्ये क स्थिरीभविष्यति

कोमल० ॥

क सत्समागमस्य मत्ताङ्गालाप श्रुत्वा

तत्परिश्च मर्यादिमकाया नावि ।

---

* केवल जिह्वया, न तु मनःप्रभृतिमनसादयः ॥

25 HYMN OF THE PLANET VENUS IN HONOUR OF ŚIVA.

बन्द् कॊरुनस् ब्वह् याश, ज़गतच वाल-वाश ।
 म्वकलय् च्याज़ आश, शिवनाथ अविनाश ॥ २५० ॥
नाव-स्वॊत्य् निश यिमयो, हरम्वख वॊनि दिमयो ।
 मोह-गटि-हन्दि गाश, शिवनाथ अविनाश ॥
कैलाश-कह क़ारय्, दारनाय द्यान दारय् ।
 सय्-चित्-आकाश, शिवनाथ अविनाश ॥
तार् दिम् मोह-वावस्, मायाय-दॊरियावस् ।
 कड् दुख-नावि पाश, शिवनाथ अविनाश ॥
संसारकि सरय् ब्वह्, हर-नाव-स्वॊत्य् तरय् ब्वह् ।
 काष् संकट् चित्प्रकाश, शिवनाथ अविनाश ॥
जप-शवनम-दारे, पपि व्योलु तप-वार्य ।
 कॊंह् फॊलु गछि न हाश, शिवनाथ अविनाश ॥ २५५ ॥
हे भोलानाथ सादय्, आवाहन-नादय् ।
 साज़ बोज् श्वुरि-याश, शिवनाथ अविनाश ॥
कृष्णस् ऑफ् च्याज़्य्, चखुचुख् पाफ् प्रॊनिय् ।
 प्रापन् कर्त नाश, शिवनाथ अविनाश ॥ २५ ॥

शुक्रस्तुतिः ॥ २५ ॥

वद्धः कृतक्लेनाहं अहं पक्षिविशेष,* जगतः जालविशेषेण ।

उन्मुक्तो-भवेयं-नाम तव आज्ञया, हे-शिवनाथ विनाशरहित ॥ २५० ॥

भावनया समीपे आगच्छेयं-तव, हरमुखाख्ये-क्षेत्रगिरौ अन्वेषणानि विधास्यामि-ते ।

मोहतामिस्रस्य-मध्ये प्रकाशस्वरूप, हे शिवनाथ० ॥

कैलासगिरौ स्मरयेयं-त्वाम्, धारणया ध्यानेन धारयिष्यामि-त्वाम् ।

हे-सच्चिदाकाशरूप, हे-शिवनाथ० ॥

तारं देहि-मे मोहवात्याव्याप्तायाम्, मायात्मनद्याम् ।

निष्कासय दुःखनौकायाः खण्डानि (खण्डशो विभेद्य तां), हे-शिवनाथ० ॥

संसारात्मनः सरसः-एव अहम्, हरेतिनामस्मरणेन उत्तीर्णो-भवेयं अहम् ।

अपनय संकटं हे-चित्प्रकाश, हे-शिवनाथ० ॥

भवत्कृपात्मतुषारजलधारया, पक्वं-भविष्यति बीजं तपोरूपवाटिकायाः ।

किंचनापि बीजफलं संप्राप्स्यति न तुच्छताम्, हे-शिवनाथ० ॥ २५५ ॥

हे सत्साधुनाथ साधो, विहिताह्वाननादेन ।

अस्माकं शृणु बालभाषणानि, हे-शिवनाथ० ॥

कृष्णाख्यस्य (मे) आशापाशुल्यं तवैव, समस्त-तानि पापानि पुरातनानि ।

(भाविनां) शापानां (पापानां च) कुरु-नाम नाशम्, हे-शिवनाथ० ॥ २५ ॥

---

* शेमस्पादिवासी पक्षिविशेष 'व.त' इत्यत्र 'ईर्न' इति च,मास्तरः । भावमाममबोयो ऽ्यमित्यर्थः ।

26 HYMN OF THE PLANET SATURN IN HONOUR OF ŚIVA

The 26th Chapter is in Hindi and is here omitted (vv 208—268)

27 NARADA'S HYMN IN HONOUR OF ŚIVA

नालि छय् कपाल-माल शम्भो
    माल व्वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥ २६९ ॥
प्रथम जगलस् तपकिथ् कुलि
    आसन-अवनम नियम पोश् फ्वलि ।
ध्यान-ह्यनम् दिम काल शम्भो
    माल व्वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥
अविद्याय मोगम् ख्यलि गछि नाश्
    दारनाय वाव नेरि न्नु आकाश् ।
च्यथ् वुज़मलि मुह् जाल शम्भो
    माल व्वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥
मन्तोश पोशवार्य करयो काव्
    शम दम यम नियम स्वनिन् काव् ।
काम् क्रोद लूब् मुह् गाल शम्भो
    माल व्वल त्रिज़गत्पाल शम्भो ॥
सुरगति माद-मन्त मख्यामय्
    ईंदयावासी कैलासय् ।
भोलानाथ वुल वाल शम्भो
    माल व्वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥ २७० ॥
परमशिव पान छुय् प्रथ् शाय
    अन्तर्ध्यान मय् मायाय ।

शनैश्चरकृता स्तुतिरियम् ॥ १९ ॥

नारदर्षिः स्तौति ॥ २० ॥

वैकल्पकरूपेण सन्ति-ते कपालमाला हे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ हे निजमस्तालक शम्भो ॥ १९९ ॥

प्रेमास्मारण्ये तपोरूपाः ठसा

(तेषु) योगासनरूपारजलकणैः नियमपुष्पाणि प्रफुल्लानि ।

ध्यानरूपस्य सुगन्ध दास्यामि (दापयिष्यामि तत्र) सुतानि हे-शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥

अविद्यात्मन मेघजालस्य यदा भविष्यति नाश

धारणात्मना वायुना निर्गमिष्यति प्रकाश(निर्मलीभविष्यति) आकाश ।

चैतन्यरूपया विद्युता मोह दाहयिष्यामि शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥

सतोपात्मिकायां पुष्पवाटिकायां कुर्यां-नाम फलोपभोगम्

शमेन दमेन यमेन नियमेन संयुक्त उपभुङ्क्ष्व(त्वमपि तत्) ।

कामं क्रोधं लोभं मोह हनिष्यामि शम्भो

निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥

हे-भस्मोद्धूलिताङ्ग साधूनामपि साधो सन्यासिन्

दृढ़सर्पोमिन् कैलासवासिन् ।

मस्मनस्वामिन् सरस्वभाव कल्याणप्रभव

निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥ २०० ॥

हे-परमकल्याणरूप स्वय भूमि प्रतिष्ठान (स्थित)

तिरोहितात्मा मध्ये मायया ।

च्योनु दूर्यर् क्यय चाल प्रभो
साल व्वल त्रिजगत्पाल प्रभो ॥

शिव ध्यान् दारिथ् करयो त्याग्
अमरनाथ मन-किनि ह्यमयो जाग् ।

वाल क्राडथ् बाल-बाल प्रभो
साल व्वल त्रिजगत्पाल प्रभो ॥

सच्चिदानन्द च्योनु दारिथ् ध्यान्
पूजाय-बापथ् मन साविदान् ।

जंगलन्-ह्यन्दि पोश् वाल प्रभो
साल व्वल त्रिजगत्पाल प्रभो ॥

परमानन्द पान छुख् सथ्-च्यथ्
च्यान्य् आसिनम् न्यथ् स्मरथ् ।

नख छुख् त मो दिम् डाल प्रभो
साल व्वल त्रिजगत्पाल प्रभो ॥

निर्वन् निष्कल् निष्कामय्
दारनाय दारह्यथ् सुव-ग्रामय् ।

रटयो लोल-सूत्य् नाल प्रभो
साल व्वल त्रिजगत्पाल प्रभो ॥ २०५ ॥

साम-वेद् ग्यवयो प्रयम-साजय्
रोज़्तम् त बोज़्तम् आवाजय् ।

मारयो लोलक् नाल प्रभो
साल व्वल त्रिजगत्पाल प्रभो ॥

तव पूर्णस्थिति कथ याद्यामि शम्भो

निमन्तयन याग्न्छ० ॥

हे शिव (त) ध्यान धृत्वा कृपां ते (सर्वस्य वासनादे) त्यागम्

हे ध्रमरनाथ मनसा गृहीयाँ त्वदर्य आगाराम् ।

हे शान्तस्वरूप मार्गय त्वां प्रतिपर्वत शम्भो

निमन्तयन याग्न्छ० ॥

हे सचिदानन्दरूप तव धृत्वा ध्यानम्

पूजार्थ मनसा समाचित्तन ।

अरण्यानां पुष्पाणि विचित्य श्रवतारयिष्यामि (समर्पयिष्यामि) हे प्रभो

निमन्तयन याग्न्छ० ॥

हे परमात्मरूप स्वय असि सचिद्रूप

तथैव भूयान्मे नित्य स्मृति ।

समीप तु असि मा दर्दि (विर्धादि) उपचाराणि हे शम्भो

निमन्तयन याग्न्छ० ॥

गुणातीत निरपेक्ष निष्कामश्च (भूत्वा)

धारणया धारयेय त्वां प्राप्त धामम् ।

गृहीयाँ त्वां शम्भो प्रातिकूल्येन हे शम्भो

निमन्तयन याग्न्छ० ॥ २०॥ ॥

मायवद्र गाहामि त प्रेमाक्रियाश्रुत

सिंधु नाम समन्विया सदा तृतु नाम त सम्भ्रान्त ।

न्याहमां त प्रमददाम तानान हे शम्भो

निमन्तयन याग्न्छ० ॥

च्यानि रं॑स्तु कति संवाल शम्भो
माल व्वल त्रिजगत्पाल शम्भो ॥
च्यतमो ठंडार यितमो यूरि
दितमो दर्शुन् नितमो द्वूरि ।
ख्यतमो चीर-खंड-थाल् शम्भो
माल व्वल त्रिज़गत्पाल शम्भो ॥
ज़गतम् मारिमं॑य् करिथ् संहार्
रोजख् पानय् श्री-निराकार् ।
परमात्म हे श्री-अकाल शम्भो
माल व्वल त्रिज़गत्पाल शम्भो ॥
अन्तःकर्म-किनि करतम् ज़ान्
ज़ाह्रिर् पाठि अूचुरावय् पान् ।
मारिय् व्रथ् च्यानि पाल शम्भो
माल व्वल त्रिज़गत्पाल शम्भो ॥ २८५ ॥
मद्व्वर च्यय् रं॑सुय् वन कम्
स्य ति च्यावतम् परमार्थुक् रम् ।
अयम्-क्यथ् छुम् रक्ति-प्याल शम्भो
माल व्वल त्रिज़गत्पाल शम्भो ॥
शिवनाथ छुय्म् स्य पालना कर्
मरन-विजि फोर्यम् द्यव हर हर् ।
घलनम् कालज़ ज़ाल शम्भो
माल व्वल त्रिज़गत्पाल शम्भो ॥ २७ ॥

त्वया विना कुत्र संस्कृतो-भविष्यामि हे-शम्भो
निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥

चित्र-नाम-मे (सन्निवेशितं) भक्त्यादि-रसम्, आगच्छ-नाम-मे इहैव
देहि-नाम-मे दर्शनम्, नय-नाम-मां तत्रैव (स्वसमीपे) ।

मुक्ष-नाम-मे चितोपस्कृतपायसपूर्णपात्रीं हे-शम्भो
निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥

जगतीं सर्वामेव कृत्वा संहृताम्
स्थास्यसि स्वयमेव श्रीमान्निराकारः ।

हे-परमात्मन् हे श्रीमदनन्त शम्भो
निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥

आन्तरेण-कर्मणा (निर्विकल्पसमाधिना) कुरु-नाम-मे स्वस्नानम्
(यथा) वाक्येन प्रकारेण (प्रयत्नं) शोधयिष्यामि देहम् ।

(यथा च) सर्वाण्येव व्रतानि तव पालयेयं शम्भो
निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥ २८५ ॥

हे-सद्गुरो त्वामेव विना वक्ष्यामि कम्
मामपि पायय-नाम-मा पारमार्थिकं रसम् ।

हन्ते अस्ति-मे इच्छात्मकं शम्भो
निमन्त्रयेन आगच्छ० ॥

हे-त्रियस्वामिन् कृपयाऽस्य मम रक्षां कुरु
मरणकाले मुखादुच्चरितो-भवेन्मेऽस्मित् हर हरेति ।

(येन) अपयात्यन्ति-मे महाकालस्य भीतिशीतज्वराः हे-शम्भो
निमन्त्रयेन आगच्छ ॥ २७ ॥

---

28 HYMN SUNG JOINTLY BY ALL THE GODS IN HONOUR OF ŚIVA

The 28th Chapter is in Hindi and is here omitted (vv 288—299)

---

29. ŚIVA ACKNOWLEDGES THE PRECEDING HYMNS HE IS PACIFIED, AND EXPRESSES HIMSELF AS PLEASED WITH THEIR DEVOTION (*BHAKTI*. HE CARES NOT FOR EATING OR DRINKING AND HAS NO PLEASURE IN SACRIFICES HE LONGS FOR *BHAKTI* AND FOR NOTHING ELSE

Chapter 29 is in Hindi and is here omitted (vv 300 – 304).

---

30 THE AUTHOR'S PRAISE OF ŚIVA ACCOUNT OF THE GODS' INTERCESSION ON BEHALF OF DAKṢA

स्वयम् हृदय् म्योनु तंति चृह् दूज़् ज़ालान
तेज़ो-रूंप ज्योति-रूंप ग्वसाज़ो ॥ ३०५ ॥
वैश्वानर अंग्न् अन्न् कुख् अंप्रान
प्रानस् समान-सूंत्य् बाग्रानो ।
प्रथ्-कुनि सांची परमात्म कुख् पान
तेज़ो-रूंप ज्योति-रूंप ग्वसाज़ो ॥
दक्षि च्याज़ मञ्ज़न् पत च्यय् लारान
भक्ति शब्द-सूंत्य् स्वर मिलवानो ।
ओंकार ध्यान-दारनाय ध्यान् दारान
तेज़ो-रूंप ज्योति-रूंप ग्वसाज़ो ॥
लीलाय बूज़िथ् मन् म्यंयु माविदान
आशुतोष कुख् चय् कुमलानो ।
युस् यियू मंगिय् तस् तिह् कुख् दिवान
तेज़ो-रूंप ज्योति-रूंप ग्वसाज़ो ॥
देवन् दंपुय् कोन किव कँह् मंगान
बक्ति बावनाय कुम् तोठानो ।

सर्वदेवाना समवेत्य स्तुति प्रकाश्यते ॥ १८ ॥

अथ प्रसन्नीभूत श्रीशिव' देवान्प्रति प्रतिवदति ॥ १९ ॥

अत परं ग्रन्थकृत् स्वय स्तौति ॥ ३० ॥

स्वय-नाम-प्रदश[1] हृदयरूपेण (वर्तते) मम, तत्रैव त्व नित्याग्नि प्रज्वालयन् (असीति)

हे सत्तारूप, व्याप्ति स्वरूप, पतिव्रत मा ॥ ३०५ ॥

वैश्वानर अग्नि अन्न अशित-त्व जरयन्

प्राणवाहिनाडीषु समानवायुना (तत्) विभाजयन् भो ।

प्रत्येकस्य (वस्तुन कर्मणश्च) साक्षी परमात्मा स्वयमेव (असि)

हे सत्तारूप० ॥

इच्छया तव सत्पुरुषा अनु त्वामेव धावन्त

एतेन शब्देन (पश्यन्त्यादि-)स्वरात्मना सयोजयन्त ।

ओंकारेण ध्यानधारणया ध्यान धारयन्त

हे-सेवोरूप० ॥

क्रोधादि हुत्वा मन सपन्न स प्रसन्नम्

हे शीघ्रप्रसादशील अग्नि त्वमेव दयार्द्रीभवन् ।

य यश्च प्रार्थयिष्यति त्वत्त तस्मै तदेव अग्नि वितरन्

हे सत्तारूप० ॥

दयावान् अकम्पय कुतो न च्य किंचित् प्रार्थयन्त

भक्त्या भावनया अग्नि प्रसादय् ।

---

[1] अत्र त्रिदिवेशे स्वयंभूरग्नि ज्वालादिरूपेण भुवः समुद्गच्छति । See note to Stein's translation of the Rājataraṅgiṇī i 31.

कह्वम् प्रमन् खह्वम् द्रक़ि पक़ि मान
तेज़ो-रूप ज्योति-रूप ग्वसाज़ो ॥
दपुछ्य् तोर छे मन्मथ मन्निवास
शिवनाथ द्रय् छिय् मंगानो ।
प्रकापथ् ज़िन्द गक़ि तफ् जफ् करि पान
तेज़ो-रूप ज्योति-रूप ग्वसाज़ो ॥ ३१० ॥
न-त दमि-योर्-कुन् आसन् द्रय् वनान
यज्ञ-करनम् छुव नाश् वनानो ।
पथ्-कुन् जग् कुँह् ति आमि न करान
तेज़ो-रूप ज्योति-रूप ग्वसाज़ो ॥
अद् दपुथख् तोर क्याजि छिव तम्बलान
तिय् वनि यिय् छिव वनानो
प्रज़ापथ् ज़िन्द गक़ि द्यान् चरि मन-प्रान
तेज़ो-रूप ज्योति-रूप ग्वसाज़ो ॥
अमि वानिय व्यलि कह्यख् वन्दान ।
प्रजापथ् क़ावलि कल-सानो ।
यज्ञस् प्यठ् गौव् हर हर जपान
तेज़ो-रूप ज्योति-रूप ग्वसाज़ो ॥
क्रूपास् ज्वालाय-रूप छुख् वासान
हृदयस् मञ्ज़् दीफ् प्रज़लानो ।
मोह-गटि मञ्ज़् छुख् जाज़् गाश् छावान
तेजो-रूप ज्योति-रूप ग्वसाज़ो ॥ ३० ॥

कृतो-युष्माभिरहं प्रसन्नः (यतः) स्तुतो-युष्माभिरहं कामनया श्रद्धया सह

हे-तेजोरूप० ॥

कथितं-तैरेव प्रत्युत्तररूपेण, हे मंगलरूप सतां-निवास

शिवस्वामिन् इदमेव स्मो-वयं प्रार्थयन्तः ।

(यथा) दक्षप्रजापतिः जीवन् संपत्स्यति तपः जपं करिष्यति स्वयम्

हे-तेजोरूप० ॥ ३१० ॥

अन्यथा अस्मात्कालादनन्तरं स्युः (लोकाः) इदमेव कथयन्तः

यज्ञकरणस्य शक्ति-र्हि नाशः भावी (फलम्) ।

तत्पश्चात् यज्ञं कश्चित् भवेत् न कुर्वन्

हे-तेजोरूप० ॥

ततोऽनन्तरं कथितं-त्वया-तेभ्यः (देवेभ्यः) उत्तररूपेण कुतो-नाम स्म चञ्चलीभवन्तः

तदेव भविष्यति यदेव स्म कथयन्तः ।

प्रजापतिः सजीवः संपत्स्यति ध्यानं संविधास्यति मनसा-प्राणैः (सह)

हे-तेजोरूप० ॥

अनया वाचा यदा कृतस्त्वया-तेभ्यः अङ्गीकारः

प्रजापतिः अजस्य धृतशिराः ।

यज्ञमण्डपं प्रति गतः हर हरेति जपन्

हे-तेजोरूप० ॥

कृपालयस्य (मे) ज्वालारूपेण अपि भासमानः

हृदयस्य मध्ये दीप-इव प्रदीप्यमानः ।

मोहान्धतामिस्रमध्ये अपि ज्ञानप्रकाशं प्रदर्शयन्

हे-तेजोरूप० ॥ ३० ॥

---

31. DAKṢA IS BROUGHT TO LIFE HIS HEAD HAVING BEEN REDUCED TO ASHES, HE IS GIVEN A GOAT'S HEAD

दम दम शम नम प्रम पायस् तय्
    कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥ ३१५ ॥
शरन् गक्छो शर्वायम् तय्
    सय् कुय् आमवुनु करुनावतार् ।
वन्दहास् ज़ुव् ह्यय् वालिंजू त वस् तय्
    कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥
सूर् ओसु गोमंतु मज़् अंशस् तय्
    दक्ष-प्रजापतनिस् शेरस् ।
करंतुय् ओसु तिय् कर्ताहस् तय्
    कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥
दैवौ दंपु तति शिवनाथस् तय्
    प्रज़ापथ् गछि ज़िन्द वुज़् मांपतुन् ।
बह्मन्-हंन्दु वाति बोज़ुन् तस् तय्
    कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥
क़ावुल्याह् अख् ओसु तथ् समयस् तय्
    कल चंटुहम् ओसु तिय् कौंकान् ।
नमस्कार् व्यय्यन् तस् भाग्यवानस् तय्
    कुस् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥
बंडु भग़वान् ओसु शाख़-ज़न्मस् तय्
    त्रिभुवन-नाथन् कल चंटनस् ।

अथ प्रजापते पुनरुज्जीवनम् । तस्य भस्मीभूतशिरसः स्थाने ऽजशिर स्थापनम् । तद्रूपमुखेनैव शिवं प्रति स्तुतिं च प्रस्तौति ॥ २१ ॥

निमेषे निमेषे (प्रतिश्वासकाल) श्रान्तो भविष्यामि नश्यामि पतिष्यामि स्मृतो नाम ।

अस्मि निःसहाय च कुरु मे पालनाम् ॥ ३१५ ॥

शरणं गच्छेयं नमः शर्वायेति मन्त्रवाच्याय नाम

स एव अस्ति वर्तमानः करुणावतारः ।

उपहारीकुर्यां तस्मै प्राणं धृत्वा (प्राणैः सह) हृदयं च यशो च

अस्मि निःसहाय० ॥

भस्म आसीत् सपदि मध्ये अग्नेः नाम

दक्षप्रजापतेः शिरः ।

कर्तव्यं आसीत् तदेव सर्वंकष् नाम

अस्मि निःसहाय० ॥

देवैः कथितं तत्र शिवस्वामिनं प्रति नाम

प्रजापतिः योग्यः सजीवः अधुना भवितुम् ।

स्वभक्तानां (विज्ञापनादि) योग्यमस्ति श्रोतव्यं तस्य च

अस्मि निःसहाय० ॥

छागलकः एकः आसीत् (तत्र) तस्मिन् समये नाम

शिरः कृत्तं तेन (श्रीशिवेन)-तस्य (एतत्) आसीत् तदेव (सो ऽजः) काहुन् ।

नमस्कारं भूयात् तस्य (छागस्य) भाग्यशालिनः नाम

अस्मि निःसहाय० ॥

महान् पुण्यकृत् आसीत् प्राग्जन्मनि नाम

(यस्य) त्रिभुवनस्वामिना शिरः कृत्तं तेन तस्य ।

म्यकुय् गौव् परम-पदवी दितुनस् तय्
कुस् बेकस् तय् कस्म् रखिपाल् ॥ ३२० ॥
सुय् कस दक्ष-प्रजापतस् तय्
लोगुन् न दितुनम् शीवादान् ।
यंदृ व्यु पकान् गौव् पठ् यज्ञस् तय्
कुस् बेकस् तय् कस्म् रखिपाल् ॥
फीरि फीरि श्रन्दि श्रन्दि परमशिवस् तय्
प्रदख्यन् दौ दौ लगु वनने ।
बख्शुम् गयोस् मञ्ज मोहस् तय्
कुस् बेकस् तय् कस्म् रखिपाल् ॥
हे-हे मोह-मायाय वलुनस् तय्
हे-हे क्याह् गोम् कस्म् दयु कार् ।
रावण-व्यञ्ज शरमन्द कस्नस् तय्
कुस् बेकस् तय् कस्म् रखिपाल् ॥
आकाश डुलविथ् व्वन् वोलुनस् तय्
पृथिविथ पठ् दितुनस्-दारिय् ।
किबरन् कस्नम् तखमीर् कुह् कस् तय
कुस् बेकस् तय् कस्म् रखिपाल् ॥ ३२१ ॥

(येन सः) मुक्तः संपन्नः परमा-पदवी (सलोकता) दत्ता-तेन-तस्मै नाम

अस्मि निःसहायः० ॥ ३२० ॥

तदेव शिरः दक्षप्रजापतये नाम

संयोजितस्तेन, दक्षस्तेन-तस्मै च श्रीयाशनाख्यो (जीवन-कृष्णन्त्राभिषेकः)।

(यामवस्थां प्राप्य) समुत्थितः (दक्षः) द्रुतं गतः प्रति यज्ञस्थानं नाम

अस्मि निःसहायः० ॥

प्रक्रम्य प्रक्रम्य परितः परितः परमशिवस्य नाम

मर्शचयानि दत्त्वा दत्त्वा प्रवृत्तः कथयितुम्।

समस्व-मे गत-ध्यासं मघं मोहस्य नाम

अस्मि निःसहायः० ॥

कष्टं, मोहमायया हतस्तयाहं नाम

कष्टं, किं संपन्नं-मम कृतं-मया ईदृक् कर्म।

राक्षसबुद्ध्या लज्जितः कृतस्तयाहं नाम

अस्मि निःसहायः०

आकाशाद् संनिपात्य अधः अवतारितस्तयाहं नाम

पृथिवीं प्रति (पृथ्वीपृष्ठे) पातितस्तयाहम्।

अहङ्कारेण कृतमेतन्मे, दोषः अस्ति कस्य नाम

अस्मि निःसहायः० ॥ ३१ ॥

---

32 DAKSA'S HYMN DESCRIBING HOW HE HAS BECOME FREED FROM WORLDLY DESIRES

दमिय् चूठुम् गव्नम पवान्
दमिय् चूठुम् पनाल् सूर् ।
दमिय् चूठुम् चन्नगट् रातम्
दमिय् चूठुम् दहम् नूर् ॥ ३२५ ॥
दमिय् ओसुम् स्वकटुय् न्यचिव्याह्
दमिय मांपनुम् ज्यवान् पूर् ।
दमिय् ओसुम् फेरान् थोरान्
दमिय् मांपनुम् दक्षिय् सूर् ॥
नय् रोशि वन्दनय् नय् रोजि चत-कोसु
नय् बोलि आवन पत कस्तूर् ।
नय् रोशि पाणी त नय् रोशि मातम्
नय् वशि दह्य् माश-खन्तूर् ॥
ओसुम् कुनुय् त मांपनुम् स्यठाह्
नज़्दीक् वातिथ् गोमय् दूर् ।
ज़ाहिर् त वातिन् कुनुय् चूठुम
गयेम् स्यथ् च्यथ् चित्ताह् चूर् ॥
ससारस् मञ्ज् कैंह् न श्रा रोजि
रोजि कुन् परम शिव श्री-अगूर् ।
स्वख्य-मञ्ज्-बागन् व्यय् ललनावन्
जिगरस् मञ्ज्-बाग् करस् गूर-गूर् ॥ ३२ ॥

वृद्धस्य वैराग्यकथनम् ॥ ३२ ॥

क्षणमात्रेणैव दृष्टं-मया, हिमजलकणाः पतन्तः
क्षणेनैव दृष्टं-मया, पतत् हिमजालम् ।
क्षणेनैव दृष्टं-मया, अन्धतामिस्र रात्रौ
क्षणेनैव दृष्टं-मया, दिवसे प्रकाशः ॥ ३२५ ॥

क्षणेनैव ग्रामं अल्पवयाः स्तनंधयबालकः
क्षणेनैव संपन्नोऽहं युवा पूर्णः ।
क्षणेनैव ग्रामं संचरन् प्रचरन्
क्षणेनैव संपन्नोऽहं दग्धीभूय भस्मशेषावस्थः ॥

नहि स्थास्यति शीतकालः नहि स्थास्यति ग्रीष्मकालः
नहि विरविष्यति श्रावणमासात् पश्चात् कस्तूरनामपक्षी ।
नहि स्थास्यति प्रसन्नता, पुनः नहि स्थास्यति शोकः
नहि श्रव्यायिष्यते प्रत्यहं वीणादिवाद्यम् ॥

अमूर्तं एक-एव संपन्नोऽहं च अनेकरूपः
सामीप्यं प्राप्य संपन्नोऽहं-त्वत्तः दूरः ।
प्रत्यक्षं परोक्षं च एक-एव दृष्टो-मया (त्वं शिवात्मा)
गता-मत्तः श्रद्धा पीत्वा मनुष्यस्रावत् चोराः ॥

संसारस्य मध्ये किञ्चित् नहि भोः स्थास्यति
स्थास्यति एकाकी परमशिवात्मा श्री-अघोरभट्टारकः ।
(तं) अङ्कमध्यभागे अहमेव लालयिष्यामि
हृदयस्य मध्यभागे करिष्यामि-तस्य लालनाम् ॥ ३२ ॥

33. ANOTHER HYMN OF DAKSA ON THE SAME SUBJECT.

निश्र अन्त-रस्ति आगर लो-लो
   निर्मल् क्रल् गोस् खर लो-लो ।
नंनु गोस् मज्ञ बव-सर लो-लो
   संनु पान् मंठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥ ३३० ॥
पाञ्जिस् मज्ञ ओसु नंनु आकाश्
   मदिचार-नेचन् ज्ञाञ्ज-हन्दु गाश्।
मोह-बुनरि खटु म्य जर ज्ञर लो-लो
   संनु पान् मंठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
मोह कठ्कार-सूत्य् बोजन आम्
   रातस् दह् त सुबहस् श्याम् ।
मन्दिज्ञन् हह् म्य लंगु दर लो-लो
   संनु पान् मंठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
क्रोठि-ब्यन्दके वन्द-सूत्य् अन्द-वन्द्
   म्यख् आम् खटन त गोस् यख् वन्द् ।
पम्पोश् क्रन् गोस् वर लो-लो
   संनु पान् मंठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
चञ्चल् साँपनुम् चित्-चन्द्रम्
   लकटिस् प्योम् न ग्राम-ग्रव्नम् ।
बुज्यरकु सूर् प्योम् ज्यर लो-लो
   संनु पान् मंठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥

दक्षवैराग्यमेवात्रापि वर्ण्यते ॥ २२ ॥

सकाशात् अन्तरहितात् प्रभवस्थानात् नाम*

निर्मल जल (उद्भूय) सपन्नोऽह मूर्तरूप नाम ।

प्रत्यक्षीभूतोऽह मध्ये भवसरस नाम

गम्भीर आत्मा विस्मृतो मम, किं नाम करिष्यामि ॥ ३३० ॥

जलस्य (महात्मन) मध्ये अभूत् प्रकाश आकाश

मद्विचारात्मनश्रयो ज्ञानस्य प्रकाश ।

(तत्र) मोहात्ममिश्रिकया गूढ मम अग्र अग्र नाम

गम्भीर आत्मा० ॥

महान्धकारेण अतिगैत्यात्मना दृष्टौ आगत मे

रात्रौ दिन, तथा प्रभाते सायकाल ।

मध्याह्ने दिवस मम गत निरोध (अवसानावस्थां) नाम

गम्भीर आत्मा० ॥

कठारचित्तात्मना शीतकालेन निरन्तरम्

मुख आच्छादनेन पिहितमिव मे, यथा सपन्नोऽह ज्ञान-
जलमिव बद्ध० ।

पद्म इव गतोऽह विशरणा नाम

गम्भीर आत्मा० ॥

चञ्चल सपन्ना मे मिथ्यात्मा

बालस्य पतितो मे न शमस्य शीतजलकणजालम् ।

(अधुना) वृद्धतापा अश्रम्लायस्तुति पतिता मयि अन्दर्प नाम

गम्भीर आत्मा० ॥

---

* नाम इति शब्दस्य निरर्थकपदरूपेण वाक्ये प्रयुज्यते ।

33 ANOTHER HYMN OF DAKSA ON THE SAME SUBJECT.

निश अन्त-रस्ति आगर लो-लो
 निर्मल् जल् गोम् खर लो-लो ।
नेनु गोस् मल्ल् बव-सर लो-लो
 सेनु पान् मेठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥ २२० ॥
पाञ्जिस् मल्ल् ओसु नेनु आकाश्
 सदिचार्-नेचन् ज्ञान्-हेन्दु गाश् ।
मोह-वुनरि खेटु म्य जर शर लो-लो
 सेनु पान् मेठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
मोह कठ्कार-स्रूत्य् बोजन आम्
 रातस् दह् त सुबहस् श्याम् ।
मन्दिञन् दह् म्य लेगु दर लो-लो
 सेनु पान् मेठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
केठि-व्वन्दके वन्द-स्रूत्य् अन्द-वन्द्
 म्यख् आम् खरन त गोस् यख् बन्द् ।
पम्पोश् शन् गोस् बर लो-लो
 सेनु पान् मेठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
चञ्चल् साँपनुम् चित्-चन्द्रम्
 स्वकटिस् प्योम् न शम-शवनम् ।
वुज्यकु सूर् प्योम् ज्यर लो-लो
 सेनु पान मेठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥

दृढवैराग्यमेवात्रापि वर्ण्यते ॥ ३३ ॥

स्वकाशात् अन्तरहितात् प्रभवस्थानात् नाम*

निर्मल जल (उद्भूय) संपन्नोऽहं मूर्तरूप नाम ।

प्रत्यक्षीभूतोऽहं मध्ये भवसरस नाम

गम्भीर आत्मा विस्मृता मया, किं नाम करिष्यामि ॥ ३३० ॥

जलस्य (महात्मन) मध्य अभूत् प्रकाश आकाश

मद्विचारात्मनव्रयो ज्ञानस्य प्रकाश ।

(तत्र) मोहात्मसिद्धिकया गूढ मम अग्र अग्र नाम

गम्भीर आत्मा० ॥

मोहान्धकारेण अतिशैत्यात्मना दृष्टौ आगत मे

रात्रौ दिन, तथा प्रभाते सायकाल ।

मध्याह्ने दिवस मम गत निरोध (अवधानावस्थां) नाम

गम्भीर आत्मा० ॥

कठोरचित्तात्मना शीतकालेन निरन्तरम्

मुख आच्छादनेन पिहितमिव मे, यथा संपन्नोऽहं ग्रान सर्जमिव बद्ध ।

पद्म इव गतोऽहं शिशिरता नाम

गम्भीर आत्मा० ॥

मङ्गल संपन्नो मे विपद्भ्रमा

बालस्य पतिता मे न श्रमरूप आतङ्कसङ्करप्रालम् ।

(अधुना) सुखसाधा अवस्थापर्युति पतिता मयि आश्चर्य नाम

गम्भीरः आत्मा० ॥

---

* ओ मा इति वाक्यस्य निरर्थक पद वाक्ये न प्रयुज्यते ।

कुस् शिशर् गाँटु जन् मन-किनि सक्य्
    जीव-श्रार-रश्मिस् छम्-न चाज़् वक्य ।
खर-रस्तु व्यसर मा व्रज़् व्रह् लो-लो
    संनु पान् मंठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥ २२५ ॥
दुयी-हज्र् हृयं म्य श्रात्म-सूर्य खटु
    श्रनु वन्योस् तनु श्रासिथ् व गोस् म्वटु ।
क्रूद्-कठ्कशि करम् खर लो-लो
    संनु पान् मंठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
संसार्-क्षानन् कर् म्य दर् कार्
    दार-कनि लोगुनम् देह-श्रहंकार् ।
तुल-कतयुकु लदुन् गर लो-लो
    संनु पान् मंठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
करुनम् कलिकालकि शिशिरन्
    दार-छ्यथ वार-वुपिचूय् मंशरन् ।
वुयनम् यां-म्वक्त-लर लो-लो
    संनु पान् मंठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
ममताय चिथ करुनम् खानदार्
    दपुनम् विशय-वुगन् लार् ।
गर श्रकु लूबकि बर लो-लो
    संनु पान् मंठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
इन्द्रिय-श्रुरि छिय् तावेदार्
    दार्यौ-कनि छिय् वथि नव द्वार् ।

अस्मि स्त्यानीभूतजलधारा इव मनसा कठिनीभूतः

जीवदयार्हितस्य अस्ति-मे-न तव भक्तिः।

स्मृति(चेतना)रहितः संभ्रमाम्यगामि मा-स्थित् अधुना अहं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥ ३३५ ॥

द्वैतात्मकेन शीतेन मम स्वात्मात्ममूर्यः गूढः

अन्धः भूतोऽहं, तनुः भूत्वा अपि संपन्नोऽहं स्थूलः।

क्रोधात्मना शीतातिशयेन कृतोऽहं स्थिरः नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

संसारात्मना-तक्ष्णा कृतं मम दृढं कर्म

दारुकृते संयोजितस्तेन-मे देहाहंकारः।

(यत्र) स्त्यानीभूतजलमयशिलेष्टिकाभिः आरोप्य-निर्मितं-तेन गृहं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

कृता-तेन-मम कलिकालात्मना शिशिरकालेन

धैर्यरूपगेहपटलाच्छादनतृणस्य वैराग्यपटलघ्राननिःश्वव-ज्वलयिपुड्जालकरयिका नश्यता।

(तत्र) प्रोम्भितास्तेन-मे अजमयमुक्तावल्यः नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

ममतारूपया स्त्रिया कृतस्तयाहं गृहस्थाश्रमी

कथितं-तया-मे विषयभोगान् अनुसर (आसक्तोपभुङ्क्ष्व ।

एवं प्रविश्य लोभात्मना द्वारेण नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

(अत्र) इन्द्रियात्मापथानि भन्ति-ते सम्प्रवर्तीनि

पदद्वारस्थाने भन्ति-ते वह्वाटितानि नव द्वाराणि।

वुछ् ह्वाह् कर् ह्वम् खर लो-लो
 सं‌नु पान् मंठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥ ३४० ॥
हुम्ना थवुमय् खिद्‌मयगार्
 छूह् दिय् राय्-दह् गर कुन् मार्।
लूटिय् पर्‌नि त व्यपर् लो-लो
 सं‌नु पान् मंठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
ज्युनु मदनु मंग्राव् खख-सान् व्यह्
 गिगिरस्-मञ्ज़ यख्-वेग्राह् च्यह्।
ट्यु गर कुय् आसुर लो-लो
 सं‌नु पान् मंठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
बूजिथ् दधिसंय् गरस् मञ्ज़ गोस्
 यंच-कालि ह्योग्रस् प्योस् काँग्योस्।
ठुंय-हेञ्ज़ श्राम् यर-यर लो-लो ·
 सं‌नु पान् मंठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
निर्मल निष्कल निष्कामय्
 क्रिय् बमन्त-रङ्ग वंलिर्मति ज्यामय्।
पद्मनाभ पीताम्बर लो लो
 सं‌नु पान् मंठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
अमृत-वर्षन-सूंत्य् च्याने
 यियि दक्षमच् हिय-थर्व म्याञ्ज़।
वासुन् श्याम-सुन्दर लो-लो
 सं‌नु पान् मंठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥ ३४५ ॥

पश्य सुखगातं, कुरु कुम्भकं स्थिरं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥ ३४० ॥

तृष्णा निहिता-मया-ते शमी

अन्विष्य अन्विष्य रात्रिन्दिवं एवं प्रति कमेठ-संपुट-संचितम् ।

अप्ययखान्तु स्थान् परान् (च) नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

जननं मरणं विस्मर, सुखयुक्तः तिष्ठ

अतिशीतकालमध्ये अतिशीतलं जलं पिब ।

ईदृक् एवं अस्ति-ते आश्चर्यरूपं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

(इत्थं) श्रुत्वा, ईदृशस्य एतस्य मध्यं गतोऽहम्

अतिकाठेन मृतो पतितोऽहं, कम्पितोऽहम् ।

शैत्यस्य अस्ति-मे अतिकम्पः नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

हे-निर्मल, निष्कल, निष्काम

सन्ति-ते पीतवर्णानि वसितानि वस्त्राणि ।

हे-पद्मनाभ पीताम्बर नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

(श्यामना) अमृतवर्षणेन स्वकीयेन,

उद्भविष्यति हरधायाः मालतीलतायाः मदीयायाः

अङ्कुरः हे-श्यामसुन्दर नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥ ३४५ ॥

ज़्वालारूप ज्योतीस्वरूफ् यिम्
सूर्य-ह्यिङ् प्रत्यख् दर्शुन् दिम् ।
थानि तेज-ताप कति द्रर लो-लो
मनु पान् मंठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
नंनु नेरि आत्मसूर्यकुय् प्रकाश्
मुह कठ-कंशिमय् सुय् करि नाश् ।
आकाश् बुछ ज़र-जर लो-लो
मनु पान् मंठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
नय् रोजि कठ-कंशु नय् मर्दी
बिय मांपन यिय् ओसुम् तिय् ।
निर्मल् क़ल् ब्वव स्वर लो-लो
मनु पान् मंठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥
व्याप्तम् म्य सूर्य-रूफ् हावि ग्वसोन्
ग्रीन-मङ्ग बुछिहे नेरान् पोङ्न् ।
मरि् गोस् करि करि मर लो-लो
मनु पान् मंठु म्य क्याह् कर लो-लो ॥ २२ ॥

---

34 DAKSA'S SELF ABASEMENT.

जाङ्-गाश् मोहन्-रांचू गंट्रोवुम्
सूर्य पर्जनोवुम् न रोवुम् दह् ॥ २५० ॥
प्रत्यख् आंसिथ् कति पर्जनोवुम्
मन्दान्न् छोवुम् रातकूलि पान् ।

हे-स्वालाह्य, ज्योतिःस्वरूपः श्रागच्छ-मे

सूर्य-इव प्रत्यक्षं दर्शनं देहि-मे ।

त्वदीयेन तेजोद्योतेन कुत्र स्थिरीभविष्यामि नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

(येन) प्रत्यक्षं निर्गमिष्यति श्रात्मसूर्यस्य प्रकाशः

मोहात्मनः ध्यानशीतस्य स-एव करिष्यति नाशम् ।

(येनैव) चिदाकाशं द्रक्ष्यामि संपूर्णं नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

नहि स्थास्यति शीतध्यानता, नहि शैत्यम्

पुनः संपत्स्यामि यदेव श्रासं तदेव ।

निर्मलं जलं भूयासं स्मृत्वा नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥

(ग्रन्थकृतः) कृपाख्यस्य मे सूर्यात्मरूप सदर्शयिष्यति यतिन।य.

हिममध्यात् पश्येत् निर्गच्छत् पानीयम् ।

निमग्नः संपन्नो-ऽहं कृत्वा कृत्वा परीक्षां नाम

गम्भीरः स्वात्मा० ॥ ३१ ॥

दत्तस्येयं सव्रीडमिवोक्तिः ॥ २४ ॥

ध्यानप्रकाशः मोहात्मरात्र्या गूहितो(तामिस्त्रीकृतः)-मे

सूर्यः चपलक्षितो-मया न, विनष्टो-मे दिवसः ॥ ३५० ॥

प्रत्यक्षीभूतः कुत्र उपलक्षितो-मया

मध्यन्दिने प्रदर्शितो-मे परोक्षिणपक्षिणा स्वात्मा (दुर्भिक्षमिव दृष्टम्) ।

स्वर-पखि हंसाह् कति वुफनोवुम्
सूर्य पर्जनोवुम् न रोवुम् दह् ॥
च्युतकुय् वालुख् कति वुजनोवुम्
मोवुम् आद्य-प्रवातस्-मञ्ज़ ।
मुर्ख-व्येज़् मन-मञ्ज़लिय् भ्रलरोवुम्
सूर्य पर्जनोवुम् न रोवुम् दह् ॥
सूर-म्यचि मिलविथ् यूञ्ज़ाह् चोवुम्
यचि-कानाह् तथ् थोवुम् सूंत्य् ।
गञ्ज़रोवुम् न मद् हस्ताह् पोवुम्
सूर्य पर्जनोवुम् न रोवुम् दह् ॥ २४ ॥

---

35 DAKSA SINGS A HYMN IN PRAISE OF SIVA, AND ASKS PARDON THIS IS GRANTED

बक्ति-बावनाय-सूंत्य् कुम् दस्-बस्तय्
ज्यव् छम् न परहाँ च्याञ्ज़् लीला ।
क्रावॢलि-ज्यव् छम् मन्दछान् कुम् तय्
कुम् बेकस् तय् करुम् रखिपाल् ॥ २५४ ॥
क्रावॢलि-बोल्य यालि दय् वंनुनम् तय्
प्रसन् गौव्, अमनि लंगु शिवशंकर् ।

स्मृतिरूपपक्षेण हंसः (स्वात्मरूपः) कुत्र-नाम (न कुत्रापि) उड्डापितो-मया

　　सूर्यः उपलक्षितो न० ॥

चित्तात्मा बालकः कुत्र-नाम (न कुत्रापि) उद्बोधितो-मया

　　(प्रत्युत) शायितो-मया प्रभातारम्भे (स्मृत्या शम्भुसारूप्यप्रदे)।

मूर्ख-मुद्रया मनोरूपे-बालशय्यावाहने* लालितो-मया (येन गाढनिद्रां गतःसः)

　　सूर्यः उपलक्षितः० ॥

भस्म-मृत्तिकया संयोज्य (घटितः) क्रीडनकपुत्तलिकाविशेषः प्रक्षिप्तो-मया

　　तृणविशेषात्मवारणः तेन सह स्थापितो-मया।

गणितां तु, मत्तहस्ती पालितो-मया (इति)

　　सूर्यः उपलक्षितो० ॥

स्वपूर्वकृतस्य क्षान्तिप्रार्थनपूर्वकं दत्तस्तुतिः ॥ ३५ ॥

(अतः) भक्तिभावनया अस्मि बद्धाञ्जलिः

　　(तादृशी) जिह्वा अस्ति-मे न (यया) पठेय तव स्तुतिम्।

छागस्य जिह्वा अस्ति-मे (तेन) लज्जमानः अस्मि नाम

　　अस्मि निःसहायः, तत् कुरु-मे पालनाम् ॥ ३५४ ॥

छागभाषया यश इत्यमेव कथितं-तेन-तस्मै नाम

　　प्रसन्नः संपन्नः, हर्षितुं प्रवृत्तः शिवशंकरः।

---

* बालशय्या तु यदि न चालिता स्यात्तदा बाल उद्बुध्यते। यदि च चाल्यते तदा स्वयमुद्बुद्धो ऽपि बालो ऽत्यन्त निद्राक्षीणो भवति इति प्रसिद्धम्। तदस्मयापि मनोरूपशय्यायां सञ्चालितचित्तबालो ऽतिशयेनैव निद्राक्षीणो विहित इति भावः।

† अघत्वाकृतिरेव मनोहरेति भावः।

बूज़ि बूज़ि द्यनि ख्यगु ब्रह्मादस् तय्
कुस् बेकस् तय् करम रखिपाल् ॥ २५५ ॥
हे-ब्रह्माजी खश् गोमस् तय्
दमिय् बोल्य पूज़ाय-प्यठ् कांछ़ाह् ।
युस् परि, ज्यछ़्दय् प्रसन् गछ़ तस् तय्
कुस् बेकस् तय् करम रखिपाल् ॥
अमिय् गलमुद्री नाव् थवुहस् तय्
तय् बोल्य यिथु परि प्रथ् कांछ़ाह् ।
शिवजी माख्यात् बोछ़नि यियि तस् तय्
कुस् बेकस् तय् करम रखिपाल् ॥
प्रजापतनय् नीलकंठस् तय्
क़ावलि-बोल्य वन्य दृहय् लीला ।
प्रसन् गोस् गंछ़ितन् म्य-ति छ़ण्यम् तय्
कुस् बेकस् तय् करम रखिपाल् ॥ २५ ॥

---

36 *ANOTHER HYMN OF DAKṢA.*

कोफ़ुर-रङ्ग, सफ़ेद्-अङ्ग
स्रगय् गङ्ग-जटाने ॥ २५८ ॥
कुनुमतु कुय् च्य वासुख् छटि
रछ़िनि मटि च्यय् मारिय् ।
आश् छ़म गाश् अन् अङ्गटि
स्रगय् गङ्ग-जटाने ॥ २६० ॥

श्रुत्वा श्रुत्वा वक्तुं प्रवृत्तः ब्रह्माणं नाम

अस्ति निःसहायः० ॥ ३५१ ॥

हे-ब्रह्मन् प्रसन्नः संपन्नो-ऽहमस्य नाम

अनया वाच्या पूजायां कश्चित् ।

यः पठिष्यति, शीघ्रमेव प्रसन्नः भविष्यामि तस्य नाम

अस्मि निःसहायः० ॥

अनेनैव-हेतुना गलमुद्रेति नाम स्थापितं-तैस्तस्याः (तादृग्वाच्याः) नाम

तां वाणीं यथा पठिष्यति प्रत्येकः पुरुषः ।

श्रीशिवः साक्षात् श्रोतुं आगमिष्यति तस्य नाम

अस्मि निःसहायः० ॥

दक्षप्रजापतिना नीलकण्ठस्य नाम

छागवाच्या प्रोक्ता इयमेव स्तुतिः ।

प्रसन्नः संपन्नो(यथा)-तस्य, संभूयात् (तथा) ममापि भक्तस्य (कृष्णाख्यस्य) नाम

अस्मि निःसहायः० ॥ ३५ ॥

दक्षस्य स्तुतिः क्षान्तिप्रार्थनपूर्वकम् ॥ ३६ ॥

हे-कर्पूररागदेह, शुक्लवर्णाङ्ग

उपहारीभवेयं गङ्गजटल-नाम्नि-भवदाश्रितत्वे (*गङ्गायुतजटायां वा*) ॥ ३५९ ॥

धृतः अस्ति-त्वया त्वया वासुकिः कण्ठावलम्बी

रक्षणाय समर्पिताः तवैव सर्वे ।

आशा अस्ति मे, प्रकाशं आनय (उत्पादय) अभ्यतामित्वे

उपहारीभवेयं० ॥ ३६० ॥

परं-ब्रह्म हे केवल
    क़ावॖलि कल म्य सोरुय् ।
च्यानिय्-सूंत्य् व्वज़् विय वल
    लगय् गङ्ग-जटानि ॥
हे परम-शिव परमानन्द
    व्वह् च्यय् वन्द पननुय् पान् ।
म्य शोनमख्-न क़ुस् ग्रमन्द
    लगय् गङ्ग-जटानि ॥
निराकार निरञ्जन
    त्रिलोचन कुस् मोहय् ।
आनन्दगन वृषवाहन
    लगय् गङ्ग-जटानि ॥
दयावान संकर्षण
    सावधान मन दारय् ध्यान् ।
यिथु ओसुस् तिथु विय-ति वन
    लगय् गङ्ग-जटानि ॥
यथ् वाल वाल यथ् वन वन
    सनातन क़ारय् व्वह्
च्यय् कुस् यार् च्यय् कुस् दन
    लगय् गङ्ग-जटानि ॥ ३६५ ॥
चिन्तामन श्री-आत्मदेव
    महादेव स्वपाज्ञो ।

हे-परंब्रह्मन्, हे-कैवल्यात्मन्

ब्रह्मस्य शिरः मयि संयोजितं-त्वया ।

तवैव-कारणेन अधुना पुनः उल्लाघीभवेयम्

उपहारीभवेयं० ॥

हे परमकल्याणरूप परमानन्दरूप

अहं त्वय्येव उपहारीकुर्यां स्वकीयं देहम् ।

मया ज्ञातो-मया-त्व न, अस्मि (तेन) लज्जितः

उपहारीभवेयं० ॥

हे-निराकार, निष्कलङ्क

त्रिलोचन, असि-त्वं सर्वमेव ।

हे-आनन्दघन, वृषभवाहन

उपहारीभवेयं० ॥

हे दयामय, संकर्षण

सावधानेन मनसा धारयेयं-तव ध्यानम् ।

यादृक् अभूवं तादृक् पुनरपि संभवेयम्

उपहारीभवेयं० ॥

प्रत्येकस्मिन् गिरौ गिरौ, प्रत्येकस्मिन् वने वने

हे-सनातन, अनुचरेयं-त्वां अहम् ।

त्वमेव असि द्रव्यं, त्वमेव असि धनम्

उपहारीभवेयं० ॥ ३६५ ॥

हे-भक्तचिन्तामणे, श्रीमन्नात्मदेव

हे महादेव, यतीन्द्र ।

घन्-राय् च्यय् करय् मीव्
लगय् गङ्ग-जटाने ॥
इच्छा-कुलि त्रिवन् मेव
चिदाकाश गब्नम-स्वंत्य् ।
तथ्-मञ्ज् बेलि-फलु छुख् शिव
लगय् गङ्ग-जटाने ॥
सुय् बेलि-फलु कुह् सुम्स् दान
कुलु ह्यथ् लंज्य लगौ-मान् ।
छनि-छनि वालिथ् छुख् चय् पान
लगय् गङ्ग-जटाने ॥
बोशन यिख् चह् शम्-स्थान
अमि दमि मान् सोरय्
दारमाय वार दारिथ् धान
लगय् गङ्ग-जटाने ॥
स्रदय् माद सुरथ्मति
उमापति छुख् नज़ीख् ।
चराचर छाडथ् कति
लगय् गङ्ग-जटाने ॥
दह् लगु दर समञ्-स्वयि
अशुद्ध वासनायौ-स्वंत्य् ।
हैरान् छुस् ब्वह् दमिय् वति
लगय् गङ्ग-जटाने ॥

अहो-रात्र तवैव करिष्यामि-ते सेवाम्

उपहारीभवेय० ॥

यदिच्छावृत्तस्य त्रिगुणात्मप्राकृतिकरूपाणि फलानि (फलितानि)

चिदाकाशप्रकाशात् (कल्पारम्भाद्युत्तमोरूप)पात्रान्तपतितहिमकणपुञ्जेन ।

तस्य-मध्ये बीजफलरूप अपि त्वं हे मित्र

उपहारीभवेय० ॥

तदेव बीजफलं अस्ति अतिसूक्ष्मम्

(यस्मात्) वृक्ष सह शाखाभि स्कन्धैश्च सह (समभवति)।

(तत्र सर्वस्मिन्) प्रत्यक्षं व्याप्य अपि त्वमेव स्वयम्

उपहारीभवेय० ॥

सुज्ञातो भविष्यसि त्वं सत्त्वप्रकाशेन

अनेन (अप्रत्यक्षेण) एतेन (प्रत्यक्षेण च) सह सर्वमेव (कार्यकारण-वर्गं) सह धृत्वा ।

धारणया दृढ धृत्वा ध्यानम्

उपहारीभवेयं० ॥

हे-ऋजुप्रकृते साधो, भस्मलितगात्र

उमापते, असि समीपवर्ती ।

हे-चराचरात्मन् अन्वेषिष्यामि त्वां कुत्र नाम

उपहारीभवेय० ॥ ३७० ॥

दिन संगतं निरोधे (अवस्थित) मध्यभागे-सेतो (अकृतकृत्यत्वे)

अशुद्धाभि वासनाभि

कादिशीक अस्मि अह अनेनैव मार्गेण

उपहारीभवेय० ॥

भैरव-नाथ महाकाल
स्मरन च्यानि निश कुम् दूर् ।
तवय् कुम् ब्वह् दमिय् हाल
लगय् गङ्ग-जटानि ॥
आमतम् खश् कासतम् जाल
हे वूलवाल दयालो ।
करय् लोल-पोशन् माल
लगय् गङ्ग-जटानि ॥
मारय् लोल-खरञ्ज ताल
थितम् माल यग्यम् पठ् ।
ख्यतम् ख्योर-खड्कि थाल
लगय् गङ्ग-जटानि ॥
ओसुम् वार खतुम् कूद्
दृति-योर् हृद्ध च्यनम् म्य ।
कूद्-निश कँह् द्राम् नो सूद्
लगय् गङ्ग-जटानि ॥ ३७५ ॥
दयावान हे यडि-दय
मृत्युञ्जय दया कर् ।
बोशन आय् मय्-निर्भय
लगय् गङ्ग-जटानि ॥
क्षालय् काँठगनय म्यच्
रत्नदीप दूपय् मान् ।

हे-भैरवनाथ महाकालरूप

स्मरणकर्मणः तव सकाशात् असि सुदूरः ।

तेनैव असि अहं अनेनैव वृत्तेन (युक्तः) (इमामवस्थामासवान् इति)

उपहारीभवेयं० ॥

मृषा-नाम-मे प्रसन्न , अपनय-नाम-मे त्वरात्

हे साधुनाथ दयालो ।

कुर्यां-ते प्रेमपुष्पाणां मालाः

उपहारीभवेयं० ॥

आहन्यां-ते प्रेमस्वरोपेतान् तालान्

आगच्छ-नाम-मे निमन्त्रयेन यत्नं प्रति ।

भुङ्क्ष्व-नाम-मे (सन्निवेदितानि)सितोपकृतपायसपूर्णपात्राणि

उपहारीभवेयं० ॥

आसं (तु) साधुवृत्त', आरूढो-मयि क्रोधः

इतो-ऽनन्तरं स्थितं नित्यमृतौ मम ।

क्रोधात् किंचिदपि निर्गतं-मे न फलं (प्रत्युत दुष्फलमेव)

उपहारीभवेयं० ॥ ३०५ ॥

हे-दयालो, हे महेश्वर

हे-मृत्युञ्जय दयां कुरु ।

प्रतीतो आगतस्त्वं मर्यानरोषेन

उपहारीभवेयम्० ॥

प्रक्षालयिष्यामि (आधूपयिष्यामि)-ते गुग्गुलस्य अङ्गारान्

स्वहस्तेन धूपेन (च) सह ।

प्रथम-स्तुत्य् छमय् कछ
लगय् गङ्ग-जटानि ॥
दितम् ज्यव् त लीला पर
पञ्च-बाव-निश रछ्तम् म्य ।
इति-घोर् व्यन्न् कर हर हर
लगय् गङ्ग-जटानि ॥
हे अंगन-म्यख जटाटार
अंगन-वंतुरू अंगस् मञ्ज़् ।
छमय् ख्यत शिव-शङ्कर
लगय् गङ्ग-जटानि ॥
यितम् गर महेश्वर
मनस् दार च्योनुय् थान् ।
प्रथम च्यान्य् पूजा कर
लगय् गङ्ग-जटानि ॥ ३८० ॥
चरन् च्यानि दिगम्बर
रटह्‌ा हर मनस् मञ्ज़् ।
लबह्‌ा तार् इमि भव-सर
लगय् गङ्ग-जटानि ॥
मादन्-छन्दि हे सत्संग
मतेचू म्य-ति करतम् लय् ।
संसारन् म्यछ् अंनुनम् टंग
लगय् गङ्ग-जटानि ॥

अतिप्रेम्णा गृह्णीया-त्वा अङ्के

उपहारीभवेय० ॥

देहि-नाम मे जिह्वां, यया लीला (स्तुतिं) पठिष्यामि

पशुभावसकाशात् रक्ष-नाम-मा माम् ।

(यया) इत-परं, अधुना करिष्यामि हर हरेति (नित्यकीर्तनम्)

उपहारीभवेय० ॥

हे अग्निमुख जटाधर

हविष्यद्रव्यफलानि अग्नि मध्ये ।

जुहुया ते भुङ्क्ष नाम हे शिव शङ्कर

उपहारीभवेय० ॥

आगच्छ नाम मे गृह हे महेश्वर

मनसि धारयिष्यामि तवैव ध्यानम् ।

प्रेम्णा तव पूजां करिष्यामि

उपहारीभवेय० ॥ ३८० ॥

चरणौ त्वदीयौ, हे दिगम्बर

गृह्णीया हे सन्तापहर मनस मध्ये ।

(येन) लभेय उद्धार अस्मात् भवसरस

उपहारीभवेय० ॥

सज्जमानां भो भक्तगरद

सत्ययश्च ममापि कुरु नाम मे प्रीतिम् ।

ममारेय अहं प्रापितस्तेनाद्य अत्यन्तमुद्वेगम्

उपहारीभवेय० ॥

क्षणम् स्य च्याव् द्यानॆच् वग
मारन-सूत्य् करम् मस्य् ।
तिथुय् चियु गङ्ग द्वग
लगय् गङ्ग-जटानॆ ॥ ३ ६ ॥

HAVING FINISHED HIS PRAISES OF ŚIVA, DAKṢA AGAIN COMMENCES HIS SACRIFICE HAVING PACIFIED ŚIVA THE GODS OBTAIN PERMISSION TO DEPART AND REPAIR TO THEIR RESPECTIVE ABODES

राजन् य्यलि वॆञ्च् लीला सुन्दर्
प्रसन् सॊंपॆनु शिव शङ्कर् ॥ ३ ८ ४ ॥
यग्यस् प्यठ् गय् समिथ् सारिय्
शमिथ् त कॊङ्‌हस् आर-शारिय् ।
शिव-ध्यान् दोरुख् ह्रदयस् अन्दर्
प्रसन् सॊंपॆनु शिव-शङ्कर् ॥ ३ ८ ५ ॥
होम करवाया दखन-का राजा*
घटा शङ्ख और बाजा नाल ।
हॆफ़्‌य् गॆय् देवता स्वग् गौव् ईश्वर्
प्रसन् सॊंपॆनु शिव-शङ्कर् ॥
लाखों चीजों अग्नि-में पाया
सावधान कराया जगन्नाथ् ।

* This and most of the following lines are in Hindi

(ग्रन्थकर्तुः स्वनिर्देशः) कृष्णाख्यं (मां) पायय ध्यानात्मकं भङ्गारसम्

स्मरणेन (स्वेन) कुम्भ-नाम-मां प्रमत्तम् ।

तथैव यथा भविष्यामि मदेन-निश्चेष्टः (इव)

उपहारीभवेयं० ॥ ३६ ॥

स्तुतेरनन्तरं दक्षस्य पुनर्यज्ञारम्भः । तान्देवान्प्रति प्रसन्नीभूतस्य शिवस्य सकाशात्स्वगृहाणि गन्तुं लब्धसमनुज्ञानानां देवानां वृत्तं प्रस्तूयते ॥ ३७ ॥

राज्ञा (दक्षेण) यदा प्रोक्ता स्तुतिः शोभना

प्रसन्नः संपन्नः शिवशङ्करः ॥ ३८४ ॥

यज्ञस्थानं प्रति गताः समेत्य सर्वे-एव

शाम्ब्वा तु कृतास्तैस्तस्मै आर्तविज्ञमयः ।

शिवस्य-ध्यानं धृतं-तैः हृदयस्य अन्तः

प्रसन्नः संपन्नः० ॥ ३८५ ॥

यज्ञं कारितस्तेन दक्षिणापथस्य राज्ञा

घण्टाभिः शङ्खैः तथा वाद्यविशेषेण युक्तोत्सववृत्त्या ।

संतृप्ताः संपन्नाः देवाः संतुष्टिं उपगतः ईश्वरः

प्रसन्नः संपन्नः० ॥

लक्षसंख्याकानि द्रव्याणि अग्नौ प्रक्षिप्तानि

(यथा) अत्यन्तप्रसन्नतां आपादितः जगदीश्वरः ।

त्रिलोकनाथ् ईश्वर् परमेश्वर्
　　प्रसन् सॉंपॅनु शिव-शङ्कर् ॥
कोप हटा सिद्ध हुई मन-की चिन्ता
　　आग-से यज्ञपुरुष निकला ।
ताञ् आव् स्वामियस् निश नन्दिकेश्वर्
　　प्रसन् सॉंपॅनु शिव-शङ्कर् ॥
अर्ज़ यों किया जा-के अकेला
　　जाने-का वेला है नज़दीख् अब ।
सब-को सुखमय् करना है बहुतर्
　　प्रसन् सॉंपॅनु शिव-शङ्कर् ॥
महादेव-ने फिर फिर बोला
　　सब जावोगे आनन्द नाल ।
जाते-हैं हम भी कैलास-के ऊपर
　　प्रसन् सॉंपॅनु शिव-शङ्कर् ॥ २८० ॥
दुख छोड-के रखो आनन्द नालॅय्
　　कृष्ण-जी-को रख-पालॅय् कर् ।
दिखावो रूप उस-को अपना दिगम्बर
　　प्रसन् सॉंपॅनु शिव-शङ्कर् ॥ २९ ॥

त्रिलोकनाथः ईश्वरः परमेश्वरः

प्रसन्नः संपन्नः० ॥

(तस्य) कोपः अपगतः, सिद्धा संपन्ना मनसः कामना

अग्नेः यज्ञपुरुषात्मा-शिवः निर्गतः ।

तावदेव आगतः स्वामिनः समीपं नन्दिरुद्रः

प्रसन्नः संपन्नः० ॥

विज्ञप्तिः इत्थं कृता, गत्वा-समीप रहस्यतया

गमनस्य समयः अस्ति निकटे अधुना ।

सर्वेषामेव गमनानुष्ठानं विधेयं अस्ति योग्यम्

प्रसन्नः संपन्नः० ॥

महादेवेन पुनः पुनः कथितम्

सर्वे गमिष्यथ आनन्देन युक्ताः ।

गच्छामः वयं अपि कैलासं प्रति

प्रसन्नः संपन्नः० ॥ ३९० ॥

दुःखं विहाय (अपाकृत्य) स्थापय आनन्देन युक्तम्

कृष्णाख्यस्य (मे) (च) पालनं कुरु ।

प्रदर्शय रूपं सख्ये (मे) स्वकीयं हे-दिगम्बर

प्रसन्नः संपन्नः० ॥ ३९ ॥

38 THE SACRIFICE BEING COMPLETED, NĀRADA COMMENCES A *TRIUMPH SONG IN PRAISE OF ŚIVA AS THE LATTER* DEPARTS FOR KAILĀSA

ज्यग् य्यलि स्वकल्योव् वारय्-कारय्
  नार्दु व्यंथु सेतारय् ह्यथ् ॥ ३९२ ॥
दंपुनस् भरज् छुम् छे निराकारय्
  गछिव् लंहि स्वख-सान् कैलास् प्यठ् ।
वनह्यव बूजितोम् शूकह्न तारय्
  नार्दु व्यंथु सेतारय् ह्यथ् ॥
शिवनाथ् सांपनु दृश्यवस् सवारय्
  फीरिथ् वननि लंगु नारदस् कुन् ।
सामवेदकि स्वर् वन् वार-वारय्
  नार्दु व्यंथु सेतारय् ह्यथ् ॥
रंचु वंनिशि वानी व्यह् कन् दारय्
  वक्ति वावलाय प्रयम-वावथ् सान् ।
• दंपुनस् बूज्यम् त्रिभुवन-सारय्
  नार्दु व्यंथु सेतारय् ह्यथ् ॥ ३९५ ॥
दृय् वानिय मङ्ग् बोज् शार-पारय्
  वस्मादारय् कृष्णस् सूय् ।
रूंफ् शावुम् शुचरिय् नव-दारय्
  नार्दु व्यंथु सेतारय् ह्यथ् ॥ ३८ ॥

अथ यज्ञसमाप्तेरनन्तरं नारदर्षेर्नान्दीवादनं प्रस्तूयते ॥ ३८ ॥

यज्ञ यदा समाप्त' सुखेनैव
नारद उत्थित वीणां सह-कृत्वा ॥ ३९२ ॥

कथित-तेन तस्मै (शिवाय), विज्ञापन अस्ति-मे हे निराकार
गच्छत पूय सुखेन कैलास प्रति ।

कथयेय च शृणुत नाम-मे स्तोकाना त्रितयमात्रम्
नारद॰ उत्थित ० ॥

श्री-शिव' सपत्न वृषभे आरूढ
प्रत्युत्तररूपेण कथयितुं प्रवृत्तः नारदं प्रति ।

सामवेदस्य स्वरान् कथय शने शने
नारद' उत्थित ० ॥

मनोहरां कथयं धारणोमु, अहं कर्णौ निधास्यामि
भक्त्या भावनया प्रीतिभावेन सयुक्तम् ।

प्रयुक्त तेन-तस्मै, शृणुयात मे (भक्तिगीत) हे-त्रिभुवनधारभूता'
नारद उत्थित ० ॥ ३९५ ॥

अष्टा' धाराः मध्ये शृणु करुणाविस्तृतौ'
हे भस्मानुलिप्तगात्र कृष्णस्य (ग्रन्थकर्तुं मे) स्वमेव ।

रूप-सर्वं प्रदर्शय-तस्मै उद्घाट्य नवद्वाररूपद्वाराणि
नारद उत्थित ० ॥ ३८ ॥

---

39 NĀRADA'S TRIUMPH SONG

The 39th Chapter is in Hindī, and is here omitted (vv 397—407)

---

40 ANOTHER TRIUMPH SONG OF NĀRADA HE PROPHESIES THE MARRIAGE WITH PĀRVATĪ

शेतार-स्वर् गॅयु कननॅय्-कननॅय्
वननॅय् छिय् विघ्न-ज़ारो लो-लो ॥ ४०८ ॥
नौरिय् गोख् मञ्ज़् ज्यङ्गलन् त वननॅय्
वृषवम् सॉपनुख् सवारो लो-लो ।
दर्शन च्यान्युकु छुस् तलब्गारो
वननॅय् छिय् विघ्न-ज़ारो लो-लो ॥
दक्ष-ग्रत दह छुम् लोल् च्योनु गननॅय्
चोवुधम् च्य कॅतु रफ़्तारो लो-लो ।
खॅटुयम् पान् तय् रॅटुयम् गारो
वननॅय् छिय् विघ्न-ज़ारो लो-लो ॥ ४१० ॥
वक्रवागनय-किनि रॅतु छुम् वननॅय्
डेम्रचाय् दुवार विय च्य् लो-लो ।
हिमालय-मन्दि गरि छुय् विवाह-कारो
वननॅय् छिय् विघ्न-ज़ारो लो-लो ॥
तय् खान्दरम् म्य-ति क़ॉरिथ् म्यननॅय्
डेम्रय् त्रिभुवन-सारो लो-लो ।
तति बोज़गावथ् यिय शेतारो
वननॅय् छिय् विघ्न-ज़ारो लो-लो ॥

नान्दीवादनं नारदस्य ॥ ३९ ॥

पुनर्गानं नारदस्य ॥ ४० ॥

वीणास्वरः गतस्ते कर्णयोः

कथयन्तः सखे दैन्यालापान् नाम ॥ ४०८ ॥

निशीथ गतस्त्वं मध्ये अटवीनां, अरण्यानां च

वृषभे संपन्नस्त्वं आरूढो नाम ।

दर्शनस्य त्वदीयस्य अस्मि अत्युत्सुकः

कथयन्तः० ॥

हिमाद्रिनं अस्ति-मे प्रेम तव घनीभवत्

आरम्भं (प्रकाशं)-त्वया-मत्तः त्वया कुत्र गमनं नाम ।

गृहितस्त्वया-मे आत्मा, पुनः परिगृहीतं-त्वया-मे सुगूढगुह्यस्थानम्

कथयन्तः० ॥ ४१० ॥

सुभाग्यतया शुभं अस्ति-मे भवितव्यम्

पश्येयं-त्वां द्वितीयवारं पुनः त्वामेव नाम ।

हिमालयगिरेः गृहे अस्ति-ते (भविष्यत्) विवाहकर्म

कथयन्तः० ॥

तस्मिन् विवाहोत्सवे मामपि निमन्त्रयिष्यन्ति

द्रक्ष्यामि-त्वां हे-त्रिभुवनसार नाम ।

तत्र आवर्येयं-त्वां पुनः वीणाशब्दम्

कथयन्तः० ॥

कम् कम् बूज़न् च्यय्-किति रननय्
    माल यिख् गंगादारो लो-लो ।
वरिथ् निहन् विथ राज़कुमारो
    वननंय् छिय् विस्र-ज़ारो लो-लो ॥
मनच वाव्य-मज़्र नाव् च्योनु खननंय्
    ध्यान-न्यारिनि नाम्दारो लो-लो ।
म्वहर् च्योन् मानन् कुह् मोह् संसारो
    वननंय् छिय् विस्र-ज़ारो लो-लो ॥
श्राफ् छिम् तननय् पाफ् छिम् ध्यननंय्
    श्रॉफ् छ्यम् व्यन् कूतु मारो लो-लो ।
तार् दिम् बव-सर करुनावतारो
    वननंय् छिय् विस्र-ज़ारो लो-लो ॥ ४१५ ॥
गरि गरि दर्शनु च्योनु छुम वननंय्
    हृदयम्-मज़्र, कंतु लारो लो-लो ।
यित व्यन् सन्म्वख् दित दीदारो
    वननंय् छिय् विस्र-ज़ारो लो-लो ॥
क्रष्ण् लगि पारि-पारि च्यान्दन् म्वननंय
    ध्यत कर्त नरकुनु नारो लो-लो ।
दति-योर् चियितनय् जगतुक् श्रारो
    वननंय् छिय् विस्र-ज़ारो लो-लो ॥ ४० ॥

कानि कानि भोज्यानि त्वत्कृते पाचयिष्यन्ति

निमन्त्रणेन आगमिष्यसि गङ्गाधर-भोः नाम ।

दृष्ट्वा नयिष्यसि-तां पुनरपि राजकुमारीं (सतीम्)

कथयन्तः० ॥

मनोहपायाः कर्णिकायाः-मध्ये नाम त्वदीयं उट्टङ्कयन्तः

ध्यानात्मखनकलोहचतुर्विधेपेण हे-प्रशस्तसन्नामधेय नाम ।

मुद्रां त्वदीयां मानयन् अस्ति सर्वः संसारः

कथयन्तः० ॥

शापाः सन्ति-मे क्षीणीभवन्तः, पापानि सन्ति-मे छिन्नी-भवन्ति

(महती) आशा अस्ति-मे, अधुना कियत्कालं प्रतीक्षिष्ये नाम ।

उत्तारं देहि-मे भवसरसः, करुणावतार-भोः

कथयन्तः० ॥ ४१५ ॥

क्षणे क्षणे दर्शनं तव अस्ति-मे भवतु,

हृदयस्य-मध्ये (तत्,) कुत्र (सुदूरं) धारयिष्यामि नाम ।

आगच्छ-नाम अधुना सांमुख्यं, देहि-नाम साक्षात्कारम्

कथयन्तः० ॥

(मन्यकृत्) कृष्णाख्यः संप्रेष्यति स्नात्मोपहारं तव गुणेषु

शान्तं कुरु नारकं अग्निं नाम

इतः-परं आगच्छतु-तव (वत्सदत्ता-तव) जगतीं-प्रति दया

कथयन्त० ॥ ४० ॥

---

41 EPILOGUE OF THE AUTHOR IN PRAISE OF ŚIVA, AS AN INTRODUCTION TO THE SECOND PART

सदाशिव-स्वामियो छुख् पाफ् गालन्
सदाशिव-स्वामियो छुख् जगि पालन् ॥ ४१८ ॥
सदाशिव स्वामियो छुख् स्वर्ग् दावन्
सदाशिव स्वामियो छुख् म्वकलावन् ।
अपंजु पंजु सोरुय् सोनु छुख् चह् चालन्
सदाशिव स्वामियो छुख् जगि पालन् ॥
स्यठाहन् नाव्मीज्-मन्त्र् आग् थावन्
स्यठाहन् गटि-मन्त्र् छुख् गाश् हावन् ।
अश्वमख-सूत्य् छुख् च्य् पाफ् ज़ालन्
सदाशिव-स्वामियो छुख् ज़गि पालन् ॥ ४२० ॥
करान् छुख् प्यार लाच्यारन् त खारन्
विष्णु-रूप छुख् अवतार् दारन्
स्यठाहन् अद्कार-प्यठ छुख् वालन्
सदाशिव-स्वामियो छुख् ज़गि पालन् ॥
सदा मायाय अन्द-कनि छुख् चह् कलिथ्
तमाशाह् छुख् वुछान् यनि क्याह् अथ् ।
तवय् छुख् छुह् दिवान् कहन् त वालन्
सदाशिव-स्वामियो छुख् ज़गि पालन् ॥
अगर् कांह् सुमरि-मन्त्र् करि वारयाह् पाफ्
अकिय् शिव-नाव-सूत्य् तस् करख् माफ ।

अथ हिमालयसंबन्धि वृत्तं प्रस्तूयते ॥ ४१ ॥

हे-महाकल्याणात्मन्-नाथ असि पापानि विनाशयन्
हे-महाकल्याणात्मन्-स्वामिन् असि जगतीं पालयन् ॥ ४१८॥

हे-महाकल्याणात्मन् स्वामिन् असि स्वर्गादिलोकान् वितरन्
हे-महाकल्याणात्मन्-स्वामिन् असि सर्वबन्धमोचकः ।
असत्यं सत्यं सर्वमेव अस्माकं असि त्वं सहमानः
हे-महाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

असंख्यानां (लोकानां) नैराश्य-मध्ये आशां निदधन्
असंख्यानां आन्ध्य-मध्ये असि-त्वं स्वप्रकाशं प्रदर्शयन् ।
अग्न्यात्ममुखेन असि त्वमेव पापानि दाहयन्
हे-महाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥ ४२० ॥

कुर्वन् असि उपायं निरुपायानां च दुर्गतानाम्
विष्णुरूपेण असि अवतारं बिभ्रत् ।
असंख्यान् गर्वान्धसमुच्छ्रायात् असि-त्वं,अधः-पातयन्।
हे-महाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

नित्यं मायायाः-प्रकाशात् पोडशयोन्येन असि त्वं स्थितः
क्रीडामात्रं असि पश्यन्, भविष्यति किं अस्याः (इति)।
केवेद-कारयेन असि संचरन् (इव) पर्वतेषु च मनस्सु
हे-महाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

यदि कश्चित् संपूर्णवयसि करिष्यति अनेकानि पापानि
एकेनैव शिवनामस्मरणेन तस्य करिष्यसि क्षमां (पापविनाशम्) ।

41. EPILOGUE OF THE AUTHOR IN PRAISE OF ŚIVA, AS AN INTRODUCTION TO THE SECOND PART.

सदाशिव-स्वामियो छुख् पाप् गालन्
    सदाशिव-स्वामियो छुख् ज़गि पालन् ॥ ४१८ ॥
संदाशिव स्वामियो छुख् स्वर्ग् दावन्
    सदाशिव-स्वामियो छुख् स्वकलावन् ।
अपंज़् पंज़् सोरुय् सोनु छुख् चह् चावन्
    सदाशिव स्वामियो छुख् जगि पालन् ॥
स्यठाहन् नाव्मीज़्-मञ्ज़् आश् थावन्
    स्यठाहन् गटि-मञ्ज़् छुख् गाश् हावन् ।
अंशुम्ख-सूंत्य् छुख् च़य् पाप् ज़ालन्
    सदाशिव-स्वामियो छुख् ज़गि पालन् ॥ ४२० ॥
करान् छुख् प्यार लाच्यारन् त खारन्
    विष्णु-रूप छुख् अवतार् दारन्
स्यठाहन् अंदकार-प्यठ छुख् वालन्
    सदाशिव-स्वामियो छुख् ज़गि पालन् ॥
सदा मायाय अन्द-कनि छुख् चह् फ़शिथ्
    तमाशाह् छुख् वुछान् बनि क्याह् अथ् ।
तवय् छुख् छुह् दिवान् छ्यहन् त थालन्
    सदाशिव-स्वामियो छुख् ज़गि पालन् ॥
अगर् कांह् सुमरि-मञ्ज़् करि वारयाह् पाफ्
    अकिय् शिव-नाव-सूंत्य् तस् करय् माफ़ ।

अथ हिमालयसंबन्धि वृत्तं प्रस्तूयते ॥ ४१ ॥

हे-सदाकल्याणात्मन्-नाथ असि पापानि विनाशयन्

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् असि जगतीं पालयन् ॥ ४१८ ॥

हे-सदाकल्याणात्मन् स्वामिन् असि स्वर्गादिलोकान् वितरन्

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन् असि सर्वबन्धमोचकः ।

असत्यं सत्यं सर्वमेव अस्माकं असि त्वं सहमानः

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

असंख्यानां (लोकानां) नैराश्य-मध्ये आशां निदधन्

असंख्यानां आन्ध्य-मध्ये असि-त्वं स्वप्रकाशं प्रदर्शयन् ।

अन्यात्मपुखेन असि त्वमेव पापानि दाहयन्

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥ ४२० ॥

कुर्वन् असि उपायं निरुपायानां च दुर्गतानाम्

विष्णुरूपेण असि अवतारं बिभ्रत् ।

असंख्यान् गर्वान्ध्यसमुच्छ्रायात् असि-त्वं,अधः-पातयन्।

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

नित्यं मायायाः-सकाशात् औदासीन्येन असि त्वं स्थितः

क्रीडामात्रं असि पश्यन्, भविष्यति किं अस्याः (इति)।

तेनैव-कारणेन असि संचरन् (इव) पर्वतेषु च प्रस्थेषु

हे-सदाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

यदि कश्चित् संपूर्णवयसि करिष्यति अनेकानि पापानि

एकेनैव शिवनामस्मरणेन तस्य करिष्यसि शर्मं (पापविमाशम्) ।

बकर्मन् यिथ् व्यकस् कुख् भय डालन्
    सदाशिव-स्वामियो छुख् ज़गि पालन् ॥
तिक्य् व्वद् दित यिथ् अस गम् चलि दूर्
    यङ्कन् चलि बुकोथ् ज़न् चन्द्रमाह् पूर् ।
वलिन् श्रमि संसारकिय् माया-ज़ालन्
    सदाशिव-स्वामियो छुख् ज़गि पालन् ॥
छाह् कर्मच् अस्य पथ्-कुन् कर्म हार्नय्
    पत्युम् पथ् चाव्, नव् नव् हाव् ज़ार्नय् ।
नविस् रछ्, चुक् म व्यज़् पतिम्यन् मलालन्
    सदाशिव-स्वामियो छुख् ज़गि पालन् ॥ ४१५ ॥
सती-मातायु-छन्दुय् कुय् भयम् ज्यान्
    श्रकिय् कथि च्याञ्जि-वापथ् क्रोलु नमि पान् ।
स्वकर्म क्याह् कर्मतु श्रोस् हिमालन्
    सदाशिव-स्वामियो छुख् ज़गि पालन् ॥ ४१ ॥

॥ इति शिवपरिणये पूर्वार्धं समाप्तम् ॥

दुर्भाग्यानां साक्षादागत्य ललाटे अपि हस्तेन स्पृशन्

हे-महाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

तादृशीं बुद्धिं देहि-नाम, यथा अस्माकं भीतिः अपयायात दूरम्

उपरागः अपयास्यति, दृक्ष्यामस्त्वां इव चन्द्रमसं पूर्णम् ।

आवृतास्तेन वयं संसारस्यैव मायात्मना जालेन

हे-महाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥

अस्ति कृता अस्माभिः प्राक्काले कर्मणः हानिः (दुष्टाचरणविधेयत्यागात्म-दुष्कर्म)

अतीतं पाश्चात्यं परित्यज्य (पापं त्यक्त्वा) नवीनां नवीनां प्रदर्शय सुपथिम् ।

नवीनतया पालय, पश्य मा अधुना पुरातनेषु अलौकिषु (अस्मत्कृतेषु त्वद्विषयेषु)

हे-महाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥ ४२५ ॥

भव्याः-(जगत्-)मातुः अस्ति-ते प्रेम अत्यन्तम्

एकस्या-एव कथायाः-निमित्तेन तव-कृते दग्धः तया स्वदेहः ।

पुण्यकर्म (अलौकिकं) किं-नाम (अचिन्त्यमनुत्तरं च) कृतं आसीत् हिमालयेन

हे-महाकल्याणात्मन्-स्वामिन्० ॥ ४१ ॥

॥ इति शिवपरिणये पूर्वार्धं समाप्तम् ॥

PART II

1. BIRTH OF PĀRVATĪ HER YOUTH AND UPBRINGING HER DESIRE FOR ŚIVA AS HER HUSBAND SHE WANDERS IN THE FOREST CALLING FOR HIM

कर्मवान् ओसु हिमालय् बॅडु दयावान्
　　मनस्-मञ्ज़् ओसु दारान् शिव-सन्दु ध्यान् ॥४१७॥
बॅडुय् राज़ा पर्वतन्-हन्दु आसवुनु सर्
　　स्यठाह् आसिस् खज़ानय् लाल गोहर् ।
स्यदन् मादन् दिवान् आमान् दर्म-किनि दान्
　　मनस्-मञ्ज़् ओसु दारान् शिव-सन्दु ध्यान् ॥
करान् ओसु ईश्वरस्-कुन् ज़ार-पार
　　वनान् ओसुस् चॖह् कर्तम् स्योनु ध्यार ।
मनस् कुस् दख् स्यठाह्, कॅंह् कुस् न सन्तान्
　　मनस्-मञ्ज़् ओसु दारान् शिव-सन्दु ध्यान् ॥
स्यठाह् कुस् माल दौलथ् गंज गोहर्
　　स्यठाह् अस्बाब् खन् त-वॅंफ् ज़ार-ज़ेवर् ।
शुराह् कुस् न तवय् कुस् मस्थ् अर्मान्
　　मनस्-मञ्ज़् ओसु दारान् शिव-सन्दु ध्यान् ॥४२०॥
सती-माता गयस ग्यग् ध्यान ओसुस्
　　तमिस् राज़स् निशिन् यितु पान ओसुस् ।
जन्म् ह्यत् तमि तस्-निश् गौव् स्यठाह् ध्यान्
　　मनस् मञ्ज़् ओसु दारान् शिव-सन्दु ध्यान् ॥

उत्तरार्धम् ॥ २ ॥

श्रीपार्वत्या जन्म विवहादौ हिमालयवृत्तं प्रारभ्यते ॥ १ ॥

पुण्यकर्मकृत् आसीत् हिमालयः महान् दयालुः (यः)

मनसि आसीत् धारयन् शिवस्य ध्यानम् ॥ ४२९ ॥

महानेव राजा पर्वतानां वर्तमानः शिरोरूपः

अतिशयेन आसंस्तस्य निधयः रत्नानां मुक्तानां (च)।

सिद्धेभ्यः साधुभ्यः ददन् वर्तमानः धर्मस्य-विधिना तद्दानम्

मनसि० ॥

कुर्वन् आसीत् ईश्वरं-प्रति दयोत्पादकविज्ञापनानि

कथयन् आसीत्तस्मै त्वं कुरु-नाम-मे मम अनुग्रहोपायम्।

मनसः अस्ति-मे दुःखं अतिशयेन, (यतः) किंचित् अस्ति-मे न अपत्यम्

मनसि० ॥

अत्यन्तं अस्ति-मे द्रव्यं धनं निधयः मुक्तादि

अत्यन्तं वस्तूनि स्वर्णं रूप्यं च सौवर्णपदार्थानि-भूषणादीनि।

अपत्यमात्रं अस्ति-मे न, तेन-हेतुना अस्ति-मे दृढः अभिलाषः

मनसि० ॥ ४३० ॥

(अथ) सती-जगन्माता संपन्ना-तस्य प्रसन्ना, सोपायंर आसीतस्य

तस्य गिरिराजस्य समीपे आगमनं स्वयं आसीत्तस्याः।

जन्म गृहीतं तया तस्मात् संपन्नं अतिशयेन शोभनम्

मनसि० ॥

तिथय् कौराह् तमिम्-निश् थ्यखि शाय
स्वर्य्-लछ्मी स्वँदुय् तम् गर चाय ।
तिथिस् बाग्यवानस्-सूंत्य् कुस् करिय् मान्
मनस्-मञ्ज् श्रोसु् दारान् शिव-संन्दु् ध्यान् ॥
त्रिकोटी-देवता छिय् श्रावँनि यिम्
स्यठाह् श्रासिय् प्रथम् तमि सन्दु् करान् तिम् ।
तसँन्दि पाद् दर्शनस् यिय् शेरि दारान्
मनस्-मञ्ज् श्रोसु् दारान् शिव-संन्दु् ध्यान् ॥
कलान्-क्याम् ज्यत् तसन्दि तौजुक् वनय् क्याह्
करान् श्रासि देव् गन्दर् स्वद् वाह्-वाह् ।
सूर्य-चन्द्रम छ़त श्रासूय् म शोतान्
मनस्-मञ्ज् श्रोसु् दारान् शिव-संन्दु् ध्यान् ॥
वनय् कौताह् इट कन्द नावद् सूंत्य्
रछ़ान् खंद्मथ्गार् तस् श्रासिय् कूंत्य् ।
बवस् तय् माज्य श्रासूय् टाठू़ प्रान्
मनस् मञ्ज् श्रोसु् दारान् शिव-संन्दु् ध्यान् ॥ ४३१॥
वुछिय् परमशक्तिय छ़न्दु् ध्यान् दारिथ्
पंधुख तस् पार्वती नाव् पान पारिथ् ।
सुन्दर्-मालाह् स्यठाह् क्याह् श्रास् शुबान
मनस्-मञ्ज् श्रोसु् दाराण् शिव-संन्दु् ध्यान् ॥
रछ़ान् श्राम स्यठाह् तम् पच्छ दाय
रछ़म-श्राय सतन् मञ्ज् थात्र् चाय ।

तथैव कन्या-एका तत्समीपे यदा जाता

सिद्धलक्ष्मीः-एव सम्यक् तस्य गृहे प्रविष्टा

तादृशेन भाग्यवता-सह कः करिष्यति स्पर्धाम्

मनसि० ॥

त्रिकोटिसंख्याकाः-प्रधाना-देवाः सन्ति वर्तमानाः ये

अतिशयेन आसन् प्रीतिं तस्याः कुर्वन्तः ते ।

तस्याः पादौ दर्शनार्थं आगत्य शिरसि धारयन्तः

मनसि० ॥

कुण्ठिता-भवति-मे जिह्वा तस्याः तेजसः कथयिष्यामि किम्

कुर्वन्तः आसन् देवाः गन्धर्वाः सिद्धाः कौतूहलानि ।

सूर्यात्-चन्द्रमसो-ऽधिकतया आसीत् सा दीप्यन्ती

मनसि० ॥

कथयिष्यामि कियत् बुधेन मितविशेषेण फाणितेन

पालयन्तः सेवकाः ता आसंस्तामेव कियन्तः ।

पितुः मातुः च आसीत्सा वत्सला प्राणाः इव

मनसि० ॥ ४३५ ॥

दृष्ट्वा परमशक्तेः-तस्या ध्यानं धृत्वा

स्थापितं-ताभ्यां तस्याः पार्वतीति नाम स्वयं विचिन्त्य ।

अतिसुन्दररूपा-एका अत्यन्तं किंनाम (उवर्णनीया) आसीत् शोभमाना

मनसि० ॥

पालयन्त्यः आसन् बह्व्यः तां सेवकस्त्रियः धात्र्यः

पाल्यमानतराभूत् सप्तमे-वर्षे पादतः प्रविष्टा ।

सदाशिव् च्यतस् प्योस्, श्रासूम् पतिमू ज़ान्
  मनस्-मन्ज़् ओसु दारान् शिव-सन्दु ध्यान् ॥
सती आसू मंशरोवुन् मा़जि तय् मोलु
  गन्योमतु ओसु तस् शिवनाथ-सन्दु लोल् ।
प्रथम-स्मृतिन् द्यक-लानिस् द्राय क़ारान्
  मनस्-मन्ज़् ओसु दारान् शिव-सन्दु ध्यान् ॥
शिव-सन्दु ध्यान् करिथ् मय् न्यथ् मनस्-मन्ज़्
  ह्यवान् पय्, वनि दिवान् द्राय वनस्-मन्ज़् ।
तिथय्-पा़ठि शिव-लीला आसू बोलान्
  मनस्-मन्ज़् ओसु दारान् शिव-सन्दु ध्यान् ॥ १ ॥

---

2 PĀRVATĪ HAS MEMORIES OF HER FORMER BIRTH AS SATĪ, AND UTTERS PRAISES OF ŚIVA

यिमय् पत दिमय् नाद्
  क्यथो याद् म्य प्योदम् ॥ ४४० ॥
च्यय् कुस् जप-यज्ञुक् जफ्
  च्यय् कुस् तप-वनुकु तफ् ।
च्यय् कुस् भादन्-हन्दुय् माद्
  क्यथो याद् म्य प्योदम् ॥
च्यय् कुस् योगियन्-हन्दु योग्
  च्यय् मोनियन्-हन्दुय् मान् ।

सदाशिव· स्मरणे आगतस्तस्या·, आसीत्तु-तस्याः प्राचीनं चानम्

मनसि० ॥

सती आसीत्ता (अवतीर्णा), विस्मृतस्तया माता पिता च

घनीभूतं आसीत् तस्याः शिवस्वामिन· प्रेम ।

प्रेम्णैव स्वभर्तारं निर्गता मार्गयन्ती

मनसि० ॥

शिवस्य ध्यानं कृत्वा सैव नित्यं मनसि

समन्विष्यन्ती सङ्केतं, मार्गणानि दर्शती निर्गता वनस्य-मध्ये ।

तेनैव-प्रकारेण शिवस्तुतीः आसीत् वदन्ती

मनसि० ॥ १ ॥

वने प्रस्थिता पार्वती प्राचीनस्मरणपूर्वकं शिवं प्रति स्तौति ॥ २ ॥

आगमिष्यामि-त्वां पश्चात् दास्यामि-ते आह्वानानि

कथं-नाम स्मरणे मे आपतितस्त्वं-मे ॥ ४४० ॥

त्वमेव असि जपयज्ञस्य जपरूप·

त्वमेव असि तपोवनस्य तपोरूप· ।

त्वमेव असि सज्जनानां-मध्ये साधुः

कथं-नाम स्मरणे० ॥

त्वमेव असि योगिनां योगात्मा

त्वमेव प्राणिनां प्राणात्मा ।

चय् कुख् सज्जन-संवाद्
  क्यथो याद् म्य प्योहम् ॥
चय् कुख् डख चय् कुख् नख
  चय् कुख् दूर् चय् नज़ीख् ।
चय् कुख् सार्यनिय्-चन्द्र आद्
  क्यथो याद् म्य प्योहम् ॥
चय् कुख् दख् चय् कुख् सख्
  चय् कुख् परम-आनन्द-स्वख् ।
चय् कुख् काम् चय् कुख् व्याद्
  क्यथो याद् म्य प्योहम् ॥
चय् कुख् सादन्-हन्द्र सत्संग्
  च्य कुय् तनि सफेद् रङ्ग् ।
पम्पोश् छिहि छिह् च्यानि पाद्
  क्यथो याद् म्य प्योहम् ॥ ४४५ ॥
वीदन्-मञ्ज़् कुख् सामवीद्
  देवन्-मञ्ज़् चय् इन्द्राज् ।
दैत्यन्-मञ्ज़् कुख् प्रह्लाद्
  क्यथो याद् म्य प्योहम् ॥
रजो-ग्वन कुख् ब्रह्मा
  सत्त्व-ग्वन विष्णु-भगवान् ।
तमो-ग्वन गासान् प्याद्
  क्यथो याद् म्य प्योहम् ॥

त्वमेव असि भजन-संवादरूपः

कथं-नाम स्मरये० ॥

त्वमेव असि आधारात्मा त्वमेव असि समीपवर्तिसहायात्मा

त्वमेव असि दूरे त्वमेव निकटे ।

त्वमेव असि सर्वेषामेव आदिभूतः

कथं-नाम स्मरये० ॥

त्वमेव असि दुःखात्मा त्वमेव असि सुखरूपः

त्वमेव असि (मोक्षात्मा) परमानन्दसुखम् ।

त्वमेव असि न्यूनात्मा त्वमेव असि अधिकात्मा

कथं-नाम स्मरये० ॥

त्वमेव असि साधूनां सत्सङ्गरूपः

तव अस्ति-से मूर्तौ शुक्रः* रागः ।

पद्माभ्यां सदृशौ स्तः तव पादौ

कथं-नाम स्मरये० ॥ ४४५ ॥

वेदानां-मध्ये असि सामवेदः

देवानां-मध्ये त्वमेव इन्द्रराजः ।

दैत्यानां-मध्ये असि प्रह्लादात्मा

कथं-नाम स्मरये० ॥

रजोगुणप्रधानः असि ब्रह्मा

सत्त्वगुणप्रधानः विष्णुभगवान् ।

तमोगुणेन (रुद्रात्मना) प्रधानेन नाशयन् (संहारक) व्याधिम्

कथं-नाम स्मरये० ॥

---

* शुभिंसे प्रकाशस्वभावा ।

दर्मंच लर्य कर्मकि वर
चानिय् वर अचुनु छुम् ।
च्य् छुख् कंनू च्य् वुनियाद्
क्यथो याद् म्य प्योहम् ॥
यंमि युस् ज़ोनु सुय् तंमि मोनु
च्य् छुख् म्योनु कर्म-लोनु ।
वनय् ब्वह् च्य् लानिनि वाद्
क्यथो याद् म्य प्योहम् ॥
लोलंनि साज् प्रथम-वंग्
वायय् रोज़् दमाह् बोज़् ।
यितम् यूरि दितम् नाद्
क्यथो याद् म्य प्योहम् ॥ ४५० ॥
कृष्ण् दारनावुन् द्यान्
सुय् यथ् दपान् ब्रह्म-ज़ान् ।
ह्यय् शिव-राग् दिय् समाद्
क्यथो याद् म्य प्योहम् ॥
संकल्प् चावि रटि मन प्रान्
वासना गाल्नि दियि समाद् ।
ध्याज़ दयाय प्रावि बिन्दु-नाद्
क्यथो याद् म्य प्योहम् ॥ २ ॥

धर्मात्मनो गृहस्य कर्मरूपेण द्वारेण

तवैव वरदानेन प्रवेष्टव्यं अस्ति-मे ।

त्वमेव असि प्रतिष्ठार्थंक्रात्मा, त्वमेव आधारभूम्यात्मा

कथं-नाम स्मरणे० ॥

येन यः ध्यातः स-एव तेन प्रमाणितः

त्वमेव असि मदीयं कर्मभाग्यम् ।

कथयिष्यामि अहं त्वा भाग्यभर्तृ-कृते विज्ञापनानि (उत्तरार्थानि)

कथं नाम स्मरणे० ॥

प्रेमात्मकानि यौवनाश्रिताश्वासनानि दार्ढभङ्गा

क्षमायामि तिष्ठ, क्षणमात्र शृणु ।

आगच्छ-नाम-मे इहैव देहि-नाम-मे आह्वानम्

कथं नाम स्मरणे० ॥ ४५० ॥

(ग्रन्थकर्तारं मां) कृपयाद्य समाधापय-तं ध्यानम्

तदेव, यत् कथयन्ति ब्रह्मध्यानम् ।

एदौत्वा शिवरागं हत्वा समाधिम्

कथं-नाम स्मरणे० ॥

दुःसंकल्पान् त्यक्ष्यति संप्रदीप्यति मनसा प्राणान्

दुर्यामना अपाकरिष्यति, हास्यति समाधिम् ।

तव दयया प्राप्स्यति त्रिगुनाशम्नताम्

कथं-नाम स्मरणे० ॥ २ ॥

---

3 REMEMBERING ŚIVA'S COMELY APPEARANCE AND HIS LOVABLE DISPOSITION, PĀRVATI LAMENTS HER ABSENCE FROM HIM AND ADDRESSES HIM IN PRAYER

The third chapter is in Hindi, and is here omitted (vv 403—462)

---

4 CONTINUATION OF THE FOREGOING SHE CLAIMS IDENTITY WITH ŚIVA

दया कर् म्य दयावान
　　ब्वह् छुस् पान दयालो ॥ ४६३ ॥
च़्यू़् छुख् छाक-प्यठुकु टिक
　　ब्वह् छुस् वुधि-प्यठुकु तील् ।
छाकस् टिक छुय् शूबान
　　ब्वह् छुस् पान दयालो ॥
च़ह् छुख् दह् त ब्वह् छुस् राथ्
　　च़ह् आकाश् त ब्वह् बुतराथ् ।
च़ह् छुख् दानू त ब्वह् छुस् दान
　　ब्वह् छुस् पान दयालो ॥
च़ह् छुख् पोशनूलाह् ब्यान्
　　ब्वह् छुस् आरवल् शूबान् ।
अकिय् रंग किय् आसान
　　ब्वह् छुस् पान दयालो ॥

श्रीशिवस्वरूपं चिन्तयन्ती सविलापमिव स्तौति पार्वती ॥३॥

श्रीपार्वती स्वात्मना शिवैक्यभावेन समाक्रन्दपूर्वकं स्तौति ॥४॥

दयाम् कुरु मे हे-दयावन्,

अहं असि स्वयं हे-दयालो* ॥ ४६९ ॥

त्वमेव असि ललाटपृष्ठस्य ललाटिकाभूषणम्

अहं असि पुष्पपृष्ठस्य तेजोरूपा† ।

ललाटे ललाटिका असि-से शोभमाना

अहं असि० ॥

त्वं असि दिनरूपः च अहं असि रात्रिः

त्वं आकाशरूपः च अहं भूतधात्री‡ ।

त्वं असि दाडिमफलं च अहं असि अन्तर्गतफलरूपा,§

अहं असि० ॥

त्वं असि जीवजीवपक्षिरूपः सुन्दरः

अहं असि पुष्पविशेषरूपा शोभमाना|| ।

एकेनैव रूपेण स्वस्तौ-एव भवन्तौ

अहं असि० ॥

* भवत्स्वरूपाद्भिन्नो मदभिन्नशक्तिस्वरूपा शरणागतास्मि । दयाया आलय-स्वरूपमस्यसीति च भावः ।

† अत्र तेजस्त्वादुत्कृष्टा । तेजोराशिरूपे मम का नामोत्कृष्टतेति भावः ।

‡ रात्रिं विना दिनं न शोभत इत्यतोऽहमुत्कृष्टा । इत्यादिद्वारादेव ममो-पयादिद्वाराकारस्थामी स्थितिः ।

§ दाडिमस्य फलैक्य एव पुनरवस्थादि । तदभावे तु विघटनमेवास्तो-मे तत्परता ।

|| आरम्भरूपं विना जीवजीवपक्षिणः विरामविलासो शोभ्यते ।

त्वमेव असि वृषराशौ चन्द्रमाः

अतिशयेन प्रसन्नः, कस्यापि-वस्तुनः न खेदः (यस्य सद्भावात्) ।

रोहिणीनक्षत्रं अस्मि अहं शोभमानम्*

अहं अस्मि० ॥ ४७५ ॥

मेषराशेः सूर्यभगवान्

प्रसन्नः भवन् असि तस्य-मध्ये ।

मेषराशिना तव अस्ति-ते मैत्रम्

अहं अस्मि० ॥

मकर-राशेः हे भौमदेवग्रह

तवैव सेवां करिष्यामि-ते नित्यः

ईदृक् शोभनं अस्ति-ते न किंचित् स्थानम्

अहं अस्मि० ॥

कन्याराशेः प्रेमपात्र हे-बुधग्रह

पालयिष्यामि-त्वां क्षीरेण सिताविकारविशेषेण च ।

शीघ्रं आगच्छ-मां सन्ति-मे लोकाः उपहसन्तः

अहं अस्मि० ॥

कर्कटराशेः हे-बृहस्पतिग्रह

अस्मि पश्चात् पश्चात् त्वामेव अन्विष्यन्ती ।

ज्योतिर्विदः त्वामेव शोभनं गणयन्तः

अहं अस्मि० ॥

मीनराशेः हे-शुक्रदेव मनसा सावधानेन

प्रसन्नः स्वयं तिष्ठ-नाम-मां मां-प्रति ।

---

* रोहिणीं विना वृषचन्द्रो न शोभते । इत्य सर्वथापेऽपि स्त्रीत्वस्य द्योतयन्ती सपत्नीभावोपालम्भवाक्यानि गायति तद्विद्भिः स्वयमूह्यम् ।

मनंकि मिर् छ्यमय् बावान
व्वह् छ्यम् पान दयालो ॥ ४८० ॥
तोलि-ह्यन्दि गनेश्वर
व्वसुकु गर पतुम् कुय् ।
काश्य् वार दारि्य् चान
व्वह् छ्यम् पान दयालो ॥
मिथुनि-मल् खग् कुख् राह्
हे पादशाह् खख फौजि-मान् ।
संकटा-दग् कुख् गालान
व्वह् छ्यम् पान दयालो ॥
सिहमि-ह्यन्दि ह्रग्गंकि केत
यमदूत-निश म्वकलावतम्
छ्यमय् खख् त दख् पुगराम
व्वह् छ्यम् पान दयालो ॥
लक्ष्मी-ह्यन्दि नारायण
गयम् मन शरन् च्यय् ।
दुह् कुख् बाव-सृत्य् तोठान
व्वह् छ्यम् पान दयालो ॥
सावित्री-ह्यन्दि ब्रह्मा-जिय
च्योनुय् रूफ् म्य यिथि खश् ।
दर्शन् दिम् छ्यमय् कारान
व्वह् छ्यम् पान दयालो ॥ ४८५ ॥

मनस रहस्यानि अस्मि ते प्रकटयन्ती
अह अस्मि० ॥ ४८० ॥

तुलाधरराशे हे शनैश्चर
(यत्) उच्चभावस्य गृह स्वकीय अस्ति ते
अन्वेषिष्यामि त्वा समाधेन धृत्वा ध्यानम् ।
अह अस्मि० ॥

मिथुनराशिमध्ये प्रसन्न असि त्व राहु
हे सम्राट ! सुखेन सैन्येन सहित ।
सङ्कटाख्या दशा असि त्व नाशयन
अह अस्मि० ॥

(हे) सिंहराश हर्षयुत केतो
(त्वत्समपुच्छेभ्या) यमदूतेभ्य उन्मोचय नाम माम् ।
अस्मि त्वयि सुख च दु ख समर्पयन्ती
अह अस्मि० ॥

लक्ष्म्या शक्त हे नारायण (स्वामिन्)
गताह मनसा शरण तवैव ।
त्व असि भावन (भक्तिमात्रेण) तुष्यन्
अह अस्मि० ॥

सावित्रीदेव्या हे ब्रह्मन (स्वामिन्)
सदैव रूप मम आगमिष्यति मनोहरम् ।
दर्शन देहि मे अस्मि त्वा अन्विष्यन्ती
अह अस्मि० ॥ ४८५ ॥

पार्वती-ह्यन्दि परमेश्वर
	यितम् गर पतुन् कुय् ।
ह्यदयम्-मञ्ज़् कुह् च्योनुय् धान्
	ब्वह् छ्यस् पान दयालो ॥
ईश्वर कोन कुख् यिवान्
	दर्शुन् कोन कुख् दिवान् ।
मंग्-दिल् कुख् न, कुख् लागान
	ब्वह् छ्यम् पान दयालो ॥
पालन् कुख् चूह् म्याऩ् करान्
	ब्वह् छ्यस् च्याऩ् सीव् करान् ।
छ्यास् तोठ् म्य महेशान
	ब्वह् छ्यम् पान दयालो ॥
यह्यन्-मञ्ज़् कुख् सन्निदान्
	यह्यदि-बल् तम म्य-ति काम् ।
लूकन्-मञ्ज़् छ्यस् मन्दछान
	ब्वह् छ्यम् पान दयालो ॥ ४ ॥

---

5 DESCRIPTION OF PARVATI IN THE FOREST THE BEAUTY OF THE FOREST BLESSED BY HER PRESENCE SHE ENTERS A LAKE AND, STANDING IN THE WATER, INVOKES ŚIVA

ह्यय्-पोठि शिव-लीला लजू वनने ।
	वनान् वनान् सदाशिव् लजू वनने ॥ ४९० ॥
तिकूय् गय मस्य् ह्रुदुस् न कुन्युकु होश् ।
	फ्रोलिस् लोलकिम् सरस्-मञ्ज़् प्रेम-पंपोश् ॥

पार्वतीदेव्याः हे-परमेश्वरशिव

आगच्छ-नाम-मां गृहं स्वकीयं अस्ति-ते ।

हृदयस्य-मध्ये अस्ति तवैव स्थानम्

अहं अस्मि० ॥

हे-ईश्वर किं न असि आगच्छन्

दर्शनं किं न असि ददन् ।

कठोरहृदयः असि न, असि तदनुरूपं-कुर्वन्

अहं अस्मि० ॥

पालनां असि त्वं मम कुर्वन्

अहं अस्मि तव सेवां कुर्वन्ती ।

क्षम्यं(ग्रन्थकर्तारं मां-)प्रति तुष्य, हे-महेशान

अहं अस्मि० ॥

ग्रहाणां-मध्ये असि संनिहितः

दुर्ग्रहाणामवस्थां तस्य ममापि अपनय ।

लोकानां-मध्ये अस्मि लज्जमानः

अहं अस्मि० ॥ ४ ॥

अतः परं वने यद्वृत्त सपत्नं तत्पुरःसरं जले स्थित्वा
समाधानं श्रीपार्वत्याः प्रस्तूयते ॥ ५ ॥

इत्थं-प्रकारेणैव शिवस्तुतिं प्रवृत्ता वक्तुम् ।

वक्त्रा वक्त्रा सदाशिवेनरूपा प्रवृत्ता भवितुम् ॥ ४९० ॥

तादृश्येव संपन्ना सता, अवस्थितं-तस्याः न कस्यापि परिधानम्

प्रफुल्लानि-तस्य भक्तिरूपस्य सरसः-मध्ये प्रेमरूपपद्मानि ॥

शिवंय् सांपंज़् दितुन् शिवनाथसंय् दिल् ।
पननि-पानंचू खबर् कूज़ुस् न बिलकुल् ॥
वनस्-मज़् क्रूह् दिवान् ओसू कुमिकंटू ज़ुन् ।
शरन् गय ईश्वरस् पुशरिथ् स तन् मन् ॥
वनय् क्याह् तथ् वनस् ओसि दन्-बाग़े ।
यत्यन् माता भवांनी बंक्ति लागे ॥
सुह् व्यङ्कुल् ओसु कौताह् कर्मवानंय् ।
यमिस्-मज़् परम-शक्तिय होवु पानय् ॥ ४८५ ॥
वनय् क्रुतु तमि बुतरांचू परम् श्यब् ओवु ।
यमिस्-प्यठ् माजि भवांनियं कदम् चोवु ॥
वनय् क्याह् ओसि यिम् कुलि इस्ताद ।
लंबुख् पारिज़ात-ख्रत कद्र् ओद ॥
तिमन् ओसिय् कुल्यन् यिम् शालिमंतिय् पोश् ।
मपंज़् तुलसी ति डोशिय् ति न् कामं नेशोश् ॥
वमवज़् आम पा... स् मन्दछान ... न् ...
वुछिथ् स्वरा... ह् छ्यस् पान दृग क्याह् खश् ।
मवंश् कथ्य् वय ... ——— गोव् नावदस् गश् ॥
मपंन् म... PĀRVATĪ IN TH... SSED BY HER PRA... पादनंय् दन् ।
इवाह् कस... STANDING IN TH... प्रशान्योव् ओदनाह् अन् ॥ ५०० ॥
मपंठ्ठि शिव-लीला मंज़ु ...
...स् वनास् सदाशिव् स ... स्वगांबदार् ।
ममिय् ह... वंकू अमृतंचू दार् ॥
वना... गय शम्य् कद्रुम् न ह ...
...जिस् लोलकिस् सरस्-र ... कोसि बोल-बाश् ।
...स्व शङ्कर अविनाश ॥

शिवरूपेव संपन्ना समर्पितं-तया श्रीशिवे-एव चित्तम् ।

स्वात्मनः प्रवृत्तिः स्थिता-तस्याः न अखिलतया ॥

वनस्य-मध्ये मार्गाणां ददती आसीत् मृगी इव ।

शरणं गता ईश्वरं समर्प्य सा तनुं मनः ॥

वक्ष्यामि किं (वक्तुं न शक्नोमि) तस्य वनस्य आसन् धन्य-भाग्यानि ।

यत्र जगन्माता भवानी भक्तत्वं अनुकरिष्यति ॥

तत् महारण्यं आसीत् कियत् (अनन्ततया) भाग्यशालि ।

यस्य-मध्ये परमेशशक्त्या प्रकटित स्वात्मा ॥ ४९५ ॥

वक्ष्यामि कियत्, तया पृष्ट्वा परमं मङ्गलं अवासम् ।

यां-प्रति मात्रा भवान्या (महामायया) पदं स्थापितम् ॥

वक्ष्यामि किं आसन् ये वृक्षाः उत्थिताः ।

लब्धस्तैः पारिजातवृक्षात् आदरः अधिकः ॥

तेषां आसन् वृक्षाणां यानि प्रफुल्लानि पुष्पाणि ।

संपन्ना तुलसी अपि दृष्ट्वा तानि निश्चेष्टा ॥

अवहन्तः आसन् जलस्य झराः अतिशयेन सुन्दराः ।

अवलोक्य माधुर्यं तेषां, संभृता फाणितस्य मूर्च्छा ॥

हरिद्वर्णः तृणः आस्तरणीभूतः तले पार्श्वयोः द्वयोः ।

संपन्नः कौशेयवस्त्रविशेषरूपः प्रदीपः च आदर्श-एक. इव (निर्मलशैलैः) ॥ ५०० ॥

वायुः कस्तूरीमृगनाभ्युद्भवौषधिः इव सुगन्धपूर्णः ।

संपन्नः, आकाशात् अवतीर्णा अमृतात्मनो-जलस्य धारा ॥

समेत्य पक्षिणः कुर्वन्तः आसन् विरावान् ।

कथयन्तः (इव) आसन् शिव शङ्कर अविनाशेति ॥

ग्यवान् आम बागनय्-मञ्ज़् कुकिल गूगुः ।
मलिथ् बस्माह् वनान् आस शिव शम्भुः ॥
समिथ् कुवौ प्रथम-सूतिन् वनान् आसि ।
च्य् कुय् वासुख् हथ्य अस्य लोलङ्नय् फासि ॥
द्वाह-सूतिन् वनान् ओसु पन् कुल्यन्-हन्दु ।
करान् अस्य नालमतु कुय् लोल् तमि-सन्दु ॥ ५०५ ॥
वनान् ओसु पोञ्जु ज्यन्-हन्दु हे-सदाशिव् ।
रटन् शिवजी तवय् छ्यम् चावू-मचू दव् ॥
समिथ् मारिय् वनान् आसि हे-भवानी ।
चूह् छ्यख् शिव-शक्ति-रूफ् असि वक्ति च्यानी ॥
करनि आय् देविय-हन्दु देव् दर्शन् ।
करुख् आकाश-प्यठ तम् पोश-वर्शन् ॥
नज़र् चावून् वुछुन् मख् नागरादाह् ।
वसिथ् तथ्-मञ्ज़् दितून् लोलचू समादाह् ॥
पडून् लीला, सदाशिव् शाद् सांपनु ।
प्रथम-सूत्य् शिवनाथम् नाद् सांपनु ॥ ५१० ॥ ५ ॥

---

6 PĀRVATĪ SINGS A HYMN OF PRAISE TO ŚIVA, ALLUDING TO EACH DAY OF THE LUNAR FORTNIGHT

वेल वोतु मेलनम् दर्शन् म्य हाव्
प्रथम-मरकिय् पंपोश् छाव् ॥ ५११ ॥
अदेत रूप कुख् कुनुय् आसवुनु
अक्रि ज्योतिरूप-सूत्य् न्यथ् बासवुनु ।

गायन्त्य आसन् उद्यानेष्वेव कोकिला गूगू (इति शब्दम्)।

परिमलयं भक्तं कथयन्त्य आसन शिव शम्भु (इति)॥

समेत्य पक्षिविशेषा * प्रेम्णा कथयन्त आसन्।

तव अस्ति वासुकि कण्ठे, अस्माक प्रेमरूपा (त्वदीया) पाशा ॥

वायुना संयुक्त कथयन् आसीत् पर्णसमूह वृक्षाणाम्।

कुर्वत् अस्माकं आलिङ्गनानि अस्ति प्रेम तस्य ॥ ५०५ ॥

कथयत् आसीत् पानीयं अल्पकुल्याना हे सदाशिव।

प्रहीष्यामि त श्रीशिव, तेनैव अस्ति मया आरब्धा द्रुतगति ॥

समेत्य सर्वं एव कथयन्त आसन् हे भवानि।

त्व असि शिवशक्तिरूपा वय भक्ता तवैव ॥

कर्तुं आगता देवा देवा दर्शनम्।

कृत-ते आकाशात् तथा पुष्पवर्षणम् ॥

दृष्टि दत्ता तया, दृष्ट तया एक देवखातकम्।

उत्तीर्य तस्य मध्ये दत्तवती प्रेमात्मा समाधि ॥

अधीता तया स्तुति, सशिव अतिप्रमोदभाक् सपन्न (यत)।

प्रेम्णा शिवस्वामिन आह्वान सपन्नम् ॥ ५१० ॥ ५ ॥

प्रतिपद्‌मारभ्य दैवसस्तुति क्रियते श्रीपार्वत्या ॥ ६ ॥

समय प्राप्त सगमस्य, दर्शन स प्रदर्शय

प्रेमात्मसरस पद्मानि उपभुङ्क्ष्व ॥ ५११ ॥

अद्वैत(प्रतिपत्तिथि)रूप असि एक एव भवन्

एकेन ज्योतीरूपेण नित्य भासमान ।

---

* कुर्मीर् इति प्रसिद्धा कोकिलसदृशा पक्षिविशेषा ॥

क्षुनुय् छुख् तवय् छुय् केवल नाव्
प्रथम-मरकिय् पंपोश् छाव् ॥
दय-सुचन छुख् शिवशक्ति-रूप्
दुयौ चाविथ् कुख् प्रजलवुनु दीफ् ।
दय-हन्दि दय च्यय् छुह् रतु स्वबाव्
प्रथम-मरकिय् पंपोश् छाव् ॥
त्रैलोक्य-नाथ् छुख् त्रिभुवन-सार्
त्रय-मन-दूरिय् छुख् करान् व्यवहार् ।
त्रिनेत्र-दारवनि नज़राह् त्राव्
प्रथम-मरकिय् पंपोश् छाव् ॥
चतुर्भुज वातिथ् छुख् चवा-पोर्
चन् तरफन् स्थय् अवस्थाय चोर् ।
चन् वीदन्-मञ्ज् छुख् बक्ति-बाव्
प्रथम-मरकिय् पंपोश् छाव् ॥ ५१५ ॥
पंच-मुख आसवुनु छुख् शिव-जी
पाँचन् प्रानन् पेरवुनु च्यय् ।
दमि पाँच-तरङ्ग तार् अन् दर्म-नाव्
प्रथम-मरकिय् पंपोश् छाव् ॥
शयि शयि* छाडथ् कुम् च्योनु लोल्
शम्बखिस् कुमारजिय-सन्दु छुख् मोलु ।
शडचर् नाव् च्योनु श्रोगदु द्राव्
प्रथम-मरकिय् पंपोश् छाव् ॥

---

* षष्ठीत्युपलक्षणमेतत् ।

(यत) एक एव असि तेनैव अस्ति ते केवल-इति नाम

प्रेमात्मघरस ० ॥

द्वाभ्यां लक्षणाभ्यां असि शिवशक्तिरूप

द्वैत त्यक्त्वा असि प्रज्वलन् दीप इव ।

द्वितीयातिथे * ईश्वर तवैव अस्ति शुभ स्वभाव

प्रेमात्मघरस ० ॥

त्रैलोक्यनाथ असि त्रिभुवनधारभूत

गुणत्रयेण असि कुर्वन् जगद्व्यवहारम् ।

हे त्रिनेत्रधर शुभदृष्टिमेकां प्रसारय (अस्मासु)

प्रेमात्मघरस ० ॥

हे चतुर्भुज व्याप्य असि चतुर्दिक्कम्

चतुर्णां दिग्देशानां गृहीत्वा अवस्थाचतुष्टयम्

चतुर्षु वेदेषु असि भक्ति भावरूप

प्रेमात्मघरस ० ॥ ४१४ ॥

पञ्चमुख वर्तमान असि श्रीशिव

पञ्चानां प्राणानां अलङ्कुर्वन् त्वमेव ।

अस्मात् संसारात्म(पँचतरन् नाम्नो)नदीप्रवाहात् तारय, आनय (उत्पादय) धर्मरूपां नौकाम्

प्रेमात्मघरस ० ॥

प्रदेशे प्रदेशे अन्वेषिष्यामि त्वां, अस्ति मे तव अतिप्रेम

षण्मुखस्य स्वामिकुमारस्य असि पिता ।

महत्त्वसम्पन्नात्म नामधेय तव (संसारस्य) औषध उद्धृतम्

प्रेमात्मघरस ० ॥

---

* भाद्रद्वितीयायां शिवोत्सव प्रसिद्ध

मथ्-संग् मोदन्-हन्दु सत्य-रूफ्
        सत्य-वादी छुख् छुय् न कँह् लीफ् ।
सत्सदाशिव वथ् म्य सतंचू हाव्
        प्रथम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥
अष्टस्वंज़् सूंत्य छ्यय् कर् म्योनु पाय्
        अष्टदल-ह्रदयस्-मञ्ज़् च्याज़् ज्याय् ।
अष्टमूर्त्ति-विष्णु छुख् च्य् मोच् दाव्
        प्रथम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥
नव्युस् गर दसुंकु च्योनु दर दान्
        नव् द्वार् सुचरिथ् रट मन प्रान् ।
नव् निदान् बंरि बंरि किय् चाव-चाव्
        प्रथम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥ ५२० ॥
दशभुज़ नाव् च्योनु नागिन्द्र-हार्
        दहवुंनि यजन्-हन्दु कुख् च्य् सार् ।
दहन् इन्द्रियनंय् म्यति धंम्राव्
        प्रथम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥
एकादश-रुद्र च्यानि वक्रिय् किय्
        तिथुय् कतं यिथु पर्जनावोय् च्य् ।
अद् कति रावि अस्य काहन् गाव्
        प्रथम-सरकिय् पंपोश् छाव् ॥
माह्न् युर्जन्-मन्त्र् ख्योनु व्यवहार्
        वाह्न यजन-मन्त्र ख्योन विस्तार ।

मत्सङ्गात्मा साधूना सत्य-रूप

    सत्यग्राही अपि अस्ति ते न कश्चित् लेप ।

हे-मन्नित्यकल्याणात्मन् मार्गे मे सत्यस्य प्रदर्शय

    प्रेमात्मसरस ० ॥

अष्टसिद्धय सयुक्ता सन्ति ते, कुरु मम उपायम्

    अष्टदलयुक्तहृदयस्य मध्ये तत्र स्थानम् ।

(पृथ्व्यादि)मूर्त्यष्टकात्मा-विष्णु अपि त्वमेव मोक्ष दापय-न

    प्रेमात्मसरस ० ॥

नवम (ब्रह्मराशिकुण्डलीरीत्या) पद धर्मस्य तव, धारयिष्यामि ध्यान (

    नव द्वाराणि उद्घाटय ग्रहीष्यामि मनसा प्राणान् ।

नव निधय पूर्णा पूर्णा सन्ति-ते अच्छिद्रा

    प्रेमात्मसरस ० ॥ ५२० ॥

हे दशभुज, नाम तव नागेन्द्रहार इति

    दशानामेव दिशा अपि त्वमेव सारभूत ।

दशेन्द्रियाणि (तद्विषयवासनाश्च) ममापि शमय

    प्रेमात्मसरस ० ॥

हे एकादशात्मरुद्ररूप तव भक्ता स्मो वयम्

    तथैव कुरु-नाम यथा उपलक्षयिष्याम त्वामेव ।

तदा कुतो-नाम अविनङ्क्ष्यत् अस्माक एकादशसङ्ख्याकानाम् (एका) गो *

    प्रेमात्मसरस ० ॥

द्वादशसु मेषादिराशिरूपगृहविशेषेषु तव व्यवहार

    द्वादशसु (वाजपेयादि)यज्ञेषु तव विस्तार ।

---

* दशेन्द्रियाणा मनस एकादशस्य वाणी कुतो नाम विनष्टा भवेदिति भाव ।

बाह्न् सूर्यन् च्योनु तीज् नंनु द्राव्
प्रथम-सरकिय् पपोश् क्राव् ॥
हेरंच् चुथंश्-हंन्दु छुख् रंतु फल्
राथ्-धन् श्रासितन् म्य च्यान्य् कल् ।
त्रयोदश-श्रात्म सूर्य-तीर्थ मन् नाव्
प्रथम सरकिय् पपोश् क्राव् ॥
चदाह् रंतन् द्राख् चय् श्रोमु वकि-वाव्
चदंशू-हंन्दि स्वामियो म्य-ति म्यकलाव् ।
पुनिमू-हंन्दू जून् छ्यम् मत मन्दक्राव्
प्रथम-मरकिय् पपोश् क्राव् ॥ ५२५ ॥
पुनिमू त मावंसि श्रथ् दारि दारि
न्यथ् करहाय् पूज् पोश् चारि चारि ।
लोलक्यन् पोशन् कलंम क्राव्
प्रथम सरकिय् पपोश् क्राव् ॥
छप्पाम प्रौम् च्योनु यन-प्यठ क्राव्
च्याञ्ज सौव् करने कन्मस् श्राव् ।
कालि सेलि वावस्-सूंतिन् वाव्
प्रथम मरकिय् पंपोश् क्राव् ॥ ६ ॥

---

* ŚIVA DISGUISES HIMSELF AS AN ASCETIC AND COMES TO PARVATĪ TO TEST HER HE URGES HER TO WORSHIP RAMA NOT ŚIVA

सदाशिव जूगि लागिथ श्रोमु लारान् ।
वनय् क्याह् डान्न कमि श्रोसु काल मारान् ॥ ५२८ ॥

द्वादशसु सूर्येषु तव तेज मत्वा निर्गतम्

प्रेमात्मस्वरस ० ॥

शिवरात्र्युत्सवाधारभूताया त्रयोदशीतिथे अपि शुभ फलम्

रात्रिन्दिव भूयान्नाम मम तवैव अनुरागचिन्ता ।

त्रयोदशात्मसूर्यस्य (मार्तण्डस्य) (त्रयोदशस्य स्वात्मसूर्यस्य वा) तीर्थ मन सशोधय

प्रेमात्मस्वरस ० ॥

चतुर्दशरत्नरूप उन्नूतरूप त्वमेव, (यत) आसीत् (देवासुराणा) भक्ति भाव

दे चतुर्दशीतिथ स्वामिन् (तथा त्वदुपासकाना मुक्तिप्रुते) मामपि उन्मोचय ।

पूर्णिमातिथ ज्योत्स्ना इव अग्नि मा नाम लज्जय

प्रेमात्मस्वरस ० ॥ ५२५ ॥

पूर्णिमाया च अमावस्याया व्रतानि धृत्वा धृत्वा

नित्य कुर्या ते पूजा पुष्पाणि विचित्य विचित्य ।

हार्दात्मकानि पुष्पाणि कुरु नास मे उपभागम्

प्रेमात्मस्वरस ० ॥

(ग्रन्थकृत) कृष्णायस्य प्रेम स्वकीय यत्कालात्प्रभृति उत्पन्नम्

तत्र सेवा कर्तुं सन्मनि आगत ।

कालेन यास्यति वायुना-सह वायु (शरीर नश्वरम्, भूततन्मात्रमात्रमवशिष्यत)

प्रेमात्मस्वरस ० ॥ ६ ॥

श्रीशिवस्य यतिरूप धृत्वा पार्वतीवञ्चनाय परीक्षितुमागमनवृत्त वर्ण्यते ॥ ७ ॥

सर्वाशिव योगिनो लिङ्ग धनुरूप धृत्वा आसीत् धावन् ।

कथयिष्यामि कि, एतेन येन अभूत् भूतानि हन्त् ॥ ५२८ ॥

हरन् मुसलाह् वलिथ् वसाह् मलिथ् श्राम् ।
　　वनिथ् वन्वासि न लागिथ् जूगि संन्यास् ॥
महामाया दपान् श्रोसु ब्रंम्रावन् ।
　　प्रथम् कोताह् कुह तस् म्योनु श्रक्मावन् ॥ ५२० ॥
क्रनुतु कुम् वाव-वानस् लोलकुय् खन ।
　　मनंचू कहवंटू ब्वह् लागक् छ्रा सुह् कुन्दन् ।
गछ्यम् लोलंचू नदी ज्यारी कमिम् कुन् ।
　　दह् गंङ्गरोविथ् दिलुन् श्रालव् तमिम् कुन् ॥
करव् मवाद् चह् कन् थाव् राज कूरिय् ।
　　कुह् क्याह् कर्मस् च्य पुश-प्योमंतु तिह् पूरिय् ॥
कुञ्य् जंञ् श्रथ् वनस्-मञ्ज् क्यानि श्रायख् ।
　　कर्यन्द् कुय् लोल् क्वारने कस् चह् द्रायख् ॥
मतन्-मञ्ज् यिनु पज्या दछनंय् वतन्-मञ्ज् ।
　　गडिथ् क्यम्खाब् डुलगंनि दिनि दतन्-मञ्ज् ॥ ५२५ ॥
दंपुम् देविय म्य छ्यम् शिवनाथ-मंञ्जू माथ् ।
　　दंपुम् तंमि कुय् सुह् वेपर्वाय् छि-हाय् ॥
गराह् श्रासान् छुह् शीतल् जन् सुह् कोपूर् ।
　　गराह् श्रासान् स्पठाह् कूदी स्पठाह् कूर् ॥
पकवुन् कुय् न वौदच वति-कुन् सुय् ।
　　यमिचू इच्छा गछान्-छ्यम् तिय् करान्-कुय् ॥
शकर्-वुठव् म कर् व्यञ् शिवनाथ शिवनाथ् ।
　　सुनाचता हूँ तुझे श्रव मैं धर्म-की बात्* ।

* From here to the end of the chapter the second half of each line is Hindi.

मार्गे चर्म वसित्वा भस्म परिमलयित्वा आगतस्तस्थे ।

भूत्वा वानप्रस्थ च अनुरूपयित्वा योगिन सन्यासिनम् ॥

महामायात्मिका-पार्वती चिन्तयन् आसीत् मोहयिष्यामि ताम् ।

प्रेम कियन्मित अस्ति तस्या मम, परीक्षिष्यामि-ताम् ॥ ५२० ॥

विक्रीय अस्ति-तस्या भक्तात्मापणे प्रेमात्मैव स्वर्णम् ।

मनोरूपं शाण अहं कषोत्तर्ययिष्यामि अस्ति-कीदृक तत् स्वर्ण (मा
शुद्ध-स्वर्णस्पर्शं न्त किम्) ॥

मयदस्यति तस्या प्रेमात्मिका नदी प्रवहन्ती क प्रति ? ।

इत्थ सकलय्य ददत्तेन आह्वाननाद ता प्रति ॥

करिष्याव सवादं, त्व कथौ निर्धेहि हे-राजकन्ये ।

अस्ति किं कर्मण (भाग्यस्य) तव अपूर्णीभूतं ? तत् पूर्णं भविष्यति ॥

एकाकिन्येव अत्र वनस्य-मध्ये कुतो-नाम आगतासि ? ।

कस्य अस्ति-ते राग ? अन्विष्टु क त्व निर्गतासि ? ॥

सप्तम-वर्षं (सप्तवार्षिका) आगमन योग्यमस्ति-कि ईदृशेषु मार्गेषु ? ।

वसित्वा काषायवाख्य-बहुमूल्यवस्त्र, निपत्य-सचारान् दातुं (याग्य
कि) लोष्टेषु ? ॥ ५२५ ॥

प्रत्युक्त देव्या, मम अस्ति-मे श्रीशिवस्य प्रीति ।

प्रत्युक्त तस्थे तेन, अस्ति स निर्भय (निर्गौरव) महत्कष्टुसंतत् ॥

कदाचित् वर्तमान अस्ति शीतल स कर्पूर इव ।

कदाचित् भवन् अत्यन्त क्रुद्ध अत्यन्तं क्रूरश्च ॥

आचरन् अस्त्येव न यदस्य मार्ग-प्रति स ।

यस्य (कार्यादि) इच्छा सपद्यते तस्य, तदेव करोति ॥

स्त्रादिगुणोत्पूर्णा मा कुरु मत पर शिवनाथ शिवनायेति ।

आययामि त्वा अधुना अह धर्म्या कथाम् ॥

कहत् छ्यन तफ् न जफ् श्रीराम-सन्दु नाव् ।
बङ्कत लछ्मी वही देवे रखो भाव् ॥ ५४० ॥

अपन् कुस् राथ्-चन् श्रीराम श्रीराम् ।
मुझे है कुछ नही उस-के सिवा काम् ॥

म्य छुम् न लूब् आमवुनु छुम् व्वह् परदेस् ।
मुझे सब चाहते-हैँ जोगी-क्ये आदेस् ॥

अथस्-क्यथ् छुय् फकथ् म्य अख् कमण्डल् ।
अभी जाता-हूँ मैँ मण्डल्-ब-मण्डल् ॥

बनिय् सरतलि खम् कन् थाव् च्ह म्यय् कुन् ।
अरे राजे-की कुमारी गल् मेरी सुन् ॥ ७ ॥

---

8 CONTINUATION OF THE FOREGOING ŚIVA, IN HIS CHARACTER OF AN ASCETIC ADVISES PARVATI TO DEVOTE HERSELF TO RAMA LAKSMI AND KRSNA

The 8th chapter is in Hindi and is here omitted (vv 541–552)

---

9 PĀRVATI'S REPLY SHE TELLS THE DISGUISED ASCETIC TO GO TO THE DANDAKA FOREST, WHERE HE WILL FIND THAT ŚIVA ALONE IS TO BE WORSHIPPED

हतो माद्रो मतो वनतम् म्य इछु कथ् ।
मतंचु कथ् चोवुमंचु छाय् रोवुमंचु वथ् ॥ ५५३ ॥

सिधुय् तफ् साद् छ्य यियु निर्मल् गछिय् मन् ।
दुथो चावख् वुछख् पानय् सह् हन्-हन् ॥

व्वह् बाबा-जी वनय् च्याय् छुन् व्यवायाह् ।
अलख् धोलव् छमख् अन् रंगु खलायाह् ॥ ५५५॥

कर्तुं प्रवृत्ता भव नाम तप जप च श्रीरामस्य नामस्य स्मरणम् ।

महतीं विभूति स एव दास्यति ते शान्तिम् भावनाम् ॥ ५५० ॥

जपन् अस्मि रात्रिन्दिवं श्रीराम श्रीरामेति ।

मम अस्ति किंचित् नहि तद्रहित कार्यम् ॥

मम अस्ति मे न लोभ , प्रवर्तमान अस्मि अहं वैदेशिक ।

मां सर्वे कथयन्ति हे योगिनाथ आदेशोऽस्तु ते (इति आचारोक्तिम्) ॥

हस्ते अस्त्येव केवल मम एक कमण्डलु ।

अधुनैव गमिष्यामि अहं मण्डलान्मण्डलान्तरम् ॥

सम्भविष्यति ते आकूटस्य (इव) स्वर्ण, कर्णौ निधेहि त्वं मामक (मदुक्ति) प्रति ।

अहं तान कुमारि वाच मे शृणु ॥ १ ॥

आदेशपूर्वकमिव पुनर्वञ्चयितु कथयति पार्वती प्रति श्रीशिव ॥ ८ ॥

शिवायोगिरूपशिवयो परस्परविवाद ॥ ९ ॥

हे माधव मा नाम कथय म म ईदृशीं कथाम् ।

मन्दस्य कथा मत्कृते (त्वया) अस्ति न विनष्ट दारा ॥ ५५३ ॥

तथैव तव माधव, मम यथा निर्मल मनःस्थिति मे मन ।

हंस स्पृशामि दृश्यामि अयमत स नि यमम् (विषमदम्) ॥

अहं ह यौगिकदल कथयिष्यामि त्वां प्रति प्रत्युत्तरम् ।

फलतु(-इति शिवमुखस्य पदं) उच्चारयत, शिव विस्मयमि शुभ्र स्वभाव (कुमारी) पुष्प इव ॥ ५५४ ॥

अगर् आज्ञा चह् म्यान् थावख् मनस्-मञ् ।
गछिथ् साद्‌ख् चह् तथ् दण्डख्-वनस्-मञ् ॥
द्यो चावख् कपठ् थावख् न अख् ज्यव् ।
कहेंगी मैं तुझे क्या है सदाशिव* ॥
च्य कुय् मन् पेन ख्वदे कामदेम् खय् ।
बतावेंगी तुझे शिवनाथ् क्या है ॥
ननन् छुख् जीव् त ख्वदे वनख् देव् ।
सुनाओंगी तुझे क्या है महादेव् ॥ ८ ॥

---

10 PĀRVATĪ CONTINUES HER ADVICE TO THE ASCETIC TO GO TO THE DAṆḌAKA FOREST HE WILL THERE FIND THAT ŚIVA IS ALL IN ALL THAT HE ALONE EXISTS, THAT HE IS BRAHMĀ, BHAGAVAT, ALL THE GODS AND ALL CREATION, AND THAT THERE IS NO DUALITY

The 10th chapter is in Hindī, and is here omitted (vv. 560–570).

---

11 ŚIVA'S REPLY HE PRAISES PĀRVATĪ'S BEAUTY AND ARGUES THAT SO LOVELY A PERSON AS SHE SHOULD NOT UNDERTAKE SUCH ASCETIC PRACTICES

दपुम् माद्‌न् म्य-प्यठ् नाहख् गयख् तङ्ग् ।
करान् छुख् ज्यङ्ग् दय-पॊठि गौव् न मत्सङ्ग् ॥ ५७१ ॥
कपठ् चाविथ् म्य वनुमय् मन् थविथ् साफ् ।
गरज् क्याह् छुम् म्य च्यय्-निश, कर् चह् दनमाफ् ॥
म्य छुम् फेराग् चह् छख्-ना क्याह् स्वन्दर्-माल् ।
वनय् क्याह्, छुय् च्य गोमतु हाल बेहाल् ॥
म्य छुम् वेरान् चह् छाख्-ना सूर्य निर्मल् ।
कंमिय् कंरनय् च्य दगु छम् रंटुय् ज्यङ्गन् ॥

* From here to the end of the section, the second half of each line is in Hindī

यदि आज्ञा त्वं मदीया निधास्यसि मनसि ।
गत्वा साधयिष्यसि त्वं तप दण्डकारण्यमध्ये ॥
द्वैतं त्यक्ष्यसि कपटं निधास्यसि न एकं यवमात्रम् ।
वक्ष्यामि अहं त्वां कं अस्ति सदाशिव ॥
तव अस्ति ते मन आदर्श (इव) यदि अपनेष्यसि तन्मालिन्य ।
कथयिष्यामि त्वां, श्रीशिव किं वस्तु अस्ति ॥
प्रत्यक्षतया भासमान असि त्वं जीव, यदि तु सप्तरसे देव ।
ज्ञापयिष्यामि त्वां, किं वस्तु अस्ति महादेव ॥ ९ ॥

उपदेशादिव कथनं श्रीपार्वत्या ॥ १० ॥

श्रीशिवस्य प्रत्युक्ति ॥ ११ ॥

प्रयुक्तं तथैं साधुना मदुपरि निरर्थं सपन्ना त्वं क्रुद्धा ।
कुर्वन्ती अपि युद्धमिव, अनेन प्रकारेण भवति न सत्सङ्ग ॥५७१॥
कपटं विहाय मया कथितं मया ते मन कृत्वा (स्थापयित्वा) शुद्धम् ।
प्रयोजनं किं अस्ति मे न तव समापे, कुरु त्वं विचारम् ॥
मम अस्ति न सतापं (शाक), त्वं असि नाम किदृशा (अलौकिकी) सुन्दरी ।
कथयिष्यामि ते किं, अस्ति न तव सपन्न सत्त विपरीतम् (दण्डकान्ति कार्यम्) ॥
मम अस्ति न सताप (शाक) त्वं असि नाम सूप दव निमग्न दया ।
येन नाम कृतं यन न तव इदृक् इव (वम्नन) (यन वकुनाशित)
पृष्टौत त्वया विपिन (इंदृक्) ॥

मम अस्ति मे शोक, त्व असि नाम तेजस्विनी-विद्युत् (इव)

गमिष्यसि मा-स्वित अधुना त्व निरर्थमेव मेघमण्डलस्येव तल (तिराधानम्) ॥ ५७५ ॥

मम अस्ति मे शोक, त्वया मत्कृत श्रयनीयक मखमलाख्यबहुमूल्या स्तरणोपेतम् ।

येनैव-प्रकारेण गृहात् निर्गताऽसि, केन समुद्भाविता तत्र दुरिच्छा ॥५७६॥

श्रीपार्वतीं प्रति विनयदानपूर्वकं श्रीशिव कथयति । १२ ॥

चित्स्कारमास्वाद्य, अद्धि एलाफलानि पूगफलानि(च)

गृह गच्छ हे राजकुमारि* ॥ ५७७ ॥

मत्प्रार्थिकेव अपि भुङ्क्ष्व नाम पिब नाम मधु-म्

हतक मा कुरु नाम स्वकीय आत्मानम् ।

स (शिव) कुतो जानाति क्रिया गार्हस्थ्यस्य (कुटुम्बभरणस्य)

गृह गच्छ० ॥

तस्य भस्मपरिमिलिताङ्गस्य कुत्र धनानि द्रव्याणि

प्रमत्त इव अस्ति स्वातन्त्र्यानन्दामृत पीत्वा ।

नहि अस्ति गृहस्य, पुन नहि व्यवहार कुर्वन

गृह गच्छ० ॥

मन्यसे चेत् तेजस्वी (वरणयोग्य) सूर्य-भगवानिव

रूपेण अस्त्येव अनुत्तर देवाना मध्ये ।

वाहनरूपेण अस्ति-यस्य शोभमान वृषवाहनमेव

गृह गच्छ० ॥ ५८० ॥

अनुरूपा भवतस्व (म) श्रीविष्णु (या) लक्ष्मी(महामाया)वान्

स एव गुणमयापेत श्याम सुन्दर ।

---

* चिन्त्यराभ्यादपूर्वकम कथितः र पमौहत्य अद भाग्यमूर्जीनमां प्रयाहीति भाव । एमदनुरूप रवाथाच चिन्त्य ।

तमिय् द्यि जगतम् अवतार् दारिय्
  गर गछ् राज-कुमारिय् ॥
दपख्य् ब्रह्मा ति कुय् ग्वनवानॆय्
  वौद् वखनानॆय् न्यथ् मथ-रूफ् ।
संसार् छुह् व्यपदावान् चपारिय्
  गर गछ् राज-कुमारिय् ॥
द्म् चॊविथ् छाव् कम् पथ् संज़ॖमॖच
  संकल्प-कल्प छन् गंज़ॖमॖंच ज़ॖन् ।
कहन्दि बापथ् छ्यथ् ईच़ लाच्यॊरिय्
  गर गछ् राज़-कुमारिय् ॥
वुछि वुछि च्यय्-कुन् ताव् कुम्-न अननॆय्
  वननॆय् कुसय् व्यज़् हिनकार-पुछ् ।
मन् यव् प्रमन् रोज् बोज् कन् दारिय्
  गर गछ् राज़-कुमारिय् ॥
ह्यथ् ह्यथ् यंमि-मंज़ॖ मय् छ्यय् गननॆय्
  चॊविथ् मुह् चलिथ् वननॆय् मज़् ।
बूज़ॖमॖंतु कुथ् माद् कम् द्राय् मॊरिय्
  गर गछ् राज़-कुमारिय् ॥ ५८५ ॥
गम-रंस्तॖ बुज़ान् कुम् मज़् व्यवहारम्
  अमदम् फौरि फौरि ममारम् ।
कम् कम् राज़ कम् कम् ममारिय्
  गर गछ् राज़-कुमारिय् ॥

तेनैव अस्मिन् जगति अवतारा धृता

गृह गच्छ० ॥

(अथवा) मनसि चेत् ज्ञाता अपि अस्ति गुणवानत

वर अभ्यसन् निज मत्सरम् ।

मत्तार अस्ति उत्पादयन समन्तादेव

गृह गच्छ० ॥

एतान् विहाय, अस्मि त्व कस्य पश्चात् लग्ना

(नित्यचिन्तन-,सकलकलनया गलिता इव व्याप्ता (असि)।

कस्य कृते अस्ति स इयती दुर्गति

गृह गच्छ० ॥

दृष्ट्वा दृष्ट्वा त्वां सदनधर्मं अस्मि न स्वीकुर्वन

कथयन्नेव अस्मि त्वा अधुना हितकाराय ।

मन निधेहि, प्रसन्न (प्रसन्ना) तिष्ठ, शृणु कर्णौ निधायैव

गृह गच्छ० ॥

कष्ट कष्ट यस्य याति अस्ति स धर्मोभवन्तौ

अपराध म अपराधति (त्वां) धनानामय मध्ये।

शृत अग्नि त्वया (प्रतिहृतेतत्) एतय कथ भवन्ना स्थिता

गृह गच्छ० ॥ ५८५ ॥

निर्भय यस्य अस्मि मध्य व्यवहारस्य

स्वच्छन्दकुलम परित्यज्य मत्तार गता (आगता) महाराज।

ये ये नाम गतान, ये ये मत्तारिता (कस्मिन्नपि तद्वत् दर्शयन्ती

महाराजा मन्ति)

गृह गच्छ० ॥

त्याग-वैराग-ह्स्तु रोज् व्यवहारौ
व्यवहार-मञ्ज़् व्यपकारौ ग्रास् ।
छ्यण कर् राग-द्वेश-र्‌स्तु खानदारिय्
गर गछ् राज-कुमारिय् ॥ १२ ॥

---

13 PĀRVATI ANGRILY REPROACHES THE DISGUISED ŚIVA, AND ASSURES HIM THAT HE IS ATTEMPTING AN IMPOSSIBLE TASK IN APPEALING TO HER

हतो मादो कपठ् मोह्‌य् वनान् कुख
न द्‌य ज़ूगी न च्‌य् भज्जन ननान् कुख् ॥ ५८८ ॥
छिहिय् फम्ब-डोंगि त हायख् कज़ अनान् कुख् ।
ब्वह् कँह् बोज़्‌य् न, च्‌य् नाहख् छ्यनान् कुख् ॥
अवस् खनवट-ख़ूतिन् खड् खनान् कुख् ।
अवस् मागस् अन्दर् यीनाह् कुनान् कुख् ॥ ५९० ॥
वनान् खाराह् फलंच्, हाराह् रनान् कुख ।
गछिथ् व्यलरम् च़्‌ह् नावर्-फलि कुनान् कुख् ॥ १३ ॥

---

14 CONTINUATION OF PĀRVATĪ'S SPEECH SHE THREATENS HIM AND PROCLAIMS ŚIVA AS THE ONE OBJECT OF WORSHIP

न च़्‌ह् कुव् ज़ूगि त न च़्‌ह् मस्याम् ।
यम्याह् मलनुकु ओमिनय् पाम् । ५९१ ॥
अलगर्डक् ख़ुत्य् छ्य् कह्मय् भाफ् ।
पाफ् मा सम्यम्, न-त दिमह्यय् शाफ् ।
यियु पकिहिय लियु करह्यय् चाम् ।
यम्याह् मलनुकु ओमिनय् पाम् ॥

(ग्रन्थकृत स्वापदेश) त्यागेन-वैराग्येण सहित तिष्ठ व्यवहारकृत्
व्यवहारस्य मध्ये परोपकारशील. भव ।
हे-कृष्णाख्य कुरु रागेण द्वेषेण (च) रहित गार्हस्थ्यम्
गृहं गच्छ० ॥ १२ ॥

सक्रोधोपालम्भमिव प्रतिवदति पार्वती ॥ १३ ॥

रे साधो कपटं सर्वमेव कथयसि ।
न त्वमेव योगी न त्वमेव सज्जन (भासमान) प्रत्यक्षीभवन्नसि ॥ ५८८ ॥
सादृश्यं पिचु-पिण्डानि तुलाः च शिलाः आनयन्नसि* ।
अहं किंचित् श्रोष्यामि न, त्वमेव निरर्थं (आयासेन) छिन्नीभवसि ॥
निरर्थमेव कफोणिना गर्तं खनन्नसि ।
निरर्थमेव माघमासस्य मध्ये हिममिव विकीर्णासि ॥ ५९० ॥
कथयन् (श्लाघमानः) खारीप्रमाणां† फलस्य (तण्डुलादेः),
शारीमात्र (अल्पमेव) पचन्नसि ॥
गत्वा (च) वुलराख्यमहापद्मसरसो मध्ये त्वं फाणितखण्डानि पातयन्
(माधुर्यसंपादनाय) असि ॥ १३ ॥

पूर्ववदेव पुनर्वदति श्रीपार्वती ॥ १४ ॥

न त्वं असि योगी न च त्वं संन्यासी ।
भस्मन परिमलनस्य भूयात्ते हानि. (मत्त) ॥ ५९२ ॥
कूष्माण्डफलविशेषभूत-कमण्डलु सदभूत अस्ति-ते, (तेन) कृता-मम
हानि. ।
(बिभेमि) पाप मा-स्वित् रुष्ट भवेन्मे, अन्यथा अहास्य-से शापम् ।
यथा भवेत्-ते-समुचित, तथा अकरिष्यं शापम् (दण्डम्) ।
भस्मन परिमलनस्य ॥

---

* असमञ्जसमेव वदसीति भाव ।

† खारी षण्णवतिसेटकप्रमाणमुच्यते ।

ज़न्म जन्म श्रासख् तसंन्दुय् दाम् ।
वस्नाह् मलनुक् श्रासिनय् पास् ॥ १४ ॥

---

15 ŚIVA, PLEASED WITH PĀRVATĪ'S CONSTANCY REVEALS HIMSELF IN HIS PROPER FORM, AND PRAISES THE VIRTUES OF CONSTANCY AND DEVOTION

शरन् डीशिथ् फिरुनु ज़ूगिस् वर्न प्योस् ।
सदाशिव जौ तिथुय् कँपनु यियुय् श्रोसु ॥ ६०० ॥
सतुकु सवाद् बूजिथ साद् खश् गव् ।
शरन् डीशिथ् वन्योव् ज़ूगिस् सदाशिव् ॥
सतुकु संवाद् छुय् जि कद्रथ् करान् नंज़् ।
सतकि सवाद-सूंत्य् छ्यय् कज़ शकान् थंज़् ॥
सतुकु संवाद् जि नेत्रन् छुय् श्रनान् गाश् ।
सतुकु संवाद् ज़ि पापन् छुय् करान् नाश् ॥
सतुकु सवाद् बूज़िथ् मन् च्ह् खश् थव् ।
सतुकु सवाद् छुह् पानय् सत्-सदाशिव् ॥
शरन्-गर्छनुय् वनस्-मञ़् मोच्च् दावान् ।
शरन् गर्छनुय् छुह् लूकालूख् हावान् ॥ ६०५ ॥
शरन्-गर्छनुय् करान्-छुय् स्वात्मचूय् जान् ।
शरन्-गछ़न छुह् हावान् स्वात्म-शिव् पान् ॥ १५ ॥

(येन) जन्मनि जन्मनि भविष्यसि तस्यैव दास ।

भक्षन परिमलनस्य० ॥ १४ ॥

श्रीपार्वत्या सकोपोपालम्भप्रतिभावितोत्तर दृढभक्तिनिश्चय परीक्ष्य श्रीमहादेवस्य लिङ्गिवेशपरावृत्त्या स्वरूपसाक्षात्कारवृत्तम् ॥ १५ ॥

शरणापन्नतां दृष्ट्वा परिवर्तयितुं योगिलिङ्गिन (शिवस्य) लिङ्गित्व आपतितस्य (लिङ्गित्व त्यक्त्वा स्वरूपमास्थित इत्यर्थ)।

(अर्थात्) श्रीसदाशिव तादृगव सपन्न यादृगेव आसीत् (वस्तुत) ॥ ६०० ॥

वास्तव सवाद श्रुत्वा साधु (योगिलिङ्गी) सतुष्ट सपन्न ।

शरणापन्नता दृष्ट्वा सपन्न योगिलिङ्गिन (वास्तव) सदाशिवत्वम् ॥

सत्यस्य सवाद अस्ति हि वाङ्मानसातीत (वृत्त) कुर्वाण प्रत्यक्षम् ।

सत्यस्य सवादेन अस्ति शिलाया भवन्ती नवनीतता (कठोरस्य मार्दव सपद्यत इत्यर्थ) ॥

सत्यस्य सवाद नाम अम्बनेत्रयोरपि अस्ति जनयन् सुप्रकाशम् ।

सत्यस्य सवाद हि पापिपापाना सभवति कुर्वन् विनाशम् ॥

सत्यस्य सवाद श्रुत्वा मन त्व सतुष्ट सनिधेहि ।

सत्यस्य सवाद (तत्तत्स्वरूप) अस्ति स्वयमेव सत्सदाशिव ॥

शरणापन्नता क्षणमात्रकाले-एव मोक्षावस्था दापयति ।

शरणापन्नतैव सभवति लोके आलोक (ससारे सत्प्रकाश) प्रदर्शयन्ती ॥ ६०५ ॥

शरणापन्नतैव कारयति स्वात्मरूप परिज्ञानम् ।

शरणापन्नतया सभवति प्रदर्शयन् स्वात्मरूप शिव स्वस्वरूपम् ॥ १५ ॥

---

16 DESCRIPTION OF THE GLORIOUS APPEARANCE OF ŚIVA AS HE REVEALED HIMSELF TO PĀRVATI

The 16th chapter is in Hindi, and is here omitted (vv 607–617)

---

17 PĀRVATI SEES ŚIVA IN HIS PROPER FORM, AND BEGINS TO SING HIS PRAISES

वुछुन् ज़ूगिम् बन्योमंतु व्याख् रंगा ।
खसिथ् वृषबस् वसान् लम् ग्रेर गंगा ॥ ६१८ ॥
सफेद आमू तस् तन् ज़ि शन् निर्मल् सुह् कोपूर् ।
करोर् सूर्यन्-हन्दि पंदु क्याह् वन तसंन्दु नूर् ॥
अथन् दन् ह्यथ् सुह् पंपोशाह् त्रिशूलाह् ।
तिपथ् तमि पंकू दाम-वार्वचू खाम लीला ॥६२०॥१०॥

---

18 PĀRVATI'S HYMN IN PRAISE AND AWE OF ŚIVA SHE ENTREATS HIM TO TAKE HER FOR HIS SPOUSE HE PROMISES TO GRANT HER PETITION, AND TELLS HER TO GO HOME AND WAIT FOR NARADA

हे शिव शंकर परमेश्वर हर ।
भस्मादर काल-संहारी ॥ ६२१ ॥
अमरनाथंकि अकाल अमर
व्वह् मर च्यथ्-पत ह्यथ् सारी ।
सुय् जिन्द मरन् छुह् देवन् ति असुर
भस्मादर काल-संहारी ॥
सतंचू वथ् हावुनु छुख् सद्गवर
च्य् छुख् महा-ब्रचारी ।

श्रीपार्वतीमोहचिकीर्षयागतस्य श्रीशिवस्य तदनुरूपलिङ्गिरूप-वर्णनं हिन्दीभाषया ॥ १६ ॥

श्रीशिवस्य योगिलिङ्गितात्यागोत्तरं स्वस्वरूपावस्थान-दर्शनम् ॥ १७ ॥

दृष्टं-तया योगिपूर्वरूपस्य संपन्नं अन्यत् स्वरूपम् ।
(यथा) आरुह्य वृषभं (वृषभारूढः सः) प्रस्रवन्ती तस्य शिरस्तः गङ्गा ॥ ६१८ ॥

शुक्लवर्णा आसीत् तस्य मूर्तिः हि इव निर्मलं सः (अभूत्) कर्पूरम् ।
कोटिसंख्य-सूर्याणामप्याधिक्येनाभूत्, किंनाम कथये (यत्) तस्याभूत् प्रभाप्रकाशः ॥

हस्ताभ्यां द्वाभ्यां गृहीत्वा सः (अभूत्) कमलं त्रिशूलं (च) ।
साम्रत् (तादृक्स्वरूपं दृष्ट्वा) तया (पार्वत्या) अध्येतु-प्रस्ताविता दास्याचरणस्य शुद्धा स्तुतिः ॥ ६२० ॥ १७ ॥

तत्स्वरूपदर्शनमनु श्रीशिवं प्रति पार्वत्याः स्तुतिरियम् ॥ १८ ॥

हे प्रिय जगत्कल्याणकर परमेश्वर (भवभय-)हर ।
हे-भस्मपरिमलिताङ्ग महाकालसंहारकर्तः ॥ ६२१ ॥

हे-अमरनाथाख्यक्षेत्रनिवास, अनन्त (वा सत्त्वैश्वाव्ययायां कालहरण) गुणहीन ।
अहं मरिष्यामि (उपहारीकुर्यां स्वात्मानं) त्वामुद्दिश्य मह-घृष्ट्वा मर्मपरिवारम् ॥
तवैव जीवद्दयस्यपापि मरणं मर्माणि देवानामपि आश्चर्योत्पादकं (दुर्लभं) ।
हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

सत्त्वज्ञानस्य मार्गं प्रदर्शयन् अपि सद्गुरुमूर्तिः ।
त्वमेव अपि सम्यक्दायित्वेकरूप ॥

च़्य् छुख् प्रकृ़् त च़्य् छुख् व्यक्तर
भस्मादर काल-संहारी ॥
च़्य् छुख् माता पिता च़र-अच़र
च़्य् छुख् बांदव् त बंदृ मारी ।
च़्य् छुख् पनुन् त च़्य् छुख् व्यपर
भस्मादर काल-संहारी ॥
च़्य् छुख् विष्णुरूप महेश्वर हे हर
संसारस् आख् अवतारी ।
राचस् गोलिथ् वक्थ् कडि़थ् खर
भस्मादर काल-संहारी ॥ ६२१ ॥
वीद्चू शोबा छुख् च़ह् विद्यादर
च़्य् वालिथ् छुख् च़्वापारी ।
कृपा कर्त्तम् छुम् च्योनु आसर
भस्मादर काल संहारी ॥
गंगाय गयाय प्रयाग पुष्कर
धर्मकि फल पाप-न्यवारी ।
श् देवन्-देव् छुख् महेश्वर
भस्मादर काल-संहारी ॥
य् सुलि व्यथहा पतिमि पहर
च़रनन् लगहाय् ध्यान पारी ।
शा स्य कर्तम् दया-सागर
भस्मादर काल-संहारी ॥

त्वमेव असि सत्प्रश्नरूप त्वमेव च असि उत्तररूप ।

हे भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

त्वमव असि माता पिता चराचरात्म जगत

त्वमेव असि ब्राह्मरूपश्च सर्वाश्रिदरूपश्च सर्वं (त्वमव सर्वाश्रिनश्च सर्वं त्वमव)

त्वमेव असि स्वीय त्वमेव च असि पर

हे भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

त्वमेव असि विष्णुरूप महेश्वर (जगत्पालक) हे हर (जगल्लयकर्त)

ससारे आगतस्त्व अवतारय ।

रावसान विनाश्य (मुक्तिकरो) भक्ति कृता त्वया स्थिरा

हे भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥ ६२५ ॥

वेदस्य शोभा (सारभूत) असि त्व हे विद्याधर (सर्वविद्याश्रय)

त्वमव व्यापक असि सर्वत ।

दयां कुरु मयि, अस्मि म तव अधनम्य

हे भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

श्रीगङ्गाया गयातीर्थ प्रयागतीर्थ पुष्करतीर्थ

हे सद्धर्मफलदात (तथा) पापनाशन ।

त्वमेव देवानां देव असि हे महेश्वर

हे भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

नित्य सुप्रभाया (ब्राह्ममुहूर्ते) उत्तिष्ठेय रात्र्यन्त्यप्रहरे

(ते) चरणयो पञ्चशेषध्यान ममाधि प्रप्ता ।

दयां मयि कुरु मयि ह न्या सागर

हे भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

मह्राराज वनिथ् यितम् ज़टादर
  सूत्य् ह्यथ् शूबिदार् सवारी ।
क्रपा कर्तम् वर्तम् म्य स्वयंवर
  भस्मादर काल-संहारी ॥
शिवनाथन् तोर् दपुनस् ब्वह् तिय् कर
  यिय् वनहाम् तिय् राज-कमारी ।
खश् रोज् स्वख-मान् भक् ब्वञ् पनुनु गर
  भस्मादर काल-संहारी ॥ ६ ३ ० ॥
गछि ह्यथ् वातिय् नारद-मुनीश्वर
  करनावि खांदरचु तयारी ।
यिमय् त निमय् हालय् गछिय् मर
  भस्मादर काल-संहारी ॥
च्योनु म्य-ति क्रपाम् प्रथम्-दिगंबर
  च्यांञ्य् वकुय् छम सदारी ।
श्रीमद् मनञ् जप न्यथ् शङ्कर
  भस्मादर काल-संहारी ॥ १ ८ ॥

---

19 ŚIVA COMFORTS THE AWE STRICKEN PĀRVATĪ HE PROMISI TO MARRY HER IN HER FATHER'S HOUSE, AND RETURNS TO KAIL

महदेवन् दपुम् अज-हद् करुथ् तफ् ।
  ब्वह् करुयस् खश् स्यठाह् दफ् क्याह् गछिय् दफ् ॥ ६ १
यिकख् यदुवय् त पख् म्यय्-सूत्य् चह् बुज़क्यन् ।
  पकख्-नय् अद करन् क्याह् गछि तिह् चय् वन् ॥

महाराजः (वरः) भूत्वा आगच्छेः-मे (मद्गृहाय) हे-जटाधर

सह धृत्वा शोभमानां जन्यमाहितितिम् ।

कृपां कुरु-मयि वृणुयाः-मां मां स्वयंवरेण

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

श्रीशिवनाथेन उत्तरं कथितं-तस्यै अहं तदेव कुर्याम्

यथैव कथयेः-मां तदेव हे-राजकुमारि ।

प्रसन्ना भव सुखेन गच्छ अधुना स्वीयं गृहम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥ ६३० ॥

संदेशं धृत्वा प्राप्नुयात्-ते नारदमुनीश्वरः

कारयिष्यति विवाहोत्सवस्य सज्जनाम्

आगच्छेयं-ते नाम सह-नयेयं-त्वां शीघ्रमेव भवेत्ते मुदातम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

तव ममापि कृष्णाभिधस्य (ग्रन्थकृतः) प्रेम (अस्ति) हे-दिगम्बर

तवैव भक्तिः अस्ति-मे मोक्षताधिकारित्वम् ।

भवौषधभूतं मन्त्रं जपेयं नित्यं षडक्षरात्मकम् ।

हे भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥ १८ ॥

श्रीपार्वत्यास्तपःसंतुष्टः श्रीमहादेवः पुनरपि तत्प्रश्नोत्तरं वरदित्सया संवदति ॥ १९ ॥

श्रीमहादेवेन कथितं-तस्यै अत्युत्कृष्टं कृतं-त्वया तपः ।

अहं कृतस्त्वयाहं प्रसन्नः अतिशयेन कथय किं इष्टं-तत्र कथय ॥ ६३३ ॥

इच्छसि यदि तु आयाहि मयैव-सह त्वं अधुना ।

आयासि-न-चेत् ततः कर्तव्यं किं अस्ति तत् त्वमेव वद ॥

दंपुम् तमि छ्यम् म्य यिच्छा हिमाल-संन्दु यिख् ।
त्रिकोटी देवता ह्यय् तति म्य वरिथ् निख् ॥ ६२५ ॥
दंपुम् तमि तोर सोहय् च्योनु छुह् मंजूर् ।
व्वह् छुस् च्यय् स्तुति-स्तुतिनय् छुस्-न कँह् दूर् ॥
यिह् क्रमावख् व्वह् तथ्-कुन् न्यथ् थवय् च्यथ् ।
सम्रादय् छुम् सम्रादय् छुम् सम्रादय् ॥
व्वह् यूरि सोज़ख् मत-च्छपि ह्यय् म्रत्स्यय् ।
मुकरँर् तिम् करन् दति खांदरँचू कथ् ॥
तिमन् पत पान नारद-कोंपु व्वह् सोज़न् ।
लदख् शंकि तिम् तमञ्च वानिय बोज़न् ॥
च़ह् गछ़ व्वन्ऩ् माज्य-मालिस् माज्यराह् वन् ।
दह् बूज़िय् यिथु सदन् तिम् हनि प्यठ हन् ॥
व्वह् छुस् शिव् शक्ति-रूप वातिथ् च़पोहय् ।
यमिस् दितु म्य तमिस् च्यय् दितुथ् सोरुय् ॥
व्वह् छुस् च्यथ् सूंत्य् च़य् म्य सूंत्य् छ्यख् नितोन
दऱ्य् छुय् सथ् दऱ्य् छुय् सथ् दऱ्य् सथ् ॥
च़ह् छ्यख् गौरी व्वह् छुस् शकर् छुह् क्याह् व्यन्
छुह् कंहमंतु कर्मलानिय् अस्य पैव्यन् ॥
च़ सूंत्य् कँह् म्य तफावथ् छ्य-न कन् याव् ।
छुह् गौरी-शकर वंदु म्यय् कुलुय् नाव् ॥
दऱ्य् नाव् युसु ज़पिय् तस् कास संकठ् ।
दया करवुनु रोज़ न्यथ् व्वय् तमिस् प्यठ् ॥ ६४५ ॥

प्रत्युक्तं तस्मै तया अस्ति मे मम इच्छा हिमालयस्य (गृह) आगच्छेस्त्वम् ।
त्रिकोटिसंख्या देवता सह कृत्वा तत एव मां दृष्ट्वा नयेस्त्वम् ॥ ६३५ ॥
प्रत्युक्तं तस्मै तेन।उत्तरं सर्वमेव त्वदीयं अस्ति (म) स्वीकृतम् ।
अहं अस्मि त्वया नित्यं सहवर्त्येव अस्मि न किमपि दूरे (व्यतिरिक्त) ॥
यत् आज्ञापयसि अहं तदुपलभ्य नित्यं समाधास्यामि चित्तम् ।
अतिसमतं अस्ति मे अतिसमतं अस्ति मे अतिसमतम् ॥
अहं इहैव प्रेषयिष्यामि तान् ऋषीन् सह अरुन्धत्या ।
निश्चितं ते करिष्यन्ति इह विवाहोत्सवस्य कथां (वृत्तम्) ॥
तेषां पश्चात् (साम्प्रति) अपि नारद देवर्षि अहं प्रेषयिष्यामि-तम् ।
प्रेषयेयं साम्प्रतं सदेशं, ते तस्य वाचा श्रोष्यन्ति ॥
त्वं गच्छ अधुना मातापितृभ्यां सर्ववृत्तान्तं कथय ।
इदं वृत्तं श्रुत्वा यथा आरापयिष्यतः तौ अङ्गेषु अङ्गानि (हर्षेण स्ववपुषि ना माद्यत) ॥ ६४० ॥
अहं अस्मि शिव शक्तिरूपेण (अभिन्नशिवशक्ति) व्याप्य स्थित परितः (सर्वत्र) ।
यस्मै दत्तं (भोगमोक्षफल) मया तस्मै त्वयैव दत्तं त्वया सर्वम् ॥
अहं अस्मि त्वयैव सह त्वमेव मया सह असि नित्यदा (न कदापि वियुक्तिरावयोः)
इदमेव अस्ति मम इच्छैव अस्ति मम इदमेव सत्यम् ॥
त्वं असि गौरी अहं अस्मि शंकर अस्ति का नाम भेदः ।
अस्ति इदं व्यवहारेण आवयोः विशेषकम् ॥
त्वया सह कोऽपि मम विरोधः अस्ति न कर्तुः निधेहि (समाधानं दत्तु)
अस्ति गौरीशंकर इति प्रसिद्धं मम एकमेव नाम ॥
इदमेव नाम यः जपिष्यति सदा अपाकुर्यात् सकष्टम् (दुःखजालम्) ।
इदं कुर्वन्तु भजनं नित्यशः अहं न समि ॥ ६४१ ॥

दङ्गय् नाव् जपवन्यन् न्यथ् स्वर्ग् दावे ।
दङ्गय् नाव् युस् जपिय् सुय् मोच प्रावे ॥
बन्येमंच् छख् ब्वय् कुस् ब्वह सूंतिनंय् च्यय् ।
त्य त म्य छ्य-न फर्ख् कँह् छम् पननंज् द्रिय् ॥
वनिथ् दूय् गव् सदाशिव् कोह्नि-कैलास् ।
अमिय् लोल अमिय् प्रयम दहय् आस् ॥
बनिन् हष्याम् म्य दकू बक्नौ दयुय् लोल् ।
त्युय् म्य गौरी-शंकर छुख् मोजू तय् मोलु ॥ १८ ॥

---

20 PĀRVATĪ LEAVES THE FOREST OF HER AUSTERITIES, AND RETURNS HOME. HER RECEPTION BY HER PEOPLE

भवानी आय अज़-जंगल् ब-खानय् ।
वनय् क्याह् तफ् करन् ओसुम् वहानय् ॥ ६५० ॥
महामाया म आसू-ना पननि-पानय् ।
कुह् मोह् त्रैलोक्य् तमन्दुय् अख् निशानय् ॥
शिवस् सूत्य्-शक्ति अज़लय् मिलु प्रमिह् ओसु ।
दयय् शाहिर्-ज़मादाह् तफ् करन् प्योम् ॥
ह्यौव् तस् तप-सूत्य् तेज् कोताह् ।
वनव् कोताह् करय् ब्यज़् कस कोताह् ॥
श्रुचोव् याज़् तमि पर्बतुय् गर-वते-कुन् ।
बुछिथ् देवव् तिह् ह्यतु तस् बोज़नावुन् ॥
कंरय् देवन्-इन्द्रिय् देवन् वंडु त्य प्रमाद् ।
त्य गौरी राज़कुरी कुय् भाफरों-याद् ॥ ६५१ ॥

बुछिथ् मैनावती गय वाराह् खस्।
हिमालय् ते स्वठाह् लंगु तम् करनि शावस् ॥
प्रजलवुनु तम् वुछुख् कर्मुकु वंडु स्वप्रकाश्।
कंदख् तम् मरद्दवा शावाश् शावाश् ॥
स्वकटि-पान-पठय् श्रोसुय् स्य सतंच लय्।
स्य ब्वयिनय् जय् सदाशिव-संञ्ज दया छय् ॥ २० ॥

---

21 HIMĀLAYA AND MĒNAKĀ PRAISE PĀRVATĪ

प्रथम् श्रोसुय् शिव-सन्दु ब्यन-कालय्।
करय् ब्वह् लोल-पोशन् पोश मालय् ॥ ६५८ ॥
दिवय् हरनन्न क़ालय् लोल-डालय्
सदाशिव् पान क्रोडुथन् वाल-वालय्।
स्यहय् वाल-पान तोवोय् मूल-वालय्
करय् ब्वह् लोल-पोशन् पोश-मालय् ॥ ६६० ॥
दस्न-दीशकु चलुय् जलदय् मलालय्
स्य वरने सदाशिव् यिथि कमि छालय्।
स्य न्यूखमंतु रंतु कुह् पानय् पननि कपालय्
करय् ब्वह् लोल-पोशन् पोश-मालय् ॥
गनान् छम सय् वनन्-हुन्दि पोश् वालय्
स्य सागय् पोश् मिलविथ् श्रर्ग-थालय्।
छाह् हप्यांञ्र् पालना थ्यानिय् ववालय्
करय् ब्वह् लोल-पोशन् पोश-मालय् ॥

(तां तथाविधां) दृष्ट्वा मेनका (जननी) संपन्ना अत्यन्तं प्रसन्ना ।
हिमालयः (पिता) च अत्यन्तं (प्रसन्नः) लग्नः तस्याः कर्तुं प्रशंसाम्) ॥
देदीप्यमानः तस्याः दृष्टस्ताभ्यां सौभाग्यस्य अतिमहान् स्वप्रकाशः ।
कृतं-ताभ्यां (च) तस्याः अहोभाग्यमिति प्रशंसनं प्रशंसनं (वीप्सया प्रशंसनम्) ॥
बाल्यादेव-प्रभृति आसीत्ते तत्र सद्वस्तुसंयोगस्य प्रीत्यासक्तिः ।
तव भूयात्ते जयजयकारः श्रीसदाशिवस्य महान् अनुग्रहः अस्ति-यां-प्रति ॥ २० ॥

श्रीपार्वत्या मातृकृतस्तुतिप्रस्तावना ॥ २१ ॥

प्रेम आसीत्ते परमशिवस्य जन्मन-आरभ्य ।
कुर्यां-त्वत्कृते अहं प्रेमपुष्पैः (विचिताः) पुष्पमालाः ॥ ६५९ ॥
हस्तानि-(विहितानि-)त्वया मृगपोतस्येव उच्छलितगतानि प्रेमविह्वलतया
श्रीसदाशिवः स्वयमेव अन्विष्टः प्रति-पर्वताधित्यकोपत्यकम् ।
तवैव बाल्यावस्थायां संतुष्टीभूतस्ते नित्यबाल्यमनोहरमूर्तिः-शम्भुः
कुर्यां-त्वत्कृते० ॥ ६६० ॥
दाक्षिणात्यप्रदेशस्य (अर्थतो दक्षप्रजापतिसंबन्धी) अपगतस्ते शीघ्रमेव मन्युः
तत्र वरणाय श्रीसदाशिवः आगमिष्यति केनापि वृत्तेन (महाप्रश्रयसंभारेण)
त्वया (हि) लिखितं प्रशस्तं अस्ति (भद्राग्र्यं) स्वयमेव स्वामिन् भालपट्टे
कुर्यां-त्वत्कृते० ॥
घनीभवन्ती अस्ति-मे प्रीतिः वनानां पुष्पाणि आनयिष्यामि
त्वयि समर्पयिष्यामि पुष्पाणि मेलयित्वा अक्षतहस्तपूरैः ।
अस्ति कृपायाः पालनं तत्र स्वायत्तमस्ति
कुर्यां त्वत्कृते० ॥

करन् बंक्ति वक्य् च्यांज़्य् परमशक्ती
छह् वक्यन् च्यांज़् वक्यंय् नित्यवक्ती ।
छह् वक्ती च्यांज़् कामान् सांज़् सक्ती
छह् वक्य् च्यांज़् वक्यन् नेखवखती ॥ २१ ॥

---

22 PRAYER AND PRAISE ADDRESSED TO PARVATĪ BY THE WHOLE UNIVERSE

हिमालय-पर्वतनि गरि च्यय् जायख् ।
आयख् करने शगि रचपाल् ॥ ६६४ ॥
परमशखय् परमशिव् छाडनि द्रायख्
कर्म-सृत्य् सपंजुख् शिवशक्ति-रूफ् ।
भगवथ्-माया बोजनय् आयख्
आयख् करने शगि रचपाल् ॥ ६६५ ॥
परमात्म-सूर्य-मण्ड तीज् नंनु द्रायख्
प्रज़लनि आयख् संसारस् ।
यमि-मण्ड द्रायख् तंथि मण्ड चायख्
आयख् करने शगि रचपाल् ॥
जगतंच् दाता छख् फलदायख्
यस् दिख् च्यय् तस् दियि शिवजी ।
सुय् च्यय् लायख् च्यय् तस् दायख्
आयख् करने शगि रचपाल् ॥
वरने यियिय् छाय् वैकुंठ-नायक्
वीगिस् खसनुक् कुय् कायाख् ।

कुर्वन्ति (सर्व एव) भक्ताः भक्तिं तवैव हे परमशक्ते

अस्ति (हि) भक्तानां तव भक्तिरेव नित्यमुक्तिरूपा ।

अस्ति (हि) भक्तिः तव नाशयन्ती अस्माकं संकटम्

अस्ति (हि) भक्तिः तव भक्तानां सौभाग्यशालिता ॥ २१ ॥

पार्वतीं प्रति सर्वस्य जगतः स्तुतिपूर्वकं कीर्तनम् ॥ २२ ॥

हिमालय-पर्वतस्य गृहे त्वमेव जाता-त्वम् ।

आगता-त्वं कर्तुं जगत्याः पालनाम् ॥ ६६४ ॥

परमशक्तिरूपा परमशिव अन्वेष्टुं निर्गता-त्वम्

सत्कर्मणा (लोकाचारविहितेन) संपन्ना-त्वं अभिन्नशिव-
शक्तिरूपा ।

भगवन्माया (साक्षात्) दृष्टिपथं आगता-त्वम्

आगता-त्वं० ॥ ६६५ ॥

परमात्म-सूर्य-मध्यात् प्रकाशरूपा प्रत्यक्षं निर्गता-त्वम्

प्रकाशयितुं आगता-त्वं संसारमण्डलम् ।

यन्मध्यात् निर्गता-त्वं तस्यैव मध्यं प्रविष्टा-त्वम्

आगता-त्वं० ॥

जगतः दातृरूपा असि फलदात्री

यस्मै दास्यसि त्वमेव तस्मै दास्यति (सत्फलं) श्रीशिवः ।

स-एव सर्वत्र योग्यः त्वमेव तस्य पोषयित्र्यन्विका

आगता-त्वं० ॥

परोक्षं आगमिष्यति-त्वां (स.) सह-कृत्वा वैकुण्ठ-नायकम्
(श्रीविष्णुम्)

विमानचित्रस्य* आरोहणस्य अस्ति-ते संपदुपभोगः ।

---

* विवाहोत्सवेषु गृहाङ्गणमध्ये पञ्चरङ्गादिना यद्विमानाकारं चित्रं लिख्यते स उच्यते ।

मानर्यङ्‌ पतिव्रथ्‌ त सती द्रायख्‌
आयख्‌ करने जगि रछपाल्‌ ॥
क्रष्ण लोल-तारौ सेतार वायख्‌
वानी भवानी च्यय्‌ गक्ति स्यद्‌ । ·
सय्‌ करिय्‌ नाद-व्यंद्‌ बोज़नस्‌ लायख्‌
आयख्‌ करने ज़गि रछपाल्‌ ॥ ९९ ॥

---

23 *THE LEGEND OF THE ASURA TĀRAKA. HE OPPRESSES THE GODS.*
ŚIVA TELLS HOW BRAHMĀ HAS EXPLAINED TO THEM THAT HE
CAN ONLY BE CONQUERED BY ŚIVA'S SON, AND SENDS ARUNDHATĪ AND
THE SEVEN ṚṢIS AND OTHERS TO HIMĀLAYA TO ASK HIM AND
HIS WIFE TO GIVE THEIR DAUGHTER TO ŚIVA IN MARRIAGE THEY CON
SENT. ARUNDHATI, ETC, RETURN TO BENARES AND INFORM ŚIVA
HE IS PLEASED, AND DIRECT NĀRADA TO SUMMON BRAHMĀ, VIṢṆU, AND
THE OTHER GODS.

छ्यंथाह्‌ अख्‌ ओसु ओसुम्‌ शिवसंन्दु बाव्‌ ।
तमिस्‌ क्रिय्‌ सूंत-पौरानिख्‌ दपान्‌ नाव्‌ ॥ ६७० ॥
कंपीश्वर्‌ बंडु तपीश्वर्‌ कर्मवानंय्‌ ।
मनस्‌ ऑसिस्‌ खनिथ्‌ अरदाह्‌ पुरानंय्‌ ॥
दयय्‌ पाठिन्‌ दिवान्‌-कुय्‌ वौद-मांची ।
तपोवन-पठ शिव-जी आव्‌ काशी ॥
बनारस्‌ नाव्‌ काशिय-हंन्दु कुह्‌ मश्हूर्‌ ।
महादेवस्‌ कुह्‌ तमि दौश्कु मयम पूर्‌ ॥
वसान्‌ युस्‌ तति मोर्चंयू गय्‌ बनान्‌-छ्यम्‌ ।
सदाशिव्‌ पान शिव-लूकस्‌ अनिय्‌ तम्‌ ॥
तंतुय्‌ वातिथ्‌ सत च्ंषि मंगनाविन्‌ ।
तिमन्‌ मारिय्‌ मनंकि सिर्‌ वार बाविम्‌ ॥ ६७५ ॥

मानवती पतिव्रता सती च निर्गता-त्वं (एव)

आगता-त्वं० ॥

हे कृष्णाख्य* हार्दात्म-तन्त्रीभिः वीणां वादयिष्यसि (चेत्)

वाणी (परात्मिका) भवानी तवैव संपत्स्यते सिद्धा ।

सा-एव करिष्यति-ते नाद-बिन्द्वात्मकां श्रवणार्थं योग्यम्

आगता-त्वं० ॥ २२ ॥

प्रकृतवृत्तकथानकनिरूपणम् ॥ २३ ॥

ऋषिरेकः एकः आसीत् आसीच्-(च)-तस्य शिवात्मपरमात्मनः अतिरागः ।

तस्य वदन्ति (लोकाः) सूत-पौराणिक-इति कथयन्तः नाम ॥ ६७० ॥

(सः) मुनीश्वरः महान् तपस्विनामग्रः सत्कर्मशीलः (च) ।

मनसि आसन्-यस्य उट्टङ्कितानीव अष्टादश पुराणानि ॥

(तत्कथनानुरूपं) इत्थं प्रकारेण प्रददाति वेदस्य-प्रामाण्यम्‡ ।

तपोवन-प्रस्थात् श्रीशिवः आगतः काश्याम् ॥

वाराणसीति नाम काशीपुरः अस्ति प्रसिद्धम् ।

महादेवस्य अस्ति तस्य वेश्मं प्रेम पूर्णम् ॥

वासस्थः यः तत्र मोक्षस्येव गतिः संभवन्ती-तस्य ।

महाशिवः स्वयं शिवलोकं आनयिष्यति तम् ॥

तत्रैव प्राप्य समर्पयः आनायितास्तेन ।

तेषु सर्वाण्येव मनसः रहस्यानि सम्यक् आविष्कृतानि-तेन ॥ ६७५ ॥

---

* दक्षहृदः कोऽसि । † योगप्रसिद्ध शब्द ।

‡ तत्पूर्व वेदे पूर्वमुक्तमेव प्रकाशयति स्म इति भावः ।

अरुंधती बमै नारद्-मुनीश्वर् ।
    सर्पनि हाजिर्· तिमन् लगु वननि ईश्वर् ॥
कुह् तारक-नाम् दैत्याह् अख् बज़ोरय् ।
    तमिय् न्यूमतु-कुह् देवन् राज्य् सोरुय् ॥
छिह् तस्-निश देवता लाचार् श्रामंति ।
    वहार् अचाफ् छिय् तफ् करनि द्रामंति ॥
तिमन् वनुमतु जि कुह् ब्रह्मा-जियन् दय् ।
    कुह् राजौ तारकस् प्यठ् पान शिव-जिय् ॥
करिव् तफ् शिव-नाथस् बनि संतान् ।
    लबिव् अद राज्य् सुय् ह्यायि तारकस् ज्यान् ॥ ६८० ॥
सुह् तारख् दर्म-कर्म-निश् प्यायि नतु-ताम् ।
    शिवस् संतान् व्वत्पय् गछि यतु-ताम् ॥
वहानाह् जाहिरकु तस् दयु वतुनु प्यत् ।
    न-तथ् निष्काम निष्कल् कुय् सदाशिव् ॥
गछिव् लहि तस् हिमालस् निश् वनिव् दय् ।
    अनोन् गौरी वनन् दय-पाठि शिव-जिय् ॥
कुह् क्षमावान् दयय्-पाठि शिव शंकर् ।
    करव् गौरिय स्तुतिनय् अभि स्वयंवर् ॥
व्वयन् जै-जै च्य-हिहिस् वाग्यवानस् ।
    सदाशिव् पान यियि यस् कन्यादानस् ॥ ६८५ ॥
इह् बूज़िथ् सत-र्षि अरुंधती ह्यथ् ।
    पकान्-गय् वंझूख् हिमालस् हकेकथ् ॥

अरुन्धती (वसिष्ठर्षिसधर्मिणी) (च) सह नारदर्षिणा ।

(ते सर्वे) संपन्नाः संनिहिताः तान्-प्रति प्रवृत्तः वक्तुं ईश्वरः ॥

अस्ति (हि) तारको-नाम दैत्य-एकः एकः अतिबली ।

तेनैव अपनीतमस्ति देवानां राज्यं सर्वमेव ॥

सन्ति (हि) तस्माद् देवाः उद्वेगं आगताः ।

बहिरेव दूरेषु-प्रदेशेषु सन्ति तपः तप्तुं निष्क्रान्ताः ॥

तेभ्यः कथितं हि अस्ति श्रीब्रह्मणा इदमेव ।

अस्ति प्रसन्नः तारकं प्रति स्वयं श्रीशिवः ॥

कुरुत तपः (येन) श्रीशिवस्य उद्भविष्यति अपत्यम् ।

अलप्स्यत ततः राज्यं (स्वं) स-एव प्रदीप्यति (अपनयिष्यति)
तारकासुरस्य जीवनम् ॥ ६८० ॥

सः तारकासुरः धर्माद्-कर्मणः पतिष्यति तत्कालपर्यन्तम् ।

शिवस्य अपत्यं उत्पन्नं संपत्स्यते यावत् ॥

सिषमार्थं प्रत्यक्षं (लौकिकं) तस्य ईदृशं कथयितुं आपतितम् ।

अन्यथा निष्कामः निर्वासनः अस्ति महाशिवः ॥

गच्छत यूयं तस्य हिमालयस्य समीपे कथयत इदमेव ।

आनयिष्यामः (आनयिष्यामि)-तां गौरीं कथयन्ति (कथयति)
इत्थं श्रीशिवः ॥

अस्ति आज्ञापयन् इत्थं-प्रकारेण श्रीशिवः शंकरः ।

करिष्यामः (करिष्यामि) गौर्या सह वयं (अहं) स्वयंवरम् ॥

भूपात् उपकारः त्वलद्वयस्य भाग्यशालिनः ।

महाशिवः स्वयं आगमिष्यति यस्य कन्यावरणार्थम् ॥ ६८१ ॥

इदं श्रुत्वा समर्षयः अरुन्धत्या सह ।

निर्जग्मुः कथितस्तैः हिमालयाय वृत्तान्तः ॥

चूह् कुख् बंड़ु वाग्यवानंय् कर्मवानंय् ।
    यियिय् शिवनाथ् ह्यियिय् च्यय् कज़्दानंय् ॥
कुह् वीदुख् आद् युस् ओकारसंय्-मञ़् ।
    यियिय् सम्वख् सुह् च्यानिस् द्वारसंय्-मञ़् ॥
निरंजन् निर्मल् निर्वन् निराकार् ।
    न तस् क्रूदंय् न तस् लूबंय् निराहार् ॥
महामायाय छन्दु कुय् कर्मलोनुय् ।
    दियिय् दर्शुन् यियिय् सुय् गर च्योनुय् ॥ ६९० ॥
तियथ् मैनावती ध्यलि बोजनावूख् ।
    स्यठाह् सांपञ़् प्रसन् आंकार् स दावूख् ॥
दंपुख् हिमालन् ति मञ़ूर् छुह् मञ़ूर् ।
    पुनिमू-चंद्रम खंतु म्यय् पूरि-कनि पूर् ॥
इहय् कथ् च्यथ् थविथ् मांनिव् दय-गय् ।
    म्य वंनुमव वाख् लंहि जांनिव् सतो सय् ॥
छ्यंतुख् रुखसय् तिमन्-निश आय् काशी ।
    महादेवस् दंपुख् छे अविनाशी ॥
यिह् कंछाह् अस्य आसूय् आगिया च्यांञ् ।
    अंकूय् कथ् बोजवुनु पानय् तिमौ मांञ् ॥ ६९५ ॥
इह् बूजिथ् वारयाह् खश् गव् महेश्वर् ।
    तियय् हांजिर् सपनु नारद् मुनीश्वर् ॥
महादेवन् दंपुस् शंछि बोज़् थव् कन् ।
    गछिय् ब्रह्मा-जुवस् विष्णस् इह् कथ् वन् ॥

त्वं अपि महान् भाग्यवान् सुकर्मकृत् ।

आगमिष्यति ते शीघ्रं प्रतिग्रहीष्यति ते त्वत्तः कन्यादानम् ॥

अस्ति (हि) वेदस्य आदिभूतः यः ओं (प्रणवः) इति तस्य मध्ये ।

आगमिष्यति ते सम्मुखं सः तव द्वारमध्ये (द्वारे) ॥

(यः) निरञ्जनः निर्मलः निर्गुणः निराकारः (च) ।

न तस्य क्रोधः न तस्य लोभः निरपेक्षभोग्यः (चास्ति) ॥

महामायारूपायास्त्वत्कन्यायाः अस्ति भाग्यं (भर्तृरूपः सः) ।

दास्यति ते दर्शनं आगमिष्यति सः एव एह तवैव ॥ ६९० ॥

तथैव मेनका यदा आविता ते ।

(मापि) अतिशयेन सपन्ना प्रसन्ना अङ्गीकारं सा दापिता ते ॥

प्रतिकथितं तेभ्यः हिमालयेन अपि स्वीकृतं अस्ति स्वीकृतम् ।

पूर्णिमाचन्द्रमा (इव) उदितः सवैव पूर्वदिग्भागात् पूर्णः ॥

इमामेव कथां (वाचं) चित्ते निधाय सन्ध्यः देवीं-गतिम् ।

मया कथितं यं वाक्यं पृष्ट आनीतं सत्यमत्र सत्यम् ॥

गृहीता ते गमनानुज्ञा तेभ्यः आगता काशीम् ।

(तत्र) महादेवाय कथितं ते हे अविनाशिन् ॥

यत्किंचिद्दूषणं अस्माकं आसीत् आज्ञा त्वदीया ।

एकामेव कथां (वाचं) शृण्वन्ति स्वयमेव ते समता (सा)
॥ ६९५ ॥

इदं श्रुत्वा अतिशयेन प्रसन्नः सपन्नः महेश्वरः ।

तथैव प्रमुदितः सपन्नः नारदः मुनीश्वरः ॥

महादेवेन कथितं तस्मै सदेशं शृणु निर्धेहि कर्णौ (त्वम्) ।

गत्वा शीघ्रमद्य त्रिषष्ठ इमां वाचं वद ॥

त्रिकोटी देवता ह्यथ् श्रस्य निश् यिन् ।
बुछिथ् वेलाह् ममिथ् तिम् हाजिरी दिन् ॥
दूह् बूजिथ् द्राव् नारद्-जी तुजून् दव् ।
पकान्-गव् विष्णुलूकस् वातिथ्य-प्यव् ॥ २ ३ ॥

---

24 NĀRADA GOES TO VIṢṆU, AND, AFTER PRAISING HIM, INFORMS HIM OF ŚIVA'S INTENDED MARRIAGE

हरि-नारायणस् लंगु बावने हाल् ।
महाराजा महादेवुन् च्य कुय् माल् ॥ ७०० ॥
चह् राम-रूप-किनि सीताय तोंयोख्
चह् कृष्ण-रूप-किनि राधाय तोंयोख् ।
तुलुथ् च्यथ् किस्य-प्यठ् गोवर्धनुकु बाल्
महाराजा महादेवुन् च्य कुय् माल् ॥
च्य लोलंचू पंञ् ख्ययथ् यशोदाय निश्
चह् छूदुख् लोल-किनि कुब्जाय निश् ।
सुदामनि श्रथ ख्ययथ् कंमू-मिरिचू चाल्
महाराजा महादेवुन् च्य कुय् माल् ॥
वनोवुयन् श्रकिथ् मिरि-म्यछ-स्तंत्य् दमिथ्
दयिम्य म्यछ श्रथ रंटुनथ् श्रीरुक्मिणिय् ।
ध्यनथ् कंम्नथ् दिहम् कोताह् शरो-माल्
महाराजा महादेवुन् च्य कुय् माल् ॥
विभीषणस् दितुथ लंकाय-हंन्दु राज्य्
कलस-प्यठ , च धंवुथ् सुग्रीवसंय ताज ।

त्रिकोटिसंख्याकान् मुख्यदेवान् सहकृत्वा अस्माकं समीपे आगच्छेयुः।

(यथा) समीक्ष्य समयं समेत्य ते साक्षात्कारं दद्युः॥

इत्थं श्रुत्वा निष्क्रान्तः नारदर्षिः उत्थापिता-(स्वीकृता)-तेन दृढमतिः।

अगमत् (च) विष्णुलोकं प्राप्नोत्॥ २३॥

विष्णुलोकं प्राप्य नारदर्षिर्विष्णुं स्तौति प्रवृत्तिं च प्रस्तौति ॥ २४ ॥

हरये-नारायणाय प्रवृत्तः कथयितुं वृत्तम्।

हे-महाराज महादेवस्य तव अस्ति निमन्त्रणम्॥ ७०० ॥

त्वमेव राम-रूपेण सीतायाः (परमशक्तेः) अनुग्यः

त्वमेव कृष्ण-रूपेण श्रीराधिकायाः अनुग्यः।

उत्थापितस्त्वया त्वयैव कनिष्ठिकाङ्गुल्यां गोवर्धनाख्यः पर्वतः

हे-महाराज० ॥

त्वया प्रेमसमर्पितं नवनीतं भुक्तं-त्वया यशोदायाः समीपे

त्वं आस्थितस्त्वं दासेन कुब्जायाः समीपे।

सुदामब्राह्मणस्य हस्तेन भुक्तं-त्वया तण्डुलकणयोः

हस्तपूरमात्रम्

हे-महाराज० ॥

संपादितस्त्वया-सः एकेनैव तण्डुलकणचूर्णदानेन महाधनी

द्वितीयायाः मुष्टेः (तद्ग्रहणकृते) हस्तः गृहीतस्तया ते

श्रीरुक्मिण्या।

विदुरेण कृता-तया-ते शाकमि-तस्मै क्षिपत्-नाम स्वर्गादिविषयम्

हे-महाराज० ॥

विभीषणाय दत्तस्त्वया सद्गायाः राज्यम्

स्थिरमि त्वयैव स्थापितं-त्वया सुग्रीवस्य (राज-)मुकुटम्।

च्य बखचुथ् बलिदानवस् ति पाताल्
    महाराजा महादेवुनु च्य कुय् साल् ॥
वच्युन् त बालकन् ह्यथ् ख्वधु च्य ब्रह्मा
    बनाविथ् तिम् तिथिय् तम् कॊरुथ् क्षमा ।
चूह् तोत्योख् गोपियन् कुय् नाव् गोपाल्
    महाराजा महादेवुनु च्य कुय् साल् ॥ ७०५ ॥
मरिथ् आसि देवकिय् गामति य संतान्
    अनिथ् दितिथम् दितुकु कंडयस् च्य अर्मान् ।
तिमन् ओसु मरनस् गोमतु स्वठाह् काल्
    महाराजा महादेवुनु च्य कुय् साल् ॥
परिथ् विद्या ग्वरन् दक्षिना मंजूय् ज्ञान्
    गछ्मत्यय् दितु मूदमतु अनिथ् संतान् ।
समुद्रस् फटुम् वदि वदि म्य गलिम् लाल्
    महाराजा महादेवुनु च्य कुय् साल् ॥
मनस् प्यलि राग् संतान-सन्दु स्वठाह् गोम्
    अनिथ् तमि रूप दितुयम् यियु तमिस् ओसु ।
कॊरुन् अस्लथ् च्य-कुन् चुय् कुस् फिरान् काल्
    महाराजा महादेवुनु च्य कुय् साल् ॥
शंखासुर् दैत्य् मोरुथन् शंख् तमिस् द्राव्
    कुह् तथ् शंखस् च्य थवमतु पाञ्चजन्य् नाव् ।
तवय्-वापथ् दिचुथ् पांजिम् अन्दर् काल्
    महाराजा महादेवुनु च्य कुय् साल् ॥

त्वया परितोषेण समर्पितं त्वया बलिदानवाय अपि पातालराज्यम्

हे महाराज० ॥

वत्सान् (गोपाल)बालकान् च संगृह्य अपगतं त्वत्त ब्रह्मा

समुन्नावितास्त्वया ते तथैव (तादृशा एव) तस्मै (ब्रह्मणे)

कृता त्वया क्षमा ।

त्वं सतुष्टस्त्वं गोपीनां अस्ति ते नाम गोपाल (इति)

हे महाराज० ॥ ००५ ॥

मृत्वा आसन् देवकीमातु गतपूर्वा षट् पुत्रा

आनीय दत्तास्त्वया तस्यै मनसं निष्कासितस्त्वया तस्या

त्वया अत्यौत्सुक्यात्म ।

तेषां आसीत् मरणकालात् व्यतीतं अत्यन्त समय

हे महाराज० ॥

अधीत्य (अध्याप्य) विद्या गुरवा दक्षिणा प्रार्थिता त्वत्त कथा

दृष्टं देयमस्ति चेत् ज्ञातव्य(त्वया) मृत आनीय पुत्र ।

समुद्रे निमग्न स मे दक्षिता दक्षिता मम विनष्टा स कनीनिका

हे महाराज० ॥

(इत्य) मनसि यदा राग (अत्यौत्सुक्येन हठ') पुत्रस्य प्रतिप्रयन

मयन्नस्तस्य •

आनीय तेन रूपेण (बालक एव) दत्तस्त्वया तस्मै यादृश

(एव) तस्य आसीत् ।

कृता तेन कृतकृत्यभावेन स्तुति त्वां प्रति, (यत) त्वमत्र भ्रमि

विपर्ययन् मृत्युम्

हे महाराज० ॥

शङ्खासुरनामा दैत्य हतस्त्वया स शङ्ख तस्मात् निर्गत

अस्ति तस्य शङ्खस्य त्वया भणितं पाञ्चजन्य इति नाम ।

सत्कार्यार्पणम प्रतिमा त्वया सतत मध्ये भव्या

हे महाराज० ॥

करनि सांगि पांक् पांडव् च्याञ् पूजा
स्यठाह् गव् र्यख् राजन् क्याह् दह् शूथा ।
सुदर्शन-चक्र मोरुथन् सुय् शिशुपाल्
महाराजा महादेवुनु छ्य कुय् साल् ॥ ७१० ॥
कुह् कम् तागथ् वनिथ् ह्यकि च्योनु वर्यथ्
शुराह् साम् ऐठ् अख् हथ् त्रिय वर्यथ् ।
वरिथ् कुख् बालुखाह् चटिथ् सुहृनि ज़ाल्
महाराजा महादेवुनु छ्य कुय् साल् ॥
वनांविथ् रूफ् ब्यनु ब्यनु प्रथ्-अकिस् सूत्य्
कुनुय् आसिथ् करान् ओसुख् चह् दिह् क्रूंति ।
स्यठाह् शर्मन्द गोसय् तिथु वुछिथ् हाल्
महाराजा महादेवुनु छ्य कुय् साल् ॥
छ्य खारिथ् व्यक्रमालि-किति व्यक कुलिय्
मज्लिसि-यारि राधिकाय-हंन्दि क्रूंति तुलिय् ।
तिथय्-पाठि वालि शिवजी रुद्-कनि लाल्
महाराजा महादेवुनु छ्य कुय् साल् ॥
वंहुथ् यिथ-पाठि लक्ष्मी आसु छ्यय् प्रय्
तिथय्-पाठि शंकरस् गौरी वहुञ् छय् ।
करनु कुय् वारयाह् यश नमति हिमाल्
महाराजा महादेवुनु छ्य कुय् साल् ॥
कुनुय् कुस् भासवुनु क्रिय् लक्ष-वंदि नाव्
सदाशिव-रूप कृष्णस् दर्शनाह् हाव् ।

कर्तुं प्रवृत्ताः पञ्च पाण्डवाः तव पूजाम्

(तेन) अतिशयेन संपन्नः द्वेषः राज्ञः किंनाम इत्थं शोभते (योग्यं नास्तीति)

(तावत्) सुदर्शनेन-चक्रेण हतस्त्वया-सः स-एव शिशुपालः

हे-महाराज० ॥ ७१० ॥

अस्ति कस्य सामर्थ्यं कथयितुं शक्नुयात् तव चरित्रम्

षोडश सहस्रं अष्टौ एकं शतं स्त्रियः वृतास्त्वया ।

(ताश्च) वृत्वा अपि बालकमात्र छित्त्वा मोहस्य जालानि

हे महाराज० ॥

उद्भावितानि-त्वया रूपाणि भिन्नं भिन्नं प्रत्येकाया सह

एक-एव भूत्वा कुर्वन् आसीः त्वं रूपाणि कियन्ति (असंख्यानि)।

अतिशयेन लज्जितः संपन्नो-ऽहं-हे तादृशं दृष्ट्वा चरितम्

हे-महाराज० ॥

त्वया आरोपिताः राधिकायाः-कृते (मुक्तमालाया वा) मुक्तफलात्मकाः वृक्षाः

मध्यस्थेन (विवाहार्थं) (येभ्यः) राधिकायाः असंख्याः (मुक्ता.) उत्थापिताः (प्राप्ताः)।

तादृक्-प्रकारेण वर्षिष्यति कौशिकः वर्षारूपेण रत्नानि

हे-महाराज० ॥

वृता-त्वया येन-प्रकारेण लक्ष्मी आसीत् तवैव अनुरागः

तादृक्-प्रकारेण शङ्करस्य पार्वती वरणीया अस्ति ।

कर्तव्यः अस्ति अतिशयेन प्रसन्नः तथापि हिमालयः

हे-महाराज० ॥

एक-एव अपि वर्तमानः सन्ति हे सहस्रशः नामानि

सहाशिव-रूपेण भक्तस्य (कृष्णाख्यग्रन्थकर्तुः) दर्शनं प्रदर्शय ।

अबोद्-बक्य् वखुंचुम् तस् दुयौ गाल्
  महाराजा महादेवुनु ञ्च छुय् माल् ॥ ७१५ ॥ २४ ॥

---

25 VIṢNU PLEASED, DISPATCHES NARADA TO CALL BRAHMĀ AND THE OTHER GODS THEY ALL APPROACH ŚIVA ŚIVA DISPATCHES NARADA TO WARN HIMALAYA, WHO NOTIFIES THE APPROACHING WEDDING NARADA INFORMS ŚIVA OF THIS THE WEDDING PROCESSION IS FORMED AND STARTS VIṢNU LEADS THE OTHER GODS

दूह् बूजिथ् श्री-विष्णुजी खश् स्यठाह् गव् ।
  वननि लंगु मोनु स्वामी श्री-सदाशिव् ॥ ७१६ ॥
अछिव्-किनि अंसि पकव् हर्शस् थविथ् मन् ।
  दूह् गछ् ब्रह्मा-जियस् वन् सूंत्य् सुय् अन् ॥
गंडिथ् गुलि द्राव् नारद्-जी दह्य् कथ् ।
  वंन्नून् ब्रह्मा-जियस् कथ् आव् तस् छ्यथ् ॥
खबर् नारद्-जुवन् कंह् ज्याय-ज्याय ।
  त्रिकोटी देवता बूजिथ् तिय् आय ॥
खसिथ् गरुडस् मुरारी कंह् तयारी ।
  शिवस् निश आव् अद छ्यथ् देव् मारी ॥ ७२० ॥
गंडिख् गुलि त कंरख् शिवनाथस् नमस्कार् ।
  छुह् क्याह् अस्य आगिया, सारिय् छिह् तयार् ॥
महादेवन् दंपुख् नारद्-मुनीश्वर् ।
  ग्वडन् गंछि छ्यथ् गछिन् तंतु तिय् छुह् यह्तर् ॥
गछिथ् वंनु नारदन् हिमालयस् दय् ।
  त्रिकोटी देवता छ्यथ् योय् शिव-जिय् ॥

अद्वैतरूपां-भक्तिं वितर-तस्मै तस्य (भक्तस्य) द्वैतं विनाशय ॥ ७१५ ॥ २४ ॥

हे-महाराज० ॥

श्रीविष्णुना तच्छ्रुत्वा प्रत्युच्यते यच्च विधीयते तद्वृत्तम् ॥ २५ ॥

इत्थं श्रुत्वा श्री-विष्णु- प्रसन्न- अतिशयेन संपन्नः ।

कथयितु प्रवृत्तः अस्माकं स्वामी श्री-सदाशिवः (अस्ति) ॥ ७१६ ॥

अतिद्वारा (इव) वयं (अहं) आगमिष्यामः (-मि) हर्षे स्थापयित्वा मनः ।

त्वं गच्छ ब्रह्माणं वद, सह तं आनय ॥

बद्ध्वा अञ्जलिं निर्गतः नारदर्षिः इयमेव वार्ता ।

(गत्वा) कथिता-तेन श्री-ब्रह्मणे कथा (प्रवृत्तिः), आगतः (नारदः) सं सह-कृत्वा ॥

प्रवृत्तिः नारदर्षिणा कृता (आवेदिता) प्रति-देश-देशं (सर्वान्देवादीन्)।

त्रिकोटिसंख्याकाः मुख्यदेवाः श्रुत्वा तदेव आगताः ॥

आरुह्य गरुडं मुरारिणा कृता सज्जना ।

शिवस्य समीपे आगतः अनन्तरं गृहीत्वा देवान् सर्वान् ॥७२०॥

ब्रह्मा-तैः अञ्जलीन् कृतवद्भिः च शिवस्वामिने नमस्कारः ।

अस्ति का-नाम अस्माकं आज्ञा सर्व-एव स्मः सज्जाः ॥

महादेवेन प्रयुक्तं-तान् नारदमुनीश्वरः ।

प्रथमं संदेशं गृहीत्वा गच्छन् तत्र तदेव अस्ति समग्रमपि ॥

गत्वा (च) कथितं नारदेन हिमालयस्य इदमेव ।

त्रिकोटिसंख्यात्मकान् देवान् सह-कृत्वा आगतस्त्वत्समीपे श्रीशिवः ॥

पकान् छ्यय् म्यथ् पतय् तमॖ्ह्यॖ सवारी ।
  तयारी कर् तयारी कर् तयारी ॥
खबर् बूज़िथ् वजाविन् शादियान ।
  वजान् ओसु ज्यावज्या वॖडु नगार्खान ॥ ७१५ ॥
सुवारिख् आव् म्य व्वज़् दौर्य-जमान ।
  बनिथ् महाराज यियि शिव-नाथ् पान ॥
सदाशिवस् निश नारद् मुनीश्वर् ।
  सपनु हाजिर् दप्योनस् हे महेश्वर् ॥
पकिव् हिमाल-सॖन्दि-किनि छुन कुनिचू नाह् ।
  वुछूम् तस् वारयाह्-पाठि ह्यमथ् न दाह् ॥
खबर् बूज़िथ् सपन्न् मारिचू तयारी ।
  सवारी आस्ह् देवन्-हॖन्ज़ू चपारी ॥
वुछुख् लॖग्नाह् ग्रहॖदि तथ्-प्यठ् किंदॖरि बीठि ।
  स्यदथ् आय योगिनी ह्यथ् तथ् दितिन् मीठि ॥७२०॥
सदाशिव् द्राव् ह्यथ् त्रैलोक्य् मोख्य् ।
  लछन्-हॖन्दि लछ् करोरन्-हॖन्दि करोरॖय् ॥
खसिथ् गरुडस् चतुर्भुज् श्री-नरायण् ।
  पकान् अस्ॖथ् छकान् ओसु प्रथ् वायन् ॥
करान् आसिस् लता गंदर्व सारी ।
  हरे गोपाल श्री-गोवर्धन-दारी ॥ २५ ॥

आगच्छन्तः सन्ति ममैव पश्चात् तस्य साक्षिमुख्याः (सहचराः) ।

सज्जनां कुरु सज्जनां कुरु सज्जनाम् ॥

वृत्तान्तं श्रुत्वा वादितास्तेन (हिमालयेन) उत्सवार्थपटहाः ।

ध्मायमानः आसीत् प्रतिस्थानं महान् आनकादिवाद्यनिवहः ॥ ७२५ ॥

हृष्टानुकूलः समागतः मे अधुना प्रचारः-समयस्य ।

(यतः) भूत्वा महान्वरः आगमिष्यति श्रीशिवः स्वयम् ॥

(अनन्तरं) श्रीसदाशिवस्य समीपे नारदः मुनीश्वरः ।

संपन्नः प्रत्यक्षः कथितं (-च)-तेन-तस्मै हे-महेश्वर ॥

आगच्छत हिमालयस्य-द्वारा नास्ति कस्यापि (वस्तुनः) विलम्बः ।

दृष्टं (-च)-मया तस्य अत्यन्त-प्रकारेण औदार्यं धैर्यं (च) ॥

(एतत्) वृत्तं श्रुत्वा संपन्ना सर्वप्रकारेण सज्जना ।

अश्वहस्त्यादिवाहनानि आसन् देवानां समन्तात् ॥

समीक्षितं-तैः विवाहमुहूर्तलग्नं ग्रहाः (सूर्यादयः) सत्र-स्थानेषु केन्द्राणां स्थिताः ।

सिद्धिः आगता योगिनीः गृहीत्वा सह (सगृह्य) दत्तानि-तथा शुभचुम्बनानि ॥ ७३० ॥

सदाशिवः निर्गतः गृहीत्वा त्रैलोक्यमुख्यान् सर्वान् ।

सप्तसंख्याकानां लक्षान् कोटिसंख्याकानां कोटीः ॥

आरुह्य गरुडं चतुर्भुजः श्रीनारायणः ।

गच्छन् अतुलं शिञ्जन् आसीत् शङ्खं वादयन् ॥

कुर्वन्तः आसन्-यत्र स्तुतीः गन्धर्वाः सर्वे-एव ।

हे-हरे गोपाल हे-गोवर्धनधर (इति) ॥ २५ ॥

---

26. THE GANDHARVAS PRAISE VIṢṆU.

तोठान् च़्यय् छुख् बक्ति-नावस् ।
श्याम-रूप लगयो राम-नावस् ॥ ७३४ ॥

साभिम्वख गीथ् छुय् ग्यवान् शेषनाग्
राथ्-द्यन् आसितन् म्य च्योनुय् राग् ।
जनख्-राज़ च्यय् करनोवुथन् त्याग्
राज-भर्तृहरियस् दितुथ् वैराग् ।
योग-किनि तोथोख् भुसुंड-कावस्
श्याम-रूप लगयो राम-नावस् ॥ ७३५ ॥

शंख-मज़ शब्द्-चावनस् लगयो
बोज़्वुनु मोच् दावनस् लगयो ।
असवुनु म्वख् हावनस् लगयो
नाग-रस्तिस् योवनस् लगयो ।
लगयो सथ्-रूपकिस् स्वबावस्
श्याम-रूप लगयो राम-नावस् ॥

हे शिव केशव छुस् च्योनु दास्
शिव-रूप बसवुनु छुख् च़ह् कैलास् ।
राम-रूप लंकाय करवुनु डास्
कृष्ण-रूप-किनि छुख् खेलान् रास् ।
तार् दिस मोहनिस् दरियावस्
श्याम-रूप लगयो राम-नावस् ॥

सुखमयं च श्रीविष्णुं प्रति गन्धर्वादीनां स्तुतिप्रस्तावः ॥ २६ ॥

तुष्यन् त्वमेव असि भक्तिभावस्य ।

हे-श्यामरूप उपहारीभूयासं-ते रामेति-नाम्नि ॥ ७३४ ॥

सहस्रमुखैः कीर्तिगीतिं अस्ति-ते गायन् शेषनागः

गत्रिन्दिवं भूयाज्ञाम मे तवैव अनुरागः ।

जनकराजः त्वयैव कारितस्त्वया-सः सर्वसंसारत्यागम्

राज्ञे-भर्तृहरये दत्तं-त्वयैव वैराग्यम् ।

योगविधानेन संतुष्टस्त्वं भुसुण्ड-काकस्य

हे-श्यामरूप० ॥ ७३५ ॥

अद्भुतप्रयात् अब्दप्रकाशनस्य उपहारीभवेयं-ते

तत्कृतिसमकालमेव मोक्ष-वितरणस्य उपहारीभवेयं-ते ।

हसनशीलस्य मुखस्य प्रदर्शने उपहारीभवेयं-त

अनन्तस्य यौवनसौन्दर्यस्य उपहारीभवेयं-ते ।

उपहारीभवेयं-ते सत्यरूपस्य स्वभावस्य

हे-श्यामरूप० ॥

हे प्रियात्मन् पोषरात्मन् अस्मि तव दासः

प्रियरूपरूपेण वास्तवाः असि त्वं कैलासे ।

रामरूपेण लङ्कायाः कुर्वन्नपि सर्वनाशम्

कृष्णरूपेण असि-त्वमेव क्रीडन् रासलीलाम् ।

तारं देहि-मे मोहान्धिकायाः महानद्याः

हे-श्यामरूप० ॥

कति थ्वि समयन् कंसस् ज़ोर्
  कति छ्रुज़ रावणस् तिछ्रू दोर्-दोर् ।
कति छ्दि लंकाय बाह् ग्रथ् पोर्
  अज़्-ताज़् संसार् कस् छ्रुद् मोर् ।
कंमि दौफ् प्रज़लोवु मज़् वावस्
  श्याम-रूप लगयो राम-नावस् ॥
सर्व-व्यापख् कुख् मज़् मनस्
  कृष्ण-रूफ् दारिथ् मज़् वनस् ।
कल छाथ् वामन्-जीवनस्
  आग्रर् च्य छोवुथ् अर्जुनस् ।
व्याज़् बक्रिय-छन्द् कुस् म्य छावस्
  श्याम-रूप लगयो राम-नावस् ॥
रामचन्द्र शीतल् कुय स्वबाव्
  पुनिमू-दछ शिव-आरती करनाव् ।
चन्द्रचूड सूर्य-छिञ् दर्शन् म्य छाव्
  कृष्णस् शिव स्रोल तिथु गञ्जराव् ।
यिथु पार्थी करि दरि मावस्
  राम-नावस् ॥ ७४० ॥ ९६ ॥

कुत्र-नाम निहितानि समयेन कंसस्य वीर्याणि

कुत्र-नाम स्थिता रावणस्य तादृशी प्रमादशीलता ।

कुत्र स्थितानि लङ्कायाः द्वादश शतं पुराणि

अद्य-यावत् संसारः कथं स्थितः सारभूत (ध्रुवः) ।

येन दीपः प्रज्वलितः मध्ये वातस्य

हे-श्यामरूप० ॥

सर्वव्यापकः अस्ति-त्वं मध्ये मनसः

कृष्णरूपं धृत्वा मध्ये वनस्य ।

शिरः छित्त्वा वामनजीवनाख्यस्य

आश्चर्यरूपं त्वया प्रदर्शितं त्वया अर्जुनाय ।

तव भक्ति(-दार्ढ्यस्य) अस्ति-मे मे कुतुकम्

हे-श्यामरूप० ॥

हे-रामचन्द्रात्मन् शीतलः अस्ति-ते स्वभावः

पूर्णिमा-दिने शिव-आगतो नासिका-द्वयाक्रान्दस्तुतिं कारय-माम् ।

हे-चन्द्रचूड सूर्यवत्प्रदीप्यमानं दर्शनं मम प्रदर्शय

कृष्णाख्यस्य (मे-ग्रन्थकर्तुः) प्रियप्रीतिं तादृशीं घनीकुरु ।

यथा (नित्यं) पार्थिवलिङ्गात्मशिवार्चनां करिष्यति व्रतानि-करिष्यति

अमायस्याशोभाम्

हे-श्यामरूप० ॥ ७४० ॥ २६ ॥

27 THE AUTHOR EXPLAINS THAT HE CANNOT DESCRIBE THE GLORY OF ŚIVA'S WEDDING, WHICH EVEN THE GODS ARE UNABLE TO PRAISE

कलन् छम् ज्यव् डलन् कुम् कुय् मर्यय्-सय् ।
कुह् कम् ताकथ् सुह् करि तमि खांदरंच् कथ् ॥ ७४१ ॥
समेमंति श्रांसि मालुर् क्याह् वनय् कूंति ।
सदाशिव् श्रोस् किथु त कम् श्रांमिस् तमिस् सूंत्य् ॥
महापुरुशन् महादेवुनु महात्मिय् ।
वनुनु दर्लव् म्य ब्वद् कथ-पाठि वातिय् ॥
तमंजु लोला कठिञ् गामंच् छह् देवन् ।
वनुनु पञ्या श्रद श्रस्य मूर्खन् न जीवन् ॥
वनय् क्याह् मूर्ख-बावाह् द्यु वनुन् छुय् ।
फकय् शिवनाथ-संन्दु नावाह् वनुन् छुय् ॥ ७४५ ॥
रनिम् खनवट-स्तुतिन् खड् खनुनु छुय् ।
श्रनिम् रूंपम् श्रंदर् वावाह् श्रनुनु छुय् ॥
दथिम् कुलिसय् कुह् कति त्युहरय् कुह् कति मूल् ।
करान् कुस् स्वकमर् श्रति कुम् गछान् तूल् ॥
कलन् छम् ज्यव् ज्लन् ब्वद् छम् वनय् क्याह् ।
परय् लोला करय् व्यञ् कुस कोताह् ॥ २७ ॥

---

28. THE AUTHOR AGAIN EXPRESSES HIS INABILITY AND UNWORTHINESS

सदाशिव स्वामियो कुम् वक्ति छूनुय् ।
बन्योमतु पाप-शैलाह् फड् त च्यूनुय् ॥ ७४८ ॥

ब्रह्मादिभिरपि स्तोतुमशक्यस्य श्रीशिववृत्तस्य वर्णितुमत्यशक्तत्वं
स्वीयं मन्यमानो ग्रन्थकृद्वदति ॥ २७ ॥

मूकीभवन्ती अस्ति-मे जिह्वा चञ्चलीभवन् असि अहमेव
सत्यमेव-सत्यम् ।
अस्ति कस्य सामर्थ्यं सः करिष्यति तस्य चलस्य निरूपणम्
॥ ७४१ ॥

समेताः आसन् जनाः किं वदिष्यामि कियन्तः (असंख्याः) ।
सदाशिवः आसीत् कीदृशः ये च आसन्तस्य तस्य सहचराः ॥

महापुरुषाणां (अपि) महादेवस्य माहात्म्यम् ।
वक्तुं दुष्करं मम बुद्धिः केन-प्रकारेण पर्याप्स्यति (तन्माहात्म्यं
वक्तुम्) ॥

तस्य स्तुतिक्रिया कठिना संभूता अस्ति देवानाम् ।
कथयितुं योग्यमस्ति-किं ततः अस्माकं मूर्खाणां देहिनां च ॥

कथयिष्यामि किं मौर्ख्यमेव ईदृक् कथनीयं अस्ति ।
केवलं श्रीशिवस्य नाममात्रं कथनीयं अस्ति ॥ ७४५ ॥

कुक्करस्य कफोणिना गर्तः खननीयः (इव) अस्ति ।
अन्धस्य (इव) रूपस्य दर्शनविषये वायुः (कीदृग्रूपोऽस्तीति
पृच्छा इव) आनेयः अस्ति ॥

ईदृशस्य वृत्तस्य अस्ति कुत्र अग्रभागः अस्ति कुत्र मूलभागः ।
कुर्वन् अस्मि संक्षेपणं (परंतु) अत्र अस्ति-मे संभवन् दैर्घ्यम् ॥

मूकीभवन्ती अस्ति-मे जिह्वा, तरलीभवन्ती बुद्धिः अस्ति-मे,
कथयिष्यामि किम् ।
पठिष्यामि स्तुतिं करिष्यामि अधुना वृत्तान्तं समाप्तम् ॥ ७४८ ॥

स्वासामर्थ्यमयोग्यत्वं च प्रकटयन्ग्रन्थकृदेव पुनर्वदति ॥ २८ ॥

हे-सदाशिव स्वामिन् अस्मि भक्त्या हीन-एव ।
संपन्नः पापाग्निज्वालारूपः जडः भित्तिरूपः च ॥ ७४९ ॥

दया दर्मस् कुनंय् कँह् छुम् न मैलंय् ।
    कचैल्नंय् छुस् कचैलंय् छुस् कचैलंय् ॥ ७५० ॥
अहंकारन् बनोवुमंतु ग्वनौ रंस्तुय् ।
    म्वहाह् आमिय् म्वहन् कंरुमंतु व्वह् हंस्तुय् ॥
मलिनि वंस्तर् वलिथ् छिम् छुस् न अूचुय् ।
    फकथ् इंद्रिय्-स्वखंचू छ्यम् वार रूचुय् ॥
पश्यन्-हंन्दि-पांठि छुस् ख्यथ् च्यथ् श्वगान् व्वहं ।
    मशान् मथ् छुम् दिङ्कु स्वख् छुस् मंगान् व्वह् ॥
श्रमान् छुस् न लमान् छुम् लूबमंय् कुन् ।
    क्रुनान् दश्ना तवय् छ्यम् चूबमंय् कुन् ॥
श्वठाह् छुम् मद् त छ्यम् न वामना श्वद् ।
    गकख् कथ-पांठि स्वद् म्य छ्यम् न तिक्रूय् व्वद् ॥ ७५५ ॥
न ज्ञानय् योग् पूजा नय् लता ध्यान् ।
    न ज्ञानय् यज्ञ बक्थ् न संध्या श्रान् ॥*
न जानय् वौद् परुनुं स्वरून् न नावंस् ।
    न जानय् तफ् न ज्ञानय् वक्ति-वावय् ॥
न छुम् पंरुमंत् शास्त्र् नय् पुरानंय् ।
    वुछिथ् लूकन् कुनंय् छुम् मथ् दरानंय् ॥
यविथ् म्रथ् छ्यम् ख्यनंचू श्रासान् मनस् कल् ।
    खसान् छुम् कूद् असान् श्रामान् पतय् लल् ॥

---

* न जानय् पार्थि पूजा नय लता ध्याञ्ज् ।
    न जानय् भारतौ न श्याम् घद्या । इति पाठान्तरम् ॥
† न जानय् कथ् वरनु । इति पाठान्तरम् ॥

दयायां धर्मे प्रत्येव कापि अस्ति-मे न रुचि ।

कुचैल-एव अस्मि कुचैल-एव अस्मि कुचैल-एव ॥ ७५० ॥

अभिमानेन संपादित. गुणैः विहीन एव ।

मपकः भूत्वा मोहेन कृतो-ऽस्मि अहं हस्तिरूपः ॥

मलिनानि वस्त्राणि आच्छादितानि सन्ति-मे, अस्मि न शुद्धः ।

केवलं इन्द्रियसुखस्य अस्ति-मे सुष्ठु रुचिरेव ॥

पशूनां-सदृशवृत्त्या अस्मि जग्ध्वा पीत्वा स्वपन् अहम् ।

विस्मरन् सत्यं अस्ति-मे, देहस्यैव सुखं अस्मि कामयन् अहम् ॥

शाम्यन् अस्मि न अनुसरन् अस्मि लोभं प्रत्येव ।

धावयन्ती तृष्णा तेनैव-हेतुना अस्ति-मे लोभं प्रति ॥

अतिशयेन अस्ति-मे मदः अस्ति-मे च न वासना शुद्धा ।

यं परस्य पि केन-प्रकारेण सिद्धः मम अस्ति-मे न तादृशी बुद्धिः ॥ ७५१ ॥

(तव) न जानामि योगं पूजां नैव स्तुतिं ध्यानम् ।

न जानामि यज्ञं भक्तिं न संध्यां स्नानम्* ॥

न जानामि वेद-पाठं स्मरणं न नाम्नः (तव) ।

न जानामि तपः न जानामि भक्ति-भावम् ॥

न अस्ति-मया अधीतं शास्त्रं नैव पुराणम् ।

समीक्ष्य लोकान् प्रत्येव अस्मि व्रतानि धारयन् ॥

निधाय व्रतानि अस्ति-मे मुक्तरूपमेव वर्तमाना मनसि कलना ।

आरोपयन् अस्ति-मे क्रोधं दमन्ती वर्तमाना अन्वेव ललना (कुत्सिता) ॥

---

* न जानामि पार्थिवलिङ्गपूजां न स्तुतिं तव ।
न जानामि चारित्रस्तुतिं न ध्यानं मध्याम् ॥ इति पाठान्तरम् ॥

† न जानामि जप करणम् । इति पाठान्तरम् ॥

म वुछ् स्यय् कुन् उमानाथो चमा कर् ।
 यह् वुछ् पनञ्य् दयाय कुन् दया कर् ॥ ७६० ॥
खबर् स्यय् छ्यय् वह् छुम् अन्तर्यामिः किथु ।
 यह् छुव् यियु यियु नमस्काराह् स्य तिथु छुय् ॥
म्यानेमतु कुस, मठाह् छुस् मूर्ख नादान् ।
 तवय् ज़ानान् वह् छुस छुम् मासुकु पान् ॥
खबर् कैंह् छ्यम् न दय् मामम् वन्योव् कथ् ।
 खबर् कैंह् छ्यम् न छ्यम् कथ-पाठि व्वतथ् ॥
अन्दरि-किनि काल मारान् कुस् चुपोरुय् ।
 न्यबरि-किनि छुम् वनान् प्रारब्ध् कुह् मोरुय् ॥
असय् वानी वनान् कुस् छुम् डलान् मन् ।
 अपुजु पुजु बूज़ि बूज़िय् कुस् यवान् कन् ॥ ७६५ ॥
न्यबर् तञ्जर् अन्दर् मोरुय् स्वच्यर् कुम् ।
 स्वच्यर् कुम् तय् स्वच्यर् कुम् तय् स्वच्यर् कुम् ॥
तिकूय् कामचू स्य छ्यम् नेचन् अन्दर् ज्याय् ।
 नज़र् थामय् दिवान्-कुम् छ्यम् गछान् राय् ॥
म वुछ् स्यय् कुन् उमानाथो चमा कर् ।
 वुह् वुछ् पनञ्य् दयाय कुन् दया कर् ॥
खबर् मोहुय् स्य छ्यम् मन् म्योनु कूठु किथु छुय् ।
 यह् कुख् यिथु यिथु नमस्काराह् स्य तिथु छुय् ॥
गराह् वनान् कुमय् निर्वन् निराकार् ।
 गराह् वनान् कुमय् शंभो जटाधार् ॥ ७७० ॥

मा पश्य मामेव प्रति,* हे उमानाथ क्षमां कुरु ।

त्वं पश्य स्वकीयामेव दयालुतां प्रति, दयां कुरु ॥ १६० ॥

विदितं तवैव अस्ति-ते अहं अस्मि अन्तर्बहिः (च) कीदृशः ।

त्वं असि यादृक् यादृक्(रूपः) नमस्कार (मम) ते तादृक् अस्ति ॥

विमहेन स्थूलीभूतः अस्मि, अतिशयेन अस्मि मूर्खं निर्बुद्धिः ।

तेनैव-हेतुना जानानः अहमस्मीति (ममता) अस्ति-मे मांसमयः स्वात्मा ॥

विदितं किंचित् अस्ति-मे न इदं मांसं सपन्नं कस्य-वस्तुनः ।

विदितं किंचित् अस्ति-मे न अस्ति-मे येन-प्रकारेण उत्पत्तिः ॥

अन्तःकरणद्वारा भ्रम्याः दहन् अस्मि समन्तादेव ।

बाह्यव्यवहारेण अस्मि कथयन् प्रारब्धं अस्ति सर्वमेव ॥

असत्यां वाचं कथयन् अस्मि, अस्ति-मे तालीभवन् मनः ।

असत्यं सत्यं श्रुत्वा श्रुत्वा अस्मि संनिरुधन् कर्णौ ॥ १६५ ॥

बहिः तनुता अन्तः सर्वमेव स्थौल्यं अस्ति-मे ।

मालिन्यं अस्ति-मे मलिनं च अस्ति-मे पुनः मालिन्यं अस्ति-मे ॥

तादृश्येव कामनायाः मम अस्ति-मे मेरुपो' मध्ये स्थितिः (ते) ।

दृष्टिं यत्र ददामि अस्ति मे संभवन् संकल्पः ॥

मा पश्य मामेव प्रति, हे-उमानाथ क्षमां कुरु ।

त्वं पश्य स्वकीयामेव दयालुतां प्रति, दयां कुरु ॥

विदितं सर्वमेव तव अस्ति-ते मनः मदीयं कठोरं कीदृक् अस्ति ।

त्वं असि यादृक् यादृक् नमस्कारः (मम) ते तादृक् अस्ति ॥

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां निर्गुणः निराकारः ।

कदाचित् कथयन् अस्मि-त्वां हे-शम्भो जटाधर ॥ १७० ॥

* मन्दबोधि कुत्सितानि मा पश्येत्यर्थ इति भावः ।

गराह् वनान् कुमय् कुय् न स्य काँह् रंग् ।
गराह् वनान् कुसय् कोफुर् छिय् श्रंग् ॥
गराह् वनान् कुमय् निर्लूब् निष्क्रिय् ।
गराह् वनान् कुसय् छाय् बावंदूय् प्रय् ॥
गराह् वनान् कुमय् खटिथ् रटिथ् वन् ।
गराह् वनान् कुमय् पानय् चह् हन् हन् ॥
गराह् वनान् कुसय् ओंकारकुय् ब्यंद् ।
गराह् वनान् कुम् नय् स्वड् न स्यय् श्रंद् ॥
गराह् वनान् कुसय् अगोर छे-स्वछंद् ।
गराह् वनान् कुसय् बे-मिसलु-मानंद् ॥ ७७५ ॥
गराह् वनान् कुसय् कुस् आत्मा प्रान् ।
गराह् वनान् कुसय् कुस् योग् त ज्ञान् ॥
गराह् वनान् कुसय् ब्रह्म छाय् स्य दया ।
गराह् वनान् कुसय् काँह् कुय् न पर्वा ॥
गराह् कुय् विष्णुरूपय्-किनि मकुटा ।
गराह् छाय् शिवरूपय्-किनि स्य जटा ॥
व्वह् कुस् दन-व्यन्-श्रंदर् गोसंतु उदासी ।
कुनुय् कुस् आसवुनु कैलास-वासी ॥
स्य कुस् जानिय् चह् कुस् किथु-छिहु निराकार् ।
चह् कुस् यियु तियु तिथय् वयनय् नमस्कार् ॥ ७८० ॥ २८ ॥

कदाचित् कथयन् असि त्वा अस्ति ते न तत्र कश्चित् रागादि ।

कदाचित् कथयन् असि त्वा कर्पूरस्य(इव) सन्ति ते अङ्गानि ॥

कदाचित् कथयन् असि त्वा निर्लोभ निष्क्रिय (इति) ।

कदाचित् कथयन् असि त्वा अस्ति ते भावस्यैव प्रीति ॥

कदाचित् कथयन् असि त्वा गूढ गृहीत्वा वनरूप (इवागाध) ।

कदाचित् कथयन् असि त्वा स्वयमेव त्व अग्रमग्रम् ॥

कदाचित् कथयन् असि त्वा प्रणवस्य त्रिगुणरूपो (ऽसीति) ।

कदाचित् कथयन् असि नहि आदि न तव अन्त ॥

कदाचित् कथयन् असि त्वा अघोर वै स्वच्छन्दति ।

कदाचित् कथयन् असि त्वा अनुपमसादृश्य इति ॥ ७७५ ॥

कदाचित् कथयन् असि त्वा अपि आत्मा प्राणरूप ।

कदाचित् कथयन् असि त्वा अपि योग ध्यान च ॥

कदाचित् कथयन् असि त्वा महती अस्ति ते तत्र दया ।

कदाचित् कथयन् असि त्वा किंचित् अस्ति ते न भयम् ॥

कदाचित् अस्ति ते विष्णुरूपस्य मुकुटम् ।

कदाचित् अस्ति ते शिवरूपस्य तव जटा ॥

अद्य असि दोलायमान भवन् उदास ।

एक-एव असि वर्तमान कैलासप्रासाद ॥

त्वां क जानाति त्व असि कीदृक् निराकार ।

त्व असि यादृश तादृश, तादृश (तादृशाय) भूयात्ते नमस्कार ॥ ७८० ॥ २८ ॥

---

29 THE REJOICING IN THE HOME OF HIMALAYA AT THE APPROACHING ARRIVAL OF ŚIVA. NĀRADA IDENTIFIES TO MĒNAKĀ THE MEMBERS OF THE PROCESSION, AS FROM A HIGH TOWER SHE WATCHES THE APPROACH. HER LAMENTATIONS ON ŚIVA, IN HIS ASCETIC FORM BEING POINTED OUT TO HER. SHE REFUSES TO BE COMFORTED. PĀRVATĪ, ON THE OTHER HAND, IS ENRAPTURED, AND CONSOLES HER MOTHER

वनय् क्याह् वा॒ति तिम् नज़दीख् यख्-वार् ।
    हरेः नारायणम् ब्ययनस् नमस्कार् ॥ ७८१ ॥
तिथय् अद् पाञ्चजन्य् नोमु शख् वोयुन् ।
    शिवः शंभुः करिय् श्रब-शब्द् लोयुन् ॥
शब्द् बूजिय् स्यठाह् खश् गैय् सारी ।
    वननि लॊगि वा॒चु शिव-नार्थञ्ज सवारी ॥
तिथय् मैनावती गय वारयाह् खश् ।
    लयौ खत थॆदु बुछुन् बंगालुकुय् पश् ॥
खसिथ् तॊथि-पठ् दॆपुन् पिल्यम् नज़र् दूर् ।
    बुछन् शिव-जी आसि कियु छुम् शयम् पूर् ॥ ७८५ ॥
थिय्यम् महाराज़ कियु राज़कमार्य ।
    कथ चा॒विथ् लगम् बह् रथ-सवार्य ॥
लगस् अथ् म्वक्त-ज़म्पानस् लगम् बह् ।
    लगम् महाराज़-सामानस लगम् बह् ॥
गुरिस् खसनस् मथर् वसनस् लगस् बह् ।
    स्वदर् म्वखस् रतिस् असनस् लगस् बह् ॥
लगम् ख्यम्खाब-ज्यामन् लगम् बह् ।
    लगस् अतलास-पैज्यामन् लगम् बह् ॥

प्रकृतवृत्तमेतत् ॥ २९ ॥

कथयिष्यामि किं नाम, प्राप्ता ते समीपस्थान युगपत्।

हरये नारायणाय (प्रधानपुरुषाय) भूयान्नाम तस्मै नमस्कार ॥ १८१ ॥

तथैव (तत्काले) तत्र पाञ्चजन्य नाम शङ्ख ध्मापितस्तेन।

शिव शम्भुरिति कृत्वा कल्याणप्रदशब्द प्रचालितस्तेन ॥

शब्द श्रुत्वा अतिशयेन प्रसन्ना सपन्ना सर्व एव।

कथयितु प्रवृत्ता प्राप्ता आशिवस्य अश्वहस्त्यारोहादय ॥

तथैव (विशेषत) सेनावर्ता सपन्ना अतिशयन प्रसन्ना।

गृहेभ्य अत्युन्नत समोच्छितस्तया (य) प्रासादस्य पटल (ऊर्ध्वभाग) ॥

आरुह्य* तस्मिन्नेव कथित (विचारित-)तया पर्यास्यति मे दृष्टि सुदूर (असकादेव)।

द्रक्ष्यामि त, आशिव स्यात् कीदृश अस्ति मे प्रेम (औत्सुक्य) पूर्णम् ॥ १८५ ॥

समागमिष्यति मे वराङ्ग कीदृक् राजकुमार्या।

(अन्या) कथा परित्यज्य उपहारीभवेय-तस्य अह सहागतरथिभ्य ॥

उपहारीभवेय तस्य अभिनव मुक्तामयमाल्यान उपहारीभवेय-तस्य अहम्।

उपहारीभवेय तस्य वरार्हसामग्रा उपहारीभवेयं तस्य अहम् ॥

अद्य-प्रति प्रासादे तस्माद्भूमौ अवतरणे उपहारीभवेय तस्य अहम्।

सुन्दरमुख शोभन स्मिते उपहारीभवेय तस्य अहम् ॥

उपहारीभवेय तस्य बहुमूल्यवस्त्रविशेषेषु उपहारीभवेय तस्य अहम्।

उपहारीभवेय तस्य बहुमूल्यवस्त्रविशेषाधरोपवस्त्रे उपहारीभवेय तस्य अहम् ॥

---

* समारोहाणि करोमि मना।

29 THE REJOICING IN THE HOME OF HIMĀLAYA AT THE APPROACHING ARRIVAL OF ŚIVA. NĀRADA IDENTIFIES TO MENAKĀ THE MEMBERS OF THE PROCESSION, AS FROM A HIGH TOWER SHE WATCHES THE APPROACH. HER LAMENTATIONS ON ŚIVA, IN HIS ASCETIC FORM BEING POINTED OUT TO HER. SHE REFUSES TO BE COMFORTED. PĀRVATĪ, ON THE OTHER HAND IS ENRAPTURED, AND CONSOLES HER MOTHER.

वनय् क्याह् वाति तिम् नशदीख् यख्-वार् ।
हरेः नारायणम् वय्नम् नमस्कार् ॥ ७८१ ॥
तियय् श्रद् पाञ्चजन्य् नोमु शख् वोयुन् ।
शिवः शंभुः करिथ् श्यव-शब्द् लोयुन् ॥
शब्द् बूजिथ् ख्यठाह् ख्वश् गेय् सारी ।
वननि लगि वाचू शिव-नार्यन् शर्वारी ॥
तियय् मैनावती गय वारयाह् ख्वश् ।
लयौं ख्वत थंद् बुकुन् बंगाखुकुय् पश् ॥
खसिथ् तथि-प्यठ् दंपुन् पिन्यम् नज़र् दूर् ।
वुछन् शिव-जी श्रासि किथु छुम् प्रयम् पूर् ॥ ७८५ ॥
यिय्यम् महाराज किथु राज़कमार्य ।
कथ चोविथ् लगस् बह् रथ-सवार्य ॥
लगम् श्रथ् मक-ज़म्पानम् लगम् बह् ।
लगम् महाराज़-सामानम लगम् बह् ॥
ग़ुरिस् खसनस् एशर् ज़ससम् लगम् बह् ।
खदर् म्वखम् रतिम् श्रसनस् लगस् बह् ॥
लगम् ख्यम्खाब-ज्यामन् लगम् बह् ।
लगस् श्रतलास-पैज्यामन् लगस् बह् ॥

प्रकृतवृत्तमेतत् ॥ २९ ॥

कथयिष्यामि किं नाम, प्राप्ता ते समीपस्थान युगपत् ।

हरये नारायणाय (प्रधानपुरुषाय) भूयान्नाम तस्मै नमस्कार ॥ ७८१ ॥

तथैव (तत्काले) तत पाञ्चजन्य नाम शङ्ख स्मापितस्तेन ।

शिव शम्भुरिति ज्ञात्वा कल्याणप्रशब्द प्रचालितस्तेन ॥

शब्द श्रुत्वा अतिशयेन प्रसन्ना सपत्न्य सर्व एव ।

कथयितु प्रवृत्ता प्राप्ता श्रीशिवस्य अन्नहस्त्यागाहाश्यः ॥

तथैव (विशेषत) मैनावती सपत्न्या अतिशयेन प्रसन्ना ।

हृदिभ्य अत्युन्नत समीचितस्तया (स) प्रासादस्य पटल (ऊर्ध्वभाग) ॥

आरुह्य* तस्मिन्नेव कथित-(विचारितं-)तया पर्यास्यति मे दृष्टि सुदूर (अस्मादेव) ।

द्रक्ष्यामि-त, श्रीशिव स्यात् कीदृश अस्ति-मे प्रेम (औत्सुक्य) पूर्णम् ॥ ७८५ ॥

समागमिष्यति-मे वरश्रेष्ठ कीदृक् राजकुमार्यो ।

(अन्या) कथा परित्यज्य उपहारीभवेयं-तस्य अह महागतरथिभ्य ॥

उपहारीभवेयं तस्य अस्मिन् मुक्तामययाप्ययान उपहारीभवेय-तस्य अहम् ।

उपहारीभवेय-तस्य वराईमासम्प्रा उपहारीभवयं-तस्य अहम् ॥

अयं-प्रति आरोहणे तस्माद्भूमौ अवतरणे उपहारीभवेय-तस्य अहम् ।

सुन्दरमुखे शोभन स्मिते उपहारीभवेय-तस्य अहम् ॥

उपहारीभवेयं तस्य बहुमूल्यवस्त्रविशेषेषु उपहारीभवेय-तस्य अहम् ।

उपहारीभवेय तस्य बहुमूल्यवस्त्रविशेषाधरोपवस्त्रे उपहारीभवेयं-तस्य अहम् ॥

* मनोराज्यानि करोति मैना ।

यियय् पाठिन् गनान् ओसुम् प्रथम वाव् ।
तिथय् नारद् मुनीश्वर् तम् निशिन् आव् ॥ ७९० ॥
गडिथ् शुलि तस् दपुन् इय् हे मुनीश्वर् ।
इमन् मञ्ज़् कुस् छुह् हावुम् शिव-शंकर् ॥
इह् वन्तम् श्याम-रूपय् कुस् छुह् ओतन् ।
स्वकटाह् दिय् हटिस् कुस् कोस्तुब मन् ॥
खसिथ् गरुडस् कुनिथ् छुय् लाल-मालय् ।
वलिथ् कुस्-ना पीतांबरकुय् दुशालय् ॥
निथ्र् पंपोश् किस् जि छुय् नीजवानय् ।
स्य शुमि संन्दु स्वख् वुछिथ् छुय् दव् चलानय् ॥
इय् मा महाराज आस्यम् खश् गछ्यम् मन् ।
गनिथ् यक् श्रम स्यठाह् पक् स्य अनन्तम् ॥ ७९५ ॥
दपुस् नारद्-जियन् लक्ष्मी-नरायन् ।
दज़य् छुय् पाञ्चजन्य् नोमु शख् वायन् ॥
मत्थु-स्वन् कुस् स्यठाह् कामान् छुह् संकठ् ।
भुगंज् लय् छ्यम् भृगुलत्ता वक्षस्-प्यठ् ॥
दज़य् शिवनाथ-मञ्ज़ स्वरन् फिरान् छुय् ।
शरन् गछि गछि चरन् तमन्दिय् स्वरन् छुय् ॥
दप्योनस् बिय हे नारद मुनीश्वर् ।
म कर जल्दी स्य सूतिन् अख् गराह् बर् ॥
इह् वन्तम् कुस् छुह् हाथ् गंदर्व-लूखय् ।
स्वखौ चोरौ परान् छुय् वीद-शूखय् ॥ ८०० ॥

येनैव प्रकारेण घनीभवन् आसीत्तथाः प्रेम भक्तिः ।

तथैव (तत्काले) नारद-मुनीश्वरः तस्य समीपे आगतः ॥ ७९० ॥

बद्धा अञ्जलिं तं-(नारदं-)प्रति कथितं-तया इदमेव हे मुनीश्वर ।

एतेषां मध्ये कः अस्ति प्रदर्शय-मे शिव-शङ्करः ॥

इदं कथय-नाम-मे श्यामरूपः कः अस्ति देदीप्यमानः ।

मुकुटं धृत्वा वैकक्षकं अस्ति-तस्य कौस्तुभ-रत्नम् ॥

आरुह्य गरुडं निपात्य अस्ति मणिमालाः ।

वसितं अस्ति-तस्य-नाम पीतरागवस्त्रस्य बहुमूल्यकम्बलपुरमम् ॥

नेत्रे पद्मपुष्पे-इव स्तो-अस्य हि अस्ति महातेजस्वी ।

मम अस्य मुखं दृष्ट्वा अस्ति दुःखं अपगच्छत् ॥

अयं स्वित् महावरः स्यान्मे प्रसन्नं संपश्यति-मे मनः ।

घनीभूता कामना अस्ति-मे अत्यन्तं प्रतीतिं मे आगय-

७९१ ॥

प्रत्युक्तं-तस्मै नारदर्षिणा लक्ष्मी-नारायणः ।

अयमेव अस्ति पाञ्चजन्यं नाम शङ्खं वादयन् ॥

शुद्धसत्त्वगुणः अस्त्यस्य अतिशयेन अपनयन् अस्ति संकटम् ।

भृगुमुनेः पादघातचिह्नं अस्ति-तस्य भृगुलतेति-नाम वक्षसि ॥

अयमेव धीशिवस्य स्मरणं अभ्यस्यन् अस्ति ।

शरणं गत्वा गत्वा चरणौ तस्यैव स्मरन् अस्ति ॥

प्रत्युक्तं-तया-तस्मै पुनः हे नारद मुनीश्वर ।

मा कुरु नैघ्र्यं मया सह एक-घटिकाकालं व्यतिक्रामस्व ॥

इदं कथय-नाम-मे कः अस्ति सहयत्वा गन्धर्वलोकान् ।

मुखैः चतुर्भिः पठन् अस्ति वेदश्रुतीः ॥ ८०० ॥

यिथय् पाठिन् गनान् श्रोसुस् प्रथम वाव् ।
तिथय् नारद् मुनीश्वर् तस् निशिन् श्राव् ॥ ७९० ॥
गण्डिथ् अलि तस् दपुन् दय् हे मुनीश्वर् ।
इमन् मञ्ज कुस् कुह् हावुम् शिव-शंकर् ॥
दह् वनतम् श्याम-रूपय् कुस् कुह् जोतन् ।
म्वकटाह् दिथ् हटिस् कुस् कौस्तुब-मन् ॥
खसिथ् गरुडस् कुनिथ् कुथ् लाल-मालय् ।
वलिथ् कुस्-ना पीतांबरकुय् दुशालय् ॥
निथर् पंपोश् छिस् जि कुथ् तौजवानय् ।
म्य श्रमि-मन्दु म्वख् वुछिथ् कुय् दव् चलानय् ॥
दय् मा महाराज श्रास्य् खश् गछ्यम् मन् ।
गनिथ् यक् छ्यम् स्वठाह् पक् म्य श्रनतम् ॥ ७९५ ॥
दपुस् नारद्-जियन् लक्ष्मी-नरायन् ।
दऊय् कुय् पाञ्चजन्य् नोमु शंख् वायन् ॥
यह-म्वन् कुस् स्वठाह् कासान् कुह् संकट् ।
मगंज् लय् छ्यम् म्यालक्ष्मा वक्षस्-पठ् ॥
दऊय् शिवनाथ-संङ्ग ख्वरन् फिरान् कुय् ।
शरन् गंछि गंछि चरन् लमन्दिय् ख्वरन् कुय् ॥
दपोनस् विय हे नारद मुनीश्वर् ।
म कर जल्दी म्य स्तुतिन् श्रख् गराह् वर् ॥
दह् वनतम् कुस् कुह् ध्यथ् गंदर्व-रूपय् ।
म्वखौ चोरौ परान् कुय् वीद-शूपय् ॥ ८०० ॥

येनैव प्रकारेण घनीभवन् आसीत्तस्याः प्रेम भक्तिः ।

तथैव (तत्काले) नारद-मुनीश्वरः तस्य समीपे आगतः ॥ ७९० ॥

बद्ध्वा अञ्जलिं तं-(नारदं-)प्रति कथितं-तया इदमेव हे मुनीश्वर ।

एतेषां मध्ये कः अस्ति प्रदर्शय-मे शिव-शङ्करः ॥

इदं कथय-नाम-मे श्यामरूप. कः अस्ति देदीप्यमानः ।

मुकुटं धृत्वा वैकत्तकं अस्ति-तस्य कौस्तुभ-रत्नम् ॥

आरुह्य गरुडं निपात्य अस्ति मणिमालाः ।

वसितं अस्ति-तस्य-नाम पीतरागवस्त्रस्य बहुमूल्यकम्बलयुग्मम् ॥

नेत्रे पद्मपुष्पे-इव स्तो-ऽस्य हि अस्ति महातेजस्वी ।

मम अस्य मुखं दृष्ट्वा अस्ति दुःखं अपगच्छत् ॥

अयं खिल् महावरः स्यान्मे प्रसन्नं संपत्स्यति-मे मनः ।

घनीभूता कामना अस्ति-मे अत्यन्तं प्रतीतिं मे आनय-नाम-मे ॥ ७९१ ॥

प्रत्युक्तं-तस्यै नारदर्षिणा लक्ष्मी-नारायणः ।

अयमेव अस्ति पाञ्चजन्यं नाम शङ्खं वादयन् ॥

शुद्धसत्त्वगुणः अस्त्यस्य अतिशयेन अपनयन् अस्ति संकटम् ।

भृगुमुनेः पादघातचिह्नं अस्ति-तस्य भृगुलत्तेति-नाम वक्षसि ॥

अयमेव श्रीशिवस्य स्मरणं अभ्यस्यन् अस्ति ।

स्मरणं गत्वा गत्वा चरणौ तस्यैव स्मरन् अस्ति ॥

प्रत्युक्तं-तया-तस्मै पुनः हे नारद मुनीश्वर ।

मा कुरु शैघ्र्यं मया सह एक-घटिकाकालं व्यतिक्रमस्व ॥

इदं कथय-नाम-मे कः अस्ति सहधृत्वा गन्धर्वलोकान् ।

मुखैः चतुर्भिः पठन् अस्ति वेदश्रुतीः ॥ ८०० ॥

कुह् मादाह् अख् दमन् मञ्ज़् कमि हाल ।
हटिस् प्रथ्-तर्फ़ गण्डिथ् सर्प माल ॥
अमंन्दु स्वख् कासवुनु दख् गालवुनु व्याद् ।
दऊय् गव् साद् किम् पपोश-द्विद्वि पाद् ॥
ग्वसोड़्वाह् नालि छुनिथ् कुय् कमि हाल ।
दथिस् निर्मल् रूपसंय् कल-माल ॥
दह् तन् जोतन् स्यठाह् छ्यस् कुस् मलिथ् सूर् ।
सफ़ेद् साफ् त निर्मल् जन् छुह् कोफूर् ॥ ८१५
अंगन् वस्माह् असरवूथाह् मलिथ् कुस् ।
गज-चम् त स्ह-मुसलाह् वलिथ् कुस् ॥
खसिथ् दृशवस् असवुनु न्यथ् लसवुनु ।
ननन्-कुम् मञ्ज़् वनन् आसिथ् बसवुनु ॥
करिथ् वन्वासंचू सन्यास-चालाह् ।
छुह् जल् सूर-मासस् तल् खाम लालाह् ॥
कुह् मस्तानाह् कुन्युकु कुस् न खयालाह् ।
स्यठाह् मादाह् विरक्ताह् वूलबालाह् ॥
इह् मारान् आमि काल बाल-बाल ।
दह् वन्तम् कयथ पाठि आमंतु कुह् साल ॥ ८२०
दप्योनस् तंमि च्य कुय् दन्-बाग्य कन् पव् ।
पयस् वांचख् दऊय् क्या गव् सदाशिव् ॥
दऊय् शिवनाथ् कुय् महाराज च्योतुय् ।
कुह् कोयं च्याञ्ज-हंन्दुय् कर्म-लोनुय् ॥

अस्ति (हि) साधु एक एतेषां मध्ये येन चरितेन (अलौकिकरूप)।

कण्ठे (यस्य) प्रतिस्थान (परित) बद्धा सर्पात्ममाला ॥

अस्य सुख अर्पनयन् दु ख विनाशयन् व्याधिम्।

अयमेव अस्ति साधु स्तो ऽस्य पद्मसदृशौ पादौ ॥

योगीन्द्र कण्ठावलम्ब पातयन् अस्ति अविनय रूपेण।

ईदृषे निर्मले रूपे ऽपि कपालमाला ॥

इय (अस्य) तनु दीप्यन्ती अतिशयेन अस्त्यस्य, अस्त्यस्य परिमलित भस्म।

शुक्ल शुद्ध निर्मल च अस्त्यय कर्पूर इव ॥ ८१९ ॥

अङ्गेषु भस्म अमरभूति परिमलित अस्त्यस्य।

गजचर्म सिंहचर्म च वसित अस्त्यस्य ॥

आरूढ वृषभ दमनशील नित्य जीवन्।

परिज्ञायते मया (अय) मध्ये वनाना ख्यात् निवसन् ॥

कृत्वा वनवासयोग्या मनोनिवृत्तिम्।

अस्ति भस्मरेणो अधस्तात् शोभन रत्न इव ॥

अस्ति आमोदमग्न कस्यापि अस्त्यस्य न स्मरणमात्रम्।

सिद्ध साधु वैरागी ऋजुस्वभाव ॥

अय प्रचारयन् ख्यात् मृतवत्सचारान् गिरौ गिरौ।

इद कथय नाम मे येन हेतुना आगत अस्ति निमन्त्रणे ॥ ८२० ॥

प्रत्युक्त तेन तस्यै तेन (नारदर्षिणा) तव अस्ति धन्यवाद भाग्य, कर्णौ समाधत्स्व।

सधान माया स्व अयमेव नाम अस्ति सदाशिव ॥

अयमेव योगिव अस्ति महावर त्वलवर्णी।

अस्ति कुमार्या तव कर्मभाग्यभूतो वर ॥

दऊय् सज्याम् कुह् आसान् कोहि कैलास् ।
  छिह् सारिय् अमि-मन्दि दासन्-हन्दिय् दास् ॥
दह् बूज़िथ् घोस् मातम् गोस् हाला ।
  वनान् क्याह् कुख् चह् दथु वतुनुय् बह् चाला ॥
दयोनस् विय नारद्-जी दह् क्याह् गोम् ।
  ग्वसोइवाह् हिहु दह् किथु महाराज यिथ् प्योम् ॥ ८२५ ॥
दह् कमि दकुनम् दथुय् महाराज़ यियिनय् ।
  ग्वसोइवाह् राजकमार्य च्य नियिनय् ॥
दकुम् कमि पोग्रसंथ् सूत्य् खार् ह्वज़िन् ।
  दकुम् कमि सूरमंय् सूत्य् नार् ह्वज़िन् ॥
दिचुन् अद बाख् लंजस् ब्वज् लूक-पामन् ।
  मलनि लंजु खाख् वालिन् च्याख् ज्यामन् ॥
दमन्-मझ़ वुछ् वनान् क्याह् व्यवहारस् ।
  सपंञ् मातम्-सरायाह् राज-दारस् ॥
समिय् ब्रह्यंज़ यिम आसय् वनवान् ।
  वुठन् ब्रंडि कडिथ् गय अथ हावान् ॥ ८३० ॥
सपंनि हैरान् सारिय् दथि हालय् ।
  लज्योव् अद वोज़नावने नस् हिमालय् ॥
म वद् कार् बदु गयख् चय् कथ् खयालम् ।
  त्रिलोकेश्वर् कुह् आमतु पान सालस् ॥
दकूय् दच्छा गयम् दोरुन् दथु लिबासाह् ।
  मंलुन् अथ् नूर-रूपम् सूर-सासाह् ॥

अयमेव सन्यासिरूप अस्ति वर्तमान कैलासपर्वते ।

सन्ति सर्व एव अस्य दासानामपि दासा ॥

इत्थं श्रुत्वा आपतितस्तस्या शोक सपन्न तस्या (च) वृत्त कठिनम् ।

कथयन् किं नाम ऋषि त्व, ईदृक् कथन अह सहिष्यामि किम् ॥

कथित तया तस्मै पुन हे-नारद इद किं सपन्न मे ।

वैराग्यज्ञान् इव अय कीदृक् वर आगत्य आपतितो मे ॥ ८२५ ॥

इद येन (द्विषता) अभीप्सित तेन मम ईदृगेव वर आगच्छतु ते ।

विरक्तसाधु राजकुमारीं तव नयतु ते ॥

अभीष्ट मे येन (द्विषता) पुष्पेष्वेव मह कण्टकजाल तिष्ठतु ।

अभीष्ट मे येन (द्विषता) भस्मनैव सह अग्निकण तिष्ठतु ॥

प्रसारित तया तत आक्रन्दन लग्नाहं अत पर लोकनिन्दापात्रताम् ।

परिमलितु प्रवृत्ता (स्वदेहे) भस्मसादि, कृतानि तया खण्डनानि वस्त्राणाम् ॥

क्षणे क्षणे पश्य सपद्यते किं वृत्त (विपर्यय) व्यवहारस्य ।

सपन्न शोकाक्रान्द-स्थ (इव) राजद्वारस्य ॥

समेता भवन्त्यतिथिस्त्रिय या आसन् गायन्त्य ।

ओष्ठेषु सकोचान् विधाय गता हसान् प्रदर्शयन्त्य ॥ ८३० ॥

(यदा) सपन्ना विमनस्का सर्व एव ईदृशेन वृत्तेन ।

प्रवृत्त तदा आश्वासयितुं ता हिमालय ॥

या कर्हिचित् सञ्चितस्य बुद्धि गता त्व स्वमेव कथा चिन्तायाम् ।

त्रिलोकेश्वर अस्ति आगत स्वय निमन्त्रणे (स्वयंवरे) ॥

ईदृशी इच्छा समुत्पाद्य, धृतो ऽनेन हृदय यथा ।

परिमलितोऽनेन अस्य ज्योतिःस्वरूपस्य भस्मरेणुकूट ॥

अमिम् छछ्य-नोविमय् छिय् लछ्य-बंदि रंग् ।
च्य डूठुय् अंकुय् रंग् दक्षू गयख् तंग् ॥
दक्षय् शंभू स्वयंभू छुम् दक्षय् रूफ् ।
दक्षय् छुय् प्रज़लावान् सतवय् दीफ् ॥
सूर्य अमि-सन्दि तीज़ुकु अख् ज़राह् छुय् ।
समंदर् सय् असंज़ू अख् क़त्-क़ुराह् छिय् ॥
दयय् पाठि तस् हिमालन् य्यलि वन्ञोनस् ।
दपुस् तमि तोर हे स्वामी व्यज़् करिव् बस् ॥
छुह् फ़रमावुनु तुहन्दु सोरुय् सर्यय-सथ् ।
म्य छुम् फेरान् दह् छम्-ना खांदर्चू कथ् ॥
दह् गछ् छय् सार्यनिय् शूबाय मानय् ।
तवय् लूकन् वुछिय् छम् मंदछानय् ॥
महाराज़स् पज़्या दारुनु वरन् दथु ।
गहस्थन् लूब-सत्यन् छुय् खरान् दथु ॥
दपिव् य्यदै लमल् दान्स् छुह् नेरान् ।
म्य वुन्-क्यन् पक् यिय्यम्-न छुम् जि फेरान् ॥
दह् गम् य्यलि बोज़नोवुन् ज्यूठु तय् क्रूठु ।
हिमालय् गव् व्यथिथ् अद लबि-कनि ब्यूठु ॥
दथय्-पाठि सारिवय् ब्यनु ब्यनु वंतुख् तस् ।
कमी तस् गयस्-न कँह् क्रूद-चूवम् ॥
खबर् देविय गय रुद्रुस्-न कँह् होश् ।
महादेवनि महोवतन् दितु तमिम् जोश् ॥

अस्य लक्ष्मी-(अनन्त) नामधेयस्य सन्ति अनन्तानि रूपाणि ।

त्वया दृष्टं त्वया एकमेव रूपं ईदृशी सपत्नी त्वं खिन्ना ॥

अयमेव कल्याणप्रभव स्वयम्भू अस्यस्य इदमेव रूपम् ।

अयमेव अस्ति विद्योतयन् मम दीपान्* ॥ ८३५ ॥

सूर्यं अस्य तेजस एक कणमात्र अस्ति ।

समुद्राः सम अस्य एक गण्डूषमात्र सन्ति ॥

इत्थ प्रकारेण तस्यै हिमालयेन यदा कथितं तेन-तस्यै ।

प्रयुक्तं तस्मै तया उत्तरं हे स्वामिन् व्रत-पर कुरुत अलम् ॥

अस्ति आख्यापन योष्माकीणं सर्वमेव सत्यमेव ।

मम (तु) अस्ति मे वैमनस्य, इय अस्ति मे नाम महोत्सवस्य कथा (अवसर) ॥

इय वेला अस्ति सर्वेषामेव शोभया सहिता (भवितव्या) ।

तेनैव लोकान् समीक्ष्य अस्मि लज्जमाना ॥

वरस्य योग्यमस्ति किं धारणीयं रूपं ईदृक् ।

गृहस्थाना सदा कामनोपेताना अस्ति अरोचक ईदृक् (विधानम्) ॥ ८४० ॥

कथयिष्यथ यदि तण्डुल धान्यात् अस्ति निर्गच्छत् ।

मम सम्प्रति (तादृङ्नियमवाक्यं) आगमिष्यति मे न, (यत) अस्ति मे हि वैमनस्यम् ॥

इत्थ शोभ यदा श्रावितस्तया स शीर्षं क्लिष्टं च ।

हिमालय गत उत्थाय तत कोष्ठान्तभागे आस्थित ॥

इत्यमेव सर्वैरेव भिन्न भिन्न कथित ते तस्यै ।

न्यूनता तस्या सपत्नी तस्या न काचित् क्रोधधाभयो ॥

विदित देव्या (पार्वत्या) सपत्न समास्थित तस्यै न किञ्चित् सारणम् ।

महादेवस्य प्रेमातिशयेन वितीर्णं तस्यै पाटवम् ॥

---

* यामप्रसिद्धा सप्तभूमिका ।

पकान्-गय माज्य निश तम् वननि लज़ू दय् ।
    चूह् क्याह् ज़ानख् कमिस् प्यव् नाव् शिव-जिय् ॥ ८४५ ॥
ज़गथ् कुनि ओमु-न तथ् मोंठ् सुय् ओमु ।
    त्रिभुवन-रूफाह् करनु द्रक्षाय-पुछ् पोम् ॥
दयिस् आकाशसुंय् वौदस् ति गव् ड्यूठु ।
    खसुनु ह्यनु सु-ति अकिस् हेरि-प्यठ् व्यूठु ॥
कुह् कस् ताकथ् महात्मा वनि अमि-सन्दु ।
    कठिनु ब्रह्मा-ज़ुवम् शोमतु कुह् यमि-सन्दु ॥
दज़य् वेरंग् कुय् श्रथ् रंगसुंय् मज़् ।
    दज़य् माह्न्-हन्दिस् सत्संगसुंय् मज़् ॥ २८ ॥

---

30 PĀRVATĪ DESCRIBES ŚIVA'S VIRTUES TO HER MOTHER.

परम-शक्ति वरवुनु परमेश्वर् है ।
    दज़य् शंकर् है त्रिभुवन-सार् ॥ ८५० ॥
ब्रह्म-रूप आसवुनु वौद-सागर् है
    विष्णुरूप दारवुनु जगि अवतार् ।
शिव-रूप रावसन् ति दिववुनु वर् है
    दज़य् शंकर् है त्रिभुवन-सार् ॥
दज़य् चूरि नित्रनाववुनु सीताय है
    दज़य् लकाय है करवुनु डाम् ।
दज़य् राम-लछ्मण श्याम-सुंदर् है
    दज़य् शंकर है त्रिभुवन-सार् ॥

आगमत् (च) मातु समीपे ता कथयितुं प्रवृत्ता इदमेव ।

त्व किं नाम जानासि कस्य आपतितं नाम शिव इति ॥ ८४५ ॥

जगत् कुत्रापि आसीत् न तस्मात् प्राक् स-स्व आसीत् ।

त्रिगुणात्मकरूप करणीय स्वेच्छार्थं आपतित-तस्य ॥

एतादृशे चिदाकाशे (स्तोतुं) वदस्व अपि सपन्न दीर्घम् ।

आरोहय ऊर्ध्वं सो-ऽपि एकस्मिन् सोपाने आश्रित ॥

अस्ति कस्य सामर्थ्यं माहात्म्य वदिष्यति अस्य ।

कठिन (दुष्कर) श्रीब्रह्मण सपन्न अस्ति यस्य (माहात्म्यानुकीर्तनम्) ॥

अयमेव नीचस्य अस्ति प्रति रपस्य मध्ये ।

अयमेव साधूनां सत्सङ्गस्य मध्ये ॥ २९ ॥

अथाच पार्वती मातर प्रति श्रीशिवस्य सद्गुणान्वर्णयति ॥३०॥

परमात्मा शक्ते वर परमेश्वर अपि (मात) ।

अयमेव शङ्कर अपि त्रिभुवनसारभूत ॥ ८५० ॥

ब्रह्मात्मना वर्तमान वेदसमुद्र अपि

विष्णुरूपेण धारयन् जगत्या अवतारम् ।

शिवरूपेण दासेभ्य अपि वितरन् वर अपि

अयमेव शङ्कर अपि त्रिभुवनसारभूत ॥

अयमेव चौर्यमिषेण नाशयन् (रावणद्वारा) सीतां अपि

अयमेव लङ्कायां अपि कुर्वन् सर्वनाशम् ।

अयमेव रामलक्ष्मणात्मा श्यामसुन्दर अपि

अयमेव शङ्कर अपि त्रिभुवनसारभूत ॥

पाञ्चुन् पांडवन्-हन्दु ईश्वर् है
    दूऊय् अरदाह् अचौहिनी गालवुनु ।
दूऊय् कृष्ण-जुव् मुरली-मनोहर् है
    दूऊय् शंकर् है त्रिभुवन-सार् ॥
मत्स्य-अवतार कुय् ज्ञान् व्यपदाववुनु
    सावर्णि-राजस् प्रलय् हाववुनु ।
कल्पांथ् अमि-सन्दु चन-माथ्र् है
    दूऊय् शंकर् है त्रिभुवन-सार् ॥
कूर्म-रूप समुद्रस् कुय् मंदनाववुनु
    चुदाह् रतन् दाववुनु सागराविय् ।
अथि ह्यथ् ल अमृथ् धन्वन्तर् है
    दूऊय् शंकर् है त्रिभुवन-सार् ॥ ८५५ ॥
पाताल वराह-रूप पृथिविय खारवुनु
    हिरण्याक्ष-दैत्यस् दूऊय् मारवुनु ।
गजेन्द्रस् म्वकलावुनु हरिहर् है
    दूऊय् शंकर् है त्रिभुवन-सार् ॥
प्रह्लाद-बच्चिस् दूऊय् पालवुनु है
    मद-माश वालवुनु हिरण्यकश्यपस् ।
नरसिंह-जी दूऊय् नर्मदेश्वर् है
    दूऊय् शंकर् है त्रिभुवन-सार् ॥
दूऊय् म्वख् करवुनु मुकीश्वर् है
    दूऊय् ध्रुव-राजुन गोपीनाथ् ।

पञ्चानां पाण्डुपुत्राणां ईश्वर अयि

अयमेव अष्टादश अक्षौहिणी विनाशयन ।

अयमेव श्रीकृष्ण मुरलीमनोहर अयि

अयमेव शङ्कर अयि त्रिभुवनसारभूत ।

मत्स्यावतारेण अस्ति ज्ञान उत्पादयन

सावर्णिमनवे प्रलय प्रदर्शयन् ।

कल्पान्तकाल अस्य क्षणमात्रकाल अयि

अयमेव शङ्कर अयि त्रिभुवनसारभूत ॥

कूर्मात्मनावतारेण समुद्र अस्ति मथयन्

चतुर्दश रत्नानि दापयन विभज्य (देवासुरभ्य) ।

हस्तेन धृत्वा च अमृत धन्वन्तरि अयि

अयमेव शङ्कर अयि त्रिभुवनसारभूत ॥ ८५५ ॥

पातालात् वराहात्मावतारेण पृथिवीं उद्धारयन्

हिरण्याक्षाख्यदैत्य अयमेव निघ्नन ।

गजेन्द्र उन्मोचयन् हरिहरात्मा अयि

अयमेव शङ्कर अयि त्रिभुवनसारभूत ॥

प्रह्लाद भक्त अयमेव पालयन् अयि

महान्धकात् (निर्मदवीर्य कुर्वन्) अवरोपयन् हिरण्यकशिपुम् ॥

नरसिंहरूपी अयमेव नर्मदेश्वर अयि

अयमेव शङ्कर अयि त्रिभुवनसारभूत ॥

अयमेव मुक्ति विश्यत मुक्तीश्वर अयि

अयमेव ध्रुवराजस्य इष्टदेवा शरण्य ।

अटल-पद् दिवुनु विश्वेश्वर् है
इड़य् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥
इड़य् वामन-जी गंगाद्र् है
बलि-राज़स् बेडु दान करवुनु ।
इड़य् पान आसवुनु कुहु खर् न अखर् है
इड़य् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥
अमिर्सय् सादन्-हंन्दु न्यथ् प्रनाम् है
भार्गव-राम् है इड़य् आसवुनु ।
क्षत्रियन् गालवुनु अथि तबृ छ्यथ् है
इड़य् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥ ८६० ॥
ब्बडु-रुफ् दारिय् न्थंद्र् चावनु है
ज्यग-निश्च थावनु रावन् पथ् ।
इड़य् दन-दिवनु दामोदर् है
इड़य् शंकर् है त्रिवुवन्-सार् ॥
कल्कि-अवतार् कुय् इड़य् दारवुनु है
अदर्मी गालवुनु तथ् कालस् ।
दर्म् बेड्रावुनु विद्याधर् है
इड़य् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ॥
इड़य् विष्णु-भगवानुस् मद्-ग्वर् है
पोश्च-कनि लोगुनस् त्रियुस् निपर् ।
राम-मंन्दु पूज़नी रामेश्वर् है
इड़य् शंकर् है त्रिवुवन-सार् ।

अचलपदः (तस्मै) वितरन् विश्वेश्वर अयि
अयमेव शङ्कर अयि त्रिभुवनसारभूत ॥
अयमेव श्रीवामन गङ्गाधर अयि
बलिदानवगर्व महान्त वशान्त कुर्वन् ।
अयमेव स्वयं वर्तमान अस्ति देवात्मा असुरात्मा च अयि
अयमेव शङ्कर अयि त्रिभुवनसारभूत ॥
अस्मा-एव साधूनां नित्यं प्रणाम अयि
भार्गवरामरूपेण अयि अयमेव वर्तमान ।
क्षत्रियान् विनाशयन् हस्ते परशुं धृत्वा अयि
अयमेव शङ्कर अयि त्रिभुवनसारभूत ॥ ८६० ॥
मुद्गावतार धृत्वा योगनिद्रां आस्थितः अयि
पश्चात् निधापयन् राक्षसान् विमुखान् ।
अयमेव धनदाता रामाऽराज्य अयि
अयमेव शङ्कर अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥
कल्क्यवतार अस्ति अयमेव धारयन् अयि
पापात्मनः विनाशयन् तस्मिन् काले ।
धर्मं विवर्धयन् विश्वापरेति अयि
अयमेव शङ्कर अयि त्रिभुवनसारभूत ॥
अयमेव विष्णोर्धर्मवत्स सद्गुण (कृष्ण) अयि
(यत) दुष्टार्थं निवहितं तृतीय नयनम् ।
तामसापि दूतापाप्य राजेश्वर अयि
अयमेव शङ्कर अयि त्रिभुवनसारभूत ॥

कालस् जालवुनु वस्आदार् छै
तवय् नाव् ध्यवुहस् कालसंहार् ।
यमराजस् अमि-संज़ु यर-थर छै
दुख्य् शंकर् छै त्रिभुवन-सार् ॥
दुख्य् अमरनाथुक् अमरेश्वर् छै
अयोध्याय द्वारकाय बिय मथुरा ।
नैपाल काशिय कश्मीर-पर् छै
दुख्य् शंकर् छै त्रिभुवन-सार् ॥ ८६५ ॥
बूगन् बूगवुन्* योगेश्वर् छै
ध्याय् ब्वद् मन् प्रान् दुख्य् आत्मा ।
दुख्य् अंदर् छै दुख्य् न्यबर् छै
दुख्य् शंकर् छै त्रिभुवन-सार् ॥
पुष्पदन्त छुप छुय् बूग मूच् दावबुन्
दुख्य् वननावबुन् महिम्न-पार् ।
दुख्य् आनंद-गन् नंदिकेश्वर् छै
दुख्य् शंकर् छै त्रिभुवन-सार् ॥
हनि-हनि मञ्ज़ दुख्य् चराचर् छै
हुप्पाम् वननावबुन् लीला ।
यापर्नो अमंज़ु हृदयुक् मंदिर् छै
दुख्य् शंकर् छै त्रिभुवन सार् ॥ ९० ॥

---

* भजनबुन् (जयहरन्) इति पाठान्तरम् ।

कालं दाहकः भस्मलिताङ्गः अयि

तेनैव नाम नियतं-तैरस्य कालसंहार-इति ।

यमराजस्यापि अस्मात् महाकम्पो-भीतिश्च अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

अयमेव अमरनाथत्वेश्च अमृतेश्वरः अयि

अयोध्यायां द्वारकायां पुनः मथुरायाम् ।

नेपालदेशे काश्यां कश्मीरदेशे अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥ ८६५ ॥

भोगानां भोगकृत योगेश्वरः अयि

चित्तरूपः बुद्धिरूपः मनोरूपः प्राणरूपः अयमेव आत्मा ।

अयमेव अन्तः अयि अयमेव बहिश्च अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

पुष्पदन्तात्मना अस्ति भोगमोक्षात्मफलं दापयन्

अयमेव वाचयन् महिम्नाख्यं-स्तोत्रम् ।

अयमेव आनन्दराशिः नन्दिकेश्वरः अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥

अंशस्य-अंशस्य मध्ये अयमेव चराचरात्मना (परिव्याप्तः) अयि

कृष्णस्य वाचयन् स्तुतीः-कीर्तीश्च ।

वासस्थानं अस्य हृदयरूपं मन्दिरं अयि

अयमेव शङ्करः अयि त्रिभुवनसारभूतः ॥ ३० ॥

---

31 MENAKĀ SCOLDS PĀRVATĪ FOR THUS SPEAKING WELL OF THE HORRIBLE BRIDEGROOM. PĀRVATĪ JUSTIFIES HERSELF. NĀRADA REPORTS THE STATE OF AFFAIRS TO ŚIVA

इथ्‌ पाठि पार्वतीय शिव-लीला ।
कनन्‌ मातायं कह्‌ छस्‌ बंडू दलीला ॥ ८६९ ॥
महात्मा तस्‌ वंनुन्‌ कोताह्‌ वनय्‌ क्याह ।
दंपुस्‌ तमि इय्‌ वनुन्‌ पज्या च्य वाह्‌ वाह्‌ ॥ ८७० ॥
मंदछ्‌ छय्‌-ना वनान्‌ छख्‌ ज़र्‌-तैशूर्‌ ।
चह्‌ छख्‌ किछू कूछ्‌ स्य-निश्‌ व्वञ्‌ दूर्‌ चल्‌ दूर्‌ ॥
अछिव्‌ वुछनय्‌ वनान्‌ छख्‌ बंडू दलीलाह्‌ ।
असंङ्गू ओंठय्‌ बन्येमंचू छख्‌ वकीलाह्‌ ॥
चपाथ्‌ तम्‌ दिचून्‌ छय्‌ वारयाह्‌ शर्म ।
यिवान्‌ कैंह्‌ छख-न अछि-तंलि छख्‌ चह्‌ नर्म ॥
सपंज़्‌ शर्मन्द गौरी इथ्‌ वुछिथ्‌ हाल्‌ ।
दह्‌ क्याह्‌ वोज्यम्‌ अमिस्‌ वंलुमंतु मुहन्‌ नाल्‌ ॥
महादेवुन्‌ महात्माह्‌ वोजि सुय्‌ प्र्‌ ।
अहंकारस्‌ बन्योमंतु आखि यम्‌ सूर्‌ ॥ ८७५ ॥
व्वलंगिय्‌ रोशि सुय्‌ मायाय जालय्‌ ।
प्रयन्‌ यस्‌ परमशिवंञ्‌ सर्प-मालय्‌ ॥
सफेदस्‌-प्यठ्‌ लगान्‌ छिय्‌ वारयाह्‌ रंग्‌ ।
सफेदी मानि सुय्‌ युस्‌ ज्ञानि सत्संग्‌ ॥
शरीरस्‌ कुय्‌ पतव्‌-लाकन्‌ वनान्‌ सूर्‌ ।
बसा प्रयि तस्‌ युस्‌ रोशि देह-निश्‌ दूर्‌ ॥

इत्थं पार्वत्युक्तिं श्रुत्वा सभर्त्सनमिव प्रतिवदति मेना ॥ ३१ ॥

इत्थं प्रकारेण पार्वत्या शिवकीर्तिस्तुतिः

कर्णयोः मातुः कृता (गोचरीकृता) अस्ति-तस्यै महती कथा (वार्त्ता) ॥ ८६९ ॥

माहात्म्यं तस्यै कथितं-तया कियत् कथयिष्यामि किं (अलौकिकम्) ।

प्रत्युक्तं-तस्यै तया (मात्रा) इदमेव कथनीयं योग्यमस्ति-किं त्वया अहो अहो ॥ ८७० ॥

लज्जा अस्ति-तव-न-किं कथयन्ती असि असमञ्जसम् ।

त्वं असि कीदृशी कन्या मत्तः अधुना दूरं गच्छ दूरम् ॥

अस्मिन्नां अदृष्टैव कथयन्ती असि महतीं वार्त्ताम् ।

अस्य (शिवस्य) पुरस्तादेव संपन्ना असि मध्यस्थरूपा ॥

चपेटिका तस्यै प्रक्षिप्ता-तया अस्ति-तव अतिशयेन लज्जा (काक्वा नेति)।

आगच्छन्ती किंचिदपि असि-न अतिविषये असि त्वं सुकुमारीव ॥

संपन्ना सुलज्जिता गौरी ईदृक्षं दृष्ट्वा वृत्तम् ।

(व्यवहारपक्ष) इयं किं-नाम श्रोष्यति-मा अस्याः आवृतं मोहेन वेष्टनम् ॥

महादेवस्य माहात्म्यं श्रोष्यति स-एव पूर्णम् ।

अहंकारस्य संपन्नं स्यात् यस्य भस्म ॥ ८७५ ॥

वसुहुर स्पृशति स-एव मायायाः जालम् ।

प्रीतिजनकाः यस्य परमशिवस्य सर्पास्थिमालाः (भवेयुः) ॥

भुजङ्गे कंकणकाः फणि-कणिकाः यस्याः ।

मोक्षं संश्रयति स-एव यः जानाति मन्मन्त्रम् ॥

शरीरस्य अस्ति व्यसनतः संभवत् भस्म ।

भस्म प्रियं-मंस्यति सदा यः स्मरति देहात् दूरं (उदासीनः) ॥

तिथ्य् नारद्-जियन् य्यलि बुछ्‌ दथुय् रंग् ।
ब्यथिथ् गव् पकनि लगु सांपंतु स्वठाह् तंग् ॥
सदाशिवस् निश् दवान् दवान् आव् ।
व्यनथ् कॅरनस् प्रवो अर्जस् म्य कन् थाव् ॥
छ्यह् य्यस् लह्य आसवंज़् मैनावती छ्श् ।
वुछिथ् मय् मुर्ख-ब्वज़्-किनि गय नाश् ॥
दछान् आसू महाराजाह् ज्यान् यिय्यम् ना ।
वरिथ् सुय् राजकुमार्य नियम् ना ॥
कुनिथ् छिव लंहि तुह्ज़ू माया छ्यह् प्रजा ।
दुयौ तंसि बासि यस् आसि लूक-लज्जा ॥
मदछ् यंसि चांवू तंमिय् प्रांवू गथ् बेशख् ।
च़ह् मंदछख् कस् छुख् सर्वव्यापख् ॥ २१ ॥

---

32 NĀRADA PRAISES ŚIVA, AND ASKS HIM TO ABANDON HIS HORRIBLE FORM

लज्जाय-रंछ्ति प्रजाय ।
अनुग्रह् कुह् च्योनु ज्याय-ज्याय ॥
कुस् छुय् दयुसु कस् मंदछख्,
निर्मल-रूप-किनि छुय्-न शख् ।
म्वन् च्यांनि न गंज़्रन आय
अनुग्रह् कुह् च्योनु ज्याय-ज्याय ॥
बालक-अवस्था छ्यय् च्यय् न्यथ्
छुय् बूल-बालय् नाव् थ्य मय् ।

तथैव नारदर्षिणा यदा दृष्टं ईदृक् चरितम् ।

उत्थाय गत चलितुं प्रवृत्त सपद्म ग्रत्यन्त बद्ध इव-क्रुद्ध ॥

सदाशिवस्य समीपे धावन् धावित्वा श्राजगाम ।

विज्ञप्ति कृता येन तस्मै हे प्रभो विज्ञप्ति मम कर्णौ निधत्स्व ॥ ८८० ॥

श्रस्ति या युष्माक वर्तमाना मेनावतो ग्रघू ।

दृष्ट्वा चैव मूढमुद्रा सपन्ना श्रप्रसन्ना ॥

इच्छन्ती श्रासीत् मदावर रुचिर श्रागच्छतु मे नाम ।

कृत्वा स एव राजकुमारी नयतु मे नाम ॥

एकरूपा स्थ यूय भवता मायाविवर्त श्रस्ति प्रज्ञात्मभूतसर्ग ।

द्वैत तस्यैव भाषिष्यते यस्य स्यात् लौकिकी लज्जा ॥

लोकलज्जा येन परित्यक्ता तेनैव प्राप्ता गति नि सदेहम् ।

त्व लज्जितो भविष्यसि कस्मात्, श्रसि (यत) सर्वव्यापक ॥ ३१ ॥

नारदस्तुतिस्त्त श्रीशिवं प्रति ॥ ३२ ॥

हे-लज्जया विहीन प्रजाया ।

श्रनुग्रह श्रस्ति तव प्रतिष्ठानम् ॥ ८८१ ॥

क श्रस्ति ते द्वितीय कस्मात् लज्जिष्यसे

निर्मलेन-रूपेण श्रस्ति ते-न सशय ।

गुणा त्वदीया नहि सकलन (सर्वत्र) श्रागता

श्रनुग्रह श्रस्ति तव प्रतिष्ठानम् ॥

बालकक्रीडायाम्या श्रस्ति स तवैव नियम्

श्रस्ति ते यूनयावति (सदार्थव्यापेतार्थक) नाम तव सत्यम् ।

जै-जै कुय् दकि दयाय
    अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥
निर्लूब मुह् कुय् गोलुमंतुय्
    आश्चर्य काम् कुय् ज़ोलुमंतुय् ।
आंसिथ् दयु तौज़् उमाय
    अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥
विरक्त वंस्त्र् छिय्-न नालि
    फेरान् चय् कुख् बालि-बालि ।
कुस् ज़ानि कुख् चह् कय् ग्राय
    अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥
न्यथर्ननि अमरनाथ् चह् कूख्
    वंस्त्र् चांवि तंमि यंमि लंबुख् ।
नालमंति करि प्रतिमाय
    अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥ ८९० ॥
परमशक्ति-संस्ति बूलबाल
    नालि छय् कुंग्मच् कल-माल ।
मस्तान मेपर्वाय
    अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥
म्वकट-कनि छय् स्य जटा
    नाव् प्यय् संकट-कटा ।
जटा-म्वकट-गंगाय
    अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥

जयजयकारः अस्ति-से ईदृश्याः दयायाः

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

हे-निर्लोभ मोहः अस्ति-त्वया विभाजितः

आश्चर्यं कामः अस्ति-त्वया दग्धः ।

भूत्वा ईदृक् तेजः उमायाः

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

हे-विरक्त वस्त्राणि सन्ति-ते-न वसितानि

संचरन् त्वमेव असि प्रतिपर्वतग्रामप्रवेशेषु

कः जानाति असि त्वं कस्मिन् स्थाने

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

हे-नग्नमूर्ते अमरनाथः त्वं असि

वस्त्राणि त्यक्तानि तेन येन लब्धस्त्वम् ।

आलिङ्गनानि करिष्यति प्रतिमायाः (तव तव)

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥ ८९० ॥

हे-परमभक्तरूपेत महार्णवस्वभाव

वैकत्तकरूपेण सन्ति-त्वया धृताः मुण्डमालाः ।

आनन्दमय निर्भय

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

मुकुटस्थाने अस्ति-ते तव जटा

मास पतितं-ते संकटवर्तेति ।

जटामुकुटस्थायाः-गङ्गायाः

अनुग्रहः अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

नव् निदान् छिय् दन-पूर्
आथ़र् तिह् चोविथ् मंलुथ् स्वर् ।
वंलुनख् न मुह-मायाय
अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥

व़्यबम् खमिथ् बसाह् मंलुथ्
हस्ति-चम् त मुह-मुमल वंलुथ् ।
खग् ग्वंयु च्य़ द्य् दच्छाय
अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥

महाराज़ आयोख् बनिथ्
कस् कोर्य कुस् ह्यकि वनिथ् ।
मैना च्य़ वुछने द्राय
अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥ ८८५ ॥

डीगिथ् च्य़ गय चूवस् अंदर्
हावतस् तिथुय् रूफाह् सुंदर् ।
यिथ् लगिछिय् पंतु-छाय
अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥

हंसनाद-प्यठ माहाय
रोज् चाव् हंसनु भाय ।
ह्यंसा म्य छम् हंमाय
अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥

रूप्यम् तिथ् दित दर्शनुय्
यिथ् पामिहेव् चिवुवन् कुनुय् ।

नव ब्रह्माद्यो-निधय सन्ति ते धनेन-पूर्णा

आश्चर्यं तत् त्यक्त्वा परिमलित त्वया भस्म ।

आवृतस्तया-त्व नैव मोहमायया

अनुग्रह अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

(अधुना च) वृषभ आरुह्य भस्म परिमलित त्वया

हस्तिचर्म सिंहचर्म च वसित-त्वया ।

रोचक मपन्न ते तव इदमेव इच्छया

अनुग्रह अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

महावर आगतस्त्व भूत्वा

कस्या कन्याया (एतद्) क पर्याप्स्यति कथयितुम् ।

मेनका त्वा दृष्ट्वा निर्गता

अनुग्रह अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥ ८९५ ॥

दृष्ट्वा त्वां गता लोभस्य मध्ये

प्रदर्शय नाम तस्यै तादृश रूपं मचिरम् ।

यथा उपहारीभवेत्सा तव पादाब्जाभ्याम्

अनुग्रह अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

एकनाडस्थानात् महाय

सिद्ध प्रक्षिप (अस्मासु) राजहंसस्य छाया (राजत्वनिमित्तभूताम्)

हिमा (तृष्णा) मम अस्ति मे समीपस्थास्त्रा

अनुग्रह अस्ति तव प्रतिस्थानम् ॥

कृपया (अन्यकर्तुं) तादृक् देहि नाम दर्शनम्

यथा भासिष्यसे-सर्वा त्रिभुवन एकरूपमय ।

त्राविहे लूक-लज्जाय
    अनुग्रह् कुह् च्योन् ज्याय-ज्याय ॥ ३१ ॥

---

33 ŚIVA TAKES A BEAUTIFUL AND ADORNED FORM MĒNAKĀ'S WONDER

इह् लीला बूज़िथ्य ख्रश् गव् महेश्वर् ।
    अमान् अमान् दप्योन् तस् हे मुनीश्वर् ॥ ८९९ ॥
कुह् सोहय् वनुनु च्योनुय् म्य मञ्जूर् ।
    बराबर् न-त म्यय् निश् श्वक्त तय् सूर् ॥ ९०० ॥
समदृष्टी वनय् क्याह् छय् म्य कथ् हिशू ।
    हिकय् कुय् बुजं तय् कयम्खाव् म्यय् निश् ॥
श्रनन्-वनन् नज़र् नारद्-जियन् चावू ।
    महादेवन् महामाया पनञ् हावू ॥
ह माया यथ् दपान् विश्वरूप-दर्शन् ।
    सुह् दर्शन् यथ् वनन् अमृत वर्शन् ॥
करोर् सूर्यन् इन्दुय् तीजाह् बनोवुन् ।
    परंब्रह्मन् पनुनु प्रकाश् होवुन् ॥
परमशिवन् पनुनु प्रचड् चोवुन् ।
    करोर् सूर्य तीज् यस् ज्याह् मिलनोवुन् ॥ ९०५ ॥
थविव् त्विहि बोजवन्यव् वार ध्यानय् ।
    करिव् बद् च्यथ् थविथ् मथ् कुस् वनानय् ॥
कुनुय् सूर्य वुछुनु छुव न बमानय् ।
    निथर् तथ् दर्शनस् छिव न दरानय् ॥

(यथा) अत्यद्भुत लौकिकीं लज्जाम्
अनुग्रह अस्ति तव प्रतिष्ठानम् ॥ ३२ ॥

शिवस्य सच्छोभिमालङ्कारादिवेषोद्भव वृत्तं प्रकाश्यते ॥ ३ ३ ॥

एतां स्तुतिं श्रुत्वा प्रसन्न प्रसन्न महेश्वर ।
हसित्वा हसित्वा अकथयत् त (नारदर्षिं) हे मुनीश्वर ॥ ८९९ ॥
अस्ति (हि) सर्वमेव कथन तव मम अङ्गीकृतम् ।
समान अन्यथा सर्वेव समीपे मुक्ता भस्म च ॥ ९०० ॥
मम दर्शन कथयिष्यामि किं अस्ति मम कस्य समानम् ।
सदृशमेव अस्ति भूर्जं बहुमूल्यवस्त्राभिषण मम समीप ॥
कथानुसार दृष्टि नारदर्षिणा प्रदत्ता ।
महादेवेन महामाया स्वकीया प्रदर्शिता ॥
सा माया यां प्रवदन्ति विश्वप्रदर्शनमिति ।
तत् दर्शन यत् कथयन्ति अमृतवर्षणमिति ॥
कोटिमध्याकानां भूपानां सन्त सञ्चालित तेन ।
परब्रह्मणा स्वकीय प्रकाश प्रदर्शितस्तेन ॥
परमशिवन स्वकीय सौन्दर्यतेज आविष्कृत-तान ।
कोटिसूर्यतेज (इव) युगपत् मयाऽक्षित तेन ॥ ९०१ ॥
महारुद्र पृष्ठ, हे प्रासाद, गुप्त ध्यानेन ।
कृपया बुद्धिम्, चित्त निरुद्धं, मम दर्शित कथयम् ॥
एकमेव सूर्यं दृष्टुं शक्तिम् न प्रभाव ।
सर्वे तस्मिन् दर्शन स्थान न स्थितोऽभवत् ॥

कोटिसंख्या यत्र स्यात् तत्र कीदृक् स्यात् प्रकाश ।

दृष्टुं क शक्नुयात्, कस्य स्यात् तादृक् प्रकाश ॥

अह कि वदिष्यामि तत महावर सपन्न कीदृक् ।

तादृशस्य परिवारस्य यादृक् योग्यमासीत् तादृक् ॥

चञ्चलीभवन्ती अस्ति मे बुद्धि , कथयिष्यामि कि मञ्जिष्ठारागस्य विधानार्थे ।

दिग्राग (य सूर्योदयास्तसमये उत्पद्यते) आगत निविष्ट तस्य तत्र पादयो तले ॥ ९१० ॥

दृष्ट्वा नारदर्षिणा कृतस्तेन तस्मै नमस्कार ।

(अवश्य त) त्व कर्ता सर्वस्येव असि, हे निराकार ॥

एक एव आसी मनसि यदा उद्गत ते तव एकदा ।

सदृश कथयेय, दद्या च दीर्घ विस्तारम् ॥

कथानुसार दृ[illegible]मात्रकाले सर्व सघार ।

महादेवेन[illegible] त्वया उत्पन्नस्त्वया, कि च आश्चर्य अस्ति ईदृक (वर्तमान) कार्यम् ॥

सा माया या प्र[illegible]कारणानि प्रणताकारेण ।

तद् दर्शन परमात्मा तन्मध्यभागे स्वच्छन्द ॥

[illegible]प्रत्याकान[illegible]र त्व असि, अस्ति ते भक्तिभावस्य प्रीति ।

[illegible]त्र सर्वत्र जयकार , त भूयात्ते जयकार , ते भूयात्ते ॥ ९१५ ॥

[illegible] न [illegible] विचारसि अस्ति मे पुन इयमत्र, च मृत्युत्य ।

[illegible]कपितृणा तादृशी दृष्टि वितर यथा पश्येयुस्त्वाम् ॥

समारुद्ध पू[illegible] रा राग प्रवृत्त तत मनाग्नि ।

कुरुत [illegible]ष्यामि किमत् प्रचण्ड तेन पर्वत व्यापत ॥

एकमेव [illegible] मेनायता सपन्ना विदितवृत्ता ।

दृष्टि प्रसार्य दृष्टवपा शम्भु जगाधर (य पूर्वदृष्ट) ॥

बन्योमंतु राज-ब्रचाह् तौजवानाह् ।
बरिथ् तमन्दिय् तौज़-सूत्य् आमंतु ज्यहानाह् ॥
सुह् महाराजाह् सुह् माजाह् राज-च्यालाह् ।
कुह् कम् ताकथ् तम्युकु करि अख् खयालाह् ॥ ८२० ॥
सुह् जंपानाह् सुह् मामानाह् विमानाह् ।
कुह् कम् ताकथ् तम्युकु वनि अख् निशानाह् ॥
महाराजम् वुछिथ् दयु तौजुकुय् म्वख् ।
चंलुम् दुख् तम् बन्योम् परमात्मुकुय् सुख् ॥
वननि लंजू क्याह् मनंकि तमन्ना म्य द्रायि ।
दह् छ्वा पंजु किन वुछान् छ्यम् स्वप्न-माया ॥
वनन् वनन् दयथ्-पाठि गय हर्शम् ।
यछिदि सारि किंदरि बौठिम् म्य वर्शम् ॥
च्य व्वन् हर्शेश्वरो हर्शस् ब्रह् कंल्पयम् ।
च्य आनंदेश्वरो आनंद ब्रह् वंल्पयम् ॥ ८२५ ॥ ३३ ॥

---

34 MĒNAKĀ, SEEING ŚIVA IN A FORM OF UNEARTHLY BEAUTY, PRAISES HIM

म्य गम् कोसुथ् दिगंबरय् ।
पंपोश-पूजा करयो ॥ ८२६ ॥
प्रथमय् च्यानि द्रायम् ब्रह् गरय्
करहा हर्शेश्वरकु दर्शन् ।
आमाह् कंहम् कुरचेच-मरय्
पंपोश-पूजा करयो ॥

(स एव) सपन्न राजपुत्र अतितेजस्वी ।

पूर्णता तस्यैव तेजसा समागत जगत् ॥

(वमुत्पन्न) स (तादृक्) महावर तत् अलङ्कारजाल राजयोग्यवेषादिकम् ।

अस्ति कस्य सामर्थ्य तस्य करिष्यति (प) केवल स्मरणमात्रम् ॥ ९२० ॥

तत् याप्ययान त सामग्रीसमुदाय विमान (च) ।

अस्ति कस्य सामर्थ्य तस्य कथयिष्यति (वर्णनेन) एक चिह्नमात्रम् ॥

महावरस्य अवलोक्य ईदृश तेजस्वि सुखम् ।

अपगत तस्या दु ख, तस्या (मेनकाया) उद्भूत तस्या परमात्मन सुखम् ॥

कथयितु प्रवृत्ता कि नाम मनस आत्मक्लेशा मम अपगता ।

इद अस्ति कि सत्य किवा पश्यन्ती अस्मि स्वप्नमायायाम् ॥

कथयित्वा कथयित्वा इत्यमेव सगता सा हर्षम् ।

(व्यवारयच्च) ग्रहा सर्वे (सूर्यान्य) योन्द्रस्थानेषु स्थिता मे मे वर्षचक्रे (ज्योतिषप्रसिद्धे) ॥

त्वया अधुना हे हर्षेश्वर हर्षं अह आपादिता त्वयाहम् ।

त्वया हे आनन्दघर आनन्दन अह पूर्णीकृता त्वयाहम् ॥ ९५२ ॥ ३३ ॥

अनुत्तररूपसौन्दर्यं श्रीशिवस्य दृष्ट्वा मेनका स्तौति ॥ १४ ॥

मम शोक अपनीतस्त्वया हे दिगम्बर ।

पद्मै पूजा कुर्यां त ॥ ९२६ ॥

प्रेम्णा तव निर्गताह अह गृहात्

कुर्यां नाम हर्षेश्वरस्य दर्शनम् ।

स्नानमात्र कृत मया कुरुक्षेत्रसरसि

पद्म पूजां कुर्यां ते ॥

प्रथमच पृथिविय परात्परय्
ज्यवान् ज्यवन छुह् वावुक् ब्योम् ।
जीवरि ज्ञन्म-पाफ् ज्ञलिथ् हरय्
पंपोश-पूजा करयो ॥
जीवरि-नाग-जल जगदीश्वरय्
श्रथ् वाव-व्यालिम् बन्योव् मग् ।
परमार्थ-रस् प्योस् परमेश्वरय्
पपोश-पूजा करयो ॥
गलुम छुस् श्रकि चनमातरय्
चलुन् खनमुह् वातिथ् मुह् ।
भुवनेश्वरिय तालुम् बजसरय्
पंपोश पूजा करयो ॥ ८३० ॥
श्रनंत श्रकाल हे श्रमरय्
यम्हेरि खमान् बन्योम ग्रम् दम् ।
यमकिंकर् गालियम् शकरय्
पपोश-पूजा करयो ॥
कामकि क्रूदकि भखास्वरय्
श्रखर् प्रखच् कंरुनय् सूर् ।
हरशम् बह् कंरूयस् हर्गीश्वरय्
पपोश-पूजा करयो ॥
हे शिव केशव श्वकि श्रद्वरय्
दय श्राकार छुख् श्रदय-रूफ् ।

प्रेमात्मिकायाः पृथिव्याः हे-परात्पर

उत्पद्यमानं कृपयनाख्यक्षेत्रे अस्ति भावरूपं बीजम् ।

ज्योतिम्-आख्ये क्षेत्रे जन्मार्जितपापानि दग्ध्वा त्यक्ष्यामि

पद्मैः-पूजा कुर्यां-ते ॥

ज्योतिम्-सेचनागतजलेन हे जगदीश्वर

अस्य भावात्मबीजस्य संपन्नः सेकः ।

(यत्र) परमार्थवर्षः आपतितः हे-परमेश्वर

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥

विनष्टो-मे लोभः एतेन क्षणमात्रकालेन

नष्टो मे रत्नमुद्राख्य-क्षेत्रं प्राप्य मोहः ।

(तत्र) भुवनेश्वरीदेव्या-प्रतिष्ठितया (स्वकन्यया च) तारितोऽहं भवसरसः

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥ ९३० ॥

हे-अन्तररहित कालरहित हे अमृतमूर्ते

यमुष्वेर-नाम्नि-गिरौ आरोहण्याः संपन्नो-मे श्रमः दमः ।

यमकिङ्करा नाशितास्त्वया मे हे-शंकर

पद्मैः-पूजां कुर्यां ते ॥

(स्वप्रकृतिं निर्दलि) कामात्मनः क्रोधात्मनः भस्मासुरस्य

आसुर्यां प्रकृत्या कृत-सदा-तत्र भस्म ।

दर्पं अहं आपादिता-त्वयाऽहं हे-दर्पेश्वर

पद्मैः-पूजां कुर्यां-ते ॥

(तत्र) हे शिवात्मन् केशवात्मन् गुहाया मध्ये

दृश्येन आकारेण अपि (वस्तुत) अद्वैतरूप ।

रामेश्वर त श्यामसुंदरय्
 पंपोश-पूज़ा करयो ॥
संकट-कटा च्य् जटाद्रय्
 नाव् प्यॖ्य् म्य कोसुय् सोरुॖ् संकठ् ।
वर् लबुॖ् म्य च्यय्-निश् हरे-हरय्
 पंपोश-पूज़ा करयो ॥
हे अमरय् हे अज़रय्
 वुछिथ् च्य् ज़रय् हृदुम-न होश् ।
च़राच़रय् कुख् आच़रय्
 पंपोश-पूजा करयो ॥ ९३५ ॥
तिछ़ अछ्य म्य दितम् विश्वेश्वरय्
 वुछ़्याय् छ़ोर-सूर्युंकु नीज् ।
न-त अय् तीजस्-निश कति दरय्
 पंपोश-पूज़ा करयो ॥
नीज् दीयुॖ् वनोवुय् बम्भादरय्
 बय्यनय् च्य् दयस् जै-जै-कार् ।
वाच़ुॖ्स् पयम् गयम् व्यसरय्
 पंपोश-पूजा करयो ॥
छ़्यास् दिह् वक्री म्यक्रीश्वरय्
 गदादरय् सदाह् बोज् ।
आनंद् दिह् आनंदेश्वरय्
 पंपोश-पूज़ा करयो ॥ ३४ ॥

रामेश्वरः श्यामसुन्दरश्च

पद्मो:-पूजां कुर्यां-से ॥

संकट-हर्ता तव हे-जटाधर

(तदेव) नाम प्रविष्टं-ते मम अपकृतस्त्वया सर्वः संकटः।

वरः लब्धः मया त्वत्त-एव हे-हरे-हर

पद्मोः-पूजां कुर्यां-से ॥

हे अमर हे अजर

अवलोक्य त्वां अल्पशा-ऽपि स्थिता-मम-न चेतना।

चराचरात्मरूपेण अपि आश्चर्यरूपः

पद्मोः-पूजां कुर्यां-से ॥ ९३५ ॥

तादृशे नेत्रे मह्यं देहि-नाम-मे हे-विश्वेश्वर

पश्येयं-से कोटिसूर्याणां तेजः।

अन्यथा अस्मात् तेजसः कुत्र स्थास्यामि

पद्मोः-पूजां कुर्यां-से ॥

तेजः ईदृक् समुद्भावितं-त्वया हे-भस्मपरिमलिताङ्ग

भूयात्ते तव ईश्वरस्य सयजयकारः।

मामाहं स्मृतिं गताहं (च) विस्मृतिं (निश्चेष्टताम्)

पद्मोः-पूजां कुर्यां-से ॥

(ग्रन्थकर्तुः) कृपायाः देहि भक्तिं हे-मुक्तीश्वर

गदाधरात्मविष्णुमूर्ते त्रिपुरमिश्रकं शृणु।

आनन्दं देहि हे-आनन्देश्वर

पद्मोः-पूजां कुर्यां-से ॥ ३८ ॥

---

35 MĒNAKĀ'S SATISFACTION.

स्यठाह् ख्यमि मांपंनुम् मन् साविदानंय् ।
वननि लगू छम् कर्मारौ वाग्यवानंय् ॥ ९३९ ॥
नमस्कार् आग्यनम् छुम् कर्मलोनुय् ।
स्यठाह् रूपिठ् न खंदर् नुंदबोनुय् । ९४० ॥
अनानन्-कुन् दंयुन् दय् छै मयंतु नंतु ।
खंदर् वोलिय छ्यियितोम् लंछि वनवुन् ॥ ३५ ॥

---

36 MĒNAKĀ CALLS UPON THE BRIDESMAIDS TO SING IN HONOUR OF ŚIVA

मंमिवे विगिऴव् वनवुन् ज़ोनु छै ।
महाराज़ सोनु छै त्रिबुवन-सार् ॥ ९४१ ॥
बुऴ् श्रोसु बुडु तय् बुऴ् बन्योव् बालय्
सोनु छै मालय् कमि हाल आव् ।
नयन्-छंन्दु नवु छै प्रान्यन्-छंन्दु प्रोनु छै
महाराज सोनु छै त्रिबुवन-सार् ॥
स्यठाह् तीज़वान् छै शूबाय-मान् छै
गर् सोनु पान भगवान् छै प्राव् ।
ज़ोनु छै जुवान् छै मोनु छै सोनु छै
महाराज सोनु छै त्रिबुवन-सार् ॥
संकट-गटि-मञ्ज़ अनवुनु गाश् छै
यववुनु आश् छै आमि-रत्यन् ।

अनुत्तरशोभाशालिरूपमवलोक्य मेनाया यदुक्तं तद्वर्णयति ॥ ३५ ॥

अतिशयेन यदा सपन्नं तस्या मन सानन्दम् ।

वस्तु प्रवृत्ता अस्ति मे कुमारी महाभाग्यवती ॥ ९३९ ॥

नमस्कार भूयात्तस्मै (यत) अस्ति तस्या सत्कर्मभाग्य (भर्ता)

अतिशयेन रूपवान् सुन्दरश्च मनोहर एव ॥ ९४० ॥

जना स्त्रिय प्रति अकथयत् ईश्वर अपि सपन्न प्रत्यक्ष ।

सुन्दररूपया याया आरभध्वमस्यार्थे यूय उत्सवगीतिम् ॥ ३५ ॥

मेनाया अन्यस्त्र्याह्वानपूर्वं गानं वरं प्रति कटाक्षीकृत्य ॥ ३६ ॥

समानेता भवत हे स्त्रियस्त्रिय गान ज्ञात (अस्माभिरुचित) अपि ।

(यत) महावर अस्मत्सम्बन्धी अपि त्रिभुवनसारभूतो (अस्ति) ॥ ९४१ ॥

अधुनैव आसीत् स्थविर ननु अधुनैव सपन्न बालकरूप

अस्मद्दृष्टि अपि निमन्त्रयन येन (अलौकिकेन) वृत्तेन आगत ।

नवीनाना नवीन अपि पुरातनानां पुरातन अपि

महावर अस्मत्सम्बन्धी अपि त्रिभुवनसारभूता अस्ति ॥

अतिशयेन तेजस्वी अपि शोभावान् (च) अपि

दृष्टे अस्माक स्वय भगवान् अपि प्रविष्ट ।

ज्ञात (धाय) अपि लोकात्मभूत अपि समस्त अपि (च) अस्माक अपि

महावर अस्मत्सम्बन्धी अपि त्रिभुवनसारभूतो अस्ति ॥

सकलात्मनस्त्वामिख्यात् सत्यान्यत् प्रकाश अपि

निधापयन् आशा अपि निराशानाम् ।

साज़ कमारिय-हन्दु कर्म-लोनु है
महाराज सोनु है त्रिवुवन-सार् ॥ ८ ४ ५ ॥
जोतन् तनि-सूंत्य् मन् निववुनु है
स्वख् दिववुनु है स्वख् हाविथ् ।
कृष्णस् हृदयस् मञ्ज़् बासवुनु है
महाराज़ सोनु है त्रिवुवन-सार ॥ २ ६ ॥

---

37. THE BRIDESMAIDS SING PRAISES OF VIṢṆU, WHO LEADS THE PROCESSION

नंद्लाल् आव् गिंदने राम् ।
आर करिवे आरय् ॥ ८ ४ ७ ॥
आरवल् दंज़् लोल-नारय्
आर-रस्ति कर् वन्वास् ।
आर-कूंच फोल् आर-आरय्
आर करिवे आरय् ॥
देह-द्वारकाय मञ्ज़् वारय्
वुछितोन् खेलवुनु रास्
दार्य सुचरिथ् नवद्वारय्
आर करिवे आरय् ॥
हरम्वख तय् हरद्वारय्
वनि-कडितोन् सन्याम् ।
सूंत्य् ज्ञान सव्यचारय्
आर करिवे आरय् ॥ ८ ५० ॥

अस्माक कुमार्या सुकर्मभाग्यभूतो भर्ता अयि

महाउर अस्मत्सवन्धी अयि त्रिभुवनसारभूतो ऽस्ति ॥ ९४५ ॥

देदीप्यमान मूर्त्या मन हरन् (अस्ति) अयि

सुख ददत् अयि सुख प्रदर्श्य ।

कृष्णस्य (अन्यकृत्) हृदयस्य मध्ये भासमानो (ऽस्ति) अयि

महाउर अस्मत्सवन्धी अयि त्रिभुवनसारभूतो ऽस्ति ॥

महागतमभ्याग्य श्रीविष्णु स्तुतिभिर्गायन्ति जन्यस्त्रिय ॥ ३७ ॥

नन्द नन्दन आगत क्रीडितं रासलीलाम् ।

त्वया कुरुत भो मण्डलीविशेषम् ॥ ९४७ ॥

पुष्पविपधवाटिका त्वधा हार्दोत्मसतापेन

निष्कर्षेन कृत वनवास ।

त्वया आर्द्रीभूता सचारगता जलाटवीषु

त्वया कुरुत भो मण्डलीम् ॥

देहात्मिकाया द्वारकाया मध्ये सुष्ठु

पश्यत नाम त (दृश्यता म) क्रीडनशील रासलीलायाम् ।

पञ्चद्वाराणि उद्घाटन नवद्वारात्मिकानि

त्वया कुरुत भो मण्डलीम् ॥

(प्रतिमुख) हरमुखाख्ये गिरिछिन्ने पुन हरद्वाराख्ये-श्रीगङ्गातीर्थे

उपलभ्यतां स मन्यासो ।

यमुना स्नानेन सहितारेण्य

त्वया कुरुत भो मण्डलीम् ॥ ९५० ॥

लारि क्याह् दमि संसारय्
    सासन् ति क॑रिवे साम् ।
अख् दय-नाव् तारि तारय्
    आर क॑रिवे आरय् ॥
हार-पर्बत दर्बारय्
    लछ्य-ब॑दि सास-ब॑दि सास्
निॖयिवे दय-दन-द्वार॑य्
    आर क॑रिवे आरय् ॥
ब॑निवे यिय् गुपकार॑य्
    शङ्कर-मङ्ग़ वन्वाम् ।
ग्य॑विवे शंकराचारय्
    आर क॑रिवे आरय् ॥
क॑रिवे खंदरीनारय्
    रुव्-करनुकु अव्यास् ।
श्याम-सुंदर् बोज़ि वारय्
    आर क॑रिवे आरय् ॥
कृष्ण-जुव् चाव् सानि दारय्
    स॑त्य् ह्यथ् दरम्वखवास् ।
स॑र्य-चंद्रम प्रकारय्
    आर क॑रिवे आरय् ॥ ९५५ ॥

अनुयास्यति किं वस्तु (सारात्मना) असमात् संसारात्

सहस्रश सख्याकानि द्रव्याणि अपि कुरुत-भो भस्म ।

एक ईश्वरनाम तारयिष्यति पारं (भवसर-पारम्)

दयया कुरुत भो मण्डलीम् ॥

आरिकागिरिस्थात् महाधिकारिणात्

लक्षसख्याकानि सहस्रश सहस्रम् ।

स्वीकुरुत भो ऐश्वर्यात्मधनद्रव्याण्येव

दयया कुरुत भो मण्डलीम् ॥

भवत भो आगत्य गुपकाराख्ये गोपाद्रिप्रदेशे

नगरमध्यात् वनवासिताम् ।

गायत भो शङ्कराचाराख्यगिरिस्थज्येष्ठेश्वरमन्दिरे

दयया कुरुत भो मण्डलीम् ॥

कुरुत-भो स्वन्दरिमाराख्ये स्थान*

सम्मुख पङ्क्तिद्वयविधानेन† अभ्यासम् ।

(येन) श्यामसुन्दर श्रोष्यति सुष्ठु

दयया कुरुत भो मण्डलीम् ॥

(अथ) कृष्णचन्द्र प्रविष्ट अस्माक द्वारे

सह धृत्वा हरमुखवास्तव्य महादेवम् ।

सूर्याचन्द्रमसौ प्रकारेण (स्त इमौ)

दयया कुरुत भो मण्डलीम् ॥ ९५५ ॥

---

* विष्णुपादनिकट ॥

† पुर पश्चाद्गतिनिर्देशपूर्वक स्त्रीणा गानविशेष ॥

क्षप्याम् सूंत्य् त्वकच्यारय्
क्षप्या-ज़ुव् करि अथवास् ।
गिंदर्निकि किछ् दछ् तारय्
आर करिवे आरय् ॥ ३७ ॥

---

38 THE WOMEN ASSEMBLE TO WATCH THE BRIDEGROOM

दछ् बूजिथ् चयलूकच चिय आय ।
महाराजस् बुछनि कमि खोल द्राय ॥ ९५७ ॥
नज़र् दार्यौ बरौ-किनि याज़् चावूख् ।
महादेवज़् सवारौ पर्ज़नावूख् ॥
निथर् दितिनख् लिथिय् यिथु बोजन आख् ।
स्ंदर् वानिय वज़ेहम् वनवन्-वाख् ॥
ह्यंतुख् जन् वैकुण्ठ् मंडुल् बनावुनु ।
समिथ् चिय-बाव ह्यंतुहस् वननावुनु ॥ ९६० ॥ ३८ ॥

---

39 THEY SING THE WEDDING SONG.

पारि पारि संगिलोस् रथ-सवार्यै .
महाराज राज-कमार्यै आव् ॥ ९६१ ॥
बय चेलु मृत्युंजयने जय-सूंत्य्
दय-सञ्ज नय मञ्ज तोताह् द्राव् ।
हिमालय-पर्वतज़ बन्-हार्यै
महाराज़ राज़-कमार्यै आव् ॥

(ग्रन्थकृत स्वात्मालाप) कृष्णाख्येन सह बाल एव
श्रीकृष्ण करिष्यति हस्तावलम्बनम् ।
क्रीडाविधानस्य सन्ति दिवसा त्रिकसङ्ख्याका
इयया कुरुत मा मण्डलीम् ॥ ३७ ॥

अन्यस्त्रीणां समितत्वम् ॥ ३८ ॥

इद श्रुत्वा त्रैलोक्यस्य स्त्रिय समागता ।
महावर द्रष्टु येन (महता) औत्सुक्येन निर्गता ॥ ९५७ ॥
दृष्टि पक्षेभ्य द्वारे (च) यावत् प्रक्षिप्ता ताभि ।
महादेवस्य हस्त्यारोहादय उपलक्षितास्ताभि ॥
नेत्राणि वितीर्णानि तेन तासां तादृशानि यथा अवलोकन आगत-
स ताषाम् ।
रुचिरया वाण्या उदितानि ताभिस्तस्मै उत्सवगान वाक्यानि ॥
आरब्ध इव वैकुण्ठ सदृश मण्डल भावयितुम् ।
समेत्य स्त्रीभावेन प्रक्रान्त ताभिस्तस्य गायनम् ॥ ९६० ॥ ३८ ॥

शिवमुपलक्ष्य विवाहोपयोगि गानम् । ३८ ॥

स्वात्मन समर्पणे लगत तस्य रथावरोहणम् ।
महावर राज कुमारी आगत (वरीतुम्) ९६१ ॥
अथ अपगत मृत्युञ्जयस्य जयेन
ईश्वरात्मन उपत्यकाया (नियतिशक्त्याः) मध्यात् शुकविशेष
निर्गत ।
(स') हिमालय पर्वतस्य अन्यशारिकात्मिकाया (कन्याया)
महावर राज कुमारी आगत (वरीतुम्) ॥

मानिम् पोश-वागम् श्रोसु गोशाह्
गोशस्-प्यठ् पंपोशाह् व्यूठु ।
रोश चाव् पोशनूल् मञ्ज़ पोश-वार्य
महाराज़ राज़-क्रमार्य श्राव् ॥
पंपोश-पाद वुक्, माद शाह्ज़ादाह्
बागस्-मञ्ज़ नागरादाह् द्राव् ।
श्राकाश श्रत्य प्यव् दारि-दार्य
महाराज राज-क्रमार्य श्राव् ॥
पंपोश फर्शाह् करु मंगालस्
त्रिजगत्पालस् बालस् दपु ।
बाल व्यूठु बालाद्र्य प्यठ्-दार्य
महाराज राज-क्रमार्य श्राव् ॥
वनचूय् विगिञ्जाह् वनवनि द्राय
श्राकाश-प्यठ वछ्र श्रछरक् ब्यन् ।
म्वन् छ्यस् वननावान् कन् दार्य
महाराज राज-क्रमार्य श्राव् ॥
विमानन्-क्यथ् छिह् पतु-महाराजय्
सिंहासनन् प्यठ् छिह् राजय्-ख्वॅषि ।
वंसि यैय् श्रॅसि वुछिथ् ह्यसि-श्रवार्य
महाराज राज-क्रमार्य श्राव् ॥
साल्रौ ज़ाल दिच प्यठ् डालानस्
दीवान्खानस् देवता वीठि ।

आसाकीनस्य पुष्पोद्यानस्य।आसीत् शोभाविशेष
शोभाविशेषे पद्म निविष्टम् ।

शनै शनै प्रविष्ट जीवजीवपक्षौ मध्ये पुष्पवाटिकाया
महावर राज कुमारीं आगत (वरीतुम्) ॥

पद्मचरणोपेत दृष्टो ऽस्माभि ऋतुस्वभाव सम्राड्नन्दन इव
तस्मिन्नुद्याने देवजातकमिव निर्गतम् ।

(यत्र) आकाशात् अमृत।पतित धारासारेण
महावर राज कुमारीं आगत (वरीतुम्] ॥

पद्मैरेव आस्तरण कृत प्रासादविशेषे
(यत्र) विजगत्पालस्य निमन्त्रण कथितम् ।

बालात्मा (शम्भु) निविष्ट महोत्स्वस्तिकस्य पत्तद्वारे
महावर राज कुमारीं आगत (वरीतुम्) ॥

वनवासिन्या वनदेवता।वलवगानमानाय निर्गता
आकाशात् (च) अवतीर्णा अप्सरस भूमौ ।

गुणान् सन्ति तास्तस्य गापयन्त्य कर्णौ समाधास्यति (इति अत)
महावर राज कुमारीं आगत (वरीतुम्) ॥

विमानाना मध्ये सन्ति वरसमानवेषा बालका
सिंहासनेषु स्थिता सन्ति राजर्षय ।

अथ पतिता इव* वय अवलोक्य।हस्तिप्रमुखपरिस्तोमविमानानि
महावर राज कुमारीं आगत (वरीतुम्) ॥

जन्यै आसनविशेषा दत्ता (कृता) पृष्ठे सर्वतोभद्रगृहमध्यभाग
विशेषस्य
कौतुकविशेषे देवा निविष्टा ।

---

* अपूर्वतेज पुञ्जावलोकनेन जातमूर्छा नपशा इति भाव ।

अ॑ड्डि अपार्य त अ॑ड्डि दूपार्य
    महाराज राज-कमार्य आव् ॥
शिव-सत्संग-नोमु अन् कर्म-ज्याय
    वाग्रोवु दर्म-सवाय मस् ।
परमार्थ रस् फिह् प्रयमच नार्य
    महाराज राज-कमार्य आव् ॥
ख्यावनस् च्यावनस् छिख् सेवाय
    कम् ʼकम् राज चोंपि ʼखंदमथ्गार्
मैल छिख् ख्यावान् ऐल-सुफार्थ
    महाराज राज-कमार्य आव् ॥
दृथु महाराज पजि दूछ्य यज्ञ्य कार्य
    ज्यल् ज्यल् वोलितोम् राज-कमार् ।
वौगिष्-प्यठ् ब्वज़् कोताह् प्रार्य
    महाराज राज कमार्य आव् ॥
द्वारस् शानिस् बन्योव् स्वर्गद्वाराह्
    काज़न् सोज़् मालमाराह् जन् ।
साल्रौ कमि-हाल तति काल्‌मार्य
    महाराज राज-कमार्य आव् ॥
वंदन् चोविथ् कस छिस् वंदन्
    वंदन् छ्यप् दिचू लदन् वोतु ।
चंदन-जिनु वोलु जोलु वुखार्य
    महाराज राज-कमार्य आव् ॥

केचित् (जन्याः) पारभागे (तस्य) केचित् च अवारभागे
महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥
शिवशास्त्रानुसारिसलङ्गनामकं भोजनं सत्कर्मात्मनि-स्थाने
विभक्तं धर्मात्मसभायाः मध्ये ।
परमार्थात्मा रसः प्रस्तावितः प्रेमात्मिकायाः नाडीकुम्भ्याः
महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥
भोजयितुं पाययितुं सन्ति सेवायाम्
के के (अलौकिकमाहात्म्याः) राजर्षयः सेवाकारिणः ।
रोचकानि सन्ति भोजयितारः एलापूगीफलानि
महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥
(अस्ति हि) ईदृक् महावरः युक्तः* ईदृशेन उन्नतेन ग्रीवाङ्गेन-
वर्तमानः
शीघ्रं शीघ्रं समानीयतामस्य (अवतार्य) राजकुमारी ।
(सोऽयं) अजिरलिखितपञ्चरागात्मकविमानचित्रे अतः-परं कियन्तं-
कालं प्रतीक्षिष्यते
महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥
द्वारस्य आसाकीनस्य संपन्नं स्वर्गद्वारम्
वलभी (गृहोर्ध्वपुरं) अस्माकं शालमाराख्यप्रसिद्धोद्यानसदृशं
इव (प्रतिभाति) ।
अन्यैः अचिन्त्यचरितेन तत्र संचारविशेषाः विहिताः
महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥
सर्वबन्धनानि परित्यज्य शिरांसि सन्ति-नम्रे उपहरन्तः
(यत्र) शीतकालेन गूढं आच्छादितं नन्दनं प्रासाद-सः ।
चन्दनात्मकाष्ठं आरोपितं प्रक्षालितं कोष्ठमध्यगते-शीतज्योत्स्नाङ्के-
ऽग्निपन्नविशेषे
महावरः राज-कुमारीं आगतः (वरीतुम्) ॥

---

* चतुरश्चासावलम्बोद्दन्दकम् इति भाव. ।

अंडि अपार्य त अंडि दपार्य
    महाराज राज़-कमार्य आव् ॥
शिव-सत्सग-नोमु अन् कर्म-ज्याय
    बाग्रोवु दर्म-सबाय मत्तू ।
परमार्थ रम् फिह् प्रयमच नार्य
    महाराज राज-कमार्य आव् ॥
ख्यावनस् च्यावनस् छिख् सेवाय
    कम्'कम् राज़ चोपि खंदमथ्गार्
मैल छिख् ख्यावान् ऐल-सुफार्य
    महाराज़ राज-कमार्य आव् ॥
दयु महाराज पजि दछ्य यज्य कार्य
    ज्यल् ज्यल् वालितोम् राज-कमार् ।
वौगिस्-प्यठ् व्वज़् कोताह् मार्य
    महाराज राज कमार्य आव् ॥
द्वारस् वानिस् बन्योव् स्वर्गद्वाराह्
    काज़्ज़् माज़् ग्रालमाराह् जन् ।
मालरौ कमि-हाल तति काल् मार्य
    महाराज राज़-कमार्य आव् ॥
वदन् चालिथ् कल छिस् वंदन्
    वंदन् छफ् दिचू लदन् वोतु ।
चदन-जिनु वोलु जोलु बुखार्य
    महाराज राज-कमार्य आव् ॥

यचित् (जना) पारभाग (सन्ति) येचित् च श्रग्रारभागे
महावर राज कुमारीं श्रागत (वरीतुम्) ॥
शिवशास्त्रानुसारिसत्सङ्गनामक भोजन सत्कर्मात्मनि स्थान
विभक्त धर्मात्मसभाया मध्ये ।
परमार्थात्मा रस प्रस्रावित प्रेमात्मिकाया नाडीकुम्भ्या
महावर राज कुमारीं श्रागत (वरीतुम्) ॥
भोजयितुं पाययितुं सन्ति सेवापाम्
ये ये (श्रलौकिकमाहात्म्या) राजर्षेय सेवाकारिण ।
रोचकानि सन्ति भोजयितार एलापूगीफलानि
महावरः राज कुमारीं श्रागत (वरीतुम्) ॥
(श्रस्ति हि) ईदृक् महावर युक्तः* ईदृशेन उन्नतेन श्रीवाङ्केन वर्तमान
शीघ्र शीघ्र समानीयतामस्य (श्रवतार्य) राजकुमारी ।
(सोऽय) श्रजिरलिखितपद्मरागात्मकविमानचित्र श्रत पर क्षिपन्त काल प्रतीक्षिष्यते
महावर राज कुमारीं श्रागत (वरीतुम्) ॥
द्वारस्य श्रासाकीनस्य सपत्न स्वर्गद्वारम्
वलभी (गृहोर्ध्वपुर) श्रस्माक शालमाराख्यप्रसिद्धोद्यानगृह इव (प्रतिभाति) ।
जन्मे श्रचिन्त्यचरितेन तत्र सचारविशया विहिता
महावर राज कुमारीं श्रागत (वरीतुम्) ॥
सर्वबन्धनानि परित्यज्य शिरासि सन्ति तस्मै उपहरन्त
(यत्र) शीतकालेन गूढ श्रास्थित नन्दन प्रासाद स ।
चन्दनात्मकाष्ठ श्रवरोपित प्रज्वालित कोष्ठमध्यगते श्रीष्मस्रोतश्च उग्रपवनविरह
महावर राज कुमारीं श्रागत (वरीतुम्) ॥

* श्रनुत्तरमाहात्म्यश्रीमत्त्ववान इति भाव

कृष्ण अर्द्धनारीश्वर-मंज़ू द्रिय् छाय्
त्रिय-वंग मर्द-पान दर्द् वननान् ।
शिव-शक्ति-रूफ् छव कँङाह् यार्य
महाराज़ राज़-कमार्य आव् ॥ २८ ॥

---

40 THE BRIDESMAIDS PRAISE ŚIVA IN A SONG ACCOMPANIED BY DRUMS *

हे अगोर नीलकंठ ॰ कुख् हन् हन् तय् ।
शिव-रूफ् दारिथ् ॰ ह्रशबामन् तय् ॥ ९७५ ॥
चंद्रचूड च्यान्यन् ॰ पद्मपादन् तय् ।
मौठि ठिम शम कुख् ॰ त्रिलोचन् तय् ।
भैरवनाथ कर् ॰ छय् पापन् तय् ।
हे अगोर नीलकंठ ॰ कुख् हन् हन् तय् ॥
ब्रह्म-रूप संसार् ॰ संवालन् तय् ।
विष्णु-रूफ् दारिथ् ॰ ज़गि पालन् तय् ।
संहार-रूप कुख् ॰ थ्यय् गालन् तय् ।
निर्वन स्यय् क्रिय् ॰ अशवय् ग्वन् तय् ।
हे अगोर नीलकंठ ॰ कुख् हन् हन् तय् ॥
नागिंद्रहार् छिय् ॰ नालि आसन् तय् ।
स्वख-म्वख कुख् वंडु ॰ दख् कासन् तय् ।

---

* In each line of this song, the passage beginning with the -hould be read twice The verses contain a varying number of nd, at the end of each verse, verse 975 is to be repeated

(ग्रन्थकृत स्वात्मालाप) हे कृपाख्य अर्धनारीश्वरस्य प्रपद
अस्ति ते ।
(यत) स्त्रीवारभङ्गया पुरुषरूपेण हार्देन गापय ।
(मो अर्धनारीश्वर) शिवशक्त्यात्मरूपेण ननु क्षित् किंचिन्नाम
मध्यया पूर्णता नयिष्यति ॥

महाव्रर ॥ ३९ ॥

जन्यस्त्रीभि स्वरविशेषेण पुनरपि गीयते* ॥ ४० ॥

हे अघोरात्मन नीलकण्ठ असि अग्र अग्रे च
शिवरूप धृत्वा वृषभासना (असि) नाम ॥ ९७५ ॥
हे चन्द्रचूड त्वदीययो कमलरूपचरणयो च ।
तुभ्यनानि दास्यामि शान्तो भविष्यामि असि त्रिलोचन नाम
हे भैरवात्मस्वामिन कुरु त्वप पापाना पुन ।
हे अघोरात्मन ० ॥
ब्रह्मात्मना ससार विस्तारयन च ।
विष्णुरूप धृत्वा जगतीं पालयन (असि) नाम ।
रुद्रात्मना महारूपेण असि स्थिति (जगत) नाशयन् पुन ।
हे निर्गुण तवैव सन्ति त्रय एव गुणा पुन ।
हे अघोरात्मन्० ॥
सर्पराजात्महारा सन्ति ते वैकचक्ररूपरा भवन्त नाम ।
अकस्मादव असि भवत् दुख अपनयन पुन ।

---

* स्तुतिरियमासकविशष वादनगानोपयुक्ता । सर्वेषु पदषु • इतविङ्कादारभ्य द्विराहत्तिपाठ पाठकाल विधेय । सर्वस्मिन्नपि स्तात्रऽय क्रमा ज्ञेय ।

निर्मल तनि छुख् ० वस्म् मलन् तय् ।
च्यन् ब्वननन्-हेन्दु ० छुख् कारन् तय् ।
हे अगोर नीलकंठ ० छुख् हन् हन् तय् ॥
त्रैलोक्यनाथ छिय् च्य ० शब-लछ्यन् तय् ।
महाकल्पांथ् च्यलि ० छुय् बनन् तय् ।
चन-माथर् च्योनु ० वीद् वखनन् तय ।
माया ज़्यय्-कुन् ० शांथ् गछ़न् तय् ।
च्याज़ इच्छ़ाय-सूत्य् ० बिय सांपनन् तय् ।
हे अगोर नीलकंठ ० छुख् हन् हन् तय् ॥
जीवन् त देवन् ० छुख् न्यंगलन् तय् ।
अविनाश ज़्यय्-निश ० बिय नेरन् तय् ।
हे अगोर नीलकठ ० छुख् हन् हन् तय् ॥ ९८० ॥
च्योनु थान् दारिय् ० सारि मछ़्न् तय् ।
खटवनि पान् तय् ० रटवनि वन् तय् ।
परम-शिव हृदयस् ० मज़् बसन् तय् ।
परमात्म-ज्योती-रूफ् ० छुख् बासन् तय् ।
हे अगोर नीलकंठ ० छुख् हन् हन् तय् ॥
मथ्-ज़्यथ्-रूप ० छुख् आनंद-गन् तय् ।
अनुबव-बाव-किनि ० छुख् तोठन् तय् ।
हे अगोर नीलकंठ ० छुख् हन् हन् तय् ॥
परम-शक्ति-सस्ति च्यानि ० च्यान-खरन तय् ।
खनस् मादन् ० छ्य मादन् तय् ।

निर्मलाया तनौ अपि भस्म परिमलयन् पुन ।

त्रयाना भुवनाना अपि ।कारण नाम ।

हे अघोरात्मन ० ॥

हे त्रैलोक्यनाथ सन्ति से तव शुभलक्षणानि पुन ।

महाप्रलयात्मा यदा (यावान्) अस्ति भवन पुन ।

(तत्) क्षणमात्र त्वदीय वर कथयति नाम ।

महामाया त्वामव प्रति शान्ति गच्छति पुन ।

रुद्र इच्छया हेतुना पुनरपि सम्भवति (उत्पत्) पुन ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

जीवान् देवान् च अपि निगिलन नाम ।

हे अविनाश तवैव सकाशात् पुनरपि निर्गच्छति पुन

हे अघोरात्मन ० ॥ ९८० ॥

तव ध्यान धृत्वा सर्वे सज्जना च ।

गूहयन्त स्वात्मान एहन्त च वनानि पुन ।

हे परमकल्याणात्मन हृदयस्य मध्य भक्ताना च (अपि) ।

परमात्मज्योति स्वरूप अपि भासमान पुन ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

सच्चिदात्मरूपेण अपि आनन्दघन नाम ।

अनुभव भाव हेतुना अपि तुष्यन् च ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

हे परमशक्तिसयुक्त त्वदीयन ध्यानसारयेन च ।

स्वयाय साधक अस्ति साधनाख्यमोघ नाम ।

निर्मल तनि कुख् ॰ वस्म् मलन् तय् ।
श्यन् व्वतनन्-ह्यन्दु ॰ कुख् कारन् तय् ।
हे अगोर नीलकंठ ॰ कुख् हन् हन् तय् ॥
त्रैलोक्यनाथ छिय् .च्य ॰ भव-लख्यन् तय् ।
महाकल्पांथ् य्यलि ॰ कुय् वनन् तय् ।
चन-माधर् च्योनु ॰ वीद् तखनन् तय ।
माया श्यय्-कुन् ॰ ग्रांथ् गछन् तय् ।
च्याञ इच्छाय-स्तुत्य् ॰ बिय सोंपनन् तय् ।
हे अगोर नीलकंठ ॰ कुख् हन् हन् तय् ॥
जीवन् त देवन् ॰ कुख् म्यंगलन् तय् ।
अविनाश श्यय्-निश ॰ बिय नेरन् तय् ।
हे अगोर नीलकंठ ॰ कुख् हन् हन् तय् ॥ ९८० ॥
च्योनु ध्यान् दारिथ् ॰ सोरि मझन् तय् ।
खटवनि पान् तय् ॰ रटवनि वन् तय् ।
परम-शिव ह्रदयस् ॰ मञ्ज् बसन् तय् ।
परमात्म-ज्योती-रूफ् ॰ कुख् बामन् तय् ।
हे अगोर नीलकंठ ॰ कुख् हन् हन् तय् ॥
मय्-च्यथ्-रूप ॰ कुख् आनंद-गन् तय् ।
अनुबव-बाव-किनि ॰ कुख् तोठन् तय् ।
हे अगोर नीलकंठ ॰ कुख् हन् हन् तय् ॥
परम-शक्ति-समित च्यानि ॰ ध्यान-स्वरन तय् ।
स्वनस् मादन् ॰ छाय् मादन् तय् ।

निर्मलायां तनौ असि भस्म परिमलयन् पुनः।
त्रयाणां भुवनानां असि ।करणं नाम।
हे अघोरात्मन् ० ॥

हे-त्रैलोक्यनाथ सन्ति-ते तव शुभलक्षणानि पुन ।
महाप्रलयात्मा यदा (यावान्) असि भवन् पुन ।
(तत्) क्षणमात्रं त्वदीयं वदः कथयति नाम।
महामाया त्वामेव-प्रति शान्तिं गच्छति पुन ।
तव इच्छया-हेतुना पुनरपि संभवति (जगत्) पुन.।
हे अघोरात्मन् ० ॥

जीवान् देवान् च असि निखिलन् नाम।
हे-अविनाश तवैव सकाशात् पुनरपि निर्गच्छति पुन.।
हे अघोरात्मन् ० ॥ ६८० ॥

तव ध्यान धृत्वा सर्वे सज्जनाः च।
गूहयन्त' स्वात्मान गृह्णन्त च वनानि पुन ।
हे परमकल्याणात्मन् हृदयस्य मध्ये भक्तानां च (असि)।
परमात्मज्योति स्वरूप. असि भासमानः पुन'।
हे अघोरात्मन् ० ॥

सच्चिदात्मरूपेण असि आनन्दघन नाम।
अनुभव भाव-हेतुना असि तुष्यन् च।
हे अघोरात्मन् ० ॥

हे-परमशक्तिसंयुक्त त्वदीयेन ध्यानस्मरणेन च।
स्वर्गस्य साधकं अस्ति साहनाख्यमौषधं नाम।

शिव शिव शकुन-छुय् ॰ पॉ-कूलन् तय् ।
पवन-सूंत्य् वर्ग्- ॰ -स्वरन् फिरवन् तय् ।
अजपाय पॉनि-पान॰ छुख् ज़पन् तय् ।
हे अगोर नीलकंठ ॰ छुख् हन् हन् तय् ॥
वासनाय-किनि अंसि ॰ टह् मानन् तय् ।
सो-ऽहं-सो वंनु ॰ मॉनि प्रानन् तय् ।
अंसि बेववर् कॅंह् ॰ किन जानन् तय् ।
दह् प्रान् जुव-सान् ॰ त्यय् अर्पन् तय् ।
मुक्तीश्वर कर् ॰ ज़न्मन् छ्यन् तय् ।
हे अगोर नीलकंठ ॰ छुख् हन् हन् तय् ॥
शेर् च्योनु थंदु पठ् ॰ आकाशन् तय् ।
तल् पातालन् ॰ पाद् च्यॉनि व्वन् तय् ।
आदिकार् च्योनु कुन ॰ कॉह् जानन् तय् ।
बडि आदिकार-मंत्रु ॰ छुख् शूबन् तय् ।
हे अगोर नीलकंठ ॰ छुख् हन् हन् तय् ॥ ९८५ ॥
पाद-प्रनाम् छुय् ॰ अष्ट-भैरवन् तय् ।
सूंत्य् सूंत्य् रोज़ह्‌ ॰ त्यय् रांथ्-द्यन् तय् ।
लीलाय च्यान्न छम् न ॰ व्वद् वातन् तय् ।
त्यथ् छुम् डलन् त्यत् ॰ छम् कलन् तय् ।
हे अगोर नीलकंठ ॰ छुख् हन् हन् तय् ॥
अनाथन्-हन्दि नाथ ॰ श्रव-चरनन् तय् ।
शरने आम् छुख् ॰ संकर्षन् तय् ।

शिव शिव (इति स्मरण) उद्भवति निर्भरणा नाम ।
वायुना (प्राणात्मना) (भर्गमन्त्रात्म पत्त्राणि च) स्मरण वर्तयिष्यन्ति च ।
अलयामन्त्र स्वात्मना असि जपन् नाम ।
हे अघोरात्मन ० ॥

(यत्स्वस्वात्मरूप) वासनया वय देह मन्यमाना स्म पुन ।
सोऽह स (इति मन्त्र) उच्चारित (उच्चार्यते) आस्याकोनेन प्राणेन पुन ।
वय अद्य किंचित् को न जानन्त नाम ।
दश प्राणा जीवेन सह त्वय्येव समर्पिता (सन्तु) पुन ।
हे मुक्तीश्वर कुरु सन्दना छेद (नि शयता) नाम ।
हे अघोरात्मन ० ॥

शिर तव उन्नत उपरि आकाशेभ्य नाम ।
तलव्यापकौ पातालाना पादौ तव अधस्तात् च ।
अधिकार तव नास्ति कश्चित् जानन् च ।
महता अधिकारेण-सहित असि शोभमान नाम ।
हे अघोरात्मन् ० ॥ ९८५ ॥

पादप्रणति अस्ति ते अष्टभैरवाणा पुन ।
सहवास सहवास तिष्ठथ त्वयैव रात्रिन्दिव च ।
स्तुतिकीर्ती तव अस्ति मम न बुद्धि प्राप्नुवती नाम ।
चित्त अस्ति मे तरलीभवत् जिह्वा अस्ति मे मूकीभवन्ती च ।
हे अघोरात्मन् ० ॥

हे अनाथाना नाथ शुभदचरणया पुन ।
शरण आगतो ऽस्मि असि दु खधकर्षण नाम ।

कर् दया पूरक ॰ छुख् पूरन् तय् ।
निश्कल लीन कर् ॰ ग्योनुय् अन् तय् ।
हे अगोर् नीलकठ ॰ छुख् हन् हन् तय् ॥
बंक्ति च्यान्नूय् ॰ वंज़् कष्यान् तय् ।
यियु व्वति रोजहा ॰ मञ्ज़् बक्यन् तय् ।
गङ्गाद्दर हर ॰ हर यव् कन् तय् ।
हे अगोर् नीलकठ ॰ कुख् हन् हन् तय् ।
शिव-रूफ् दारिय् ॰ दयावासन् तय् ॥ ४० ॥

---

41 A SONG IN PRAISE OF VIṢṆU.

मुरली शब्दाह् अस्य गव् कनन्
वनन्-क्लिह् राधाकृष्ण आव् ॥ ९८९ ॥
यशोदा छाह् नद-गूरिस् वनन्
जगथ् यस् ज़ाव् सुय् अस्य जाव् ।
ओस्न् मुचरोवुमस् त आश्वर् छुह् ननन्
वनन् क्लिह् राधाकृष्ण आव् ॥ ९९० ॥
यिस् ग्वन् खंटिसंति ओसि निर्वनन्
तिम् छाथ् ऑंद्र न्यबर् द्राव् ।
प्रकट्-करि श्रीकृष्णनि ज्यनन्
वनन्-क्लिह् राधाकृष्ण आव् ॥
उद्धव-जियस् छाह् गोपिय वनन्
चह् कंखु ज्ञान् वनंनु चाव् ।

कुरु दया पूरकानां असि पूरकः पुनः ।

हे-निष्कल लीनं कुरु ममैव मनः पुनः ।

हे अघोरात्मन् ० ॥

भक्ति त्वदीया कल्पिता कृष्णाख्येन (मया) नाम ।

यथा अहमपि लिप्सेयं मध्ये भक्तानां नाम ।

हे-गङ्गाधर हर पापहर निर्धेहि करौ च ।

हे अघोरात्मन् ॥ ४० ॥

सभ्यमुख्ययजमानं श्रीविष्णुमुपलभ्य गायन्ति ॥ ४१ ॥

मुरलीनाम्नो-वंशस्य-स्वरः अस्माकं संपन्नः कर्णगोचरः

(यमुपलभ्य) कथयन्ति राधाकृष्णः* समागतः ॥ ९८९ ॥

यशोदा गोपिका अस्ति नन्दाख्यं-स्वस्वामिनं कथयन्ती

जगत् यस्मात् जातं स-एव अस्मत्तः जातः ।

आख्यं उद्घाटितं-मयास्य तु (तत्र) आश्चर्यं अस्ति प्रत्यक्षीभवन्

(यमुपलभ्य) कथयन्ति ० ॥ ९९० ॥

यानि चरितानि (गुणाः) गोपितानि आसन् निर्गुणेन

तानि गृहीत्वा अन्तरात् बहिः निर्गतः (अयम्) ।

प्रकटीकृतानि-तानि (वयं वा) श्रीकृष्णस्य जन्मना

(यमुपलभ्य) कथयन्ति ० ॥

उद्धवाख्याय यादवाय† सन्ति गोप्यः कथयन्त्यः

त्वं शुष्कं (नीरसं) ज्ञानं वक्तुं त्यज‡ ।

---

* राधया चिच्छक्त्या अभिन्नः परमात्मा ॥

† श्रीकृष्णे मथुरायां स्थितया तद्विरहेण गोपीनां समाश्वासार्थं गोकुले उद्धवः प्रेषित इत्याख्यानम् ॥

‡ श्रीकृष्णभक्तिं विना ज्ञानं शुष्कं । तत्कथनं परित्यजेति भावः ॥

बक्तियि-स्तिन् छुह् मुक्ती बनन्
    वनन्-छिह् राधाकृष्ण् आव् ॥
कुखय् चुह् आत्मा एकय् वनन्
    सुय् गोस् चरु अख् व्यवताह् हाव् ।
न-त कुख् अगाकुय् जीवाह् ननन्
    वनन् छिह् राधाकृष्ण् आव् ॥
गोवर्धन् तुलु निरञ्जनन्
    प्यठ् किथ यिथ पन-बर्गम वाव् ।
तियुय् नाव् अमि छुह् मन-वाञ्च्य खनन्
    वनन्-छिह् राधाकृष्ण् आव् ॥
बक्ति तमि-संजू करु अर्जुनन्
    सुभद्रा निथ् ति व्वजवान् द्राव् ।
यम् वरि नम् पापन् छिह् ग्रज़् बनन्
    वनन्-छिह् राधाकृष्ण् आव् ॥ ९९५ ॥
द्रौपदिय क्याह् करु दुर्योधनन्
    ,च्यतम् याज़् प्योम अख् कृष्ण-नाव् ।
अबर-अंबर् गयेम् वरदनन्
    वनन्-छिह् राधाकृष्ण् आव् ॥
द्युमु काँह् छुन तम् छिहु ननन्
    कस् आमि तमि संन्दु छिहु खबाव् ।
वैकुण्ठ मथ प्रान विन्द्राबनन
    वनन्-छिह् राधाकृष्ण् आव् ॥

केवलया भक्त्यैव अस्ति मुक्तिः सम्भवन्ती

(यमुपलभ्य) कथयन्ति० ॥

अपि चेत् त्वम् आत्मा (सर्वव्यापी) एक एव (इत्य) आमनन्ति (वेदाः)

स (तदा) भवसि त्वमेव एका युक्तिः काचित् प्रदर्शय ।

अन्यथा अपि असमर्थं जीवमात्रं उपलभ्यमानं

(यमुपलभ्य) कथयन्ति० ॥

गोवर्धनाख्यो गिरिः उत्थापितः निरलसात्मना कृष्णेन

प्रभुं कनिष्ठिकाङ्गुलौ यथा वटपलाशं वायुः (उत्थापयति) ।

तादृशमेव नाम (श्रीकृष्णाख्यं) वय सः मनोरूपपाषाणमूर्मिकायां खनन्तः

(यमुपलभ्य) कथयन्ति० ॥

भक्तिः तस्य कृता अर्जुनेन

(येन भक्तेन) सुभद्राख्या (श्रीकृष्णभगिनी) अपहृत्य अपि बुद्धिमान् निर्गतः * ।

य वृणुयात् तस्य पापानां (अपि) अस्ति (सन्ति) पुण्यता (पुण्यानि) सम्भवन्ती (भवन्ति)

(यमुपलभ्य) कथयन्ति० ॥ ९९२ ॥

द्रौपद्याः (पाण्डवपत्न्याः) कीदृक् (चीरहरणाद्यात्मावमान) कृतः दुर्योधनेन

स्मरणे यावत् आपतितं तस्याः एकं कृष्णनामधेयम् ।

अपरम्परा राशिश्च सम्पन्नः तस्याः वस्त्राणाम्

(यमुपलभ्य) कथयन्ति० ॥

द्वितीयः कोऽपि नास्ति तस्य (ईश्वर) सदृशः प्रयत्नस्य

कस्य स्यान्नाम तस्य सदृशं सामर्थ्यं (स्वभाव) ।

वैकुण्ठगतिः (विष्णुलोकतुल्यता) प्राप्ता वृन्दावनम्

(यमुपलभ्य) कथयन्ति० ।

---

* तद्भक्तिमत्त्वादेव कृतपापा अपि निर्मलबुद्धिनिष्पाप एव गण्यते इति भावः ।

न्यथनङ्ग् द्राय अंसि मन्न् आंगनन्
    मुरली-शब्द् याज़् कनन् ज़ाव् ।
न्यंद्रि-हुसन् व्वठ्-कंडू मनन्
    वनन्-छिह् राधाकृष्ण् आव् ॥
यिह् अस्य वन्योव् त लिह् कम् कुह् वनन्
    सुय् जानि यस् द्यु वनिथ् आव् ।
न्यथनङ्ग् नेरव् त फेरव् वनन्
    वनन्-छिह् राधाकृष्ण् आव् ॥
गूरि-बाव् भावनाव्य आनन्दगनन्
    व्यद् गय स्यद् अस्य दद् याम् जाव् ।
मोहय् ज्ञकनात्रि तंमि-संन्दि च्यनन्
    वनन्-छिह् राधाकृष्ण् आव् ॥१०००॥
बोजुनु श्रवन् त करनु मनन्
    निदिध्यासन् कुह् अख् वकी-बाव् ।
साक्षात्कार् वुछु त योगी छिह् ध्यनन्
    वनन्-छिह् राधाकृष्ण् आव् ॥
यिछन् राचून् त यिथ्यन् ध्यनन्
    राम् आंसि खेलान् निय् यादु पाव् ।
निय् याद् पथ् अस्य छाह् हन् हन् छानन्
    वनन्-छिह् राधाकृष्ण् आव् ॥
प्रयम् तंमि-संन्दु गनन्-गनन्
    अंसि सुय् छाह् मनन् चह् मो नंश्रान ।

नग्ना (दिगम्बरा) निर्गता वय मध्ये श्रङ्गनभूमीनाम्

(तस्य) मुरली(वश)-स्वर यावत् कर्णेपु प्रविष्ट ।

निद्रालीनाना (अस्माक) प्राचलित मनसा

कथयन्ति० ॥

यत् (अवस्थान) अस्माक सभूत तु तत् कस्य भवति सभवत्

स एव जानाति यस्य ईदृक् सभूय आपतितम् ।

दिगम्बरा (भूत्वा) निर्गमिष्याम तु सचरिष्याम वनेषु

कथयन्ति० ॥

गोपालिकाश्च प्रापिता वय अनेनैवानन्दघनमूर्तिना

क्रिया सपन्ना सिद्धा अस्माक दुग्ध यावत् उद्भूतम् ।

सर्वमेव शिक्षिता तदीयेन पानेन

कथयन्ति० ॥ १००० ॥

(प्रथम) श्रोतव्य श्रवण पुन कर्तव्य मननम्

(तत) निदिध्यासन अस्ति एक भक्तिभाव (उक्तदुष्कर साधनोत्कृष्ट) ।

(यन) साक्षात्कार (तस्य) दृष्टा ऽस्माभि पुन (यदर्थं) योगिन सन्ति खिद्यन्त

कथयन्ति० ॥

यादृशीषु रात्रिषु यादृशेषु च दिनेषु

रासलीला आसन् क्रीडनस्य तदत्र स्मृतौ आपातय ।

तदेव स्मृतौ आगत्य अस्माक अस्ति निखिल (अवयवजात) चोर्णीभवत्

कथयन्ति० ॥

प्रेमैव तस्य घनो घनीभूय (अस्माक दृढमस्ति)

वय स एव स्म भजन्य (तदाकारचित्तवृत्तय स्म) त्व मा मा नाशय न * ।

---

* अद्वैतज्ञानादिकथनेन तद्भक्तिसिद्धि मा च्छदयति भाव ॥

वतुन् दर्लब् छुह् दयु सज्जनन्
वनन्-छिह् राधाकृष्ण् आव् ॥
दूह् कंस् अस्य अक्रूरनि निनन्
गछ् श्रीकृष्णस् दतु वातनाव् ।
न-त यिख् च्यन मञ्ज़ मान्यन् च्छेणन्
वनन्-छिह् राधाकृष्ण् आव् ॥
दह् बूजिथ् चद्धव् छुह् कृष्णस् वनन्
दछ् गोपियाह् अख् स्य-ति वननाव् ।
वन्नी दहंज़् च्यम् जिगरस् मनन्
वनन्-छिह् राधाकृष्ण् आव् ॥ १००५ ॥
ज्ञान दद् वौद-कामदौनि थनन्
ह्यथ् च्याय् जौनुथ् स्य दामाह् च्याव् ।
वद् म्योञ् दद् जन् च्याह् तनन् त गनन्
वनन्-छिह् राधाकृष्ण् आव् ॥
वंबुरम् कुन् यिह् च्यह् गोपिय वनन्
तथ् प्यव् वंबुर-गीता नाव् ।
बूज़िथ् तिह् वक्यन् सुन्नी च्यह् वनन्
वनन् छिह् राधाकृष्ण् आव् ॥
वंबरूजलन् छुह् अवर् च्यनन्
मव् रोग् वंबुर अंबर् काव् ।
अच्यन्-कुन् वुछ् त तन् लाग् तनन्
वनन् छिह राधाकृष्ण् आव् ॥

कथनीय अतिदुष्कर अस्ति ईदृगस्मदवस्थान सज्जनाना (मुनीश्वराणा)

कथयन्ति० ॥

इद कृत अस्माक अक्रूरयाऽप्रख्य-कर्तृकेण नयनेन (हत श्रीकृष्ण सन्निधिन)

गच्छ श्रीकृष्ण इहैव प्रापय ।

अन्यथा आगमिष्यसि अस्मन मध्ये आस्माकीनानां ऋणानाम्

कथयन्ति० ॥

(गापीभ्य) इत्य (वृत्त) श्रुत्वा उद्धव अस्ति श्रीकृष्ण कथयन् (पुन)

ईदृशीं काचिद्गोपीं एका मामपि सम्पादय ।

भक्ति (भवद्विषया) अस्मीया अस्ति मे हृदये मग्नीभवन्ती (अगाध इव)

कथयन्ति० ॥ १००५ ॥

ज्ञानात्मक दुग्ध वदात्मकामधेनो स्तनयो

गृहीत्वा त्वयैव ज्ञात त्वया (ग्रहीतुं त्वमेव जानासि) मा पानग्रासमात्र पायय ।

बुद्धि मदीया दधि इव अस्ति विरलीभवन्ती (कदाचित्) घनीभवन्ती च

कथयन्ति० ॥

भ्रमर-उपलक्ष्य यत् मन्ति गोप्य कथयन्त्य *

तत् (शास्त्रस्य) आपतित (भूत) भ्रमरगाता इति नामधेयम् ।

श्रुत्वा तत् भक्ताना मुक्ति अस्ति भवन्ती

कथयन्ति० ॥

पुष्पविशेषेभ्य अस्ति अम्बराख्य (महासुगन्धि द्रव्य) निर्गच्छत

मा नाम रुष्टा भव भ्रमर अम्बराख्य (सुगन्ध) उपभुङ्क्ष्व ।

अतिपार्श्वेषु पश्य तु तनु (स्वा) मामय अस्मत्तनुषु

कथयन्ति० ॥

---

* इदस्तया गाथ्य कथ्यमानवर्णै भ्रमरमुपलक्ष्योन्मत्तीभूता इव हार्द निवेदयन्ति यत्र ॥

महाराज़ ज्ञाननावि यिय् यंज़ुमनन्
सूर्यं त चन्द्रम नर जन् चाव् ।
श्यामस् त प्रकाशस् मिलु रतु कुह् बनन्
वनन्-किह् राधाकृष्ण आव् ॥
कृष्णु अथ अमि छुह् च्यय्-कुन् अनन्
अथस्-सूतिन् अथ मिलनाव् ।
दयि राम अथ-वास् जाह् कुह् न छ्यनन्
वनन्-किह् राधाकृष्ण आव् ॥ १०१० ॥ ४१ ॥

A PRAYER OF THE AUTHOR, UNDER THE FORM OF A SONG OF THE BRIDESMAIDS.

हंस पख ह्यथ् च्यय्-फवमीर्य शम्भो
वनि यित म्य हरम्वख-गौरि शम्भो ॥ १०११ ॥
शांति-ग्रहकु दिम् विज्ञान राज्य्
वक्ति व्वडि दिम् शक्तिपातुकु ताजय् ।
स्वक्ष मेलि पानय् जगतीर्य शम्भो
वनि यित म्य हरम्वख-गौरि शम्भो ॥
कल्प-वृक्ष बक्ति रखि कुख् दख् कामन्
निश्काम कर्मा कर् निर्वामन् ।

वर (प्रसिद्धख्यातीरूप शिव) मत्तापिता वय आगत्य (साक्षात्कार दत्त्वा) यजमानेन (श्रीकृष्णेन)

सूर्य चन्द्रमा च गृहे इव प्रविष्टा न ।

सायकालस्य (श्यामरूपस्य कृष्णस्य) पुन प्रभातकालस्य (प्रभातशुक्ल रूपस्य शिवस्य) सगम शुद्ध अस्ति भवन्* कथयन्ति० ॥

कृष्णस्य (ग्रन्थकर्तु) हस्तौ वय स्म त्वामव उपलक्ष्य आनयन्त्य हस्तेन-सह हस्त सगमय ।

ईदृशन रासलीलाविधानेन हस्तसयोग जातु अस्ति न भेद-(छेद-) गच्छन् कथयन्ति० ॥ १०१० ॥ ४१ ॥

अन्यस्त्रीगानद्वारा ग्रन्थकर्तृत्वय प्रार्थयति ॥ ४ २ ॥

हसात्मपतौ गृहीत्वा चित्तात्मक(चेतना) कम्बसीदनामकपतिगा हे-अम्मा उपलक्षणे आगच्छ नाम मम हरमुखगिर्यधित्यकाया (प्रतिमुख सामुख्ये च) हे-अम्मा ॥ १०११ ॥

शान्ति पुरस्य दहि मे विज्ञानात्मक राज्यम भक्तिरूपे शिरसि देहि-मे शक्तिपातात्मक मुकुटम् ।

(तेन) (मुक्तिरूपा) मुक्ता मयाप्स्यति (लब्धा भविष्यति) स्वयमेव चक्रपतिविशिष्टपक्षेण (चित्तवृत्तेश्च) हे-अम्मा उपलक्षणे० ॥

हे कल्पवृक्षात्मन भक्तिरूपाया शाद्वलभूम असि दु खात्मककण्टकान् अपनयन् निष्कामन कर्मणा कृत निर्वासनताम् ।

---

* यस्य श्रीकृष्णस्य साक्षात्कारेण मुक्ति सम्पन्ना न । तथा च सूर्याचन्द्रमसा 'दिनरात्रिकालस्य इडा पिङ्गलाधिदैवात्मकस्य गृहे सुषुम्नामार्ग प्रवेशो जायते । योगिभिश्च चैतद्यदि चित् सुषुम्नायामग्निनाथा प्राणापानात्मकप्राणद्वयस्य लय सम्पद्यते । तदा मुक्तिर्भवति । दिनरात्रिरूपकालादिद्वैतबुद्धिर्विलीयते ।

अहङ्कार् फिर् म्य प्रह्लंचू वीर्य शम्भो
वनि यित म्य हर्‌म्वख-गौरि शम्भो ॥
निर्वान-दन्द्रस् कुय् वर् विज्ञान्
पखचौ-कनि इन्द्रिय् योङ्ग-कनि प्रान् ।
नाम रूप पन् वंतु् वाव-मौर्य शम्भो
वनि यित म्य हर्‌म्वख-गौरि शम्भो ॥
प्रारब्दस्-प्यठ् रोज् थव् म शुरि-बाव्
इच्छि बाक्षि मञ्ज़ उद्योग छोनाह् चाव् ।
डुल गंछितन् फचि या मौर्य शम्भो
वनि यित म्य हर्‌म्वख-गौरि शम्भो ॥ १०१५ ॥
देह-दृष्टि-रंस्तु युम् रोजि देहस्य् मञ्ज़्
करि आत्मम् व्यवीक पूजाय मञ्ज़् ।
•शालिग्राम्-हिहु शूबि प्यठ् पौर्य शम्भो
वनि यित म्य हर्‌म्वख-गौरि शम्भो ॥
शांति विजया च्यांविथ् चांविथ् शम्
दम दम ह्यम खांरिथ् वांलिथ् दम ।
स्वर्-दम शम दम-ज्यांजूर्य शम्भो
वनि यित म्य हर्‌म्वख गौरि शम्भो ॥
अन्तःकरनन् मञ्ज़् च्योनु प्राकार्
कार्-कारवंनि च्यानि स्ंत्य् इन्द्रिय-द्वार ।
हृंज्ञि जंटि कर् स्वंदि नंलिचौरि शम्भो
वनि यित म्य हर्‌म्वख-गौरि शम्भो ॥

शीतलत्वं निर्वर्तय मे प्रकृत्यात्मकस्य वतसवृत्तस्य हे शम्भो
 उपलक्षये० ॥
(पुनश्च) निर्वाणात्मन सूत्रादिकर्तनयन्त्रस्य अस्ति वष्टन विज्ञानात्मकम्
 वाङ्मयार्थं इन्द्रियाणि बन्धनसूत्रार्थं माया ।
(तत्र) नामात्मक सूत्र कर्तित वायुरूपपिच्छादिखण्डस्य हे शम्भो
 उपलक्षये ॥
प्रारब्धानुसारेण तिष्ठ मल्लौच्च मा वाल भावम्
 ईदृश्या मायाया मध्ये उद्यानात्मक अक्षोटफल प्रक्षिप
 (क्रीडाविशेषार्थम्) ।
(तत्) गोलवद्भ्रान्त गच्छतु नाम (प्रभवतु) गर्तविशेषाद्बहि
 अथवा गर्तविशेषमध्ये हे शम्भो
 उपलक्षये० ॥ १०१५ ॥
देहात्मालोकनेन विना य स्थास्यति देहस्य मध्य
 करिष्यति आत्मन विवेकात्मपूजाय सज्जनाम् ।
(तस्मिन कृते) शालिग्राम सदृश शोभिष्यत उपरि पीठस्य हे शम्भो
 उपलक्षये ॥
शान्त्यात्मक भङ्गरस पाययित्वा त्यक्त्वा आधिम्
 सप्त सप्ते सावधानतया ऊर्ध्वारोहण अधोऽवरोहण श्वासस्य
शब्दक्रमेण शान्तो-भविष्यामि प्राणनि स्पन्दात्मशृङ्खलया* हे शम्भो
 उपलक्षय० ॥
(यत) अन्त करणाना मध्यभागे तव अन्त स्थिति
 हे सर्वकार्यकर्त तव सहायेन (स्वाधीनानि विधाय) इन्द्रिय
 द्वाराणि ।
वक्त्राणि रन्ध्राणि कुरु शृङ्गनि नालिकाकृन्तनयन्त्रेण† हे शम्भो
 उपलक्षय० ॥

---

* शब्दमात्मकभङ्गारुणपानयन्त्र च ॥

† नलिचीरु नाम्नो यन्त्रस्य पञ्चरन्ध्रात्मकस्य कर्मेन्द्रियपञ्चकद्वार समूहस्य च

परमहंस ज्ञाननावतम् सोहम् पद्
तथ् पद्मंय् यथ् ख्चि मद्म्वन स्वद् ।
यूल दृष्टी रगि छम् गौर्य ग्रम्भो
वनि यित म्य द्दरम्खब-नौरि ग्रम्भो ॥
बाव क्राव व्यलि श्रन् जन् फ्रलवन श्राव्
प्रथम् तंमि-मन्द्र कुय् स्वयम्-पाव् ।
मेल् दक्ति कालि दक्ति ज्ञालि टौर्य ग्रम्भो
वनि यित म्य हरम्खब-नौरि ग्रम्भो ॥ १०२० ॥
विश्वरूफ् जान् निर्लफ् विश्वम्भर्
विरक्त-बाव-किनि रोज् दिगम्बर् ।
श्राश-यफ् त्राव् श्रज्ञान-चौर्य ग्रम्भो
वनि यित म्य हरम्खब नौरि ग्रम्भो ॥
सुय् क्रलि निर्मल जन्न निश्कामय्
सुह-मल ह्रंचू बरिमति यम् किह् ज्यामय् ।
युम् दार-दर स्वर-वर चौरि ग्रम्भो
वनि यित म्य हरम्खब-नौरि ग्रम्भो ॥
क्रम्पम् सुह-श्रावलन-मन्न बेठ्र स्वार्
गट दृष्टि फटनम् क्रम् तार् व्यचार् ।
स्वलि-रंस् डून् क्रलि मन्न ईरि ग्रम्भो
वनि यित म्य हरम्खब नौरि ग्रम्भो ॥ ४१ ॥

हे-परमहंसस्वरूप प्रापय-नाम-मां सोऽहं पदम्
तस्मात् पदादेव यस्मात् अवशिष्यते सद्गुणरूपं शुद्धम् ।
स्थूला दृष्टि॰ रागेण युक्ता (या) अस्ति-मे गैरिकेण हे-शम्भो
उपलक्षये० ॥

आध्यात्मिकेन अग्निपाकेन यदा अन्नं इव विकासं आगतस्त्वम्
प्रेम तस्य अस्ति-ते स्वप-पाक॰ ।
सयोग संभविष्यति कालेन ईदृशस्य अणुधानाविशदस्य पक्वान्नराशेः
हे-शम्भो
उपलक्षये० ॥ १०२० ॥

विश्वरूपं जानीहि लेपरहितं विश्वंभरम्
त्रिरागात्मना-भावेन तिष्ठ दिगम्बररूप॰ ।
आमावलम्बं त्यज अज्ञानात्मक-चौरिनाम्नः कञ्चुकस्य हे-शम्भो
उपलक्षये० ॥

स एव शोधयिष्यति निर्मलेन जलेन निष्कामात्मना
मोहरूप-मलस्य वृत्तया मलिनीकृतानि यस्य सन्ति वस्त्राणि ।
यः धैर्यात्माकर्षणविशेषेण सद्गुरुस्वरूपेण निष्पीडयिष्यति हे-शम्भो
उपलक्षये० ॥

कृपायाः* सौहार्दमवतीर्य तीरं-प्रति आरोपय
तामिस्रध्यामदृष्टिमध्ये विकासप्रकाशरूप अस्ति-तस्य
तारणोपायः विधारात्मा ।
(अन्यथा) त्वद्रहित अक्षोटफलमिव महानद्या॰-संसारादिमकाया॰
मध्ये धान्तौ-भविष्यति† हे-शम्भो
उपलक्षये० ॥ ४२ ॥

---

* दन्तकुं सानुकूल मनन ।
† यथाक्षोटफलं सबकं निमज्जति सद्रूपं वै सति निमज्जति नैव तथा तत दृढाकृतिं पुरुषं॰पि न निमज्जति भाव ।

43. A PRAYER OF THE AUTHOR, UNDER THE FORM OF A SONG SUNG BY MĒNAKĀ

वाल् नेरि च्याज़ वेरि शम्भो
निर्णय-नयि फेरि शम्भो ॥ १०२४ ॥
रग-रंग फ़ुलु वेरंग कुलु
मत्सँगुकुय् रंग-बुल्बुल् ।
लोल-ओल्वाह् येरि शम्भो
निर्णय-नयि फेरि शम्भो ॥ १०२५
फिरनाव्तम् दिथ् ज्ञान-बल्
सूक्ष्म-स्थूल यलि समदृष्टि-शल् ।
परमशिव कर्म कौरि शम्भो
निर्णय-नयि फेरि शम्भो ॥
ब्रम-वशि हंस-तोलवार्थ
आत्म देह ल्वति ग्वशि वार्य ।
प्रानापान ज़ेर्थ शम्भो
निर्णय-नयि फेरि शम्भो ॥
गोशि-गोशि छोशि पोश-वार्य
ध्यान-योग अमृत-दार्य ।
कर्म-डोरि दर्म-वेरि शम्भो
निर्णय नयि फेरि शम्भो ॥
कोफिथ आमि वायान् छोल्
मौठ् अँगुमतु छोश-वोलु ।

पुनरपि स्वधारणात्मिका मेनामभिमुखीकृत्य स्तौति ॥४२॥

बाला (अहं) निर्गमिष्यति तव आशया (लब्ध) हे कल्याणप्रभव

निर्णयात्मिकायामधित्यकायां सचरिष्यति हे शम्भो ॥ १०२४ ॥

नानाविधेन विकसित अनघ वृक्ष (समाराम्भा)

(तव) मलङ्गात्मा (मदीय) धूम्याटाख्य-पक्षी ।

प्रेमरागात्मनीड सतनिष्यति हे शम्भो

निर्णया० ॥ १०२५ ॥

सचारयस्व नाम मा दत्त्वा ज्ञानात्मजलम्

सूक्ष्मस्थूलभूतवर्गात्मन् स्थल साम्यज्ञानात्मजल (यत्र) ।

हे परमशिव सत्कर्मात्मन् कृपात् हे शम्भो

निर्णया० ॥

आरोहावरोहात्मना (प्राणाभ्यामसिद्धेन) हृत्समन्तात्मजलमयुक्तोन्नो-
स्थापनपात्रेण

(१) जीवात्मना (२) देहात्मना (१) लघुना (२) गुरुणा
भारेण ।

प्राणापानया चालनया (अभ्यासरूपया) हे-शम्भो

निर्णया० ॥

शोभासनूपलभ्य चलनारूपाया पुष्पवाटिकाया

ध्यानधारणात्मिकया अमृतधारया (युक्ताया यत्र) ।

सत्कर्मात्माल्पसौरभ्येषु धर्मात्मावृतिमत्सु हे शम्भो

निर्णया० ॥

(यत्र) पान्थमणुर् स्थात् यमन् ज्ञानकान्

पुरस्तात् मत्रिष्ठ स्मृतकृत् ।

पंतु वाति ब्रोंठ् क्षेयं शम्भो
  निर्णय-नयि फेरि शम्भो ॥

शहर मज़् कर् हर्म्वख जान्
  न वनम् मज़् मंशरिथ् पान् ।
महाखिश-ह्न्दि तेरि शम्भो
  निर्णय नयि फेरि शम्भो ॥ १०३० ॥

कर् कथ् त्याग् कर् कथ् राग्
  बक्थ् वख्चिथ् प्रथम-पोश् लाग् ।
अमरेश्वर-शेरि शम्भो
  निर्णय नयि फेरि शम्भो ॥

द्यन् त राचु-ह्न्दु क्रग् त पंनु चार्
  सूर्य-अग्न-जोश सोम-होश् फ्यार् ।
सूत्य् व्यचार-धेर्य शम्भो
  निर्णय-नयि फेरि शम्भो ॥

पञ्च-तत्व शम दम रट दार्
  ज्योति रूप स्वरह-यंह कौंद खार् ।
प्रखत वक्ति-बाव सेर्य शम्भो
  निर्णय-नयि फेरि शम्भो ॥

मोक्ष-दायख् कुह च्योनुय् नाव्
  सूर्य-नेत्रचु नजराह् चाव् ।
मज़् मोह-अन्दिह्येर्य शम्भो
  निर्णय-नयि फेरि शम्भो ॥

पाद्याय, प्राप्सति ग्रग्रत ध्वजस्य ह-शम्भो*

निर्दया० ॥

(तस्मात् स्वरयया) नगरस्येव मध्ये कुरु दर्पवरततीर्थस्य स्नान

(यावद्भूतजाल स्वात्माभिन्नज्ञानम्)।

न तु वनस्य मध्ये विसार्य स्वात्मानम्।

मद्दालिङ्गिनामाधित्यकास्थलगतस्य मेघस्य (इव) हे-शम्भो

निर्दया० ॥ १०३० ॥

कुरु-नाम कस्य त्याग कुरु कस्य रागम्†

भक्ति प्रसार्य प्रीति-पुष्पाणि संयोजय ।

अमरेश्वरात्मन'-शिवस्य-शिरसि हे-शम्भो

निर्दया० ॥

(तण्डुलात्) दिनात्मन' च रात्र्यात्मन (च) रक्तवर्णं शुक्लवर्णं च

समीचय

सूर्याग्निसंतापेन (धामद्वयप्राणाप्यामेन) सोमात्ममयिद

(रसं) विभिन्नीकुरु (निष्कर्षय)।

सच कृत्वा विचारात्मकं-मार्जनीविशेषं ह-शम्भो

निर्दया० ॥

(यथा) पञ्चतत्त्वानां (भूतानां) क्रमेण क्रमेण वर्धीयां द्वारम्

हे-ज्योति स्वरूप स्वसंवेदात्मदेव्या धातुविशेषस्य परिपाक कुरु ।

परिपक्वाया भक्तिभावात्मिकाया इष्टकाया हे-शम्भो

निर्दया० ॥

मालपर्ण करोति त्वदायमेव नामधेयम्

सूर्यात्मनस्त्व प्रभास्वृष्टि वितर ।

सद्य एव मादात्मकस्य च शम्भो

निर्दया० ॥

---

* भक्ति बिना योगमार्गस्थित अस्यत्माद समाचरणमानस एकाग्रत भवति, भक्ति स्वदयप्रदत्प्रत्यन्तर्भावभिदिदा इति भाव ।

† यदव्य चवितव्यो विनर्दावियो विवेद इति भाव ।

च़ण्ःडु च्योनु च़रनारविन्द्
    च़्यथ् वँयुरम् तँति करि वन्द् ।
फीरिथ् कँतु सुह् नेरि शम्भो
    निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥ १०३५ ॥
म्यक्ष-लर्य प्यठ् छुह् च्योनु दर्वार्
    वक्ति-वत्सल कृष्णस् ति प्यार् ।
शक्ति-पातच हेरि शम्भो
    निर्नय-नयि फेरि शम्भो ॥ ४३ ॥

---

44 *A HYMN BY THE AUTHOR IN HIS OWN NAME, UNDER THE FORM OF A SONG SUNG BY THE WOMEN.*

कम् वँम्त्र् नालि क्याह् वन लो-लो
    मन क़ारथ् वँम्त्र्-वन लो-लो ॥ १०३७ ॥
शिव-नाथनि स्वस-दर्शन लो-लो
    च़्यत्तके अमृत-वर्शन लो-लो ।
वनि यित म्य वक्ताह् नन लो-लो
    मन क़ारथ् वँम्त्र्-वन लो-लो ॥
हर-मङ्ग वेरि लग दन-पन लो-लो
    हर्द वीक् जन् छ्यन पन-पन लो-लो ।
सुथ् छ्यनँतुथ् छुख् च़ूह् यावन लो-लो
    मन क़ारथ् वँम्त्र्-वन लो-लो ॥
जटदारवँनि दृग्वासन लो-लो
    मकर-गट छुख् कामन लो-लो ।

(यथा) हे चन्द्रावतंस त्वदीय चरणकमलम्

चित्तात्मक भ्रमर तत्रैव (स्वसद्मे) करिष्यति वहुम् ।

प्रत्यावृत्तस्य कुत्र नाम स निर्गमिष्यति हे शम्भो

निर्णया० ॥ १०३५ ॥

मुक्तामये गृहे (मुक्तात्मनि गृहे च) असि त्वदीय सन्निवेश

हे भक्तिप्रिय कृष्णाख्य (मा) अपि अधिरोहय ।

शक्तिपात(अनुग्रह)रूपायां अधिरोहिण्या हे शम्भो

निर्णया० ॥ ४३ ॥

ग्रन्थकृत्स्तव स्तौति ॥ ४४ ॥

कानि नाम (विचित्राणि) वस्तूनि प्रथितानि (सन्त्यनु) (इति)

कि वक्ष्यामि (वक्तुं शक्नुयां) नाम

मनसा (समाधानेन मनोदये वा) अन्विष्येय त्वा

यत्नविगमे नाम ॥ १०३७ ॥

श्रीशिवस्य शुभदर्शनेन नाम

चिदात्मन अमृततृप्तिमकल्पयत नाम ।

दृष्टिविषय आगच्छ नाम मम (यथा) अहं प्रकटीभूयासं नाम

मनसा अन्विष्येय त्वा० ॥

योगस्य रागं भगवानपि पतङ्गाग्निना (मनोयोगाग्निना सर्वतो

भावेन) नाम

शार्ङ्गधनमय इव योगाभ्यास प्रतिपत्ता नाम ।

तादृश योगाभ्यासाभ्यसनस्य अपि त्वं योगभाग्यमभ्यस्त नाम

मनसा अन्विष्येय त्वा० ॥

हे अनग्रकुरूपातीनु तपस्याहेन नाम

प्रकाशात्मास्वा अपि त्वं अपहरनु नाम ।

हटि वासुख् कुय् आमन लो-लो
मन क़ारथ् वंसतर्-वन लो-लो ॥ १०४० ॥
कास्‌ पूजा करय् कमि ग्वन लो-लो
कम्‌बक्षम् बंकि छुन लो-लो ।
निर्दन-मन्दु खन-पोश् व्यन लो-लो
मन क़ारथ् वंसतर्-वन लो-लो ॥
प्रय् मावमि पुनिमू-हन्दि ग्यन लो-लो
शूरि बूज़न् च्यय्-किति रन लो-लो ।
म्वक्य् बन च्यानि ख्यन अकि वन लो-लो
मन क़ारथ् वंसतर्-वन लो-लो ॥
मन-वाञ्छ नाव् च्योनु खन लो-लो
राज़-योगुकु राज़ाह् बन लो-लो ।
चैतन्य तोठ् च्यय्-चेतन लो-लो
मन क़ारथ् वंसतर्-वन लो-लो ॥
च्यानि डेग्रन छुन वचन लो-लो
खश् सोंपन् रंहि-वचन लो-लो ।
अस्य चियनंय् नयलोचन लो-लो
मन क़ारथ् वंसतर्-वन लो-लो ॥
मात्स्वरयन्-हन्दि सज्जन लो-लो
हे सच्चिदानन्द-गन लो-लो ।
कृष्णस् तोठ् अवलम्बन लो-लो
मन क़ारथ् वंसतर्-वन लो-लो ॥ १०४५ ॥ ४४ ॥

गले वासुकिनाग अस्ति से भजन नाम

मनसा अन्विष्येय त्वा ॥ १०४० ॥

का पूजा कुर्या ते (कर्तुं शक्नुया) फन गुयन नाम

दुर्भाग्यस्य (मे) भक्ति (तव) नास्ति नाम ।

(यद्विह च) निधनस्य (दरिद्रस्य) स्वर्णमयपुष्पतुल्य औषधि

(तृणविशेषपत्रमात्र) नाम

मनसा अन्विष्येय त्वा० ॥

प्रत्येकस्मिन् अमावस्याया पूर्णिमायाः दिन नाम

शुद्धसपन्नानि भोजनानि त्वत्कृते एव पचेय नाम ।

युक्त सपत्स्यामि त्वत्कर्तृकेन आहारेण एकेन सयम नाम

मनसा अन्विष्येय त्वा० ॥

मनाक्पौर्णिमायाः नाम त्वन्नैव खनिष्यामि नाम

राजयोगस्य (प्रासादाराजसिद्धि) राजा एक सपत्स्यामि नाम

हे चैतन्यरूप तुभ्य चेतनाना (जीवाना)चेतनप्रद नाम

मनसा अन्विष्येय त्वा० ॥

त्वदीयेन दर्शनेन स्मो न स्वशरीरे मान्त्य नाम

प्रसन्ना भवस्व क्रमवर्तिगाथाभि नाम ।

अस्माक स्रोतामेव हे विलोचन नाम

मनसा अन्विष्येय त्वा० ॥

सत्पुरुषाणा (ब्रह्मादीना) हे सज्जन (सहनीय) नाम

त्व सत्यज्ञानानन्दघन नाम ।

कृष्णाख्याय (अव्यक्त म) तुभ्य द शुभ (सत्त्वप्रधान)लक्षण नाम

मनसा अन्विष्येय त्वा० ॥ १०४५ ॥ ४४ ॥

---

15 ANOTHER HYMN OF PRAISE BY THE AUTHOR, UNDER THE FORM OF THE WOMEN ADDRESSING PĀRVATĪ AS A ŚĀRIKĀ BIRD

रंग बुलबुल् कुय् नटदारी
हारी कर् पारीशान् ॥ १०४६ ॥
गौरि-रंग छिस् वेमत्र् सारी
नंनु होवुन् ब्रह्मचारी पान् ।
त्याग-मज़ंय् कुय् व्यवहारी
हारी कर् पारीशान् ॥
राग-द्वेश-निश कुय् ल्वति-वारो
पोश-लंज्यनंय् प्यठ् कुह् शृबान् ।
संतोश ह्यॖच् प्रान-मन्दारी
हारी कर् पारीशान् ॥
ब्रम् मानिथ् करान् खानदारी
गाम-कच्यनंय् ओलॖ येरान् ।
गछि आसुनु दयुय् संसारी
हारी कर् पारीशान् ॥
पर-पद-संतु थदि प्रकारी
कर्म आगरन् परम-शिव-स्थान् ।
अख् दाज़रान् अनेक-प्रकारी
हारी कर् पारीशान् ॥ १०५० ॥
ब्रह्म-आज्ञाय किनि व्यवहारी
बाल्-बच्यनंय् आम्य आपरान् ।

पुनरपि ग्रन्थकृत् स्तौति स्त्रीणां मुखेन शारिकारूपां पार्वतीं सलक्ष्यीकृत्य ॥ ४५ ॥

धूम्राटपक्षी (मस्तकचूड) अस्ति जटामुकुटधर (जटया लक्षणीय)
हे शारिके देवि (पार्वति वा) कुरु उपलब्धिलाभम् ॥ १०४६ ॥
गैरिकाणि सन्ति अस्य वस्त्राणि सर्वाणि
प्रत्यक्ष प्रदर्शित अनेन ब्रह्मचारिरूप स्वात्मा ।
परिव्राड्धर्ममध्ये एव अस्ति व्यवहरन् (गार्हस्थ्यम्)
हे शारिके देवि (पार्वति वा) कुरु उपलब्धिलाभम् ॥
रागात् द्वेषात् अस्ति लघु भार (तद्रहित)
पुष्पशाखासु पृष्ठ अस्ति शोभमान ।
मतोषरूपया वृत्तया माधाप्यापनकर
हे शारिके देवि (पार्वति वा) कुरु उपलब्धिलाभम् ॥
भ्रान्तिरूप (संसार) मत्वा कुर्वन् गार्हस्थ्यम्
तृणा लवकैरेव कुलाय वितन्वन् ।
इष्ट हि भवितव्य ईदृशेनैव संसारिणा (मादृशेन)
हे शारिके देवि (पार्वति वा) कुरु उपलब्धिलाभम् ॥
परमपदस्थित * अत्युच्चैः प्रकारेण
कर्मणा आश्रयन् परमकल्याणस्थानम् ।
एक ध्यायन् अनेकप्रकारभूतम्
हे शारिके देवि (पार्वति वा) कुरु उपलब्धिलाभम् ॥ १०५० ॥
देवस्याकर्तृभावेन व्यवहरन्
बालशिशुकादीन् तृप्तिभुक्तिलतान् भोजयन् ।

---

* कोटरेन भाव्यमिति विशेषोक्ति।

जीव द्याय पर्-ब्पकारी
हारी कर् परीज्ञान् ॥
यशरम् वनि-दिथ् षवार्थारी
अविनाश बाश छुय् मोलान् ।
कष्णस् वुफि तारि हंसदारी
हारी कर् परीज्ञान् ॥ ४५ ॥

II PARABLE OF THE MEANS OF SALVATION IN THE FORM OF A HYMN IN PRAISE OF THE RASA LILA

मन् म्योन् बिन्द्राबन् त लो-लो
आत्म-रूप नारायण् त लो-लो ॥ १०५२ ॥
सूत्य् सूत्य् वुचू गोपियन् त लो लो
तथि मञ्ज़् कुह् रास् खेलन् त लो-लो ।
मन् म्योन् बिन्द्राबन् त लो-लो ॥
अन्दकार्-काल-सर्पन् त लो-लो
भूतात्म वलु हन्-हन् त लो-लो ।
इन्द्रिय-गूरि-बालकन् त लो-लो
व्यह् दिथ् कुह् होश डालन् त लो-लो ।
मन् म्योन् बिन्द्राबन् त लो-लो ॥ १०५५ ॥
ज्ञान-रूप-कष्णन् त लो-लो
सुह-खलु दिथ् त मद्मन् त लो-लो ।
प्रकंचू-जल हन्-हन् त लो-लो
मद् कङ् अमृथ् जन् त लो-लो ।
मन् म्योन् बिन्द्राबन् त लो-लो ॥

जीवदयालुत्वेन परोपकारशीलः

हे-शारिके-देवि (पक्षिणि वा) कुरु उपलब्धिरूपमिमु ॥

श्रत्युपस्थानेषु श्रनुसृत्य परित

श्रविनाशीति भावनानि श्रस्ति भावनायाः ।

कृष्णाख्यं-मा उद्धाय तारय-भाः हंसद्वाराख्यगिरेः (हंसमन्त्राभ्यासमिद्धेः)

हे-शारिके-देवि (पक्षिणि वा) कुरु उपलब्धिरूपमिमु ॥ १०५४ ॥

रासलीलामिव लक्ष्यीकृत्य पुनर्ग्रन्थकृत् स्तौति ॥ ४६ ॥

मन मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम

(तत्र) परमात्मरूपः (मदीयात्मरूपो वा)-नारायणः तु नाम ॥ १०५३ ॥

मद मद (कृत्वा) वृत्तिरूपाः-गोपीः तु नाम

तत्रैव मध्ये श्रस्ति रासलीलां क्रीडन् तु नाम ।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥

श्रध्यक्षात्मना-कालसर्पस्य तु नाम

जीवस्वरूपः प्रावृत' प्रपंश तु नाम ।

इन्द्रियात्म-गोपालबालकानां तु नाम

विषं दत्त्वा श्रस्ति (स सर्पः) स्मृतिं श्रपाकुर्वन् तु नाम ।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥ १०५५ ॥

ज्ञानात्मना-श्रीकृष्णेन तु नाम

श्राविर्भावं दत्त्वा तु मद्गुरुरूपं तु नाम ।

मद्ध्यात्मकं-प्रलं प्रपंशं तु नाम

निर्मलं कृतं श्रमृतं कृत तु नाम ।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम ॥

बावनाय-जमुनाय तन् त लो-लो
वृचू-गोपिय नावन् त लो-लो ।
न्यथनत्र पान् हावन् त लो-लो
लूक-लज्जाय चावन् त लो-लो ।
मन् म्योनु बिन्द्राबन् त लो-लो ॥
वंखंचू तुलसी छावन् त लो-लो
श्रीकृष्णस् प्रावन् त लो-लो ।
कृष्ण-नाव् कुह् आनन्द-गन् त लो-लो
कृष्ण-नाव् कुह मोच् बन्धन् त लो-लो ।
मन् म्योनु बिन्द्राबन् त लो-लो ॥
कृष्ण-नाव् कुह् प्रान् प्रानियन् त लो-लो
कृष्ण-नाव् कुह् अन् प्रानन् त लो-लो ।
कृष्ण-नाव् कुह् सञ्जीवन् त लो-लो
कृष्ण-नाव् कुह् आर्त्यन् दन् त लो-लो ।
मन् म्योनु बिन्द्राबन् त लो-लो ॥
कृष्ण-नाव् कुह् ग्वनियन् ग्वन् त लो-लो
कृष्ण-नाव् कुह् अविज्ञ्य् जन् त लो-लो ।
कृष्ण-कृष्ण कर् कृष्णन् त लो-लो
सरतलि सर्पदुस् स्वन् त लो-लो ।
मन् म्योनु बिन्द्राबन त लो-लो ॥ १०६० ॥ ४६ ॥

भावनात्मिकायां-यमुनायां तनूः तु नाम

वृत्तात्मकाः-गोप्यः स्नापयिष्यन्ति तु नाम।

दिगम्बराः देहं प्रदर्शयिष्यन्ति तु नाम

लोकेभ्यः-त्रपां त्यक्ष्यन्ति तु नाम।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम॥

भक्तिरूपां तुलसीं उपभोक्ष्यन्ति तु नाम

श्रीकृष्णं (तत्साक्षात्कारं) प्राप्स्यन्ति तु नाम।

कृष्णनामधेयं अस्ति परमानन्दपूर्णं तु नाम

कृष्णनामैव अस्ति मुक्तिः भक्तानां तु नाम।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम॥

कृष्णनामैव अस्ति प्राणरूपः प्राणिनां तु नाम

कृष्णनामैव अस्ति अन्नं (तृप्तिकारकं) प्राणानां तु नाम।

कृष्णनामैव अस्ति संजीवनं तु नाम

कृष्णनामैव अस्ति दीनानां धनरूपं तु नाम।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम॥

कृष्णनामैव अस्ति दुःखिनां सुखरूपं तु नाम

कृष्णनामैव अस्ति सर्वसिद्धिदं मुक्तिं इव तु नाम।

कृष्ण-कृष्णेति कृतं कृष्णाख्येन (धन्याकृता मया) तु नाम

रौतिधातोः संपन्नं-तस्य स्पर्धं तु नाम।

मनः मदीयं वृन्दावनरूपं तु नाम॥ १०६० ॥ ४६ ॥

---

47 PRAISE BY THE AUTHOR UNDER THE FORM OF A PARABLE SUNG BY THOSE DESIROUS OF SALVATION

वाव यावुन् छुह् होश-पोश-थर्य शभो
　　हर-दृष्टि गछि वरि कति हरि शभो ॥ १०६१ ॥
रोचू वन-खत वन् कुस् वन् छुह् गबीर्
　　तॊथि मञ्ज़् माद् तफ् ऋद् मानोथ् वीर् ।
गाल् अज्ञान अर्खोलु हरि शभो
　　वाव-यावुन् छुह् होश-पोश थर्य शभो
स्वप्रकाश-रूप मनम्बख् वुछ़्त छुय् न दूर्
　　अन्दकार्-छाय् जाल् मल् विज्ञान सूर ।
हाह् कुय् मञ्ज़् ऑनम् ठरि शभो
　　वाव-यावुन् छुह् होश-पोश-थर्य शभो ॥
हम-पखर्वय्-सूत्य् वुफनावुन् पान्
　　जीवात्म हालव् होश्-मैदान् ।
लूब-तोन्ति मञ्ज़ चॆलु मुहचर्य शंभो
　　वाव-यावुन् छुह् होश-पोश् थर्य शभो ॥
सुय् वांग्जि-वारि चन् वरि शभो
　　युस् पर्जनावि खानदार् गरि शभो ।
नर्य बोड्रान् लोस लूक-लर्थ शभो
　　वाव यावुन् छुह् होश-पोश-थर्य शभो ॥ १०६५ ॥
मोचदायख् शावनावि साचात्कार्
　　चन-माचम् मञ्ज़् गालि मुह-अन्दकार् ।

मुमुक्षुजनोपकृतये पुनरपि ग्रन्थकृदेव स्तौति ॥ ४७ ॥

भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो
हृदयादृष्ट्वा संपत्स्यति पुष्टं (तदा) कुत्र-नाम जीर्णीभूय-
पतिष्यति हे-शम्भो ॥ १०६१ ॥
रात्रिरूपात्-वनात् कथय किं-नाम वनं (अधिकं) अस्ति गम्भीरम्
तस्यैव मध्ये साधय तपः ततो मंस्यामन्त्वां वीरम् ।
नाशय अज्ञानात्मकं दुःस्पर्शदाम पतितं-तद्भवेत् हे-शम्भो
भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो ॥
स्वात्मप्रकाशरूपेण संमुखं पश्य-नाम अस्ति न दूरम्
अन्धकारात्म-छायां दाहय परिमलय विज्ञानात्मभस्म ।
निःश्वासवायुः अस्ति मध्ये आदर्शस्य निरोधः हे-शम्भो
भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो ॥
हंसाभ्यामात्मपक्षाभ्यामेव (हे हंस पक्षाभ्यां च) उड्डापय-नाम-सं
स्मारमानम्
जीवात्मरूपः शलभः चैतन्यस्यासे ।
लोभात्मचक्षोः मध्यात् संचलित मोहात्मघटिकायाः हे-शम्भो
भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः हे-शम्भो ॥
स-एव परमशान्तियात्रि दिनं व्यपेष्यति हे-शम्भो
यः उपलप्स्यति पुर्दुम्यनं स्वपदे हे-शम्भो ।
बाह्यः निर्माय मास्तः परमेहाति हे-शम्भो
भावनात्मकं-यौवनं अस्ति चेतनारूपायाः पुष्पलतायाः
हे-शम्भो ॥ १०६२ ।
योगमज्ञानगौनः साधयिष्यसि स्वमात्मकाम्
संग्रामस्यैव मध्ये नाशयिष्यसि मोहान्धकारम्

सूर्यम् निश् गट कति दरि शभो
    वाव-यावुन् कुह् होश-पोश-धर्य शभो ॥
राज़योग-राज यम् पकि च्यय् हिवु सूत्य्
    दय-दन-वालि तम् वति मेलन् कूति ।
इन्द्रिय-चूरन् कति छरि शभो
    वाव यावुन् कुह् होश-पोश-धर्य शभो ॥
यदि सूर्युंकु योमंतु कुह् सञ्जरम् गाह्
    वुछिजि तञ्जरम् गञ्जरम् श्रञ्जरस् क्याह् ।
नञ्जरम् प्यठ् बालादर्य शभो
    वाव-यावुन् कुह् होश-पोश धर्य शभो ॥
विषयर्पन् छ्यनाम् स्व-स्वरूफ् हाव्
    च्यय्-आनन्द-अमृत्य् न्यथ् च्यावनाव् ।
निमेश उन्मेश् गरि-गरि शभो
    वाव-यावुन् कुह् होश-पोश-धर्य शभो ॥ ४७ ॥

---

48 THE ASSEMBLING AND FEASTING OF THE WEDDING PARTY. THEY THEN COMMENCE THE WORSHIP OF THE DEITY OF THE HOUSE DOOR

महाराजस् सूत्य् सालर् आय
    कर्मवान् दर्म सबाय वौठि ॥ १०७० ॥
दछि मान पछि मान् वौठि ओच्य ज्याय
    इच्छा-बूजन् आमि तयार् ।

(तदा) सूर्यस्य (इव) समीपे तम (इव) कुत्र स्थिरोभविष्यति
हे शम्भो

भावनात्मक यौवन अस्ति चेतनारूपाया पुष्पलताया हे शम्भो ॥

राजयोगेश्वर यस्य चरिष्यति त्वयैव सदृश सह

देशधनयुक्ता तस्य मार्गे मगस्यन्ति किपन्त (अनश) ।

इन्द्रियात्मचोरेभ्य कुत्र भेष्यति (भय प्राप्स्यति) हे शम्भो

भावनात्मक यौवन अस्ति चेतनारूपाया पुष्पलताया हे शम्भो ॥

उच्चस्थानात् सूर्यस्य आपतित अस्ति निम्नस्थाने प्रकाश

पश्येन्नाम तनुत्वस्य घनत्वस्य आन्ध्ये कि नाम (क भेदम्) ।

आकाशो पूर्तुत प्राशुपुरप्रमाशस्य हे शम्भो

भावनात्मक यौवन अस्ति चेतनारूपाया पुष्पलताया हे-शम्भो ॥

विष्णुप्रीत्यर्थं (धर्मकारणेन) कृपाध्याय (मे) स्वस्वरूप प्रदर्शय

चैतन्यात्मानन्दामृत नित्य पायय ।

प्रतिनिमष प्रत्युष्य प्रतिक्षण हे शम्भो

भावनात्मक यौवन अस्ति चेतनारूपाया पुष्पलताया हे शम्भो
॥ १० ॥

जन्यागमनवृत्तम् ॥ ४८ ॥

सहचरैण सह जन्या समागता

सत्कर्मशालिन धर्म्यसभायां निविष्टा ॥ १०१० ॥

इच्छया मानेन बहुधा सह निविष्टा मृदायां भूमौ

(तत्र) इच्छानुरूपाणि भाजनानि आसन् निष्पन्नानि ।

खश् गव् द्य् ईश्वर-इच्छाय
    कर्मवान् दर्म-मथाय वौठ्ठि ॥

ताज-ताज़ यूजन् रनलय् श्राय
    माजर्चु-इन्द्‌ कुच् न कँह् ति द्दाजय् ।

राज मबि वौठ्ठि वाज वागरनि श्राय
    कर्मवान् दर्म-मवाय वौठ्ठि ॥

यूजन् ख्यथ् तिम् श्रांगन् पाय
    ढ्फ्थ् गैय् तिछ्ञ मेवाय-सूंत्य् ।

तन मन वार संगि द्दार-पूजाय
    कर्मवान् दर्म-मवाय वौठ्ठि ॥ ४८ ॥

---

49 THE SONG OF THE WOMEN OF THE WEDDING PARTY AT THIS WORSHIP.

वनवनि श्रछरछ् वछ स्वर्गद्दारय्
    वारय् करयो द्दारय्-पूज् ॥ १०७४ ॥

च्यानि मतंग-सूत्य् गंगाद्दारय्
    द्दारम् कर्म-कूलु खार वारय् ।

रंग-रंग वरहंग द्राव् गंग-श्रारय्
    वारय् करयो द्दारय्-पूज् ॥ १०७५ ॥

हर-दृष्टि द्दारम् बन्योव् हरद्दारय्
    दास-वाव दासम् बन्योव् कैलाम् ।

अभीप्सित सपन्न इदमेव ईश्वरेच्छाया

सत्कर्मशालिन धर्मसभाया निविष्टा ॥

अपर्युषितानि भोजनानि पच्यन्ते स्म

पीन पुनीन-यथेच्छानुकूलभोजनपृच्छाया अस्ति-तेषा

न कांचित् अपि अपेक्षा ।

राजान पङ्क्तौ निविष्टा सूदा विभाजयितु (अन्नादीनि) आगता

सत्कर्मशालिन धर्मसभाया निविष्टा ॥

भोजनानि भुक्त्वा ते अजिरप्रदेशे प्रविष्टा

सतृप्ता (सतुष्टा) सपन्ना तत्कृतया सेवया ।

तन्वा मनसा (तत्समाधानतया) सुष्ठु प्रवृत्ता द्वारदेवतापूजन

सत्कर्मशालिन धर्मसभाया निविष्टा ॥ ४८ ॥

तत्काले जन्यस्त्रीवाक्यगान विवृणोति ॥ ४९ ॥

प्रभाते अप्सरस अवतीर्णा स्वर्गद्वारात्

सुष्ठ्विव करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम्* ॥ १०७४ ॥

त्वदीयेन सत्सङ्गेन हे-गङ्गाधर

द्वार सत्कर्मात्मकचित्रविशेष आरोपयिष्यामि सुष्ठ्विव ।

नानाविधतया द्वारनामान प्रयत गङ्गाप्रवाह

सुष्ठ्विव करिष्यामि द्वारदेवता पूजाम् ॥ १०७५ ॥

एतस्य दृष्ट्वा द्वारस्थान सपन्न हरिद्वारतीर्थम्

हरप्रासभावेन अघोराभस्थान सपन्न कैलासस्थानम् ।

---

* द्वारपूजाविधानं च [illegible]
वृद्धिमहि ।

कूलु खोरु लब गय नबच तारय्
वारय् करयो दारय्-पूज् ॥
वीद-रस्ति शिव वीदकि ओंकारय्
शुकदेव् त व्यास् छिय् वीद् वखनान् ।
ख्नवान योग्यम् छय् खन-तारय्
वारय् करयो दारय्-पूज् ॥
नवद्वार् मुचरिथ् दारनाय दारय्
जटादार संकट-कट च्योनु शान् ।
पादन् तल् वह् च्य दक्षिय् मारय्
वारय् करयो दारय्-पूज् ॥
अस्य दरकारय् कति छय् हारय्
म्वहर त धारय् ठेलि बरि बरि ।
कल प्यठि छकोय् लूब रस्ति शुविदारय्
वारय् करयो दारय्-पूज् ॥
वुज् सोनु वैकुण्ठ् बन्योव् वार-कारय्
कूष्यन् मज़् ब्यूठु कूटि-तीरय् ।
चन्दनुकु खबाव् द्राव् देवदारय्
वारय् करयो दारय्-पूज् ॥ १०८० ॥
लगन्नस् वेल वोतु विघ्न-न्यवारय्
अंगुस्-प्यठ् छिय् प्रारान् देव् ।
ख्नवान खन हेरि खस् वार-वारय्
वारय् करयो दारय्-पूज् ॥

चित्रविशेष आरोपित वर्णा मण्डपा नभस ताराप्रभा

सुष्ठैव करिष्यामि द्वारदेवता पूजाम् ॥

हे भेदरहित शिवात्मन् ब्रह्म ओंकारस्य (तद्वाच्य)

शुकदेव व्यास च स्त वदं अधीयमानो ।

हे सद्गुण स्वरूपजीतस्य सन्ति स पीवर्णसन्त्र

सुष्ठैव करिष्यामि द्वारदेवता पूजाम् ॥

नवद्वाराणि उन्मोच्य धारणया धारयिष्यामि

हे-दशाधर अवरदर्शं सत्य धारनम् ।

पादयो तत्रे अट तत्र इन्द्रियाणि (पञ्च सेवोपचार) अर्पयिष्यामि

सुष्ठैव करिष्यामि द्वारदेवता पूजाम् ॥

अस्माकं प्रयोजनार्थानि कुत्र नाम (न कुत्रापि) सन्ति तपकाशिण्य

स्वर्णमुद्रा द्रव्याणि च पोटलिकाविशेषेषु पूर्णं पूर्णं ।

शिरसः ऊर्ध्वभाग तु प्रत्येकशः हे-निर्लोभ शोभायमान

सुष्ठैव करिष्यामि द्वारदेवता पूजाम् ॥

नि बरस अस्माकं वैकुण्ठरूप मण्डप साधुकारमैव

महाराजेषु मध्ये निविष्ट कोटितीर्थस्य तीर्थम् ।

पौरुषत्व स्वभाव मधुना देवदारुणा

सुष्ठैव करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम् ॥ १०८० ॥

विज्ञानस्वरूपस्य यस्य धाम हे विज्ञानिशास्त्र

स्रग्नि मनोर संति तत्र प्रतीपमाला रक्षा ।

हे मधुपोदित सोमनाथ नि मध्यो आरूढ प्रत्ने प्रत्नेय

सुष्ठैव करिष्यामि द्वारदेवता पूजाम् ॥

कृष्णम् परमात्मा निराकारय्
प्रानरूप नाडियन् कुख् फेरान् ।
विगयन् दारवुनु कुख् नवदारय
वारय् करयो दारय्-पूज् ॥ ४९ ॥

---

50 THE ARRIVAL OF MAHADĒVA HIMSELF THE WEDDING DINNER

महादेव् य्यलि महाराजाह् वनिथ् आव् ।
तिहन्दु बावाह् वुछिथ् बागम् अन्दर् चाव् ॥ १०८३ ॥
करिथ् ओसु यंवुमंतु फर्शाह् तिमौ व्यूठु
द्रुच्छा बूज़न् ख्यने ह्यय् देवता व्यूठु ॥
द्रुच्छा बूजन् वनय् क्याह् कथ् वनान्-छिय् ।
यमिम् यमिचू द्रुच्छा गछि तम् वनान तिय् ॥ १०८५ ॥
प्रयन ओसु यम् यिह् तम् तिय् दयन् लंदु
वयन् यिय् ओसु तम् तिह् मृत्युञ्जयन् लंदु ॥ ५० ॥

---

51 A FURTHER DESCRIPTION OF THE WEDDING DINNER

द्रुच्छा-बूजन् ख्यथंय् आँगन् अन्दर् चाय्
व्वत्तम् वैकुण्ठ-खत सॉपंज् ततिचू ज्याय् ॥ १०८७ ॥
पद्म-पादौ कदम् तंमि याञ् चोवुन् ।
सुह् आँगुन् परम-पदवी प्रावनोवुन् ॥
खमिथ् वौगिम्-प्यठंय् य्यलि थंवि तंमि पाद् ।
कंहख् तय् सर्वतीर्थौ देवप्रसाद् ॥

(ग्रन्थकृत स्वस्यालाप) कृष्णाख्यस्य परमात्मान्तर्यामिन् निराकारात्मन्
प्राणरूपेण नाडीनां मध्ये अपि सञ्चरन्
विषयाणां सम्बन्धकर्ता अपि नवद्वारद्वारा
सुष्ठ्वेव करिष्यामि द्वारदेवता-पूजाम् ॥ ४९ ॥

वरस्य महादेवस्यागमनवृत्तम् ॥ ५० ॥

महादेव यदा महावर भूत्वा आगत
(तत्र) तेषां भावना अवलोक्य उद्यानस्य मध्ये प्रविष्ट ॥ १०८३ ॥
विधाय आसीत् स्थापित आस्तरण तैः सुदीर्घम्
स्वेच्छानुकूल भोजन भोक्तु गृहीत्वा ध्यान निविष्ट ॥
स्वेच्छानुकूल भोजन कथयिष्यामि किं किं वस्तु प्रवर्धन्ति
यस्य पुरुषस्य यस्य वस्तुन इच्छा अभवत् तस्य भवति प्राप्ति
विषय तदा ॥ १०८५ ॥
(तथापि) रुचिकर आसीत् यस्य यत् तस्मै तदेव ईश्वरेण प्रापित
(प्रापित)
पथ्यानुसारि यदेव आसीत् तस्मै तत् मृत्युञ्जयेन (महादेवेन)
प्रापितम् ॥ ५० ॥

उक्तवृत्तमेव पुनर्विवृणोति ॥ ५१ ॥

स्वेच्छानुकूलभोजनानि भुक्त्वैव मन्दिर मध्ये प्रविष्टाः ।
सतत वैकुण्ठस्थानादपि मधुर तदस्य स्थानम् ॥ १०८७ ॥
पद्मपदृग्वरयाभ्यां प्रदक्षिणा तत (महादेवेन) यावत् प्रक्षालित ।
तत् अङ्गेन परमपदस्थान प्रापित मन ॥
प्राकट्य विचित्रस्थानस्य शिवानप्रतिबिम्बस्थाने यदा स्थापितानि मन
पश्यानि ।
कृतस्मै तत्र स्थान सर्वतीर्थानि नियतात्मा ईश्वरप्रसाद ॥

महार्यंज़् वौगिसंथ्-प्यठ् वातनावुख्
    महाराजम् म ख्रोवरिय्-कनि थावुख् ॥ १०९० ॥
महाराज ओसु कुम् कस्स ओसु महार्यंज़् ।
    महादेवम् महामाया सौंपनंज़् नंज़्* ॥
स्यद्य् आयख् जंगि कंहनख् नमस्कार् ।
    छ्यंकिख् लछ्मिय कल प्यंठि म्यहर त ग्वार् ॥
प्रथम्-क्यथ् दीफ् छ्वथ् ओसु दौपमाला ।
    रंतन्-चौंगिज्य आलनान् ओसु पान ज्वाला ॥
महाविद्या तिमन् ओसु आपरावन् ।
    तिथिय् नावद्-फंलिथ् थिम् मोच् दावन् ॥
वनिथ् ओसु संपदा मञ्ज़् किसि वाज़्य् ।
    वन्यमंच् सरस्वती ओसु दद-मांजिय् ॥ १०९१ ॥
अन्दर् गंगासागर्य ओसु पान गंगा ।
    गंगज़ल् छ्वय् गगादर् जल् च्यय्यम् ना ॥
पकान् गैय् वेगि-प्यठ याज़् वार वारय् ।
    करनि लंगि द्वार्-पूजा वार-कारय् ॥
छ्यह् क्याह् कथ् वन आन्दन् प्रावु किछु गय् ।
    यमिस् प्यठ् सच्चिदानन्दन् थंवुन् लय् ॥
वनिथ् कुस् छ्यकि ततिकिस् व्यवहारस ।
    नज़र् चावुन् वन्योव् दरदार् द्वारस् ॥

* महदेवम महामाया(ख्रौवुरि किनि *(महादेवस्य महामाया वामभागत)
* इति पाठान्तरम् ॥

(तदैव) महाराज्ञीरूपा-वधू विमानप्रतिबिम्बे एव समानीता ते ।

महावरस्य सा वामभागे निवेशिता ते ॥ १०९० ॥

महावर आसीत् कश्च का च आसीत् वधू ।

(तत्) महादेवस्य महामाया सम्भवन्ती आसीत् प्रत्यक्षा ॥

सिद्धि समागता ताभ्यां शुभशकुनार्थं कृतस्तया ताभ्यां नमस्कार ।

प्रक्षिप्त तयो लक्ष्म्या शिर ऊर्ध्वत मुद्रा धनम् च ॥

हस्तयो नीराजनदीपान् गृहीत्वा आसीत् दीपमालादेवता ।

(तान्) नीराजनदीपान् भ्रामयन्ती (तच्छिरसि) आसीत् स्वयं ज्वालामुखी ॥

महाविद्यादेवता तयो आसीत् भोजयन्ती ।

तादृशानि फाणित खण्डानि यानि मोद दापयन्ति ॥

भूत्वा आसीत् षष्ठीदेवी मध्ये कनिष्ठिकाया कर्णिका ।

मधुरा सरस्वतीदेवी आसीत् धात्री ॥ १०९५ ॥

अन्त स्थित गङ्गासागराख्यकमण्डलौ आसीत् स्वयं गङ्गा ।

गङ्गाजल गृहीत्वा अथ गङ्गाधर लग पितृषु मे नाम ॥

प्रचरन्तौ गतौ विमानचित्रस्थानात् यत्र शनै शनै ।

कर्तुं प्रवृत्तौ सुरदेवता पूर्णा साधुकारमेव ॥

अस्ति का नाम कथा (यां) कथयिष्यामि देवस्य भ्रमता कीदृशी गति ।

यया पृष्ठ पश्चिमानन्दात्मना निर्दिष्ट पदम् ॥

कथयितं च अङ्कुशात् तस्य चतुष्टयम् ।

दृष्टि (यत्र) निर्दिष्टा तत्र सपद्म परब्रह्म पं स्नातस्य स्थाने ॥

बनोवुन् दामबावय् दाम् कैलाम् ।
    हरिः-हर् श्याम-सुन्दर् छ्यय् श्रन्दर् चाम् ॥
बिह्यिथ् यति श्रोसु ब्रह्मा छ्यय् ब्राह्मन् ।
    महाराजा ततुय् वोतु छ्यय् नरायन् ॥
बिह्यिथ् पद्मासनस्-प्यठ् शकलि श्रोकार् ।
    दितुख् श्रंगनुकु त लंगनुकु ज्यान् व्यस्तार् ॥
सपञ्न् मैनावतौ खश् दृथु वुछ्यिथ् रग् ।
    परनि लजू च्यथ-वानिय बावुकुय् वंग् ॥
नच़न् नच़ान् दपुन् तमना म्य छै द्राम् ।
    जगदीश्वर् हरिः-हर् गर छै चाम् ॥ ५१ ॥

---

52 THE JOYFUL SONG OF MÊNĀ.

राज-हंसाह् गर चामय्
    अज़् म्य द्रामय् तमना ॥
बाल बाल-पान वनि श्रामय्
    लाल-माल छ्यस् नालौ ।
कमि हाल छिस् माल-ज्यामय्
    अज् म्य द्रामय् तमना ॥
हनि हनि युस् काँकामय्*
    शहर गामय् श्रालमस् ।
मनि-मञ्ज्-बाग् वनि श्रामय
    अज् म्य द्रामय् तमना ॥

---

* काज्यामय (अन्विष्टा मया) इति पाठान्तरम् ॥

सपादिता तेन दासभावेन-स्थिता शिला कैलासरूपा ।

(यन्मार्गेण) हर्षभिन्ना-हर श्यामसुन्दर सह धृत्वा ग्रन्त

प्रविष्टस्तत्रा ॥ ११०० ॥

आसीन यत्र आसीत् ब्रह्मा सह कृत्वा ब्राह्मणान् ।

महावीर तत्रैव प्राप्त सह धृत्वा नारायणम् ॥

स्थित्वा पद्मासन (यन्त्रभूत्) आसनन ओंकारात्मा ।

दत्तस्तैस्तत्र अग्र लग्नस्य च शोभन विस्तार ॥

सपन्ना मेनाश्वती प्रसन्ना ईदृक् अवलोक्य प्रकारम् ।

पठितु प्रवृत्ता स्तोत्राणीयोग्यां भक्तिपूर्णां गीतिभङ्गिम् ॥

नृत्य विधाय नृत्यन्त्या कथित तया अत्यौत्सुक्य मम भो फलित मे ।

(यत) जगदीश्वर हरिहरात्मा गृहं भो प्रविष्टो-मे ॥ ५१ ॥

अतिहर्षेण गान मेनाया एतत् ॥ ५२ ॥

राजहसरूप गृह प्रविष्टो म

अद्य मे फलित मे (निर्गत मे) अत्यौत्सुक्य (प्रयोजनम्)

॥ ११०५ ॥

बालरूप बाल्यात्मनि उपलक्ष्य आगतो म

मणिमाला मन्नि अस्य वैकक्षकरूपा ।

येन (अचिन्त्येन) वृत्तेन मन्ति-अस्य निमन्त्रणयोग्यानि ग्रमनानि

अद्य म फलित मे ० ॥

अश अश य काङ्क्षिता मया

नगरेषु ग्रामेषु विश्रमिन ।

(म) मनो मध्य भाग उपलक्ष्य आगतो-म

अद्य मे फलित म ० ॥

वनोवुन् दाससावय् दास् कैलास् ।
    हरि:-हर् श्याम-सुन्दर् छुय् अन्दर् चाम् ॥
विछिथ् यति ओसु ब्रह्मा छुय् ब्राह्मन् ।
    महाराजा तंतुय् वोतु छुय् नरायन् ॥
विछिथ् पद्मासनस्-प्यठ् शकुलि ओंकार् ।
    दितुख् अंगनुकु त लंगनुकु ज्यान् व्यस्तार् ॥
मपंञ् मैनावती खश् दृयु वुछिथ् रग् ।
    परनि लंञ् ज़िथ-वानिय वावुकुय् वग् ॥
नचन् नचान् दंपुन् तमना म्य छै द्राम ।
    जगदीश्वर् हरि' हर् गर छै चाम् ॥ ५१ ॥

---

52 THE JOYFUL SONG OF MENA

राज-हसाह् गर चामंय्
    अज् म्य द्रामंय् तमना ॥
बाल बाल पान वनि आमंय्
    लाल-माल छ्यस् नालौ ।
कमि हाल छिस् माल-ज्यामय्
    अज् म्य द्रामंय् तमना ॥
हनि हनि युस् कांकामंय्*
    ग्रहर गामय् आलमस् ।
मनि-मक्ष-याग् वनि आमंय
    अज् म्य द्रामंय् तमना ॥

---

* काञ्चामय (अन्विष्टा कथा) इति पाठान्तरम् ॥

मयार्पिता तेन शम्भवे स्थिरा शिला कलामया ।

(यन्मार्गेण) हर्षेभिन्नो हर श्यामसुन्दर सह धृत्वा भक्ता

प्रतिष्ठिता ॥ ११०० ॥

आसीन यत्र आसीत् ब्रह्मा सह कृत्वा ब्राह्मणान ।

महावर तत्रैव प्राप्त सह धृत्वा नारायणम् ॥

स्थित्वा पद्मासन (पद्मामूल) आसन ओंकारात्मा ।

दत्तलोकत्र अग्र लग्नश्च च शोभन विस्तार ॥

सपन्ना मेनावती प्रसन्ना इदृक् अवसाक प्रकारम् ।

पठितुं प्रवत्ता स्थावाचीयाभ्यां भक्तिपूर्ण गीतिभङ्गिम् ।

नव विधाय नवन्त्या कथित तया अद्योत्सुक मम भा फलित म ।

(यत) भगदीश्वर हरिहरात्मा इह भो प्रविष्टा म ॥ ५१ ॥

अतिहर्षेण गान मेनाया एतत् ॥ ५० ॥

गान्धसहस्र यह प्रविष्टो म

अद्य म फलित म (निगत मे) अद्यातुका (प्रयोजनम्)

॥ ११०५ ॥

बालरूप वात्सल्यमति उपगतत्व आगता म

मौलिमाला माल्य अद्य वैकलकरूपा ।

यत (अपि यत) स्तन मन्दि अद्य निमन्त्रयामीति यमना॥नि

अद्य म फलित म ० ॥

प्र पूजा य कान्तिता यथा

बताय पाम्य विश्वमित्र ।

(म) सवा मधु भार उपगतस्य आगत

अद्य मे फलित मे ० ।

श्याम-रूफ् ह्यथ् म्य डेछामय्
 प्यठ बामय् शिव-जी ।
शिव करु म्य तति राम रामय्
 अज् म्य द्रामय् तमना ॥
मन-नागस् बाव-मामय्
 गंण्डि म्य दैर्यकि चिल-सूत्य् ।
प्रीम-जल् च्योम् दाम-दामय्
 अज् म्य द्रामय् तमना ॥
शिव-रागुकुय् म्य वव्यामय्
 कर्म-बुतराचू बाव-व्योछु ।
मय्‌ख्यय्-ज़ल सूत्य् जामय्
 अज् म्य द्रामय् तमना ॥ १११० ॥
न्यय् अविचारच हामय्
 नेम-न्यन्द दिय् कच्यमस् ।
प्रथम-रस वसनन आमय्
 अज् म्य द्रामय् तमना ॥
अनुग्रह-स्यह-निश खामय्
 ग्रह गय स्वकि स्वकहाल् ।
गज्यम् फिकिर त चज्यम् पामय्
 अज् म्य द्रामय् तमना ॥
कृष्ण निष्कल निष्कामय्
 शिव-नामय् खख् वर् ।

श्यामरूप (विष्णु) पद-धृत्वा मया अवलोकितो-मया

प्रभुाद् पटलस्य श्रीशिव ।

शिवेति कृतो मया तत्रैव राम रामेति (च)

अद्य मे फलित-मे० ॥

मनोरूपे उद्यानके भावात्मनि श्रेष्ठ

षितः मया धैर्यात्मना कौलजेन ।

प्रेमात्मजल पीत मया पानविशेषेण

अद्य मे फलित मे ० ॥

शिवरागात्मक मया उप्त-मया

कर्मात्मिकाया भूमौ भक्ति बीजम् ।

मच्चिदात्मकजलेन (तत्) जातम् (उद्भिन्नम्)

अद्य मे फलित-मे ० ॥ १११० ॥

नित्य अविचारात्मका नीवारा

नियमात्मकयत्नानि विधाय निष्काषिता मया (यत्र)।

प्रेमरसेन आवृते-भक्तप्रकाशात्मया समागत मे

अद्य मे फलित-म ० ॥

अनुग्रहात्मना-सत्वेन अपक्वीभूतपूर्वम्

पक्व सपद्य मोक्षात्मक मुक्तद्वाराख्यनामक धान्यम् ।

(यत्र) विमग्ना मे दुश्चिन्ताः पुन अपगता म लाञ्छिन्ता

अद्य मे फलित म ० ॥

(ग्रन्थकर्तु स्वालाप) कृष्णाख्य निष्कलङ्कया निष्कामतया

शिवनामस्मरणेनैव मुदा समाप्तिषु ।

सुब हाविय् मङ्ग़ गामय्
    अज् स्य द्रामय् तमना ॥ ५२ ॥

---

53 THE GODS AND BRĀHMANS RECITE VEDIC HYMNS

गनन् गनन् प्रथम् ग्यखि तमि दयुथ् वनु ।
    कनन् थम् गव् सुह् जीवन्-म्यक्थ् मौपनु ॥ १११४ ॥
परान् ओसु साम-वीदुकु सूख् ब्रह्मा ।
    उमा छय् स्तुत्य-स्तुतिन् कर् चूह् चमा ॥ १११५ ॥
परान् ओसु वीद-ऋचू तय् बक्ति-सूखय् ।
    ब्रह्मा-जुव् स्तुत्य् छाय् गन्दर्व-लूखय् ॥
तुलान् ओसु पान नारायण् चतुर्भुज् ।
    शिव-शास्त्र् लता-नाम परि परिय् यज् ॥
लगन् वुकु ब्राह्मणी छातु वीद्-वखनुनु ।
    विगन् चेलु ज्योति-रूफ् गव् अंगन-मङ्ग़ ननु ॥
चिथन-प्रदशाह् अंगन-मङ्ग गव् नमूदार् ।
    बिहिथ् मस्तख् कहन् प्रथ्-चीज् श्राहार ॥
जटौ-मङ्ग अंगुन् नेरान् वीरभद्रय् ।
    दपान् तम् नाव् छिय् कालाग्निरुद्रय् ॥ ११२० ॥
प्रथम्-वावुकु स्वथम् तम् छुय् मकानाह् ।
    छुह् अन-अपनुकु अंगुन् तमन्दुय् निशानाह् ॥
छुह् सुय् स्यत्तुकु विमर्शाह् दीप्तिमान ।
    तवय् हृदयम् अन्दर् तमन्दुय् छुह थान ॥

प्रभातविकास प्रदर्शयिष्यति त्वा मध्ये मायाकृत्य

श्रद्य मे फलित मे ० ॥ ५२ ॥

इत्थ मेनोक्तगीतिविशेषमनूद्य प्रक्रान्त विवृणोति ॥ ५३ ॥

घनीभूत घनीभूय प्रेमातिशयवाक्यजाल यदा तया ईदृगेव कथितम् ।

कर्णयो यस्य गत स जीवन्मुक्त (इवानन्दपूर्ण)

संपन्न ॥ १११४ ॥

(तस्मिन्नवसरे) पठन् आसीत् सामवेदस्य श्लोकान ब्रह्मा ।

उमा अस्ति ते सहचारिणी कुरु त्व समा (असत्यापाङ्ग) ॥

१११५ ॥

पठन आसीत् वेदश्रुती पुन भक्तियुक्तश्लोकान ।

श्रीब्रह्मा सह धृत्वा गन्धर्वलोकान् ॥

उत्थापयन् आसीत् स्वय नारायण चतुर्भुज ।

शिवज्ञानशास्त्राणि स्तुतिसूक्तौ अधीत्य अधीत्य उच्चै शब्दम ॥

(यावत्) लग्नवेला समीचिता ब्राह्मणै आरब्ध वेदाध्ययनम् ।

विप्र अपश्यत ज्योतीरूप सपन्न अग्निमध्यात् प्रत्यक्ष ॥

त्रिगुणात्मा पुरुष अग्निमध्यात् सपन्न प्रकट ।

निश्चित्य सद्गुण कृतस्तेन प्रत्येकद्रव्यस्य आहार ॥

जटामध्यभागात् अग्नि (य) निर्गच्छति वीरभद्रात्मा ।

वदन्ति तस्य नाम कालाग्निरुद्र इति ॥ ११२० ॥

प्रेमभक्तिभावात्मा स्वयमाश्यप्रदेश तस्य अस्ति निवासस्थानम् ।

अस्ति अन्न जीर्णनस्य अग्नि (जाठराग्नि) तस्यैव चिह्न-

(कला)मात्रम् ॥

अस्ति स एव चित्तसम्बन्धी विमर्श देदीप्यमान ।

तनैव हृदयस्य मध्य तस्यैव अस्ति स्थानम् ॥

सुह् ज्योती-रूफ् महाशिव् श्रोसु पान ।
श्रंग्न-मङ्ग नंनु-गङ्कुन् श्रोसुम् वहान ॥
कुह् सुय् ज्योती-रूप हंदयम् मङ्ग् स्वप्रकाश् ।
कुह् सुय् ज्योती-रूफ् न्यथ् मच्चिदाकाश् ॥
सुह् ज्योती-रूप छुय् नेत्रन् अन्दर् गाश् ।
सुह् ज्योती-रूप छुय् लंग्नन् अन्दर् राग् ॥११२५॥
सुह् ज्योती-रूप छुय् सूंर्यम् अन्दर् तीज् ।
सुह् ज्योती-रूप छुय् प्रथ्-चीजुकुय् वीज़् ॥
सुह् ज्योती-रूप पानय् शिव् त केशव् ।
प्रमन् गव् श्रंग्न-मङ्ग तम् नंनु-गङ्कुनु प्यव् ॥
महामायाय मन् हर्शम् स्यठाह् गव् ।
कंहन् अनुग्रह् वंहन् शम्भू महाशिव् ॥
जनानी वंनु दयन् कंह् पान दया ।
दयाय दय् दयन् वंह् पान दया ॥
परंब्रह्मम् पनुनु चिय-भाव् बोवुस् ।
स्वन्दर् वानी भवानी वननावूव् ॥११४०॥ ५६

---

54 SONG FOR THE PUṢPAPŪJĀ, DESCRIBING THE VARIOUS FORMS UNDER WHICH PĀRVATĪ CHOSE ŚIVA

ओं कर् गुव् पर् श्रीगणेशाय
पोश-पूज़ाय वेन्न छि नोतु ॥ ११४१ ॥
फमं पपोश् मोनु न्यंथि-मङ्ग रांतु भर
भर मोनु गर मानि पर यात्र् नार् ।

स तु ज्योतीरूप सदाशिव आसीत् स्वयमेव प्रत्यक्ष ।

अग्नि मध्यात् प्रकटीभाव आसीत्तस्य शिवमात्रस्य ॥

अस्ति स एव ज्योतीरूपेण हृदयस्य मध्ये स्वप्रकाशात्मा ।

अस्ति स एव ज्योतीरूप नित्य सच्चिदाकाशात्मा ॥

स ज्योतीरूपात्मतया अस्ति नेत्रयो मध्ये प्रकाश ।

स ज्योतीरूपात्मना अस्ति लग्नानां मध्य (मेषादि) राश्यात्मा ॥ ११२८ ॥

स ज्योतीरूपात्मना अस्ति सूर्यस्य अन्तर्गत तेज ।

स ज्योतीरूपात्मना अस्ति प्रत्येकवस्तुन बीजम् ॥

स ज्योतीरूपात्मना स्वयमेव शिव शक्ति च ।

प्रसन्न सपन्न अग्नि मध्यात् तस्य प्रकटीभवन आपतितम् ॥

महामायात्मपार्वत्या मन हर्षपूर्ण अतिशयेन सपन्न (यत) ।

कृतस्तया अनुग्रह कृतस्तया कल्याणप्रभव सदाशिव ॥

तवास्तोमि कथित ईश्वरेण कृता स्वय (प्रत्यक्षतया) दया (यत)

दयया (पार्वत्या) ईश्वर , ईश्वरेण कृता स्वय (प्रत्यक्ष) दया (पार्वती) ॥

परस्मै ब्रह्मण स्वकीय स्तोभाव प्रकटीकृतस्ताभि ।

रुचिरा वाणी भवानी अनुवाच्निता ताभि ॥ ११३० ॥ ५३ ॥

पुष्पपूजार्थ स्तुति ॥ ५४ ॥

ओंकार (मुख्य) रूप साकार अथ हि (पञ्चमी) आगमशास्त्र (इत्यादि)

पुष्पपूजाया अवसर भो प्राप्त ॥ ११३१ ।

सत्कर्मरूप पद्म असन्तोष पङ्क मध्यात् आरूढ परम

इव अस्मात् एव असम्भाव द्वार एना प्राप्त

स्वर्गच अकुरकु वनवनि द्राय
पोग-पूजाय वेल छै वोतु ॥
जोनुन् त मोनुन् जगतच माज्य
तवय् द्राम् त्रिवुवन राज नाव् ।
लगम् ना पतु-छाय तय् ब्रोंठ् याय
पोश-पूजाय वेल छै वोतु ॥
एकम् अनेकस् शरने आय
शिव-शक्ति रूपम् सुंव्य-स्तुंतिन् ।
व्यंनु व्यंनु रूफ् द्येष् महामायाय
पोश पूजाय वेल छै वोतु ॥
सुलि-वुलि तुलसुलि स्वर-आशाय
पूशा करू म्य वावनाय मान् ।
भूतेश्वर् वंद् माज्य राज्ञाय
पोश-पूजाय वेल छै वोतु ॥११३५॥
मत-स्तुंत्य् पर्वत प्रथम त माय
तंथि वज्य-ज्याय दिम प्रदस्यान् ।
जय् करु वामदेव् वंद् शारिकाय
पोश पूजाय वेल छै वोतु ॥
स्रिवि करु ज्योती-रूपन् मोनु पाय
माज्ञ-पालनाय पठ् घाष् देवी ।
श्री-महादेव् वंद् माज्य ज्वालाय
पोश पूजाय वेल छै वोतु ॥

स्वर्गी अप्सरस गान निर्गता

पुष्पपूजाया ० ॥

परिज्ञातस्तया च मग्नस्तया जगत माया (पार्वती)

सैनैव निर्गत(निष्पन्न) तस्य त्रिभुवनस्य राज्ञेति नाम ।

उपहारभिवेय नाम पाद्यार्घशोभाया च पौरस्य तरलतायाम्

पुष्पपूजाया ० ॥

एकरूपस्य अर्कीभूतस्य शरण आगता वयम्

शिवाभिन्नशक्तिरूपस्य नित्ययुक्तस्य ।

(लोकव्यवहारेण) भिन्न भिन्न रूपाणि धृतानि महामायया (च यत्र)

पुष्पपूजाया ० ॥

मुण्डलावसरे* तुलमुलुनाम्नि क्षेत्रे गुर्वाज्ञया

पूजा कृता (तस्या) मया भक्तिभावनया उपेता ।

(तत्र तदुपरिष्टात्) भूतेश्वरात्मा शिव उत जगन्माता राजीदेव्या

पुष्पपूजाया ० ॥ ११६४ ॥

मणिन (मञ्जुश्रीपीठाख्ये) पत्तने दिव्या दर्शन च

तस्मिन्नेव महास्थान स्थानानि (नाम) प्रदर्शितानि ।

(तत्र) मया कृत (अस्माभि) (तत्र) वामदेवात्मा शिव उत आशारिकादेव्या

पुष्पपूजाया ० ॥

त्रिशूल नाम्नि क्षेत्रे कृत स्तोत्रान्वेषण (शिवन) अस्माकं रक्षणाय (यत्र)

अस्मात्मानार्थं (गिरि-)वृद्धि कृत्वा दत्तौ ।

(तत्र) वामहादेवात्मा (शिव) उत जगन्माता ज्वालामुख्या

पुष्पपूजाया ० ॥

* स भि क्ष वि कर्मादिप्रदर्शनं ।

अकिन्गामि अस्य करु मन-कामनाय
प्रशा विज्ञय्-मालाय ।
त्र्यम्बकेश्वर् नेरु माज्य शिवाय
पोश पूजाय वेल्ल छै वोतु ॥
शिव् वेरु शक्ति दय् वेरु दयाय
पार्वतीय वेरु परमेश्वर् ।
ईश्वर् वेरु ईश्वर-इच्छाय
पोश-पूजाय वेल्ल छै वोतु ॥
मनकिय् तमना शारिय् द्राय
कौसल्या आय माय-सूत्य् ।
श्यामरूफ् राम जुव् वेरु सीताय
पोश-पूजाय वेल्ल छै वोतु ॥ ११४० ॥
वायुवानी किछु आसु यशोदाय
तिछ्य यजमान्-वाय पाद्य-प्रनाम ।
विष्णु-रूफ् कृष्ण-जुव् वेरु राधाय
पोश-पूजाय वेल्ल छै वोतु ॥
श्रीमहागणपथ् वेरु वल्लभाय
सावित्रीय वेरु पान ब्रह्मा-जुव् ।
ख्नवान् भगवान् वेरु मपदाय
पोश-पूजाय वेल्ल छै वोतु ॥
दर्मुकु खेथ् दितु कमलेश्वाय
शक्ति वेरु शिव् त शिवन् वेरु शक्ष्य् ।

अस्मिन्नगरामु नाम्नि देश अस्माभि कृता (क्रियत) मन कामनासिद्ध्यै

पूजा त्रिजगन्मातु ।

(यत्र) त्र्यम्बकेश्वराख्य (शिव) वत जगन्माता शिवादेव्या

पुष्पपूजाया ० ॥

शिव वृत शक्त्या ईश्वर वृत दयया

पार्वतीरूपया वृत परमेश्वररूप ।

ईश्वर वृत ईश्वरेच्छया

पुष्पपूजाया ० ॥

मनस चिरन्तनान्यौत्सुक्यानि मर्त्याण्यव फलितानि (यत्र)

कौसल्या आगता अतिथिरूपा ।

श्यामरूप श्रीराम वृत श्रीसीतादेव्या

पुष्पपूजाया ० ॥ ११४० ॥

सुभाग्यशालिता कीदृशी (नाम अलौकिकी) आसीत् यशोदाया

तादृश्या यजमानपत्न्या पादप्रणामो (ऽस्तु) ।

(यस्या सन्निध) विष्णुरूप श्रीकृष्णदव कृत राधिकया-देव्या

पुष्पपूजाया ० ॥

श्रीमहागणपति वृत वल्लभादेव्या

श्रीसावित्र्या वृत स्वय ब्रह्मदेव ।

सद्गुणोपेत श्रीभगवान् वृत सपर्द्व्या

पुष्पपूजाया ० ॥

(यत्र) मद्गुर्मस्य मन इस मत्कर्मसत्तया

शक्त्या वृत शिव शिवन च वृता शक्ति ।

श्रीमहारुद्र् वंह् माज्य उमाय

पोश-पूजाय वेल है वोतु ॥

मान् वंह् ब्वज् द्यान् वंह् दारनाय

बक्ति-बावनाय वंह् सत्त्वभाव् ।

म्वक्य् कंह् क्षण् वंह् शिव-लीलाय

पोश-प्रजाय वेल है वोलु ॥ ५४ ॥

---

55 SONG IN PRAISE OF ŚIVA SUNG AT THE PUṢPA PŪJĀ

म्वक्त कनि तारख् छिम् तापदानम्

छ्यम् ईशानम् पोश पूजा ॥ ११४५ ॥

आकाशि पोश-वर्शुन् हनि हनि कुस्

रथवान-कनि कुस् सूर्य-देवता ।

माथवान बन्योमंतु कुस् आस्मानस्

छ्यम् ईशानम् पोश-पूजा ॥

छ्यकम् प्यठ् चन्द्रम प्रजलान् लाल् कुस्*

वाव-लूकपाल् कुस् करान् गंजिगाह् ।

ब्रह्मा त विष्णु छिम् स्तुत्य् जपानम्

छ्यम् ईशानस् पोश-पूजा ॥

चित्रमवप्थ् ताह् कुस् करान् सामानम्

इन्द्राश म्वरकल-बर्दार् कुस् ।

---

* थयस् थ्यथ् चन्द्रम थ्यथ रमाल कुम् इति पाठान्तरम् ॥

श्रीमहामन्त्रमूर्ति वृत जगन्मात्रा उमादेव्या

पुष्पपूजाया ० ॥

प्राण वृत बुद्ध्या ध्यान वृत धारणया

भक्तिभावनया वृत मत्स्वभाव ।

प्राप्तमुक्ति कृत कृष्ण (यत) वृत शिवसूक्तिस्तुत्या

पुष्पपूजाया ० ॥ ५४ ॥

पुनरपि पुष्पपूजोचिता महद्भूतमामग्रीवर्णनोपेत-
कीर्तिगीती प्रस्तौति ॥ ५५ ॥

मुक्तास्थान तारका सन्ति यस्य आतपत्रे

(तस्य) अस्ति मत्त ईशानस्य पुष्पपूजा ॥ ११४२ ॥

आकाशमार्गेण पुष्पवर्षेण अश अश अस्त्यस्य

रथवाहक स्थान अस्त्यस्य सूर्यदेवता ।

वितानरूपता सम्भूता अस्त्यस्य आकाशस्य

अस्ति मत्त ईशानस्य ० ॥

ललाटस्य प्रभु चन्द्रमा देदीप्यमान मणि अस्त्यस्य

वायुलोकपाल अस्त्यस्य कुर्वन् चामरवीजनम् ।

ब्रह्मा विष्णु च स्तो ऽस्य सहचरौ याप्यशानस्य

अस्ति मत्त ईशानस्य ० ॥

चित्रगुप्त क्रमस्थापन अस्त्यस्य कुर्वन मामग्रा

इन्द्राणं मयूरपिच्छवीजनकर्ता अस्त्यस्य ।

दर्मराज़ थॖवमॖतॖ पठ् दर्म-दानम्
छम् ईशानस् पोश पूजा ॥
सत-ऋषि सप् ज़ल् ह्यय् मज़् बानम्
अंतॖर् कोफूर् छकान् छिस् ।
सतवय् पर्हॖदि छिस् ह्यथ् विमानस्
छम् ईशानस् पोश-पूजा ॥
गंगासागर् ह्यय् छम् गंगा
वुद जालान् छम् दीपमाला ।
लछ्मी मीठि छस् दिवान् दामानम्
छम् ईशानस् पोश-पूजा ॥ ११५० ॥
नावद् आपरान् महाविद्या छम्
करान् जमुना छम् वाव्ज्य-वाव् ।
दद-मॊज़ू सरस्वती सॊत्य् छम् पानम्
छम् ईशानस् पोश-पूजा ॥
जंगि-याज् अनवॆज़् छम् पान सिद्दा
व्यूगॖ लेखान् छम् कर्मलेखा ।
आत्म-रूप बसवुनॖ छुह् मनकिस् थानम्
छम ईशानस् पोश-पूजा ॥
वासुख् त शेषनाग् छेरि-बर्दार् छिम्
रॆतन्-हॆन्दॖ स्वक-हार् छुस् नालि ।
शट चंज़ू शाग् आव् सॊरिसॆय् जहानम्
छम् ईशानस् पोश-प्रजा ॥

धर्मराज नियत प्रति धर्म्यज्ञानकरणे

अस्ति मत्त ईशानस्य ० ॥

सप्त-ऋषय सप्त तीर्थजलानि गृहीत्वा मध्ये कमण्डलुपात्रस्य

सुगन्धपुष्पस्विन्नविशद कर्पूर आसिञ्चन्त मन्त्यस्य ।

समैव सूर्यादिग्रहा मन्त्यस्य धृत्वा विमानम्

अस्ति-मत्त ईशानस्य ० ॥

गङ्गासागराख्यकमण्डलुविशेष धृत्वा अन्त्यस्य गङ्गा

रत्नोद्भवीजविशेष शादयन्ती अस्त्यस्य दीपमालाश्रेयता ।

महालक्ष्मी चुम्बनानि अस्त्यस्य ददन्ती वस्त्राधाभाग

अस्ति मत्त ईशानस्य ० ॥ ११५० ॥

फाणितानि मुखे-अर्पयन्ती महाविद्या अस्त्यस्य

कुर्वन्ती यमुना अस्त्यस्य तालपत्रव्यजनवायुचालनम् ।

धात्री सरस्वती सञ्चरन्ती अस्त्यस्य स्वरूपात्मन शिवस्य

अस्ति मत्त ईशानस्य ० ॥

शकुनोचितामन्नादिपूर्णां स्थालीं समीपमानयन्ती अस्त्यस्य स्वय
मिद्धिर्देवता

चित्ररेखात्मकविमानबिम्ब लिखन्ती अस्त्यस्य कर्मलेखा ।

(पा ठ) आत्मस्वरेण वामगीत अस्ति मनम स्थाने

अस्ति मत्त ईशानस्य ० ॥

वाम्मिकि शयनाय स्व वचनाक्षी पुराणीं स्ता उच्च

रवाना मुनानां शार अस्त्यस्य वैकसकम्पेन ।

सम अपगतं प्रकाश समागा सर्वस्मैव ज्ञान

अस्ति-मत्त ईशानस्य ० ॥

कुवीर्-जी त वरुण् क्रिम् खर्च-बर्दार्य्
मोख् स्वर्गद्वार्य् स्रुत्य्-स्रुत्य् छ्यप् ।
रथ क्रिख् गं॑ड्मित्ति मञ्ज् मैदानस्
छ्यम् ईशानस् पोश-पूजा ॥
ड्राकस्-प्यठ् चन्दन् व्यकु छुस् तोशवानस्
बुथिस् छुस् करोर-स्रुयकु तोज् ।
छुस् दया शुलि गंडिथ् तस् दयावानस्
छ्यम् ईशानस् पोश पूजा ॥ ११५५ ॥
अर्ग् कर् मनस् त पोश् कर् प्रानस्
छप्य पूज़ाय लाग् मनिदानस् ।
जालिथ् पाफ् गालिथ् अज्ञानस्
सय् छुह् भगवानस् पोश-पूजा ॥ ५६ ॥

---

56 PRAISE OF ŚIVA AT THE PUṢPA PŪJA, INCLUDING A LIST OF HOLY PLACES

बाव-पपोश् फ्रंलि प्रथम-मरस्य्
शिव-शंकरस्य् छुह् पोश-पूजा ॥ ११५७ ॥
शिव-द्वान् दारन् वीर् व्यसारन्
अमृथ् छिह् हारन् कारन् त देव् ।
वैकुण्ठ् मांपनु सानिस् गरस्य्
रामेश्वरस्य् छुह् पोश-पूजा ॥
अमरनाथकिस् निश अमरस्य्
तीर्थयाचाय द्राय् छ्यथ् पुन्य-फल् ।

कुबेर (लोकपाल) वरुण (लोकपाल) च स्तो अस्य वार्यविधाना धिकारिणौ

मर्त्ये स्वर्गद्वारमत्र (तत्रत्यधनसम्पद) सद कृत धत्त्वा ।

यया भक्ति एते नियमा स्थापिता मया शीर्घस्थनस्य

अस्ति मत्त ईशानस्य ० ॥

ललाट पट्ट चन्दन तिलक अस्यस्य तत्रामयशीमिरूप

मुखस्य अस्यस्य कोटिमूर्यस्येव रात्र ।

अस्त्यस्य दयाधिदेवता अञ्जलि बद्ध्वा तस्य महादयानो

अस्ति मत्त ईशानस्य ० ॥ ११५५ ॥

अर्घ्ये (अक्षतदय) कुरु मन पुष्पन्यान् च कुरु प्राणान्

त कृपाणस्य पूजार्थं मयाजयस्व सन्निधिस्थाय ।

(स शिव) शादयिष्यति तव पापानि विनाशयिष्यति तव अन्तान (तत्कार्यभूतजन्ममरणादिक च)

गेय अस्ति भगवत ईशानस्य पुष्पपूजा ॥ ५५ ॥

शिवस्तुति पुनरपि पुष्पपूजावसरे । ५६ ॥

भक्तिपद्मानि प्रफुल्लानि प्रसमरस

(तं) शिवशङ्करस्य अस्ति पुष्पपूजा (त्रिधया) ॥ ११५७ ॥

शिवध्यान धारयन्त यदान् विस्तारयन्त

अमन (इव) सन्ति सिञ्चन्त कारणानि दया च ।

वैकुण्ठस्थान (इव) सपद्म अस्माक पदमत्र

रामयरात्मन (शिवस्य) अस्ति पुष्पपूजा ॥

अमरनायकयस्य समीपात् अमरस्य

सौपर्णधारया निर्गता (वय) ध्यानात्मा पुष्पकणपु ।

सर्व-तीर्थ-फल् कुह् वंड् कश्मीर सरसंय् .
मुक्तीश्वरसंय् छुह् पोश-पूजा ॥
यिउ आदिदेवस् कुह् जै जै-कारंय्
गंड् दिस् त छस् अनवारंय् ग्रौंठ ।
गंनिशबल-जल्न हल सुमल टरसंय्
लम्बोदरसंय् छुह् पोश-पूजा ॥११६०॥
नवदल कल वन्द अमरेश्वरसंय्
पंजिवारि कर शंकरसंय् पूज् ।
व्यज्यबारि प्रदख्यन दिम चकदरसंय्
विजयेश्वरसंय् छुह् पोश पूजा ।
वास प्यठ् नीलनाय अर्चन् करसंय्
अनथनाग कर नाग-सासमंय् स्नान् ।
शाफ् चेलु इन्द्रस् त गव् आश्वरसंय्
विश्वम्भरसंय् छुह् पोश-पूजा ॥
सर्ग पोश भर्गशिखाय पूज् करसंय्
मटन् वांतिथ हटन् अपराद् ।
स्वकुथ गछि फलरन् चन-मार्तसंय्
श्रीभास्करसंय् छुह् पोश-पूजा ॥
शिव राग कार्कोट-नाग वीद् परसंय्
पापहरन्-नाग हरनस् पाफ् ।
भीमसेनंनि-पाठि छाय् हलधर संय्
वरीहरसंय् छुह् पोश पूजा ॥

सकलतीर्थाना फल अस्ति महत् कश्मीरमण्डलस्यैव

मुक्तीश्वरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

प्रथम आदिदेवस्य अस्ति जय जय कार

जल स्नान दहि तस्य नाम अस्ति तस्य क्रमप्राप्ति प्रथम (पूजारे)।

गणेशबलाख्यतत्रजलेन हलमुसलायुधधारिण

लम्बोदरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११६० ॥

नवदलतीर्थे शिर समर्पयिष्यामि अमरश्वराय

शृङ्गिग्राम नाम्नि तत्र कुर्यां शङ्करस्य पूजाम् ।

विजयश्वरत्तत्र प्रदक्षिणानि विधास्यामि चक्रधराख्यशिवस्य

विजयेश्वरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

गिरि पृष्ठ तातलादव्या अर्चना करिष्यामि

अनन्तनागतीर्थे कुर्यां माघमास स्नानम् ।

(यत्र) शाप अपगात इन्द्रस्य पुन गत आप्रर्यम्

विश्वम्भरशिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

अर्घेण पुष्पे भर्गशिखाया पूजा करिष्यामि तस्य

मार्तण्डत्तत्र प्राप्य अपगमिष्यन्ति अपराधा ।

मुक्ति मयत्स्यति पितृगणस्य त्तणमात्र एव

श्रीभास्करशिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

शिवरागण कार्कोटनागत्तत्र वर अधीयीय तस्य

पापहरणनागत्तत्रे अपगमिष्यन्ति मे पापानि ।

भीमसनवत् आश्रित्य हलधरम्

हरिहरात्मन अस्ति पुष्पपूजा ॥

प्रीम-पोश-माल ह्यथ् बाल-प्यठि तर॑मंय्

सुनशाय उमाय कर पोश-पूज् ।

चमा करि ग्यति श्वानाह् स्वर॑मंय्

उमाधर॑मंर छ्यह पोश-पूजा ॥ ११६५ ॥

कूटिहेर श्रॅन्दि-श्रॅन्दि फेर तथ् मर॑मंय्

कूटी-तीर्थुक् कुस् महिमा ।

आश् थव संकर्षणनिस् वर॑संय्

कूटीश्वर॑मंय् छ्यह् पोश-पूजा ॥

ख्वस हुख्मश् ह्यथ् नंदिकेश्वर॑मंय्

शिवस् त शिवाय कर पोश-पूज् ।

परमेश्वरिय त परमेश्वर॑मंय्

जम्बुकेश्वर॑मंय् छ्यह् पोश-पूजा ॥

अथर्व॑नि मन्त्र् करिथ् न्यथ् व्रथ् दर॑संय्

शिनव॑नि व्यथनख् पाद्य-प्रनाम् ।

स्वन्दब्रार्य वन्द पान् श्याम-स्वन्दर॑मंय्

पीताम्बर॑मंय् छ्यह् पोश-पूजा ॥

चीर-खंड कन्द-स्रॅत्य् गालाह बर॑मंय्

प्रीम-स्रॅत्य् आपरिथ् वन्दहाम् पान् ।

नील-नाग नीलकंठस् दिगंबर॑संय्

वीद-सागर॑मंय् छ्यह् पोश-पूजा ॥

देव-स्थली च्याह् देवसर॑संय्

मार्यमिय् देवन् पाद्य-प्रनाम् ।

प्रेमात्मपुष्पमाला गृहीत्वा गिरिपृष्ठात् तरिष्यामि-तस्य

सुनशायाः (देव्याः) उमायाः (तत्तीरे) करिष्यामि पुष्पपूजाम् ।

दया करिष्यति ममापि ध्यानं (यया) स्मरिष्यामि तस्य

उमाधरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११६५ ॥

कोटीश्वरतीरे परितः परिवर्तय तस्य सरसः

कोटितीर्थतीर्थस्य अस्ति-यस्य माहात्म्यम् ।

(तत्र) आशां निधास्यामि सकर्णगणाश्रमहादेवस्य वरस्य

कोटीश्वरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

आरुह्यामि आज्ञापन गृहीत्वा नन्दिकेश्वरात्

शिवस्य च शिवायाः करिष्यामि पुष्पपूजाम् ।

परमेश्वरीरूपायाः च परमेश्वरात्मनः

अम्बुकेश्वरमहादेवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

चयाणामेव (पूजनाय) सज्जना कृत्वा नित्यदा व्रतानि धारयिष्यामि

त्रिभ्य एव भूयान्नाम-तथा पाद-प्रणामः ।

त्रिसन्ध्यातीरे (तत्रस्थाय) उपहारी-कुर्याः स्वात्मानं श्यामसुन्दराय

पीताम्बरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

सितासयुक्तपायसेन फाणितेन स्थालीं पूरयिष्यामि तस्य

अतिप्रेम्णा भाजयित्वा उपहारय-तस्मै स्वात्मानम् ।

नीलनागाश्चत्तत्रिशिखे नीलकण्ठस्य दिगम्बररूपस्य

यज्ञमागारप्रतस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

सर्वदेवाना-स्थानस्थानं अस्ति देवसरः-नाम्निपुराणे

(तत्र) सर्वेभ्य-एव देवेभ्यः पादप्रणतिरस्तु ।

वासुक-नाग आन ग्रम ग्यम स्वरमंय्
　　मय् कौंमरसंय् छ्यह् पोश-पूजा ॥ ११७० ॥
कपाल-मोचन यक्ति-बाव् बरमंय्
　　पाप-चय् गक्षिय् पर शाप-मोचन् ।
पालवनि कपाल-माला-दरमंय्
　　त्रिशूलधरसंय् छ्यह् पोश-पूजा ॥
न्यथ् सूंत्य् स्नाथ् पननिस् व्यपरसंय्
　　शिव-राग प्रयाग-मङ्गू कर आन् ।
कूटी-तीर्थ पोश् लाग ईश्वरसंय्
　　त्रिपुष्करसंय् छ्यह पोश-पूजा ॥
गंग जटन् वातिथ् वर् मंग हरसंय्
　　अमृतच दार च्यावनाथम् ।
तसन्दिस् मारवुनु कुस् आसरमंय्
　　जटाधरसंय् छ्यह् पोश-पूजा ॥
स्वयम् गक्षिथ् त प्रयम् वरमंय्
　　कालाग्नि-रुद्रस् त भद्रकालिय ।
पूज़ निष्कल कल-माला-धरसंय्
　　कालशेखरमंय् छ्यह् पोश-पूजा ॥
तुलमुलि पर्जनाविथ् मध-ग्वरमंय्
　　राजयंज़ माज्य राज्ञिय कर पूज् ।
धूप-दीफ् आलवम् स्नाथ् चामरसंय्
　　भूतेश्वरसंय् छ्यह् पोश-पूजा ॥ ११७५ ॥

(यत्र) वासुकिनागतीर्थे स्नानेन शान्तचित्तो-भविष्यामि पतिष्यामि (च) स्मरणे

सैव कौसरेति नाम्ना प्रसिद्धस्य तीर्थस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११७० ॥

कपालमोचनाख्य तीर्थविशेषे भक्तिभावना धारयेय तस्य

पापक्षय भूत्वा (क्षीणपापो भूत्वा) पठिष्यामि शापमोचनाख्य-स्तोत्रमन्त्रान् ।

नगत्पालकस्य कपालमालाधरस्यैव

त्रिशूलधरनाम्न -शिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

नित्यश सह धृत्वा स्वीय परकीय (च)

शिवानुरागेण प्रयागतीर्थमध्ये करिष्यामि स्नानम् ।

कोटितीर्थाख्यतीर्थे पुष्पाणि निवेदयिष्यामि ईश्वराय

(तत्र) त्रिपुष्कराख्यमहादेवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

गङ्गजटन्-नाम्नि-तीर्थे प्राप्य वर प्रार्थयिष्यामि हरादेव

(तत्र) अमृतस्य धारा पाययिष्यति मा-म ।

तस्यैव प्रतीक्षमाण अस्मि आम्रयदानस्य

जटाधरमहादेवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

स्वयम्-नाम्नि-गिरिसविधे गत्वा तु प्रीति धारयिष्यामि तस्य

कालाग्निरुद्रात्मन शिवस्य (तत्रत्यवासिन्या) भद्रकाल्या च ।

पूजा करिष्यामि निष्कलस्य कपालमालाधरस्यैव

कालेश्वराख्यस्य-महादेवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

तुलमुलु-नाम्नि-सविधे उपलभ्य सद्गुरुमेव

महाराज्ञा जगन्मातु राज्ञीदेव्या करिष्यामि पूजाम् ।

धप-रत्नदीप ऊर्ध्वे भ्रामयिष्यामि तस्य सह चामरेणैव

भूतेश्वरस्य-तद्रूपदेवताम्स्वामिन अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११७५ ॥

रामरादन-प्यठ मन पूज् करसंय्
    प्रारम् हरम्वख वरमंय् तल् ।
वरङ्ग-बल खम वात प्यठ् ब्रह्मेश्वरमंय्
    जगदीश्वरमंय् छाह् पोश-पूजा ॥
हंस-द्वार नेर वात प्यठ् कोलभरसंय्
    शिव-लोक गछाय मञ्ज़् कर श्रान् ।
विश्वरूफ् जानिथ् विश्वेश्वरमंय्
    गंगधरमंय् छाह् पोश-पूज़ा ॥
अर्जुन-देवन् ह्यथ् युधिष्ठिरसंय्
    नारान्-नाग वछ् ध्यान पूजा ।
मनकिस् मन्दिरस् मञ्ज़् श्रीधरसंय्
    बोधेश्वरमंय् छाह् पोश-पूजा ॥
पर्वत शारिकाय लीला परसंय्
    वामदेव् रछि अथ्य परनंय् तल् ।
गाल्यम् संकटकिस् अखरसंय्
    चक्रेश्वरसंय् छाह् पोश पूजा ॥
रंग-रंग छंग्-पोश् फ़्लि पंपरसंय्
    ज्वालाय मालाय पूज़ि लागम् ।
श्री-महादेवस् त भक्ताधरमंय्
    हर्षेश्वरसंय् छाह् पोश-पूजा ॥ ११८० ॥
नाग नाग फेर कुलु दथ् ववमरसंय्
    लाग नाग-नाथस् कुन् मन् प्रान् ।

गमराधनगिरिसमीपवर्तितीर्थात् मनसा पूजा करिष्यामि-तस्य

मर्तोत्तिर्थ-तस्य हरमुखगिरे द्वारस्य उपत्यकामूले ।

(तत्र) ब्रह्मज्वल्-नाम्नि-प्रदेशे आरोक्ष्यामि प्राप्स्यामि प्रभु (समीप स्थाने) ब्रह्मसर

जगदीश्वरस्य (तद्देशवर्तिदेवायतनस्य) अस्ति पुष्पपूजा ॥

(ततः) इमद्वारात् निर्गमिष्यामि प्राप्स्यामि (च) समीप कालसरम्

(तत्र) शिवदर्शने गङ्गाया मध्य करिष्यामि स्नानम् ।

विश्वरूप परिज्ञाय विश्वेश्वर-शिवम्

गङ्गाधरस्यैव अस्ति पुष्पपूजा ॥

अर्जुन-देवेन (यथा) सहायीकृत्य युधिष्ठिरम्

नागराज्-नाग-नाम्नि-तीर्थे कृता (करिष्यामि) ध्यानेन पूजाम् ।

(तत्र) मनोरूपस्य देवालयस्य मध्ये श्रीधरस्यैव

श्रीधरेश्वर-देवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

(ततः) पर्वताख्य-प्रद्युम्नगिरौ शारिकाया कीर्तिस्तुतौ पठिष्यामि-तस्या

(यत्र) वामदेवाख्य-शिव पालयिष्यति अस्मान् पार्श्वे तत्र (समाश्रितान्) ।

विनाशयिष्यति मम सङ्कटात्मक असुरम्

चक्रेश्वरशिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥

नानाविधानि कुङ्कुमपुष्पाणि विकसितानि पंपुर्-नाम्नि-प्रदेशे

ज्वालामुख्या श्रावणशुक्लायाः पूजार्थे समर्पयिष्यामि तस्या -नानि ।

सो महादेवस्य (तद्देवताभिन्नस्य) न् अमरपर्वतनिताङ्कस्य

हर्षेश्वरस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ११८० ॥

सत्र सत्र (प्रतिसत्र) गमिष्यामि क्षिप्रम् अस्मिन् भवसर्गे

समाश्रयिष्यामि नागनाथ प्रति मम प्रणाम ।

प्रूज् कर अन्दर् शिव-मन्दिरसंय्
आत्म-रूप हरसंय् छुह् पोश-पूजा ॥
कष्णम् शिवप्रयसुकु ध्यावि चारसंय्
तीर्थ-फल् द्राव्यस् गरसंय् मञ्
रूफ् हाव्यस् मञ् चनमातरसंय्
शडचरसंय् छुह् पोश-पूजा ॥ ५६ ॥

---

57 THE PROCEDURE AT THE PUṢPA PŪJA

अनिख् वनि-दिथ् चपारिय् पोश् मारिय् ।
करनि लगि पोश-पूजा चारि चारिथ् ॥ ११८३ ॥
यिह्-कँकाह् ओसु लाशिम् करनि लगि तिथ् ।
प्रसन् साँपनु तिमन् प्यठ् पान शिव-जिय ॥
करिथ् प्रथ्-रंग रंग पोशनंय् डेर् ।
करख् शिव-शक्ति-रूपस् अन्दि-अन्दिय गेर् ॥ ११८५ ॥
परान् ओसु वीद-मगल्-शूख् ब्रह्मा ।
उमा छय् स्तुत्य्-स्तुतिय् कर् चह् चमा ॥
तिमन् बास्योव् न्यबर् अन्दर् शिवय् शिव् ।
चलुख्-नीरिथ् शिव-मन्दिय् लोल आलव् ॥ ५७ ॥

---

58 A RAPTUROUS SONG OF THE FAITHFUL AT THE PUṢPA PŪJA IN HONOR OF ŚIVA

हशवस् युस् छुह् खमवुनुय
हृदयस् मञ् छुह् बमवुनुय ।

पूजां करिष्यामि अन्तःकरणात्मनि शिवालये-एव

स्वात्मदेवतारूपस्य हरस्यैव अस्ति पुष्पपूजा ॥

कृष्णाख्यस्य शिवप्रीत्यात्मकं पाययिष्यति भङ्गरेणुधूमम्

(यथा) तीर्थसेवनफलं अदापयिष्यत् गृहस्यैव मध्ये ।

रूपं अप्रकटयिष्यत्-तस्मै मध्ये क्षणमात्रकालस्यैव (शीघ्रमेवेत्यर्थः)

परतरमन्तात्मनः-शिवस्य अस्ति पुष्पपूजा ॥ ५६ ॥

पुनरपि प्रक्रान्तं स्तुतिपूर्वकपूजोपयोगितया प्रस्तौति ॥ ५७ ॥

आनीतानि-तैः विचित्य समन्तादेव पुष्पाणि सर्वाण्येव (नानाविधानि) ।

कर्तुं प्रवृत्ताः पुष्प-पूजां अन्विष्य अन्विष्यैव ॥ ११८३ ॥

यत्-किञ्चित् आसीत् आवश्यकं विधातुं प्रवृत्ताः तदेव ।

प्रसन्नः संपन्नः तान् प्रति (तेन) स्वयं श्रीशिवदेवः ॥

कृत्वा सर्वप्रकारेण नानावर्णानां पुष्पाणां कूटानि ।

कृतस्तैः शिवाभिन्नशक्तिरूपस्य परितः आवृतिक्रमः ॥ ११८५ ॥

पठन् आसीत् वैदिकमङ्गलश्लोकान् ब्रह्मा ।

उमा-देवी अस्ति-ते सदाचारन्ती कुरु त्वं शान्तिम् ॥

तेषां (नु) भासमानो-अभूत् बहिः अन्तश्च शिवात्मैव शिवः ।

निर्गतशान्तरात्-तेषां शिवस्यैव प्रेम्णा आहूतिशब्दः ॥ ५७ ॥

हार्दाद्रवृत्तिर्निःसृतभक्त्युपेतस्तुतिप्रस्तावना ॥ ५८ ॥

सुपथं यः अस्मि आरोहणशीलः

हृदयस्य मध्ये अस्मि (स एव) निवसन् ।

यियि मा टियि दर्शुनय
    करमंय् पोश-वर्शुनय । ११८८ ॥
पानस् कुह् वमा् मलवुनुय
    ब्राकस् कुस चन्द्रस नंनुय ।
दयुस् कांह् कुस् न कुय् कुनुय
    करमंय् पोश-वर्शुनय ॥
प्रथ् ज्याय सुय् कुह् चामवुनुय
    मकट् त दख् कुह कामवुनुय ।
ल्वलि मञ्ज् ह्यमोन् ललवुनुय
    करमंय् पोश-वर्शुनय ॥ ११९० ॥
मायाय खंद्रण्ह् कुह मंनुय
    कुय् तथ् मुश्किल् तरंनुय ।
तमि मञ्ज् सुय् कुह् तारवुनुय
    करमंय् पोश-वर्शुनय ॥
स्वप्रकाश रूंप् कुस् नंनुय
    गाश-रस्यन् कुन वंनुय ।
गाश-निश् रातम्बगुल् श्रंनुय
    करमंय् पोश-वर्शुनय ॥
गछि-ना पालनाय कुनंय
    ज़ाञ् गाश् ह्यथि वखवुनुय ।
श्रंसि ह्यमीन् पर्जनावुनुय
    करमंय् पोश-वर्शुनय ॥

आगच्छेन्ननु ददातु साक्षात्कारम्

कुर्यां-नाम-तस्य पुष्पवर्षणमेव ॥ ११८८ ॥

स्वमूर्तौ अस्ति (यः) भस्म परिमलयन्

(यस्य) भाले अस्ति-तस्य चन्द्रमा प्रकटः ।

द्वितीयः को ऽपि अस्ति-तस्य न, अस्ति स एकाकीव

कुर्यां-नाम-तस्य ० ॥

प्रत्येकस्मिन् स्थाने स-एव अस्ति वर्तमान

सकटः (अस्माकं) दुःखं च अस्ति अपनयन् ।

परिच्छद्गमध्ये आरण्यामहे-त लालयितुम्

कुर्यां-नाम तस्य ० ॥ ११९० ॥

मायारूपः समुद्र-एकः अस्ति अतिगम्भीरः

अस्ति तस्य अतिदुष्करं तरणम् ।

तस्य मध्यात् स एव अस्ति तारयन्

कुर्यां नाम-तस्य ० ॥

(तस्य) स्वप्रकाशात्मा स्वरूपः अस्ति तस्य प्रयत्न एव

प्रकाशरहितानां नास्ति उपनतत्वविषयः ।

(यतः) प्रकाशात् (प्रकाशकाले ऽयमेव ऽपि) पेचकपर्तो भ्रम-एव

कुर्यां-नाम तस्य ० ॥

सत्यम् नाम (भविष्यति ननु) पापनाशे समग्र

ज्ञानात्मक प्रकाश प्रवृत्ता-भविष्यति अनुवर्तितुम् ।

(यत स्फुना) यथ प्रवृत्ता भविष्यामस्म उपनतत्पितुम्

कुर्यां नाम तस्य ० ॥

ज़्यथ् यव् ज़्यथ् छुन ज्यनुय
    सुय् मय् रोजि पथ्-कुनय ।
दृहय् कथ् न्यथ् मानवुनुय
    करसय् पोश-वर्शुनुय ॥
ग्वन-सूत्य् मनसय् मनुय
    वनसय् स्वमोन् क़ारनुय ।
दारनाय ध्यान दारनुय
    करसय् पोश-वर्शुनुय ॥ ११९५ ॥
स्वन पोश व्यन जातुनुय
    शरनय् गछ़्त तस् कुनय ।
लूव् छुम् न छुय् न्यथ् ननुय*
    करमय् पोश-वर्शुनुय ॥
हर-नाव् वात्लिंज्य खनुय
    शिव-लूख् ह्यतु प्रावुनुय ।
तति छुन ब्यथ् त मरनुय
    करसय् पोश-वर्शुनुय ॥
स्थूल-रूप सुय् छुह् शूबवुनुय
    सूक्ष्म-रूप देह-निश् ब्यनुय ।
मायाय श्रन्द रोजवुनुय
    करसय् पोश-वर्शुनुय ॥
श्रस्य मङ्ग् सुय छुह् कुनु जनुय
    शंख्‌च्-सूत्य् वख्‌च् तोठवुनुय ।

* न्यथनंनुय इत्यपि पाठः ।

(तत्सद्भावात्) चित्त निधाय जनित्वा नास्ति पुनर्जन्म
स एव सदात्मा स्थास्यति पश्चादवशिष्य ।
इमामत्र कथा नित्य मन्यमानो हृदम्
कुर्यां नाम तस्य ० ॥
मद्गमनसमये मनस एव अतिगम्भीर
वनात् प्रवृत्ता भविष्यामस्त मार्गयितुम् ।
(तदर्थं) धारणया ध्यानेन धारणीय स
कुर्यां नाम तस्य ० ॥ ११९५ ॥
स्वर्णपुष्पमिव वनाद्यललतापत्त्र स्नातव्यम्
शरणमत्र गच्छ नाम त प्रत्यय ।
लाभ (पूजादरस्यकृताया) अस्ति यस्य न, (यत्) अस्ति स नित्य नग्न एव
कुर्यां नाम तस्य ० ॥
हरति नाम हृत्कमल स्वातमस्माभि
(यत) शिवनाम आरब्ध अवामुम् ।
तत्र नास्ति जनित्वा पुन मरणम्
कुर्यां नाम तस्य ० ॥
स्थूलरूपेण (दृष्टादिना) स एव अस्ति शोभमान
सत्यात्मना दृष्टात् भिन्न-रूप ।
मायाप्रकाशात् अदिरव गिरिशीन
कुर्यां नाम तस्य ० ॥
अस्माक (सर्वेषां) मध्य स एव अस्ति एक पुरुष
शक्त्या स्वमायया भविष्यानन्द सृजन ।

पोश-पूज़ाय खंतु बंनुय
करमंय् पोश-वर्शुनुय ॥
ऋग्नन् ह्यंतु प्रज़लुनुय
अक्ंचु-सूंत्य् वल् निववुनुय ।
ब्रह्मा मंन्दु विष्णुनुय
करमंय् पोश-वर्शुनुय ॥ १२०० ॥
समार-सर् छुह् बंडु मंनुय
व्वन्दुकुय् च्यन्द छुन छंनुय ।
हर नाव-तार् तारवुनुय
करमंय् पोश-वर्शुनुय ॥
चीर-खड-थालाह् श्रंनुय
कन्द-नावद-सूंत्य् गंनुय ।
टय् ह्यथि दय-बत ख्यंनुय
करमंय् पोश-वर्शुनुय ॥
कृष्णन् बक्ति बाव् वंनुय
रग-रग बग व्यंनु व्यंनुय ।
दिथि तस् लोल मस् च्यंनुय
करमंय् पोश वर्शुनुय । ५८ ॥

---

59 SONG ON PUTTING ON THE WEDDING GARLAND

बक्त वत्सल मोनुख् म्यानि मननंय्
शक्ति-नाथ गडयो मननंय्-माल्* ॥ १२०४ ॥

---

* शक्तिराज्ञित्य मननाख्यमालाया ग्रमभव इति च ख्यात्यते ।
भवता चण्डाली मुक्ति प्रापिता, द्यूतकृत्पुत्रश्चन्द्र सपादित इत्यादि कार्याणि स्वशक्त्यैव कृतानि । तत्स्मरण च मननमुच्यते ॥

पुष्पपूजापुष्पाणां आरूढ (सपन्न) कूट
कुर्या-नाम-तस्य ० ॥
अग्निना (च) आरब्ध प्रज्वलितुम्
आहुतीभि बल स्वीकुर्वन् ।
(यत्र) ब्रह्मदेवस्य विष्णोश्च (बलिमित्यन्वय)
कुर्या-नाम तस्य ० ॥ १२०० ॥
ममाराल्प-सर अस्ति महत् गर्भारम्
चित्तात्मक "पाकट"-विशेषक नास्ति रिक्तम् ।
हरेति-नाम नौतरपथ्यमस्ति (न) तरणोपाय
कुर्या-नाम-तस्य ० ॥
शर्करामिश्रपायसस्थाली आनीता (या)
सिताविशेषेण फाणितादिना (च) घनीभूतासीत् ।
ईश्वर आरप्स्यत विवाहविधुपयुक्तान्न भोक्तुम्
कुर्या-नाम-तस्य ० ॥
(ग्रन्थकर्तु स्वालापानुकूलोक्ति) कृष्णार्थेन भक्तिभाव कथित
नानाप्रकारेण मङ्गला (कुल्मा) भिन्न भिन्नमेव ।
शाम्यति तस्मै स्वप्रिमात्मान आमत्र पानाय
कुर्या-नाम तस्य ० ॥ ५८ ॥

(प्रसङ्गतो मङ्गल्यमालाख्यविवाहोपयोगिपुष्पमालाबन्धन-
गीति तद्योग्यकीर्तिश्च गायति ॥ ५८ ।

ष भक्तग्रमन ममतल्य ममैव मनगिव
ष शक्यभिन्नस्वामिन् अधीपां-स मङ्गल्यमालाख्यपुष्पमालाम् ॥
१२०४ ॥

बूज़ि बूज़ि अवनंय् युम् करि मननंय्
    निदिध्यासन ज्ञान-दीपंय् जाल् ।
साक्षात्कार कुरु शिवरूप् नननंय्
    शक्ति-नाथ गंडयो मननंय्-माल् ॥ १२०५ ॥
आदिकार् दितु-मंतु कुरु सथ्-ज्ञननंय्
    मज़ु कुरु अन्द् ह्यथ् माया-शाल् ।
निर्वन लगयो दृश्यनंय् स्वननंय्
    शक्ति-नाथ गंडयो मननंय्-माल् ॥
यिथु कुरु त तिथु कुरु किथु कुरु नननंय्
    सुय् जानि यम् बनि दयु छिहु हाल् ।
वंनु दिथ् मंनु बुछि बुछि अंनि छिह् बननंय्
    शक्ति-नाथ गंडयो मननंय्-माल् ॥
देहान्दकारकु कुलु छ्यथि छननंय्
    तीव्र-वैराग्यकु छूराह् वाल् ।
शिवरूप तिथ् बनि यिथ् शुद्धि-पननंय्
    शक्ति-नाथ गंडयो मननंय्-माल् ॥
बौशन यिम् स्वख् प्यथ् कुन् अननंय्
    तिमनंय् आय् मंगि काल् यंदु-काल् ।
तिहन्ज्य शुक्ति-नाटि मझ् कल्पान्य् यमनंय्
    शक्ति-नाथ गंडयो मननंय्-माल् ॥
लोल आसन्न श्रुति-फंग् दै म् कननंय्
    ध्यान्यन् गछिमा तर् छिम् लाल् ।

श्रुत्वा श्रुत्वा पुराणादिश्रवणानि य करिष्यति मननम्

तस्य निदिध्यासनात्मना ज्ञानदीपमेव प्रज्वलय।

साक्षात्काररूपेण असि शिवरूप प्रत्यक्षीभवन्

हे शङ्करभिन्न स्वामिन् ० ॥ १२०५ ॥

प्रधानभाव इत्त अस्ति त्वया सज्जनस्य

मध्य अस्ति ते अन्तस्थ गृहीत्वा मायाजालम् ।

हे निर्गुण उपचारीभवय त इदृशेषु गुणेषु

हे शङ्करभिन्न स्वामिन् ० ॥

यादृश असि, तादृश च असि, कीदृश असि प्रत्यक्षीभवन्

स एव जानाति यस्य भविष्यति ईदृक् सदृशी अवस्था ।

मार्गाणानि दत्त्वा प्रयत्त दृष्ट्वा दृष्ट्वा अन्या सन्ति भवन्त

हे शङ्करभिन्न स्वामिन् ० ॥

(अय जीवात्मा) दहाभिकारात्मा इत्त प्रवृत्ता भविष्यति निष्पतत्पत्त्रौ भविनुम्

तीव्र वैराग्यात्मकात् सुधारकणान् अवरोपय (अत्र विधदि) ।

शिवभावन तस्य भविष्यति (यस्य) पौरमास ब्रह्मपर्णानाम्

हे शङ्करभिन्न स्वामिन् ० ॥

हे भावगात्मन् य मांमुग्ध त्वामेव प्रति आनयिष्यति

सदाभव आयुषा कामयिष्यति महाकाल चिरकालपर्यन्तम् ।

तस्यां अशितिनिगमसारस्य मध्य कस्यात्मकाना मर्भविष्यति

हे शङ्करभिन्न स्वामिन् ० ॥

दिमात्मना आह्लादन (पुष्प) यात्मकरा (मभाया) वशात्मना कामया

सत्र मा॥ण्ड्य ॥ माम मध मे स्मा म फनानिव ।

स्वय् म्वख़ बनिहेम् यथ् क्रिह् म्वख़ वननंय्
    शक्ति-नाथ गंडयो मननंय्-माल् ॥ १२१० ॥

पछि बाव पर् मानगाव पान् पनुनुय्
    ग्राह् प्रह् वर्ताव अथि स्वय् माल् ।
मञ्ज़् बाजरस् वान् लंदु निर्दननंय्
    शक्ति-नाथ गंडयो मननंय्-माल् ॥

ह्यलि ह्यलि लावि लानि मावि मावि म्वन्यनंय्
    कुज़रकि म्वख़ पास नंकू म्वख़हाल् ।
गाटस् गाट प्यव् ह्यंरस् कुह् कुननय्
    शक्ति नाथ गंडयो मननंय्-माल् ॥

नेमच्यन् नारिच्यन् यमक्यन् यननंय्
    समदृष्टि-ज़न् फिर् मालामाल् ।
निष्काम-कर्म-बूमि कल्पवृक्ष् बननंय्
    शक्ति-नाथ गंडयो मननंय्-माल् ॥

स्वय्-आकाश ह्याव् न्यथ् म्वख् पनुनुय्
    काडनस् लंगुमंनु कुम् पाताल्
रंनु कुम् खनवट खड् कुम् खननय
    शक्ति-नाथ गंडयो मननंय्-माल् ॥

योग अंगन त्रिन् कुम् ज्ञान अन् रननंय्
    योगेश्वर कुय् सुर्ख-मंन्दु माल् ।
अनिच्छाय कर्तम् अनुग्रह् पनुनुय्
    शक्ति-नाथ गंडयो मननंय्-माल् ॥ १२१५ ।

(यत्र) तदेव मुक्तारत्न अभविष्यत्तस्य यस्य सन्ति मुक्ता-इति (विशिष्ट) कथयन्ति (विज्ञाः)

हे-शक्तरभिन्न-स्वामिन् ० ॥ १२१० ॥

सत्येन भावेन (वास्तवमूल्येन च) उत्कृष्ट समानयिष्यामि (परमानाख्यतात्पर्यपरिमाणे च) आत्मानं स्वकीयम्

ग्राम (वणिक्त्व च) पूर्णं प्रवर्तयन् हस्त गृहीत्वा मालाम्।

मध्ये विपणे आपण आरोपित निर्धनेन (मया)

हे-शक्तरभिन्न-स्वामिन् ० ॥

कणिश कणिश मुष्टिबन्ध मुष्टिबन्ध हस्तपूरं हस्तपूर आवमितस्थानेषु

कैवल्यात्मनि खल फलरूप (धान्य) नि सृता मुक्तहाल्नामक-विशिष्टधान्यभेद (मुक्तात्मफल वा)।

प्रज्ञाया हीनता (यत्र) सपन्ना आधिक्य-मति अस्ति न्यूनीभवन्

हे-शक्तरभिन्न-स्वामिन् ० ॥

शौचादिनियमात्मिकासु जलनालिकासु अहिंसादियमात्मिकासु अल्पसेचभूमिषु (निम्नान्नतस्वभावासु)

समदृष्ट्यात्मक-जल प्रवर्तय परिपूर्णम्।

(येन) निष्कामात्मकृतकर्मभूमे कल्पवृक्षा समभविष्यन्ति

हे-शक्तरभिन्न-स्वामिन् ० ॥

हे-चिदाकाशात्मन् प्रदर्शय नित्य मुख स्वकीयम्

अन्वेषणार्थं लग्न अस्मि पाताल।

कुक्षि अस्मि कपालिना गर्त अस्मि गगनम्

हे-शक्तरभिन्न स्वामिन् ० ॥

योगात्मना अग्निना विना अस्मि ज्ञानात्मक आदन पचन्

हे-परमेश्वर अस्मि-तत्र मूर्तस्य (मम) निमन्त्रणम् (तत्र भाजन)

(तत्सद्भाव अपि) अकस्मादेव कुरु नाम-स अनुग्रह स्वकीयम्

हे-शक्तरभिन्न स्वामिन् ० ॥ १२१५ ॥

दय-दन प्रापथ् कुह् प्रथ्-केसि वननय्
बान-रंग्तु कर्म-ह्यूनु कुस् ककाल।
बडि-भगवान ब्वञ् म्य लद्त बान पतुनुय्
शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥
गंड-गंड् वुञ् छम् श्राम्यन् पननय्
वर् दिम् इन्द्रचन्द्र कुस् दयाल् ।
दगनाव् ब्वलंगिथ् कुस् अन् खननय्
शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥
शाद् छम् इच्छा कमारी ननमय्
स्वञ्झू साज़गङ्ख्र् सुञिथ् संवाल् ।
वंछुनम् संज्ञिवरिकिय् वरतननय्
शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥
शक्तिपात-सूत्य् बक्ति-बाव न्यथनन्यनय्
बक्य् कर् मैना-बाव् हिमाल् ।
नाह् खूलु वर्-दिगक्यन् वर्दननय्
शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥
यप् कंछ् मनम् चिदानन्द-गननय्
तप् गव् स्यद् ऋथि मंठू जप्-माल् ।
मस्थ् कंरनम् दृथि प्रथम-मस्-प्यननय्
शक्ति-नाथ गंडयो मननय्-माल् ॥ १२२० ॥
मैनाय हिमाल पछुय् कुह् वननय्
चक्रेश्वर् कुय् त्रिजगत्पाल् ।

दैवात्मधनस्य प्राप्ति अस्ति प्रयेकस्य सभजन्त्येव

(अह) पात्ररहित (कुपात्र) मत्कर्मभाग्यहीन अस्मि दरिद्र पामर।

हे महैश्वर्यशालिन् सम्प्रति मह्य प्रियय नाम पात्र (दयात्मक) स्वकीयमेव

हे शक्त्यभिन्न स्वामिन् ०॥

अन्यथ (मदन्या) अधुनापि अस्ति मे अपक्वाना मृत्राणामत्र

वराव्यकर्तन (वर च) देहि मे इन्दु(यन्त)स्पप्रकाशस्वभाव (हे भगवन्) असि (यत) परमदयालु।

द्विगुणीकुरु उल्लङ्घ असि निम्य गुणेभ्य एव

हे शक्त्यभिन्न स्वामिन् ०॥

ऋजुस्वभावा अस्मि म इच्छान्मिका कुमारी प्रत्यक्षीभवन्ती

सिद्धि (भर्त्री च) प्रमाधिका प्रियपित्वा सत्कारय (ताम्)।

हृतप्रर्याप्त तस्य ममुद्रकस्य* वर्तनन

हे शक्त्यभिन्न स्वामिन् ०॥

परमानुग्रहाङ्कुरान भक्तिभाजन दिव्यस्वराणा (विनाभृतानां) (न)

भक्ति कुरु मेनका भाग्य दिमानयम्।

मद्बन्धनानि उद्घाटितानि वरप्रदानाम्यना वधूपाम्यवस्मारणाम्

हे शक्त्यभिन्न स्वामिन् ०॥

अथ आत्मना कृता मनस चिदानन्दघननेव

तप मपन्न मिन्तु दम्म विमुक्ता सर्पविधानमाना।

उन्मत्त इव कृतस्मनाद ददृशन प्रमात्मसमप्यानन

हे शक्त्यभिन्न स्वामिन् ०॥ १२२० ॥

मनो दिव्यायपर्वत अस्मि कथयन्

(अथ) ममात्मस्मरकदर अस्मि चिदात्मनाद्र।

---

* एव विवाह दो कुटुम्ब [illegible]

सौरि देव् चक्रम् फौरि प्रदछ्यनन्य्
शक्ति नाथ गंडयो मननंय्-माल् ॥
छ्यूम् हर्म्वख स्वख् हाव पनुनुय्
यपि खार्तन् प्यठ् मोहंस-वाल् ।
फौरि फौरि नेरि नेरि निर्नय वनंनय्
शक्ति-नाथ गंडयो मननंय् माल् ॥ ५८ ॥

---

60 THE WOMEN COMPLAIN THAT THE BRIDE HAS NO ORNAMENTS
ŚIVA CREATES GOLD AND IT IS SHOWERED LIKE SNOW
UPON THE BRIDE

दयन् दयाय सूंत्य् छ्युंतु दय बल ख्युंनु ।
क्रनानौ वनवन्-वानिय अन्दर् वंनु ॥ १२२२ ॥
यख्य् यियि व्वलघनम् ममार् दार्य ।
गछम् आमंज़् लौंकरन् राज-कमार्य ॥
दृह्य् कथ् गय शिवनाथम् कनन् मज़् ।
सुह कुय्-ना मार्यनिय् वातिथ् मनन् मज़् ॥ १२२४ ॥
दंपुख् तंमि लौंकरन् क्याह् गय म्य वंनितोम् ।
सुह् कुस् ओगद् छुह् वंनिथंय् पक् म्य अंनितोम ॥
व्यनथ् कंह्नम् महाराजा पविव् कन् ।
महार्यंज़ लौंकरन् गय गहन नय् स्वन् ।
दंपुख् तंमि गहन नय् स्वन् कथ् किह् वगन् ।
कनन् कंरितोम् छ्वना फैंमि वनन् ॥

सर्वे देवा चक्रस्य सचीर्णा प्रदक्षिणासु*

ह शक्तग्रभिन्न स्वामिन ० ॥

(ग्रन्यकृत स्वाताप) कृष्णाख्यस्य हरमुखगिरौ मुख प्रदर्शय स्वकीयमत्र

हस्ताग्रनम्बन आरापय नाम प्रभु हमत्रानाख्य माहमात्मयोग भूमिकाया ।

पुन पुन अधित्यकासु निर्गमिष्यति निर्णयात्मजनभ्य

ह शक्तग्रभिन्न स्वामिन ० ॥ ५९ ॥

स्वर्णमणिवृष्टिवृत्तविवक्षया वृत्तान्तान्तर प्रकामति ॥ ६० ॥

ईश्वरेण दयया (महामायया) सह आरभ्य विवाहविध्युपयाणि भोजन भोक्तुम् ।

जनास्त्रीभि गीतिवाण्या मध्ये कथितम् ॥ १२२३ ॥

(यथा) शक्ति आगमिष्यति उत्तमन गृहस्थस्यग्रद्वार धारयिष्यति ।

(तथा) याग्या अस्या भवितु अलकृति राजकुमारीस्पाया ॥

इयमत्र कथा सगता श्रीशिवस्य कर्णयो ।

स (हि) अस्ति नाम सर्वेषामत्र ध्यासुग्रन् सन सु ॥ १२२५ ॥

प्रयुक्त ताभ्य सन अलकृति कि नाम भवति सा कथयत नाम साम् ।

तत् कि औषध अस्ति कथयितवैय प्रतीति स आनयत नाम स ॥

शिरसि कृता ताभिस्तस्य ह महाराज निधाय्य कर्णे (शृणु) ।

महाराज्ञा कृत अलकृति अस्ति आभूषणानि पन स्वर्णम् ॥

प्रयुक्त ताभ्य सन भूषणानि पन स्वर्ण कि वस्तु सन्ति कथयन्त ।

कर्णयो कुम्भ राम स (व्याग्रपन) अस्ति युष्माक न कि कस्यापि प्रामियाग्रम् ॥

---

*स्म प्रदक्षिणम सभारचक्रप्रदक्षिणपञ्च सज्यत इति ।

सुह् क्षा अन् हिहु यियु सुह् सन्दारि प्रानन् ।
कुह् क्याह् म्वन् तथ् व्रह् दयु स्वन् छुम् न जानन् ॥
व्वपंढु य्यलि कम त अमदन् दयु म्वलुलु गव् ।
हिवुय् शाह् त गदाह् व्वज़् अम्य करनु प्यव् ॥ १२२० ॥
तिथुय् बुतराचू-प्यठ् व्वत्पथ् बनिन् स्वन् ।
हिविय् मारिय् बनन् अद लूष-निश् प्यन् ॥
वनिथ् दूय् तस् बेपर्वायमंय् गय राय् ।
कंह्न् मगराय् जि गह्नम् किचू करिव् ज्याय् ॥
छांतुन् स्वन-शीन् वालुन् दारि-दार्य ।
गह्न वोतु वारिविकु राजकमार्थ ॥ ६० ॥

---

61 SONG OF PRAISE TO ŚIVA ON ACCOUNT OF THE SHOWER OF GOLDEN SNOW

स्वन-शीन वुतराथ् वरनय् आय
जै-जै भगवथ्-मायाय ॥ १२२४ ॥
मार्यनिथ् गह्नंकि तमनाह् द्राय
शकरन् कैचाह् मांकरन् चावू ।
डाय्-गज् स्वनंकि स्वंति वूमिकाय
जै-जै भगवथ्-मायाय ॥ १२२५ ॥
शरने आय् व्वज़् छ्य बेपर्वाय
वडि दय यित अम्य दयाथ-प्यठ् ।
दरि नय् मर्यं फेरन् मर्य ज्याथ
जै-जै भगवथ्-मायाय ॥

स अस्ति-किं अन्न इव यथा स जीवयति (स्वस्थीकरोति) प्राणान् ।

अस्ति को-नाम गुण तस्य अद्य ईदृक् सुवर्णं अस्मि न जानन् ॥

उत्पन्न यदा अस्य सुजातरूपेण च ईदृक् दुर्मूल्य सपन्न ।

समानमेव राजा भिक्षु च अधुना अस्माकं कर्तव्य आपतित ॥ १२३० ॥

तथैव भूतधात्र्या उत्पन्न भवतु सुवर्णम् ।

समाना सर्व एव भविष्यन्ति तत लोभात् पतिष्यन्ति (विमुखा भविष्यन्ति) ॥

कथयित्वा इत्थमेव तस्य निर्भयस्य सपन्ना मति ।

कृता तेन मेघनिर्घोष इव गर्जना हि भूषणादे कृते कुरुत प्रदेश ॥

प्रवृत्त सुवर्णमयहिम पतितु धाराधारवत् ।

(तत्) भूषणजात प्राप्त श्वशुरगेहीय (वरगेहीय) राजकुमार्या ॥ ६० ॥

सौवर्णहिमवर्षणस्य गीतिरूपेण प्रस्तौति ॥ ६१ ॥

सौवर्णहिमेन भूतधात्री पूरण समागता

जयजयकारो ऽस्तु भगवन्मायाया ॥ १२३४ ॥

सर्वेषामेव भूषणजातस्य औत्सुक्यानि फलितानि

शक्रेण कियती (अविच्छिन्नरूपा) स्वर्णालङ्कृति अवरोपिता ।

सार्धद्वयदण्डप्रमाण सुवर्णस्य अधिरूढ भूमिपृष्ठ

जयजयकारो ऽस्तु भगवन्मायाया ॥ १२३५ ॥

शरणार्थं समागता वय अधुना त्वा हे-निर्भय

हे मघवन् ईश्वर आगाच्छ नाम अस्माकं ज्ञयामामुख्य ।

निरुद्ध भविष्यति न चेत् विमर्द्दपातेन पतिष्यन्ति सद्मानि निवासस्थानानि

जयजयकारो ऽस्तु भगवन्मायाया ॥

सुह् छुा अन हिहु यिथ् सुह् मन्दारि प्रानन् ।
    छुह् क्याह म्वन् नथ् ब्रह् दयु स्वन् छुम् न जानन् ॥
व्वपद्‍ य्यलि कम त अमृदन् इयु म्वलुछ् गव् ।
    हिवुय् गाह् त गटाह् व्वञ् अम्य करनु प्यव् ॥ १२३० ॥
तिथुय् वुतराचू-प्यठ् व्वत्पथ् बनिन् स्वन् ।
    हिवियु मारियु बलन् अद् लूष निश् प्यन् ॥
वनिथ् दूय् तम् वेपर्वायसंय् गय राय् ।
    कंरून् गगराय् जि गहनम् किचू करिव् ज्याय् ॥
स्नातुन् स्वन-गीन् वालुन् दारि-दार्यं ।
    गहन वोतु वारिविकु राजकमार्यं ॥ ६० ॥

---

61 SONG OF PRAISE TO ŚIVA ON ACCOUNT OF THE SHOWER OF GOLDEN SNOW

स्वन-गीन वुतराय् बरनय् आय
    जै-जै भगवथ्-मायाय ॥ १२३४ ॥
मार्यनिय् गहनंकि नमनाह् द्राय
    गकरन् कैचाह् मांकरन् चांवू ।
डाय्-गज् स्वनंकि वंलि चूगिकाय
    जै-जै भगवथ्-मायाय ॥ १२३५ ॥
गरने आय् म्यञ् स्य वेपर्वाय
    वडि दय यित अम्य दयाय-प्यठ् ।
दरि नथ् नयं फेरन् नर्य ज्याय
    जै-जै भगवथ्-मायाय ॥

स अस्ति-किं अन्न इव यथा स लौवयति (स्वस्यीकरोति) मायाम् ।

अस्ति को-नाम गुण. तस्य अत्र ईदृक् सुवर्णं अस्ति न जानन् ॥

उत्पन्नं यदा अस्य सुवातरूपेण च ईदृक् दुर्मूल्यं सपन्नं ।

समानमेव राजा भिक्षु च अधुना अस्माकं कर्तव्यं. आपतितं ॥ १२३० ॥

तथैव भूतधात्र्या उत्पन्नं भवतु सुवर्णम् ।

समाना सर्वे-एव भविष्यन्ति तत लोभात् पतिष्यन्ति (विमुखा भविष्यन्ति) ॥

कथयित्वा इत्थमेव तस्य निर्भयस्य सपन्ना मति ।

कृता तत मेघनिर्घोष-इव-गर्जना हि भूषणादे कृते कुमत प्रदेश ॥

प्रवृत्त सुवर्णमयहिमं पतितु धारासारवत् ।

(तत्) भूषणजात मास श्वशुरगेहीय (वरगेहीय) राजकुमार्यां ॥ ६० ॥

सौवर्णहिमवर्षणवृत्तं गीतिरूपेण प्रस्तौति ॥ ६१ ॥

सौवर्णहिमेन भूतधात्री पूरण समागता

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायाया ॥ १२३४ ॥

सर्वेषामेव भूषणजातस्य औत्सुक्यानि फलितानि

शकरेण कियती (अविच्छिन्नरूपा) स्वर्णालकृति' अवरोपिता ।

सार्धद्वयदण्डप्रमाण सुवर्णस्य अधिरूढ भूमिपृष्ठे

जयजयकारो ऽस्तु भगवन्मायाया ॥ १२३५ ॥

शरणार्थं समागता-वय अधुना त्वा हे-निर्भय

हे-महन् ईश्वर आगच्छ-नाम अस्माकं श्यामामुख्ये ।

निरुद्ध-भविष्यति न-चेत् विरुद्धपातेन पतिष्यन्ति सद्मानि निवासस्थानानि

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायाया ॥

भमदृष्टि-सूत्य् पथ् व्यातु तम्नाय
वाजन् छुह् राजन् सूत्य् कस्स कोम् ।
राज बाय-हिम्य द्राय चुङ्ग नय् दाय
जै-जै भगवथ् मायाय ॥
खनुकुय् श्रवतार् दोर् खनशाय
खंति प्रथ-शाय खनंकिय् ङेर् ।
खश् गव् दय् ईश्वर-इच्छाय
जै-जै भगवथ्-मायाय ॥
सार्थनिथ् म्यद् गथ मन-कामनाय
लूब् चंलु त कुम् कम् क्ट् म्हताज्
मोरुय् ममार् गव् कुञ्न बाय
जै-जै भगवथ्-मायाय ॥
दय-दन श्रामवुनु कुद् मञ्ज् बावनाय
सुय् दन गंछ इमि-निश गैय् सेर् ।
अद् मंगु मारिथ् तिय् प्रजाय
जै-जै भगवथ्-मायाय ॥ १२४० ॥
कर्म फल् व्यपदोवु दर्म श्रद्दाय
लूब् यालि गंलु त मुह् पानय् चंलु ।
पर् त पान् यखमान् बोजन श्राय
जै-जै भगवथ्-मायाय ॥
लूब् कामि क्रूदम् कर्यम् स्वपाय
म्यथ-गंर्वव-इस्त्र शमाय सूत्य् ।

समदर्शनेन निवृत्तिं गृहीता तृष्णया

पाचकाना अस्ति राजभि सह का क्रिया ।

राज्ञीसमानत्वशा निर्गता (सपन्ना) चटा पुन दास्य

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायाया ॥

सुवर्णस्यैव अवतार धृत सुनशानाम्ना-देव्या

(यत) अधिरूढा प्रतिस्थान सुवर्णस्य राशय ।

अभीष्ट सपन्न इदमेव ईश्वरेच्छाया

जयजयकारो ऽस्तु भगवन्मायाया ॥

सर्वेषामेव सिद्धा सपन्ना मन कामना

लोभ अपगत कश्च कस्य सञ्चित अधीन ।

सर्व एव ससार सगत एकस्या अवस्थायाम्

जयजयकारो ऽस्तु भगवन्मायाया ॥

एश्वर्यधन सभवत् अस्ति सर्वे भक्त

तदेव धन अस्माभिरिष्ट अस्मात् सपन्ना-वय तृप्ता ।

अनन्तर प्रार्थित सर्वैरेव तदेव प्रजया

जयजयकारो ऽस्तु भगवन्मायाया ॥ १२४० ॥

कर्मफल उत्पादित धर्म्य-श्रद्धया

लोभ यदा विनष्ट मोहश्च स्वयमेव विनष्ट ।

पर स्वात्मा च एकरूपेण सर्वेषाम् आगता

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायाया ॥

(ग्रन्थकर्तु स्वप्रत्यालाप) लोभ अपनेष्यति कृष्णाव्यस्य करिष्यति-तस्य उपायम्

त्वदीयायाश्चितशक्ते (स्वकीयाया) आभया चतुर्भूतयम् ।

हावि तस् व्वलसुन् पनुनु ज्याय ज्याय
जै जै भगवथ्-मायाय ॥ ६१ ॥

---

62 THE GUESTS DECIDE TO CLIMB ON TO THE ROOFS OF THE HOUSES

महामायाय मत्यख् होवु दर्शुन् ।
दुद्लि-बद्ल् प्यवान् ओसु लाल-वर्शुन् ॥ १२४३ ॥
करान् आसि पानवञ् संवाद् सारिय् ।
करिव् बा व्वञ् लर्यन् खसनंचु तयारिय् ॥ ६२ ॥

---

63 THE PEOPLE SHOVEL THE GOLDEN SNOW FROM THE ROOFS, AND FIND THAT THE ROADS ARE BLOCKED UP WITH IT THEY LAMENT THE INCONVENIENCE OF THE UNIVERSAL WEALTH AND INDRA RECOMMENDS THEM TO ASK ŚIVA TO STOP THE FALL.

संमिवो लूको स्वन-शीन् वालव्
पग् आय् बंरि-बंरि लालौ-सूंत्य् ॥ १२४५ ॥
आंगनन् टँग् खंति पथ् ह्यंतु वालौ
कुठि-पोरन् खंतु तालवन्-सूंत्य् ।
दर्गथ् पावू गथ् मावू जदालौ
पग् आय् बंरि बंरि लालौ-सूंत्य् ॥
शिव नाथ स्वामियो दयु म-म पालव्
क्याह् थनि फतूर्यौ त यालौ-सूंत्य् ।
वथ् मत लंगितन् प्यठ् वंगालौ
पग् आय् बंरि-बंरि लालौ-सूंत्य् ॥

प्रदर्शयिष्यति तस्मै उल्लास स्वकीय स्थाने स्थाने

जयजयकारो-ऽस्तु भगवन्मायाया ॥ ६१ ॥

स्वर्णमणिमयवृष्टिपातवर्णनम ॥ ६२ ॥

महामायया प्रत्यक्षतया प्रदर्शित दर्शनम्

(येन) करक रूपश निपतन् आसीत् मणिवर्षणम् ॥ १२४३ ॥

कुर्वन्त आसन् परस्पर सवाद (मन्त्रण) सर्वे एव ।

कुमत भो अता ऽनन्तर सद्म पटलेषु आरोहणस्य सज्जनाम् ॥ ६२ ॥

लोकाना दृष्टिमनु सवाद ॥ ६३ ॥

ममवता भवप ह लाका सौवर्णहिम अध पातयिष्याम

पटलानि सपन्नानि परिपूर्णानि मणिभि ॥ १२४५ ॥

अजिरेषु कूटानि आरूढानि (यथा) पश्चाद्भाग (पराजय) गृहीत पर्वतै

कोष्ठकपुरेषु (गृहार्धपुरेषु) आरूढ (स्वर्णवर्षण) पटलै -सयुक्तम् ।

दुर्गति (दरिद्रता) परित्यक्ता गति प्राप्ता चण्डालविशेषै

पटलानि सपन्नानि ० ॥

ह-शिवनाथ स्वामिन् ईदृक् नहि भो शक्नुयाम

कि सपत्स्यति काण्डोलै स्थालीभि च ।

मार्गो (गमनार्थं) मा नाम सयुक्तो भवतु पृष्ठभागात् गृहार्धभागभ्य

पटलानि सपन्नानि ० ॥

कम् क्रुन प्यो-मंतु कुछ्य मबाल्लव्
क्याह् वनि माज्यौ जालौ-सूंत्य् ।
वान-वालि वानन् गेय् दिश् फालव्
पश् आय बंरि-बंरि लालौ-सूंत्य् ॥
इन्द्राजन् तोर दितुनख् आलव
क्याह् वनि तुहन्दौ मालौ सूंत्य् ।
वूजितन् शिव-जौ अंबरम् ति डालव्
पश् आय् बंरि बंरि लालौ-सूंत्य् ॥
सोलुक् अंगु च्राव् चालौ-चालौ
म्वक्त वाल् लेचक्यौ लालौ-सूंत्य् ।
कृष्णो जप् कर् मालौ मालौ
पश् आय् बंरि-बंरि लालौ-सूंत्य् ॥ १२५० ॥ ६३ ॥

---

64 THE EARTH FINDS THE WEIGHT OF THE GOLD INCONVENIENT

वननि लंजू पृथिवी क्यथ पांठि दरय् व्रह ।
इथय् पांठि वाल्नि ख्वदै क्याह् करय् व्रह् ॥ १२५१ ॥
वननि लंजू दय् स जगत्पालमंय कुन् ।
पज्या इमि हाल चावुनु लाल-वर्शुन् ॥ ६४ ॥

---

65 THE EARTH IMPLORES SIVA TO STOP THE FALL OF GOLD

पालवंनि इमि शाल वथ् लगि थाल-थाल
वाल यूतु पाल कृतु लाल वर्शुन् ॥ १२५२ ॥

अत्र (ईदृग्वर्षेण) नास्ति पतित (यत) कोष्ठानि (धान्यावस्थिति-गृहविशेषा) मस्करिष्याम
कि भपरस्यति अस्माक चिन्तान्मग्नीनज्ज्वरेण ।

आपणव्यवहारिण आपणेषु गता दत्त्वा कवाटबन्धनानि
पटलानि सपन्नानि ० ॥

इन्द्रराजेन प्रत्युत्तरस्वपेण दत्त-तेन तेभ्य सबोधनम्
कि नाम भविष्यति यौष्माकीनै आक्रन्दनादै ।

शृणुत नाम श्रौगिव अभस्य अपि निवृत्ति-करिष्याम
पटलानि सपन्नानि ० ॥

प्रसपृष्ठे अश्रु परित्यज हस्तपूरतया (प्रसृतिपूर्णमात्रेण)
मुक्ता (इव) वृष्टिवत्-निपातय नत्रान्तर्गताभि तारकाभि ।

(ग्रन्थकृत स्वालाप) हे-कृष्णाख्य शिवति-जप कुरु मालाभि मालाभि (निरन्तरतया)
पटलानि सपन्नानि ० ॥ १२५० ॥ ६३ ॥

पृथिव्याः भविलापकथनम् ॥ ६४ ॥

कथयितु प्रवृत्ता पृथिवी केन-प्रकारेण स्थिरा-भविष्यामि अहम् ।
इत्थमेव वृष्टिपातो भवत् यदि कि नाम करिष्यामि अहम् ॥ १२५१ ॥

कथयितु प्रवृत्ता इदमेव मा जगत्पालक-शिव प्रति ।
योग्यमस्ति-कि अनेन प्रकारेण पातनीय मणिवर्षणम् ॥ ६४ ॥

पृथिव्याः शिव प्रति सदय विज्ञापनं प्रस्तौति ॥ ६५ ॥

पालनकर्त्त अनेन प्रकारेण अयन भराश्यति पर्वतशृङ्गेषु
बालभूताद इयत् शङ्कया (मद्दिव्ये) कियत् मणिवर्षणम् ॥ १२५३ ॥

च्याञ्ज़ पालनाय सूंत्य् बाल त्रिजगत्पाल
चाल्वंञ्ज़् छुम् ब्रय् जगतुक् बार् ।
हिरण्याक्ष् मारिथ् खोङ्थम् पाताल
बाल यूतु चाल कृतु लाल-वर्शुन् ॥
दृशभुज चाव कैचाह् अशञ्ज़ चाल
नशि मा संसार् पश कोताह्
पालवंनि दृथि माल शूबा दमि हाल
बाल यूतु चाल कृतु लाल-वर्शुन् ॥ १२५५ ॥
बय कास् हे मृत्युंजय व्यञ्ज़् त्रिकाल
जय शिव ओंकार छुम् च्याञ्ज़् मथ् ।
कम् कर्त स्वन-शीनस् दम-संबाल
बाल यूतु चाल कृतु लाल-वर्शुन् ॥
खंड खंड काशिय कश्मीर नैपाल
वंञ्ज़ि च्यानि थावान् छिह् म्यय् पट् पाद् ।
तिहन्दि पाम कैलास-वास कास्तम् जाल*
बाल यूतु चाल कृतु लाल-वर्शुन् ॥
डुक्क-रंग गंगजट दारवंनि बूल-बाल
न्यथननि नंग नालमति रटहाय् ।
मंग क्याह् त्य टंग आगस् बोजतम् नाल
बाल यूतु चाल कृतु लाल वर्शुन् ॥

* अन्यथा कैलासवासस्त्वमेकाकी अवशेषिष्यसे, कैलासोऽपि निमग्नो भविष्यतीति द्योत्यते

त्वदीयया पालनया हेतुभूतया हे-बाल हे-निजगत्पालक

मह्यमाना अस्मि अहमेव जगत भारम् ।

(विष्णुरूपेण) हिरण्याक्षदैत्य हत्वा आरोपिता-त्वयाह पातालात्

बालभूताह इयत्० ॥

हे-दशभुज (स्वच्छन्दमूर्ते) नि सारयिष्यामि कियती अश्रुण प्रसृती

विनष्टो-भविष्यति मास्वित् ससार' विवाह-करिष्यामि कियत् ।

हे-रक्षणशील ईदृशे निमन्त्रणे (उत्सव) शोभिता-भविष्यामि-किम्
अनेन प्रकारेण

बालभूताह इयत्० ॥ १२५५ ॥

भय अपनय हे मृत्युञ्जय इतोऽनन्तर हे-अविनाश

जय शिव ओंकारात्मन्, अस्ति-मे तव आशा । -

न्यूनता कुरु-नाम स्वर्णमयहिमस्य (यथा) समाश्वस्ता भविष्यामि

बालभूताह इयत्० ॥

खण्डे खण्डे कामरा कश्मीरेषु नेपालदेश

भक्ता तव निदधन्त सन्ति ममैव पृष्ठे पादौ ।

तेषा हेतौ (निमित्त) हे-कैलासवासिन् अपनय-नाम-मे दु खात्मज्वरम्

बालभूताह इयत्० ॥

शुक्लवर्णा गङ्गात्मजटा धारणशील ऋजुस्वभाव

दिगम्बर नग्नमेव आलिङ्गनेन गृह्णीया-त्वा नाम ।

मार्गयिष्यामि किमन्यत् त्वत्त उद्वेगा आगताह शृणु नाम-मे उच्चैर्नादाम्

बालभूताह इयत्० ॥

थावरन्-मङ्ग् बडि-बल-सन्ति हिमाल*
    स्वन-ग्रीन-स्वतिन् कावरान् क्यस् ।
निचक्यौ लालौ कोताह् स्वक्र वाल
    वाल यूतु चाल कृतु लाल-वर्शुन् ॥
निश्कल कलमाल-दारवनि कलवाल
    ग्रीम-मसकिय् प्याल क्रपास् च्याव् ।
मंसितौ अनि तस् अद् बनि मंतु-वाल
    वाल यूतु चाल कृतु लाल-वर्शुन् ॥ १२६० ॥ ६५ ॥

---

66 THE GODS, DISTRACTED BY THE IMMENSE MASS OF THE GOLDEN SNOW PRAISE ŚIVA, AND CONFESS THAT THEY HAVE MORE THAN THEY REQUIRE

वुछिथ् स्वन-शीन् गैय् हैरान् सारिय् ।
    वनोख् शंभो लगोयो पारि-पारिय् ॥ १२६१ ॥
शक्तिनाथो वक्थ्-दिनस् लगोयो ।
    शक्ति-सूत्य् व्वलसन यिनसय् लगोयो ॥
अनाहत शब्दकि नादो लगोयो ।
    पद्मपाटो स्यदो सादो लगोयो ॥
जितेन्द्रिय योगाभ्यासो लगोयो ।
    ग्वसाञ्जो जूगि संन्यासो लगोयो ॥
अवीद्-संवेद्-हंन्दि वातो लगोयो ।
    प्रथवनि राम-संन्दि नावो लगोयो ॥ १२६५ ॥

---

* महाचार्य हिमालय प्रति कथयति ।

पर्वतादिस्थान मध्य महाबलिन ह हिमालय

सुवर्णमयहिमन श्यामीभवन्ती (दुर्बलतया) अस्मि ।

नत्वया कनीनिकाभ्या कियत्प्रमाणानि मुक्तात्म(अश्रूणि) वृष्टिवान्त पातयिष्याम

बालभूताह इयत्० ॥

ह निष्कलात्मन् मुण्डमाला धारणशील स्वानन्दामृतपायिन (मद्यप)

स्वप्रमात्मामृतस्य कमान कृपाख्य(ग्रन्थकृत) पायय ।

मत्तता आगमिष्यति तस्य तत भविष्यति उन्मत्त इव

बालभूताह इयत्० ॥ १२६० ॥ ६५ ॥

पृथ्वा कीर्तितविज्ञप्तिस्तुतेरनन्तर देवाना तत्काले यत्सपन्न तेश्च यद्वर्णित तद्वर्णयति ॥ ६६ ॥

समीक्ष्य स्वाणमयहिम मपन्ना विमनस सर्वे एव ।

अकथयश्च ह शम्भो मयोलयिष्यामस्त्वयि स्वात्मापहारम् ॥ १२६१ ॥

ह शक्तिनाथ भक्त ज्ञानस्य उपहारीभवमत्वयि ।

शक्त्या सह विकासभाव आगतु उपहारीभवम त्वयि ॥

अनाहतात्मन शब्दस्य नादात्मन उपहारीभवम त्वयि ।

पद्मसमानपाद सिद्ध साधा उपहारीभवम त्वयि ॥

नितन्द्रियाणा प्राणाभ्यामरूप उपहारीभवम त्वयि ।

विरागिन योगिन् सन्यामिन उपहारीभवम त्वयि ॥

भेदरहित भक्त भावरूप उपहारीभवम त्वयि ।

परानन्दवत्प्रीतिजनक रामस्य (रामति) नामात्मन् (नामग्रन्थ) उपहारीभवम त्वयि ॥ १२६५ ॥

कमल-चरनो मनंकि खरनो लगोयो ।
    अन्दर् हृदयंकि खन्दर्-वर्नो लगोयो ॥
च्यतंकि चेतन सतंकि संगो लगोयो ।
    रंगन्-हिन्दि रंग बेरंगो लगोयो ॥
शमिथ् ससार-वैरागो लगोयो ।
    देहंकि त्यागो सतंकि रागो लगोयो ॥
अविनाशो चिदाकाशो लगोयो ।
    मनंकि गाशो खप्रकाशो लगोयो ॥
ज्ञानंकि योगंकि होशो लगोयो ।
    फ़लिथ् हृदयंकि पंपोशो लगोयो ॥ १२७० ॥
असथ् चाविथ् सतंकि दैर्यो लगोयो ।
    सद्ध-स्वन-रूप निर्वैरो लगोयो ॥
दया-दर्मंकि सुव्यचारो लगोयो ।
    निराकारो निराहारो लगोयो ॥
शिव-प्रयमंकि आनन्दो लगोयो ।
    अमरनाथंकि स्वच्छन्दो लगोयो ॥
कुलुथ् आसिथ् वक्रश्यामो लगोयो ।
    मनंकि आरम श्रीरामो लगोयो ॥
दच्छा गननस् प्रकठ्-मननस् लगोयो ।
    च्य बिय पानस्-कुनंय् अननस् लगोयो* ॥ १२७५ ॥
देहच सूर्‌चू करंज़्-तगनस् लगोयो ।
    देहस् मञ्ज़् म्यह् गछिथ् मगनस् लगोयो ॥

* इच्छावद् मद्दा तुम स्वात्मनि मौन करोमि इति भाव ।

कमलसमचरण मनसः स्मरणरूप उपहारीभवम त्वयि ।

अन्तःस्थ हृदयस्य रुचिरवर्ण उपहारीभवम त्वयि ॥

चित्तस्य चेतनात्मक सत्यस्य सद्भात्मक उपहारीभवेम त्वयि ।

रागाणा (प्रकाराणा) (उत्तम) रागात्मक (प्रकारात्मन्)
रागरहित (निष्प्रपञ्च) उपहारीभवेम-त्वयि ॥

शान्ति-प्राप्य (शमप्राप्तेरनन्तर) संसार-वैराग्यात्मन् उपहारीभवेम त्वयि ।

देहस्य *त्यागरूप सत्यस्य रागरूप उपहारीभवम-त्वयि ॥*

अविनाशात्मन् चिदाकाशरूप उपहारीभवेम त्वयि ।

मनसः प्रकाशात्मन् स्वप्रकाशस्वरूप उपहारीभवम त्वयि ॥

ज्ञानस्य योगस्य (च) चैतन्यरूप उपहारीभवम त्वयि ।

विकसितस्य हृदयस्य पद्मात्मन् उपहारीभवेम-त्वयि ॥ १२७० ॥

असत्य परित्यज्य सत्यस्य धैर्यात्मन् उपहारीभवम त्वयि ।

सत्त्वगुणरूप निर्वैर उपहारीभवम-त्वयि ॥

दयोपेतधर्मस्य सद्विचारात्मन् उपहारीभवम-त्वयि ।

निराकारात्मन् निराहारस्वभाव उपहारीभवम त्वयि ॥

नित्यकल्याणात्मप्रिय आनन्दस्वरूप उपहारीभवेम-त्वयि ।

अमरनायकेत्रस्य स्वच्छन्दरूप उपहारीभवम त्वयि ॥

एक एव भूत्वा एकोऽहं-बहुस्यामितीच्छाशील उपहारीभवम-त्वयि ।

मनसः विश्रान्तिधामरूप श्रीराम उपहारीभवेम त्वयि ॥

इच्छाया प्रादुर्भाव प्रकटीभवनस्य उपहारीभवेम त्वयि ।

तव पुनरपि स्वात्मान प्रत्येव आनयने उपहारीभवम-
त्वयि ॥ १२७५ ॥

देहस्य चित्रात्मताया विधानतत्परताया उपहारीभवम-त्वयि ।

देहस्य मध्ये मांह अप्रयाय खलगीभजन उपहारीभवम-त्वयि ॥

कमल-चरनो मनकि स्वरनो लगोयो ।
    अन्दर् हृदयकि सुन्दर्-वर्नो लगोयो ॥
च़्यतकि चेतन सतकि संगो लगोयो ।
    रंगन्-ह्यन्दि रंग बेरंगो लगोयो ॥
शमिथ् संसार-वैरागो लगोयो ।
    देहकि त्यागो मतकि रागो लगोयो ॥
अविनाशो चिदाकाशो लगोयो ।
    मनकि गाशो स्वप्रकाशो लगोयो ॥
ज्ञानकि योगकि होशो लगोयो ।
    फलिथ् हृदयकि पपोशो लगोयो ॥ १२७० ॥
असथ् चाविथ् सतकि दैयो लगोयो ।
    सद्-स्वन-रूप निर्वैरो लगोयो ॥
दया-दर्मकि सुव्यचारो लगोयो ।
    निराकारो निराहारो लगोयो ॥
शिव-प्रयमकि आनन्दो लगोयो ।
    अमरनाथकि स्वछन्दो लगोयो ॥
कुनुय् आसिथ् बहुरूपामो लगोयो ।
    मनकि आरम औरामो लगोयो ॥
इच्छा गननस् प्रकट्-बननस् लगोयो ।
    च़्य बिय पानस्-कुनय् अननस् लगोयो* ॥ १२७५ ॥
देहच सूरंच् करंज़्-तगनस् लगोयो ।
    देहस् मञ्ज़् स्वह् गछिथ् लगनस् लगोयो ॥

* इच्छयेद सृष्ट्वा पुन स्वात्मनि लीन करोषि इति भाव ॥

कमलसमचरण मनस सारस्वरूप उपहारीभवम त्वयि ।

अन्तस्य हृदयस्य रुचिरवर्ण उपहारीभवेम-त्वयि ॥

चित्तस्य चेतनात्मक सत्यस्य सद्भात्मक उपहारीभवम त्वयि ।

रागाणां (प्रकाराणां) (उत्तम) रागात्मक (प्रकारात्मन्)
रागरहित (निष्प्रपञ्च) उपहारीभवम-त्वयि ॥

शान्ति-प्राप्य (शमप्राप्तेरनन्तरं) ससार वैराग्यात्मन् उपहारीभवेम-त्वयि ।

देहस्य त्यागरूप सत्यस्य रागरूप उपहारीभवम-त्वयि ॥

अविनाशात्मन् चिदाकाशरूप उपहारीभवेम-त्वयि ।

मनस प्रकाशात्मन् स्वप्रकाशस्वरूप उपहारीभवम-त्वयि ॥

ज्ञानस्य यागस्य (च) चैतन्यरूप उपहारीभवम-त्वयि ।

विकसितस्य हृदयस्य पद्मात्मन् उपहारीभवेम त्वयि ॥ १२७० ॥

असत्यं परित्यज्य सत्यस्य धैर्यात्मन् उपहारीभवम-त्वयि ।

सत्त्वगुणरूप निर्वैर उपहारीभवम-त्वयि ॥

श्येयोपेतधर्मस्य सद्विचारात्मन् उपहारीभवम-त्वयि ।

निराकारात्मन् निराहारस्वभाव उपहारीभवम-त्वयि ॥

नित्यकल्याणात्मप्रेम्ण आनन्दस्वरूप उपहारीभवेम त्वयि ।

अमरनाथदेवस्य स्वच्छन्दरूप उपहारीभवम-त्वयि ॥

एक एव भूत्वा एकोऽहं-बहुस्यामितीच्छाशील उपहारीभवम-त्वयि ।

मनस विश्रान्तिधामरूप श्रीराम उपहारीभवेम-त्वयि ॥

इच्छाया प्रादुर्भाव प्रकटीभवनस्य उपहारीभवम-त्वयि ।

तत्र पुनरपि स्वात्मान-प्रवेश्य आनयने उपहारीभवम-
त्वयि ॥ १२७५ ॥

देहस्य चित्रात्मताया विधानतज्ज्ञताया उपहारीभवम-त्वयि ।

दृश्यस्य मध्ये माह अपपाय त्वलगीभवन उपहारीभवम-त्वयि ॥

ट्य सोचौ रोजनस् प्ररशो लगोयो ।
स्वरूप-दृष्टि-हेन्दि हरशो लगोयो ॥
कमार-सन्दि गणेश-सन्दि मान्यो लगोयो ।
अगच् व्यत्पथ्-करन्वान्यो लगोयो ॥
लगोयो ज़ुव् पनुनु अर्पन् करथो ।
करिथ् अर्पन् ज़ुवस् जिन्दय् मरोयो ॥
खबर् कति आस् दपु आसख् चूह् शिवजी ।
पननि पानय्-मञ्ज़् बासख् शिवजी ॥ १२८० ॥
खबर् कति आस् कुस् चय् हनि-हनि-मञ्ज़् ।
कुनुय् आसिथ् चूह् आसख् सथ्-कुनि-मञ्ज़् ॥
महात्म च्यानि निश असि डलिमतिय् आसि ।
ट्य कोपुय् लूव् लूवन् वलिमतिय् आसि ॥
खनुकु चेलु लूब् दनुकु द्राव् तमन्ना ।
सर्पनु मोलुम् सोरुय् कर् चूह् चमा ॥ ६६ ॥

---

67 THE PEOPLE PRAY TO SIVA FOR THE CESSATION OF THE SHOWER OF GOLD

स्वर्गु जोनु शिवरूफ् ट्रुगु जोनु खन्
राय् कति आस् अस्य डाय्-गज् प्यन्* ॥ १२८४ ॥
अस्य ओसु राजसौ-हेन्दु अन्धकार्
पाञ्जि व्यहरि कडहोन् राज-कमार् ।
खन वंप दिमहोस् सुल्य् अख् जह् मन्
राय् कति आस् अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥ १२८५ ॥

* अस्य गज बंदि प्यन इति पाठान्तरम् ॥

तव साक्षितया स्थितीभावस्य अन्तर्यामिन् उपहारीभवम त्वयि ।

स्वीयस्वप्रदर्शनात्मन् दर्पस्य उपहारीभवम त्वयि ॥

स्वामिकुमारस्य महागणेशस्य पितृस्य उपहारीभवम त्वयि ।

जगत उत्पत्तिविधानकर्त उपहारीभवेम त्वयि ॥

प्रवृत्ता-भविष्यामस्त्वयि जीवस्य स्वकीयस्य समर्पण विधास्यामस्त्वयि ।

कृत्वा समर्पणं जीवस्य जीवन्त एव लीना भविष्यामस्त्वयि ॥

विदित कुत्र नाम आसीत् ईदृश स्या त्व श्रीशिव ।

स्वात्मना स्वात्मसधी भासिष्यसे श्रीशिव ॥ १२८० ॥

विदित कुत्र आसीत् आस त्वमेव प्रत्यकप्रत्ययसधी ।

एक-एव भूत्वा त्व स्या प्रतीकवस्तुसधी ॥

माहात्म्यात् तव सकाशात् वय उल्लङ्घर-स्थिता (विपर्यय-गता) आस्म ।

त्वया अपनीतस्त्वया लोभ लोभेन परिवृता-एव आस्त ॥

स्वर्णस्य विगत लाभ धनस्य निर्गत (फलित) औत्सुक्य (प्रयोजनम्) ।

सपन्न विदित सर्वमेव कुत्र (नाम अस्माक) त्व तमाम् ॥ ६६ ॥

लोकप्रवृत्तिप्रस्तावना ॥ ६७ ॥

सुलभ जातमस्माभि शिवरूप दुर्लभ जात सुवर्णम्

त्रासि (शङ्का वा) कुत्र आसीत् (नासीत्) अस्माक सार्धद्वि-
दण्डमान पतिष्यति (स्वर्णवर्षणम्) ॥ १२८४ ॥

अस्माक आसीत् आधिराज्यस्य माहात्म्यकार

पञ्चश सुवर्णमुद्रा(दान)पूर्वक विवक्ष्यामस्ता राजकुमारीम् ।

स्वर्णस्य रूप्यस्य अदाम्याम तर्थ सयुक्त एक द्वौ (वा) चत्वारिंशत्टक-
मित(मन्)मानम्

शङ्का कुत्र आसीत्० ॥ १२८५ ॥

शिवनाथ ख्वश् सोंपन् छिह् कोंपन्
    दरि नय् ज्यल् लर्य लर्य-फेरन् ।
ब्रन् प्येय् वोज़् पय बरन आय् वन्
    राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥
वानी वंज़्मंचू आसू वौदन्
    अचु गन् स्वन् तमि पान् छुह् ओचन् ।
सूर वन्यनय्-पठ् अज़् छुह् डोलन्
    राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥
वय कास् दय अस्य द्राव् अर्मान्
    दह् वुछिथ् लछ्मी ति गय हैरान् ।
दछि मायाय निश म छह् मन्दछन्
    राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥
नाव-किनि बूज़िमति आसि अस्य लाल
    राजस् सानिस् आसू अख् माल् ।
द्रद द्रद आंगनन् मज़् छिह् डोलन्
    राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥
स्वंतु त अन्धकार् व्यंदु राजन्
    व्यचि कुस् म्यचि-स्वन स्वंगु गव् स्वन् ।
राज-कमारन् चवि कुस् कन्
    राय् कति आसू अस्य डाय्-गज् प्यन् ॥ १२९० ॥
आपदा छह् ताप-स्त्य् गलि कति स्वन्
    वाप कति बुतराचू फल् नेरन् ।

हे शिवस्वामिन् प्रसन्न भव, स्म (वय) कम्पमाना

निरोधो-भवतु (वर्षणस्य) नचेत् शीघ्र सद्मानि विपर्ययेण-निपतिष्यन्ति ।

वृत्तविशेषा ब्रन् नामान निपतिता बीजनामान (छायावृत्ता) पतिता
परिपूर्णानि सपन्नानि वनानि

शङ्का कुत्र आसीत्० ॥

वाणीय कथिता आसीत् वेदब्रह्मणा

शुद्ध (स्वभावत) अस्ति स्वर्ण तेन देह अस्ति शुन्धन् (शुद्धिभाक्) ।

भस्मन कूटेष्वेव अधुना अस्ति अपरिचयार्ह (सुलभतयानादरणीयम्)

शङ्का कुत्र आसीत्० ॥

भय अपनय हे ईश्वर अस्माक निर्गत (लब्ध) औत्सुक्य (लभ्य)

इद अवलोक्य लक्ष्मी अपि सपन्ना मुग्धा ।

ईदृश्या द्रव्यसपत्ते सकाशात् सा अस्ति लज्जमाना

शङ्का कुत्र आसीत्० ॥

नाममात्रेण श्रुतानि आसन् अस्माभि रत्नानि

राज्ञ अस्मदीयस्य आसीत् एका माला ।

राशिरूपेण अजिराणा मध्ये सन्ति (रत्नानि) अपरिचेयानि (अनादरार्हाणि)

शङ्का कुत्र आसीत्० ॥

अधिरूढ (विहितस्थित) (द्रव्य-)अन्धकार उत्तीर्ण (नष्ट) राज्ञाम्

स्वात्मनि मितो-भविष्यति क मृत्तिकातो ऽपि सुलभ सपन्न स्वर्णम् ।

राजकुमाराणा व्यसनति (कुण्डलादिभूषणार्थं) क (न कोऽपि) कर्णौ
(कर्णरन्ध्र विधास्यति)

शङ्का कुत्र आसीत्० ॥ १२९० ॥

आपद्रूप अस्ति (यत्) आतपेन विनङ्क्ष्यति (मस्तुल्य) कुत्र सुवर्णम्

बीजवापेन कुत्र भूमिप्रष्ठात् फलानि उत्पत्स्यन्ति ।

प्रान् क्यथ-पा़ठि नवि ब्यवि नय् ब्रन्
    राय् कति ब्रासू ब्रस्य डाय्-गज् प्यन् ॥
सूरमति पपोश्-हि़वि च्यालि़ पाद्
    ब्रस्य छा स्वबर् दमि गंखूच आसि साद् ।
नूर् आसि सूर् तय् सूर् आसि स्वन्
    राय् कति ब्रासू ब्रस्य डाय्-गज् प्यन् ॥
न्यथ् चृय् सय्-च्यय्-आनन्दगन्
    कृष्णास् पादन् कुन् यव् मन् ।
कुन्दन् स्वन् छस् सय् सुमरन्
    राय् कति ब्रासू ब्रस्य डाय्-गज् प्यन् ॥ ६७ ॥

---

68 MAHADÉVA ASKS THEM WHY THEY ARE FRIGHTENED THEY REPLY THAT THE EARTH IS COVERED WITH GOLD AND WILL NOT PRODUCE FRUIT MOREOVER, THERE WILL BE NO LONGER ANY DISTINCTION OF RICH AND POOR HE DIRECTS THE WIND GOD TO COLLECT THE GOLD IN A HEAP THIS IS DONE AND THE WORLD IS RESTORED TO ITS FORMER CONDITION

असान् असान् लज्योख् वनने सदाशिव् ।
    मँगुव ल्वह्य बारथाह् स्वन् वुज्न क्याह् प्यव् ॥ १२९४ ॥
स्वठाह् खश् साँपनुस् तुहुज्जन् बह् लहरन् ।
    स्यंदुय् वंनितोम् ब्वज्न कित्र क्याजि चहरन् ॥ १२९५ ॥
गख्डिथ् गुलि तस् दंपुख् दय् हे महेश्वर् ।
    हरे-हर कर् दया बुनरांचू चह् वंकू थर् ॥
क्रिह् काँपन् ताप-स्मृतिन् गलि-ना स्वन् ।
    न्यबर् बुनरांचू फल् क्यथ-पा़ठि नेरन् ॥

प्राणसमूह केन प्रकारेण अतिशयीभवत् (वृद्धिं यास्यति) उत्पत्स्यति नचेत् अन्नम्

शङ्का कुत्र आसीत्० ॥

ह भस्ममलिताङ्ग पद्म सदृशौ त्वदीयौ पादौ

अस्माकं अस्ति किं प्रवृत्ति ईदृशेन सामर्थ्येन (युक्त) स्यात् साधु ।

तेज पुञ्ज स्यात् भस्मस्य पुन भस्म स्यात् स्वर्णरूपम्

शङ्का कुत्र आसीत्० ॥

नित्य त्वमेव ह सच्चिदानन्दघनात्मन्

कृष्णाख्यस्य पादद्वय (त्वदीय) प्रति निधेहि (निधापय) मन ।

अतिशुद्ध स्वर्ण अस्ति तस्य सैव (तादृशी त्वत्पादयो) स्मरणमाला

शङ्का कुत्र आसीत्० ॥ ६१ ॥

इत्थ दृत्तस्तुतौ सत्युला महादेवस्य दृत्त प्रस्तौति ॥ ६८ ॥

हसित्वा हसित्वा प्रवृत्तस्तान्प्रति वक्तु श्रीमहादेव ।

प्रार्थित युष्माभि युष्माभि अतिशयेन स्वर्ण अधुना कियत् (अल्पमेव) पतित (तद्वर्षणम्) ॥ १२९४ ॥

अत्यन्त प्रसन्न सपन्ना ऽह यौष्माकीनासु अह स्तुतिगाथासु ।

आर्जवेन (सत्यतया) कथयत नाम सा अत पर स्य कुतो नाम विभ्यन्त ॥ १२९५ ॥

बद्ध्वा अञ्जलीन् तस्मै प्रत्युक्त तै इदमेव ह महेश्वर ।

हरिरूप हर कुरु दया भूतधात्र्या त्व उद्भूत (निमग्न च) कम्प (प्रयु च)॥

स्म कम्पमाना आतपेन नङ्क्ष्यति स्वित् सुवर्ण (इतोच्छ्राम) ।

बहि भूतधात्र्या फलानि कन प्रकारेण उद्भविष्यन्ति (निर्गमिष्यन्ति) ॥

द्विविय् सारिय् बनन् श्रद मानि कुस् कस् ।
  म्यठाह् येमंति छिह् पायस् वस् करिव् वस् ॥

करिव् जीवन्-हंन्दुय् बचनुकु व्पायाह् ।
  जगथ् रछनंचू कडिव् नंज़् विष्णु-मायाह् ॥

व्यनय् टूजिय् अमरनाथन् असुनु ह्यंतु ।
  तिथय् आकाश-प्यठ अंत्रन् वसुनु ह्यंतु ॥ १३०० ॥

वंनुन् वाव-लूकपालस् दाज़ दाज़ ।
  वटुनु ह्यह् खन-शीनस् शीन-माज़ ॥

वटिथ् सोरुय् करिथ् यत् ज्यम यख-ज्याह् ।
  बन्यम् सुमीर-पर्वुथ् क्याह् छुह् पर्वाह् ॥

वनिथ् दथ् तस् दितुन् ल्यूतु बल् त ज़ोरय् ।
  अकिस् छन-मात्रसंय् मज़् वंटुन् मोरुय् ॥

अकिस् सातस् अन्दर् पृथ्वी सपंज़् नंज् ।
  फरागथ् ज़ीव-जाचून् वार सॉपंज़् ॥

स्यदिस् सादस् यिह् दंपुहस् तिय् करुनु प्योस् ।
  जगथ् सॉपंनु तिथुय् सोरुय् यिथुय् ओसु ॥ १२०५ ॥

कृष्ण् लीला परिय् बोजुम् ग्वसाज़ ।
  सुमीरस् दितु बच्यर् दृच्छाय च्याज़ ॥

मनस् अंज़् वार पक् संसार-ठाज़ ।
  ज्ञानुकु ख्वन् दिह् ब्वंज़ू-सरतलि साज़ ॥ ६८ ॥

समानवृत्तय सर्वे एव भविष्यन्ति तत मस्यति क क (समानयिष्यति सेव्यसेवकभावेन)।

अत्यन्ततया पतिता स्म (शरण) स्मो वय चतना अल कुरुत अलम् ॥

कुरुत-च जीवानामेव जीवनस्य उपायमात्रम् ।

जगत परिपालनस्य निष्कामयत (आविष्कुरुत) प्रत्यक्षा वैष्णवीं (व्यापकरूपा) मायाम् ॥

(इत्य) विज्ञप्ति (तेषा) श्रुत्वा अमरनाथन हसित आरब्धम् ।

तथैव (तत्कालमेव) आकाशात् मेघजालेन अवतरितु (अदर्शन-भावाय) आरब्धम् ॥ १३०० ॥

कथित-तेन वायुदेवाय लोकपालाय अशमानेण अशमानेण ।

वेष्टयितु (गोलाकारतया सपादयितु) आरभस्व स्वर्णमयहिमस्य हिमानी ॥

वष्टयित्वा सर्वमेव विधाय निधेहि राशिरूप एकस्मिन्देशे ।

भविष्यत्यस्य सुमेरुपर्वतस्य कि-नाम अस्ति भयम् ॥

कथयित्वा इदमेव तस्मै विसृष्ट तेन तावन्मात्र बल वीर्यम् च ।

(यथा) एकस्य क्षणमात्रकालस्यैव मध्ये वष्टयित्वा-स्थापित-तेन सर्वमेव॥

एकस्य क्षणमात्रस्य अन्तरकाल पृथिवी सपन्ना प्रकटा (निर्लेपा)।

निश्चिन्तता जीवजातीना सुष्ठु सपन्ना (यथा)॥

ऋजुस्वभावाय साधवे यत्किञ्चित् कथित-तैस्तस्मै तदेव कर्तव्य आपतित तस्य।

जगत् सपन्न तादृगेव सर्वमेव यादृगेव आसीत् (पूर्वम्) ॥ १३०५ ॥

(ग्रन्थकृत स्वमुपदर्शयोक्ति) कृष्णाख्य कीर्तिस्तुतौ पठिष्यति-तत्र शृणु-तस्य यतीन्द्र ।

सुमेरुपर्वतस्य विसृष्ट औन्नत्य (उत्कृष्टत्व च) इच्छया तत्र ॥

मनस समानीता सुष्ठु प्रतीति सामरिकमायाजालविशेषेण ।

ज्ञानरूप सुवर्ण देहि (कुरु) सुद्धात्मरीतिरूपधातुविकारस्य अस्म-सम्बन्धिन * ॥ ६८ ॥

---

* योगिन एव जटास्थौषधि निष्काम्य रौतिधातो स्वर्णसपादनसामर्थ्यम् इति गम्यते । तस्य सर्व तद्वृत्त लोकानुरूपमासीत् । वास्तवत सा ज्वरात्पुत' कूटस्थयिदा शन्दस्वभावा विगतमायाप्रपञ्चा वर्तोवर्ति ।

69 THE AUTHOR PRAISES ŚIVA THE OMNIPOTENT

यछि च्याञ़् दाञ़् दाञ़् वध्य खन-गौन-माञ़् ।
हा ख्साञ़् साञ़् सर्तलि कर्त खन् ॥ १३०८ ॥

नग कुस् लंगुमंतु मञ़् प्यवञ़् ग्राञ़्
जंग ध्यम् न क्यथ-पाठि पक मंज़िलस् ।
अगह्यौनिस् म्य आन् करनाव् गंगवाञ़्
हा ख्साञ़् साञ़् सर्तलि कर्त खन् ॥

न्यग्ब्वंदु कंरुनस् मायाय-हञ्य ठाञ़्
ध्रक-फोत गंज़्रुम् द्वक-रुद्रस् ।
ख्यक कुम्-बासान् ज्ञगतच रोलाञ़्
हा ख्साञ़् साञ़् सर्तलि कर्त खन् ॥ १३१० ॥

संकल्प-दूर् मञ़् मच्य न्यंद्र्य म्याञ़्
अंञ़् वासना च्यथ् कुह् संज़् ज्ञागन् ।
गउ यव् च्यथ् दन मञ़् मन ह्यमियाञ़्
हा ख्साञ़् साञ़् सर्तलि कर्त खन् ॥

बावंकि पोश् आसि पछि-हञ्य पूम्राञ़्
राग-द्वेश-राञ्य वति लूट-नौनस् ।
राज़योग राज़ आय् मञ़् अदालंचू च्याञ़्
हा ख्साञ़् साञ़् सर्तलि कर्त खन् ॥

तृश्ना त ममता मौलिथ् मान्माञ़्
माञ्य-कोर्य मेञ्यम् ख्यानदारस् ।

सर्वसामर्थ्यं शिवं प्रति ग्रन्थकृत् स्तौति ॥ ६९ ॥

इच्छया त्वदीयया अश अश* वपिता स्वर्णहिमान्य

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य आरकूटस्य (अज्ञानरूपस्य) कुत्र नाम सुवर्ण
(स्वात्मज्ञानप्रकाशरूपम्) ॥ १३०८ ॥

नग्न अस्मि सलग्न मध्ये पतन्त्या हिममिश्रमहाजलवृष्टेः

जड्डे स्थो-मम नैव केन-प्रकारेण गमिष्यामि गन्तव्यप्रयाणकम् ।

अङ्गहीनस्य मे स्नान विधापय गङ्गाजलेन

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य० ॥

विगतवृद्धि कृतस्तेनाह मायात्मिकाविद्याया वागुराविशेषेण

रिक्त काचमुक्ता† सकलिता-मया पूर्णप्रवालस्य ।

'सन्ति हि मुक्ताफलान्यमूनि' (इत्थ) भासते मे जगद्रूपस्य शून्यम-
तुच्छप्रायमुक्तारूपस्य वस्तुन'

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य० ॥ १३१० ॥

सकल्पात्मा-चौर मध्ये गाढाया निद्राया मदीयाया

अन्धा वासना सह कृत्वा अस्ति स्तेयार्थं जागरूक ।

अर्पित निधेहि चैतन्यरूप धन मध्ये मनोरूपे रूपकनिधाने‡

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य० ॥

भक्त्यात्मकानि पुष्पाणि आसन् श्रद्धात्मिकाया पौष्पिका

(यानि) रागद्वेषात्मिकया-राजगा मार्गे (एव) विलुण्ठ्य
नीतानि तया तस्या ।

हे राजयोगेण देदीप्यमान आगता वय मध्ये न्यायालयस्य तव

हन्त योगीन्द्र आस्माकीनस्य० ॥

तृष्णा ममता च सपुज्य अन्योन्यस्पर्धया

मातृकल्यै सगाले (मिलिते) स गृहस्थधर्मिणे-मह्यम् ।

---

* षड्भ्रामित मान दाश ॥

† रिक्तटविमभिन्नाद्रवोद्भूतस्थलमुक्ताप्रतिबिम्बजातम् एतदस्तीति।

‡ 'थैल्नो' इति नाम्नि रूपकादिनिधानकर्पटमयबन्धनविशेषे।

71 HIMĀLAYA PRAISES VIṢṆU FOR HIS MERCY AND FOR HIS INCARNATIONS, ESPECIALLY THAT OF KṚṢṆA.

गोकुलानन्द गोविन्द गोपालय्
नाद-व्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥ १३२० ॥
मधु-कैटभ् मारवॅनि दद-चूरय्
मन-मझ़लिस् मझ़् करय् गूर-गूरय् ।
पूतना-गालवॅनि* त्रिजगत्पालय्
नाद-व्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥
यादव-कलॅंकि माधव रामय्
हे-निर्मल निश्कल निश्कामय् ।
गूरि-बालकन् सूँत्य् मारवॅनि क़ालय्
नाद-व्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥
राधाकृष्ण च़्यय् नादाह् लायय्
श्रीधर मीम-स्वर मुरली वायय् ।
रोज् श्याम बोज् साम-वीदच तालय्
नाद-व्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥
हॅदयस् मझ़् बसवॅनि न्यथ् लसवॅनि
असवॅनि असवॅनि गरुडस् खसवॅनि ।
नालमति रटहाथ् मो दिम् डालय्
नाद-व्यन्द परमानन्द नदलालय् ॥
हनि हनि मझ़् आसवॅनि वासुदेवय्
रासमंडल् खेलवॅनि कृष्ण-जीवय् ।

* गोपीनाथ बाल इति पाठान्तरः ।

इत्थं निराकारतया श्रीनारायणं स्तुत्वा पुनरपि साकारावतार-कीर्तिगाथाभिः स्तौति हिमालयः ॥ ७१ ॥

हे-गोकुलानन्द (गवां वाचां वानन्दपरिणाम) हे-गोविन्द गोपाल-भोः

हे-नादबिन्दुरूप परमानन्द नन्दनन्दन ॥ १३२० ॥

मधुकैटभाख्य-दैत्य-विनाशन दधिहर

मनोरूप-बालोपयोगिदोलाशकटस्य मध्ये कुर्यो-नाम लालनाम् ।

हे-पूतनाख्यराक्षसीविनाशक त्रिजगत्पालक

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

यादवकुलस्य (तदुद्भूत) हे-माधव राम-भोः

हे-निर्मल निष्कल निष्काम-भोः ।

गोपाल-बालकैः सह प्रवर्तक स्मृतादिक्रीडानाम्

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

हे-राधया-तदाख्य(स्वशक्त्याभिन्नरूप) कृष्ण त्वद्विषयमेव दूरात्त्वां

हे-श्रीधर प्रेमस्वरेण वंशीं वादयेयम् ।

श्रातिषु श्यामसुन्दर शृणु सामवेदस्य ताला

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

हृदयस्य मध्ये वात्सल्य-भोः नित्यं जीवनशील

स्मितस्वभाव स्मितस्वभाव गरुडस्य श्रारोहणशील ।

श्रालिङ्गनेन गृह्णीयां-नाम-त्वां मा-नाम देहि-मे उपेक्षणानि

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

श्रंशस्य श्रंशस्य मध्ये वर्तमान हे-वासुदेव

रागात्मरासक्रीडां क्रीडनशील हे-श्रीकृष्ण ।

न्यथ् बासवंनि सथ् दमि कलि-कालय्
नाद्-व्यन्द परमानन्द नंद्लालय्॥ १३२५॥
पंकज तनि वैजयन्ती मालय्
तर्जं भ्रकि नालि तय् मोज् दुवालय्।
सथ छिय् वलिथ् यसंत-दुशालय्
नाद्-व्यन्द परमानन्द नंद्लालय्॥
केशव शिव-रूप नारायणय्
वंनि दिथ् नंनु गोख् विंद्रावनय्।
ग्यंनु छांतु ग्योनु प्रथम-मस् प्याल प्यालय्
नाद्-व्यन्द परमानन्द नंद्लालय्॥
विदुर-जुवनुय् गर् ग्यलि चाखंय्
बावनाय-सृंत्य् ख्योथ् सिवुमंतु हाखंय्।
कति गोख् तति कोरवन्-हन्दि सालय्
नाद्-व्यन्द परमानन्द नद्लालय्॥
द्रौपदिय भ्रकि कृष्ण-नाव-सृंत्य् श्यामय्
पैद्-गैय् तस् तीति वंस्तृर् व्यामथ्।
यीति कंडिस् दुर्योधननंय् नालथ्
नाद्-व्यन्द परमानन्द नंद्लालय्॥
च्यात्र मायाय-सृंत्य् मङ्ग् द्वारकाय
मथुराय-हन्न छिश्य लर्यं तय् ज्याय।
पैद्-गय भ्रकि दम मङ्ग कमि हालय्
नाद्-व्यन्द परमानन्द नद्लालय्॥ १३३०॥

नित्य भासमान मत्यरूपेण अस्मिन् कलियुगकाले-भो

हे नादबिन्दुरूप० ॥ १३२५ ॥

कमलवद्विकासमानाया तनौ वैजयन्ती-नाम माला

भङ्ग्या एकया उरोलम्बमाना (यया) पुन शोभा द्विगुणा ।

कौमोधौ सन्त्रि-ते वसितानि पीतवर्णानि राङ्कववस्त्राणि

हे नादबिन्दुरूप० ॥

हे-केशव शिवस्वरूप नारायण भो

मार्गाणानि दत्त्वा (कृत्वा) प्रकट सपन्नस्त्व (सद्योगिना) वृन्दावनस्थाने ।

पान् आरब्धमस्माभि त्वदीयस्य प्रेमरसस्य आसव कर्ष कर्ष

हे नादबिन्दुरूप० ॥

विदुराख्यस्य-पाण्डुराजभ्रातु (स्वभक्तस्य) सद्म यदा प्रविष्टस्त्वम्

भक्तिभावेन (तेनापनीत) भुक्त-त्वया जलमात्र अर्धपक्व शाकम् ।

कुतो नाम गतस्त्व (न गत) तत्र कौरवाणा निमन्त्रणे-भो

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

द्रौपद्या (पाण्डवराज्ञ्या) एकेन कृष्णेति नाम-सम्बोधनेन हे श्याम

समुत्पन्नानि तस्या तावन्ति वस्त्राणि कार्पासकानि (च) (उत्तराधर-वस्त्राणि) ।

यावन्ति निष्कासितानि-तस्या दुर्योधनेन गलमार्गेण शरीरात्

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

तत्र मायया (सामर्थ्येन) मध्ये द्वारकाया

मथुराया समानरूपशोभानि गृहाणि पुन प्रदर्शाय ।

समुद्गतानि एकस्य निमेषकालमात्रस्य मध्ये मौन (अलौकिकेन) प्रकारेण

हे-नादबिन्दुरूप० ॥ १३३० ॥

अजामिल् द्राव् बंडु बाग्यवानंय्
न्यचिविस् ओसु तम् नाव् नारानंय् ।
मरन-विजि फूर् तस् तिय् निश्कालय्
नाद्-व्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥
श्रीभगवान् कुख् पान प्रथ्-शाय
कुस् वोतु कुस् वाति च्यान्न मायाय ।
म्वकलाव् अस्य दमि सुहने ज़ालय्
नाद्-व्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥
कृष्णम् शिव-रूप दर्शुन् दित च़्य्
सुय् च़्य् च़्य् सुय् केवल कुख् न ज़्य् ।
श्याम प्रवात-रूफ् हाव् तम् कालय्
नाद्-व्यन्द परमानन्द नंदलालय् ॥ ७१ ॥

---

72 VIṢṆU IS PLEASED LED BY NĀRADA, ALL UNITE IN PRAISING HIM

लता बूज़िथ् स्यठाह् खश् गोस् केशव् ।
सुह् दामोदर् सुह् विश्वंभर सुह् माधव् ॥ १३३४ ॥
सपञ्ज़ म्यद् मार्यनिथ् मन-कामनाय ।
दपान् प्रासिस् दह् कंह् च्याञ्जय् दयाय ॥ १३३५ ॥
तिथय् नारद्-ज़ुवन् मेतार वोयुन् ।
दयथ् पोठि नाद-व्यन्दस् नाद् लोयुन् ॥
पद्म-पादम् म्यदम् मादम् दितुन् नाद् ।
करम् प्रसाद् प्र्ह् कुख् मादन्-बंन्दुय् साद् ॥ ७२ ॥

अजामिलाख्य (पापवृत्तो ब्राह्मण) निर्गत (सम्पन्न) महान् भाग्यशाली-एव*

(यस्य) पुत्रस्य आसीत् तस्य नाम नारायण-इति ।

(यस्मात्) मरणकाले मुखात्प्रवृत्त (अतिप्रेमतया) तस्य तन्नाम (नारायणेति) हे-निष्काल

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

श्रीभगवान् असि-त्व स्वय प्रत्येकस्थान

कश्च पर्याप्त कश्च पर्याप्स्यति तव मायाम् ।

उन्मोचय अस्मान् अस्मात् मोहस्य जालात्

हे-नादबिन्दुरूप० ॥

(ग्रन्थकर्तु स्वालाप) कृष्णाख्याय शिवाभिन्नस्वरूपेण साक्षात्कारदर्शन देहि-नाम त्वमेव

स एव त्वमेव त्वमेव स एव केवलात्मा असि न द्वयम् ।

हे-श्यामसुन्दर (सायकाले च) प्रभातरूप (शुक्लवर्णशिवस्वरूप) (प्राभातिक-रूप च) प्रदर्शय तस्मै ह्यस्तने-दिवस-एव (हे कालात्मन् वा)

हे-नादबिन्दुरूप० ॥ ७१ ॥

मध्यवृत्तवर्णनम् ॥ ७२ ॥

इत्थ स्तुति (हिमालयात्) श्रुत्वा अतिशयेन प्रसन्न सम्पन्नस्तस्य केशव ।

स दामोदरात्मा स एव विश्वम्भर स-एव माधव ॥ १३३४ ॥

सम्पन्ना सिद्धा सर्वेषामेव मनसा-ऽभिलाषा ।

कथयन्त आसन् त इद (सर्वं) विहित तवैव दयया ॥ १३३५ ॥

तथैव (तत्काले) नारदर्षिणा वल्लकी वादिता तेन ।

इत्थमेव प्रकारेण नादबिन्द्वात्मकस्य (शिवाभिन्नविष्णो) दूराह्वान दत्त-तन (प्रवर्तित तेन) ॥

कमलचरणस्य सिद्धात्मन साधो दत्त-(कृत)-तेन सम्बोधनम् ।

कुरु-मे प्रसाद त्व असि साधूनामपि साधु (सर्वेश) ॥ ७२ ॥

---

* यतस्तस्य त्वन्नामस्मरणेन मोक्षप्राप्तिर्भूता इति भाव ।

73 HIMĀLAYA AGAIN PRAISES NĀRĀYANA

सत्प्ररभन्-हॅन्दि मञ्जनय्
हे सथ्-च्यथ्-आनन्द-गनय् ॥ १२३८ ॥
निर्गुनय् निरञ्जनय्
अथ् रूपस् ब्वह् क्याह् वनय् ।
कुस् च्यय् साखी ज़्यथ्-चेननय्
हे सथ्-च्यथ्-आनन्द-गनय् ॥
यन-प्यठ गोस् च्यथ्-निश् छ्यनय्
जौवतस् मञ्ज आसय् ह्यनय् ।
चन्दुल् गोस् मरन ज्यनय्
हे सथ्-च्यथ्-आनन्द-गनय् ॥ १२४० ॥
तोठहम् नय् अकिय् चनय्
वासनायन् मञ्ज कति छ्यनय् ।
यिथुय् ओसुस् तिथु थिय बनय्
हे सथ्-च्यथ्-आनन्द-गनय् ॥
सोनु सादन् छुह् विनय् त प्रनय्
चेनवनि छिय् ज़्यथ् मञ्ज मनय् ।
सूत्य् व्यचार मठ्-स्वनय्
हे सथ्-च्यथ्-आनन्द-गनय् ॥
ह्य शिव रूपस् लगय् पारी
मूल-तत्व छुय् निराकारी ।
वनि यिवान् छुस् मञ्ज मनय्
हे सथ्-च्यथ्-आनन्द-गनय् ॥

हिमालयः श्रीनारायण स्तौति ॥ ७३ ॥

हे सत्पुरुषाणा (प्रधान) सज्जन

हे सच्चिदानन्दघनात्मन् ॥ १३३८ ॥

हे-निर्गुण निष्कल्मष

अस्य (त्वदीयस्य) रूपस्य अह कि-नाम वदिष्यामि (वक्तु न शक्नोमि कीर्त्यादिकम्) ।

असि त्वमेव साक्षिरूप चिच्चैतन्यात्मा

हे सच्चिदा० ॥

यत्-कालात् सम्पन्नो ऽह त्वत्त-एव प्रासभेद

प्राणिदशाया मध्ये समागतो-ऽस्मि बन्धनाम् ।

चञ्चल सम्पन्ना-ऽह मरणात् जन्मना

हे सच्चिदा० ॥ १३४० ॥

सतुष्टो-भविष्यामि मम न-चेत् एकस्मिन्नेव क्षणमात्रे

दुर्वासनाना मध्ये कुत्र भिन्नो भविष्यामि ।

यादृगेव अभव तादृक् पुन भविष्यामि

हे सच्चिदा० ॥

अस्माक साधन (साधुभ्यश्च) अस्ति विनय च प्रणय

हे-चैतन्यस्वभाव स्म तवैव मध्ये मनस ।

सद्भूत विचारेण सत्त्वगुणेनैव

हे सच्चिदा० ॥

त्वयि कल्याणस्वरूपे लगिष्यामि त्वयि स्वात्मोपहारेण

वस्तुत असि त्व निराकार-एव ।

उपलक्षण आगच्छन् असि मध्यत मनस एव

हे सच्चिदा० ॥

म्यच्रावतम् पथ्-कुन् सथ्-च्यथ्
  च्यावनावतम् आनन्द-अमृथ् ।
नमि च्यनय् च्यय् हिहु वनय्
  हे सथ्-च्यथ्-आनन्द-गनय् ॥
त्रिथ-वानिय त्रिलोचनय्
  वनवनय् बूजुथ् कनय् ।
अद् वुतराथ् वेह्थ् खनय्
  हे सथ्-च्यथ्-आनन्द-गनय् ॥ १२४५ ॥
च्यथ् विमर्श् छुख् ज्योति-रूपय्
  हृदयस् मञ्ज़ प्रज़लान् दीपय् ।
सूर्य प्रजल्योव् अमि प्रजलनय्
  हे सथ्-च्यथ्-आनन्द-गनय् ॥
शक्तिय सूत्य् आख् व्वलसनय्
  छन-वनय् निरञ्जनय् ।
लद्दन छ्पणस् सुय् दय-दनय्
  हे सथ्-च्यथ्-आनन्द-गनय् ॥
सतुक्व ख्वर् बूजिथ्य् खश् गोस् सद्व्वर्
  प्रश्न् बूजिथ् व्वत्तर् करुनस् बराबर् ॥ ७६ ॥

---

74 ŚIVA GIVES RELIGIOUS INSTRUCTION TO NĀRADA, RECOMMENDING INWARD ASCETICISM WHILE LIVING OUTWARDLY A WORDLY LIFE.

मज्जन् वन् मन् कर् कैलासय्
  रसितिय-मञ्ज़ वन्वासय् रोज़् ॥ १३४८ ॥

अवशेषय नाम-मे अन्तत सत्यस्य चैतन्य (सच्चिदानन्दात्मकत्व वा)

पायय नाम-मा आनन्दात्मकममृतम् ।

तेन पानेनैव त्वयैव सदृश अह भविष्यामि

हे सच्चिदा० ॥

स्वीणा-वाण्या ह-त्रिलोचनाभिन्न

गीतवाणीशब्दे श्रुतस्त्वया कर्णाभ्याम् ।

तत भूतधात्री परिपूरिता त्वया स्वर्णेनैव

हे सच्चिदा० ॥ १३४५ ॥

चित्तस्य विमर्शरूप असि ज्योति स्वरूप एव

हृदयस्य मध्ये जाज्वल्यमान दीप इव ।

सूर्य अदीपिष्ठ अनन प्रदीपनेनैव (प्रकाशेन)

हे सच्चिदा० ॥

स्वशक्त्या सह आगतस्त्व उल्लासम्

अकस्मादेव (हसशब्देन वाण्या च) ह निरञ्जन ।

प्रेषय नाम (विसर्जय) कृपणस्य (अन्यकृत) तदेव ऐश्वर्यधन (अभेदात्म तयासुविज्ञानात्मकम्)

हे सच्चिदा० ॥

सदात्मान स्वर श्रुत्वैव प्रसन्न सम्पन्नस्त प्रति सद्गुरु ।

प्रश्न श्रुत्वा उत्तर कृत-तेन त-प्रति पूर्णरूपम् ॥ ७३ ॥

महादेवस्य नारद प्रत्युपदेश ॥ ७४ ॥

सज्जन भव मन कुरु कैलासात्मकम्

जनपदग्राम-मध्ये (वसतिषु वर्तमानोऽपि) वनवासीव आतिष्ठ ॥ १३४८ ॥

च्यत्तुकुय्-वस् मल् वल् अतलासय्
सादू-मह्चू संन्यासय् रोज् ।
श्री शिव शंभो कर् अभ्यासय्
बसितिय-मञ्ज़् वन्वासय् रोज़् ॥ १२५० ॥

विशय-त्यागुकु दर् माग-मासय्
सत्संगुकुय् व्यपवासय् कर् ।
आत्म-तीर्थ मन् नाव् मोह-मस् कासय्
बसितिय-मञ्ज़् वन्वासय् रोज् ॥

पान् पञ्ज़नाविथ् पान म आसय्
सर्व-संकल्पन् ग्रासय् कर् ।
तल्-प्यठ् चाविथ् चाव् तल्वासय्
बसितिय-मञ्ज़् वन्वासय् रोज़् ॥

श्री-कृष्ण-महाराजन् व्यूलु रासय्
गोपिय शुराह् सासय् छाय् ।
बाल-ब्रह्मचारिय् तोति नाव् द्रासय्
बसितिय-मञ्ज़् वन्वासय् रोज़् ॥

महामाया छाय् रछवुनु दासय्
शिवनाथ् हृदया वासय् छुय् ।
तोति तस् नाव् द्राव् साद-संन्यासय्
बसितिय-मञ्ज़् वन्वासय् रोज् ॥

कृष्ण अन्दरिमि त्याग मस् सूर्-मासय्
न्यबरिमि राग व्यमासय् कर् ।

चैतन्यात्मभस्म परिमलयन् वस्व कौशेयवस्त्रविशेषम्

साधुप्रकृत्या सन्यस्तसर्वव्यवहार समातिष्ठ ।

ओं शिव शम्भो (इति) कुरु अभ्यास (नित्योच्चारकरणेन)

जनपदप्रायवसतिषु० ॥ १३५० ॥

सर्वविषयत्यागात्मकस्य अनुतिष्ठ (स्थिरो भव वा) माघमासस्य (व्रत व्रते वा)

सतद्रूपमेव उपवास (अनशनव्रत) कुरु ।

आत्मान्वेषणात्मतीर्थे मन स्नापय माहात्म्यकेशान् लुञ्चय

जनपदप्रायवसतिषु० ॥

स्वात्मान उपलक्ष्य स्वय (देहाभिमानितया) मा-नाम भूया

सर्वान्मकल्पान् ग्रासरूपान् कुरु (ग्रासीकुरु) ।

अथ ऊर्ध्वरूप (व्यवहार) त्यक्त्वा परित्यज मनो भीति (मूर्छात्मिकाम्)

जनपदप्रायवसतिषु० ॥

(यथा) श्रीकृष्णमहाराजेन क्रीडिता रासलीला

गोपीना षोडश सहस्र सह-कृत्वा ।

कुमार-ब्रह्मचार्यवति तथापि नाम ख्यातीभूत तस्य (तथैव)

जनपदप्रायवसतिषु० ॥

महामाया (स्वशक्त्यात्मिका पार्वती) सह-कृत्वा पालयन् दामान्

शिवनाथ हृदय-एव वात्सल्य अस्ति ।

तथापि तस्य नाम ख्यात साधु-सन्यासीति

जनपदप्रायवसतिषु० ॥

कृष्णाख्य आन्तरेण त्यागेन (अन्त करणेत्यागवान् भूत्वा) परिमलस्व भस्म-रेणुसमूहमव

वार्धेन रागण (बाह्यवृत्त्या रागीभूत्वा) उल्लास कुरु ।

शुकदेवस् दय् वनिथ् गव् थासय्
वसितिय-मञ्ज़ वन्‌वासय् रोज़् ॥ १ ३ ५ ५ ॥ ७ ४ ॥

---

75. THE GUESTS PREPARE TO DEPART. GRATITUDE OF ALL, INCLUDING VIṢṆU FOR THIS INSTRUCTION.

करनि लॅगि नेरनॅचू सारिय् नर्यारी ।
संबालनि लॅगि पनॅञ् पनॅञ् सवारी ॥ १ ३ ५ ६ ॥
विष्णु-जी व्वथु कछ्य-कथ् छ्यथ् सदाशिव् ।
स व्वट् कति अन वन नति हाल् किथु गव् ॥
प्राणायाह् शामर्छफ् छ्यथ् कछ्य-कथ् द्राव् ।
ज़नानो वॅनु गटि-मञ्ज़ गाश् छ्रे आव् ॥
तिछ्य् मैनावती वॉनी वनान् ऑसू ।
कनन् अन्दर् गछिथ् सुत्री वनान् ऑसू ॥ ७ ५ ॥

---

76 MÊNAKÂ'S SONG OF GRATITUDE.

सुबहॅकि पोशनूल रॅतु कुख-बोलान्
बोशान् छ्सय् ताक-दार्य प्यठ् ॥ १ ३ ६ ० ॥
शिवनाथ कथ प्याञ् अस्य् छ्ह् हारान्
तिमनॅय् कथनॅय् थॅवुमॅतु छ्यथ् ।
ऑसू कुम् दोल्मॅतु अस्‌त-दार्य
बोशान् छ्सय् ताक-दार्य प्यठ् ॥
महाराश सुॅत्य-सुॅत्य् राश-कमार्थ
तोत ज़न् द्राय् वन्-श्रार्य स्यथ् ।

शुकदेवाय इदमेव प्राच्य गत व्योम

जनपदमायवसतिपु० ॥ १३५५ ॥ ७४ ॥

अथात प्रक्रान्तवृत्त विवृणोति ॥ ७५ ॥

कर्तुं प्रवृत्ता निर्गमनस्य सर्व एव मज्जनाम् ।

मज्जनादिना सस्कर्तुं लग्ना स्वकीया स्वकीया अश्वादिवाहनानि ॥ १३५६ ॥

श्रीविष्णु समुत्थित अङ्कमध्य गृहीत्वा श्रीशिवम् ।

ता मति कुत आनयिष्यामि कथयिष्यामि तत्र वृत्त (अनुत्तरानन्दस्य) कौतुक सम्पन्नम् ॥

प्रभातरूप (अवदातमल्लिकासात्मक शिव) सायाह्नात्मश्यामवर्ण (कृष्ण) गृहीत्वा अङ्कमध्य निष्क्रान्त ।

जन्यस्त्रीभि कथित तामिस्रमध्य प्रकाश अह्न समागत ॥

तादृशीमेव मैनावती वाणीं कथयन्ती आसीत् ।

कर्णयो अन्त गत्वा मुक्ति सम्पद्यमाना आसीत्* ॥ ७५ ॥

मेनकोक्ता तत्कालयोग्या गीतिवाणीं प्रस्तौति ॥ ७६ ॥

र प्रभातकालिक जीवजीवपक्षिन् रुचिर विरवीषि

शृण्वती अस्मि त्वत्त पद्मद्वारस्य (रक्तात्मद्वार च) पृष्ठ (स्थिता) ॥ १३६० ॥

ह शिवनाथ कथा त्वदीया अमृत सन्ति प्रस्रवन्त्य

ताम्वेव कथासु निहित (मया) चित्तम् ।

आस्य अस्ति मया सन्निहित अमृतधारायै

शृण्वती अस्मि त्वत्त ० ॥

महाजनस्त्व ब्रह्मचारिणीं राजकुमारीम्

शुक इव निष्क्रान्तस्त्व वनशारिका धृत्वा ।

---

* तस्या या वाणी कर्णमध्य गच्छन्त्यासीत सा मुक्तिदात्री बभूव इति भाव ।

कन् यँवु कथि च्याञ़ मन् गव् तार्यँ
    वोज़ान् छ्सय् ताक-दार्यँ प्यठ् ॥
त्रिभुवन-राज़ अमि यज्य कार्यँ
    सैलस् नेर् चाकवार्य-क्यथ् ।
शालमार् बनाविम् मनच वार्यँ
    वोज़ान् छ्सय् ताक-दार्यँ प्यठ् ॥
अतगत पान च्यय् पत-पत लार्यँ
    कृष्ण् संसारस् लोयिथ् लथ् ।
सय् छ्स् च्याञ़् न्यथ् सथ् व्यचारे
    वोजान् छ्सय् ताक-दार्यँ प्यठ् ॥ ७६ ॥

---

77 THE AUTHOR PRAISES VIṢṆU, WHO STANDS AS FATHER OF THE BRIDEGROOM

छोश पोशनूल यव् कन्
    वानिय वन्-हार्यँ लो-लो ॥ १३६५ ॥
राधा-कृष्ण कृष्णजी वन्
    लोल्न अशिच-दारि लो-लो ।
रंग-किनि तंसि छिहु वन्
    वानिय वन्-हार्यँ लो-लो ॥
ग्वड कर् मन् बिन्द्रावन्
    अद् नेर् घरि त दार्यँ लो-लो ।
ग्याल-ह्रफ् वुछ् छन्-छन्
    वानिय वन्-हार्यँ लो-लो ॥

कर्णे निहित कथाया त्वदीयाया मन सपदि न आसक्तम्
    शृण्वती अस्मि त्वत्त ० ॥

त्रिभुवनराजस्य अनया अयुक्तया श्रीजया (अनुत्तमैश्वर्येण)
    सञ्चारार्थं निराकृत नौकाविशेष* (चत्वरवस्त्रात्म प्रगल्भ्ये च) ।

शालमार नामक काश्मीरोद्यानविशेष समाश्रिता मया मनोरूपाया वाटिकाया
    शृण्वती अस्मि त्वत्त ० ॥

आरामरामरूपेण (कन्यान्यायाजशपण च) स्वात्मना त्वामत्र अन्वनु धाविष्यति
    कृष्णाख्य समार प्रतिप्य लत्ताघातम् ।

आशा अस्ति तस्य त्वदीया नित्य मत्यात्मत्व विचारयिष्यति
    शृण्वती अस्मि त्वत्त ० । १६ ॥

सभ्यसत्तम वरपित्रात्मभूत विष्णुमभिमुखीकृत्य स्तौति ॥ ७७ ॥

समाधानन र नौवर्जावात्मपरिस्प (श्रोत्रिणा च) निर्धारि कर्णा
    वार्तारूपाया वनशारिकाया (सताया इति भाव) आत दार्जनं† ॥ १३६५ ॥

र राधा ऽवियुक्त कृष्ण श्रीकृष्णति उच्चरस्व
    प्रश्ना (युक्तया) अस्तुणो धारया (व्याप्नुव मन) नाना इति उत्तरण सत्राध्य ।

रागण (वपण च) नत्र सदृश भय
    वाराणरूपाया ० ॥

प्रथम कुरु मन शून्यासनात्मकम्
    तत निराकृत द्वारात् पश्चाद्वारात् च लाना इयत्तर सत्रार्थं‡ ।

श्यामसुन्दरस्य परम श्रवित्रात्मतया
    वाराणरूपाया ० ॥

---

* यस्य सकपाय राजपथायशम इमरह तनो नौव इक इमन स्थान बना ।

† कनिष्ठान्म सन्मनात्मक सोऽस्ना इति परमनि ।

‡ समन स्थितैहन्द्रग्रेहकनविद रभूमनक विष यजियद रा वियमाभशनि भाव ।

च्याव् वौद्-कामदौनि यन्
 वंखंचू-हन्दि चड-वायं लो-लो ।
च्याथ् वन् आनन्द-गन्
 वानिथ वन्-हार्य लो-लो ॥
नित्य वुंचू-गोपीयन्
 वंह्मंनु कुह् मन् तारि लो-लो ।
व्यापख् श्रीवासुदेवन्
 वानिथ वन् हार्य लो-लो ॥
प्रोम-सूंत्य् कर् मन् रक्षण्
 नाद् लायुस् प्यारि लो-लो ।
बक्ति-बाव सूंत्य् एख् बनि द्रन्
 वानिथ वन्-हार्य लो-लो ॥ १२७० ॥
व्वद्-यशोदा छुस् ललवन्
 मोह पूतनाय मारि लो-लो ।
यछि बवि दद् च्यन् सज्जन्
 वानिथ वन्-हार्य लो-लो ॥
बक्तिय-मस्त् बन् अर्जुन्
 रथवान् सुय् लारि लो-लो ।
गलि पान फूट-दुर्योधन्
 वानिथ वन्-हार्य लो-लो ॥
मन-राज्य कृष्ण-नाव् खन्
 दैर्य-अम्मास्-तारि लो लो ।

धुत्व वेदात्मकामधेनो स्तनौ (स्तन्य)

भक्त्यात्मकेन दोहनकलशविशेषेण नाम ।

पीत्वा (तत्) भव आनन्दघन

वाणीरूपाया ० ॥

नित्य वृत्त्यात्मिकाना गोपीनाम्

कृत (येन) अस्ति मन निरुद्धावस्थतयात्युत्सुक नाम ।

सर्वव्यापकेन श्रीवासुदेवेन

वाणीरूपाया ० ॥

प्रेम्णा कुरु मन रुक्मिणीरूपम्

आह्वान प्रक्षिप तस्य (कुरु तस्य) ह-प्रियपति नाम ।

भक्तिभावन एका भविष्यति द्वयो

वाणीरूपाया ० ॥ १३७१ ॥

(यथा) बुद्धिरूपा यशोदा अस्ति त लालयन्ती

(तथा) मोहात्मपूतनाराक्षसी हनिष्यति स नाम ।

रागाय स्तनात् पय पास्यन्ति सज्जना

वाणीरूपाया ० ॥

भक्त्या भव अर्जुन

रथग्राहक स एव अनुसारी भविष्यति नाम ।

विनङ्क्ष्यति स्वय क्रोधात्मा दुर्योधन

वाणीरूपाया ० ॥

मनारूपार्मिकाया कृपाति नाम स्तनस्य

धैर्यात्मयन्त्रमाणिरूतिकया नाम ।

माज्य यिम् राज नस् छिवि ज्यन्
वांनिय वन्-हार्यं लो-लो ॥*
खंटि खंटि छुह् नंनु वासन्
श्रंन्द्रिमि छ्यप-क्रार्यं लो-लो ।
स्यथ् वुजमलि गट कासन्
वांनिय वन्-हार्यं लो-लो ॥
वृन्दावनुकुय् वन्
मन् म्योनु ब्यचारि लो-लो ।
सञ्ज़ जन् लगि चरनन्
वांनिय वन्-हार्यं लो-लो ॥ १२०५ ॥
द्वास् यति रास् खेलन्
व्यास् नारंदु ति लारि लो-लो ।
बोलनावन् शुकदेव् जन्
वांनिथ वन्-हार्यं लो-लो ॥
योगियौ वूगिथ् वूगन्
वंनुहस् ब्रह्मचारि लो-लो ।

* मन वाक्य काया भाव म्यन
दियं शलमाम् तारि लोलो ।
किमि प्यठ वुम गोवर्धन
वांनिथ वन-हार्यं लो लो ।
हिमाय कमम् मारन
स्रुंस हार्यं तर वार्यं लोलो ।
माज्य यिम् राज नम छिवि ज्यन
वांनिथ वन हार्यं लो लो । इति पाठान्तरम् ।

(एतादृशा) मानुस्तादृश्या य (त एव) राजान तस्य सदृशा जनिष्यन्ति

वाणीरूपाया ० ॥

(यथा) गूढ गूढ अस्ति प्रकाश भासमानम्

अन्त स्थितेन ससभ्रमगूढव्यवहारेण नाम ।

चैतन्यात्मिकाया विद्युत तामिस्र अपनयिष्यन्ति

वाणीरूपाया ० ॥

वृन्दावनस्येव (वृन्दावनरूप) वनम्

मन मदीय उद्धरिष्यति नाम ।

(यत्) हरित्तृण इव लगिष्यति चरणयास्तस्य

वाणीरूपाया ० ॥ १३७५ ॥

भक्ता यत्र रासलीला क्रीडिष्यन्ति

व्यास नारद अपि अनुधाविष्यति नाम ।

उच्चारयिष्यन्ति (नामानि तान्) शुकस्य इव*

वाणीरूपाया ० ॥

यागिभि भुक्ता भोगान् (सांसारिकान्)

कथितस्तैस्तस्य ब्रह्मचार्येव नाम ।

---

* शुकदेवसमानभक्ता नित्यकीर्तनरतास्मुक्तिभाजस्य विषय ।

निर्मल् निष्कल् निर्वन्
वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥
कृष्णस् तोठ् विश्वर्पन्
न-त इति क्याह् लारि लो-लो ।
जान्ह् मल्ल तम्-ति सोहम् अन्
वानिय वन्-हार्य लो-लो ॥ ७७ ॥

78 ANOTHER SONG OF MĒNAKĀ IN PRAISE OF VIṢṆU DETAILING THE EXPLOITS OF THE YOUTHFUL KṚṢṆA.

बालक-अवस्थाय लगयो व्वह्
मन-मल्लखिस् मल्ल करय् हो-हो ॥ १३७८ ॥
बाल-कृष्ण काल मारान् यितमो
गोपाल नंद्-लाल सूत्य् नितमो ।
श्याम भीम-दद् दाम-दाम यतमो
मन-मल्लखिस् मल्ल करय् हो हो ॥ १३८० ॥
चित्रगत्पाल गालमति रटयो
पूतनाय गाल्मनि कथ्य छमयो ।
दद-यञ्जि-चूर गूर-गूर करयो
मन-मल्लखिस् मल्ल करय् हो-हो ॥
यशोदानंद पत-पत यिमयो
गोपीनाथ आलव् दिमयो ।
राग् कुम् च्योनुय् भाग् छमयो
मन-मल्लखिस्-मल्ल करय् हो-हो ॥

निर्मल निष्कल निर्गुण इति

वार्णोन्दपाया ० ॥

(ग्रन्थकर्त्त स्वाभिप्रायोक्ति) कृष्णाख्याय नष्टा भव विष्णवर्पण (विष्णु प्रीत्यर्थदानम्)

अन्यथा इह ससार कि वस्तु अनुगत भवतु (सारभूतमस्ति) नाम।

नानस्य मध्य तथापि मा ऽह रूप प्रकाश्य

वार्णोन्पाया ० ॥ ११ ॥

पुनरपि विष्णवाभिमुख्येन कीर्तिगीती प्रस्तौति।
सेनाया एव पुनरुक्ति ॥ ७८ ॥

बालकावस्थाया (तदनुरूपताया) उपहारीभवथ तत्र अहम्

मनोऽम्पद्मललाननशैकस्य मध्य कुर्या न वात्सल्यनाननाश्रिगधम्* ॥ १३७९ ॥

ह बालकृष्ण प्रुतानि दत्त्न (आघ्रन) आगच्छ नाम मम सान्निध्यम्

ह गोपाल नन्दनन्दनरत्न मह्य कृत्य नय नाम माम्।

ह श्यामसूर्ते प्रमान्मस्तन्य पाय पाय पिब नाम मत्त

मनोऽम्पशल्कस्य मध्य० ॥ १३८० ॥

ह त्रिनगस्थानक आलिङ्गनेन गृह्णीया त्वाम्

पूतनाराक्षस्या विनाशक अङ्क गृह्णीया त्वा (तद्वत्)।

दुर्धनत्रनीतप्रयकानुकारिन् मद्यमनशागृह्राग्ग लाननाश्रिगध कुर्या न

मनोऽम्पशल्कस्य मध्य० ॥

भज गोविन्द गोविन्द करयो
    असर्वनि गिन्दवनि ज़िन्द मरयो ।
वडि दय च्यात्र बाल-खेल खरयो
    मन-मञ्जलिस् मञ्ज़ करय् हो-हो ॥
दय अवतार् ह्यनसय् लगयो
    देवकिय निश ज्यनसय् लगयो ।
श्री-कृष्ण नाव् प्यनसय् लगयो
    मन-मञ्जलिस् मञ्ज़ करय् हो-हो ॥
वसुदेवनिस् निनसय् लगयो
    गोकुल् ह्यथ् यिनसय् लगयो ।
यशोदाय दद्-च्यनसय् लगयो
    मन-मञ्जलिस् मञ्ज़ करय् हो-हो ॥ १३८५ ॥
श्याम-सुन्दर वरनम् लगयो
    जमुनाय मंज़ि तरनम् लगयो ।
नाश-रंस्ति बाश-करनस् लगयो
    मन-मञ्जलिस् मञ्ज़ करय् हो-हो ॥
पूतनाय दाम्-दिनसय् लगयो
    दाम् दिथ् प्रान् ह्यनस् लगयो ।
प्रयमंचू थञ्ज् ख्यनसय् लगयो
    मन-मञ्जलिस् मञ्ज़ करय् हो-हो ॥
श्याम-रूप ज्याम पैरनस् लगयो
    कामदेन रकनि नेरनम् लगयो ।

भज गोविन्द भज गोविन्दमिति स्तोत्रेण स्तुतिं कुर्यात्

हे स्मितमुख क्रीडनशील जीवदवस्थायामेव मृत इव भवेयं त्वामनु ।

हे महेश्वर तव बाल क्रीडां स्मरिष्यामि तव*

मनोरूपशकन्स्य मध्य० ॥

हे ईश्वर अवताराणां धारणस्यैव उपहारीभवेयं तव

देवक्याः सकाशात् जन्मग्रहणस्य उपहारीभवेयं तव ।

श्री कृष्णेति नाम पतनस्य (नियमस्य) उपहारीभवेयं तव

मनोरूपशकन्स्य मध्ये० ॥

वसुन्धरानस्य (स्वगृहान्मत्र गाकुल) नयनस्य उपहारीभवेयं तव

गोकुलं प्रति गृहीत्वा आगमनस्य उपहारीभवेयं तव ।

(तत्र) यशोदाया स्तन्य पानस्य उपहारीभवेयं तव

मनोरूपशकन्स्य मध्य० ॥ १३८८ ॥

श्यामलया गुन्द्रस्य ग्रहणस्य उपहारीभवेयं तव

यमुनानद्याः मध्यभागात् तरणस्य उपहारीभवेयं तव ।

हे अविनाश बालभावलीला करणस्य उपहारीभवेयं तव

मनोरूपशकन्स्य मध्य० ॥

पूतनाराक्षस्याः स्तन्यपानकरणस्य उपहारीभवेयं तव

स्तन्यपानं कृत्वा प्राणानां आकर्षणस्य उपहारीभवेयं तव ।

प्रत्यापहृतस्य नवनीतस्य भोजन उपहारीभवेयं तव

मनोरूपशकन्स्य मध्य० ॥

हे दामबद्ध (निबद्ध) उलूखलबन्धनात् गमनस्य उपहारीभवेयं तव

कामधेनूनां पालनाय निर्गमनस्य उपहारीभवेयं तव ।

* [illegible] विन्द इति पदम् ।

53

गूरि-ग्उरि ह्यथ् फेरनस् लगयो
    मन-मङ्गलिस् मङ्ग् करय् हो-हो ॥
वैंसरी-शब्द् चावनस् लगयो
    गोपी वोजनावनस् लगयो ।
दय-लोल् गञ्रावनस् लगयो
    मन-मङ्गलिस् मङ्ग् करय् हो-हो ॥
गूरि-गरि मन् मेलनस् लगयो
    गेमनस् ठठ-करनस् लगयो ।
रास-मण्डल् खेलनस् लगयो
    मन-मङ्गलिस् मङ्ग् करय् हो-हो ॥ १३८० ॥
इन्द्रस् कूट्-गालनस् लगयो
    अन्न-रस्‌ु रुद्-वालनस् लगयो ।
गोकुलकि लूख् पालनस् लगयो
    मन-मङ्गलिस् मङ्ग् करय् हो-हो ॥
गोवर्धन् दारनस् लगयो
    कछ किस्य-प्यठ् थारनस् लगयो ।
राचस् त दैत्य् मारनस् लगयो
    मन-मङ्गलिस् मङ्ग् करय् हो-हो ॥
ग्उरि खटिय् थरमावनस् लगयो
    वंकि चूरि निवनावनस् लगयो ।
विष निपिय् वमावनस् लगयो
    मन-मङ्गलिस् मङ्ग् करय् हो-हो ।

गोपालबालकान् सह कृत्वा (तत्र) प्रचारस्य उपहारीभवतु तव

मनाऽल्पशक्रस्य मधु० ॥

पशुकशब्दस्य प्रचारणस्य उपहारीभवतु तव

गोपस्त्रिय (तत्)श्रावणस्य उपहारीभवतु तव ।

(तासां) ईश्वरभक्त उपचयकरणस्य उपहारीभवतु तव

मनाऽल्पशक्रस्य मधु० ॥

गोपालगृहेषु मनस समननस्य उपहारीभवतु तव

(तत्र गोपानां) अनुकरणस्य उपहासकरणस्य उपहारीभवतु तव ।

रासक्रीडायमण्डल सम्पादनस्य उपहारीभवतु तव

मनाऽल्पशक्रस्य मधु० ॥ १३९० ॥

इन्द्रस्य क्रोधविनष्टीकरणस्य उपहारीभवतु तव

निरन्तरतया वर्षणनिपातनस्य उपहारीभवतु तव ।

गोकुलवास्तव्यानां लोकानां पालनस्य उपहारीभवतु तव

मनाऽल्पशक्रस्य मधु० ॥

गोवर्धनपर्वतस्य धारणलीलाया उपहारीभवतु तव

तस्य पर्वतस्य कनिष्ठाङ्गुल्या धारणस्य उपहारीभवतु तव ।

गोसमानां स्त्रियानां च मारणलीलाया उपहारीभवतु तव

मनाऽल्पशक्रस्य मधु० ॥

गोपथानकानां गृहे निधापन उपहारीभवतु तव

यमानां चौर्येण नाशन (ब्रह्मणा द्वारा) उपहारीभवतु तव ।

(प्रतिपदम्) पुनरपि (तदा वत्सपालकानां) मातृणां सम्मुखागमन उपहारीभवतु तव

मनाऽल्पशक्रस्य मधु० ॥

ब्रह्मा मन्दछावनस् लगयो
    गुलि गंडिथ् वद्नावनस् लगयो ।
कृष्ण-गीथ् ग्यवनावनस् लगयो
    मन-मज़्लिस् मज़् करय् हो-हो ॥
यशोदा पत-लारनस् लगयो
    थंकुराविथ् प्रारनस् लगयो ।
गंडनस् कल दारनस् लगयो
    मन-मज़्लिस् मज़् करय् हो-हो ॥ १३९५ ॥
आँगनंकि कुलि चावनस् लगयो
    देवता बनावनस् लगयो ।
आकाशि वुफनावनस् लगयो
    मन-मज़्लिस् मज़् करय् हो-हो ॥
अक्रूर् ख्वत दावनस् लगयो
    पाज़ि-मंज़ि तन् नावनस् लगयो ।
आसुर् वुक्नावनस् लगयो
    मन-मज़्लिस् मज़् करय् हो-हो ॥
कंसान्तक क्रूद-निश् शमयो
    पंपोश-पादन् मीठि दिमयो ।
न्यथ् च्योन् चरणाम्रथ् च्यमयो
    मन-मज़्लिस् मज़् करय् हो-हो ॥
कृष्ण आसू सुचरावनस् लगयो
    विष्ण विश्वरूफ् हावनस् लगयो ।

ब्रह्मण लज्जापने उपहारीभवय तव

अञ्जलिं बद्ध्वा (प्रकोष्ठद्वय सम्बद्ध) (तस्य) रोदनविधापन उपहारीभवय-तव।

परमेशात्मकृष्णकीर्तिस्तुत (तद्द्वारा) गापने उपहारीभवय-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

यशोदाया अनुधावन उपहारीभवय-तव

(ता) श्रान्ता-विधाय प्रतीक्षणे उपहारीभवय-तव।

(तया) अर्पित्वा (स्थापनार्थं) शिरस (तद्गृहनार्थं) धारणे (नमीकरणे) उपहारीभवय तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥ १३९५ ॥

अजिरस्थानीयया वृक्षयो पातन उपहारीभवय तव

देवस्वरूपौ (तौ) सपादन उपहारीभवय तव।

आकाशमार्गेण उड्डापन (तयो) उपहारीभवय-तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

अक्रूरस्य निमज्जन-दापन उपहारीभवय तव

जलमध्ये तस्मै स्नापन उपहारीभवय तव।

(तत्र) आश्चर्यस्य प्रदर्शने (तस्य) उपहारीभवेय तव

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

ह-क्षमान्तिक क्रोधात् शान्तो भवय-तव-नाम

पद्मपादयो चुम्बनानि दद्या तव नाम।

नित्य तव चरणनिर्णेजनजलामृत पिबेय तव नाम

मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥

हे कृष्ण (ग्रन्थकृत् च) मुखस्य उन्मोचन उपहारीभवय तव

हे विष्णो विश्वरूपस्य (तन्मध्यत) प्रदर्शने उपहारीभवय-तव।

यशोदा मंचूरावनस् लगयो
मन-मङ्गलिस् मङ्ग् करय् हो-हो ॥ ७८ ॥

—

79 THE AUTHOR TAKING AS HIS TEXT THE PARTING EMBRACE BETWEEN VIṢṆU AND ŚIVA EXPLAINS THAT VIṢṆU AND ŚIVA ARE ONE

विश्वम्भर् ह्यथ् विश्वेश्वर् लंगु यकानि ।
ह्यनम् वंरि वंरि लंगिस् तुलसी छकानि ॥ १४०० ॥
यकान् निश्कल् छ्य ह्यथ् द्राव् निर्मंल् ।
छकान् श्रोमिस् लयौं-पंठि ब्यल् त मादल् ॥
हरस् सांपनु हरिः केशव् बन्योव् शिव् ।
अद्वैत रूप नारायण प्रकटु गव् ॥ ७९ ॥

—

80 THE AUTHOR ADDRESSES PRAISES TO ŚIVA AND VIṢṆU AS ONE

श्री-सच्चिदानन्दघन तोठ्
सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥ १४०२ ॥
शम-दम तोठ् दम-दम श्री तोठ्
सत्संगंकि समागम तोठ् ।
मत्स्यरशन्-हन्दि सज्जन तोठ्
सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥
एक अनेक-मुख अकि चन तोठ्
शिव-शक्ति-रूंप दय लचन तोठ् ।
त्रय-गुन-संम्भि त्रय-लोचन तोठ्
सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥ १४०५ ॥

(तत) यशोदाया उन्मादेन (मोहविधान) उपहारीभवेय तत्र
　　मनोरूपशकटस्य मध्ये० ॥ १८ ॥

अङ्के शिवं कृत्वा विष्णोर्याचावर्णनमुखेन तदैक्यं निरूपयति ॥ ७९ ॥

विश्वम्भर (विष्णु) (अङ्क) गृहीत्वा विश्वगुरु (श्रीशिव) प्रवृत्त परिक्रमितुम् ।
　　वस्त्राग्रभागान् (०भागेषु) आपूर्य आपूर्य (पूर्णीकृतानि) लग्नास्तेषु
　　　　(सर्वे लोकाः) तुलसीदलानि प्रहृष्टाः ॥ १४०० ॥
सञ्चरन् (परिक्रामन्) (स) निष्कलात्मा अङ्के गृहीत्वा निष्क्रान्त निर्मलात्मानम् ।
　　प्रक्षिपन्त ग्रामस्तस्य (लोकाः) सद्मपटलोर्ध्वभागस्य बिल्वपत्राणि
　　　　मादलीनामपार्वतीयौषधीम् च ॥
हरस्य सपन्न हरिः कशिब सपन्न शिव * ।
　　(तत्र) अद्वैतरूपेण नारायण प्रत्यन्त सपन्न † ॥ ७९ ॥

शिवाद्वैतरूपेण नारायणं सबोधनस्तुत्या स्तौति ॥ ८० ॥

हे प्रणववाच्य सत्यज्ञानानन्दघनरूप तुभ्य
　　हे सत्यदेव सत्यनारायणरूप तुभ्य ॥ १४०३ ॥
शमदमात्मन् तुभ्य प्रतिश्वास प्रणवान्तर्यामिन् तुभ्य
　　सत्सङ्गस्य समाश्रमात्मन् तुभ्य ।
सत्पुरुषाणामपि सज्जनरूप तुभ्य
　　हे सत्यप्रकाशात्मन्० ॥
एक अनेकभूत एकस्मिन्नेव क्षण (शीघ्र) तुभ्य
　　शिवशक्तिरूपेण विभिन्न लक्षणेन तथ्य ।
गुणत्रयात्मन् त्रिलोचन तुभ्य
　　हे सत्यरूप० ॥ १४०५ ॥

---

* एकरूपत्व तया प्रादुर्भूतम इति भाव ॥
† नादमहत्स्थाद्विनारभिन्नतावस्थायाम इति भाव ।

निर्वन तोठ् निरञ्जन तोठ्
    चैतन्य तोठ् च्यत्तंकि चेतन तोठ् ।
अकि पोश ब्यन चूथ् मञ्जू मन तोठ्
    सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥
केशव केशव केशव तोठ्
    हे शिव हे शिव हे शिव तोठ् ।
गरुडासन वृषबासन तोठ्
    सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥
न्यथ् ध्योनु श्रथ् दर श्रीधर तोठ्
    श्याम-सुन्दर वस्मादर तोठ् ।
सुदर्शन संकर्षण तोठ्
    सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥
काशीनाथ मञ्जू तपोवन तोठ्
    द्वारका-नाथ बिन्द्राबन तोठ् ।
अयोध्यानाथ रामरादन तोठ्
    सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥
अमरनाथ शव-दर्शन तोठ्
    शिव-नाथ अमृत-वर्शन तोठ् ।
विश्वनाथ कपाल-मोचन तोठ्
    सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥ १४१० ॥
अनुग्रह-मूर्तिन् हन-वन तोठ्
    पालवनि नैपालकि वन तोठ् ।

हे-गुणातीत तुभ्य निरञ्जन तुभ्य

चैतन्यात्मन् नुभ्य वित्तस्य चेतनात्मन् तुभ्य ।

एकेन पुष्पेण वनपुष्पपत्रेण (विज्ञात्मा च) त्वमेव मध्ये मनस' तुभ्य

हे-सत्यदेव० ॥

हे-केशव हे-केशव हे-केशव तुभ्य

हे कल्याणस्वरूप हे शिव हे शिव तुभ्य ।

हे-गरुडासन (विष्णो) हे-वृषभासन (शिव) तुभ्य

हे-सत्यदेव० ॥

नित्य तव व्रत धारयेयं हे-श्रीधर तुभ्य

हे-श्यामसुन्दर हे-भस्मधर तुभ्य ।

हे-सत्यदर्शन हे-संकर्षण तुभ्य

हे-सत्यदेव० ॥

हे-काशीनाथ मध्ये तपोवनस्य तुभ्य

हे-द्वारकाधीश वृन्दावने तुभ्य ।

हे-अयोध्यानाथ रामाराधनतीर्थे तुभ्य

हे-सत्यदेव० ॥

हे-अमरनाथ शुभयुक्तदर्शन तुभ्य

हे-शिवनाथ अमृतदृष्टिद तुभ्य ।

हे-विश्वनाथ कपालमोचनतीर्थे तुभ्य

हे-सत्यदेव० ॥ १४१० ॥

अनुग्रहविधानेन अकस्मात् तुभ्य

हे-पालनाकर्तः नेपालदेशस्य वने तुभ्य ।

वसच-रस्ति नसतर्-वन तोठ्
सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥
गरि-गरि वन-वन शन-शन तोठ्
आकाश पाताल हेरि व्वन तोठ् ।
पूरि पश्चिमि व्वत्तर दचिन तोठ्
सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥
श्याम-रूप तोठ् प्रवात-रूप तोठ्
स्व-प्रकाश-रूप ज्योती-रूप तोठ् ।
कृष्णस् शिवरावू-हन्दि शन तोठ्
सत्य-देव सत्य-नारायण तोठ् ॥ ८० ॥

81. PRAISE OF THE ANTARYĀMIN NĀRĀYAṆA AS ONE WITH ŚIVA.

नारायणो नारायणो
परमेश्वर पूरक-पूरनो ॥ १४१४ ॥
अन्तःकरनम्-हन्दि आवासो
चैतन्य-ब्रह्मो चिदाकाशो ।
साची-प्ररशो व्यथ्-चेननो
नारायणो नारायणो ॥ १४१५ ॥
जगथ्-नाथो जनार्दनो
हे निर्मल निष्कल निर्वनो ।
निराकारो निरञ्जनो
नारायणो नारायणो ॥

ह वस्त्ररहित (दिगम्बर) वमतत्त्वनाथ्यतन तुभ्य ।

ह मत्यद्व० ॥

प्रतिनाडीकाल प्रतिक्षण प्रत्यह तुभ्य

आकाश पाताल ऊर्ध्व अध तुभ्य ।

पुरस्तात् पश्चात् उत्तरत दक्षिणत तुभ्य

ह सत्यद्व० ॥

सायकालात्मन् (श्यामरूपेति च) सत्य प्रभातरूप (शुक्लशिव रूपेति च) तुभ्य

ह स्वप्रकाशरूप भाति स्वरूप तुभ्य ।

कृष्णाख्यस्य (मम) शिवरात्रा न्निस तुभ्य

ह सत्यद्व० ॥ ८० ॥

शिवाद्वैतरूपेण साक्षाद्भूतसर्वान्तर्यामिन नारायण सबोधनस्तुत्या स्तौति ॥ ८१ ॥

(दूरालबाधनायानि सर्वाणि पदानि) नारायण भो नारायण भो

परमेश्वर श्रीणिमान्विमिद्धीना पूरण भो ॥ १४१४ ॥

अन्त करणाना (मनाबुद्धिचित्ताहङ्काराणा) आभासप्रकाशक भो

चैतन्यब्रह्मस्वरूप भो चिदाकाशात्मन् भो ।

साक्षिभूतपुरुषात्मन भो चिन्त्य न्तनात्मन् भो

नारायण भो नारायण भो ॥ १४१५ ॥

प्रणता नाथ भो प्रार्थितप्रद भो

व निर्मल निष्कल निर्गुण भो ।

निराकार भो निरञ्जन भो

नारायण भो ० ॥

वीदान्तन् ग्यवि-मति गोविन्दो
    पान् ज्याय् वन्दयो माधव मुकुन्दो ।
मुह-मद् गालवनि मधुसूदनो
    नारायणो नारायणो ॥

ज्ञानकि विज्ञान-ध्यानकि ध्यानो
    योगकि योगो प्रानकि प्रानो ।
मायाय-ह्यन्दु अन्य् च्यानि जाननो
    नारायणो नारायणो ॥

बखचु-हल्लु सीता व्यजु-हन्दि वनो
    कुाडान् सूत्य् ह्यथ् सत्तू-म्वनो ।
राम-आत्म जान् मन लछमणो
    नारायणो नारायणो ॥

अंतः-अयोध्याय-मञ्ज राथ् यनो
    बाबुकु भरथु कुय् पूजनो ।
सूत्य् ह्यथ् श्रद्धाय शत्रुगनो
    नारायणो नारायणो ॥ १४२० ॥

श्रद्-वासनाय-ह्यन्दु विभीषणो
    करवुनु पान् ज्याय् पथ् अर्पनो ।
राघव रघुनाथ रघुनन्दनो
    नारायणो नारायणो ॥

दासुकु हनूमान् मन-मनो
    नाव् च्योनु ह्यदयस् कुथ् लेखनो ।

वेदान्तशासने संगीतकीर्ते वागधीश्वर-भो॰

स्वात्मानं त्वय्येव उपहारीकुर्या-ते लक्ष्मीनाथ मोक्षप्रद-भो॰ ।

मोहस्य-मद नाशनशील मधुसूदन-भो

नारायण-भो ० ॥

ज्ञानस्य विज्ञानस्य ध्यानस्य ध्येयरूप-भो

योगस्य योग(प्राप्य)रूप-भो॰ प्राणस्य प्राणरूप-भो ।

अविद्यायाः नाशः तव ज्ञानेन-भो

नारायण-भो ० ॥

भक्तिरूपा सीता बुद्ध्यात्मनि वन भो

अन्विष्यन्ती सह कृत्वा सत्त्वात्मगुण-भो॰ ।

रामात्मानमात्मस्वरूप जानीहि हे-मनोरूप लक्ष्मण-भो

नारायण-भो ० ॥

(य) अन्तःकरणरूपायोध्याया रात्रौ दिवसे(च)-भो

भावनात्मा भरत अस्ति पूजयन्-भो ।

सह धृत्वा श्रद्धात्मक शत्रुघ्न-भो

नारायण भो ० ॥ १४२० ॥

शुद्धस्वामनात्मक विभीषण -भो

कुर्वन् स्वात्मानं (न) त्वामत्र प्रति समर्पण-भो ।

९-रघुकुलोद्भव रघुनाथ रघुनन्दन-भो

नारायण-भो ० ॥

ध्यानरूप हनूमान् तत्त्वा मनसा(च)-भो

नाम त्वदीय हृदय अग्नि निदधन् भो ।

तमि-स्तुत्य् सुह-लंका ज़ालनो
नारायणो नारायणो ॥
गोपीनाथो जसोदानंदो
गोर्धन् स्तुत्य् स्तुथ् आनंदो ।
वनु दिथ् ननु गोख् बिन्द्रावनो
नारायणो नारायणो ॥
परं-ब्रह्मो परमानन्दो
ब्रह्मन् हाविथ् चरनारविन्दो ।
ज़्यनु त मरनु छ्यनु च्यानि च्यनो
नारायणो नारायणो ॥
देहान्दकारकि मोह-दारनो
[illegible]न्म-प्रलय-हंन्दि मारनो ।
स्वयं-मोख् क्रिय् कंस-रा[illegible]
नारायणो नारायणो ॥ १४२५ ॥
निरर्गल्-पाठि निरन्तर् मनो
आनन्द-अमृथ् च्याव् स्यथ्-गनो ।
अजपा-जप-यज्ञ् जफ् जपनो
नारायणो नारायणो ॥
निमेश उन्मेश मथ् घन-घनो
सम्बख् रौनतम् सनातनो ।
निरूप-रूप रूप् सरूप् व्यनो
नारायणो नारायणो ॥

सामर्थ्येन) मोहान्मलङ्कापुरीं शादयन्-भो

नारायण भो ० ॥

नाथ यशोदानन्दन भो

गोपालैः सह भुक्तम्त्वया आनन्द भो ।

कृत्वा प्रयत्न भूतस्त्व वृन्दावने भो

नारायण-भो ० ॥

ब्रह्म-भो परमानन्दस्वरूप भो

भक्ताना प्रदर्शितं-त्वया स्वचरणारविन्दं भो ।

पुन मरण छिन्नीभूत (अपगत) तत्र जन्मना (अवतारेण) भो

नारायण-भो ० ॥

अकारात्मान मोह-धारणशीलो-भो

राक्षसीभूत प्रकृत्या (तयो) मारणशील-भो ।

) स्वय-मुक्तीभूतो स्वान्तो कमरावणाख्यो-भो

नारायण भो ० ॥ १४२५ ॥

निर्मलप्रकारेण निरन्तरेण मनसा भो

आनन्दामृत पायय स्व चैतन्यघन भो ।

अजपाजपयो (योगाभ्यासे) हमात्मनयस्य जपनशील भो

नारायण भो ० ॥

निर्मये सन्मये प्रत्यकास्मिन् सर्वं सर्वं भो

समुपा तिष्ठ नाम-मे भ-सनातनस्वरूप भो ।

निजत्यान्मिकाया युक्त प्रत्रस भिन्न भो

नारायण भो ० ॥

अन् कालन्-हंन्दि ह्यस-फेरनो
तमि फेरन छुन क्रुन् नेरनो ।
शिवरूप द्रुस्तु च्योग अर्द-प्रदनो
नारायणो नारायणो ॥
मायाय मिलु-करनंकि तेलनो
तेलन् तेलन् च्यानि मेलनो ।
दासन्-हंन्दि रास् खेलनो
नारायणो नारायणो ॥
देवन् हृप्ति च्यनिय् ख्यनो
पंचन् यिथ् मग् मूलस् दिनो ।
पतरन् आप्रा च्यानि तर्पनो
नारायणो नारायणो ॥ १४३० ॥
स्थावर-जंगम् कुख् हन्-हनो
देह-दृष्टिय कर् व्यसर्जनो ।
कृष्णस् रूप् हाव् विष्णुर्पनो
नारायणो नारायणो ॥ ८१ ॥

---

82 HIMĀLAYA PRAISES KṚṢṆA.

कर् स्य पद्मपंचन् नेत्रन् मञ्ज वास्
रास् खेलवंनि अय-रठ् चठ् म अय-वास ॥ १४३२ ॥
सूर्यरूप माया छुह् च्योज्य् काया
जिस माया-का भेद किसी-ने न पाया* ।

* Hindi.

त्रयाणां कालानां (भूतादीनां जाग्रदादीनां वा) चलनसंचारण-भो

तेन संचारेण अस्ति न कुत्रापि निर्गमनम्-भो ।

शिवरूपस्य सपूर्णं तव अर्धमेव प्रदक्षिणविधानं भो *

नारायण भो ० ॥

मायाया सर्गविधानस्यापि विकासकारिन् भो

विकास्य विकास्य तत्र संयोगसम्भव भो † ।

दासानां रासक्रीडाया क्रीडन् भो

नारायण भो ० ॥

देवानां तृप्तिरस्ति तवैव अदनेन भो

पत्राणां यथा सेक मूलविषय दानेन भो ।

पितृणां स्वधातृप्ति तत्र तर्पणेन भो

नारायण भो ० ॥ १४३० ॥

स्थावरात्मजङ्गमात्मनो अपि प्रत्यक्ष भो

देहात्मबुद्धि कुरु विसर्जन (अज्ञान नाशयति भाव) भो ।

कृष्णस्व (मे) रूप प्रदर्शय विश्वार्पय (धर्मस्थानिमित्त) भो

नारायण भो ० ॥ ८९ ॥

पृथ्वं जन्मभूतदेवानां प्रधानयजमानभूत कृष्णं हिमालय स्तौति ॥ ९० ॥

कुरु मम पद्मपत्रस्पादस्य मायाया मध्ये निवासम्

रासलीलां क्रीडनशील दत्त दक्षिण सिन्धि मां स्वसमयोगम् ॥ १४३२ ॥

न सूर्यस्य माया अग्नि तवैव छायादया

यथा मायायां भेद केनापि न प्राप्त ।

---

* न शिवरूपस्य न चाकक्रमप्रदक्षिण सपूर्णमिति प्रथ अधसौति भाव ।

† तत्कथं विकसति यस्मादयादमेव ।

पान कुख् मायाय मञ्ज़् निर्माया
वह माया देवलोक देखने आया* ।
ब्रह्मा विष्णु रुद्र इन्द्र शुकदेव व्यास्
रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥
राधा-कृष्ण रामा श्यामा
अरे नंदलाला अरे निष्कामा* ।
व्यख् ना कँह् च्यख्-ना अख् दामा
गञ्ज़्रावख्-ना म्यति सुदामा ।
दिय् विकास् दख् म्य कास् व्वदास् कुस् व्वह् दास्
रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥
यशोदा बनि हनि कल च्यय् वंद्-ना
कर्म-कुथ ध्यान-दानि दर्म दद् मंद ना ।
हाल् च्यय् गुंद्-ना च्यय् सूंथ् गिद्-ना
ऽन्दि-वदना देवकी-नंदना ।
आसर् च्यानि आस् व्रज-वासिय वास्
रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥ १४२५ ॥
त्रिजगत्पाला बाल-गोपाला
देवकी-नंदना दीन-दयाला ।
हटि कुय् कौस्तुव-मन् वन-माला
अरे नंदलाला बँसरी-वाला* ।
सास-व्वश त्रिय छाय् पत मंलि-मंलि सास्
रास् खेलवनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥

---

* Hindi

अच्युत च़्यत्तसंय् म्यांनिस् मङ्ग् गन्
    सथ् कर् सत्यभामा मन् रुक्मण् ।
राधा प्रान् म्यांनि पानस्-क्युन् अन्
    वूंचू गोपियन् तन् छाव् सन्मख् नन् ।
चन-चन छ़्यन म आस् अख् श्वास् व्यश्वास्
    रास् खेलवंनि अथ रठ् च़ठ् म अथ-वास् ॥
सखियन् सख् दिथ् दखियन् दख् कास्
    तन्-सख् मन्-सख् दिथ् सन्मख् आस् ।
शुराह् कलाय संसु च्योनु आवास्
    शुराह् सिंगार पूरिथ् व्यमास् ।
शुराह् कुस् प़ह् छ़्यथ् त्रिय शुराह् सास्
    रास् खेलवंनि अथ रठ् च़ठ् म अथ-वास् ॥
गोपीनाथ च़्यथ् पत पत लार्-ना
    मुरली-शब्द न्यूथ् मन् कन् दार्-ना ।
गक़्लय् छ़्यन अकि चन पान् मार्-ना
    श्यामस् ताम् च्यय् श्याम-रूप धार्-ना ।
काम-दीन छ्यथ् यिख्-न त बन बन्-वास्
    रास् खेलवंनि अथ रठ् च़ठ् म अथ वास् ॥
पोशनूल-संन्दि पाठि लोल ओलु येर्-ना
    वन वन कृष्ण-शीथ् वनवनि फेर्-ना ।
पीताम्बरकिथ् वंसुत्र् पैर्-ना
    वृन्दावनकि वन-किनि गेर्-ना ।

अच्युत-भा चित्तस्य एव मम मध्ये घनीभव

मत्ता कुरु सत्यभामात्मिका मनश्च रुक्मिणीम् ।

राधात्मका प्राणा मदीया स्व-सान्निध्य (तान्) आनय

वृत्त्यात्मिकाना गोपीना वपु प्रदर्श्य सम्मुख प्रकटीभव ।

प्रतिक्षण भिन्न मा भव एकस्मिन् श्वासे उच्छ्वासे (च)

रासलीला क्रीडनशील० ॥

सुखितेभ्य सुख दत्त्वा (आधिक्येन) दु खिताना दु ख अपनय

तनु (शरीर)-सुख मन सुख दत्त्वा सम्मुख भव ।

षोडशभि कलाभि युक्त तव आभास

षोडश शृङ्गारान् (विलासान्) धृत्वा वश ।

बालक मात्र अपि त्व धृत्वा स्त्रीणा षोडश सहस्रम्

रासलीला क्रीडनशील० ॥

हे गोपीनाथ तवैव पश्चात् पश्चात् अनुसरेय न-किम्

(येन) वशशब्दमार्गेण नीत-त्वया मन कर्षेत् धिया-न-किम् ।

भवे -यदि विभिन्न एकस्मिन् सर्वे स्वात्मान पश्या न-किम्

सायकाल यावत् त्वामेव हे श्यामसुन्दर प्रतीक्षेय-न किम् ।

कामदुघा धेनू गृहीत्वा (सह) आगमिष्यसि चेन्न तर्हि भविष्यामि वानप्रस्थ

रासलीला क्रीडनशील० ॥

कोरकपतित प्रकारेण रागात्मक फुलाय मतनुया-न किम्

वने वने कृष्णगीतिं मधुरान् सचरेय-न-किम् ।

पीतरागारञ्जितानि वस्त्राणि धमित्वालकुर्या (-स्वयपु॰)-न-किम्

वृन्दावनस्य वनमध्यात् निर्गच्छेय न किम् ।

हिमाल् कुस् ब्वह् दास् छुय् सुमीर् कैलास्
रास् खेलवंनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥ १४४० ॥
अकि नर्यं रुक्मण् त बिय नर्यं राधा
अथ-वास् करिथ् छुय् कर् म्य प्रसादा ।
बैंसरी-वायवंनि लायोय् नादा
हाविथ् पादा गाल् ब्वपादा ।
कृष्णस् प्रत्यख् बास् आस्-पास् आस्
रास् खेलवंनि अथ रठ् चठ् म अथ-वास् ॥ ८२ ॥

---

83 THE WOMEN-FOLK DANCE THE RĀSA DANCE AS GŌPĪS, AND PRAISE KṚṢṆA.

संमिवि करव् अयव्-वास्
पकिव् रास् गिन्दने ॥ १४४१ ॥
श-च्छ्य् सांपंज़् कुज़्य् राथ्
गोपीनाथ् नचुनि लंगु ।
वहर् दह् गव् त पहर् मास्
पकिव् रास् गिन्दने ॥
ह्यथ् बाल-पानस् दिमव् छुहाह्
ह्युथ् दहाह् कुह् गनीमथ् ।
सासस् ख्वगस् करव् सास्
पकिव् रास् गिन्दने ॥
प्रुर्दन् बाचन् लवि-कनि सांविथ्
बकि-तल चाविथ् नेरव्-ना ।

हिमालय अस्ति अद्य दास सहकृत्वा सुमेरु कैलास (च)

रासलीला क्रीडनशील० ॥ १४४० ॥

एकेन बाहुना रुक्मिणीं तु अपरेण बाहुना राधाम्

पाणिग्रहण कृत्वा स्वस्ति, कुरु मे प्रसादमात्रम् ।

वृषवाहनशील दास्यामस्ते आह्वानम्

प्रदर्श्य यस्मात् नाशय दु खम् ।

कृष्णाख्यस्य (मम) प्रत्यक्ष भासस्व अभित समीपे भव

रामलीला क्रीडनशील० ॥ ८१ ॥

अन्यस्त्रिय समेत्य गोप्यनुरूपेण रासक्रीडामिव कुर्वन्त्य'

कृष्णमुपलभ्य गायन्ति ॥ ८२ ॥

मङ्गलञ्च करिष्याम (च) पाणिग्रहण परस्परम्

आगच्छत रासलीला क्रीडयितुम् ॥ १४४२ ॥

षण्मासा सपन्ना एकैव रात्रि

(यदा) गोपीनाथ नर्तितु प्रवृत्त ।

वर्षकाल दिनमात्र सपन्न पुन प्रहरमात्र स्याम

आगच्छत० ॥

अद्या स्वशाल्याग्रस्थाया दास्याम उपभोगमात्रम्

ईदृश दिवस अस्ति अन्यदा दुर्लभ ।

सहस्रस्य पुराकान्तस्य* करिष्याम भक्ष

आगच्छत० ॥

अपत्यानि कुटुम्बजनान् ग्रामेषु शाययित्वा

वसस्थानान् परित्यज्य निर्गमिष्यामो न कि (अर्थता निर्गमिष्याम) ।

* उपसर्ग स्वकान्तिमद्भ्यपापादिकभक्षाम् ।

ह्रत्य् ह्रत्य् छ्यप् व्यज़ प्यफ् माज्य मास्
पकिव् रास् गिन्दने ॥ १४४५ ॥
वनिव कम् छुव कष्णुन् क्रोल
ज़ुवुक् ज़ुवय् त कमि क्याह् चोलु ।
निवबुन् मन् टिवबुन् विकास्
पकिव् रास् गिन्दने ॥
लञ्ज कति सोन् हित्र् बन्योव हाल्
अट् कति ज़ान्न् लंहि नंदलाल् ।
नौरिव्-ना पूरिथ् व्यञ्चास्
पकिव् रास् गिन्दने ॥
असि कमि वापय् करव् त्याग्
अस्य गछि आसुन् कष्ण-राग् ।
सुय् गव् तफ् कफ् योग् अभ्यास्
पकिव् रास् गिन्दने ॥
कथ साज़ महामन्थर् ज्ञान्
बुछुन् सोन् मान् व्यत्तम् थान् ।
ख्यन् च्यन् सोन् गव् वंड् व्यपवास्
पकिव् रास् गिन्दने ॥
वर् दार्य बक चाविथ् नेरव्
वथ् लंबू त मस्तान-वथ् फेरव् ।
दृय-क्रोल-रंस् क्याह् लयि अतलास्
पकिव् रास् गिन्दने ॥ १४५० ॥

सह सह धृत्वा भगिनी पितृस्वसार मातर मातृस्वसारम्

आगच्छत० ॥ १४४५ ॥

कथयत कस्य अस्ति व कृष्णस्य प्रेम

जीवस्य (प्राणात्मकस्य) (यदि) जीवात्मा (अस्ति) च येन कि सोढम् ।

(योऽस्ति) अपहरन् मनासि ददन् विकासम्

आगच्छत० ॥

युष्माभि क-नाम अस्माभि समान सभूत युष्माभि अवस्थान

तर्हि कुत्र त्यक्ष्यथ-न यूय नन्दनन्दनम् ।

निर्गमिष्यथ-न-कि अमुष्य विलासवेशम्

आगच्छत० ॥

वय कस्य कृते करिष्याम त्यागम्

अस्माक इष्ट भवितव्य श्रीकृष्णराग ।

स-एव अस्ति तप जप योग अभ्यास

आगच्छत० ॥

कथा अस्माकीना महामन्त्राणि जानीहि

दर्शन अस्माक मन्यस्व उत्तम ध्यानम् ।

भोजन पान अस्माक अस्ति महत् उपवासव्रततुल्य

आगच्छत० ॥

महाद्वाराणि पथद्वाराणि चुल्लिपार्श्वभागान् (च) त्यक्त्वा निर्गमिष्याम

मार्गं लब्ध्वा उन्मत्तवत् च चरिष्याम ।

ईश्वर(कृष्ण)प्रेम-रहित कि भुज्यत-भवेत् कोणदान्नम्

आगच्छत० ॥ १४५० ॥

कथ गय न्यंगलिथ् श्रथ ळूज़िथ्
   कन् छिन तस् विन् कँह् वूज़िथ् ।
संकल्पन्-ह्यन्दु क्रु संन्यास्
   पकिव् रास् गिन्दने ॥
द्यथि हरश कुरु चय् शूकन्
   कति बनि मझ् लूकालूकन् ।
दक्कवज्ञ अक्करक वैकुण्ठ-वास्
   पकिव् रास् गिन्दने ॥
ह्यस् ह्यय् गव् मुरली वायन्
   दिवँचून् त गन्दर्व-कन्यायन् ।
यिम गरि रोज़ तिम गय व्वदास्
   पकिव् रास् गिन्दने ॥
उर्वँशू वश् कुरु नच़नन्
   गश् गोस् पुश् प्योस् वच़नन् ।
वुछि वुछि विगिज़ गय वन्वास्
   पकिव् रास् गिन्दने ॥
रागन् स्वरन् सांगन् स्वर् ज़ौनि
   नाग् श्राय् बेहोश् बोज़नि मौन् ।
गम् चम् छुह् कासन् यम-जौर तास्
   पकिव् रास् गिन्दने ॥ १४५५ ॥
सर्पीश्वर् श्राय् स्वँय् ह्यथ् पान्
   मझ् चकझारस् माराग् तास्

कथा गता निगरणभाव इत्वा निरोधम्

कर्णौ स्तो-न न विना किञ्चित् श्रवणशक्तौ ।

सर्वसकल्पाना कृतो-ऽस्माभि मन्याम

आगच्छत० ॥

ईदृशन हर्षेण कृत (अस्माक) नाश शाकानाम्

कुत्र सभवत् मध्ये लोकालोकपर्वतानाम्* ।

इच्छन्त्य (सन्ति) दिव्यस्त्रिय वैकुण्ठवास (ईदृशम्)†

आगच्छत० ॥

चैतन्यानि गृहीत्वा गता (ऽय) वशीं वादयन्

देवीना च गन्धर्वाणा-कन्याना (च) ।

या गृहे स्थिता ता सपन्ना व्याकुला

आगच्छत० ॥

उर्वशी (अप्सरा) वश कृता नर्तनेन (तस्यामलब्धिना वा)

मूर्छा आगता-तस्या अपूर्णत्व समापतित-तस्या गीतिवचनानाम् ।

(तत्) दृष्ट्वा दृष्ट्वा वनदेव्य सपन्ना ध्यानमस्या

आगच्छत० ॥

रागेण स्वरेण वेशमामप्रा मप्रस्वरा जिता

नागा आगता नष्टचष्टा श्रोतु शभीम ।

मनस्तापात् वाद्यविशेष अस्ति अपाकुर्वन् वाद्यविशेष वाद्यविशेष

आगच्छत० ॥ १४५५ ॥

तपस्विन आगता मद धृत्वा आश्रितगिरिप्रस्थान्

मध्ये नाट्यगारस्य आगन्त तालान् ।

---

* सर्वस्त्रियमपि ईदृशसंभवो नास्तीति भाव ।

† मायामनिदुर्लभमिति भाव ।

हिमाल् सुमीर् छाय् कैलास्
　　पकिव् रास् गिन्दने ॥
सनकाद्यख् सत-ऋषि लूकपाल्
　　बिय यिम् छिह् व्वलज़िथ् मायाज़ाल् ।
ग्रुलि गंण्डि गंण्डि छिस् प्रिछान् इतिहास्
　　पकिव् रास् गिन्दने ॥
काया दारिथ् छुह् मायातीथ्
　　यूगुकु छुह् स्वामी त यूगुकु छुह् हीथ् ।
वूगिथ् छुह् निर्मल् त निराबास्
　　पकिव् रास् गिन्दने ॥
तन्-खख् मन्-खख् छाय् मञ्ज़-वाग्
　　खखियन् सूत्य् छुय् ग्यवान् रास् ।
रासिय सूत्य् छाय् दासिय दास्
　　पकिव् रास् गिन्दने ॥
अपारि नादाह् यपारि वादाह्
　　ज़्वपारि राधा-कृष्ण् छुय् ।
प्रथ्-कैँसि सूतिन् करिथ् अथ-रास्
　　पकिव् रास् गिन्दने ॥ १४६० ॥
यशोदा-माता गुरुस् छह् नंदन्
　　नद-गोप-नंदुन् गिंदन् छुस् ।
इंद्रस् त यज्ञ कुस् करान् पास्
　　पकिथ् रास् गिन्दने ॥

हिमालय सुमेरु सह गृहीत्वा कैलास (च)

आगच्छत० ॥

सनकादय सप्त ऋषय लोकपालाश्च

पुन ये (च) सन्ति कृतोल्लङ्घना मायाजालस्य ।

हस्तौ बद्ध्वा बद्ध्वा (बद्धाञ्जलय) सन्ति अस्य (श्रीकृष्णस्य) पृच्छन्त इतिहासान् (पुरावृत्तानि)

आगच्छत० ॥

काय (शरीर) धृत्वा (अपि) अस्ति मायातीत

योगस्य अस्ति (अय) ईश्वर पुन भोगस्य अस्ति धारणमात्रम् ।

भक्तापि (भोगान्) अस्ति निर्लेप निराभास च

आगच्छत० ॥

नन्वा सुख मनस सुख (च) गृहीत्वा (धृत्वा) मध्यभागे

सखिभि सह अस्ति गायन् रासलीलाम् ।

रामाभिन्नान्यत सह धृत्वा दासी दासान् (च)

आगच्छत० ॥

पारभागात् नाद अवारभागात् आह्वानयाक्त

परित एव राधायुक्तकृष्ण अस्ति ।

प्रत्यक्षया गोप्या सह कृत्वा पाणिग्रहणम्

आगच्छत० ॥ १४६० ॥

यशोदा माता तक्र अस्ति मथ्नती

नन्दोपनन्दन क्रीडन् अस्ति तथा ।

दुग्धस्य नवनीतस्य च अस्ति तथा कुर्वन् प्राशम्

आगच्छत० ॥

अय छुस् क्रय-मङ्ग न्यवर् कडन्
 च़ख़ि मंज़ि प्रथम् वडन् छुस् ।
ख़श्-यिववुनु छ्यस् करान् भास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
कज़्न् थंज़् गय पलन् पोज़ु
 नच़न् छुह् मङ्ग नारद् म्वसोज़ु ।
ग्रीन जन् मुह् गंलु त चंलु तल्वास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
मशिथ् गव् शुपनन् गास-ख्यंनु
 वछ़न् त ग्ययंन् मंठु दाम-दिनु ।
सौमावस् द्विहु सपंनु अल्मास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
रातस् दह् गव् त वहरस् राथ्
 श्यामस् वुछनि आव् प्रभाथ् ।
पानय् सांपंनु कान्सस् ग्रास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥ १४६५ ॥
युस् अस्य मङ्ग कोचन् मारन्
 तस् पत लारन् क्रिय् कारन् ।
ब्रह्मा रुद्र् इन्द्र् व्यास्
 पकिव् रास् गिन्दने ॥
अद्य गंङ्गिम्यन्-इंन्दु छुस् धंडु पास्
 करनावन् कंसि गुरराह् मास् ।

हस्त अस्ति-तस्या मन्थनीमध्यात् बहि निष्कासयन्

क्रुध मध्ये-एव प्रेम वर्धमान अस्ति-तस्या ।

प्रणयकोपपूर्वक अस्ति सा-तस्य कुर्वती भर्त्सनम्

आगच्छत० ॥

शिलाना नवनीतता (अतिकोमलता) सपन्ना महाशिलाना जलत्वम्

(यदा) नृत्यन् अस्ति मध्ये नारदर्षि यतीन्द्र ।

हिमराशि इव मोह नष्ट अपगत च चित्तभयम्

आगच्छत० ॥

विस्मृति गत गवादिपशूना तृण खादनम्

वत्साना स्तनन्धयाना च विस्मृत स्तन्यपानम् ।

पारतस्य सदृश सपन्न वज्रमणि

आगच्छत० ॥

रात्रिकालस्य दिवस सपन्न (अतिप्रकाशमयत्वात्) वर्षकालस्य च रात्रि-मात्रकाल

मायकाल (श्यामसुन्दर च) द्रष्टु समागत प्रभातकाल (श्रीमहादेवस्य) ।

स्वयमेव सपन्न कालस्य (महाकालस्य) ग्रास

आगच्छत० ॥ १४६५ ॥

य अस्माक मध्ये अल्पवयसीना प्रतीयमान (भवति)

त पश्चात् अनुधावन्त सन्ति ब्रह्मादिकारणदेवा ।

ब्रह्मा रुद्र इन्द्र व्यास (आदय)

आगच्छत० ॥

अस्माक मध्यवर्तिनीना अलि-अथ महत् गौरवम्

कारयिष्याम वय पौरुषमहत्त्वमध्ये ।

कृष्णस् त श्रीकृष्णस् श्रथ-वास्
पकिव् रास् गिन्दने ॥ ८३ ॥

---

84 A METAPHORICAL PRAYER TO KṚṢṆA UNDER THE FORM OF A SONG SUNG AT THE RĀSA DANCE *

श्याम-सुन्दर व्यहत ∘ सुन्दर् ज्याय
वथरय् मन मधु- ∘ राय लो लो ॥ १४६८ ॥
प्रान-पवन-सूतिन् ∘ सुचरन श्राय
नव् द्वार् देह-द्वार- ∘ काय लो-लो ।
वूचु गोपिय च्यय् ∘ वुछने द्राय
वथरय् मन मधु- ∘ राय लो-लो ॥
बाल रट् नालमति ∘ सूंत्य् पालनाय
साञ वंखचु-हञ्य कु- ∘ लाय लो-लो ।
निष्काम स्यद् कर् ∘ मन कामनाय
वथरय् मन मधु- ∘ राय लो-लो ॥ १४७० ॥
टोठ्योव् गजेन्द्रस् ∘ कथ् विद्याय
श्रायरिस् कथ् श्र- ∘ द्वाय लो-लो ।
कमि श्रोचि खश् सौंपं ∘ सुख् शवराय
वथरय् मन मधु- ∘ राय लो-लो ॥
केवल् वंखचु-छन्दु ∘ कर् म्य व्यपाय
सूंत्य् पननि प्रथम त ∘ माय लो-लो ।
वासुदेव वास् कर् म्य ∘ मञ्जू वासनाय
वथरय् मन मधु- ∘ राय लो-लो ॥

* In each line of this song the passage beginning with the mark ∘ should be read twice

कृष्णाख्यस्य श्रीकृष्णस्य च हस्तसंयोगम्
आगच्छत० ॥ ८३ ॥

अथ पञ्चाधारेश्वरभूतं श्रीकृष्णं समुपलभ्यैव रासलीलावाग्भिरेव गायति ॥ ८४ ॥

हे-श्यामसुन्दर समुपविश नाम मनोहरायां भूमौ
आस्तरिष्यामि (आसनपट्टान्) मनोज्ञायां मथुरायां नाम ॥ १४६८ ॥
प्राणवायुना-कारणेन उद्घाटितानि सपन्नानि
नव द्वाराणि (शारीरिकाणि) देहात्मद्वारकायां नाम ।
वृत्त्यात्मिका गोप्य त्वामेव द्रष्टुं निर्गता
आस्तरिष्यामि० ॥
हे-बाल (शुद्धचैतन्य) गृहाण आलिङ्गनेन सह पालनार्थम्
अस्माकीना भक्त्यात्मिका कुब्जा नाम ।
हे-निष्काम भिक्षां कुरु मनसः-कामनाम्
आस्तरिष्यामि० ॥ १४७० ॥
मया-भृतस्य गजेन्द्रस्य कथा विज्ञाता
उग्रस्य (गुरुस्य) कथा मथुरायां नाम ।
येन शोचन मनुष्य सपत्नस्य गमर्या *
आस्तरिष्यामि० ॥
हे-शुभाया भक्ते (स्वर्णायाः) कुरु मम उपायम्
कारणेन स्वकीयेन प्रगता अनुरागता स्व नाम ।
हे-वासुदेव निवास कुरु मम मध्ये वासनाया
आस्तरिष्यामि० ॥

---

* [illegible]

राज़-दारस् च्यां- ॰ निस् विचाय
    आदीन् कर्म-हीन् ॰ आय लो-लो ।
च्चार कर् म्य आर-कृत्य ॰ खगोल्लाय
    वयरय् मन मधु- ॰ राय लो-लो ॥
सुदाम ज़ानिथ् ॰ कर् म्य ल्पाय
    वलुमत् कुस् ज्ये- ॰ ष्ठाय लो-लो ।
क्रूचरय् म्योनु पूर् ॰ सूत्य् पूरनाय
    वयरय् मन मधु- ॰ राय लो-लो ॥
बान-रस्तु द्रामतु ॰ कुस् गदाय
    वूचुमतु दैव-संप- ॰ ताय लो-लो ।
विचुकस् म्य चाव् राज- ॰ हंसनु साय
    वयरय् मन मधु- ॰ राय लो-लो ॥ १४०५ ॥
फल-दायक च्यानि ॰ खल-किनि आय
    अनुग्रह् म्य तोल् हरि ॰ चाय लो-लो ।
वंवुमत् कैंह् ति छुम् न ॰ कर्म-बूमिकाय
    वयरय् मन मधु- ॰ राय लो-लो ॥
अंग़राव् संकठ् त ॰ ग्रह-दशाय
    वुलट समयस्-प्यठ् ॰ जाय लो-लो ।
फिर-युरु कर् चूह् साज़ ॰ कर्म-लेखाय
    वयरय् मन मधु- ॰ राय लो-लो ॥
बाव मुचुकुन्द म्योनु ॰ पनज़ इच्छाय
    सोवु मज़ू मोह नि- ॰ द्राय लो-लो ।

राजद्वारे त्वदीये भिक्षाप्रार्थनाय

कातरा निर्भाग्या आगता नाम ।

रक्षापाय कुरु मम इयाहृताया सुशीलाया

आस्तरिष्यामि० ॥

सुदाममिव ज्ञात्वा (मा) कुरु मम उपायम्

समावृत असि अलक्ष्म्या नाम ।

रिक्तत्व मदीय पूरय कारुणात्मिकया पूरणया

आस्तरिष्यामि० ॥

पात्ररहित (भाग्यहीन) निष्क्रान्त असि भिक्षार्थम

वञ्चितश्च दैव्या सपत्ना नाम ।

भिक्षुकस्य मम निधेहि (शिरसि) राजहंसस्य छायाम्*

आस्तरिष्यामि० ॥ १४७५ ॥

हे शुभफलदायिन् त्वदीयेन स्वलक्षणेन आगता

अनुग्रह मयि तालय अधिकया तुलनारीत्या नाम ।

अत्र किञ्चित् अपि अस्ति मया न सत्कर्मात्मसत्रभूमौ

आस्तरिष्यामि० ॥

शोधय (मार्जय) मकरान् दुर्ग्रहदशा च

विरुद्ध समयविशये साता नाम ।

वैपरीत्य (दुर्भाग्यस्यान मङ्गल्य) कुरु त्व आस्माकीनाया कर्मलिपौ

आस्तरिष्यामि० ॥

भावात्मा मुचुकुन्दराज मम स्वकीयेन इष्टेन

शायित मध्य मोहात्मिकाया निद्राया नाम ।

* यस्य शिरसि राजहंस भ्रमत्या विभ्रम स राजा भवतीति प्रसिद्धम् ।

राज़-दारस् च्यॉ- ॰ निस् विचाय
श्रादीन् कर्म-हीन् ॰ श्राय लो-लो ।
च्यार कर् म्य श्रार-कृञ्य ॰ खगीलाय
वथरय् मन मथु- ॰ राय लो-लो ॥
सुदाम ज्ञॉनिथ् ॰ कर् म्य व्यपाय
वंलुमंतु कुस् ज़्ये- ॰ ग्ठाय लो-लो ।
क्रूचरय् म्योनु पूर् ॰ सूत्य् पूरनाय
वथरय् मन मथु- ॰ राय लो-लो ॥
बान-रसु द्रामंतु ॰ कुस् गदाय
वुंचुमंतु दैव-संप- ॰ नाय लो-लो ।
बिचुकस् म्य चाव् राज़- ॰ हंसनु साय
वथरय् मन मथु- ॰ राय लो-लो ॥ १४०५ ॥
फल-दायक च्यानि ॰ खल-किनि श्राय
श्रनुग्रह् म्य तोल् हरि ॰ चाय लो-लो ।
वंवुमंतु कॉह् ति कुम् न ॰ कर्म-बूमिकाय
वथरय् मन मथु- ॰ राय लो-लो ॥
श्रंज़राव् संकठ् त ॰ ग्रह-दशाय
वुलट समयस्-प्यठ् ॰ ज़ाय लो-लो ।
फिर-युर् कर् चूह् साज़ ॰ कर्म-लेखाय
वथरय् मन मथु- ॰ राय लो-लो ॥
बाव मुचुकुन्द म्योनु ॰ पनञ्ज हकाय
सोवु मञ्ज़ मोह नि- ॰ द्राय लो-लो ।

राजद्वारं त्वदीय भिक्षाप्रार्थनाय

क्षातरा निर्भाग्या आगता नाम ।

रक्षोपाय कुरु मम दयाहतया सुशीलाया

आस्तरिष्यामि० ॥

सुदामामिव ज्ञात्वा (मा) कुरु मम उपायम्

समावृत असि अलक्ष्म्या नाम ।

रिक्तत्व मदीय पूरय कारुण्यात्मिकया पूरणया

आस्तरिष्यामि० ॥

पात्ररहित (भाग्यहीन) निष्क्रान्त असि भिक्षार्थम्

वञ्चितश्च दैव्या सम्पदा नाम ।

भिक्षुकस्य मम निधेहि (शिरसि) राजहंसस्य छायाम्*

आस्तरिष्यामि० ॥ १४७५ ॥

हे-शुभफलदायिन् त्वदीयेन खलमदेन आगता

अनुग्रह मयि तोलय अधिकया गुननारीया नाम ।

उत किञ्चित् अपि अस्ति मया न मत्कमात्मन्त्रभूमौ

आस्तरिष्यामि० ॥

शोधय (मार्जय) मत्कटान् दुर्ग्रहदशा च

विरुद्ध समर्पविशेषे जाता नाम ।

वैपरीत्य (दुर्भाग्यस्थान मद्भाग्य) कुरु त्व आम्भकीनाया कर्मरिणौ

आस्तरिष्यामि० ॥

भाग्यात्मा मुचुकुन्दराज मम स्वकायेन इत्थन

शायित मध्य मातान्धिकाया निद्राया नाम ।

---

* यस्य शिरसि राजहंस मण्डला विभ्रम स [illegible] [illegible] इति प्रसिद्धम् ।

वुज़नाव् मज़्‌ स्म- ॰ रँचू ग्वकाय
 वथरय् मन मथु- ॰ राय लो-लो ॥
पानस् पत दोरनाव् ॰ म्याज़ राय
 सूर्य-रूप ज़न् पतु- ॰ काय लो-लो ।
ज़ाल् मद-कालियव- ॰ नस् ति कायाय
 वथरय् मन मथु- ॰ राय लो-लो ॥
मार्कण्डेय ज़न् ॰ च्याज़ आशाय
 आयस् मंगने ॰ आयस् लो-लो ।
कालस् म्य ग्रास् कर्त ॰ वास् ज्याय ज्याय
 वथरय् मन मथु- ॰ राय लो-लो ॥ १४८० ॥
वथरय् आत्माराम ॰ निर्चू-हङ्ग राय
 सूत्य् पख् म्य ग्रान्य् सी- ॰ ताय लो-लो ।
दड् कर् मर्चू ॰ शूर्पनखाय
 वथरय् मन मथु- ॰ राय लो-लो ॥
गाल् मोह-रावणस् त ॰ कूद-सेनाय
 जाल् लूबच्य लं- ॰ काय लो-लो ।
विवेक-मन लछ्म- ॰ णनि बाय
 वथरय् मन मथु- ॰ राय लो-लो ॥
सद्मन-प्रकृचू ॰ कौसल्याय
 म्वख् हाव् सूत्य् द- ॰ याय लो-लो ।
राज्य् कर् आनन्द ॰ अयोध्याय
 वथरय् मन मथु- ॰ राय लो-लो ॥

उद्बोधय (त) सर्व स्मृतिरूपाया गुहायाम्

आस्तरिष्यामि० ॥

स्वात्मन पश्चात् धावय मम अनुभूति (इच्छा वा)

हे-सूर्यरूप इव पश्चाद्वर्तमाना छाया नाम ।

दापय महात्मन कालपवनस्य अपि कायम्

आस्तरिष्यामि० ॥

मार्कण्डेयमुनि इव तव आशया

आगताह प्रार्थयितु आयुर्बल नाम ।

कृतान्तस्य मम ग्राम कुरु-नाम भासस्व (च) स्थान स्थाने

आस्तरिष्यामि० ॥ १४८० ॥

आस्तरिष्यामि हे-आत्मनि-क्रीडनशील निवृत्त इच्छया

सह सगच्छ मम शान्त्यात्मिकया सीतया नाम ।

खण्ड कुरु प्रवृत्तिरूपाया शूर्पनखायास्तस्या

आस्तरिष्यामि० ॥

नाशय मोहात्मरावण पुन क्रोधात्मसनाम्

दाहय लोभात्मिका लङ्का नाम ।

विवेकयुक्त-मनोरूपस्य लक्ष्मणस्य हे-भ्रात

आस्तरिष्यामि० ॥

सत्त्वगुणप्रधानप्रकृत्यात्मिकाया कौसल्याया

पुत्र प्रदर्शय कारणात्मिकया रूपया नाम ।

राज्य कुरु परमानन्दरूपाया अयोध्यायाम्

आस्तरिष्यामि० ॥

ज्ञान ताज् दिय् ॰ ध्यान-दारनाय
    सूंत्य् स्वातन्त्र्य- ॰ ताय लो-लो ।
स्यथ् तख्तस् ब्यह् ॰ ह्यथ् समताय
    वथरय् मन मथु- ॰ राय लो-लो ॥
ऋगिथार् रोज़् मङ्ग् ॰ योग-निद्राय
    ह्यथ् समदृष्टि एक- ॰ ताय लो-लो ।
तुर्या-रूप मङ्ग् ॰ राज़-सवाय
    वथरय् मन मथु- ॰ राय लो-लो ॥ १४८५ ॥
अज़् ताञ् कैत्याह् ॰ गैय् कृति भाय
    वत-गथ् अथ् या- ॰ चाय लो-लो ।
एक कुस् वोतु च्याञ ॰ अनेकताय
    वथरय् मन मथु- ॰ राय लो-लो ॥
वीर् करि दूर च्याञ ॰ विष्णु-मायाय
    बडि दय वेप- ॰ वाय लो-लो ।
यिम् तरि त तिम् तारि ॰ च्याञ कृपाय
    वथरय् मन मथु- ॰ राय लो-लो ॥
म्य ति तार् बव-सर ॰ आवलन-व्याय
    सूंत्य् विवेक-व्य- ॰ पाय लो-लो ।
यिथु देह डूंग सो- ॰ हम् हम वाय
    वथरय् मन मथु- ॰ राय लो-लो ॥
केशव नाव् ज़प- ॰ नाव् वावनाय
    अज़पा ज़प-मा- ॰ लाय लो-लो ।

ज्ञानस्य मुकुटं दत्त्वा ध्यानधारणया

सह स्वानन्दरतया नाम ।

चैतन्यात्मनि सिंहासने उपविश्य सह-कृत्वा समतार्चामिम्

आस्तरिष्यामि० ॥

जागरूक तिष्ठ मध्ये योगनिद्राया

सह-कृत्वा समदृष्टि एकबुद्धि (च) नाम ।

तुर्यारूपस्य (जाग्रदाद्यवस्थात्रयातीतोत्कृष्टस्थानस्य) मध्ये राजसभायाम्

आस्तरिष्यामि० ॥ १४८५ ॥

अद्य-यावत्काल अनन्तसंख्याका गता अनन्तसंख्याका आगता

पथिका अस्या संसारयात्राया नाम ।

ह-एकरूप को-नाम अधिगतवान् तव नानारूपताम्

आस्तरिष्यामि० ॥

वीराय कृता जलस्योर्मिमिव भ्रामिता तव विष्णुमायया

ह-महेश्वर निर्भय नाम ।

य (च) तीर्णा ते च तारिता तव कृपया

आस्तरिष्यामि० ॥

मा अपि तारय संसारमरम आवर्ते प्रवेशात्

सह विवेकात्मनोपायेन नाम ।

यथा देहरूप नौविशेष सोऽहमात्मना दण्डेन चालयेयम्

आस्तरिष्यामि० ॥

वैराग्यति नाम स्मारय भावनायोगेन

अनुपान्विकया उपयोग्यमानया नाम ।

मन् नाव आत्म-नौ- ० र्यच जमुनाय
वयरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
राम-चन्द्र शिव लग- ० छाय् एकताय
छ्यविय् चुन्द्रक- ० लाय लो-लो ।
स्वह-गट कास् स्वात्म ० व्वंजू मैनाय
वयरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥ १४८० ॥
माविद्रान् मन् कर ० यंजूमन्-वाय
स्वम्म द्राय मञ्जू म्र- ० जाय लो-लो ।
वरतस् व्वञ् वां- ० निथ कन्याय
वयरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
विश्वरूप व्वुगु वूसु ० कर्म-लेखाय
सूत्य् नाना-व- ० र्नाय लो-लो ।
शक्ति-पात दृष्टि यव् ० प्यठ् निश्चाय
वयरय् मन मथु- ० राय लो-लो ॥
करनेश्वरियन्- ० हन्ज गूरि-वाय
रास् खेलनि नञ ० द्राय लो लो ।
यक् कर् कृष्णन्न ० राम-राधाय
वयरय मन मथु- ० राय लो-लो ॥ ८४ ॥

---

85 THE SALUTATION OF PARVATĪ AS SHE MOUNTED THE WEDDING CAR

विमानस् क्यथ् पकान् आसि छ्यय् भवानी ।
स्वर्दचू आठ् ब्रोंठ् ब्रोंठ् आसस् दवानी ॥ १४८१ ॥

मनः शोधयिष्यामि आत्मतीर्थात्मिकायां यमुनायाम्

आस्तरिष्यामि० ॥

श्रीरामचन्द्रात्मन् शिव उपहारीभवेय भवदेकतायाम्

प्रदर्श्य चन्द्रकलां नाम ।

मोहात्मतामिस्रं अपनय मदीयायाः बुद्धिरूपायाः मेनिकायाः

आस्तरिष्यामि० ॥ १४९० ॥

समाहितं मनः कुरु यजमानपत्न्याः

या निष्क्रान्ता मध्ये प्रजायाः (लोकसंघातस्य) नाम ।

वृणीष्व-तस्याः अधुना (मम) वाणीरूपां कन्याम्

आस्तरिष्यामि० ॥

जगद्रूपः (हे विश्वरूपेति वा) वियोगः (चित्रमण्डलं वा) लिखितः कर्मलेखया

सह-कृत्वा नानातां नाम ।

शक्तिपातरूपया (अनुग्रहरूपया) दृष्ट्या निधेहि पृष्ठे सद्रूपनिष्ठायाम्

आस्तरिष्यामि० ॥

करणेश्वर्यात्मिकाः गोपालिकाः

रासक्रीडां क्रीडितुं नग्नाः निष्क्रान्ताः नाम ।

(अतः) हस्तावलम्बं कुरु कृष्णाख्यस्य (मम) अनुरागात्मराधायाः

आस्तरिष्यामि० ॥ ८४ ॥

प्रक्रान्तवृत्तं प्रस्तौति ॥ ८५ ॥

विमानस्य मध्ये (स्थितां) परिक्रामन्तः श्रामन् धृत्वा भवानीम् ।

मिहुय' भग्गी भग्ग भग्गे-स्व आमन्-तस्य धाव॰न्तः ॥ १४९४ ॥

कर्न् जै-जै क्षया आसूस् दया छ्यय् ।
विनस्ता नर्मदा गंगा गया छ्यय् ॥ १४८५ ॥
त्रिसन्द्या रुद्र-सन्द्या पवन-सन्द्या ।
करान् आसय् स्नान तसन्दिय् आन् सन्द्या ॥
पकान् अर्मथ् छकान् अमरावती आसू ।
ग्यवान् गीथ् तस् सरस्वती पान आसू ॥
गयी तर्फी वनान् तस् भैरवी आसि ।
परान् तस् पांक्‌् लय् पञ्चस्तवी आसि ॥
स्वदर् वानिय स्वंदरलहरी परान् आसू ।
महामाया महामाया करान् आसू ॥ ८५ ॥

---

86 PRAISE OF PĀRVATĪ AS ŚĀRIKĀ.

स्मरंज् च्याञ सारि पाफ् हारी
हार-पर्वतचू हारीय ॥ १५०० ॥
संकट-कट छुख् हे मुकुट-दारी
तीज च्यानि प्रजलन आव् ससार् ।
सिंहासनचूय् छय् सवारी
हार पर्वतचू हारीय ॥
गौरी नावस् जगद्धाय् पारी
च्याव् प्रथम-दृढ-पडवारीय
शान्त्रख् अभिनवगुप्ताचारी
हार-पर्वतचू हारीय ॥

कुर्वन्ती जयजयशब्दं जयाख्या देवता आसीत्तस्य दया सह कृत्वा ।

वितस्तानदी नर्मदा गङ्गा गया (च) सह कृत्वा ॥ १४९५ ॥

त्रिसन्ध्यादेवी (तीर्थविशेष) रुद्रसन्ध्या (तीर्थविशेष) पवनसन्ध्या (तीर्थविशेष) ।

कुर्वन्त्य आसन् ध्यानेन तथैव स्नानं सन्ध्यासेवनं (च) ॥

प्रचरन्ती अमृतं प्रक्षिपन्ती (प्रसिञ्चन्ती) अमरावती आसीत् ।

गायन्ती गीतिवाणीं तत्र सरस्वती स्वयं आसीत् ॥

षड्भिः दिग्भिः कथयन्त ता भैरवीति आसन् ।

पठन्ति तस्या पञ्च तत्त्वानि पञ्चस्तवीस्तोत्र आसन् ॥

रुचिरया वाण्या सुन्दरलहरीनामस्तुतिं पठन्ती आसीत् ।

महामाया देवता महामाया (अलौकिकचमत्कृति) कुर्वन्ती आसीत् ॥ ८५ ॥

श्रीशारिकाख्या पार्वतीं स्तौति ॥ ८६ ॥

स्मरणया तव सर्वाण्येव पापानि अपनीतानि

हे प्रद्युम्नपीठस्थे श्रीशारिके ॥ १५०० ॥

सकटाक्षाङ्गिनी असि हे मुकुटधारिणि

सर्वोऽस्मिन स्वर्गेऽपि ज्ञातमानता समागत भ्रमार ।

सिद्धपावनात्मका असि त्वं पावनम्

हे प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥

गौरीति भासि सत्त्वासि त्वं वरदार्यम्

पायय मे प्रेमामृतपुष्पकुम्भिका ।

अभिध्याता त्वं योगिभिरद्भुतात्मार्थेषु

हे प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥

नॅटि लकॅलि आकाशन् घटन् तारी
    नॅनॖ नौरिथ् वॅनॖ च्योनॖ महिमा ।
परम-शख्यथ् माँझूख् शंकराचारी
    हार-पर्वतॅचू हारीय ॥
शिव-शक्ति-रूफ् ज्ञानिथ् छवापारी
    गुल्लि गण्डिथ् वॅनुनय् म्य यारी कर् ।
ह्यथ् नखस् नियनख् मॅल्लि कष्टवारी
    हार-पर्वतॅचू हारीय ॥
न्यथ् सुमीरस् ताञ्जू लारि लारी
    कति आसू वातनॅचू शख्यथ् आसॖ सक्थ् ।
पर्वत-प्रदख्यन् पाफ् न्यवारी
    हार-पर्वतॅचू हारीय ॥ १५०५ ॥
शारिका नाव् कुय् वाव् छुम् च्योनुय्
    नॅवॖ नॅवुराव् शाव् शोनुय् याद् ।
हाल् बाव् वाल् पापन्-हॅन्दि वारी
    हार-पर्वतॅचू हारीय ॥
आद्य-शख्यथ् पान छुख् सर्व-आदिकारी
    पूजा करवॅनि सारी ध्यय् ।
साद् सन्य् वैरागि जूगि ब्रह्मचारी
    हार-पर्वतॅचू हारीय ॥
चक्रेश्वरसॅथ् कुह् जै-जै-कारॅय्
    सारिवॅय् रॅटु दर्वारॅय् सुय् ।

कुम्भेन सम्मार्जन्या आकाशेन पेषिण्या अर्गलेन

प्रत्यक्ष निर्गत्य कथित (कथिता) तव महिमा ।

परमा (आद्या)-शक्ति मता-त्वं शङ्कराचार्येण

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥

शिवशक्त्यात्मक-रूप विज्ञाय सर्वत्र-एव

अञ्जलि बद्ध्वा कथित तेन मयि दया कुरु ।

गृहीत्वा (आरोप्य) स्कन्धया नौका-तेन-त्वं मध्ये काष्ठवाटदेशे

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥

नित्य सुमेरुगिरि तावत् धावित्वा धावित्वा

कुत्र आसीत्-न प्राप्त शक्ति आसीत् (तत्) अतिदुष्करम् ।

(यस्य) प्रद्युम्नपीठगिरिप्रदक्षिणा पापाना निवारकमस्ति

हे प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥ १५०५ ॥

शारिकेति नाम अस्ति-यत्तव भावना अस्ति-मे त्वद्दीयैव

नवीनव्यवहार (भक्तिसमावशारिक) नूतन-विधेहि प्रापय प्राचीन स्मरणे (जातिस्मृतिशक्ति विधेहि)।

स्वस्वरूप प्रकाशय अवरोपय पापाना भारान्

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥

आद्या-शक्ति स्वय असि सर्वाध्यक्षरूपा

पूजा कुर्वन्त सर्व-एव (ब्रह्मविष्ण्वादय) तवैव ।

माधव सन्त वैरागिण योगिन ब्रह्मचारिण

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥

प्रद्युम्नपीठस्यचक्रेश्वरस्य अस्ति जय-जय-कार

सर्वैरेव (देवै चतुर्विधजनैरार्तादिभिर्वा) आश्रित अधिकारि-पदस्थाने तवैव ।

पान छाख् योगी त पान ज्ञानी
वानी-रूप भवानी छाख् ।
व्यंज़् सूत्य् ग्रस रटनचू व्यकारी
हार-पर्वतचू हारीय ॥
चामर् लागह्ाय् पोश् चारि चारी
चंडी च़्य् छाख् चैतन्य-रूफ् ।
स्यथ्-गख्य् छाख् चेनवंञ् च़्यारी
हार-पर्वतचू हारीय ॥ १५१४ ॥
सुह-जाल मक्ष बुफतुकु व्यपायाह्
कर् राज-हंसुनु सायाह् चाव् ।
हंस-नाद-सूत्य् तार् दमि हंस-दारी
हार-पर्वतचू हारीय ॥
हिमालय-पर्वतञ् राज-कुमारी
पादन् लगय् पारि-पारीय ।
क्ष्माञ् बक्य् बोज् कन् दारि-दारी
हार-पर्वतचू हारीय ॥ ८६ ॥

---

87 PRAISE OF PĀRVATĪ AS MAHĀRĀJÑĪ.

सर्व-व्यापख् छाख् राज्ञी भवानी
परम-पदवी छह् च्याञि जानूय ॥ १५१८ ॥
तुलमुलि-नागस् लछ-वंदि लूखंय्
प्रथम-सूत्य् परवंनि छिह् यूखंय ।

स्वयं असि योगिनी स्वयं च ध्यानिनी

वागीरूपा (अदृष्टवाग्रूपा) भवानी असि ।

बुद्ध्या साधनेन चेतनायाः ग्रहणस्य विस्तारिणी

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥

चामररूपाणि निवेदयेमहि-ते पुष्पाणि विचित्य विचित्य

चण्डी त्वमेव असि चैतन्यरूपा ।

चिच्छक्तिः असि चेतयन्ती परितः

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥ १५१५ ॥

मोहजालस्य मध्यात् उल्लङ्घनस्य उपायम्

कुरु राजहंसस्य छायां शिरसि-निधेहि ।

हसेति-मन्त्रनादमिद्ध्या तारय अस्मात् हंसद्वारात्मसंसारात्

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥

हिमालयपर्वतराजस्य राजकुमारि

पादयोः संगच्छेयं-ते उपहाराय ।

कृष्णाख्यस्य (मम) भक्तिं गृहाण करौ समाधाय

हे-प्रद्युम्नपीठस्थे० ॥ ८६ ॥

श्रीतारिकारूपां पार्वतीं स्तुत्वा श्रीमहाराज्ञीरूपां स्तौति ॥ ८७ ॥

सर्वभूतव्यापिनी असि-त्वं राज्ञीरूपा भवानी

परमपदश्रीप्राप्तिः अस्ति तव ध्यानेन ॥ १५१८ ॥

मूलमूलमात्रस्तेयस्य-मार्गे ससमंख्याताः लोकाः (जनाः)

प्रेम्णा पठन्तः सन्ति स्तुतिश्लोकान् ।

अनपर् छुम् ब्वह् पर तिहञ्ज़ मान्माज़ी
    परम-पदवी छह् च्याज़ि ज़ाज़ूय ॥
त्रिकोटी देवता च्याज़्य् बनी
    करविनि छे महाशक्तिय ।
पाविन् कारनन् छह् दारना च्याज़ी
    परम-पदवी छह् च्याज़ि ज़ाज़ूय ॥ १५२० ॥
युगवय् युग् गैय् च्यय्-निश् वूदंय्
    अह् गंछि न अख् कुय् मूज़ूदय् ।
कलि-युगंच् महाराज-रानी
    परम-पदवी छह् च्याज़ि ज़ाज़ूय ॥
लछ-बदि रंग छुय् रूपय् च्योनुय्
    जै-जै-कार् छुय् सोनुय ।
संसार् म्यय्य् कंह् अमि नाग-वाज़ी
    परम-पदवी छह् च्याज़ि ज़ाज़ूय ॥
दूप दीप पूजा करविनि छ्य मारी
    गन्दर्व देव् ब्रह्मचारीय ।
साद् मन्य् वैरागि जुगि ग्वसाज़ी
    परम-पदवी छह् च्याज़ि ज़ाज़ूय ॥
थाल् क्षिय् चीर खड कंद बरि-बरिय
    जगदीश्वरिय कर्त आहार् ।
अविद्याय वासनाय गंज़ू दाज़ि दाज़ी
    परम-पदवी छह् च्याज़ि ज़ाज़ूय ॥

अनधीतविद्य अस्मि अद्य पठिष्यामि तेषां स्पर्धया

परमपदवीमाप्नि ० ॥

त्रिकोटिसंख्या देवा तवैव भक्तिम्

कुर्वन्त (सन्ति) हे महाशक्तिरूपे।

पञ्चानां कारणानां (ब्रह्मविष्णुमहेश्वरसदाशिवानां) अस्ति धारणा तवैव

परमपदवीमाप्नि ० ॥ १५२० ॥

चत्वारि एव युगानि सम्पन्नानि त्वत्त एव उत्पन्नानि

त्रीणि गतानि तु एकं (कलि) अस्ति अवशिष्ट एव।

(तस्य वर्तते) कलियुगस्य महाराजराजत्वमि

परमपदवीमाप्नि ० ॥

लक्षशः प्रकारेण अस्ति ते रूपं तवैव

जयजयकार अस्ति त अस्माकम्।

सर्वसंसार मुक्तं कृतं अनन्त नागजलेन

परमपदवीमाप्नि ० ॥

धूपेन (अगुर्वादिनिर्मितेन) रत्नदीपेन पूजा कुर्वन्त तत्र सर्वे एव

गन्धर्वा देवा ब्रह्मचारिणः।

माधव सन्त वैरागिण योगिन यतय

परमपदवीमाप्नि ० ॥

पापानि सन्ति पापमनः स्त्रियाः कालितेन पूर्णानि

हे जगदीश्वरि कुरु नाम तदाहारम्।

अविद्यायां कामनायां मग्नं अद्य अधमम्

परमपदवीमाप्नि ० ॥

सूक्ष्म थूल जड चैतन्य छख् बासवंस्
शिव-शक्ति-रूप छख् आसवंस् चय् ।
सर्व-त्याग् करिथ् शक्ति च्यानि मानी
परम-पदवी छह् च्याञि ज़ान्य ॥ १५२५ ॥
ओं-शब्द गायत्री छख् परम-शक्ती
सिंहासन कर् स्वकीय ।
बाथि बन्द् बब् माजू च्य् छख् साञी
परम-पदवी छह् च्याञि ज़ान्य ॥
दर्शन् हाव् अस्य किय् आर-कृतिय
श्री-भगवतीय लीन् कर् मन् ।
बीद-परिनि अस्य अज्ञान-स्यूच् छाञी
परम-पदवी छह् च्याञि ज़ान्य ॥
पादन् च्यान्यन् मीठि दिथ् ञाय
लारान् आय यिथ् न अञ्ज् काल् ।
अमरनाथ-गंगाय हरमुख-पाञी
परम-पदवी छह् च्याञि ज़ान्य ॥
अश्रवय् स्वन् छुय् अवस्थाय चोरय्
पान छख् ञपाल्य् महामाया ।
च्यय् रस्तु यिह् कैंछाह् मान छय् ठाञी
परम-पदवी छह् च्याञि ज़ान्य ॥
संकल्प-वृतराय् छम् खारखमञ्चय्
दाँद् वाय प्रासकिय् वव कर्म-ब्योलु

सूक्ष्मपदार्थे स्थूले जडे चेतने (च) असि भासमाना
शिवशक्तिरूपेण असि सम्भवन्ती त्वमेव ।
सर्वत्यागं कृत्वा भक्ता त्वदीया (एव) सम्मता (अस्माकम्)
परमपदवीप्राप्ति ० ॥ १५२५ ॥

प्रणवशब्दमुख्या गायत्री असि परमा शक्ति
सिंहासनेन (तन्निविष्टदर्शनदानेन) कुरु नः मुक्तिम् ।
भ्रातरः बान्धवाः पिता माता त्वमेव असि अस्माकम्
परमपदवीप्राप्ति ० ॥

दर्शनं (स्वस्वरूप) प्रदर्शय अस्माकं स्नो-वय दयार्थ-क्लिष्टा
च श्रीभगवति लीनं (स्वभक्तौ) कुरु नः मनः ।
बहुरूपतितजना अस्माभिः अज्ञानात्मवृत्तिका उत्पूता
परमपदवीप्राप्ति ० ॥

पादयोः त्वदीययोः चुम्बनानि दत्त्वा निर्गता
धावन्त आगता आगत्य च आनीता अम्बा ।
अमरनाथ-गङ्गया हरमुकुटगङ्गाजलेन (च)
परमपदवीप्राप्ति ० ॥

त्रीनेव (सत्त्वरजस्तमांसि) गुणान् सह धृत्वा अवस्थानां (जाग्रदादीनां) चतुष्टय (च)
स्वयं असि चतुर्थावस्था महामाया ।
त्वामेव विना यत् किञ्चित् पश्यामि तत्सर्वमस्ति असत्यमेव
परमपदवीप्राप्ति ० ॥

सकलात्मिका भूमि असि मे कण्ठकगुल्मादिदुष्टा
ततो आकर्षिष्यामि समाधानरूपो वप्स्यामि सत्कर्मबीजम् ।

सूंक्ष्म स्थूंल जड चैतन्य छख् बासवुंन्
  शिव-शक्ति रूंप छख् आसवुंन् चय् ।
सर्व-त्याग् करिथ् बंक्ति च्यानि मानी
  परम-पदवी छह् च्यानि जानॖय ॥ १५२५ ॥
ओं-शब्द गायत्री छख् परम-शक्ती
  सिंहासन कर् स्वकीय ।
वाति बन्द् बब् माजॖ चय् छख् सांजी
  परम-पदवी छह् च्यानि जानॖय ॥
दर्शुंन् हाव् अस्य क्रिय् आर-कृंतिय
  श्री-भगवतीय लीन् कर् मन् ।
वीद-परिनि मस्य अज्ञान म्यंचॖ छांजी
  परम-पदवी छह् च्यानि जानॖय ॥
पादन् च्यान्यन् मीठि दिथ् द्राय
  लारान् आय यिथ् त अंस् छाल् ।
अमरनाथ-गगाय हरमुख-पांजी
  परम-पदवी छह् च्यानि जानॖय ॥
न्यशवय् म्वन् ह्यथ् अवश्याह चोरंय्
  पान छख् चपाल्यॖय् महामाया ।
च्यथ् रंस्तु यिह् कौँछाह् मान छय् ठांजी
  परम-पदवी छह् च्यानि जानॖय ॥
संकल्प-सुतराथ् छम खारखसंचॖय्
  दांद् वाय ह्यसकिय् वव कर्म व्योलु

सूक्ष्मपदार्थं स्थूलं जडं चैतन्यं (च) असि भासमाना

शिवशक्तिरूपेण असि सम्भवन्ती त्वमेव ।

सर्वत्यागं कृत्वा भक्ता त्वदीया (एव) समता (अस्माकम्)

परमपदवीप्राप्ति ० ॥ १५२५ ॥

प्रणवशब्दमुख्या गायत्री असि परमा शक्ति

सिद्धासनेन (तन्निविष्टश्रवणमनन) कुरु नः मुक्तिम् ।

भ्रातरः बान्धवाः पिता माता त्वमेव असि अस्माकम्

परमपदवीप्राप्ति ० ॥

दर्शनं (स्वस्वरूप) प्रदर्शय अस्माकं सौ वयं इयार्थं क्लिष्टा

हे-श्रीभगवति लीनं (स्वभक्तौ) कुरु नः मनः ।

बहुरूपतितउना अस्माभिः अज्ञानात्मवृत्तिका उत्पूना

परमपदवीप्राप्ति ० ॥

पादयोः त्वदीययोः चुम्बनानि दत्त्वा निर्गता

धावन्तः आगताः आगत्य च आनीता भक्त्या ।

अमरनाथ गङ्गया हरमुकुटगङ्गाजलेन (च)

परमपदवीप्राप्ति ० ॥

त्रीनत्र (सत्त्वरजस्तमांसि) गुणान् सह धृत्वा अवस्थाना (जाग्रदादीनां) चतुष्टय (च)

स्वयं असि चतुष्पार्श्वम्या महामाया ।

त्वामेव विना यत् किञ्चित् मन्यामि तत्सर्वमस्ति असत्यमेव

परमपदवीप्राप्ति ० ॥

सङ्कल्पात्मिका भूमि अस्मि स कण्टकगुल्मादिदुष्टा

अधो आकर्षिष्यामि समाधानरूपो वपामि सत्कर्मबीजम् ।

अव्यचार-मलस् लाय दर्म-खाञ्जी
परम-पद्वी छुह् च्याञ्जि जाञ्जूय ॥ १५३० ॥
त्याग यवच्य क्रूद्-दत फुटरावय्
समदृष्टि जनि-सूत्य् थावय् मम् ।
ध्यान-फालस् कुन योग-अल-वाञ्जी
परम-पद्वी छुह् च्याञ्जि ज़ाञ्जूय ॥
अद्वैत-सग-सूत्य् कर्म-व्योलु वविर्यय्
नेम-न्यंद दिथ् छाम सारी छाय् ।
वैराग-द्राति लोन वसि ह्रश छाञ्जी
परम-पद्वी छुह् च्याञ्जि जाञ्जूय ॥
सय् छञ्ज् ज़ाञ्ज्-ह्वन्दि कंञ्ज मुन कारय्
निर्णय-देगि-मन्न रन बन म्वक्य् ।
परम-शक्ति-द्यान् दार ख्यम मान्माञ्जी
परम-पद्वी छुह् च्याञ्जि जाञ्जूय ॥
मन-किनि प्रथ्-ज्याय ज़्यय् कुम् क़ारवुनु
छण्ण् कुस् दारनाय दारवुनु ध्यान् ।
वर् ज़्या कर् दया पालना म्याञ्जी
परम-पद्वी छुह् च्याञ्जि ज़ाञ्जूय ॥ ८७ ॥

---

88 A PRAYER OF THE AUTHOR TO ŚIVA.

गंखूचु-रंसु शखय् शाव बंखूचु-रंसु संवल
बक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सूत्य् ॥ १५३५ ॥

अविचारात्म-मूलं प्रक्षेप्स्यामि (छेदनाय) धर्म-खात् (भासक अल्प हलफालम्)
परमपदवीमाप्नि ० ॥ १५३० ॥

यागरूपेण लोष्टुभेदनेन* क्रोधात्मलोष्टानि भेत्स्यामि
ममदृष्टात्मना ज्ञनु-इति-नामधेन-बृहत्कुद्दालविशेषेण स्थापयिष्यामि समाप्तं।

ध्यानात्म-फालेन-सह प्रक्षेप्स्यामि योगात्मलाङ्गलद्वयम्
परमपदवीमाप्नि ० ॥

अद्वैतज्ञानात्मसेकेन सत्कर्मात्मबीज उप्त्वा
(तत्र) नियमात्महस्ताकृष्टिविशेष दत्त्वा समाधानेन सर्वाणीन्द्रियाणि गृहीत्वा।

वैराग्यात्म-दात्रेण लविष्यामि मिलिष्यति हर्षात्मक फलपूग
परमपदवीमाप्नि ० ॥

तमेव धान्यादिफलपूग चर्मि-रूपे उलूखले अवहनिष्यामि सुष्ठु
निर्णयात्मस्थाल्या पक्ष्यामि भविष्यामि मुक्त ।

परमभक्तिसम्बन्धिध्यान धारयिष्यामि अश्नामि अन्योन्यस्पर्धम्
परमपदवीमाप्नि ० ॥

मनसा (अन्त करणेन) प्रतिष्ठाने त्वामेव अस्मि अनुसरन्
कृष्णाद्य• अस्मि-अह धारणया धारयन् ध्यानम्।

वृणीष्व (स्वीकुरु) जयेति (जयकार मत्त) कुरु दया परिपालना मदीयाम्
परमपदवीमाप्नि ० ॥ ८७ ॥

ग्रन्थकृत् स्वय शिवं स्तौति ॥ ८८ ॥

शक्तिहीनोऽपि शक्ति प्राप्स्यामि भक्तिहीनोऽपि मत्कारयान्-भविष्यामि (दृढीभविष्यामि)
हे-भक्तिवत्सल त्वदीयेन अनुग्रहेण ॥ १५३५ ॥

---

* यष्टया लोष्टभेदनमुच्यते। † समीकरिष्यामि तां भूमिम्।

नायक फल-दायक जन्म-स्वफल
    श्यंवि-मन्न् क्रम पंपोशाह्-हिश् ।
कल-दीफ् प्रजल मन्न्-कल स्वकल
    बक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सृत्य् ॥
कलनाय-रंसु वन्दहाय् निश्कल कल
    कल-माल-दारवंनि कलत्राली ।
च्यम प्याल च्यानि अमृत-जल ज़ल थल
    बक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सृत्य् ॥
चन्द्रचूड सूर्य-निव कमल कृमल
    शीन् जन् गल मेल जलसंय् सृत्य् ।
न्यथ् ज़्यथ्-वुजमलि मन्न् जल प्रजल
    बक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सृत्य् ॥
निश्चल् ठहर मन्न् मन-चंचल-चल
    फल-रस्ति कर्म परम-गथ् प्राविथ् ।
चाविथ् नरकस् स्वर्ग-मंडल डल
    बक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सृत्य् ॥
श्रावन शीन् जन् ग्यान-ज्यंगल गल
    पान कुनि रोज न-त ज़ान क्रुस् जल् ।
ज़्यथ्-हिहि ज्याम विरक्त केवल वल
    बक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सृत्य् ॥ १५४० ॥
नित्य-कर्म ज़्यत-किनि बस्न् निर्मल् मल
    नाव् कुम् कृष्ण् हावतम् शिवरूप ।

हे-नियन्त मुकुलशात जन्मन -मुकुलरूप

पङ्कमध्ये विकसिष्यामि पङ्कजसदृश ।

कुलप्रदीप' दीप्तिमान्-भविष्यामि ससारमध्यात् मोक्ष्यामि

हे-भक्तिवत्सल० ॥

सकल्प-विना समर्पयेय हे-निर्विकल्प शिव

मुण्डमालाधर आनन्दासवपायिन् ।

पास्यामि क्रमान् त्वदीयस्य अमृतजलस्य जले स्थले

हे-भक्तिवत्सल० ॥

हे-चन्द्रचूड सूर्यनेत्र कमल कोमलाङ्ग

हिम इव गलितो-भविष्यामि सरास्यामि जलेनैव सह ।

नित्य चेतनाविद्युता मध्ये जलस्य दीपिष्यामि

हे-भक्तिवत्सल० ॥

अनपेक्ष स्थास्यामि मध्ये मनश्चाञ्चल्यरहित' ।

फलस्पृहारहितेन कर्मणा परमा-गति प्राप्य ।

त्यक्त्वा नरकयातना स्वर्गमण्डलात् उल्लङ्घ्य-यास्यामि

हे-भक्तिवत्सल० ॥

आत्मनि हिम इव ध्यानारण्ये लीनो-भविष्यामि

स्वय कुत्रापि स्थास्यामि नहि यास्यामि अस्मि जलम् ।

त्वत्सदृशानि वस्तूनि हे-विरक्तात्मन् हे-केवल रमिष्यामि

हे-भक्तिवत्सल० ॥ १५४० ॥

नित्यदा चिन्तन (अभ्यासेन) भस्म निर्मल परिमलिष्यामि

नाम अस्ति-मे कृष्ण-इति परन्तु-नाम-मे शिवस्वरूपम् ।

गांत्र-चय ह्रग-निश अक्ति पंच बिल बस्त
बक्ति-वत्सल च्यानि शक्ति-पात-सूंत्य् ॥ ८८ ॥

---

89 PRAISE OF VIṢṆU AS ONE WITH ŚIVA.

च्यथ् प्रवाथाह् कछ्य-क्यथ् आव्
श्याम-ह्रंफ् चाव् गर सोनु ॥ १५४२ ॥
रंग् अछ्यन्-इंन्दु वुक्ति वुक्ति चाव्
कंतु त कंहनु नुन्दबोनु ।
गाश-सूंतिन् गाश् पर्जनाव्
श्याम-ह्रंफ् चाव् गर सोनु ॥
अख्-अकिस्-निश प्रथ्-अखाह् शाव्
अस्य कुनु प्रह्शाह् मोनु ।
कुनिसंय् किह् लछ्य-बंदि नाव्
श्याम-ह्रंफ् चाव् गर सोनु ॥
चैतन्य् ग्यलि चेनन आव्
अद क्याह् गव् नंवु तय् प्रोनु ।
ज्ञानवुनु ज्ञान् देह-द्रष्ट् चाव्
श्याम-ह्रंफ् चाव् गर सोनु ॥ १५४५ ॥
प्रथ् चौजुकु सुय् कुह् स्वबाव्
प्रथ्-कुन्युकुय् दय-लोनु ।
ह्रंपुकुय् ह्रंफ् वावुकुय् वाव्
श्याम-ह्रंफ् चाव् गर सोनु ॥

ह इन्द्रियादिशत्रो रोगात् एवं मन्त्रेण चिल्वस्य* उल्लाघो भविष्यामि

ह भक्तिवत्सल० ॥ ८८ ॥

शिवाद्वैतभावेन विष्णु स्तौति ॥ ८९ ॥

परित्यज्य प्रभात (स्वप्रकाश) रूप (शिव) अङ्कमध्य समागत

श्याम (सायकाल) रूप (विष्णु) प्रविष्ट गृह आकाशकोनम् ॥ १५४४ ॥

राग (अन्यद्विषय) अतिसम्बन्धिन समीक्ष्य समीक्ष्य (विचाय विचाय) परित्यज

शुक्लवर्ण कृष्णवर्ण च अतिप्रमास्पद (स्वात्मानन्दात्मकम्)।

प्रकाशात्मनैव प्रकाशस्वरूप उपलक्षय

श्यामरूप ० ॥

एकस्यैकस्य प्रकाशात् प्रत्यक्ष (जीव) समूह समात

अस्माभि एक पुरुषस्वरूप समत ।

यस्य एकस्यैव सन्ति लक्षश (अनन्तश) नामधेयानि

श्यामरूप ० ॥

चैतन्यस्वरूप यदा (यस्यामवस्थाया) चेतनाया (स्मृतौ) आगत

तत किं नाम सम्भवति नूतन च पुरातन ।

सानन्द विचारोदित दृष्ट दृष्टि (स्वात्मायमिति बुद्धि) परित्यज

श्यामरूप ० ॥ १५४५ ॥

प्रत्यक्षस्य वस्तुन स एव अस्ति स्वभावसत्तात्मक

प्रत्यक्षस्य भासयन्त्या दैवरूप ।

रूपस्यैव (स्वरूपा) रूपाभ्या (तदुभयाभ्या) आवारयन् (मायान्) यावृत्य (सद्गुरोर्यक)

श्यामरूप ० ॥

---

* [illegible] प्रसिद्धम्।

मान् छिह् तस् टोठ् गंज़राव्
ख्वशि मञ्ज़्-बाग् ललवोन् ।
ज़्यथ् ऐनस् म्वख् पतुन् हाव्
श्याम-रूफ् चाव् गर सोनु ॥
अख् चैतन्य-ब्रह्म् नंनु द्राव्
विष्णु ब्रह्मान् शिवजी ज़ोनु ।
आत्मस्-प्यठ् छुस् कुनुय् भाव्
श्याम-रूफ् चाव् गर सोनु ॥ ८९ ॥

---

90 HYMN IN PRAISE OF THE SIVA RATRI FESTIVAL

श्याम छुय् काछ सोम-सूर्य-रूप प्रबाथ्
शिव-रांच्-हन्दि द्वह छ्यय् सतराथ् ॥ १५४९ ॥
तेअस् पुनर्वसस् छुह् अविज्यथ् साथ्
सूर्य वातिथ् तथ् मञ्ज़् लगि वहराथ् ।
अद्भुत वर्णन फल् दिथि बुतराथ्
शिव-रांच-हन्दि द्वह छ्यय् सतराथ् ॥ १५५० ॥
छ्वंच् प्रकथ् हाँगिज़्न् सञ्ज़् ल्वंच् जान्
बव-सर ख्वंद्रस् मञ्ज़् छ्यय् ईरान् ।
स्वक्त भावनाव् चाव् शक्तिपात वसांथ्
शिव-रांच्-हन्दि द्वह छ्यय् सतराथ् ॥
वटुक भैरव-नाथ छुख् च्रह् शंभु-नाथ्
सांथी ह्यथ् छुख् माथ्य्-साथ् ।

प्राणसमूहं इव त वत्सलं सकलय

अङ्कस्य मध्यभागे लालयिष्यामस्तम् ।

(तस्मात्) चित्तात्मनि मकुरे मुखं स्वकीयं प्रदर्शय

श्यामरूपः० ॥

(ततः) एकरूप चैतन्य-ब्रह्म प्रत्यक्ष निर्गत (निर्गच्छति)

(येन हेतुना) विष्णुः कृष्णाख्येन (ग्रन्थकृता) श्रीशिव-एव विज्ञातः ।

(यतः) आत्मनि (व्यापकरूपे) अस्ति-तस्य एक-एव भावः (परिज्ञान-मतिः)

श्यामरूपः० ॥ ८९ ॥

ग्रन्थकृच्छिवरात्रीं स्तौति ॥ ९० ॥

हे-श्यामसुन्दर अस्ति-ते अङ्कस्थितः सोमसूर्यस्वरूपेण-वर्तमानः प्रभातः (प्रकाशः)

शिवरात्रयाः (फाल्गुनकृष्णचतुर्दश्याः) दिवसं अस्ति-ते द्विरागमन-मुहूर्ततिथिः ॥ १५४९ ॥

(ततोऽनन्तरं) तिष्यनक्षत्रस्य पुनर्वसुनक्षत्रस्य अभिजिन्नाम (विष्णुः च) मुहूर्त (वर्तते)

सूर्यः प्राप्स्यति तस्य मध्यं (यदा) समाप्स्यति (आरब्धो भविष्यति) वर्षाकालः ।

(तत्काले) अमृतात्मना वर्षणेन फलानि दास्यति भूतधात्री

शिवरात्र्याः० ॥ १५५० ॥

फलतु प्रकृति शक्तिमिव अस्माकं सर्वा जानीहि

मत्पारतन्त्र्यं मधुसूदन सर्वं कुर्वन् धारयन्तौ ।

पुण्यात्मपुञ्जां प्रापयाऽस्मान् पातय शक्तिपानस्वरूपां वृष्टिम्

शिवरात्र्या० ॥

हे-यदुकुल भैरवनाथाख्य अपि त्वं शम्भु-स्वामी

महत्त्वानि सप्तदश अपि नियमधाराणां (नक्षत्राणि च) ।

पालवंनि साल यित पालवंनि क्रिह् शिवराथ्
शिव-रांचू-हन्दि दह छ्यय् सतराथ् ॥
बान-रंस्तु बान प्रावि सय् गय सतराथ्
अशक्य् शख्य् प्रावि गव् शक्ति-पाथ् ।
ग्रत्तस् त वीरि बनि कल्प-वृच् त पारिज़ाथ्
शिव-रांचू-हन्दि दह छ्यय् सतराथ् ॥
भाग्यवान् साविदान् अस्य यव् त ख्यन्-राथ्
ह्मंस् कर्म-हौनिस् कास् गाथ् ।
बान-रक्षिस् लद् दय-दन पहराथ्
शिव-रांचू-हन्दि दह छ्यय् सतराथ् ॥
त्यय् रंस्तु पारुह् शन् छुस् ख्यन् त राथ्
पानस् कुन् गिम् न्य दौमानाथ् ।
शिव-शक्ति-पद् मान शख्य् दिम् साख्याथ्
शिव-रांचू-हन्दि दह छ्यय् सतराथ् ॥ १५४५ ॥
कृष्णस् नालमति रठ् हे शक्ति-नाथ्
यख्-ख्याह् मिलनाव् पारस् त दाथ् ।
सुय् गव् अनुग्रह् सुय् गव् शक्ति-पाथ्
शिव-रांचू-हन्दि दह छ्यय् सतराथ् ॥ ८० ॥

---

91 HYMN IN HONOUR OF ŚIVA

बाल छुय् लाल-चटि-कनि वासुख् हटि
हटि मौग-वर्म खरन छ्यानि आपदा ॥ १५५० ॥

ह जगत्पालक निमन्त्रणेन आगच्छ नाम पालयता स्म शिवरात्रिम्

शिवरात्रा ० ॥

पात्र-हीन (भाग्यहीन) पात्र (भाग्य) प्राप्स्यति (यन) सैव सम्भवति द्विरागमकृति

असमर्थस्य सामर्थ्यं प्राप्स्यति सम्भवति शक्तिपात (अनुग्रह)।

फलाख्यफलरहितवृत्तस्य उत्तमवृत्तस्य च सम्पत्स्यति कल्पवृक्षता पारिजात वृक्षात्मता च

शिवरात्रा ० ॥

भाग्यवत प्रसन्नचित्तान् अस्मान् निधेहि (कुरु) च प्रत्यहोरात्रम्

धर्मार्थं (धर्मगौरवेण) सुकर्मरहितस्य अपनय कलङ्कम्।

पात्र-रहितस्य (भाग्यरहितस्य) प्रेषय ऐश्वर्यधन(पूर्णं) वृहत्स्थाली-विशेष (पौषराशिं च)

शिवरात्रा ० ॥

त्वामेव विना (भूतोऽहं) पारत (चञ्चल) इव अस्मि-अहं दिवसेषु च रात्रिषु (च)

स्वात्मानं प्रति नय-सा मा दीननाथ-बन्धो।

शिवाभिन्नशक्तिज्ञानात्मपद* मस्थामि शक्ति दृष्टि म मात्साक्षात्कारेण

शिवरात्रा ० ॥ १५५५ ॥

(ग्रन्थकृत स्वानुकूलोक्ति) कृष्णाख्य परिच्छर्दून प्रहाल ह शक्तिनाथ

एकत्र मयोजयस्व स्पर्शमणिना च धातुम्।

स-एव अस्ति अनुग्रह स एव अस्ति शक्तिपात

शिवरात्रा ० ॥ ९० ॥

श्रीशिव स्तौति ॥ ९१ ॥

ह-वालकस्य अस्मि स रवहारस्थाने यागुक्ति कर्ते

अपयास्यति ह मेघश्यामवर्ण स्मरणेन तव आपत् ॥ १५५७ ॥

---

* हे शिव शक्तिस्पर्श पद्धिमी मे दृष्टौति च सेप।

ज़्यथ्-वुजमलि साज़्न परम-आकाश् खटि
    अद् कस् चटि राग-द्वेशुकु वाव् ।
गाश् अनि मज़्‌ गटि आश् थवि मज़्‌ चटि
    हटि मौग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥
चेश-हचि़ हश्राय पान् म्योनु कोन नटि
    य्यूतु खंम्ब्‌रम् त्यूतु व्यपदम् लूब ।
समुद्रस् पोज़्नु-खारनु गोम् नटि-नटि
    हटि मौग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥
निम् पानस्-कुन् यिम् दिम् मटि-मटि
    पालना साज़्नय् मटि ज़्यय् छ्यय् ।
असवनि गंगा वसवज़्‌ ज़्य मज़्‌ जटि
    हटि मौग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥ १५६० ॥
मनकिस् वनसय् मज़्‌ युस् पान् खटि
    हर हरम्खख ज़्यय् पर्जनाविथ् ।
पर् त पान् कुनु व्यन्दि कति मोह-खन्दि फटि
    हटि मौग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥
वीरभद्र च्योनु ग़ोर् नय् आमि कति म्वटि
    मदुकुय् मद्-हस्तु ज़्यथ् वगि तल् ।
नख क्याह् वसि थपि दमि-हन्दि नल्वटि
    हटि मौग-वर्न खरन च्यानि आपदा ॥
ग्रंसतुर् थ्यंनु ज़न् नेरि मज़्‌ कुर्कटि
    यस् छटि च्यानि लोभ नारचु यंह ।

चिद्विद्युत अस्माक परमाकाशं स्यगयिष्यति

तत कस्य भेत्स्यति रागद्वेषस्य वायु ।

प्रकाश आनयिष्यति मध्ये ध्वान्तस्य आशा स्थापयिष्यति मध्ये वज्रस्य

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्ण० ॥

अतितर्षवत्या (हतया) तृष्णया आत्मा मम कुतो-न कम्पितो भवेत् (कुर्भन च)

यावत् मध्त-मया तावत् उत्पन्न मे लोलुभत्वम् ।

समुद्रात् जलारोपण मध्न मे कुम्भे

अपयास्यति ह-मेघश्यामवर्ण० ॥

प्रापय-मा स्वात्मान-प्रति आगच्छ-मा दहि-मे पृष्ठे-हस्तस्पर्शताडनाम्

पालना अस्माक समर्पिता तव अस्ति ।

ह-स्मितमुख गङ्गा अवरोहन्ती तव जटामध्यात्

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्ण० ॥ १५६० ॥

मनोरूपस्य वनस्यैव मध्ये य स्वात्मान गूहयिष्यति

हे-हर हरमुखाख्ये गिरिशिखरे त्वामेव उपलक्षयिष्यति ।

पर आत्मान च एकरूप मस्यति कुत्र-नाम मोहात्मसिन्धुनद्या मग्नो-भविष्यति-स

अपयास्यति हे मेघश्यामवर्ण० ॥

ह-वीरभद्रमद्र तव बल न-चेत् स्यात् कुत्र नाम आयत्तो-भविष्यति

मद्रूप मत्तहस्ती चैतन्यात्मिकाया वशाया अधस्तात् ।

पूर्णता किं-नाम उत्तीर्णो भविष्यति अवलम्ब्येन सूक्ष्मोष्ठमयमाकारात्मना उपरिविश्वनपटलेन

अपयास्यति हे मेघश्यामवर्ण० ॥

शुद्धब्रह्मधातु विभिन्नता इव निर्गमिष्यति मध्यात् शल्मलात्

यस्य प्रज्वला भविष्यति त्वदीयस्य अनुरागात्मन अग्रे ज्वाला ।

दैर्यकि दकरि दव-सूत्य् कालस् चटि
    हटि मौग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥
वेदोश् कद्मतु कुस् मोहन्न लटि
    सूरमति थपि वृष्वनि म्नटि-सूत्य् ।
दमि ववसर तर अकि न-त अकि लटि
    हटि मौग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥
अपूर्व-स्वरूपस्* क्याह् वदि क्याह् गटि
    क्याह् ज़ेटि क्याह् छूटि यमि दूलु पान् ।
रावरावि क्याह् लबि क्याह् चावि क्याह् रटि
    हटि मौग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥ १५६५ ॥
देहकि यावन खटि रंग-सखि पटि
    म्वल-रंस्ति छुय् तावतुन् बाज़ार् ।
वेरंग लयि च्यान्न लयि म्वक्तच रटि
    हटि मौग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥
पञ्च-म्वख चुवापोर् सुय् वाति अकि व्वटि
    युस् जपि बीद-रंस्तु ग्रडचर नाव् ।
अन् पोरन् फेरि विञ्चियंथ् मञ्जू व्वटि
    हटि मौग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥
कृष्णस् छुह् मन-कामन् दामन् वटि
    ज़गतुक् कँडि-ज़ाल् न-त चटि तस् ।
विरक्थ् पाद् च्यानि नय् रटि कति वटि
    हटि मौग-वर्न स्वरन च्यानि आपदा ॥ ९१ ॥

---

* अपरोच स इति प म ॥

(स') धैर्यात्मन अयोघनस्य आघातेन कालात्मकालिमान भेत्स्यति

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्ण० ॥

निश्चेष्ट कृतो-ऽहं अस्मि मोहात्मिकया उन्मादमूर्छया (अपस्माररोगेण)।

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग हस्तावलम्बेन स्ववाहनीभूतवृषभस्य पुच्छेन-करणेन

अस्मात् संसारमहासरस तरिष्यामि एकस्या नचेत् अपरस्या वेलायाम्

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्ण० ॥

(तस्य) अपूर्वस्वरूपस्य (त्वदात्मन) किं नाम उपचित-भविष्यति किं-नाम-वा अपचित-भविष्यति

किं-नाम दीर्घ-भविष्यति किं-नाम ह्रस्व-भविष्यति येन तुलित स्वात्मा।

विनष्ट-करिष्यति किं-नाम लप्स्यति किं-नाम परित्यक्ष्यति किं-नाम ग्रहीष्यति

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्ण० ॥ १५६५ ॥

देहस्य यौवनेन असारेण रागेण-सहितेन जीर्णपट्टेन

हे-अमूल्य (मूल्यरहितेन वा) अस्ति दूषितप्राय विपणिव्यवहार ।

(स पट्ट) हे-साररहित मूल्यवान्-भविष्यति त्वदीयेन आसक्तत्वेन मुक्तारत्नात्मना तौल्येन

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्ण० ॥

हे पञ्चमुख (स्वच्छन्दमूर्त्ते) चतुर्दिक्षु स-एव प्राप्स्यति एकेन मुखेन

य जपिष्यति एकाग्रबुद्ध्या (अभेदबुद्ध्या वा) षडक्षरमन्त्रात्मकं नाम।

तिसृषु पूर्षु (लोकत्रये शरीरत्रये वा) परिक्रमिष्यति आसीन-एव मध्ये गृहाधस्तनपुरे (प्रथमयोगभूमिकाख्ये एव)

अपयास्यति हे-मेघश्यामवर्ण० ॥

(ग्रन्थकर्तुं स्वस्यालाप) कृष्णाख्यस्य अस्ति मम कामना (तादृशी) वसनाधोभागात्मवासनावृत्ति वेष्टयिष्यते (निरोत्स्यति)

जगत्सम्बन्धि कण्टकजाल अन्यथा छेत्स्यति तस्य (तद्वस्त्रभागम्)।

विरक्तीभूय (हे विरक्त इति वा) चरणौ त्वदीयौ न-चेत् ग्रहीष्यति कुत्र-नाम फलिता-भविष्यति

अपयास्यति हे मेघश्यामवर्ण० ॥ ९१ ॥

---

92 PRAISE OF VIṢṆU AS ONE WITH ŚIVA

करुनावतार नाव-निश् युस् न शाह् ड्लि
कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥ १५६९ ॥

लबि-कनि कजिथ् लूक-सबि मज़् रलि
महाराज़ ज्याम वलि माट-प्रकुच् ।
नम् मानि संसार् श्रीम् जानि थलि थलि
कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥ १५७० ॥

देह-प्रय निश निर्णय नयि-मज़् चलि
ल्यबि-मज़् फ्रलि पपोशाह्-छिह् ।
फेरि थलि थलि नेरि ह्रुनु क्षन् मज़् ग्वलि
कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥

कायाय-मायाय-हन्दि रूग-निश वलि
बम्र् मलि समताय-छ्रि स्वर्चु ।
ममता तस् ति गलि पोश् जन् भस्म-गलि
कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥

वैराग-मक-स्वृत्य् युस् राग-वीरि थलि
निश्कल् मन तथ् करि पैवन्द् ।
इर्द नेरि फल् तस् मोक्ष पानय् मुह् फ्रलि
कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥

पुनिमु-हन्दि स्वामियो च्याज़िय् ग्रठ्कलि
चन्द्रम क्षन् गलि परिपूरन् ।

पुनरपि शिवाद्वयभावेन विष्णुं स्तौति ॥ ९२ ॥

(*जगत्पालनार्थं*) हे *दयया-स्वीकृतमत्स्याद्यवतार नाम* (*तत्र*) *य न कदापि* निवृत्तो भविष्यति

कुत्र-नाम (स) निमङ्क्ष्यति मोहात्मकुल्याया हे-केशवात्मन् ॥ १५६९ ॥

बहिरेव (औदासीन्येन) स्थित्वा लौकिकसभाया मध्ये सगास्यते

महावरस्य (इव) वसनानि वसिष्यते आर्जवप्रकृत्या ।

भ्रममात्र मन्यते ससार श्रीमात्मकमेव ज्ञास्यति स्थले स्थले (*पुर पश्चात्*)

कुत्र नाम निमङ्क्ष्यति ॥ १५७० ॥

इष्टप्रियतायाः सकाशात् मद्विचारात्मिकाया अधित्यकाया चलिष्यति

कर्दमविशेषमध्ये विकसिता भविष्यति पद्मपुष्पसदृश ।

सचरिष्यति स्थले स्थले निर्गमिष्यति अन्ताटफल इव मध्यात् त्वच

कुत्र नाम निमङ्क्ष्यति० ॥

कायस्य-मायाया -सबन्धिन रोगात् उल्लाघीभविष्यति

भस्म परिमलिष्यति ममध्यानात्मिकया जपमालया (सयुक्त) ।

ममता (देहाद्यहभाव) तस्य अपि विनङ्क्ष्यति जल इव भस्मशालु नाम्नि वितस्ताशिनदीजलशोषकस्थले (काश्मीरिकवराहमूलाख्यप्रदेशाधस्तनप्रसिद्धे)

कुत्र नाम निमङ्क्ष्यति० ॥

वैराग्यात्मना कुठारेण य ससाररागात्मवनखण्ड छिन्नशाख-विधास्यति

निरपेक्षेण मनसा (चित्तवृत्तिनिरोधरूपेण) तस्य विधास्यति सस्कार-विशेषम्* ।

शरत्काले निर्गमिष्यति फल तस्य (पुरुषस्य) वसन्तकाले स्वयमेव स विकसिष्यत

कुत्र नाम निमङ्क्ष्यति० ॥

हे पूर्णमायाक्षिय स्वामिन् (तथा पूजनीय) सर्वत्र अनुरागपीन पुण्येन

चन्द्रमा इव विनङ्क्ष्यति परिपूर्णो ऽपि ।

* स्वादिष्टफलोत्पत्त्यै यदृक्षस्य इतरस्यान्यस्यचर्मादिना सक्रामिकसस्कारविशेष क्रियत तत (पेन्ट इति भाषया)।

चन्द्रचूड शाश च्याङ्ग स्वप्रकाश-ज्याम वलि
कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥
छ्यास् आनन्द-अमृत्य् गलि गलि
निशकल पनञ्जिय् कलि-सूत्य् च्याव् ।
निर्मल व्वंजु प्रकंचु-हन्दु मल् कलि
कति फटि मोह-कलि हे-केशव् ॥ १५७५ ॥ ८१ ॥

---

93 PRAYER AND PRAISE DIRECTED TO ŚIVA.

यिम् दिम् वव-सर तार्
शिव करुनावतारो वे* ॥ १५७६ ॥
सारिय् पाफ् सानि हार्
बाल काल-संहारो वे ।
नाव् कुय् गंगाधार्
च्याव् अमृत धारो वे ।
रूफ् कुय् लिंगाकार्
अंग् सूर्य-प्रकारो वे ।
यिम् दिम् वव-सर तार्
शिव करुनावतारो वे ॥
तसि कुह् मोरुय् आदिकार्
सादि युस् ओंकारो वे ।
सोहम् ज्ञानि सुय् सार्
श्रम् मानि संसारो वे ।

* वे शब्दो ऽत्र पादपूरणार्थः ॥

ह-चन्द्रचूड आशया तवैव स्वप्रकाशात्मकानि-वसनानि वसिष्यते

कुत्र-नाम निमङ्क्ष्यति० ॥

कृष्णाख्यग्रन्थकृत आनन्दात्मामृत मुखपूर मुखपूरम्

हे-निष्कल स्वकीयेन यन्त्रेण (अनुरागापेक्षया तज्ज्ञानेन च) पायय ।

(यथा) निर्मलीभूताया बुद्धेः प्रकृतेः मालिन्य मार्क्ष्यति

कुत्र-नाम निमङ्क्ष्यति० ॥ १५७५ ॥ ८२ ॥

पुनरपि खेदप्रार्थनपूर्वकं श्रीशिवं स्तौति ॥ ८३ ॥

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे सघारसस तारम्

हे-शिव दयाहितोर्धृतावतार नाम ॥ १५७६ ॥

सर्वाण्येव पापानि अस्माकं हर

ह-बालमूर्ते महाकाल-महारिन् नाम ।

नाम अस्ति-ते गङ्गाधर-इति

पाययाक्षात् अमृतधारा नाम ।

रूप अस्ति-ते लिङ्गाकृतिमत्

अङ्गानि सूर्यसमानदीप्तीनि नाम ।

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे सघारसस तारम्

हे शिव दयाहितोर्धृतावतार नाम ॥

तवैव अस्ति सर्वमेव आधिपत्यम्

खालयति य ओंकार (प्राणाभ्यासात्मयोगेन) नाम ।

सो-ऽहमिति-मन्त्र ध्यायति स-एव सारात्मकम्

ध्यानिमात्रमेव मन्यते सघार नाम ।

यिम् दिम् बव-सर तार्
शिव करुनावतारो वे ॥
अनुग्रहकिय् अंबार्
निम च्यानि दरबारो वे ।
पाफ् पञ्‌ ब्यंनु ब्यंनु चार्
सूंत्य् दर्म-व्यचारो वे ।
यिम् दिम् बव-सर तार्
शिव करुनावतारो वे ॥
साम-वीदस् म्य व्यस्तार्
दिम् भीम-सेतारो वे ।
वांनिय म्याञ़ कन् दार्
हा वस्मादारो वे ।
यिम् दिम् बव-सर तार्
शिव करुनावतारो वे ॥ १५८० ॥
देव् आमंति छिह् लाचार्
कर्तव् व्यञ्‌ च्यारो वे ।
सूंत्य् सूंत्य् ह्यथ् चूह् कमार्
तारक-दैत्य् मारो वे ।
यिम् दिम् बव-सर तार्
शिव करुनावतारो वे ॥
क्षपास् तफ् शफ् यार्
व्वडनस् छुह् तयारो वे ।

आगच्छ मत्समीपे देहि मे संसारसरसः तारम्

हे-शिव दयार्द्रतोर्धृतावतार नाम ॥

अनुगृह्य (त्वदनुग्रहपूर्वकत्वन्निर्दिष्टमार्गेण) गश्रीन्

नयिष्यामि त्वदीयाया पदमसदि नाम ।

पापकर्म पुण्यकर्म भिन्नं भिन्नं विचिनु

सह कृत्वा विचारान्मधर्मं नाम ।

आगच्छ मत्समीपे देहि मे संसारसरसः तारम्

हे शिव दयार्द्रतोर्धृतावतार नाम ॥

मामवद (तन्त्रीत्यनुसारभवत्कीर्तिगानसामर्थ्यं) मयि विस्तारय

(तदर्थं) देहि मे रागात्मिका वीणा नाम ।

(तत्प्रदानानन्तर) वाण्या मदीयाया कर्णौ निधेहि

अङ्ग (हन्त) भस्मपरिमलिताङ्ग नाम ।

आगच्छ मत्समीपे देहि मे संसारसरसः तारम्

हे शिव दयार्द्रतोर्धृतावतार नाम ॥ १५८० ॥

रक्षा समागता (सम्पन्ना) सन्ति निरुपाया (उद्गतातिशयम्)

कुरु नाम तथा अतः परं रक्षोपाय नाम ।

सह सहाय धृत्वा त्वं कार्तिकेयम्*

तारकाख्यदैत्यं जहि नाम ।

आगच्छ मत्समीपे देहि मे संसारसरसः तारम्

हे शिव दयार्द्रतोर्धृतावतार नाम ॥

(ग्रन्थकृत् स्वकीयालाप) कृपासाम्य तप जप (च) अकृतमत्र
कृतमपि सकलम्

(यतोऽस्मो) मज्जन (जन्ममरणादिषु) अस्मि मग्नः एव नाम ।

* सम्भारभाय नियत कार्तिकेयकुम रमुग्य दर्शित भाव ।

मोह् रोज़्यस् न व्वकच्यार्
कर्तस् व्वन्न् च्यारो वे ।
यिम् दिम् बव-सर तार्
शिव करुनावतारो वे ॥ ८३ ॥

---

94 PRAYER AND PRAISE DIRECTED TO ŚIVA

न्यथ् च्यान्न् पूजा शिव शंकर कर
बक्षादर दर च्योनुय् व्रथ् ॥ १५८३ ॥
च्यानि अनुग्रह रंसु कति छद्दर दर
व्वछ हश्रा छम् पत व्वाय् च्यथ् ।
संचू च्यान्न राथ् दह् हे दिगम्बर वर
बक्षादर दर च्योनुय् व्रथ् ॥
व्वकि श्राठ् कुम् दया-सागर गर
मल् कुम् बासान् फल् श्रास् व्यथ् ।
चेश हंतु यिथु न नागनाथ अमर मर
बक्षादर दर च्योनुय् व्रथ् ॥ १५८५ ॥
कासतम् अमर अशर शर शर
वासतम् प्रत्यख् सूर्य-हिंदु न्यथ् ।
जान्न्-गाम् कर्तम् चन्द्रशेखर खर
बक्षादर दर च्योनुय् व्रथ् ॥
च्यानि नाव स्मंतिन् पाफ् हरिहर हर
पान कुख् पालमा त सहार् थ्यथ् ।

स्थिरतरं स्यात्-इति-तस्य न बाल्यं (कौमारयौवनाद्यवस्थानम्)

कुरु-नाम-तस्य अधुना उपायं नाम ।

आगच्छ-मत्समीपे देहि-मे ससारसरमः तारम्

हे-शिव दयाहेतोर्धृतावतार नाम ॥ ९३ ॥

पुनरपि श्रीशिवं स्तौति ॥ ९४ ॥

नित्य तत्र पूजा हे-शिव शङ्कर कुर्याम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग स्थापयिष्यामि तवैव व्रतम् ॥ १५८३ ॥

त्वदीयेन अनुग्रहेण-विना कुत्र-नाम हे-ससारादुद्धारक स्थिरीभविष्यामि

बुभुक्षा पिपासा अस्ति-मे अनुलग्ना लब्ध्वा पीत्वा ।

आशया तवैव रात्रौ- दिवसानि (च) हे दिगम्बर पूरययम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

सैकतिला-भूः अस्ति-मे हे-दयासागर गृहम्

जलरूपं अस्ति-मे भासमान फल* आगता-इह (यतः) जन्मना† ।

पिपासाबाधित' (एव) यथा न हे-नागनायस्वरूप अमर मरिष्यामि

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥ १५८५ ॥

अपनय-नाम-मे हे-अमर अजर निःशेषतया (ज्वरादिक च)

भासमानो-भव-नाम प्रत्यक्ष सूर्यवत् नित्यम् ।

ज्ञानात्मप्रकाश कुरु-नाम-मम हे-चन्द्रशेखर समुद्यतम्

हे-भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

त्वदीयेन नाम्ना कारणेन (त्वत्स्मरणेन) पाप हे-हरिहरात्मन् अपाकुर्याम्

स्वय असि पालनात्मा सहारात्मा च स्थित्यात्मा (सद्धेतुरिति) ।

---

* भ्रान्त्याकममार मत्यतया मृगतृष्णावद्भामते ।

† सिकता जन्मिनस्वयमेव स्वभाव यद्दिनार्द्रत्व शुष्यति ।

बक्ति बाव च्यानि मन् बागम्बर बर
बस्मादर दर च्योनुय् ब्रथ् ॥
प्रीम ऑग्रु कुम् वसान् च्यानि बज्यर ज्यर
ज़न् छम् नेचन् मञ्जु-बाग् व्यथ् ।
बक्ति-मूख् च्यानिय् हे परात्पर पर
बस्मादर दर च्योनुय् ब्रथ् ॥
पूरि पश्चिम दचिन व्यत्तर तर
मोह-ह्यन्दि व्यज़ारच नावि-क्यथ् ।
कृष्णस् गक्कृ केशव बव-सर सर
बस्मादर दर च्योनुय् ब्रथ् ॥ ८४ ॥

---

95 PRAYER AND PRAISE DIRECTED TO ŚIVA.

होश् दिम् लगयो पंपोश-पादन्
हा सादन्-ह्यन्दि सादो हो ॥ १५८० ॥
योगियन्-ह्यन्दि योग प्रानियन् ह्यन्द प्रान
ज्ञानियन्-ह्यन्दि हा ज्ञानो ।
च्यानि प्रसाद स्तुत्य् च्यद् किह् तप् सादन्
हा सादन्-ह्यन्दि सादो हो ॥
अच्युत च्यानि-स्तुत्य् च्यत्तुकुय् चेतुन्
न-त गक्ति मेतुन् क्रञ्ज्यन् पोञ्ज ।
प्रीम-ज़ल् कुय् वुशान् बाव-सागरादन्
हा सादन्-ह्यन्दि सादो हो ॥

भक्तिविधानेन भावनया (च) तव मनः हे वागीश्वर पूर्णीकुर्याम्

हे भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

प्रेमपूर्णं अश्रु अस्ति मे नि पतत् तवैव माहात्म्येन प्रवाहवत्

इव अस्ति मे नेत्रयोः मध्यभागे वितस्तानदी ।

भक्तिपूर्णश्लोकान् तवैव हे परात्पर पठिष्यामि

हे भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥

पूर्वस्मात् पश्चिमात् दक्षिणतः उत्तरतः निस्तारयेम्

माहात्म्यसिन्धुनद्याः विचारात्मिकाया नौकायामेव ।

(तदर्थं) कृपाख्यस्य (मे) सपक्षस्य नाम हे कोशत्र भव सरसि अस्मिन् परीक्षित

हे भस्मपरिमलिताङ्ग० ॥ ९४ ॥

पुनरपि स्वेष्टप्रार्थनपूर्वकं श्रीशिवं स्तौति ॥ ९५ ॥

चेतना दृष्टिः मे उपहारीभवेत् तव पद्मसदृशपादयोः

हन्त साधूनामपि साधो हन्त ॥ १५९० ॥

हे योगिनामपि योगरूप प्राणिनामपि प्राणरूप

ज्ञानिनामपि हन्त ज्ञानरूप ।

त्वदीयेन प्रसादेन कारणेन सिद्धाः सन्ति तपः साधयन्तः

हन्त साधूनामपि० ॥

चित्तरहितं तवैव हेतुना (प्रसादेन) चित्तस्यापि चञ्चलत्वं (अस्ति)

अन्यथा सपत्न्याति मानमिव काण्डोलेषु जलस्य ।

प्रेमातिशयात्मकं जलं अस्ति न उद्गच्छतु भक्तात्मभावनेषु

हन्त साधूनामपि० ॥

ब्रह्म-ज़न्मस् यिथ् कुस् न ब्रह्म स्मरॆ
वुछ् म म्यान्ज़ राचस-प्रपंचु कुन् ।
च्यानि सॊंत्य् वक्य् च्यानि् कंह् प्रह्लादन्
हा सादन्-हॆन्दि सादो हो ॥
पूरन-ब्रह्म छुम् च्योन्य् लादन्
प्रनव-पान् वन्दहाय् पादन् चन् ।
नाद-ब्यन्द कन् थाव सान्यन् नादन्
हा सादन् हॆन्दि सादो हो ॥
व्यचार-नेत्रन् ज़ान्-गाश् अन् छिह् श्रॆनि
हर हरम्बख च्यथ् दिमहाय् वॆनि ।
निश्कल-मन निश्काम रामरादन्
हा मादन्-हॆन्दि सादो हो ॥ १५८५ ॥
अनुग्रह् च्योनु गछि आसुनु सादन्
क्याह् छुह् पापन् कमन् ज्यादन् पठ् ।
दय् छुख् त चय् कर् सान्यन् अपरादन्
हा सादन्-हॆन्दि सादो हो ॥
कृष्ण् अय् च्यानि कपटन्-तल नेरिहे
अद कति पैरिहे व्याम नॊवि नॊवि ।
पुश कति प्ययिहेस् होज़न् त रादन्
हा सादन् हॆन्दि मादो हो ॥
क्रुपि मञ्ज् अय् तस् क्रुच्यराह् बनिहे
अद कति बनिहे ज़ेछ्यर् यूतु ।

ब्राह्मणजातिजन्मनि आगत्य अस्मि न ब्रह्मज्ञो

ईनस्त्व मा मदीया राक्षसप्रकृति प्रति ।

त्वदीयेन कारणेन (प्रमादेन) भक्ति त्वदीया कृता प्रह्लादेन

हन्त साधूनामपि० ॥

हे-पूर्णपुरुषात्मन् अस्ति मयि तवैव अनुकम्पा

हे प्रणव स्वात्मानं उपहारीकुर्याम-ते पादयु (वदात्मकेषु)चतुर्षु ।

हे नादबिन्द्वात्मन् कर्णौ निधेहि अस्माकीनेषु करुणाक्रन्देषु

हन्त साधूनामपि० ॥

विचारात्मनेत्रयो ज्ञानात्मप्रकाश समानय स्मो (यत) अन्धा (वयम्)

हे हर हरमुखाख्यशिरश्चित्रे तवैव अद्राक्ष्याम ते अन्वेषणानि ।

निरपेक्षेण मनसा हे-निष्काम रामरादन् नाम्नि-क्षेत्रे

हन्त साधूनामपि० ॥ १५६५ ॥

अनुग्रहः त्वदीय भवितव्य साधूनाम्

किं नाम अस्ति पापाना अल्पाना बहूना (वा) (विचारणा) प्रति* ।

ईश्वर अस्मि नाश च विधेहि अस्माकं अपराधानाम्

हन्त साधूनामपि० ॥

(ग्रन्थकर्तु स्वालाप) कृपाख्या चेत् तव (वस्त्रादि) भिदात्मपरीक्षात निरगमिष्यत्

तदा कुत्र नाम अवमिष्यत् वमनानि नूतानि नूतानि ।

(पुनश्च) अपर्याप्त कुत्र नाम आपतिष्यत्तस्य वस्त्रपार्श्वभागेषु वस्त्रदैर्घ्यभागेषु च

हन्त साधूनामपि० ॥

अप्रत्यक्षभाषणात्मकं (मानसव्याजहारस्य) मध्ये यदि तस्य संग्रहात्मकता (उपायान्तर) समभविष्यत्

तदा कुत्र नाम प्रकाशयिष्यत् धैर्यं इयत् ।

---

* दयालव सन्त पापन्यूनाधिक्यं न विचारयन्ति । समानामेव सर्वेषु दयामाविष्कुर्वन्ति ॥

याद् अय् रोशहस् वुञ़ छुस् आदन्
हा मादन्-ह्यन्दि सादो हो ॥ ९५ ॥

---

96 IMPOSSIBILITY OF DESCRIBING ŚIVA

निरञ्जन् वातिथ्य् प्यव् शू़ञ़-थानस् ।
निशानाह् कुस् वनय् तस् बे-निशानस् ॥ १५९९ ॥ ९६ ॥

---

97 PRAISE OF ŚIVA ON HIS DEPARTURE FOR THE FOREST

रूप-रंस्ति कुस् शानि कमि-सन नथि गोख् ।
दय गोख् शू़ञ़्-शय छ्यथ् विज्ञान् ॥ १६०० ॥
साद्-सत्संगंकि निर्णय-पथ गोख् ।
जितेन्द्रिय गोख् लय-स्थान् ॥
साद नाद्-व्यन्द वानिय-ह्यन्दि वन गोख् ।
निश्कल मन गोख् निरभिमान् ॥
आनन्द् बूगनि आनन्दगन गोख् ।
निरञ्जन गोख् प्यठ् शू़ञ़-थान् ॥
अद्वैत अच्यत अन्तर्दान् गोख् ।
सूंत्य् ज्ञान गोख् ज्ञान्-ह्यञ़् जान् ॥
केवल पनन्यन् निश्च बेगान गोख् ।
शिवनाथ पान गोख् शक्तिय-सान् ॥ १६०५ ॥ ९७ ॥

---

98 THE AUTHOR AND MENA PROCLAIM DEVOTION ON ŚIVA'S DEPARTURE

लत लायिथ् ससारस्
पत-लारस् लतिय ॥ १६०६ ॥

स्मृतिगत चेत् तिष्ठेत्वास्तस्य अधुनापि अस्ति-तस्य अवकाश (कथन निवृत्ते)

हन्त साधूनामपि० ॥ ९५ ॥

ग्रन्थकृदुक्तिः ॥ ८ ६ ॥

निरञ्जन' प्राप्येव समापतित (त्रुतमेव प्रापत्) गृहादिनिर्मितिरहिते (ज्योति स्वरूपात्म) प्रदेश

लक्षणादिक क वक्ष्यामि (वक्तु शक्नुया) तस्य निर्लक्षणस्य ॥ १५९९ ॥ ९६ ॥

याचामनु स्तुतिप्रस्तावना ॥ ८ ७ ॥

ह-रूपरहित क जानाति कथा-श्चित् अधित्यकया गतस्त्वम् ।

ह ईश्वर गतस्त्व शून्यप्रदेशे (परमचिदाकाशे) सहज (स्वशक्त्या त्मक) विज्ञानम् ॥ १६०० ॥

साधुसमन्वय ह-निर्णयस्य अभिज्ञान गतश्च त्वम् ।

जितेन्द्रिय गतस्त्व (सत्तामात्रात्मक) लयस्थानम् ॥

ह-साधो नादबिन्द्वात्मन् वाय्वात्मकेन वनमार्गेण गतस्त्वम् ।

निष्कलेन मनसा (सह) गतस्त्व निरभिमानपदम् ॥

स्वानन्द भोक्तु हे-आनन्दघन गतस्त्वम् ।

ह निरञ्जन गतस्त्व शून्यस्थानादप्युपरिस्थान (चिदाकाश- लयस्थानम्) ॥

ह-अद्वैतस्वरूप अन्त करणाद्यतीत अन्तर्धान गतस्त्वम् ।

सह-धृत्वा ह-ज्ञान गतस्त्व चर्मैरपि ज्ञानरूपम् ॥

ह केवलात्मन् स्वकीयाना समीपत परूप मपन्नस्त्वम् ।

ह-शिवनाथ स्वय गतस्त्व स्वशक्त्या-सह ॥ १६०५ ॥ ९७ ॥

श्रीशिवस्य दूरगतिमधिगत्य तदनुरागातिशय स्ववैराग्य-

पुर.सर प्रस्तौति ग्रन्थकृत् सेना च ॥ ८ ८ ॥

लक्ताघातान् प्रक्षिप्य (तिरस्कृत्य) ससारे

अनुधाविष्यामि-त हे-नायिके ॥ १६०६ ॥

हंस-नादकिस् ज्ञानवारस्
नालि ज्याम किस् कॆतिय ।
बुफि तार्थम् हंसदारस्
पत-लारस् लतिय ॥
सूर् कॆर् तॆमि अंदकारस्
युस् वॆर् सूरमॆतिय ।
ब्वनि दारनाय द्वान् दारस्
पत-लारस् लतिय ॥
अथ् तीज-रूॆफ् आकारस्
फेर ब्रूँठि तय् पतिय ।
पॉंपुर् ज़न् गत-मारस्
पत-लारस् लतिय ॥
लोल फंबकिस् अंबारस्
यॆह् म्य दिचु सूरमॆतिय ।
स्रह् छुम् ब्रन् कति प्रारस्
पत-लारस् लतिय ॥ १६१० ॥
आरवल् मस् लोल-नारस्
दॆज़ू-मॆचू छुह् भीम सॊतिय ।
ग्रहज्यारस् छुह् मस् आरस
पत-लारस् लतिय ॥
न्यथ् लगहा सद्याचारस्
सथ् बासनाव् सतिय ।

(यस्य) हृमनाद्यात्मनः विहङ्गस्य*

वसितानि वस्त्राणि सन्ति शुक्लानि ।

उड्डयनं तारयिष्यति मे (उड्डीय लङ्घयिष्यति) हृमद्वाराख्यगिरिम्

अनुधाविष्यामि त० ॥

भस्म कृतं (सम्पादितं) तनं (तदीयम्) मोहात्मान्धकारस्य

य द्युतं भस्मप्रमत्तेन तेन ।

(तन्यं) अहमपि धारणया ध्यानं धारयं तस्य

अनुधाविष्यामि त० ॥

अमुष्य तजान्तस्य आकारस्य

सञ्चरथ पुरस्तात् अपि पश्चात् ।

पतङ्ग इव स्वात्मसमर्पणं (स्वात्मार्पणगतिम्) कुर्यामस्याह

अनुधाविष्यामि त० ॥

अतिसहात्मन पिशुन क्रूरस्य

अग्निशिखा मदीयस्य दत्ता (उद्भाविता) भस्मपरिमलमत्तनानन ।

(परन्तु) आद्रत्व (प्रतिबन्धात्मक) (पिशुन) अस्ति मे अत्र पर कुत्र नाम प्रतीक्षिष्य

अनुधाविष्यामि त० ॥ १६१० ॥

पीतवर्णपुष्पविशेष (इव) मध्य अनुरागात्मज्वलने

दग्धीभूता अस्ति मस्या ह्रनुना ।

शीतलप्रायस्य अस्ति मध्य नदीरूपाख्या

अनुधाविष्यामि त० ॥

नित्य लग्नो भवय नाम मद्विचार

(यन) सत्यात्मत्व भासमान कुरु ह मति (परमशक्त) ।

---

* विशुद्धमस्त्रपरिगतस्य हृमनाद्यात्मनविदाकाशसञ्चारशीलस्य शिवस्य पत्र ।

स्वर् फिरम् च्यय् मेतारस्
पत-लारस् लतिय ॥
वन्दुनु कुम् पान् यारम्
अन्दुनु कुम् इतिय ।
चन्दुन् गोम् देवदारस्
पत-लारस् लतिय ॥
यज् व्वङ्ङ् खन्दर्य-नारस्
इति आमिय् कुह् नतिय ।
वनवनसंय् कन् दारस्
पत-लारस् लतिय ॥
काल मारि मारि ल्वकच्यारस्
करि म्य पोशन् कातिय ।
गेरि लागस् जटदारस्
पत-लारस् लतिय ॥ १६१५ ॥
कृष्णुनु दपत बाल-यारस्
करिहेस् नालमतिय ।
मेलि गसतुर् त संगि-फारम्
पत-लारस् लतिय ॥ ९८ ॥

---

99 WHAT MĒNA AND THE PEOPLE SAID TO EACH OTHER WHEN ŚIVA DEPARTED

हर हरस्वख-वन् गोम्* च्यय् उगाय ।
च्यय् आनन्द-गन् गोम् च्यय् मायाय ॥ १६१७ ॥

---

* अस्मिन खण्डे "हर हरस्वख वन गाम्" इति पतिपदान्ताध्यभागमनुपम ।

भूतिस्य नाद प्रवर्तय मे चितान्मिजाया वल्कयाम्

अनुधाविष्यामि-न० ॥

उपहर्तव्य अस्ति-मे स्वात्मा स्वात्मरूपाय

(किन्तु) ममाप्य अस्ति-मे इहैव ।

चन्दन मपन्न-मे देवदारुदारुण *

अनुधाविष्यामि-न० ॥

उच्चैर्गीतिध्वनि समुद्गत स्वन्दरिनाद-नाम्नि-प्रसिद्ध-वनदेवताम्यान

इहैव भूत्वा अस्मि (स) तत्रैव ।

(तद्विषयकस्य) कीर्तिगानस्य-कृत कर्णौ निधास्यामि

अनुधाविष्यामि-न० ॥

भम्पामचारान् दत्त्वा दत्त्वा बाल्यावस्थायाम्

कृता मया पुष्पाणा काण्डोलपूर-निचया ।

(तानि) शिरसि मर्योजयेय-तस्य जटामुकुटधारिण

अनुधाविष्यामि-न० ॥ १६१५ ॥

कृष्णस्य (सखिभि विज्ञापनादि) कथय-नाम आरामावय

(यथा) कुर्यात-नाम तस्य आलिङ्गनानि ।

(पन देगुना) भवत भविष्यन्ति शम्न (इव) न (परम्पर) स्पर्शसलि

अनुधाविष्यामि न० ॥ ९८ ॥

लोकोक्तिर्मनया सह निर्याणकाले शिवयो ॥ ९९ ॥

महादेव हरमुखाज्ञ-यत्र गता मम गृहीत्वा उमाम् ।

शिव इव आनन्दघनोभूर गत मम गृहीत्वा मायाम् ॥ १६१७ ॥

* चन्दन सम्मार्दं देवादारु निर्दिष्टं । मम कनको ... [illegible]

सम ... [illegible]

राम रामराटन् गोम् ह्यथ् मौताय ।
नर-नारायण् गोम् तपच ज्याय ॥
अगिसंय् कति छ्यन् गोम् तसङ्ग साय ।
वन क्याह् वर्तन् गोम् अथ् शृङ्ग-गाय ॥
अन्दकार् अर्पन् गोम् अहन्ताय ।
निर्मन् दिय् त म्यन् गोम् व्यपासनाय ॥ १६१० ॥
मिल्लनाविथ् द्रन् गोम् दिय् निश्ठाय ।
दृष्टि-तल सज़्न् गोम् मन्न दारनाय ॥
स्वफल् प्रदछ्न् गोम् गरि याम् द्राय ।
विश्वरूफ् ह्न-ह्न् गोम कुन्न नाय ॥
दृष्टि-तल त्रिबुवन् गोम् मज़्न तुर्याय ।
कृष्णस् पत मन् गोम् व्वज़् राधाय ॥ ९९ ॥

---

100. LAMENTATION OF MĒNĀ ON ŚIVA'S DEPARTURE.

त्यय् विन् कंहि द्यन् ह्याक गुज़राविथ्
कस् गोख् त्राविथ् हे-शंभो ॥ १६१४ ॥
अज्ञानय् छुम् वथ् रावराविथ्
कोचन् मन्न फिरनाविथ् स्य ।
त्वफेरस् छ्नतम् व्यन् वथ् हाविथ्
कस् गोख् त्राविथ् हे-शंभो ॥ १६१५ ॥
अंनु छुस् त पकनस् हत-व्यन्न वन छ्यम्
पत छ्यम् लाराम् मन-कामना ।

श्रीराम रामराङ्गनाव्योपत्यकाचित्रप्रदेश गतो-मे गृहीत्वा सीताम् ।

नर-नारायण गतौ-मे तपस स्थाने (बदरिकाश्रमे) ॥

श्रुणश्च कुत्र-नाम छेद सपन्नो मे तस्यैव सौत्या ।

कथयिष्यामि किं वृत्त सपन्न-म श्रस्य शून्य-स्थानस्य ॥

अन्धकारमिव समर्पित मपन्न-मे अहन्ताया ।

निर्गुणता दत्त्वा गुण च गतो मे उपासनाया ॥ १६२० ॥

सगामय्य द्वौ गतो-मे दत्त्वा निगुणम् ।

दृष्टित-एव मज्जन गतो-मे मध्य धारणाया ॥

मघुत्पन्नघटफल मदक्षिण मपन्न-मे गृहात् यावत् निर्गताहम् ।

जगद्रूपत्व मत्पशे सपन्न मे एकस्या अवस्थाया ॥

दृष्टित-एव त्रिभुवन गत-मे मध्ये तुरीयाया ।

श्रुण्स्य (विष्णा ग्रन्थकर्तुश्च) पश्चात् मन गत-मे शुद्धगन्धिकाया राधिकाया ॥ ९९ ॥

मेनाया उक्ति ॥ १०० ॥

त्वामेव विना येन-प्रकारेण दिनानि शङ्कुया व्यतीयुम्

क गतस्त्व परित्यज्य ह कल्याणमभव ॥ १६२४ ॥

अज्ञानमेव अग्नि-मम सत्यमार्गं विनाश्य (विमार्य)

अस्थाना मार्गविशेषाणां मध्ये परिधाम्य मां (स्थितम्) ।

मनुष्यय निमानय(निरर्थय)-नाम मे अधुना मार्गं प्रदर्श्य

क गतस्त्व० ॥ १६२५ ॥

अथ अग्नि मृ गयनाय ज्ञानः मागा मन्नि मे

पश्चात् अग्नि म धावन्ती मनसा धामना ।

शूथ्या गछुनु म्य च्य पथर् पाविथ्
कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥
दया च्यान्य् आय् अज्-तान्य् थ्यकान्
यथ् मंज़िलस् लूख् पकान्-गैय् ।
कंवस् प्यठ् छुख् म्य चलान् माविथ्
कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥
जय-संस्ति च्यय् अथि आसु दय-लोनुय्
बूजिथ् ज़ोनुय् न च्योनु महिमा ।
सत्य-देव कति ज़ोनुख् पजनाविथ्
कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥
कौरि-मञ्ज़ खार् म्योनु ब्वडुमतु पानय्
भगवान दयावानय् छुख् ।
यियु न दय् नावस् गछय् मन्दछाविथ्
कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥
कायाय कोठिस्-प्यठ् छुस् ब्वह् खसिथ्
रोज़नु त वसिथ् प्यनु छुम् क्रूठु ।
दर्मस् ज़ाह्नस् निम् म्यकलाविथ्
कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥ १६३० ॥
छुस् वोतुमतु नव शमशेरि दँदर्य ·
शगिथ् छुस् मुह न्यँदर्य मञ्ज़ ।
प्याञ्ज़ ज़ेरि रंस्तु कुस् छाकथम् बुज़नाविथ्
कस् गोख् चाविथ् हे-शंभो ॥

आगत तव-कि गमन मा ते भूमौ निपात्य

क गतस्त्व० ॥

दया (दयालुता) त्वदीया आगता वय अद्य पर्यन्त विकस्यमाना

यस्मिन् मयाखके जना अगच्छन् ।

अवस्य प्रभु असि मा चलन् सवेश्म

क गतस्त्व० ॥

क जयनशील तवैव हस्ते (आयत्त) आसीत् (न) कर्मभाग्यम्

श्रुत्वा ज्ञात न (श्रोतु न शक्ता वय) तव माहात्म्यम् ।

हे सत्यस्वरूपदेव कुत्र नाम अभिज्ञातस्त्व उपलक्षितुम्

क गतस्त्व० ॥

कूपमध्यात् उद्धारय मदीय ब्रुडित आत्मानम्

हे भगवन् महादयालु असि त्व (यत) ।

यया मे इद नामधेय गच्छेय छेपयित्वा

क गतस्त्व० ॥

कायात्मनि शून्यप्राय असि अह आरुह्य (आरूढ)

आस्थान च निपात्य पतन (च) अस्ति मे कतुम् ।

धर्मार्थे (धर्मगौरवेण) ब्राह्मण नय मा उन्माच्य

क गतस्त्वं० ॥ १६३० ॥

अस्मि अह मग्न समीप अस धाराया

सुप्त अस्मि मोहात्मिकाया निद्राया मध्ये ।

त्वदीयया प्रेरणया विना क शक्नुयात् मा उद्बोधितुम्

क गतस्त्व० ॥

रुशिथ् म्य चेलुहम् डीशिथ् बावंथ्
    न्यथनंनिसंथ् ब्रोंठ वावंय् छुम् ।
म्यदंच-हंन्दु ज्यामाह् यवुम् पैरांनिथ्
    कस् गोख् चांविथ् हे-शंभो ॥
नफ्चंन् वांबंरू छ्यम् तंवलांविथ्
    दय-नाव् च्योनु मंशरांविथ् म्य ।
कस् ह्यक पनुनु दयु ह्याल् बांविथ्
    कस् गोख् चांविथ् हे-शभो ॥
रंनु छुस् प्योमंतु मङ्गू मैदानस्
    आशावानस् म यूतु शारनाव् ।
अहा दिहम् ना अनिथ् मननांविथ्
    कस् गोख् चांविथ् हे-शभो ॥
छ्पास् चय् यूतु दीन् गंझूरांविथ्
    मो छून् चांविथ् लूकन् नाञ् ।
विषवर्पंन् निन् खख् शावनांविथ्
    कस् गोख् चांविथ् हे-शंभो ॥ १६२५ ॥ १०० ॥

---

101 PRAISE OF AND PRAYER TO HARI HARA.

छंपा करंम् हरिः-हरय्
    व्वह् क्याह् करय् शोर् ॥ १६२६ ॥
नूसिथ् प्योमंतु छुस् युज्यरय्
    ख्वंतुमंतु छम् वंडु वोह् ।

मथित्वा मा चलितस्त्व-मा दृष्ट्वा भावन

नग्नप्रायस्यैव (मम) पुरस्तात् वायु अस्ति-मे (मुखवायुर्गन्तु निसरणद्वि)।

छिद्रात्मक वसन निधेहि-मयि आभूष्य

क गतस्त्व० ॥

उदरपूर्तीच्छात्मा मध्यम अस्ति-मे चञ्चलीकृत्य

ईश्वर-नाम त्वदीय विस्मार्य माम्।

कस्मै शक्नुया स्वकीय ईदृक् वृत्त प्रकटीकर्तुं (अभिप्रायेण)

क गतस्त्व० ॥

कुकर अस्मि पतित मध्ये दीर्घस्थलप्रायदेशस्य

धृताश मा इयत् प्रतीक्षय (माम्)।

(तदर्थं) अद्धा दास्यसि-मे स्वित् (या) आनयिष्यति-त्वा मान्त्वयित्वा

क गतस्त्व० ॥

(अन्यकर्तुं स्वनिवदन) कृपणाय्य (मा) त्वमत्र इयन्त दीन मकलय्य

मा-नाम प्रक्षिप परित्यज्य लाकाना आयत्ततायाम।

ईश्वरार्थं नय-त (मा) सुख प्रापय्य (अनुभाव्य)

क गतस्त्व० ॥ १६३५ ॥ १०० ॥

पुनरेकलेन वर्तमानौ हरिहरौ समुपलक्ष्य स्वप्रार्थनपूर्वक स्तौति ॥ १०१ ॥

कृपा कुरु-नाम-मयि हे-हर्यभिन्नहर

(तत्र) अद्य किं नाम करिष्यामि हठम्* ॥ १६३६ ॥

यान्त्वा निपतित अस्मि स्थायिरेण

आरूढ अस्ति-मयि महान् भार।

---

* सर्वथा असमर्थन्यत्वपायोऽसौ अस्मीति भाव।

द्य् पञ्चालस् क्यथ-पाठि तरय्
    ब्वह् क्याह् करय् ज़ोर् ॥
श्रार छुह् वज़ान् ब्वगनि दरय्
    वार छुह् करान् शोर् ।
ळूप छुह् करान् समन्दरय्
    ब्वह् क्याह् करय् ज़ोर् ॥
वनि वनि यँच गोस् छूँचु श्रन्दरय्
    ननन् जन छुस् च्योर् ।
ऋषि-ह्यन्दु खख् दिम् योगेश्वरय्
    ब्वह् क्याह् करय् ज़ोर् ॥
पख छ्यम् जर्यमच छुम् जरज़रय्
    बन्योमतु छुस् सोर् ।
ह्यूनु छुस् खरन्-ह्यन्दि श्रार्चरय्
    ब्वह् क्याह् करय् ज़ोर् ॥ १६४० ॥
सग्वख् रोज़्तम् श्याम-सुन्दरय्
    प्रवाथ् छिवु चपोर् ।
पर्पोशस् यिथु न द्वह् लगि दरय्
    ब्वह् क्याह् करय् ज़ोर् ॥
श्राबास छ्यानि-स्यंत्य् गाँमति छिह् खरय्
    श्रन्तःकरन् चोर् ।
म्य बास् प्रकाश-रूफ् ईश्वरय्
    ब्वह् क्याह् करय् ज़ोर् ॥

ईदृशस्य (संसारात्मन) पञ्चालगिरे येन प्रकारेण निस्तीर्णो-भवयम्

अह किं नाम० ॥

(ईदृशावस्थाया) गिरिसरित् अस्ति प्रवाहध्वनि-कुर्वन्ती उत्तानन मार्गगति-विशेषेण

सुष्ठु अस्ति कुर्वन्ती महाकोलाहलम् ।

मौन अस्ति कुर्वन् (कुर्वन्ती वा) समुद्र (समुद्र प्राप्य वा)

अह किं-नाम० ॥

उक्ता उक्ता अतिशयन सपन्ना-इह नि सार अन्तरेव

ख्यातीभवन् इव अस्मि अतिमृष्ठ ।

मौनविधानस्य सौख्य देहि-मे हे योगेश्वर

अह किं नाम० ॥

पक्षा (इन्द्रियोल्लासा) सन्ति-मे स्वर्णोट्टङ्किता (इव), अस्ति-मे भीतिहतत्वम्

सभूत अस्मि मयूर ।

कुरूप अस्मि पादसबन्धिना अतिहतत्वेन

अह किं-नाम० ॥ १६४० ॥

मत्यत्तीभूत तिष्ठ-नाम-मे ह-श्यामसुन्दर

प्रभातकाल इव परित ।

पद्मपुष्पस्येव यथा न दिवस सयुक्तो-भवेत् निरोधे

अह किं-नाम० ॥

आभासेन त्वदीयेन समागतानि सन्ति विकासस्थैर्यम्

अन्त करणानि चत्वारि (मनोबुद्ध्यहङ्कारचित्तानि) ।

मम अनुभवगोचरो भव प्रत्यक्ष प्रकाशज्योति -स्वरूप हे-ईश्वर

अह किं नाम० ॥

अ-ग्वन् व्यलगिथ् कुख् शंकरय्
शक्तिय चाञ्ज कुस् लोह् ।
अंशुनिस् दंग्नाव् कुनिय् वरय्
ब्वह् क्याह् करय् शोर् ॥
चरंगुं जन् म फिर् गर गरय्
दह् बाजिगार् क्रा सोर् ।
दुवार म डाल् प्यठ् ब्याल्-दरय्
ब्वह् क्याह् करय् जोर् ॥
अन्दर् चानिथ् ज्ञान गरय्
हावुम चूर्युमु पोर् ।
तथ् मञ्ज़ रूजिथ् आनन्द् वरय्
ब्वह् क्याह् करय् जोर् ॥ १६४५ ॥
कृष्णस् सुचराव् बावकि वरय्
कुनिय् वरय् तोर् ।
दय् नर्थ ह्यथ् छाय् बनि अमरय्
ब्वह् क्याह् करय् शोर् ॥ १०१ ॥

---

102 PRAISE OF AND PRAYER TO HARI HARA.

मगम्वख् यित घान नित म्योनु मन्
गुह्यिर्यूङ्ग* वनि काचबोटाह् जन् ॥ १६४७ ॥
शय-संमु वय मंग्रावि छन्-छन्
प्रावनावि रुफ् प्योनु सनातन् ।

---

* गुह्यिर्यूङ्ग नाम कीटविशेष यत्यावधं यो।सि या शोभयेम गुम्फितो विभाय
इन मुह परधिगुम्फितमीत्याप्यर्थयिका ।

त्रीन् गुणान् अतीत्य असि वर्तमान हे कल्याणकर

शक्ति तव अस्ति मलघ्न ।

(मृगमित्र) एकगुण सांसारिकगुणक द्विगुण कुरु मां (मोक्षसौख्यगणक कुरु) एवमेव वहनेन (वरप्रदानेन)

अहं किं नाम० ॥

शारिमात्र (गोट) इव मां संचालय गच्छ गच्छ

अयं क्रुद्धकरणशील अस्ति किं दृढ ।

पुनर्वार मां प्रक्षिप पृष्ठ प्रथमकक्ष्यादिमगृह (जनुरर्थे उत्तर)

अहं किं नाम० ॥

अन्तरेव प्रवेश्य ज्ञानात्मनि गृह

प्रदर्शय चतुर्थी पुरम्* ।

तस्य मध्ये स्थित्वा (स्थिरतया) परमानन्द अधिगमिष्यामि

अहं किं नाम० ॥ १६४५ ॥

कृपाख्यस्य (मम) उद्घाटय भक्तिरूपस्य द्वारस्य

स्पर्शेनैव आवर्तन (वरप्रदानेन) अर्गलम् ।

अस्मिन् सद्मनि सह धृत्वा त्वामत्र निवास करिष्यति हे अमर

अहं किं नाम० ॥ १०१ ॥

पुनरपि प्रार्थयति ॥ १०२ ॥

साम्मुख्यभाव आरात्छ नाम स्वध्यानेन नय (वशीकुरु) मदीय मन

कीटविशेष (भूमावप्यसमयगतिमान्) सपरस्यति पुत्तिका (पक्षिविशेष) (अतिशीघ्रखगतिसमर्थ) इव ॥ १६४० ॥

जयमेव फलयन् भय विस्मारयिष्यति अशमशम्

प्रापयिष्यति रूप त्वदीय सनातनात्मकम् ।

---

* अष्टापदचतुष्कक्ष्यां प्रापय । जाग्रदाद्यवस्थात्रयातिरिक्तास्तुरीयपदं प्रापय ।

त्यथ् ब्वद् मन् प्रान् करनावि अर्पन्
गुह्यिर्यूङ्‌ वनि काचवोटाह् जन् ॥
आविश पनञ्‌ म्याञ्‌ राथ् मञ्‌ गन्
म्यानि ब्वख पनञ्‌ रोचि कर् वतंन् ।
उन्मत्त-ब्वद् म्यात्र् छोगस् अन्
गुह्यिर्यूङ्‌ वनि काचवोटाह् जन् ॥
कंधु त अंदुह् रोज़्या व्यलि दजि वन्
यंछि मञ्‌ छ्रा चौजाह् वासन् ।
सूर्यस् निश छ्या गट ठहरन्
गुह्यिर्यूङ्‌ वनि काचवोटाह् जन् ॥ १६५० ॥
ननिसय् वल् वर्-दिनकु वदंन्
मंगरन् कुह् ताले प्यठ् मंगरन् ।
सोत रोज़्या कुलु हेरमतु-पन्
गुह्यिर्यूङ्‌ वनि काचवोटाह् जन् ॥
अद् क्याजि कुख् दय-गथ् छावन्
व्यलि नारद कुय् वोजनावन् ।
तिथि ग्वन ख्वनरस् म्यकनावन्
गुह्यिर्यूङ्‌ वनि काचवोटाह् जन् ॥
दया च्यात्र् पाफ् प्रञ्‌ छ्या गंझरन्
पथ्-कालि प्यठ आय् ध्यकनावन् ।
छ्यपास् अय् प्रश्नस् व्यत्तर् वन्
गुह्यिर्यूङ्‌ वनि काचवोटाह् जन् ॥ १०२ ॥

चित बुद्धि मन प्राण (च) कारयिष्यति स्वमर्पितम्

कीटविशेष ० ॥

ममावशेन स्वकीयेन मदीयस्य अनुभवस्य मध्ये घनीभव

मदीयया द्वारा स्वकीयाया सर्वां कुरु प्रवृत्ति (वर्तनम्)।

उन्मत्तभूता-बुद्धि मदीया स्मृति (समाधान) आनय

कीटविशेष ० ॥

शुष्क च आर्द्र अवशक्ष्यति कि यदा दग्ध भविष्यति वनम्

ज्वालाया मध्ये अस्ति कि वस्तुमात्र भासमानम्*।

सूर्यस्य समीपे अस्ति कि तमिस्र स्थिरीभवत्

कीटविशेष ० ॥ १६५० ॥

नग्नस्य आच्छादय वरप्रदानात्मक वसनम

(यत) नग्नाना (विरागिणा) अस्ति भाग्य प्रभु पर्वतानाम्।

वसन्तकाल स्यास्यति कि वृक्ष जीर्णपतितपर्ण

कीटविशेष ० ॥

तर्हि कुल असि स्वैश्वर्य प्रदर्शयन्

यदा नाम नारदर्षि' अस्ति त्वा श्रावयन् (विज्ञापितवानिति प्रसिद्धम्)।

(यत) तादृशन गुणेन (युक्तस्य) स्वर्णकारस्य मुक्ति-कुर्वनसि

कीटविशेष ० ॥

दयालुता त्वदीया पाप पुण्य (च) अस्ति कि सकलयन्ती

(इत्यमेव) पूर्वतनकालात् प्रभृति आगता (पुराविद) श्लाघमाना (प्रशसन्त)।

कृपाशाल्यस्य (मम) अस्य प्रश्नस्य उत्तर कथय

कीटविशेष ० ॥ १०२ ॥

---

* ज्वाला हि करीषदारुप्रतादरककल्पायद्यते इति भाव ॥

103 EXHORTATION BY THE AUTHOR TO ATTAIN SALVATION BY MEANS OF YŌGA PRACTICES

सतच वति पच् सथ् बूमिकाथ ज्ञान्
ब्रह्मरन्ध्र-गगनस् स्वस् साविदान् ।
मिलविथ् ज्ञान् ध्यय् चन्द्रम सूर्य प्रान्
प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान् ॥ १ ६ ५ ४ ॥

दशमोद्वार-किन्नि वार कड् श्रमान्
सुषुम्ण-मार्गकि सफार सान् ।
वासनिय् वासना व्यपासना मान्
प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान् ॥ १ ६ ५ ५ ॥

अलौश्वरिय सोदु योगाह् ज्यान्
द्वादशान्त मण्डलस् वातनोवु प्रान् ।
अनाहत-शब्द् बुझ प्रनव् सनिदान्
प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान् ॥

शब्द-प्रकाश-दिपृथ् श्रोसुस् प्रज्ञलान्
स्वठकय्-खत निर्मल् वासान् ।
निष्कल् शशि-कलि अमृथ् च्यवान्
प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान् ॥

पन्चुदश कलाय कल्पना गलान्
शोडश-कला श्रोवु स्वचान् ।
पूर्न् अमावस्य कृत-शेश् ज्ञन् रोशाम्
प्रावनाविय् योग् परमानन्द-स्थान् ॥

ग्रन्थकृत्-उक्ति ॥ १०३ ॥

सत्यस्य मार्गे सञ्चरन्त सप्त भूमिका जानीहि*

ब्रह्मरन्ध्राख्ये चिदाकाशे आरुह्य समाहितो भूत्वा ।

सगमध्य जानीहि चित्त चन्द्रमस सूर्य प्राणान्

(तादृश) प्रापयिष्यति त्वा योग परमानन्दस्थानम् ॥ १६५४ ॥

दशमोद्धारक्रमेण सुष्ठु निष्कासय अत्यौत्सुक्य (फलितात्सुकफलो भव)

सुषुम्णाख्यनाडीमार्गस्य विस्तारेण (विकासेन) सह ।

(यत्र) भासमाना भवत्स वासना (तामेव) उपामन मानय

प्रापयिष्यति त्वा योग ० ॥ १६५५ ॥

ललीश्वरीनाम्ना प्रसिद्धया (अपि) साधित योग शोभन

द्वादशान्त नाम्नि मण्डले (ब्रह्मरन्ध्र) समापित प्राण ।

अनाहतशब्देन (शब्दरूपो वा) समीक्षित प्रणव सन्निधान

प्रापयिष्यति त्वा योग ० ॥

(हसति) शब्दस्य प्रकाशरूपा दीप्ति आसीत्तस्या प्रज्वलन्ती

स्फटिकत्वादपि निर्मला भासमाना ।

निष्कलतया (निरर्गलतया) शशिकलया (भालदशस्थया योग प्रसिद्धया) अमृत पिबन्त्या

प्रापयिष्यति त्वा योग ० ॥

पञ्चदशकलयाच्छादन कल्पना (ज्ञानात्मिका) नश्यन्ती (यस्या)

षोडशी कलात्मिका केवल अवशिष्यते ।

पूर्णीभूय अमावस्याया हुतभुज इव तिष्ठन्ती

प्रापयिष्यति त्वा योग ० ॥

* सप्तभूमिका नाम ज्ञानस्य शुभेच्छ विचारणातनुमानसासत्त्वापत्तिरसक्ति पदार्थभाविनी तुर्यगाख्या ॥

इडय् गव् परमशंखच-टेविय-इंदु द्यान्
परम-दाम् अपूर्व परम-स्थान् ।
अपर् परापर् परपद् प्रदान्
प्रावनाविध् योग् परमानन्द-स्थान् ॥
ग्यत्र् गन् ज्ञान् तय् सुशव् गव् विज्ञान्
शब्द-प्रकाशस् कुह् च्यमकावान् ।
नंनु वासनाव् कृष्णस् दयु निर्वान्
प्रावनाविध् योग् परमानन्द-स्थान् ॥ १६६० ॥ १०२ ॥

---

104. THE WOMEN, AS GŌPĪS, SING KṚṢṆA'S PRAISES

कृष्णस् कारान् अंसि गय मचय्
न्यसंफ् शबन् न्यंन्दरि-हचय् ॥ १६६१ ॥
नचन् नचन् वनन् छुह् वचन्
अन्दस् त मल्लस् पानय् कुह् नचन् ।
श्यामस् कारान् अंकि गय छचय्
कृष्णस् कारान् अंसि गय मचय् ॥
तारा-मंडल् छन् आस शबन्
मुनीश्वरन् मन् आसु लूबन् ।
शह् अज़्न छ्यथ् चंलु त अंसि आस कचय्
कृष्णस् कारान् अंसि गय मचय् ॥
तिम अज़्न छन् आस सूर्य-चन्द्रम्
पानस् सूतिन् कंरनाप् संगम् ।

इदमेव सम्भवति परमशक्ति-श्रीदेव्या-परमविद् (उत्पद्यमान) ध्यानम्

परमस्थान अपूर्व (लोकातीत) परमानन्द(ब्रह्म)स्थानम ।

अपरात्मक परापरात्मक परपद प्रधानम्

प्रापयिष्यति-त्वा याग ० ॥

धृत (तद्रूप) अस्ति चान पुन गन्ध अस्ति विज्ञानम

शब्द-प्रकाशावस्था अस्ति प्रकाशयन् ।

(तदेव) प्रयत्न प्रकाशय कृष्णाख्यग्रन्थकर्त्रे ईदृश-एव निर्वाणम्

प्रापयिष्यति-त्वा योग ० ॥ १६६० ॥ १०३ ॥

स्वस्मिन् गोपीत्वमारोप्य पुन. कृष्णमुपलभ्य जन्यस्त्रियो गायन्ति ॥ १०४ ॥

कृष्ण अन्विष्यन्त्य वय सपन्ना उन्मत्ता

अर्धकाले रात्रे निद्रया-हता ॥ १६६१ ॥

नर्तित्वा नर्तित्वा कथयन्त्य स्म वचनानि

अन्तभागात् मध्यभाग न स्वयमेव अस्ति तत्त्वम् ।

सायन्तनकाले अन्विष्यन्तीना न अतिशो सपन्न शुक्रवर्ण (अति-प्रतीक्षायान्त्या)

कृष्ण अन्विष्यन्त्य वय सपन्ना उन्मत्ता ॥

तारकाना-मण्डल इव आस्म वय शोभमाना

(यद्दर्शनेन) मुनीश्वराणा मन आसीत् लोलुभम् ।

द्व-एव गाथा सह-कृत्वा पलायित नु वय आस्म बहव

कृष्ण अन्विष्यन्त्य ० ॥

त द्व स्त्रियो इव प्राप्ता सूर्यचन्द्रमसौ

(यत) स्वेन सह कृतवान तया सयोग ।

पाताल् वक किन आकाश् खचय्
    क्रष्णस् कारान् अ॑सि गय मचय् ॥
तिहन्द्यन् कर्मन् छुह् गै-जै-कार॑य्
    दय् प्योख् नाजन् खरीदार॑य् ।
नखस् ह्यचन् त ज़ाज़न् ल्चय्
    क्रष्णस् कारान् अ॑सि गय मचय् ॥ १६६५ ॥
प॑कितव् हन्-हन् व॑नि दिथ् चावव्
    कदम् त॑मि-स॑न्दि कुनि पर्ज़नावव् ।
प्रयम हचय् छह् मच गामच़य्
    क्रष्णस् कारान् अ॑सि गय मचय् ॥
दय् दोज़्रावय् कारनि डाय
    राधा-क्रष्णस् ह्यय् तिम आय ।
पूर्न् सॅपन्न आमिथ् छुचय्
    क्रष्णस् कारान् अ॑सि गय मचय् ॥
दयय्-पोठिन् क्रष्णस् म्यन् हाव्
    विरलपॅन् म्याज़ म्यनॅघ् कन् थाव् ।
राधा वनिय् मल्-वाग् नचय्
    क्रष्णस् कारान् अ॑सि गय मचय् ॥ १०४ ॥

THE AUTHOR CALLS UPON HIS HEARERS TO WORSHIP KRṢṆA

क्रष्ण् कृष् मञ् हमि-हमि मो-मो
    वनि थिन मन कष्फलि मो-मो ॥ १६६८ ॥

पाताललोक अवतीर्णः किं वा आकाशं आरूढः

कृष्ण अन्विष्यन्त्य० ॥

तमवन्विना सत्कर्मणा भाग्याना अस्ति जय जय कार-एव

(यामा) इदृश समापन्नास्तया ललिताना ग्राहक म ।

स्वान्ययो (प्रवृ) सगृहीतास्तेन पुन न्यातास्तेन लब्ध्य एव

कृष्ण अन्विष्यन्त्य० ॥ १६६५ ॥

समागच्छन प्रतिदेशाश्च मार्गणानि दृष्ट्वा त्यच्याम

पादचिह्नानि तस्य कुत्रापि उपलप्स्यामः ।

प्रेम्णा सव्यासा स्म उन्मत्ता सपन्ना वयम्

कृष्ण अन्विष्यन्त्य० ॥

इत्यमेव आध्याय अन्वेषणाय निर्गता

राधाऽभिन्नकृष्ण गृहीत्वा ता आगता ।

परिपूर्णा सपन्नास्ता भूत्वापि निस्सारा

कृष्ण अन्विष्यन्त्य० ॥

इत्थ प्रकारेणैव कृष्णास्यस्य (मम) मुख प्रदर्शय

परमेश्वरार्थं मम विश्रामो कर्णौ निधेहि ।

राधास्वरूपं भूत्वा मध्यभागे नर्तिष्यामि

कृष्ण अन्विष्यन्त्य० ॥ १०४ ॥

पुनरपि कृष्णामुपलभ्य प्रार्थनस्तुति ॥ १०५ ॥

कृष्ण एव असि मध्ये (अन्तरात्मा) मत्यश (सर्वमिश्रगति) नाम

उपलक्ष्य समागच्छ नाम मनोरूपाया रुक्मिण्या नाम ॥ १६६९ ॥

सोजय् ब्रह्म-जन्मुकु मज्ञिमुथोरु्
पासाह् प्यथिय् यिख् त न-त छ्रा म्य शोर् ।
व्यचार पुछ्‌ च्य सूत्य् भनि लो-लो
वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥ १६७० ॥

योगकिस् बामस्-प्यठ् म्य खारनाव्
दह् तार मञ्ज् छ्रुदि म्य मो प्रारनाव् ।
म्यख् हाव् तन् लाग् तनि लो-लो
वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥

राक्षि छिम् च्यय् निश् बाननस् कृति
जोर निम लडिथ् छ्राय् पानस् सूत्य् ।
च्यय् रंसु न-त क्याह् म्य वनि लो-लो
वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥

शरनागत-वत्सल् छुय् नाव्
दर्मस् दथ् नावस् म मटकाव् ।
वीर-दर्मिय् च्योनु ननि लो-लो
वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥

काम-क्रूद्-लूब-मुकनु शिशुपाल्
जेननि श्राव् म्य कस् वन हाल् ।
जोर निम् यिम् ओर-कनि लो-लो
वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥

बक्त-वत्सल छुख् वंडु यम-वीर्
म्यकलाविथ् निम कंह्‌हम् गोर् ।

प्रेषयिष्यामि ब्राह्मणमन्यमेव (ब्राह्मण) मध्यवर्तिमईशहरम्

मानेनच्छा समापतेच्चेत्तव आगमिष्यसि तु अन्यथा अस्ति-कि मम सामर्थ्यम् ।

विचारस्य कृते त्वां सह आनयिष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ नाम० ॥ १६७० ॥

यागात्मनि गृहार्घ्यपुरपटल मा आरोपय

दिवसाना त्रितयमात्र मध्ये अवशिष्ट मम मा प्रतीक्षय ।

मुख प्रदर्शय तत्र समागमय त्वां नाम

उपलक्षणे समागच्छ नाम० ॥

रक्षका (निराधका) सन्ति स तवैव समीपे प्रापणार्थं कियन्त (बहव)

आग्रहेण नय मां हठेन गृहीत्वा स्वेन सह ।

त्वामेव विना अन्यथा कि मम सपत्स्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ नाम० ॥

शरणागतवत्सल इति अस्ति तव नामधेयम्

धर्मार्थं ईदृश नामधेय मा लज्जय ।

वीरधर्म एव (सामर्थ्य) तव प्रकटीभविष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ नाम० ॥

कामात्मा क्रोधात्मा लोभात्मा मोहात्मा शिशुपालराज

जेतुं (स्वयंवरे) आगत मा कर्म निवर्तयिष्यामि वत्तम् ।

हठात्प्रगृह्य नय मां आगच्छ मा प्रत्यक्षमदशात् नाम

उपलक्षणे समागच्छ-नाम० ॥

हे भक्तवत्सल असि महान् बलिष्ठवीर

उन्मोच्य नय मां कृत एतेन निरोध (समावरणम्) ।

आरचर् म्योनु कुस् च्य वनि लो-लो
वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥ १६७५ ॥
अँछि लोसम च्यय् वुछि वुछि यिम्
दर्शुन् दिम् न स्वत्य् पानस् निम् ।
यियु न जाह् अथ-वास् छनि लो-लो
वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥
ध्यान-ज़ाम्बवन्तस् म्य कास् हान्
वासनाय ज़ाम्बवन्तीय सान् ।
मन-मन् नित दाजि-कनि लो-लो
वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥
म्यानि मसार-यगुकुथ् मांजू-मोलु
टंकथ् कर् जुवराव् म्यकुकु ब्योलु ।
वछि कुन्यनय् म्यक्त छनि लो-लो
वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥
तन्-स्वख मन्-स्वख याव् भावनाव्
स्वख स्वख छप्पास छप्प स्वख् हाव् ।
अव् म्वखियाह् अव् वनि लो-लो
वनि यित मन रुक्मणि लो-लो ॥ १०४ ॥

1(8 SONG OF A WOMAN SEEKING FOR ŚIVA

धाल छाडय् हरमुख-थाल रभो
दिय् हरनज्ञ काल मोल डाम रभो ॥ १६८० ॥

मनोदु ख मदीय को नाम त्वां निवर्तयिष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ नाम० ॥ १६७५ ॥

अक्षिणी विश्रान्ते-मे त्वामेव दृष्ट्वा दृष्ट्वा आगच्छ-माम्

दर्शनं देहि मे पुन मह्य स्वनं नय-माम् ।

यथा न जातु पाणिग्रहण (सयाग आवयो) छिन्नं भविष्यति नाम

उपलक्षणे समागच्छ नाम० ॥

ध्यानात्मकस्य-जाम्बवद्वृत्तान्य मम अपनय निम्नाम्

वासनात्मिकाया जाम्बवत्या मह्य ।

मन स्वरूप स्यमन्तकमणि नय दायार्थं नाम

उपलक्षणे समागच्छ नाम० ॥

मदीयस्य ससारयशस (प्रार्थिनौ) मातापितरौ*

परितृप्तौ कुरु उत्पाद्य मुक्तिरूप (मुक्ताफलात्मक वा) बीजम्† ।

मद्दृढीभूतभक्तिरूपवक्तारा मुक्ताफलात्ममुक्तिफल निपतिष्यति नाम

उपलक्षण समागच्छ नाम० ॥

तनुमुखात्मक(भाग)मन मुखात्म(माल)भाव प्रापय न

अकस्मादेव कृपाख्यस्य (मम) त्र्यक्षरूपमुखदर्शन प्रदर्शय ।

एक (प्रधान) मुखीरूप धन्या सपत्स्यति नाम

उपलक्षण समागच्छ नाम० ॥ १०५ ॥

शिवान्वेषणानुसारिणीस्तुति ॥ १०६ ॥

हे बालरूप अन्विष्यामि त्वां रसगुणात्मगिरौ हे कल्याणप्रभ

रस्या परितस्च (इव) भूतानि प्रजा गौरवात्मिविज्ञानदानु

हे प्रभो ॥ १६८० ॥

* ममारे पितरौ दुश्मय घरा क रूपम ।

† प्रेममोक्षे विलट इति भाव ।

निर्नय नयि नुनरच दिमक्षय वंनि
    बाव-वठि-वठि वेरि-वेरि संनि त व्वगंनि ।
सोहम् हर्मख पन्नाल शंभो
    बाल क्राडथ् हर्मख-बाल शंभो ॥
शहर गाम छ्यथ् सैर्-करनस् कस्ता ताह्
    खसि वसि छ्यथ् प्रान्-अपान कुटवाह् ।
फेर् व्वन्दच स्यन्दि-हन्दि माल शंभो
    बाल क्राडथ् हर्मख-बाल शंभो ॥
यार-बल् छ्यथ् सूंत्य् बकी-बाव् शंभो
    शक्ति-पातच डुंग तय् नाव शंभो ।
वायनस् छिह् यथ् भैरव्-विताल शंभो
    बाल क्राडथ् हर्म्मख-बाल शंभो ॥
बाल प्रारान् प्यठ् गंग-आरन् छस्
    लार्-तर्फस् प्यय् पत लारन् छस् ।
गग-बल छ्यथ् स्य संगर्-माल शंभो
    बाल क्राडथ् हर्मख बाल शंभो ॥
तीज-रुंपुक् प्यान्युक् कुस् पन-पांपुर्
    ज्योति-रुंप लोल-नार प्यानि सूर् मल ।
देह-अन्दकार्-लय् स्य-पथ जाल शंभो
    बाल क्राडथ् हर्मख-बाल शंभो ॥ १६८५ ॥
लोल-नार प्यानि दंजू-मंचू छ्यम आरमन्
    वमाटार वार वार वसत यार-बल् ।

निर्णयान्मविपिने नुनर्-नामग्रामप्रदेशस्य दत्वा-त मार्गशानि

भावनात्मकूलेषु-कूलेषु प्रति नैत्रसीमारोधानि (यत्र) निम्नप्राया-देशा उन्नतप्रायाश्च ।

मोरा (इत्यंत्र) हरमुखाख्ये पार्वतीयस्थले हे-शम्भो

हे बालस्य अन्विषिष्यामि त्वां हरमुखाख्यगिरौ हे-शम्भो ॥

प्रतिनगर प्रतिग्राम अस्ति-ते सञ्चारकरणस्य कौ-नाम चिलम्य

आगेतु अवराट अस्ति त प्राणापानरूपा अल्पनौका* ।

सचरस्य चित्तात्मिकाया सिन्धुनद्या कुल्याया हे-शम्भो

हे-बालस्य अन्विषिष्यामि त्वा० ॥

सति अरिकनदीनामादिस्थान सन्ति-ते (नाव) महता भक्तिप्रभावेन (च) हे-कल्याणप्रभव

(यत्र) शक्तिपातात्मिका (अनुग्रहात्मिका) महानौका यत्र नौका हे-शम्भो ।

नाविका (च) सन्ति यस्मिन् भैरव-सम्प्रदा उत्ताला हे-शम्भो

हे बालस्य अन्विषिष्यामि त्वा० ॥

बालस्याहमपि प्रलाहमाना पशुषु मनुष्यमाङ्गाटयौना अस्मि

लाद् (लहर) प्रवाहप्राप्तो त्वामेव अनु धावनी अस्मि ।

(यत्र तथानुधावनेन शङ्कालार्थ शिक्रमिता मे गिरिमाला† हे शम्भो

हे-बालस्य अन्विषिष्यामि त्वा० ॥

गेहाभयस्वरूपस्य स्वदीपस्य अस्मि पतङ्ग

हे आनि स्वरूप प्रमात्माग्निना स्वदेहेन भस्म परिणमिष्यामि पर्यन्ताय‡ ।

[illegible] कारस्य तस्य त्वामनु [illegible] हे शम्भो

हे बालस्य अन्विषिष्यामि त्वा० ॥ १६८४ ॥

प्रमात्माग्निना [illegible]

हे [illegible] ।

* [illegible]

† [illegible]

‡ [illegible]

हार आर-ह्यिय् अंगूस कॅड्रि-जाल शंभो
बाल छाडय् हर्म्वख-बाल शंभो ॥
छ्वस हंस पखि खार् हर्म्वख् बालस्
थार् छिह्‌ कर् वन्दस् त अंत-कालस् ।
यारिय् बुर्ज-ज्याम जोरि-शाल शंभो
बाल छाडय् हर्म्वख-बाल शंभो ॥
दश-भुज़ म्य मशि कति च्योनुय् स्यह्
लश्य मिलनावि अंगस् सूंतिन् यॅह् ।
म्वकुय् प्राव चाव अशज़ चाल शंभो
बाल छाडय् हर्म्वख-बाल शंभो ॥
स्वर रोज् बन् मन-कनुकुय् कन-दूर्
राजयोग-राज़ बोज् प्रथम-साज-मन्तूर् ।
अज़पा जीर-बमच ताल शंभो
बाल छाडय् हर्म्वख-बाल शंभो ॥
रोश-रोश व्यह्त होश पोशनूल-गोशन्
वानिय वनवन्-हाह् छ्वस् बह् तोशन् ।
लोल पोशन् करय् पोश-माल शंभो
बाल छाडय् हर्म्वख-बाल शंभो ॥ १६८० ॥
राग-रंस्ति छुय् नाग-न्यॅद्रि मैल्
छावनस् छ्यय् त्याग-बाग-वर्य हैल् ।
शाग-खन्दर्य लाल यित माल शंभो
बाल छाडय् हर्म्वख-बाल शंभो ॥

आषाढमास (सेनाख्या हारी च) अटवीमालतीम्पा विकसिताह-कि कण्टक-
जालेषु हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वा० ॥

समाधानेन हंसाभ्यामसिद्धान्तपक्षदानेन (हंससमानपक्षदानेन वा) आरोपय
हंसमुखाख्यगिरिरंध्र (प्रतिमुख च) पर्वते

मित्र (तत्रैवोसगोचकवर्ति) इव कुत्र शीतकाले (वन्धावर्ते) च
ग्रीष्म(घर्म)काले (ऋतुकाले च) ।

(यथा) स्वीकृत्य भूर्जमयाच्छादनान्येव (भूर्जबहुमूल्यं समान ज्ञात्वा) बहु
मूल्यवस्त्राणि हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वा० ॥

हे-दशभुज (स्वच्छन्दरूप) मम विस्मृतो-भविष्यति कुत्र-नाम त्वदीय स्नेह
(मा विस्मृतो भवत्विति)

प्रदीपवत्प्रकाशनधर्मदामखण्डविशेष सयोजयिष्यति अग्निना सह ज्वाला
(येन स्नेहेन) ।

मुक्ति (मुक्ताफल च) प्राप्स्यामि परित्यक्ष्यामि (प्रस्रावयिष्यामि) अश्रुण
धारा (प्रस्तिपूर) हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वा० ॥

स्मृतिमान् तिष्ठ भव मनोरूपकर्णस्य कर्णप्रपाविशेष

हे-राजयोगेन(राज्ञा-सता)-राजन् शृणु अनुरागात्म-वीणादिवाद्य-
रुचिरस्वरान् ।

(पुन) अजपामन्त्रविकासात्मकस्य सौरवमनास-आनकस्य तालान् हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वा० ॥

शनै शनैर्गतिविशेषेण (साशङ्कमिव) आतिष्ठस्व-नाम समाधानेन हे-जीवजीवा-
त्मन् पुष्पषण्डेषु

यावदीय गीतिकृत् वन्यशारिका (सेनात्मिका) अस्मि अष्ट मृष्यन्ती ।

(तस्यै) प्रेमात्मके पुष्पे करिष्यामि-ते पुष्पमाला हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वा० ॥ १६९० ॥

हे-वीतराग अस्ति-ते सशीतलच्छायापत्रातपुष्करिणीतटनिद्रायां रुचि

उपभोगार्थं अस्ति-ते स्थागात्मोद्यान(वधूद्)सुगन्धलताया आश्रम ।

निध्यातराशीलसुन्दरी (मे) हे-सरिभूत आगच्छ-नाम निमन्त्रणेन हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वा० ॥

हार आर-ह्यिय् ख्रांग्रस कैंडि-जाल शंभो
    बाल क़ाडय् हर्म्वख-बाल शंभो ॥
ह्यस हंस पखि खार् हर्म्वख् बालस्
    यार् ह्यिह् कर् वन्दस् त च्वंत-कालस् ।
यारिथ् बुर्ज-ज्याम जोरि-शाल शंभो
    बाल क़ाडय् हर्म्वख-बाल शंभो ॥
दश-भुज़ म्य मशि कति च्योनुय् रयह्
    लश्य मिलनावि ऑग्रस् सूंतिन् येंह् ।
म्वक़ुथ् प्राव चाव अशज़ चाल शंभो
    बाल क़ाडय् हर्म्वख-बाल शंभो ॥
खर रोज् वन् मन-कनुकुय् कम-दूर्
    राजयोग-राज़ बोज् प्रयम-साज-सन्तूर् ।
अज़पा जीर-बमच ताल शंभो
    बाल क़ाडय् हर्म्वख-बाल शंभो ॥
रोश-रोश ब्यह्त होश पोशनूल-गोशन्
    वानिय वनवन्-हाक् छ्यस् ब्रह् तोशन् ।
लोल पोशन् करय् पोश-माल शंभो
    बाल क़ाडय् हर्म्वख-बाल शंभो ॥ १६८० ॥
राग-रंस्ति क़ुय् नाग-न्यंद्रि मैल्
    क़ावनस् छ्यय् त्याग-बाग-वर्ष्य हैल् ।
लाग-खन्दर्य लाल यित साम शंभो
    बाल क़ाडय् हर्म्वख-बाल शंभो ॥

आषाढमासे (मेनाख्या हारी च) अटवीमालतीम्पा विकसिताह्न-कि कण्टक-
जालेषु हे-शम्भो
हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वा० ॥

समाधानेन हसाभ्यामभिव्रागन्मपत्तदानेन (हससमानपत्तदानेन वा) आरोपय
हरमुखाख्यगिरिचिन (प्रतिमुख च) पर्वते
मिव (तन्मैश्रीमरीचमञ्जरि) इव कुरु शीतकाले (वन्ध्याखे) च
ग्रीष्म(घर्म)काले (ऋतुकाले च) ।

(यथा) स्वीकृत्य भूर्जमयाच्छादनान्येव (भूर्जं बहुमूल्ये समाने ज्ञात्वा) बहु-
मूल्यवस्त्राणि हे-शम्भो
हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वा० ॥

हे-रणभुञ (स्वच्छन्दरूप) मम विस्मृता-भविष्यति कुत्र-नाम त्वदीय स्नेह
(मा विस्मृतो भवत्विति)
प्रदीपवत्प्रकाशनधर्मदाफखण्डविशेष संयोजयिष्यति अग्निना सह ज्वाला
(येन स्नेहेन) ।

मुक्ति (मुक्ताफल च) प्राप्स्यामि परित्यक्ष्यामि (प्रस्रावयिष्यामि) अश्रुण
धारा (प्रस्रुतिपूर) हे-शम्भो
हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वा० ॥

स्मृनिमान् तिष्ठ भव मनोरूपकर्णस्य कर्णप्रपाविशेष
हे-राज्ञयोगेन(राज्ञा-मता)-राजन् शृणु अनुरागात्म-वीणादिवाद्य-
मधिरस्वरान् ।

(पुन) अभ्यामन्तविकासात्मकस्य ओगवमनाम्न-आनकस्य तालान् हे-शम्भो
हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वा० ॥

शनै शनैर्निविशेषेण (मामङ्कमिव) आतिशुभ्र-नाम समाधानेन हे-जीवजीवा-
त्मन् पुष्पषण्डेषु
वारीय गीतिकृत् वन्यशारिका (मेनान्विका) अस्मि अह नृत्यन्ती ।
(तर्ह्यं) प्रेमात्मके पुष्पे करिष्यामि-ते पुष्पमाला हे-शम्भो
हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वा० ॥ १६९० ॥

हे-शैलराज अस्मि ते मग्नीनद्धायाग्रातपुष्करिणीतटनिद्राया रुचि
उपभोगार्थं अस्मि ते मामात्मोद्यान(यजूह्)सुगन्धलताया अभ्याम ।
निष्पादतार्तीसगुल्फौ (मे) हे-मरिभूत ग्रासक्य-नाम निमन्त्रणेन हे-शम्भो
हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वा० ॥

पोशी-कनि दर् इन्द्रिय् लागय्
  दूप-दीप-कनि मान् आलविथ त जागय् ।
शिव-पूजाय च्यथ्-शिवाह्न शभो
  बाल छाडय् हर्म्बख बाल शभो ॥
आश वालवाश्य मञ्ज वाश-पान् बुफनाव्
  अविनाश-नीलकाश्य हस-वाश करनाव् ।
डाल दिथ् कड् सुहनि जाल शभो
  बाल छाडय् हर्म्बख बाल शभो ॥
वृत्तिय लज्य निर्वासिन् फालसीन्
  ब्यहनाविथ् युस् जानि सुय् गव वीर ।
अन् कालन् बुफि अकि हाल शभो
  बाल छाडय् हर्म्बख बाल शभो ॥
अन् बाग् दिथ छुस चिकबागुक् एस्
  बन् हालन् मञ्ज् विज्ञान-विवीख् ।
मञ्ज-शाग् अन्द् सुह ज्यशाल शभो
  बाल छाडय् हर्म्बख-बाल शभो ॥ १६८५ ॥
कस् कुह् मायय् सुय् करि ख्योन् छिछि कार्
  निश्काम् रूशिथ् करि दय् व्यवहार् ।
योग-लय् लदि वुग बगाल शभो
  बाल छाडय् हर्म्बख बाल शभो ॥
अमरेश्वर अथि कुय् अयय् तु वर
  विध्वपन् छ्यण्ठ् पालना कर् ।

पुष्पाणां-स्थाने दश इन्द्रियाणि समर्पयेय-ते

धूप-दीपयोः-स्थाने प्राणान् ऊर्ध्वतो-भ्रामयित्वा च अर्पयिष्ये ।

शिवपूजाविधानेन चित्ताख्यशिवालये हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्वेषयिष्यामि-त्वां० ॥

(स्वमाहात्म्यकारस्य)आशात्मकस्य जालविशेषस्य मध्यात् श्येनघाति-पक्ष्यात्मानं (मदीयं) उड्डापय

अविनाशिचापपक्ष्यात्मिका (स्वमूर्तिं) हंसवत् (हंसेति वा) भाषणानि कारय ।

अवहेलामिव दत्त्वा निष्कासय मोहरूपात् जालात् हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्वेषयिष्यामि-त्वां० ॥

सरलवासनात्मिकायां शाखायां निर्वासनात्मकं फम्बसीद्-नामकं-पक्षिविशेषम्

स्थिरीकर्तुं (उपवेशयितुं) यः जानाति (शक्नुयात्) स-एव भवति धीरः ।

तिसृषु (त्रिषु) अवस्थासु (जाग्रदादिषु) (कालेषु वा) उड्डयिष्यते एकयैव अवस्थया हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्वेषयिष्यामि-त्वां० ॥

त्रयाणां भागं दत्त्वा असि त्रिकभागस्य एकरूपः (तुर्याकारणम्)*

(यत) चतसृषु अवस्थासु मध्ये विज्ञानस्य-विवेकात्मा (त्वमेकरूप एव) ।

(त्वमेव) मध्यस्थितोऽपि बहिरेव (असि) मोहात्माडम्बरे हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्वेषयिष्यामि-त्वां० ॥ १६९५ ॥

कस्य अस्ति सामर्थ्यं स-एव करिष्यति तव सदृशानि कार्याणि

निष्कामः त्यक्त्वा करिष्यति ईदृशं व्यवहारम् ।

योगात्म-मदानि आरोपयिष्यति भोगात्मकं ग्रामाद् हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्वेषयिष्यामि-त्वां० ॥

हे-अमरेश्वर कृपयोः अस्ति-तव आश्रयः (गङ्गाख्या पुत्रा) च तत्र

परमेश्वरार्थं (परमेश्वरप्राप्त्यर्थं) कृपासागर (मे) दर्शनं कुरु ।

* [illegible]

अजगत्पाल दीन-दयाल शंभो

वाल्न काडथ् हर्स्वख-वाल्न शंभो ॥ १०६ ॥

— —

107 THE CHORUS OF HIMĀLAYA'S RELATIONS ON THE DEPARTURE OF ŚIVA

जै कर् जै कर् हे मृत्युंजय्

जै ब्रय्मनय् जै-जै ब्रय्मनय् ॥ १६९८ ॥

रथ्-तुरगस् चावेयम् हय्

यव लब प्वानि निर्नयचूय् नय् ॥

प्रय् प्वाज़् गूज़्-स्वानय् छय्

कमि म वथ् तय्-कंह् त कमि लंबु पय् ॥ १७०० ॥

तमि लबु पय् यमि रटि दन्द्रिय्

जै ब्रय्मनय् जै-जै ब्रय्मनय् ॥ १०७ ॥

---

108 WARNING GIVEN BY THE AUTHOR. HE PRAISES THE KALI YUGA

प्रमाथ् हो चाव् शंक्ति मुचराव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥ १७०१ ।

छुह् ध्यसकान् आत्म-सूर्युक् गाश्

न्यरर् अन्दर् छुह् चिदाकाश् ।

मुचर् शंक्ति-दार्य मो छुपराव्

न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव ॥

छ्वतनि छ्वतिनय् त्य शंहमि कीश्

चूह् चेनान् कोम कुरन् ब्यदीश् ।

हे-त्रिजगत्पालक दीनदयाकरणशील हे-शम्भो

हे-बालरूप अन्विषिष्यामि-त्वां० ॥ १०६ ॥

हिमालयसंबन्धिनां श्रीमहादेवं प्रति निर्गमनजयस्तुतिः ॥ १०७ ॥

जयं कुरु-नः जयं कुरु हे मृत्युञ्जयमहादेव

जयः भूयात्तव जयजयकारः भूयात्तव ॥ १६९८ ॥

चित्त(अन्तःकरणात्मनः)-अश्वस्य शिथिलीकृता-मया (दूरगमनाय शीघ्रगमनाय वा) शिबिका

श्वित् लप्स्यामि तव निर्णयस्यैव मीमांस्योपत्यकाम् ॥

प्रदेशस्थितिः तव शून्ये (परमाकाशस्थाने) अस्ति

येन-नाम सा पदवी पर्याप्तीकृता पुनः येन-नाम लब्धः पर्यन्तः ॥ १७०० ॥

तेनैव लब्धः पर्यन्तः येन निगृहीतानि इन्द्रियाणि

जयकारः भूयात्तव जयजयकारः भूयात्तवेति-शम् ॥ १०७ ॥

ग्रन्थकृत उपदेशोक्तिः ॥ १०८ ॥

प्रभातकालः अद्य समागतः अक्षिणी उद्घाटय

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज निद्रां मा परित्यज* ॥ १७०२ ॥

अस्ति देदीप्यमानः आम्रसूर्यस्य प्रकाशः

दृष्टिः अन्या अयं चिद्विद्याकाशो-यस्य-तादृशः ।

उद्घाटय अक्षिणी-पक्ष्मद्वाराणि मा निरुन्धि

निद्रां (अपि) मा-भोः परित्यज० ॥

शृङ्गाभविन् प्रसुप्तः तत्र कृष्णा येनाः

स्वं चेतयमानः कुत्रा-न अपि उपदेशम् ।

* [illegible]

समय् गव् रंग् बदलियय् श्राव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥
समय् शन् वाँड-व्यशनाह् ज़ान्
गछ्‌स् यियु तियु गडुनु सामान् ।
नंबुय् नंबु पाथराह् छाय् च्राव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥ १७०५ ॥
ज्ञानुकु दीफ् प्रज़लवुनु ज़ान्
व्यचार-निचौ वुछ् शिव-स्थान् ।
वुज़िय् यियु न ख्यालुकु वाव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥
संगर्-मालन् छ्यचर् सोंपनु
जगय् सोरुय् छ्यतुन् नोंपुन् ।
चुह् स्वख् श्रद्वैत ऐनस् हाव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥
व्यद्योगाह् कर्त स्वामी स्वर्
स्वदय् पानय् दियिय् ईश्वर् ।
सुह् करिय् यियु चुह् करहास् याव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥
म कर् चेर् फेर् छोगस् कुन्
व्यद्योग-व्याम नालिय् चुह् कुन् ।
स्यतस् बुज़नाव् श्रालक साव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

काल व्यतीत अवस्था विपरिणाम समायाता

निद्रा (अपि) मा भो परित्यज० ॥

समय नट नाट्यव्यवहारमिव जानीहि

याध्यमस्ति तस्य यादृक् तादृक् वस्तु साधनम् ।

नवीन एव नवीन रूपक गृहीत्वा प्रविष्ट (प्रविशति)

निद्रा (अपि) मा भो परित्यज० ॥ १७०५ ॥

ज्ञानरूप दीप जाज्वल्यमान जानीहि

विचारात्मनवाभ्या पश्य शिवधानम् ।

उद्बोधित (तत्र उद्यमान) भवतु यथा न सकल्पात्मा वायु

निद्रा (अपि) मा भो परित्यज० ॥

(इन्द्रियधौना च) गिरिप्रधुमालाना शौक्ल्य मपन्नम्

जगात् स्वमत्र प्रवृत्त प्रद्यालितुम् ।

त्व मुख (स्व) अद्वैतात्मक आदर्श प्रदर्शय (प्रतिबिम्बित कुरु)

निद्रा (अपि) मा भो परित्यज० ॥

उद्योग कुरु नाम स्वामिन स्मर

सिद्धि स्वयमेव दास्यति ते ईश्वर ।

स करिष्यति ते (अनुग्रह) यादृश त्व करिष्यसि तस्य आदरम्

निद्रा (अपि) मा भो परित्यज० ॥

मा कुरु विलम्ब (चिरकाल) परितृप्तो भव स्मृति प्रति

उच्चागारपाति वसनानि कराग्निरश्च त्व प्रक्षिप (वस्त्राणु शोगात्मकानि वस्त्र) ।

चित्त उद्बोधय आलस्य शायय

निद्रा (अपि) मा भो परित्यज० ॥

गछुन् ज़्यार् यंडू गथ् छ्यय्
फ्रस्त स्य मागुन् मागथ् छ्यय् ।
निराशन् पानय् गाश् छी आव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥ १७१० ॥

कर्म-खाव् दर्म-पादन् पाव्
गछ् आत्म-तीर्थं तन् मन् नाव् ।
वंदंच-सार प्रीम-पोशाह् काव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

ख्यन् चन् मस्त कुह् चुयुम् ज्ञान्
व्यथ् च्यथ् गछान्-कुह् प्रश् भगवान् ।
पतिम्-पहरस् कुह् दयु स्वभाव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

ख्यन् च्यन् गछि करनु व्यपवास्
ग्रहस्थ् त्यागुनु वतुनु वन्-वास् ।
कुह् युग्-श्यन् वस् छुनुय् दय-नाव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

ख्यग-राक्षस् कुह् जै-जै-कार्
दज़्य् कुह् स्यद्-दिनुकु अवतार् ।
चूह् यूगन् यूग् मोदंथ् प्राव्
न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥

गनीमथ् जान् श्रमि-मन्दु राव्य्
कालस् प्यठ् पव् व्यचारकु ताज् ।

गमन (जागरण) जागर सद्गती गति अस्ति न
 कि-नाम तव सयोजनीय मूलधन अस्ति ।
निराशाना स्वयमेव प्रकाश अङ्ग समायात
 निद्रा (अपि) मा भो परित्यज० ॥ १७१० ॥

सत्कर्मात्मिकापादुका धर्मात्मपादया धारय
 गच्छ आत्मात्मतीर्थं तनु मन स्नपय ।
भक्तिरूप-सरस अनुरागात्मपानीय उपभुङ्क्ष्व
 निद्रा (अपि) मा भो परित्यज० ॥

(सत्यादीना) युगाना चतुर्णां मध्ये अस्ति चतुर्थ प्रशस्त
 (यत्र) भुक्त्वा पीत्वा सपद्यते प्रसन्न श्रीभगवान्* ।
पाश्चात्यराशिप्रदस्य अस्ति इदृक् स्वभाव
 निद्रा (अपि) मा-भो परित्यज० ॥

युगषु त्रिषु (सत्यत्रेताद्वापरेषु) यागमस्ति कर्तव्य तपश्चामसनम्
 ग्रहस्थाश्रम त्याज्य भवितव्य वानप्रस्थाश्रमित्वम् ।
अस्ति-इह सम्प्रति (कलियुग) पथास स्वकृत ईश्वरनाम(-स्मरणम्)
 निद्रां (अपि) मा भो परित्यज० ॥

(अस्य) पुराणस्य अस्ति (अस्म) जय जय कार
 अपमय अस्ति सिद्धिशनघ (विषय) स्वनन्त (समर्थं) ।
त्व भागान् भुङ्क्ष्व (भुङ्क्ष्वापि) मोक्षमथ प्राप्नुहि
 निद्रां (अपि) मा भो परित्यज० ॥

गुलभ (सुलभ्यापार्थि) स्नानादि कृत्य राजय
 त्रिरम प्रभु निर्धिदि त्रिधात्मक निरात्मन ।

* [illegible] परमेश्वर प्रभोरनि
अभिवृत्त इति ।

कमान् तुलत निशानाह् पाव्
 न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥ १०१५ ॥
दयम् निश ग्यलि चुनवय् चाय्
 दिचून् पठ-कनि अमिसंय् ज्याय् ।
असन्दु पानय् बन्यर् गंज़राव्
 न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥
ग्रगन्-छन्दु अनुयज़ुय् अन्
 तप-कंग्न पाकवन् गैय् ज़न् ।
यिवान् कुस् दृथि ग्यगस् मंज़ क्राव्
 न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥
यंग्नु छुय् खग यिवान् वुज़्-क्यन्
 म्यदृथ् छुय् दय् दिवान् वुज़्-क्यन्
दथिस् वेलस् सुह् मो मंश्राव्
 न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥
यिवान् छिय् वुछनि कम् कम् टौव्
 ह्यसस् कुस् आसि वुज़्-क्यन् जौव् ।
ल्दंचू-छन्दि यार-बल ह्यस् नाव्
 न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥
फ़्लय् लंजू वावक्यन् पोशन्
 मुवारख् साहिबि-शौगन् ।
दथिस् वेलस् करंज़् ह्यन् क्राव्
 न्यन्दर् मो चाव् न्यन्दर् मो चाव् ॥ १०२० ॥

धनुर्ज्यां उत्थापय (च) लक्ष्यं पातय

निद्रां (अपि) मा भो परित्यज० ॥ १०१५ ॥

ईश्वरस्य निकटे यत्र चत्वारि (युगानि) प्रविष्टानि

वितीर्णं तेन आदित-एव (सभाया) अस्मै-एव (कलय) आसनस्थानम् ।

अस्य स्वयमेव महत्त्वं सकलय

निद्रां (अपि) मा भो परित्यज० ॥

युगानामनुरूपं अनुग्रहात्मकं अन्नम्

तपोरूपाग्निना पाचयन्तः अतीता जना ।

सपश्यमानः अस्ति-अस्मिन् अस्मिन्नेव युगे पाकपरिणामं

निद्रां (अपि) मा भो परित्यज० ॥

शयनं अस्ति न मनोहरं आगच्छत् सम्प्रति काल

सिद्धिः अस्ति ईश्वरं दृष्टुं साम्प्रतिको-काल ।

ईदृशाया यात्राया न मा भो विस्मर

निद्रां (अपि) मा-भो परित्यज० ॥

आगच्छन्तः सन्ति निरीक्षितुं ये च दया (अचिन्त्यरूपा महान्त)

मूर्तिमान् स स्यात् अधुना जाग्र (इति) ।

सिद्धिरूपे नदीतटस्थाने अस्ति (त्वदर्थं) नौका

निद्रां (अपि) मा भो परित्यज० ॥

विश्रामं प्राप्त भावात्मकानां पुष्पाणाम्

धन्यवाद (निद्रा) समस्तानां पत्राणाम् ।

ईदृशं सुयशं कर्तुं सहसा भविष्यन्ति फलमक्षयम्

निद्रां (अपि) मा भो परित्यज० ॥ १०२० ॥

कर्‌न्‌ स्नान्‌ यूलि ज्ञानावार्‌
    छ्यण कर्‌ पोशनूलनि कार्‌ ।
प्रथम-सूत्य्‌ छ्यण-गीथाह्‌ गाव्‌
    न्यन्दर्‌ मो चान्‌ न्यन्दर्‌ मो चाव्‌ ॥ १०८ ॥

---

109 THE AUTHOR PRAISES ŚIVA, USING THE WORDS OF SARASVATĪ

सरे-शामय्‌ गरे द्रायस्‌
    त्य कुन्‌ आयस्‌ हरे-शभो ।
दृथिस्‌ मायस्‌ तनय्‌ चायस्‌
    पयस्‌ पायस्‌ वरे शंभुः ॥ १७२१ ॥
कुह्‌ सायम्‌-काल्‌ गालन्‌ काल्‌
    पालन्‌ अस्य-हिवि-कंकाल्‌ ।
दृथिस्‌ कालस्‌ स्वरे युस्‌ तस्‌
    कलिकालस्‌ वरे-शंभुः ।
सरे-शामय्‌ गरे द्रायस्‌
    त्य कुन्‌ आयस्‌ हरे-शभो ॥
प्रदूशय्‌ दूश्‌ छुय्‌ कासन्‌
    सदाशिव्‌ दीव्‌ छ्यथ्‌ आसन्‌ ।
कुह्‌ आनन्दुकु बच्याह्‌ वासन्‌
    नचान्‌ प्यठ्‌ डाँवर्य शंभुः ।
सरे-शामय्‌ गरे द्रायस्‌
    त्य कुन्‌ आयस्‌ हरे-शभो ॥

कर्तुं प्रवृत्ता-भविष्यन्ति भाषणानि पत्रिका'

(ग्रन्थकृतः स्वसम्बोधनं) कृष्णास्य कुरु श्रीवंशीयपत्रिकाः कृतम्* ।

प्रेम्णा (अनुरागेण) कृष्ण-कृष्णेति-गीति गायन्-अत्र

निद्रां (अपि) मा-भो' परित्यज० ॥ १०८ ॥

सरस्वतीद्वारा ग्रन्थकृत् स्तौति ॥ १०९ ॥

मायासारम्भ-एव पुरात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्सम्मुखं) समागताऽहं-चित्तवृत्तिभिन्न-शर्मा ।

ईदृशस्य शोभनस्त्रापस्य तर्जे प्रविष्टा

आपतिताहं स्मरणं (येन) यास्यति कल्याणप्रद ॥ १०८८ ॥

अस्ति मायाप्रकाश (तत्कालस्मरणादि) विराजयन् सत्कारपूर्ण

पालयति असमाद्गृहरिद्धात् (दुर्गतिभयात्) ।

ईदृशं समयं स्मरिष्यति (स्मरति) च सं-शिवम्

(कर्मिस्मर्तीति) कलिकाले (ईदृशान) यास्यति शम्भु' इति ।

मायासारम्भ-एव पुरात् निर्गताहम्

मचान् क्रुय् कौश् मुचरोविथ्
विशीशंय् ज्याम पेरोविथ्।
कुह् कमि-ताम् हरग-किनि चोविथ्
दुपटाह् प्यठि नयं शंभुः।
सरे-शामय् गरे द्रायस्
त्य कुन् आयम् हरे-शंभो ॥ १०१५ ॥
छाह् स्मरन् त्यथ्-स्वनचू मादन्
स्वहस् छानाह् ज्यरस् यादन्।
यविय् कन् लोलक्यन् नादन्
अपरादन् हरे शंभुः।
सरे-शामय् गरे द्रायस्
त्य कुन् आयस् हरे-शंभो ॥
छाह् नह्माण्डचू यक्य् फ्रंजमचू
रंगारंग् छस् फ्रलय् लजमचू।
ब्रह् लागम् छस् करञ् तजमचू
वरे म्य दय् यथं शंभुः।
सरे-शामय् गरे द्रायस्
त्य कुन् आयस् हरे-शंभो ॥
महामाया छाह् मन् मुहन्
प्रपंचस् कारनन् देवन्।
करान् क्रुय् यामि त्यथ् बद् मन्
दक्ष-छिय स्वन्दयं शंभुः।

नयन् अस्ति जटा उन्मोच्य

विशिष्टानि वसनानि (व्याघ्रकृत्तयः) सम्भृत्य ।

अस्ति (च) केनापि (अवाङ्मनसगोचरेण) दर्पेण प्रमार्य

प्रच्छदपट पृथुभागात् भुजस्य शम्भु ।

मायात्मारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्य) समागताह च त्रिगुणविभिन्न शम्भो ॥ १७२५ ॥

अस्ति (हि) स्मरण (तस्य) विसात्मस्वर्णस्य मादन् (नाम द्रवीकरणद्रव्यम्)

(सदर्पं) स्मर तस्य ध्यान उद्दह्य तस्य पादयो ।

(स) निधास्यति तत्र कर्षौ प्रत्यातिशयकृपासु आक्रन्देषु

अपराधान् हरिष्यति शम्भु ।

मायात्मारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्य) समागताह च त्रिगुणविभिन्न शम्भो ॥

(अथ मर्त्या) अस्ति (हि) ब्रह्माण्डात्मिका लता विकसिता

नानातया अस्ति तत्र पुष्पविकास प्रवृत्त ।

अद्य नियशयिष्यामि तस्य अस्ति तस्य कर्तुं तन्नाया-भाला

धरिष्यति मम इच्छा (तां) लता शम्भु ।

मायात्मारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वां प्रति (त्वत्साम्मुख्य) समागताह च त्रिगुणविभिन्न शम्भो ॥

(तस्य) महामायात्मिका (शक्ति) अस्ति सम मन्दपन्नौ

प्रपञ्चस्य (सर्वस्य) कारणभूतानां प्रथाना (प्रकृतीनाम्) ।

कर्तृम अस्ति निगमन शिव मूर्ति मनस

दृष्टा मूर्ता (सर्वेन्द्रियग्राह्या) ज्या ।

मचान् कुय् कौश् मुचराविथ्
विश्नौशय् ज्याम पैराविथ् ।
कुह् कमि-ताम् हश-किनि चाविथ्
दुपटाह् र्यठि नर्य शंभुः ।
मरे-शामय् गरे द्रायस्
च्य कुन् श्रायस् हरे-शंभो ॥ १०१५ ॥
छुह् स्मरन् त्यथ्-स्वनँचू मादन्
स्वरस् ध्यानाह् ज्यरस् पादन् ।
यविय् कन् लोलक्यन् नादन्
श्रपरादन् हरे शंभु' ।
मरे-शामय् गरे द्रायस्
च्य कुन् श्रायस् हरे-शंभो ॥
छुह् ब्रह्माण्डँचू यंतुय् श्रैजमँचू
रगारग् छस् फ्वलय् तंजमँचू ।
वह् नागम् छस् करञ् तंजमँचू
वरे च्य दुय् थर्य शंभुः ।
मरे-शामय् गरे द्रायस्
च्य कुन् श्रायस् हरे-शंभो ॥
महामाया छुह् मन् मुहन्
प्रपचस् कारनन् दैवन् ।
करान् कुय् यामि त्यय् बद् मन्
दच्य-छिय स्वन्दर्य शंभुः ।

त्यन् अस्ति जटा उन्मोच्य

विशिष्टानि वसनानि (व्याघ्रकृत्तराद) समुच्य ।

अस्ति (च) केनापि (अवाङ्मानसगोचरेण) हर्षेण प्रसार्य

मच्छदपट पृष्ठभागात् भुजस्य शम्भु ।

मायाल्मारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वा प्रति (त्वन्माभ्मुख्य) समागताह ह-विषण्णभिन्न-शम्भा ॥ १७२५ ॥

अस्ति (हि) स्मरण (तस्य) नित्यात्मस्वर्णस्य मादन् (नाम द्रवी-करणद्रव्यम्)

(तदर्थ) स्मर तस्य ध्यान उद्दङ्कृय-तस्य पादया ।

(स) निधास्यति-तत्र करौ मिथ्यातिशयकृतेषु आक्रन्देषु

अपराधान् हरिष्यति शम्भु ।

मायाल्मारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वा प्रति (त्वन्माभ्मुख्य) समागताह ह-विषण्णभिन्न-शम्भा ॥

(अथ मर्गो) अस्ति (हि) ब्रह्माण्डात्मिका लता विकसिता

नानातया अस्ति तत्र पुष्पविकास प्रवृत्त ।

अह निवेदयिष्यामि तस्य अस्ति तस्य कर्त सज्जतया-माला

वरिष्यति मम इमा (ता) लता शम्भु ।

मायाल्मारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वा प्रति (त्वन्माभ्मुख्य) समागताह ह विषण्णभिन्न-शम्भा ॥

(तस्य) महामायात्मिका (शक्ति) अस्ति मन मादयन्ती

प्रपञ्चस्य (सर्वस्य) कारणीभूतानां इत्याला (ब्रह्मादीनाम्) ।

कुर्वन् अस्ति निम्नया विस वृद्धि मनय

दृष्ट्वा मुन्दरी (पार्वत्याश्मनाथनारा) शम्भु ।

सरे-शामय् गरे द्रायस्
च्य कुन् आयस् हरे-शंभो ॥
वशान् थाल्य् त गंटा छय्
वसूलाह् ह्यथ् करान् जै जै ।
लविथ् पय् सूत्य् शब्दस् लय्
करिय् अकिसय् गरे शंभुः ।
सरे-शामय् गरे द्रायस्
च्य कुन् आयस् हरे-शभो ॥
कुह् मोदय्-दात दथ् जानन्
अमिस् किय् देवता मानन् ।
सुह् ह्यथ् कुय् हरशक्यन् थानन्
म्य निश् वेँसाह् वरे शंभुः ।
सरे-शामय् गरे द्रायस्
च्य कुन् आयस् हरे-शभो ॥ १७३० ॥
शयवान् कुय् श्याम-सुन्दर् ताल्
खर् सांपनु मनुकु मन्दार् ।
दथिस् नभस् अन्दर् छ्पास्
कटाचाह् अख् करे शंभुः ।
सरे-शामय् गरे द्रायस्
च्य कुन् आयस् हरे-शभो ॥ १०८ ॥

मायासारम्भ एव गृहात् निर्गताहम्

त्वा प्रति (त्वमामुख्य) समागताहं हे-विष्णवभिन्न शम्भो ॥

(यत्र) वाद्यमाना (शब्दायन्त्य) यालीवाद्यानि घण्टा (वाद्य-विशेषा) च सन्ति

आनकवाद्य सहकृत्वा कुर्वन्त (सन्ति) (तद्वादका) जय जयेति ।

(किं नाम) लब्ध्वा सत्ता सह शब्देन लयम्

करिष्यति एकेनैव नाडीकालेन शम्भु ।

मायासारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वा प्रति (त्वमामुख्य) समागताहं हे-विष्णवभिन्न शम्भो ॥

अस्ति (हि) मोसल्य-दाता* इत्य (अस्य मायकालस्य) जानीया-तम्

अमुमेव सन्ति देवता आमनन्त्य ।

स सह-कृत्वा अस्ति दर्पाणा स्यानेषु

मम समीपे आयुष्यकाल व्यतिकरोतु-नाम शम्भु ।

मायासारम्भ-एव गृहात् निर्गताहम्

त्वा प्रति (त्वमामुख्य) समागताहं हे-विष्णवभिन्न-शम्भो ॥ १०३० ॥

(तस्मिन्नवसरे) गायन् अस्ति श्यामसुन्दर (श्रीविष्णु) तालोपेत

(यत्र) अत्यन्तरूप सपन्न (नृत्यभिरति) मनोरूप मन्दिरम् ।

इदृशस्य नाट्यव्यवहारस्य अन्तरे कृष्णे (मन्यकर्तुं स्वाभिधानम्)

कटाक्षमात्र (दयाया) एक करिष्यति शम्भु ।

मायासारम्भ एव गृहात् निर्गताहम्

त्वा प्रति (त्वमामुख्य) समागताहं हे विष्णवभिन्न-शम्भो ॥ १०९ ॥

---

* मोक्षदो मुकुन्द इति मन्यहासमुद्र छपयन्ति ।

110 PRAISE OF ONE WHO HAS TAKEN REFUGE WITH ŚIVA

यय-रस्त् यावतम् ज़य-सानो
दय रटुमय् च्योनु दामानो ॥ १७२४ ॥
ताप-मञ्जि कंतु गछ अन्जानय्
बोंठ कुम् ज़्यूठु सकि-मैदानय् ।
न्ययनैनि-सन्दि मायवानो
दय रटुमय् च्योनु दामानो ॥
मञ्ज़ कंज्ञनय् पोस् कम् जोरय्
पत-कनि छाम कुस् नन-वोरय् ।
अर्जुन-देवनि रथवानो
दय रटुमय् च्योनु दामानो ॥
साद् सन्य् गैय् पय्-कुन् स्य चाविथ्
हस-पखवय् पान् वुफनाविथ् ।
अनु त रनु कुस् करान् मान्-मानो
दय रटुमय् च्योनु दामानो ॥ १७२५ ॥
नाग्र-रस्ति छाम च्याञय् आग्रा
अनिसय् अन् गटि-मञ्ज़ गाग्रा ।
रनिसय् कितु मदुत विमानो
दय रटुमय् च्योनु दामानो ॥
मत बुछ्त स्यानिस् कर्मस् कुन्
दर्मस् ग्राञ्जनस् कुय् दह् दिनु पुनु ।
स्वकलाविथ् निम् भगवानो
दय रटुमय् च्योनु दामानो ॥

शरणागतस्तुति पुनरपि प्रस्तौति ॥ ११० ॥

भय-रहित स्थापय-नाम-मा जय सहित (च)

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते त्वदीय वस्त्राधोभाग (त्वामेव शरण समुपागतोऽस्मि) ॥ १७३२ ॥

प्रचण्डसतापमध्येन कुत्र-नाम गमिष्यामि अज्ञानन्नेव

पुरस्तात् अस्ति-मे दीर्घ सैकतिल-महास्थण्डिलस्थानम् ।

नग्नप्रायस्य (मम) हे-आतपत्रारणवितानात्मन्

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥

मध्यभागे कण्टकाना पतितो-ऽह असामर्थ्य-एव

पाश्चात्यभागे गृहाण-मा (यतोऽह) अस्मि नग्नपाद-एव* ।

(हे) अर्जुनदेवस्य (पाण्डुसूनो) रथवाहक

हे ईश्वर गृहीतो मया ते० ॥

माधव सन्तश्च गता अवशपभृत मा परित्यज्य

हसपक्षाभ्यामिव स्वात्मान उड्डाप्य ।

अन्ध कुकर च अस्मि कुर्वन् स्पर्धासु

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥ १७३५ ॥

ह-नाशरहित अस्ति-मे सवैव आशा

अन्धयेत (मे) आनय तमोमध्ये प्रकाशम् ।

कुकरस्य (हस्तपादादिरहितस्य मे) कृते प्रेषय-नाम विमान (मद्गमर्थे)

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥

मा-नाम यस्य मदीय (दु)कर्म प्रति

धर्मार्थ ब्राह्मणाय अस्ति न इह दान पुण्यकारि ।

उन्मोच्य नय-मां हे-भगवन्

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥

---

* मयाऽत्मतापतप्तैकितिलभुवि मयन्तितुमशक्यमस्मि इति भाव ।

दर्म-दान-रस्तु छुस् कर्म-ह्यूनुय्
ब्रह्मज्ञान्-रस्तु दूशलद् च्यूनुय् ।
इथि म्वन छुस् त्य वर् मंगानो
दय रटुमय् च्योनु दामानो ॥
श्रीदीनन् श्रवतार् दारिथ्
तार्य-गामत्यन् भव-सर तारिथ् ।
कृष्णस्-ति तार् हा दयावानो
दय रटुमय् च्योनु दामानो ॥ ११० ॥

---

111 PRAYER AND PRAISE BY THE SAME

निष्काम निष्कल निर्मल प्रभो
वर् म्य शरनागत वत्सल प्रभो ॥ १७४० ॥
गंडु दिमयो श्रशकि जल प्रभो
श्रशकि ज़ल निच-कमल प्रभो ।
निच-कमल पकज़-डल प्रभो
पकज-डल मज्ञ् ज़ल थल प्रभो ।
मज्ञ् ज़ल थल ज्ञान-यारबल प्रभो
वर् म्य शरनागत-वत्सल प्रभो ॥
पान् वन्दयो श्वद् कायाय प्रभो
श्वद्-कायाय निर्मायाय प्रभो ।
निर्मायाय प्रांथ्-प्रतिमाय प्रभो
प्रांथ्-प्रतिमाय श्रय् तीश-क्षाय प्रभो ।

धर्मेण-ध्यानेन-रहित असि कर्महीन-एव

ब्रह्मज्ञान-रहितश्च दोषहत चीणश्चासि ।

ईदृशन गुणेन (युक्तोऽपि) असि त्वत्त वर मार्पयन्

हे-ईश्वर गृहीतो मया-ते० ॥

परवशाना (कृते) अवतार धृत्वा

विलम्बितफलाश्च भवात्मसरस उत्तार्य ।

कृष्णमपि तारय हन्त हे-महादयालो

हे-ईश्वर गृहीतो-मया-ते० ॥ ११० ॥

शरणाक्रन्दनस्तुतिरियं प्रस्तूयते ॥ १११ ॥

हे-निष्काम निष्कल निर्मल कल्याणप्रभव

वृणीष्व मा शरणागतवत्सल शम्भो ॥ १७४० ॥

स्नानीयजलधारा प्रक्षिपेय-त्वयि (इच्छा त्वयि) अस्तुण जलेन शम्भो

अस्तुण जलेन नेत्रकमलहैतुकेन शम्भो ।

नेत्रकमलेन (च) पङ्कजदलोपेतेन शम्भो

पङ्कजदलेन (च) मध्यस्थेन जलस्य स्थलस्य (च) शम्भो ।

मध्यभागेन (च) जलस्य स्थलस्य ध्यानात्मस्नानोपयोगनदीतीरसूतेन शम्भो

वृणीष्व मा शरणागत० ॥

स्वात्मान उपहारीकुर्या-ते शुद्ध स्वरूपे शम्भो

शुद्धस्वरूप (च) निर्मायहैतुकम् शम्भो ।

निर्मायस्वरूप (च) शान्तप्रतिमाहैतुक शम्भो

शान्तप्रतिमायाश्च (उद्भव) अस्या तज्ञानपङ्कायाया शम्भो ।

तीज-छाय् ख्रस्य योग-बुजमल शभो
वर् स्य शरनागत-वत्सल शभो ॥
निचन् मञ्ज़् करयो ज्याय् शभो
करयो ज्याय् छम् च्यान्ऱ् माय् शंभो ।
छम् च्यान्ऱ् माय् सतचूय् राय् शभो
सतचूय् राय् कर् स्य ब्यपाय् शभो ।
कर् स्य ब्यपाय् चियु न जाह् डल शभो
वर् स्य शरनागत-वत्सल शभो ॥
इन्द्रिय-पोश् फ़्लि मन-बाग शभो
फ़्लनु मन-बाग् पूजि च्यय् लाग शभो ।
पूजि च्यय् लाग सूत्य् सर्व-त्याग शभो
सूत्य् सर्व-त्याग तीव्र वैराग शभो ।
तीव्र वैराग वन्दयो कल शंभो
वर् स्य शरनागत-वत्सल शभो ॥
च्यान्य आशाय च्यय्-कुन् आस् शभो
च्यय्-कुन आस् पयिनय् पास् शभो ।
पयिनय् पास् कुस् च्योनु दास् शभो
कुस् च्योनु दास् सकठ् कास् शभो ।
सकठ् स्य कास् सर्व-मगल शभो
वर् स्य शरनागत वत्सल शभो ॥ १५४५ ॥
छ्राविथ् पाद् गाल् स्य ब्यपाद् शंभो
गाल् स्य ब्यपाद् जाल् अपराद् शभो ।

तेजोमयकाया (च) या योगविशुद्रूपास्ति शम्भो

वृणीष्व मां शरणागत० ॥

नत्रयो (त्वया) मध्ये कुर्यां-ते स्थिति (स्थानं त्वदीय) शम्भो

कुर्यां-ते (च) स्थानं (यतः) अस्ति मे तव अनुरागः शम्भो ।

अस्ति-मे त्वदीया प्रीतिः सत्यस्यैव समति शम्भो

सत्यस्यैव समति (यतोऽस्ति) कुरु मम रक्षोपायं शम्भो ।

(तथा) कुरु मम रक्षोपायं यथा न जातु चञ्चलीभवाय (भविष्यामि) शम्भो

वृणीष्व मां शरणागत० ॥

इन्द्रियरूपपुष्पाणि विकसितानि मनोरूपोद्यान शम्भो

विकसित मनोरूपोद्यानं पूजार्थं त्वय्येव समर्पयय शम्भो ।

पूजार्थं त्वय्येव समर्पयेय सह-कृत्वा सर्वत्यागेन शम्भो

मयुक्त सर्वत्याग तीव्रवैराग्येण (यत्र स्यात्) शम्भो ।

तीव्रेण वैराग्येण उपहारीकुर्यां-त्वयि स्वशिरः शम्भो

वृणीष्व मां शरणागत० ॥

तव आश्रया त्वदीय एव सामीप्ये आगता-ऽहं शम्भो

त्वत्सामीप्य (यतः) आगता-ऽहं आपततु-ते दयागौरवं शम्भो ।

आपततु-तव दयागौरवं अस्मि (यतः) तव दासः शम्भो

अस्मि (यतः) तव दासः सङ्कटं (समारदु खजाल) अपनय शम्भो ।

सङ्कटं मम अपनय त्वं-सर्वमङ्गलरूप (यतः सर्वमङ्गलरूपोऽसि) शम्भो

वृणीष्व मां शरणागत० ॥ १७४५ ॥

प्रदर्श्य स्वचरणं विनाशय मे उपाधि (आधि व्याधि) शम्भो

विनाशय मे आधिव्याधी शाठ्य अपराधान् शम्भो ।

शाल् अपराद कर् म्य प्रसाद् शभो
    कर् म्य प्रसाद् लायय् नाद् शभो ।
लायय् नाद् व्यल केवल शभो
    वर् म्य शरनागत-वत्सल शभो ॥
तोर् सुचराव् अद्वाय वर शभो
    अद्वाय वर विज्ञान-शर शभो ।
विज्ञान-शर योग-मदिर शभो
    योग-मद्रिर शंखंचू-हन्दि वर शंभो ।
शंखंचू-हन्दि वर व्यंखंचू-हन्दि कुल शभो
    वर् म्य शरनागत-वत्सल शभो ॥
ब्रह्म-जन्मुकु कुम नव्-साल् शभो
    साल् कुम् न शक्ति-पात वर् म्य थाल् शभो ।
थाल् वर् म्य वुक अथ-फल-फाल् शभो
    फाल् वुछ हाल् दिम् म्यक्तहाल् शभो ।
म्यक्तहाल् दिम् अनुग्रह-खल शभो
    वर् म्य शरनागत-वत्सल शभो ॥
तिथु करनाव् यथ् न आसि करंनुय् कँह्
    तिथु परनाव् यथ् न आसि परंनुय् कँह् ।
तिथु दरनाव् यथ् न आसि दरंनुय् कँह्
    तिथु खरनाव् यथ् न आसि खरंनुय् कँह् ।
मन्न् राग-नगर त्याग-ज्यगल शभो
    वर् म्य शरनागत-वत्सल शभो ॥

दाहय अपराधान् कुरु मे प्रसाद शम्भो
कुरु मे प्रसाद दास्यामि ते आह्वान शम्भो ।
दास्यामि ते (च) नाद आगच्छ भो केवलस्वरूप शम्भो इति
वृणीष्व मां शरणागत० ॥

अर्गल उद्घाटय ब्रह्मात्मन द्वारस्य शम्भो
ब्रह्मात्म द्वारस्य (तस्य) विज्ञानगृहरूपस्य (यत् विज्ञानगृह मस्तीति) शम्भो ।
विज्ञानगृहस्य (च) (विज्ञानगृह च तत्) योगात्ममन्दिरस्य (यत् योगमन्दिरमस्तीति) शम्भो
योगमन्दिरस्य (योगमन्दिर च तत्) परमशक्त (यत्र परम शक्तिर्वृत्त परमशिवाऽस्ति) वरात्मन शम्भो ।
(स तथाभूत) परमशक्त वर युक्तिरूपेण (तद्दानेन) छलेन (घन चिन्मात्रविशेषण) शम्भो
वृणीष्व मां शरणागत० ॥

ब्राह्मणजन्मन (तद्रूपात्मना) अस्ति मे नवीनान्नभुक्तिकालनिमन्त्रण* (नववर्षारम्भ) शम्भो
निमन्त्रण अस्ति मे च स्वानुग्रहेण पूरय मम स्वामी शम्भो ।
स्थाली परय मे द्रव्यामि शुभफलात्मक निमित्त शम्भो
निमित्त द्रव्यामि अधुनैव दधि मे मुक्तात्मकं† शम्भो ।
तत् मुक्तात्मस्वरूपदान धान्यान्न दधि मे अनुग्रहात्मन स्वलात् शम्भो
वृणीष्व मां शरणागत० ॥

तादृक् (कर्म) कारय न (पञ्चाङ्गिक) यस्य न स्यात् कर्तव्यमत्र (प्रणाम माध्यमाङ्गिक) किञ्चिदपि
तादृक् पाठय न (वर्णाङ्गिक) यत्र न स्यात् पठनीयमत्र (श्रम साधनापि) किञ्चित् ।
तादृक् नियमय न (ग्रामाङ्गिक) यत्र न स्यात् नियमनीय (प्रदामाङ्गिना) किञ्चित् (अनशनादिकम्)
तादृक् स्मारय न (मन्त्राङ्गिक) यत्र न स्यात् स्मरणीयमत्र (धारणाङ्गिना) किञ्चित् ।
सम्मत एव विषयराशात्मनशरम परित्यागात्मारस्यात् शम्भो
वृणीष्व मां शरणागत० ॥

---

* बहुधावश नवीनान्नभुक्तिश्च [illegible] इति सम्प्रदाय ।
† [illegible] ॥

छ्यास् तार् दूमि बव-सर शंभो
    दमि बव-सर कास् अरसर शंभो ।
कास् अर्-सर फिरतन् खर शंभो
    फिरतन् खर पान् करि सर शंभो ।
सर करि च्याञ्ज राय चाय तल शंभो
    वर् न्य शरनागत-वत्सल शंभो ॥१७५०॥१११॥

---

112 PRAYER FOR GUIDANCE AND PRAISE OF THE MYSTIC SYLLABLE ŌM

सारिय् समव् त पायस् प्यमव्
    शमव् त शान्तिय-कुनय् लमव् ।
अवीद् अनाथ् अतीथ् बनव्
    व्यचार् करव् स्वरव् प्रनव् ॥ १७५१ ॥
दथ् मोह-गुहलिस् ब्बद् छ्यन तरन्
    च्यथ् ज्ञानवारस् पव छ्यह् हरन् ।
नठ् वंकुमंचू राज-हंसन् छ्यह् परन्
    मन् छुन ठौकान् शान् छुन दरन् ।
ख्वद् किन पनंनि अन्त.करन
    अध्यस्थ् वत्नु गंछु छुन वरन् ।
यिथु पजि तिथु छुन निशान मरन्
    शरन् सांपनि श्री-सद्ग्वरन् ।
तम् कंडु त चो रंटु ब्यञ् क्याज़ि छ्यनव्
    व्यचार् करव् स्वरन् प्रनव् ॥

(ग्रन्थकर्तुं स्वाभिप्रायकथन) कृपाख्याय (से) उत्तारयस्व अस्मात् ससारसरस शम्भो

अस्मात् ससारसरस अपनय किकर्तव्यमौढ्य शम्भो ।

अपनय (तथा) किकर्तव्यमामूढता परिवर्तय नाम त स्मृतिविधान शम्भो

परिवर्तय नाम त स्मरणे स्वात्मान करिष्यति उपलक्षित (परीक्षित) शम्भो ।

उपलक्षित (परीक्षित) करिष्यति त्वदीयाया ममता आसक्त सकाशात् शम्भो

कृर्णोष्व मा शरणागत० ॥ १७५० ॥ १११ ॥

स्वविधेयविषयवरप्रार्थनास्तुति प्रक्रामति ॥ ११२ ॥

सर्वे एव (वय) समेता भवेम पुन चेतनाया पतिष्याम

शान्ता भविष्याम शान्तिमापुष्यमेव च प्रचरिष्याम ।

अभेदज्ञाना अनाथा (इव) अकिञ्चना भविष्याम

सद्विचार करिष्याम स्मरिष्याम प्रणव (यागाद्भूत तन्ध्यानासक्ता भविष्याम) ॥ १७५१ ॥

अस्मिन् साक्षात्मनिकुञ्ज बुद्धि अस्ति न (अस्माक) तरन्ती

चित्तात्मन स्वास्थ्य पता सन्ति विनाशमुपयान्त ।

कम्प समुद्भूत शानहसाना अस्ति पापानाम्

मन अस्ति न (न) स्थिरीभवन ध्यान अस्ति न (न) दृढीभवन् ।

शुद्धा सन्ति न स्वकीयानि अन्त करणानि

अव्यक्तस्य वरणीयता इच्छाम, अस्ति न तृणवन ।

यथा याच्य भवति तथा अस्ति न लक्ष्य लक्ष्यीभवत्

शरणागता सपन्ना श्रीमदुदरणम् ।

आयाम (वय) निष्कासित (अस्माभि) पुन प्रलय गृहीत (आयिन) अत पना नाम छिन्ना भविष्याम

सद्विचार करिष्याम स्मरिष्याम प्रणवम् ॥

सतोश छुच् गछि प्रान् सदारुन्
    गाह् गछि बूज़िथ् वालुन् त खारुन् ।
देहकु अविमानय् गछि मारुनु
    संकल्पन् पत गछि नो लारुनु ।
वैराग् दारुनु गछि ससारुनु
    गंबीर-पानस् छुचर् हारुनु ।
सहज़-पान् गछि पानय् तारुनु
    तारुनु गव् तिथ् ओ व्यचारुनु ।
दय् वनु वीदौ त दय् सज़्जनौ
    व्यचार् करव् स्वरव् प्रनव् ॥
बंडु लूट्राह् यिथ् देहकु त्रम् प्यव्
    लूटनि लंगु वन क्याह् कियु गम् प्यव् ।
दछ्य दवि-दवि-मञ्ज् ग्राम प्यव् त दम प्यव्
    स्यजर् त पज़र् क्रिया त क्रम् प्यव् ।
ओह्मान-मन्तुकु माहात्म् प्यव्
    अंथि मञ्ज् यिथ् दर्मराजाह् ओम् प्यव् ।
विवीख् ह्यथ् ज़ूठु भ्रमन् त काँप्यव्
    तल् गव् त तस् प्यठ् निरालम् प्यव् ।
दय-दन अथि आव् खज़ान खनव्
    व्यचार् करव् स्वरव् प्रनव् ॥
संसार-समुद्राह् छुह् संतुय्
    तृष्ना-ज़लाह् छुस् फेरवुनुय् ।

सन्तोषात्मिकया वृत्त्या योग्यमस्ति प्राणानां संजीवनम्

श्वास योग्यो-ऽस्ति समाधाय अवरोहणीय आरोहणीय च ।

देहात्मबुद्धे अभिमान-एव योग्यो-ऽस्ति आहन्तव्य

सफल्यान् अनु योग्य नास्ति धावनम् ।

वीतरागता धारणीयास्ति योग्या समारभ्य

गम्भीरभूतस्वात्मन तुच्छत्व अपहर्तव्यम् ।

सहजस्वात्मा योग्यो-ऽस्ति स्वयमेव निस्तारणीय

निस्तार अस्ति तदेव ओमिति उच्चारण (निरन्तरम्) ।

इदमेव कथित वेदे' इदमेव च सज्जनै

सद्विचार करिष्याम स्मरिष्याम प्रणवम् ॥

सहान् परिलुण्ठक आगत्य दहस्य धमात्मा आपतित

लुण्ठितुं प्रवृत्त, कथयेय किं नाम कीदृश सताप आपतित ।

इदृशे सङ्ग्रामविरुद्धे (माधर्म्ये) शम आपतित दम च आपतित

आर्जव सत्यता च क्रिया क्षम च आपतित ।

ब्राह्मणत्व-जन्मन माहात्म्य (महात्म्यमथ) आपतितम् (०त)

अस्थेय सर्थे आगत्य न्यायकर्ता प्रणत आपतित ।

क्षियक्क (मचिव) मण्य हृष्ट पूर्वोक्तधमरा नु कम्पित (गेन)

अधस्तात् गत तस्य च पृष्ठे स्वनाम्नात्मा प्रपात पतित ।

(अधुना च) स्वर्ग-धन शन्न समापात निर्धार्य (तत्प्राप्य) गनिष्याम

सद्विचार करिष्याम स्मरिष्याम प्रणवम् ॥

समारम्भ-समुद्र अस्ति (हि) अतिगभीर-रत्न

(यत्र) तृष्णात्मक जल अस्ति तस्मिन् परिप्लावन ।

राग-द्वेश-ह्यम् मछ् क्रिस् ब्यनु ब्यनुय्
फाटनाववुनु छुस् सुह आवलुनुय् ।
आशाय-वृ्ठि क्रिम ख्यश बनवुनुय्
हाँगिञ वेफ् स्यकि ज़ल् वासवुनुय् ।
वांति कति लग कांटि-कितु छुस् रनुय्
केशव-रूफ् छुस् श्रोम नारवुनुय् ।
दय् नाव् मञ्ज् अनुयवस् अमव्
व्यचार् करव् खरव् प्रनव् ॥ १७५५ ॥
शार्यर् पनुनु छुय् कुनिसंय् जह् हावन्
दुगोशु दुर्य्यंतु छुय् दंगनावन् ।
कुछ् रातम्बशुल् मञ्ज्-बाग् कावन्
अञर पननिय् दह् रावरावन् ।
पत्युम् शांतृत्य् न श्यतस् थावन्
श्रोंठ्-कुन्-ति नवुय् नवु नवुरावन् ।
वरमदिञन् पानस् छ्यय दावन्
सूर्यस् तामथ् हान् वातनावन् ।
श्रो शब्द-प्रकाश् वुछ् पूरनो
व्यचार् करव् खरव् प्रनव् ॥
अरूपस् छुस् सरूफ् बनिय्
खरुन् चाविथ् श्रज्यंतु बनिय् ।
यिह् आसि निह् वासि तति काँह् न कुनिय्
तुर्यातीथाह् निर्लफ् ननिय् ।

(यत्र) राग द्वेषात्मानः कूर्मा मत्स्याः सन्ति तस्मिन् भिन्नं भिन्नमेव (नानाविधा)

निमज्जयन्सर्वान् अस्ति तस्मिन् मोहात्मा जलभ्रमः ।

आशात्मकानि-कूलानि सन्ति तस्य स्वप्न सम्भवन्

(यत्र) शुक्तिकायां रजतं सिकतायां जलं भासमानं भवति ।

उत्तानं कुत्र नाम गमिष्यामि बाहुतरणार्थं आसं कुणिरेव

ऐश्वर्यतिपदोपेत (श्रीविष्णुनाथ) अस्ति मे श्री इति तारकमेव ।

ईदृक् नाम मध्ये अनुभवस्य आनयिष्याम

सद्विचारं करिष्याम स्मरिष्याम प्रणयम् ॥ १५५ ॥

बलिरत्व स्वकीयं अस्ति तो एकस्यैव द्वित्वं प्रदर्शयन्

द्विर्भामनं दिगम्बरं अस्ति ते द्विगुणीकुर्वन् ।

अपि (च) पेचकपक्षी (इव) (शून्यात्मा च) मध्यभागे काकानाम् (इन्द्रियाणां च)

आन्ध्यन स्वकीयेनैव दिनानि त्रिगुणीकुर्वन् (क्षिपन्) ।

पाश्चात्य शत्रुत्वं नहि मार्गे स्थापयन्

पुरस्तादपि नवीनमत्र नव नवीकुर्वन् ।

मध्याह्नकाल (अपि) स्वात्मानं निगूढस्थानि शापयन्

सूर्यस्य यावत् (तद्रुचिना) हानि सम्पादयन् (आरोपयन्) ।

(तस्मात्) आनिति शब्दस्य प्रकाशत्व यस्य भा पूर्णस्यैव

सद्विचारं करिष्याम स्मरिष्याम प्रणयम् ॥

स्वरहितस्य क मदस्य कथयिष्यति

स्मृति परिपन्थ अभित (पश्य) भविष्यति ।

यत् (किञ्चित्) स्यात् सत्य भासिष्यते तत्र कदापि न कथापि

नृपाग्रत्वमात्स्मात्स्वः निर्णय प्रकाशभविष्यति तत्र ।

म्वचि़ नाद्-ब्यंदाह् मञ्ज़् हुनि हुनिय्
महानंदाह् व्वगनि मनिय् ।
प्रथ्-कुनि मञ्ज़् आसिथ् अंदकनिय्
तथ् कलि यथ् निश्कल् ओं गनिय् ।
सुय् ज़ानि यस् वनि अ़सि क्याह् वनव्
व्यचा़र् करव् स्वरव् प्रनव् ॥
वनुनु छुह् सुलभ् त दर्लभ् छुह् पालुनु
पालुनु गव् सोहय् कौंह् चालुनु ।
चा़लुनु गव् स्वह-यंह पान् ज़ालुनु
जालुनु गव् देह-अबिमान् गालुनु ।
गालुनु गव् मद-निश् पान् वालुनु
वालुनु गव् बय कासुनु कालुनु ।
पावुनु च्यतस् रामचन्द्र-पालुनु
व्वपाय् क़ाडुनु इमि कलि-कालुनु ।
न-त क्याह् व्यंयु नस्व बूजि बूजि कनौ
व्यचा़र् करव् स्वरव् प्रनव् ॥
न्यथ् सर्व-संकल्प-संन्यासी आस्
निर्द्वन्द्व-हठ्य द्वन्द्व अभ्यासी आस् ।
व्यवहारस् मञ्ज़् व्वदासी आस्
वस्तिथ-मञ्ज़्-बाग् वन्वासी आस् ।
अविनाशी रस्नु व्वलासी आस्
आसिथ् न आसिथ् विकासी आस् ।

अवशिष्ट-भविष्यति नादबिन्दुस्वरूपमेव मध्ये अशस्य अशस्य (प्रत्यक्षम्)
ब्रह्मानन्दमात्रमेव उत्ताने (क उत्तानस्वभावेति वा) गभीरी-
भविष्यति-न ।

*सर्वकव्यवहारस्य मध्यस्थितो-ऽपि भूत्वा बहि स्थित-एव (उदासीन-
वदासीन)*

तस्या वासनाया (स्थित) यस्या निष्कलस्वरूपभावेन श्रीमत्य-
भ्याम घनीभविष्यति न ।

स एव जानाति यस्य सपत्स्यति (ईदृग्यत्नस्या), वय कि-नाम कथयिष्याम
सद्विचार करिष्याम स्मरिष्याम प्रयत्नम् ॥

प्रकथन अस्ति (हि) सुलभ (सुकर) पुन दुर्लभ (दुष्कर) अस्ति
परिपालन (ईदृशमार्गस्य)

परिपालन-नाम अस्ति सर्वमेव किञ्चित् माद्व्यम् ।

समापरिपालन-नाम (तदेव) अस्ति (परमेश्वर-)अनुरागाग्निवह्नि-
शिखया स्वात्मा प्रज्वालनीय

प्रज्वालन नाम अस्ति दहात्मबुद्ध्यभिमान विनाशनीय ।

विनाशन-नाम (तदेव) अस्ति मदमकाशात् स्वात्मा अवतारणीय

अवतारण नाम अस्ति भय अपदर्तव्य महाकान्त्य ।

आपातनीय (समुद्भावनीय) चेतनाया (स्मर्तव्य) रामचन्द्र
शृगालयोर्धर्मविषयकसवाद (रामायणादिषु प्रसिद्ध)

उपाय अन्वेषणीय अस्य कलिकालस्य ।

*अन्यथा कि-नाम समायात (समागमिष्यति) समागम श्रुत्वा श्रुत्वा
कर्णाभ्याम्*

सद्विचार करिष्याम स्मरिष्याम प्रयत्नम् ॥

नित्य सर्वसकल्प सन्यासी (सत्यक्तसर्वसकल्प) भव

निवृत्तिमार्गस्य वृत्त्या अभ्यास कुर्वन् भव ।

व्यवहारस्य मध्ये उदासीन भव

अनपेक्ष्यमतिषु (लोकव्यवहारस्य मध्येऽपि) वानप्रस्थाश्रमी इव
भव ।

अभिलाषे रहित (नि स्पृह) (सुपार्श्विना) विनामशील भव

भूत्वा न भूत्वा (च) निर्विकामवान् भव ।

व्यववुनु निरामय-स्वामी आस्
आत्म-निश्चयकु विश्वासी आस् ।
वथ् हावू गथ् प्रावू आनंद-गनी
व्यचार् करव् स्मरव् प्रनव् ॥
कृति योग् फ्रुमि ब्रह्मांडच यथ्
ओं ओनु यिमी तिम् गेय् वरे ।
ओं शिव-हरे ओं-शिव-हरे
तमि पर् सोरुय् युस् ओं परे ।
तमि कर् सोरुय् युस् ओं करे
तमि स्मर् सोरुय् युस् ओं स्मरे ।
अट कस् मारन् त अट कुस् मरे
विज्ञान-रूपय् ओं तस् वरे ।
कृष्णस् सुह् ओं-कार् मन-वाख्य स्तनव्
व्यचार् करव् स्मरव् प्रनव् ॥ १७६० ॥ ११२ ॥

---

113 PRAISE OF THE SYLLABLE OM

ओमय् कुय् आत्म-देवय्
ओमय् कुय् कृष्णजीवय् ।
ओमय् स्मर् कुख् लमेवय्
ओमय् स्मर् कुख् न जीवय् ॥ १७६१ ॥
ओमय् कुय् विष्णु ब्रह्मा
ओमय् कुय् शिव् त उमा ।

पतन्ति निरामयानन्दामृतकमाना भव

स्वात्मप्राप्ति-निरतस्य नियमविद्यामशील भव।

मन्मार्गं प्रदर्शित गति (च) प्राप्ता आनन्दपूर्णमज्जने

(तस्मात्) मद्विचार करिष्याम स्मरिष्याम प्रत्यग् ॥

कति-नाम (असंख्यानि) पुण्यानि सुकृतानि ब्रह्माण्डस्य अन्यान्यस्य

प्राप्य सन्ताप ये त-त्र गता (मग्ना) यत् (पूर्णकल्पाक्षिप्रम्)।

श्री शिवाभिन्नहरे श्री शिवाभिन्नहरे (इति प्राच्य)

तेनैव आधीन सर्वमय च श्री (इति) प्रत्यग्भक्त आश्रयध्वा।

तस्यैव कृत सर्वमैव च ओमिति (प्रत्याहार) करिष्यति

तत स्मृत सर्वमय च ओमितिरूप (प्रणव) स्मरिष्यति।

मा-नाम क (न कमपि) स्मरयिष्यति तस्य नाम च क (न कश्चिदपि) स्मरिष्यति

शिवानन्द एव प्राप्य न संशय (सम्पूर्ण सर्वविषया तस्य आपणे)।

कृपालव(स्य) सन्दर्शने(मं) न (तं) ओंकार समाश्रयाकुर्वित्रमुद्राणां सङ्कुचिष्याम

मद्विचार करिष्याम स्मरिष्याम प्रत्यग् ॥ १०६० ॥ ११२ ॥

ओमय् कासि ःय ब्रमा
ओमय् स्वर् कुख् न जीवय् ॥
ओमय् कुय् वीद् पुरान्
ओमय् कुय् देव् वासान् ।
कुनुय् अचर् स्वरिय् ज्ञान्
ओमय् स्वर् कुख् न जीवय् ॥
कुनुय् अचर् स्यठाह् ज्ञान्
कुनुय् अचर् स्यठाह् मान् ।
ओमय् कासिय् व्यपादय्
ओमय् स्वर् कुख् न जीवय् ॥
ओमय् कुय् योग् तय् ज्ञान्
ओमय् कुय् दारना ध्यान् ।
ओमय् कुय् ज्ञान विज्ञान्
ओमय् स्वर् कुख् न जीवय् ॥ १७६५ ॥
वनान् ब्रह्मास् छिह् अशब्द्
अशब्दय् कुय् ओमुकु शब्द् ।
इच्छा व्ययोग् ति प्रारब्द्
ओमय् स्वर् कुख् न जीवय् ॥
ओमय् कुय् सथ्-च्यथ्-आनन्द्
ओमय् कुय् आद् मद् अन्द् ।
ओमस् जीवुथ् पतुनु वन्द्
ओमय् स्वर् कुख् न जीवय् ॥

(अभ्यासवत्) प्रणव एव अपाकरिष्यति तव भ्रम (अविद्याकृतम्)

प्रणव एव स्वर असि० ॥

प्रणव एव अस्ति ते वदरूप (तत्सारात्मा) पुराणानि (च)

प्रणव एव अस्ति ते देव (प्रत्यक्ष) भासमान ।

एकमेव (त) अक्षर (प्रणवात्मान) स्मृत्वा जानीहि (पुन पुनर्जानीहि)

प्रणव एव स्वर असि० ॥

एकमत्र अक्षर (प्रणवात्मक) अनन्ततर जानीहि

एकमेव समक्षर अनन्त मानयस्व ।

प्रणव एव अपनयिष्यति तव उपाधि (आधिव्याध्यात्मकम्)

प्रणव एव स्वर असि० ॥

प्रणव एव अस्ति ते योग पुन ध्यानम्

प्रणव एव अस्ति ते धारणात्मा ध्यान (च) ।

प्रणव एव अस्ति (स्वात्म)ज्ञान विज्ञान (च)

प्रणव एव स्वर असि० ॥ १०६५ ॥

कथयन्ति ब्रह्म सन्ति अशब्दरूपम्

(तत्) अशब्दमिति अस्ति स प्रणवस्य शब्द (तन्मात्रवाच्यम्) ।

(तच्च) इच्छात्मक उद्योगात्मक (क्रियात्मक) च प्रारब्धात्मक (च)

प्रणव एव स्वर असि० ॥

प्रणव एव अस्ति स सच्चिदानन्दात्मा

प्रणव एव अस्ति स आदिरूप मध्यरूप अन्तरूपश्च ।

प्रणवात्मनि आयत स्वकीय उपचाराकुरु

प्रणव एव स्वर असि० ॥

ओमस् छिय् चोर् पादय्
ओमय् स्वर् दिथ् समादय् ।
कुनुय् अचर् छुह् प्रदान्
ओमय् स्वर् कुख् न जीवय् ॥

ओमय् छुय् सत्समागम्
ओमय् वासिय् छ्य सोहम् ।
ओमय् कासिय् देहुक् भ्रम्
ओमय् स्वर् कुख् न जीवय् ॥

ब्रह्म-निष्ठा ओमय् छुय्
स्वरनु ध्यान कुस् गमय् छुय् ।
यकिथ् ध्यानिथ् तमय् छुय्
ओमय् स्वर् कुख् न जीवय् ॥ १७७० ॥

नारायण् छुय् नरन् मञ्ज़
अकार् छुय् अचरन् मञ्ज़ ।
मतुक् स्वर् छुय् स्वरन् मञ्ज़
ओमय् स्वर् कुख् न जीवय् ॥

काकाजियम् ओमय् स्वरु
सुह् पानय् आत्मदेवन् वरु ।
सहज़ पान् तमि मर-करु
ओमय् स्वर् कुख् न जीवय् ॥

महापुरुषौ ओमय् मोनु
लल्लीश्वरिय ओमय् जोनु ।

प्रणवस्य सन्ति-एव चत्वारः पादाः
प्रणव-एव स्मरस्य इत्वा समाधिमस्ति* ।

(यः) एक-एव अक्षरस्य अस्ति प्रधानम्
(तद्रूप)प्रणव-एव स्मरः अमि० ॥

प्रणव-एव अस्ति-ते सन्मार्गमस्य
प्रणव-एव (अभ्यसनीत्) प्रकटीभविष्यति तव सोऽहमिति-मन्त्र
(तद्वाच्यमात्रत्वमन्त्रियाभ्यासयानाभ्यां वा)।

प्रणव-एव अपनयिष्यति-ते देहाभिमानित्वस्य भ्रमम्
प्रणव-एव स्मरः अमि० ॥

ब्रह्मनिष्ठानामाख्यान प्रणव-एव अस्ति
स्मरणे (तमेव) आरभस्व नाम का भयावसरः अस्ति ते (तदा)।

श्रम-प्राप्य देह-प्राप्य विश्रान्तिस्थान अस्ति-न (मः)
प्रणव-एव स्मरः अमि० ॥ १७७० ॥

(यथा सद्रूपा वा) नारायणः अस्ति नराणां मार्गे
अकारस्य अस्ति अक्षराणां मार्गे।

सद्रूपस्य स्मरः अस्ति स्मराणां मध्ये (सः)
प्रणव एव स्मरः अमि० ॥

मुमुक्षुकार्येन (काकपदस्थानमण्डित) प्रणव एव स्मृत (अभ्यास)
स (स वा) [illegible] (संस्कृत) हृत (हृत वा)
([illegible])।

(तत) [illegible] ([illegible]) [illegible] (स)
प्रणव एव स्मर अमि० ॥

महापुरुषे (सद्भि) प्रणव एव [illegible]
[illegible] प्रणव एव [illegible]।

* [illegible]

कृष्ण कुय् आत्मा च्योनु
  ओमय् स्वर् छुख् न शीवय् ॥ ११२ ॥

---

114 PRAISE OF THE GOOD WAY

फ़क-डोनाह् गव् मज़् ज़ल ख़रय्
  वुछ् सागरय्-निश छ़ा सुह् दूर् ॥ १७०४ ॥
फ़क-डुन् जल म्यूलु चलु फ़र्जरय्
  ब्यनु ब्यनु रोज़्या शमाह् त नूर् ।
मौलिय् गव् सूर्यस् सूत्य जरय्
  वुछ् सागरय्-निश छ़ा सुह् दूर् ॥ १७०५ ॥
पथ् ब्रोंठ् छख् लाव् दात कुह् हरय्
  अरय् हिहु आस् म बन् ढूर् ।
व्यचार् दार लद् यूग्कु गरय्
  वुछ् सागरय्-निश छ़ा सुह् दूर् ॥
चमत्कार् तुलनाव् अमरय्
  चूह् बन् शमाह् त बह् पाँपूर्* ।
दिह् दरु यत्नम् रूफाह् ख़रय्
  वुछ् सागरय्-निश छ़ा सुह् दूर् ॥
सुहनि सह्लाब-सूत्य् बव-सरय्
  अगह-कारन् वसि-प्यय सूर् ।
संगीन् कर् म्योनु काकज् गरय्
  वुछ् सागरय्-निश छ़ा सुह् दूर् ॥

---

* अत्र दीर्घोपधोच्चारण मूर्छना पूर्त्यर्थम् ।

हे कृष्णाख्य अस्ति ते आत्माजीवस्वरूप तव
प्रणव एव स्वर अमि० ॥ ११३ ॥

जीवस्य सत्ताद्योतनपूर्वक सद्विचारमार्ग प्रतीति ॥ ११४ ॥

बुद्बुदमात्र (जीवरूप) सपन्न मध्यात् जलस्य प्रकटम्
पश्य सागरात् (ब्रह्मरूपात्) अस्ति कि तत् दूरम् ॥ ११७४ ॥
बुद्बुद जले (यदा) मिलित अपगत भौतिक्लेश (यथा)
भिन्न भिन्न स्यास्यति कि महाप्रदीप प्रकाश च।
सयोग गत (इव) सूर्येण सह दीपय
पश्य सागरात्० ॥ ११७५ ॥
पश्चात् पुरस्तात् प्रक्षिप (परोपकृति धनादिक वितर) लाभादिक दाता
अस्ति श्रीमहादेव
क्रकच इव भूया मा भूया वासीरूप *।
विचारात्मना दारुणा निर्मापय योगात्मक गृहमव
पश्य सागरात्० ॥
स्वोल्लासचमत्कार उत्थापय (उपभोजय) (न) र भ्रमर
त्व भव महाप्रदीप अह तु शलभ †।
दृढ अतिदृढ स्थापय नाम म भवद्रूप स्मरयम्
पश्य सागरात्० ॥
मोहात्मना जनपूरेण हतुना भवान्ममरमि
परिपक्वकायारा (च) निपतिष्यति भस्म (इव)।
(तस्मात् स्वन्यथा) अतिदृढ कुरु मदीय काकलपत्रात्मकमिव गृहम्
पश्य सागरात्० ॥

---

* क्रकचो हि दारुभदनकाले मधूर्व इर पश्चात्प्रक्षिपति। वासी तु दारुचर्ण स्वपाश्वभाग एव नयति॥

† यथा शलभ प्रदेश ज्योतिषि पतति तथाहमपि परप्रकाशरूपे त्वयि लीन भवयम्॥

न्यबर् वज़ान् छुँचु अन्दरय्
बन्योमंतु छुस् जन् सन्तूर् ।
वायवंनि वायतम् पननिय् स्वरय्
बुछ् सागरय्-निश छा सुह् दूर् ॥
क्रुष्णस् वायनाव् गंगादरय्
सोहम् हुम छुय् व्यचार ख़ूर् ।
देह डूँगस्-क्यथ् तरि बव-सरय्
बुछ् सागरय्-निश छा सुह् दूर् ॥ १७८० ॥ ११४ ॥

---

115 THE SAME, UNITED WITH PRAISE TO RĀMA.

राम-जुव् श्याम-रूफ् हावे
परम-गथ् प्रावनावे ॥ १७८१ ॥
योग शोग छुय् छ्यथ् हार्य
अचि मञ्ज़ शान्ति-वार्य ।
ब्रह्मानन्द-पोश् छावे
परम-गथ् प्रावनावे ॥
करि सत्संग बोल्-वाश
चुटि सुह वालवाश्य ।
हंस पखवंय् बुफनावे
परम-गथ् प्रावनावे ॥
बक्ति-श्रोमु येरनावे
शक्ति सूंत्य् बसनावे ।

बहिर्भागे शब्दायन् (वस्तुत) नि सार अन्तर्व

सम्पन्नमाय अस्मि इव वीणाविशेष ।

ह-शब्दसत्ताप्रदायिन् शब्दवन्त-कुह-नाम-मा स्वकीयेनैव शब्देन

पश्य सागरात्० ॥

कृपयास्य (मा) नौचालना-विधाय ह-शब्दाधर

मोऽहमित्यजपामन्त्रात्मना नौकादण्डेन गृहीत्वा विचारात्मक केनिपातम् ।

(यथा) ईश्वरात्मनि महानौकाविशेषे तरिष्यति समारात्ममरम

पश्य सागरात्० ॥ १७८० ॥ ११४ ॥

मनोरामात्मक राम प्रति प्रार्थनापूर्व स्तौति ॥ ११५ ॥

श्रीरामजीव स्वामन्य (मन्ध्यात्मनि तमसि या रूप) प्रदर्शयिष्यति

परमा-गति प्रापयिष्यति (च) ॥ १७८१ ॥

योगात्मक शुक गृहीत्वा चिदान्विका शारिका (देवी च)

प्रवन्स्यति मध्य शान्त्यात्मिकाया -वाटिकाया (लघुपुष्पोद्यानस्य) ।

ब्रह्मानन्दात्मपुष्पाणि उपभोक्ष्यति

परमा-गति प्रापयिष्यति ॥

करिष्यति मलङ्कात्मकान् पांसुविराधान्

हनिष्यति मोहात्मक ज्ञानविघ्न (वागुराम्) ।

दर्शति मन्त्रसिद्धात्मकस्य प्रसादो उद्घाटयिष्यति

परमा-गति प्रापयिष्यति ॥

भक्तात्मककुलाय मानयिष्यति

भक्तिशृङ्खला सह नियामयिष्यति ।

अम्रृतकि-फल् ख्यावे
परम-गथ् प्रावनावे ॥
पोशनूल् शन् गन्ध्रावे
कृष्ण-गीथ् ग्यवनावे ।
नाम-स्मरङ्-संस्रु चावे
परम-गथ् प्रावनावे ॥ १०८५ ॥
रुठ्मतु शन् मननावे
आत्म-तीर्थ मन् नावे ।
निश्काम-शल-दाम् ख्यावे
परम-गथ् प्रावनावे ॥
दय-नाव् कति मन्दछावे
दय-गथ् नंङ् हावे ।
कृष्णस् वैकुण्ठ् दावे
परम-गथ् प्रावनावे ॥ ११५ ॥

---

116 POET EXPLAINS THE SOURCE OF HIS OWN POWER.

अमर-पानो ब्रम् संसार् छुय्
आदिदेव् बननुक् स्वय् आदिकार् छुय् ।
हारी रंसुय् बव-सर तार् छुय्
सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥ १०८८ ॥
आदि-अन्त-शब्दन् मन्त्र ओं-कार् छुय्
जपनय् मन्त्र अजपा जप् सार् छुय् ।

अमृतात्म(मोक्ष)-फलानि खादयिष्यति

परमा-गतिं प्रापयिष्यति ॥

जीवजीवपक्षिण इव सभीत्स्यति

कृष्णेति-(कृष्णकीर्ति-)गीतिं गापयिष्यति ।

स्वनामसंस्मरणे-युक्त (मां) स्थापयिष्यति

परमा-गतिं प्रापयिष्यति ॥ १७८५ ॥

अपमानित इव सान्त्वयिष्यति

आत्मात्मतीर्थे मन स्नापयिष्यति ।

निष्कामसत्कर्मात्मजलपानं पाययिष्यति

परमा-गतिं प्रापयिष्यति ॥

ईश्वर-नामधेय क्व(कुत्रापि न) त्रूपयिष्यति

स्वैश्वर्यगतिं प्रयत्ना प्रदर्शयिष्यति ।

कृष्णाश्रयस्य (मम) वैकुण्ठगतिं दापयिष्यति

परमां-गतिं प्रापयिष्यति ॥ १७८६ ॥

स्वात्मानमुपलक्ष्य स्वसामर्थ्यकथनपुरःसरमुपदिशति ॥ ११६ ॥

१-अपराधसत्त्वात्सन् ममनाय समाट अस्मि

इयतामात्मा भवितुं तथैव अधिकार (सामर्थ्य) अस्मि ।

दृष्ट्वा विनैव समारम्भ तत्तापाय अस्मि

मद्दस्तुविचार मम विधाय ॥ १७८८ ॥

सामावली (प)-शब्दाना मध्ये प्रणव (प्रणव) अस्मि

सुमानां (च) मध्ये ... माधुर्य अस्मि ।

ध्यान मञ्ज़ आत्मुकु ध्यान् शूबिदार् कुय्
  दारनाथ-दार् दारनाथ दार् ।
अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्
  सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥
ब्रूँठि यिथ् प्रारब्धुकु व्यवहार् कुय्
  पथ् ब्रोंठ् नेरनस् फेरनस् वार् कुय् ।
वांयि बन्द् बब् त मांज़ कुस् छ्य दर्कार् कुय्
  छ्यथ् कर् यार् छ्यथ् कर् यार् ।
अमर-पानो ब्रम् ससार् कुय्
  सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥ १७९० ॥
परादीन् मुर्ख-ब्रंज़ ल्वकच्यार् कुय्
  यावनस् मञ्ज़ कामुकु अन्दकार् कुय् ।
बुज्यरस् न-छ्यकुनु संकल्प-बार् कुय्
  कर् ध्यरग-कार् कर् ध्यरग-कार् ।
अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्
  सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥
खड श्रवनय् बोजुनु दर्कार् कुय्
  तव पत अद मननुकु आदिकार् कुय् ।
निदिध्यासन् ज़ेन् तोर तयार् कुय्
  साक्षात्कार् साक्षात्कार् ।
अमर-पानो ब्रम् संसार् कुय्
  सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥

ध्यानस्य मध्ये स्वात्मन ध्यान शोभमान अस्ति

(त) धारणायुक्त धारणया धारय ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्र संसार अस्ति

सद्वस्तुविचार सत्य विचारय ॥

पुर आगत्य प्रारब्धस्य व्यवहार अस्ति

पश्चात् पुर निर्गन्तु परिवर्तितुं मुक्तत्व अस्ति ।

भ्रातर बन्धव पिता माता च का नाम तव साक्षात्कृत् अस्ति

चित्त (अन्त करणानि च) कदा मित्राणि चैतन्य कुरु मित्रम् ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्र संसार अस्ति

सद्वस्तुविचार सत्य विचारय ॥ १७९० ॥

पराधीनमेव मूर्खबुद्धिक कौमार अस्ति

यौवनस्य मध्ये कामस्य अन्धकार अस्ति ।

वृद्धावस्थाया असामर्थ्यं सकलभारस्य अस्ति

कदा-नाम (कदापि न उक्तावस्थासु) पौरुषमस्ति कुरु पुरुषत्व (पौरुष) (उद्योगेन स्वीकुरु) ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्र संसार अस्ति

सद्वस्तुविचार सत्य विचारय ॥

प्रथमत कथाश्रवणस्य श्रवण योग्य अस्ति

तत पश्चात् च मननस्य अधिकार अस्ति ।

निदिध्यासन तथ तत्स्थानात् सज्ज अस्ति

(परमेश्वर) साक्षात्कार प्रत्यक्षम् ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्र संसार अस्ति

सद्वस्तुविचार सत्य विचारय ॥

सुह-स्यन्दि सुमि-कनि दन्द्रिय दार् छिय्
　　यिम् पार् गैय् तिम् दह् श्रेतार् छिय् ।
दह् गंम्राव् दह् खंद्मथ्गार् छिय्
　　कर् दश्हार् कर् दश्हार् ।
अमर-पानो ब्रम् संसार् छुय्
　　सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥
पानस् नांखि कुननुकु यज्ञियार् छुय्
　　अयि आर्मतु बज्ञि-हन्दु स्वप्नहार् छुय् ।
कुस् मनाह् छुय् करान् कसन्दु आंकार् छुय्
　　कुख् चह् स्वप्नार् कुख् चह् स्वप्नार् ।
अमर-पानो ब्रम् संसार् छुय्
　　सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥
हार्-बर् लारिय् न स्टय् अय् .च्य स्वार् छय्
　　आंसू वहारानिय् नफ्चेञ् स्वार् छय् ।
प्रारब्द-फल् बूगिय् पत लार् छय्
　　ग्रट-अनवार् ग्रट अन् वार् ।
अमर-पानो ब्रम् संसार् छुय्
　　सथ्-व्यचार् सथ् व्यचार् ॥ १७८५ ॥
कमिस् काहवार् छुय् त कुम् वेकार् छुय्
　　नाहक देह-दृष्टि-हन्दु अन्दकार् छुय् ।
मन् जेन् वौदचि ज्ञ्यचि यकरार् छुय्
　　माझयकार् माझव् कार ।

मोहात्मसिन्धुनद्याः सेतुभूतानि इन्द्रियद्वाराणि सन्ति

ये (तु) तत्पारं गताः ते दश अवताराः (इव) सन्ति ।

(तानीन्द्रियाणि) दश शमय दश (दिक्पालाः) सेवकाः सन्ति

कुरु दशेन्द्रियविषयाहृतिमेव कुरु दशहरयोगसङ्गतिम् ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥

स्वस्य गलावलम्बि पातनाय स्वातन्त्र्यं अस्ति

हस्ते समागतः भक्तिरूपः मुक्ताहारः अस्ति ।

(तत्र) को नाम निरोधः अस्ति कुर्वन् कस्य नाम अङ्गीकारः अस्ति

असि त्वं स्वतन्त्रः असि त्वं मुख्यतारकः ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥

काकिणीमितः उपयोगि भवत् तव न सङ्गतः हि तव खारीकः (महाभारः) अस्ति

मुखं उद्घाट्य (प्रसार्य) कुत्सिता खार् नाम्नी (पेषणयन्त्रस्योपरि या स्थाप्यते) अस्ति ते ।

प्रारब्ध-फलं भुक्त्वा पश्चादेव अपयानावस्था अस्ति

जलयन्त्रस्यपेषणीयन्त्रस्यानानुवारः (इव) पेषणीयन्त्रात्मदेह समानय सरफलावस्थाम् ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् भ्रममात्रं संसारः अस्ति

सद्वस्तुविचारं सत्यं विचारय ॥ १७९५ ॥

कस्य नाम कार्यव्यवहारः अस्ति कः च अकार्यं अस्ति

निर्व्यमेव देहात्मबुद्धिरूपं आन्ध्यं अस्ति ।

मनः जय वदस्य जिह्वया(वाचा) स्वीकारः अस्ति

स्वतन्त्राधिकारः (इति) (मनोजयी) ईश्वर-एव कार्यरूपाऽप्यस्मि ।

अमर्-पानो ब्रम् संसार् कुय्
सय्-व्यचार् सय् व्यचार् ॥
तीव्र-वैरागुक् खास सब्ज़ार् कुय्
शिव-शिव बोलुनु पान आब्-शार् कुय् ।
व्यहखय् राग-रंगु वुक्नस् वार् कुय्
शान्य् शालमार् शान्य् शाल मार् ।
अमर्-पानो ब्रम् संसार् कुय्
सय्-व्यचार् सय् व्यचार् ॥
शक्षिपातकि शहरुकु सुबदार् कुय्
दर्म् अर्थ् काम् मोक्ष् दिनु यक्षियार् कुय् ।
दयुय् सरकार् कुय् दयुय् सरकार् कुय्
कर् चूह दरबार् कर् चूह दरबार् ।
अमर्-पानो ब्रम् संसार् कुय्
सय्-व्यचार् सय् व्यचार् ॥
कृष्ण नाव् प्योमतु दुनियाह्-दार् कुय्
लूकन्-हंन्दु हिहु व्य-ति व्यवहार् कुय् ।
दिवुनु पानय् त्रिभुवन-सार् कुय्
सर्व अधिकार् सर्व-अधिकार् ।
अमर्-पानो ब्रम् संसार् कुय्
सय्-व्यचार् सय् व्यचार् ॥ ११६ ॥

हे अमरात्मस्वात्मन् अममात्र ममार अस्ति

मद्वस्तुविचार सत्य विचारय ॥

तीव्रवैराग्यात्मक शोभन हरित्तपालरण अस्ति

शिव शिवेति भाषमाण स्वय जलप्रपातविशेष अस्ति ।

निवेश करिष्यसि चेत् रागरहित दर्शनस्थ सौपुव अस्ति

शान्त्यात्मक शालमाराख्योद्यान शान्तिमेव ह-मराधर्त मारय (जय)।

हे-अमरात्मस्वात्मन् अममात्र ममार अस्ति

मद्वस्तुविचार सत्य विचारय ॥

अनुग्रहपदात्मकस्य पुरस्य अधिकारी अस्ति

(तस्य) धर्म अर्थ काम मोक्ष दातुं सामर्थ्य अस्ति ।

ईदृश प्रधानकार्य अस्ति ईदृश राजा अस्ति

कुरु त्व उपासनामेव कुरु त्व राजसभास्थितिम् ।

हे-अमरात्मस्वात्मन् अममात्र ममार अस्ति

मद्वस्तुविचार सत्य विचारय ॥

(स्वात्मान प्रति ग्रन्थकृदुक्ति) कुर्णोति नाम आपतित कुटुम्ब-भरण अस्ति-ते

लोकाना सदृश तथापि व्यवहार अस्ति ।

दाता स्वयमेव त्रिभुवनभारभृत (शिव परमेश्वर) अस्ति

सर्व सामर्थ्य सर्वाधिकारम् ।

ह-अमरात्मन् स्वात्मन् अममात्र ममार अस्ति

मद्वस्तुविचार सत्य विचारय ॥ ११६ ॥

---

117. EXHORTATION AS TO THE UNREALITY OF THE WORLD

मर कॊरु् संसार् नदरुय् द्राव्
  डल् म होश़ च्यत्तकिय् पंपोश़् क्राव् ॥ १८०० ॥
बन्द् कार् लूब-संकल्पकु वाव्
  पानय् पकि प्रारब्दॖचू नाव् ।
कर् पूर्व-कर्मक्यन् पंबच्यन् क्राव्
  डल् म होश़ च्यत्तकिय् पंपोश़् क्राव् ॥
संसारस्-मज़् रोज़् निर्मल्
  वुछ़ित ख्यलवंग्रस् लारि मा ज़ल् ।
पांज़िस्-मज़् ऑसिथ् चाव-चाव्
  डल् म होश़ च्यत्तकिय् पंपोश़् क्राव् ॥
मायाय-मज़् निर्माया रोज़्
  स्वर रोज् वैराग-राग-स्वर् बोज् ।
सत्संगक्यन् कगनय् कन् थाव्
  डल् म होश़ च्यत्तकिय् पंपोश़् क्राव् ॥
मायाय-ह्यलि खोछ् पत छ्यस् स्वाज़ू
  समदृश्टि कटवार्य पकनाव् तीश़् ।
दर्म-व्योग कर्म-खोरि वायनाव्
  डल् म होश़ च्यत्तकिय् पंपोश़् क्राव् ॥
सोहम् हम वाय् मोहनि-ग्रॊठि
  ज्ञांज़् नाव् पकनाव् स्यज़ि वति-पॊठि ।

पुनरपि सांसारिकावस्थाप्रदर्शनपूर्वकमुपदिशति ॥ ११० ॥

परीक्षाविषयः कृत' ममारः निःमारः (मुणानमंत्र) निर्गतः (स्नातः)
(तस्मात्) चलितो-ऽत्र मा मुञ्चनातः (विमशांत्) चैतन्य-
(स्मरत)रुपाणि पद्मपुष्पाणि उपपृह्न ॥ १८०० ॥

निष्ठं कुरु सोर्भाग्यपमकल्याकदं वापुम्

स्यपमेव संचरिष्यति पारम्भगीतापा मौक्ता ।

कुरु पूर्वकर्मानुरुपाया पद्मवीजना उपभोगम्

चलितो-ऽत्र मा मुञ्चनात ० ॥

ममारम्य-मामग्र्येपि तिष्ठ नित्यं

पत्र-नाम पद्मपत्रस्थ मगांध्यो मा-भाप जलम ।

अनमीय-मार्ग धृत्वा परिहृत्य जन

चलितो-ऽत्र मा मुञ्चनातः ॥

मापापो-मत्र-उतांमनो-ऽपि गतमाप तिष्ठ

ममाहितः तिष्ठ तेतापातापुनलापर दृष्टः ।

ममत्वमंपत्रिषु हम (एम) निर्वेदं कर्मे निर्वेद

चलितो-ऽत्र मा मुञ्चनात ० ॥

[illegible] विषय-
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

सहस्र-दल डल पद्मासन प्राव्
  डल् म छोश च्यत्तकिय् पंपोश् क्राव् ॥ १८०५ ॥
अन्दरि वैर-कुरु रोज् नरकि-पाठि
  म्वह-बंदतुय् पख् सज़न गाठि ।
लाभ् प्राव् प्यच्य-हिहु छुचरय् म हाव्
  डल् म छोश च्यत्तकिय् पंपोश् क्राव् ॥
पर्द-तलि क्रिय् कर् वुछ् क्यवि जूजि
  अन्दरि प्राव् गोरु ज़न् ज्ञानचू गूजि ।
न्यबरि देह-अंदकार् कँडु फुटराव्
  डल् म छोश च्यत्तकिय् पंपोश् क्राव् ॥
अत-गत कुकिलि-पोटु ज़न् यज़् म येर्
  जुवरकि-पाठि कसंग-मज़्बाग नेर् ।
स्वक्त छुय् सज़न-बाज़रकु बाव्
  डल् म छोश च्यत्तकिय् पंपोश् क्राव् ॥
मन-क्यनबंदु दय-लोल लाव् वर्
  सेलिय् मद्खर सौदागर् ।
बाव-बाव छोश-बुमिपोश् क्रमनाव्
  डल् म छोश च्यत्तकिय् पंपोश् क्राव् ॥
संसार-वोरु ल्यचराव् चाव् ज़ाव्
  गिल्लि-हंन्दि-पाठि डल-ज़ल-प्यठि पख् ।
राज़हंस-पानस् अंतु म गंज़राव्
  डल् म छोश च्यत्तकिय् पंपोश् क्राव् ॥ १८१० ॥

सहस्रपत्रपद्मस्थानरूपे स्व स्थाने (ब्रह्मरन्ध्रे) पद्मासन प्राप्नुहि

चलितो-भव मा चेतनात ० ॥ १८०५ ॥

अन्त करणेन निर्वैर (सर्वभूतेषु) तिष्ठ जडवत् (अन्त शून्य बहिर्दृढ)

स्नेहपूर्णा गच्छ सज्जनात्मना क्षेत्रस्थानेन ।

(तत) उपलब्धि प्राप्नुहि असारतृणविशेषसदृश स्वरिक्तत्व मा प्रदर्शय

चलिता-भव मा चेतनात ० ॥

पटलाधस्तात् क्रिया (नेत्रनिर्निमेषाभ्यासेन सचय) कुरु पश्य तृण-मूलकस्येव आस्तरणपटलम्

अन्त प्राप्नुहि शृङ्गाटफल इव ज्ञानात्मक फलसारम् ।

बहि दृष्टान्धकारात्मक कण्टकजाल भञ्जय

चलिता-भव मा चेतनात ० ॥

जन्मस्थागमागमेन तृणतन्तुविशेष इव वितान मा वितनु

जलफलविशेषवत् निम्नमङ्गमध्यभागात् निर्गच्छ ।

मुक्ताफलस्येव अस्ति ते सज्जनात्मपर्यवसाय मूल्यादर

चलिता भव मा चेतनात ० ॥

मनसा-नीलोत्पलफलवत् ईश्वरप्रमात्मक लाभ वृणु

सम्मिलिष्यति तव सद्वृत्तात्मा व्यवहारक ।

भक्त्यात्मवायुना चैतन्यात्मनीलोत्पल विकासय

चलिता भव मा चेतनात ० ॥

ममारभार लघूकुरु परित्यज भौतिकामम्

पक्षिविशेषवत् मराजलप्रवाहात् प्रवर ।

गन्धमान्मस्थात्मान पक्षिविशेष मा कलय

चलिता-भव मा चेतनात ० ॥ १८१० ॥

अद्-वासनाय शम् रटनय् कम्
    शम दम बुफ् चाव् दिह् म किसि दम् ।
यदि होशकि गोश पान् बुफनाव्
    डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् क्षाव् ॥
ज़बिकुकि-सन्दि-पाठि यद् म तुल् फूदि
    बूद् रोज् सूद् कुय् आत्म-बूदि ।
पोशनूल-सन्दि-पाठि कृष्ण-गीथ् गाव्
    डल् म होश च्यत्तकिय् पपोश् काव् ॥
जगतच ताप-ह्यच वुडरू-निश चल्
    साय कर् सज्जन कुलिसय् तल् ।
फल् च्यथ् फल् ख्यथ् लाग् डलकाव्
    डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् क्षाव् ॥
स्वर-शब्द कुकिलु जन् बोल् शंभु
    कर् म ककर-सन्दि-पाठि कककृ ।
अंग-दूश संग-दूश देह् म रावराव्
    डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् क्षाव् ॥
वासनाय-गाड्य सूब ब्यठ् मो दाव्
    मनचूय् दशा कन-किनि चाव् ।
ब्वज़-अग् संतोश-ताज् दिय् याव्
    डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् क्षाव् ॥ १८१५ ॥
जीव-दयाय-हन्द् कर् व्यवहार्
    अविद्याय शारवच्य वीद-न्याय् हार् ।

शुद्धवासनया शान्ता-भव शत्रीयन्ति-(न)-त्वा के नाम (कामक्रोधादय)

शमेन दमेन आकाशगति त्यज (कुरु) देहि मा जलपक्षिवत्
निमज्जोन्मज्जनानि ।

प्राज्ञेन चैतन्यात्मना प्रकाशदर्शनस्थानेन स्वात्मानं उड्डापय

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥

पक्षिविशेषवत् उच्चैः मा उत्थापय शिर पक्षविस्तारम्

सुबोध तिष्ठ फल अस्ति-तत्र आत्मबोधेन ।

जीवजीवपक्षिविशेषवत् कृपणस्य-गीति गायस्व

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥

लगदूपाया आतपतमाया मरुभूमे दूरे-भव

छायाविश्रान्ति कुरु सज्जनात्मन छायावृक्षस्य अध ।

जल पीत्वा फल भुक्त्वा अनुकुरु मृदुगायनम्

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥

गुरुक्तमनुसारेण कोकिल इव भाषमाणो-भव हे-शम्भो-इति

कुरु मा कुक्कुटपक्षिवत् शब्दविशेष-निरर्थम् ।

अहन्ता-दोषेण कुमद्गुदोषेण (च) दृष्ट मा विनष्ट-कुरु

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥

यामनात्मक मीन लोभेन माहुयन मा शपय

मन स्वा तृष्णा कण्टकाभ्यां परित्यज ।

मृदुगम्भक-शक मतोषास्यमुकुट दत्त्वा निधेहि

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥ १८१५ ॥

सर्वभूतदयात्मक कुरु व्यवहारम्

अविश्रान्तस्य पक्षिण-प्रपञ्च परम्पार्थस्थाय अपाकुरु

अविनाश-नीलकाश्य बाश करनाव्
डल् म होश च्यत्तकिय् पपोश् क्राव् ॥
व्वदरकि लूवकि क्रम् नय् मक्
गंमरिथ् संतोशच्य ग्वफि अक् ।
कामनाय सौमिज़ बारव् म दाव्
डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् क्राव् ॥
रज़ि कुय् सर्प-भ्रम् न-जि कुय् नाश्
पज़ि पज़ि वुक्त कुख् चिदाकाश् ।
दजिथ् रजि-ह्वि बन् त्यजिथ् नंटि-बाव्
डल् म होश च्यत्तकिय् पपोश् क्राव् ॥
वीर कुवीर कुख् छिय् न दन यार्
समयकि स्वख दख वीरुय् म हार् ।
वीर् च्याज़ दैर-वोज़-निश वीर्य-माव्
डल् म होश च्यत्तकिय् पपोश् क्राव् ॥
स्वप्रकाश व्वंज़ स्वन-सांकि वथराव्
व्यचार नेचौ नजराह् चाव् ।
रग-रग वेरग् वुक्ल किथु द्राव्
डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् क्राव् ॥ १८२० ॥
शान्ति-शालमाल्य् कुय् शिव-अनुग्रह्
अंन्दरिमि त्याग न्यंबरिमि राग व्यह् ।
संन्यास-ह्वचू अतलास् पैराव्
डल् म होश च्यत्तकिय् पपोश् क्राव् ॥

अविनाशरूपस्य-पतिविशेषस्य भाषणानि कारय

चलितो-भव मा चेतनात ० ॥

उदरनिमित्तस्य लाभस्य (रूपान्) कूर्मान् पुन मत्स्यान्

शमित्वा सतोषात्मिकाया गुहाया प्रविश ।

कामनात्मिका सिंही आक्रोशनानि मा ज्ञापय

चलिता भव मा चेतनात ० ॥

रज्ज्वामिव अस्ति तव सर्पभ्रम नापि (वस्तुत) अस्ति ते नाश

सत्येन सत्यन पश्य नाम असि चिदाकाशस्वरूप ।

दग्ध्वा रज्जुसदृश भज त्यक्त्वा घटभावम्

चलिता भव मा चेतनात ० ॥

हे गौर कुरर (इव) असि, सन्ति ते नहि धनानि द्रव्याणि

समयानुसृतेन सुखेन दु खेन शौर्यं मा त्यज ।

धीरा त्वदीयात् धैर्यात्मकपाषाणात् अल्पयतमत्तललात्मान

चलितो-भव मा चेतनात ० ॥

स्वप्रकाशरूपाया गुहायाः इह सरोमध्यगतगिरिशृङ्गभूमौ आस्तृणु

विचारात्मभ्या नत्राभ्या दूरदृष्टि प्रक्षिप ।

नानारूपेण नोदय (सन् परमात्मा) पश्य नाम कीदृश निर्गता-अस्ति
(विकासभागत)

चलितो भव मा चेतनात ० ॥ १८२० ॥

शास्त्रात्मोत्थानविशये भ्रसि न शिक्षानुपाद एव (कारणम्)

अन्तर्गमन त्यागन बहिर्गमन रागत आस्व ।

मन्त्रामृतात्मक कौशयशामायिरूप आच्छादय

चलिता भव मा चेतनात ० ॥

राज़-ऋषि नगर-मञ्ज़ आस् वन्वास्
    निश्काम् रोज् त्रिय आसिथ् दास् ।
ज़नख्-राज़ राजस्तिय मञ्ज़् यात् पाव्
    डल् म होश ज़्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥
शक्तिपात-निशात शिव-मंडल् शाव्
    छावुन् बंव्वॖचॖ ख्वखुचॖ गख्वुचॖ-हन्दु डल् ।
आत्मस् परमानन्द-मस् च्याव्
    डल् म होश ज़्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥
निश्कल-रूपुकुय् प्रलावाह् ख्यह्
    निर्मायाय-हंज़् छाह्याह् च्यह् ।
मोह-वनि थकनुकु रोज़िय् न ताव्
    डल् म होश ज़्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥
ज़्यथ् तकिय दिथ् प्यठ् सथ्-फर्शस्
    ब्वंनु-बायों आत्मा-प्वरशस् ।
योग-वालाद्यं प्यठ् लरि साव्
    डल् म होश ज़्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥ १८२५ ॥
विवीक-वय्-सर मञ्ज़् कर् स्नान्
    अद्वैत पाञ्ज़ि नाव् मन् तय् प्रान् ।
तुर्या-बाग योग-निद्रा प्राव्
    डल् म होश ज़्यत्तकिय् पंपोश् छाव् ॥
हंसनाद-स्वर कर् शाह् ठूलि ठलि
    मांडक-शब्द मिञ़-स्वंडस् बूलि ।

हे-राजभूत-भूपरूप नगरमध्ये-ऽपि भव वनवासीव

निष्काम-एव स्थितो भूत्वा दास ।

जनकराजविशेष राज्याधिकारस्य मध्ये स्मृतौ समानय

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥

शक्तिपात(अनुग्रह)रूपोद्याने शिवमण्डल (सायुज्यम्) प्राप्नुहि

उपभुङ्क्ष्व-तत् भक्तिरूप मुक्तिरूप ऐश्वर्यरूप फलसर ।

आत्मानं परमानन्दस्वरूपसुधां पायय

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥

निष्कलरूपसारूप्यात्मकं भोज्यविशेषं खादस्व

निर्मायत्वरूप सर्वौषधिपानं पिब ।

मोहात्ममार्गस्य गमनश्रमस्य अवशिष्टो भवतु न संताप

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥

चिदात्मकं उपधानं दत्त्वा पृष्ठे सत्यात्मशय्यायां

शुद्धात्मभार्या आत्मरूपपुरुषाय ।

योगात्मदर्भस्य पृष्ठे पार्श्वेन स्वापय

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥ १८२५ ॥

विवेकात्मसरोविशेषस्य मध्ये कुरु स्नानम्

अद्वैतबोधात्मना पानीयेन स्नापय मनः पुनः प्राणान् ।

तुरीयावस्थोद्याने योगनिद्रां कुरु

चलितो-भव मा चेतनात् ० ॥

हंसेति नादस्वरेण (हंसपदितशब्देन वा) कुरु श्वासं उन्माय उन्माय

प्राणशब्देन (माण्डूक प्राणशोच्यते) मण्डूकसदृशं भाषणम् ।

पवनस् त गगनस् सूत्य् मिलनाव्
    डल् म होश स्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥
अन् शल् वूगनि यट जन् फेर्
    कर्म-फल-छल-तल श्रोट्-हिव् नेर् ।
यख् दियि लख-वख् च्याज़् अख् पाव्
    डल् म होश स्यत्तकिय् पपोश् काव् ॥
स्यज़र्कि स्वथि पख् सतसंय् सूत्य्
    अज् ताज़् वत-गथ् श्राय् गैय् कूति ।
त्याग-खोरन् लाग् वैराग-खाव्
    डल् म होश च्यत्तकिय् पपोश् काव् ॥
वव-सर सैरकु कड् श्रमार्न्
    मोह-गत-कटलस् नीरिथ् जान् ।
कर्म-स्यज् ब्यज्-नाव् स्यज् पकनाव्
    डल् म होश स्यत्तकिय् पपोश् काव् ॥ १८३० ॥
यख्-ज्याह् मिलविथ् पाजिवय् लथ्
    देह-श्रंग्र-बोटाह् सूत्य् श्राख् ह्यथ् ।
राज़ नेर् सैरस् कुस् कुय् वाव्
    डल् म होश स्यत्तकिय् पपोश् काव् ॥
पर्जनाविथ् श्रमर-पान् श्रास्
    ख्यथ् च्यथ् ह्यथ् दिथ् वाग्यवान् श्रास् ।
सूत्य्-वाज्यन्-हंज़ र्थविजि न ग्राव्
    डल् म होश च्यत्तकिथ् पंपोश् काव् ॥

प्राणवायुना हृदाकाशेन च सह सयोजय

चलितो भव मा चेतनात ० ॥

अन्नानि जलानि भासु पेषणी इव वर्तस्व

कर्मफलात्मकलयन्त्रात् पिष्ट सदृश निर्गच्छ (भव)।

परिपाक दास्यति लक्षसख्यद्रोणमान त्वदीय एक पादसेटम्

चलिता भव मा चेतनात ० ॥

आर्जवन सेतुना चरस्व सत्यनैव सह

अद्य यावत् पान्था आगता गता कियन्त (असख्या)।

त्यागात्मपादयो सयोजय वैराग्यात्मपादुकाम्

चलिता भव मा चेतनात ० ॥

भवसरस सचारस्य उपभुङ्क्ष्व ईप्सितम्

माहात्म्यमहाप्रवाहसतुविशयात् निर्गमन जानीहि।

कर्मषिड्गा बुद्ध्यात्मनौका कृष्ट्वा गमय

चलिता भव मा चेतनात ० ॥ १८३० ॥

युगपत् सयाप्य पञ्चैव तत्त्वानि (पृथ्व्यप्तेजोवाय्वाकाशानि)

दहात्माग्नियन्त्रापेतनौका सह आगतस्त्व गृहीत्वा।

राजेव निर्गच्छ सचाराय क अस्ति ते समत् (नैव वा)

चलिता भव मा चेतनात ० ॥

उपलभ्य अमरात्मस्वात्मान आस्स्व

भुक्त्वा पीत्वा गृहीत्वा दत्त्वा भाग्यशाली भव।

सहचारिवरास्य भवन्धिनी निधेहि न उपालम्भम्

चलितो भव मा चेतनात ० ॥

राजयोग-अभ्यास मन-डूँग रठ्
    हठ-कर्म इन्द्रिय-वगव्यन् म चठ् ।
फटनकि खोफ गाल् वासनाय वाव्
    डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश काव् ॥
दोर्य-फिरि म्वकलख् वुछ् वाव-माल्
    वाल-पान आसविथ् बाल् रठ् वाल् ।
पूर् पख् दूर् कुय् नख-पूर् चाव्
    डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥
मन् ज़ेन् खख् माव् स्यद् गछि योग्
    इन्द्रिय् खुश चाव् बूगन् बूग् ।
निर्मल् आस् कास् देह-भ्रम-वाव्
    डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥ १८२५ ॥
साद-मक्षचू आह्लाद गरि नेर्
    राद-राद सैराह् करिथ् पथ् फेर् ।
स्वत्य् आख् ह्यथ् यिह् ख्यथ् तिह् आनन्द् माव्
    डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥
पछि-वछि स्वत्य् माव् ज्ञान-गूरि-बाव्
    च्यथ-चडि मझ आत्म-दद् पर्जनाव् ।
न्यर्नय खर् ख्याव् च्याव् वीद-गाव्
    डल् म होश च्यत्तकिय् पंपोश् काव् ॥
कर्म-कुय दान-दानि दर्म-दद् मन्द्
    ओशद् नेरि तथ् यशोदानन्द् ।

राजयोगाख्याभ्यासेन मनोनौका गृहीत्वा

हठयोगकर्मणा इन्द्रियात्म-कटात् मा क्षिन्द्धि ।

निमज्जनस्य भयेन नाशय वासनात्मक वायुम्

चलितो-भव मा चेतनात ० ॥

नदीधमार्गसञ्चारात् मोक्ष्यसि निरीक्षस्व वायुगतिम्

वाल्यावस्थया परिवर्त्य कूल-प्रति प्रधान ज्वाला (वासना) ।

पूर्णतया गच्छ दूर अस्ति शनै प्रक्रान्ति त्यज (कुरु)

चलितो-भव मा चेतनात ० ॥

मन जयस्व सुख प्राप्नुहि सिद्धं गमिष्यति (भविष्यति) योग

इन्द्रियाणि स्वतन्त्राणि (उन्मुक्तानि) कुरु भोगान् भुङ्क्ष्व ।

निर्मल भव अपनय देहभ्रान्तिभावम्

चलितो-भव मा चेतनात ० ॥ १८३५ ॥

साधु-प्रकृत्या राजपुत्र (इव) गृहात् निर्गच्छ

तृणपूर्णाध शून्यजलक्षेत्रेषु सञ्चार कृत्वा पश्चात् वर्तस्व ।

(प्रारब्ध) सह आगतस्त्वं गृहीत्वा यत् भुक्त्वा तत् आनन्द प्राप्नुहि

चलितो-भव मा चेतनात ० ॥

अतिथिभूतवत्सखेन सद्दैव प्राप्नुहि ज्ञानात्मगोपालभावम्

चिदात्मदोहनपात्रमा मधि आत्मरूपदुग्ध उपलक्षस्व ।

निर्णयात्मक जलतृणविशेष भोजय दुग्धि वदात्मगाम्

चलितो-भव मा चेतनात ० ॥

सत्कर्मात्ममन्थना ध्यानात्ममन्थानेन धर्मात्मदुग्ध मथ

औषध निर्गमिष्यति तस्मात् यशोदानन्दनात्मा (श्रीकृष्णेति स्वरूपसाक्षात्कारात्मकम्) ।

तस् कुह् बूग् बूगिथ् ब्रह्मचारि नाव्
  डल् म होश स्यत्तंकिय् पंपोश् छाव् ॥
दछि मश्चू मोच-दायख् नाम्
  व्यवहारस् मञ्ज़् रूदु निश्काम् ।
ल्यंवि मञ्ज़् यिथु सुह् पंपोशाह् द्राव्
  डल् म होश स्यत्तंकिय् पंपोश् छाव् ॥
मोह-स्यन्दि तारिय् करुनावतार्
  क्रुष्ण बंठु खारिय् गंगाद्वार् ।
व-सर आवलन केशव नाव्
  डल् म होश स्यत्तंकिय् पंपोश् छाव् ॥ १८४० ॥ ११७ ॥

---

118 THE POET DESCRIBES HIS OWN CONDITION

योग-बल सहस्र-दल डल दितु म्य दम् हरे
  स्यत्त-नावि रंटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥ १८४१ ॥
निश्कल शशि-कलि वुज़ु म्य ज़ंज़म् हरे
  स्यत्त नावि रंटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥
बाल-पान आम् च्योनु स्वयम् प्रथम् हरे
  पांनि-पान सह-थंहि व्यंथु म्य ज्यंज्यम् हरे ।
तिथु गोम् प्रथम् च्योनु पथ् छायि यम् हरे
  स्यत्त-नावि रंटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥
तेलि सुय् स्वरूपस् यस् चलि भ्रम् हरे
  न-त छा चेलि-कर्म तील-शालि श्रम् हरे ।

तस्य हि अस्ति भोगान् भुक्त्वा ब्रह्मचारीति नाम (अभिख्या)

चलितो भव मा चेतनात ० ॥

ईदृश्या प्रकृत्या (स्वभावेन) मातृदायक (इति) नामधेय

व्यवहारस्य मध्ये अपि स्थित निष्काम ।

कर्दमराशे मध्यात् यथा स पद्मपुष्पमिव निर्गत

चलितो-भव मा चेतनात ० ॥

मोहात्मसिन्धुनद्या तारयिष्यति त्वा स दयावतार

(रे) कृष्णाख्य तट (स) उद्धरिष्यति-त्वा गङ्गाधरैकस्वरूप ।

भवात्मसरस आवर्तात् केशवेति तन्नामधेयम्

चलितो भव मा चेतनात ० ॥ १८४० ॥ ११७ ॥

स्वावस्था निरूपयति ॥ ११८ ॥

योगबलेन सहस्रदलपद्मयुते सरसि (ब्रह्मरन्ध्रे) इत्त मया निमज्जन हे-हरे

चिद्रूपनौकाया गृहीता मया अग्रभाग (यत्र) सोऽहमिति नौकादण्ड हे-हरे ॥ १८४१ ॥

निष्कलरूपया शशिकलया (तद्वास्या) उद्धृत मम अतिशैत्य (शुद्धसत्त्व च) हे हरे

चिद्रूपनौकाया गृहीतो० ॥

(यत) बाल्यावस्थायामेव समागत से त्वदीय स्वभावत प्रम हे हरे

स्वयमात्मनैव स्नेहरूपाया ज्वालाया उद्धृत मम अत्यन्तोद्वार्चिस्त्व हे-हरे ।

तथा समागत से प्रेम तव (यथा) निवृत्ति ग्रहीष्यति यम हे हरे

चिद्रूपनौकाया गृहीतो० ॥

प्रकाश करिष्यति स एव स्वस्वरूप यस्य अपयास्यति श्रम हे-हरे

अन्यथा अस्ति-कि त्रिविध (पुण्यपापमिश्र) कर्मणा तेज स्वभावस्य श्रम हे-हरे ।

सेम्नि मस् च्यॅनु कस् गेम्नि आलम् हरे
    त्यत्त नावि रॅटु म्य नम सोहम हम् हरे ॥
टोहम् द्यान् द्यस वोहम् दम् हरे
    तोहम पान् व्यचोहम् ओ हरे ।
चोहम् त तोहम् व्यक्रम् चम् हरे
    त्यत्त-नावि रॅटु म्य नम सोहम हम् हरे ॥ १८४५ ॥
आश्चर्य-थानस् छिह् आश्चर्य थम् हरे
    आश्चर्य वसवुनु छुस् निरालव् हरे ।
आश्चर्य आनान् छिस् व्यत्तम हरे
    त्यत्त-नावि रॅटु म्य नम् सोहम् हम हरे ॥
ब्रक-रॅस्तु गॅव् छुय् करान् ओ-ओ हरे
    ठिञ्ज-रख्य गटाय खर् छिह् कम्-कम हरे ।
ज़ेर्य-रॅस्तु बोज् अजपा जीर-बम् हरे
    त्यत्त-नावि रॅटु म्य नम् सोहम हम् हरे ॥
साख्य-योग् सोम्य् आम् ह्यय-समागम् हरे
    हरश-रस बासुन् ड्राम् चॅलु म्य गम् हरे ।
होश्र-पोश्र-यर्य प्योम् शान्ति-प्रवनम् हरे
    त्यत्त-नावि रॅटु म्य नम् सोहम् हम हरे ॥
सकाम-कर्म-वारिचू तुल् म्य क्रम् हरे
    निष्काम-कोच चावनाव् रॅतु कदम हरे ।
निर्वासन आसन कड तम् हरे
    त्यत्त-नावि रॅटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥

मिलिष्यति आसव॰ पातुं कस्य (यस्य) उपहसिष्यति जगत् हे-हरे

चिद्रूपनौकाया गृहीतो॰ ॥

धृत मया ध्यान समाधानेन आरोपितो-मया प्राणवायु (श्वासो वा) हे-हरे

उत्तारितो-मे स्वात्मा उच्चारितो-मया प्रणव हे-हरे ।

(आदौ) विचितो मया पुन तारित-मया (विहित मया) मुक्तासमूहस्य छिद्र हे-हरे

चिद्रूपनौकाया गृहीतो॰ ॥ १८४५ ॥

आश्चर्यकारिस्थानस्य (शरीररूपस्य) सन्ति आश्चर्यद्वा (इन्द्रियरूपा) स्तम्भा हे हरे

(तत्र) आश्चर्येण वास्तव्य अस्ति-तस्य निराश्रयरूप हे-हरे ।

आश्चर्यरूप जानन्त सन्ति-तस्य उत्तमपुरुषा हे हरे

चिद्रूपनौकाया गृहीतो॰ ॥

(यत्र) आध्मान विनैव शङ्ख अस्ति कुर्वन् ओम्-ओमित्युच्चार हे हरे

(तत्रैव) आहतिरहिताया घण्टाया स्वरा सन्ति अनन्ता (अलौकिका) हे हरे ।

(तत्रैव) आहनन विनैव शृणु अजपात्मक वाद्यविशेषशब्द हे हरे

चिद्रूपनौकाया गृहीतो॰ ॥

साङ्गुययागात्मा वसन्तकाल समागतो मम हित(गृहीत्वा वा)-समागम हे-हरे

हर्षोत्मसेन अङ्कुर निर्गतो-मे अपगत (च) मम (संद्वयात्म) भय हे-हरे ।

सच्चेतनाख्य पुष्पलताया आपतिता मे शान्त्यात्मचन्द्रमण्डलोद्भूतसुधारससेक हे-हरे

चिद्रूपनौकाया गृहीतो॰ ॥

कृतसकामकर्मरूपभारस्य उत्थापय मम अङ्कसग्रह हे-हरे

निष्कामकर्मात्ममार्गविशेषेण चालयस्व साधु पद्धति हे-हरे ।

(यथा) निर्वासत्वरूपेण आसनन निष्कामयिष्यामि शान्ति हे हरे

चिद्रूपनौकाया गृहीतो॰ ॥

स्व-स्वयम् वासुदेव् छुह् सर्वस्व-यम् हरे
    ग्रद्-च्यत्त-वूद्-मय् छुह् शब्द-ब्रह्म् हरे ।
आत्म-तत्त्व ज़ाग् त्याग् अनात्म् हरे
    च्यत्त-नावि रॅटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥ १८५० ॥
सूरय: छिह् तत्पद वावान् त्वम् हरे
    वर् जया सय् प्रिया च्यान्नूय् छम हरे ।
कर् दया वुछ् म कृपणस् क्रिया क्रम् हरे
    च्यत्त-नावि रॅटु म्य नम् सोहम् हम् हरे ॥ ११८ ॥

---

119. HE ELOQUENTLY PRAISES ŚIVA FOR HIS GIFT OF KNOWLEDGE OF THE MEANS OF SALVATION

कृष्ण् च्यानिस् होगस् लगे
    यिह् च्यय् तॅगुय् तिह् तगे कस् ॥ १८५१ ॥
च्यानि ह्यस-सॅत्य् च्यय् वुछि मञ्ज् ञगे
    बव-सर सूॅक्ष् स्थूॅलॅचू यन् ।
समदृॅष्टि सगय्-सॅतिन् सगे
    यिह् च्यय् तॅगुय् तिह् तगे कस् ॥
स्ह् छुस् दमन् मञ्ज् कॅडि-जालस्
    कठिनिस् बालस् खसुन् छुस् ।
च्यथ् तुरॅगु रटनावृतन् योग-वगे
    यिह् च्यय् तॅगुय् तिह् तगे कस् ॥
ज्ञानॅचू संजीवनी अनृतस्
    अज्ञान छगस् बनृतस वैद् ।

स्वप्रकाशरूप वासुदेव अस्ति सर्वस्वलम्भ हे हर

शुद्धचिज्ज्ञानमय अस्ति शब्दब्रह्मरूप हे हर ।

आत्मन तत्त्वेन जागृहि त्यज अनात्मत्व हे हर

चिद्रूपनौकाया गृहीतो० ॥ १८५० ॥

पण्डिता (प्रासबाधा) सन्ति तत्पदेन (अपरोक्षबाधेन) त्यजन्त प्रत्यक्षदृश्यमानपदार्थं हे हर

गृहीष्व नमस्कार सैव प्रीति त्वय्यैव अस्ति मे हे हर ।

कुरु दया पश्य मा कृष्णाख्यस्य (मम) क्रिया क्रम हे हर

चिद्रूपनौकाया गृहीता० ॥ ११८ ॥

समस्चेतनतया स्तौति ॥ ११९ ॥

कृष्णाख्य (अहं) तव चित्स्वरूपे उपहारीभविष्यति

यत् तवैव सुशिक्षित (सुज्ञात) तत् सुशिक्षित (सामर्थ्य) कथ्य ॥ १८५२ ॥

त्वत्सम्बन्धिना सुज्ञानेन त्वामेव द्रक्ष्यति मध्य जगत

समारसस्य सूक्ष्मा स्थूलरूपा स्थलीम ।

समन्तानात्मना सकलैव आशक्ष्यति

यत् तवैव सुशिक्षित० ॥

(नाभात्मा) सिद्ध अस्ति तस्य (कृष्णस्य) धमन् मध्य कण्टकनालस्य

अतिदुर्गमस्य पवनस्य (अनलनन्मव्ययात्मन) आराद्दृश अस्ति तस्य ।

चित्तात्मकस्य तुरङ्गमस्य आह्वय नाम त यागात्मरज्ज (ज्ञानुद्वययागात्मनाम्नस्य)

यत् तवैव सुशिक्षित० ॥

ज्ञानरूपा मनीषनौषधि प्राप्य नाम तस्य

अज्ञानरूपस्य रागस्य भव नाम तस्य वन्यु ।

गह्‌ज्यार् फिरतस् दादिस् द्रगे
यिह् स्यय् तंगुय् तिह् तगे कस् ॥ १८५५ ॥
सुहनिस् म्यंडिस् मख् छ्‌य् यितस्
दितस् पान् पर्-माननुकु पर् ।
देहाबिमानस् दुप नन् द्रगे
यिह् स्यय् तंगुय् तिह् तगे कस् ॥
चिदानन्दुकु रस् सूंत्य् प्रानन्
पनन्यन् पानन् छ्‌स च्यावनाव् ।
राज-योग सवाथ मज्ञ् तगि-तगे
यिह् स्यय् तंगुय् तिह् तगे कस् ॥
सहज-व्यवार रंसु कँह् न स्वरुन्
अन्तःकरन छ्‌य् तन्मयता ।
प्रकाशस् सूंत्य् विमर्श लगे
यिह् स्यय् तंगुय् तिह् तगे कस् ॥
ओक्‌वि अवलख् सूंत्य् निर्बंचू-नवार
गंडिय् चह् तस् वार करनाव् सैर् ।
समदृष्टि-सओकि ब्रह्मनिश्ठ्-वग्य
यिह् स्यय् तंगुय् तिह् तगे कस् ॥
प्रबूंचू मज्ञ् यंचू किवेमच सूंचू
सूंचू-कुन् यिन् त सुजराह् दिन् ।
कुकिल-फोज् नन् च्याञ्ज ओकि छ्‌गे
यिह् स्यय् तंगुय् तिह् तगे कस् ॥ १८६० ॥

आरोग्यशीतलत्व प्रवर्तय नाम-तस्य पीडाया कृष्णस्य

यत् तवैव सुशिक्षित० ॥ १८५५ ॥

मोहात्मन स्याणो कुठार गृहीत्वा आगच्छ-नाम तस्य

देहि नाम तस्य स्वात्मान परेश्वर-मननात्मक (पर स्वात्मस्वप-
मेव यथा मस्यति तादृशमिति वा) काष्ठमयकुठम् ।

देहाभिमान धूप इव आदहनिर्याति

यत् तवैव सुशिक्षित० ॥

चिदानन्दात्मक रस मह प्राणे

स्वकीयेषु स्थानेषु (इन्द्रियेषु) समाधानेन पायय* ।

राजयोगात्मिकाया सभाया मध्ये पङ्क्तिक्रमस्थितया,

यत् तवैव सुशिक्षित० ॥

महज(स्वाभाविक)विचारेण विना किञ्चित् न स्मरन्

अन्त करणानि गृहीत्वा तन्मयताम् ।

प्रकाशात्मना मह विमर्श युक्तो-भवत्

यत् तवैव सुशिक्षित० ॥

नवात्मक शोभनाश्वयुग मह (निमित्तेन) निवृत्तात्मदृष्टवल्गा

बद्ध्वा त्व त सुष्ठु कारय सचारम् ।

समदृष्ट्यात्मघण्टापथ अत्रनिपुतारय

यत् तवैव सुशिक्षित० ॥

प्रवृत्ते मध्य अतिशयेन मत्तीभूता वृत्तय

स्मृति अनु आगमिष्यन्ति नु फलिताश्च शाखाम् ।

कोकिलसमूह इव त्वदीयन एकेन समायगमालमन

यत् तवैव सुशिक्षित० ॥ १८६० ॥

---

* [illegible] यानैर्वा भोपभ्रम [illegible] पादितजीवस्मृतावस्य विधेहीति भाव ।

सार्थय् वन च्याङ्ग अम्र्‌श् छुह् ककान्
    थफ् कर्त अंनि-पाठि पकान् छुय् ।
कमि-ताम् मार्ग-मार्गस्य मगे
    यिह् च्यय् तंगुय् तिह् तगे कस् ॥
सेर् अय् करहान् पननिय् डेरय्
    सेरय् वापथ् कंतु फेरे ।
अद् क्याज़ि व्यपर्-गरन् लगे
    यिह् च्यय् तंगुय् तिह् तगे कस् ॥
निरामयुकु मय् च्यावनावतन्
    पय् दिथ् न्यावतन् लय-म्यान् ।
मय् अन् फिरनावतन् रगि रगि
    यिह् च्यय् तंगुय् तिह् तगे कस् ॥ ११८ ॥

---

120 THE AUTHOR'S DEVOTION

लगयो परम गंचूय्
    ब्रह्माकार हंचूय् ॥ १८६४ ॥
सद्‌गुन प्रकंचूय्
    वीट-रंस्ति वीट-अंचूय् ।
योग-ज्ञान-संचूय्
    ब्रह्माकार हंचूय् ॥ १८६५ ॥
तुर्या जागरंय्
    अन् म्बंच्‌राव् न्यंय् ।

सर्वा-एव पदव्यः त्वदीयाः अमुत सन्ति तारन्य'

हस्तावलम्ब कुरु-नाम अन्धवत् गच्छन् अस्ति ।

केनापि (अलौकिकेन) मार्गेण मार्गमासस्य मघोपलक्ष्यामावस्यातिथौ*

यत् तवैव सुशिक्षित० ॥

तृप्तं-चेत् अकरिष्यस्तं स्वकीयेन अनुग्रहात्मपुत्रेन

मिठकमितान्नस्य कृते कुत्र प्रचरिष्यति ।

ततः कुतो-नाम परकीय-गृहेषु अनुगतो-भवेत्

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥

निरामयात्मकं ग्रामवरस पायय-नाम-तम्

सकेत (आजीवनमेकं वा) दत्वा नायय-नाम-तं लयस्थानं
(सायुज्यम्) ।

रस (सक्रान्तिगुण च) इव परिवर्तय-नाम-तं नाड्यां नाड्याम्

यत् तवैव सुशिक्षितं० ॥ ११९ ॥

स्वात्मसमर्पणास्तुतिं प्रस्तौति ॥ १२० ॥

उपहारीभवेय-ते परस्या गतौ

ब्रह्माकाराया वृत्तौ† ॥ १८६४ ॥

सत्त्वगुणात्मिकाया प्रकृतौ

द्वै-भेदरहित वेदश्रुतिप्रतिपादितायाम् ।

योगज्ञानसत्ताभृतायाम्

ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥ १८६५ ॥

तुर्या-जाग्रदवस्थामेव (जाग्रत्यपि तुरीयावस्थात्युत्तमोच्यते)

तिसृषु (जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यात्मावस्थासु) अवशेषय नित्यमेव ।

---

* सा हि प्रसिद्धोत्तमा शिवतिथिरुपोषिता समाधानेनार्चितशिवा येनोच्
दात्रीत्याम्नाय । तल्लक्षणपद्य चैतत् ।

यत्र सो ऽस्तमयमेति विवस्वान्चन्द्रम प्रभृतिभि सह सर्वै ।

कापि सा विजयते शिवरात्रि स्वप्रभाप्रसरभास्वररूपा ॥ इति ।

† या ब्रह्माकारवृत्त्यात्मिका सव परमा गतिरस्ति तस्यामित्यन्वय ।

ऊ्शियार् न्यन्द्रि-ह्यंचुय्
ब्रह्माकार ह्यंचुय् ॥
आग्रिथ् शूंन्न-मकान्
वेग मौग-ख्वोत पकान् ।
कइयो च्य आलंचुय्
ब्रह्माकार ह्यंचुय् ॥
शब्द-मकाश् लंबुय्
गगराय-ख्वोत ग्वंबुय् ।
वुश्मलि-ख्वोत ल्यंचुय्
ब्रह्माकार ह्यंचुय् ॥
अंग्न गगन पवन वुतरांचु
सलिलंय् जन् सुलब् वांचु ।
यस्स हन् छ्यह् मंङ्गमंचुय्
ब्रह्माकार ह्यंचुय् ॥
निश्कल पवन फिर् कल्
जल् ज़न् बनि शीतल् ।
वव-सन्ताप तंचुय्
ब्रह्माकार ह्यंचुय् ॥ १८७० ॥
रुद्र-तुल आंस् कयंय्
दम् दिथ् मक्क ह्यायंय् ।
शिव-अनंव ख्वंचुय्
ब्रह्माकार ह्यंचुय् ॥

जागन्को-भूत्वा (पुरुष) (तस्यावस्था यत्र) निद्राह्वलप्राया (स्यात्)

ब्रह्माकाराया (तादृश्या) वृत्तौ ॥

आश्रित्य शून्यप्रायस्थानम्

वेगेन मेघादप्यधिक चलन् ।

समावर्तयय तत्र नीराजनामिव

ब्रह्माकाराया वृत्तौ ॥

(यया) शब्दप्रकाश लभ्य

मेघगर्जित सकाशादपि गुरुतर ।

(या च) तडित-सकाशादपि लघुतरा

(तस्या) ब्रह्माकाराया वृत्तौ ॥

अग्रे आकाशात् पवनात् भूतधात्र्या

सलिलादपि इव सुलभत्वेन प्राप्ता या ।

या मात्रा अस्ति मथिता

(तस्यां) ब्रह्माकाराया वृत्तौ ॥

निष्कलेन प्राणवायुना वर्तयस्व यत्नम

जल इव भविष्यति शीतलप्राया ।

ससारसतापेन तप्तभूता

ब्रह्माकारायां वृत्तौ ॥ १८७० ॥

विद्रुमसमाना आसीत् कथा

निमज्जन दत्त्वा मुक्ताफल गृहीत्वा ।

शिवरूप समुद्रात् आरूढा

ब्रह्माकाराया वृत्तौ ॥

ब्वंज़् त्य तार् कंचूय्
 वर च्यानि सूक्ष्म् खंचूय् ।
शानि क्रिस् बाल् कंचूय्
 ब्रह्माकार दंचूय् ॥
सहस्र-पानंचू च़ूह् पव् पक़्
 मूर्खन् किचू दूह् छ्यय् मक़् ।
नेस् प्रिनि यस् दूह् व्यंचूय्
 ब्रह्माकार दंचूय् ॥
दंसिती च्यानि मंसिती
 वंसिथंय् कुह् नश खंसिथंय् ।
मस्-मच्य नंचू व्वह् न चूय्
 ब्रह्माकार दंचूय् ॥
कृष्णस् हाव् तिथु रास्
 यिथु अख् गंझूरि हथ्-सास् ।
नंचि नंचि पाव् प्रंचूय्
 ब्रह्माकार दंचूय् ॥ १८७५ ॥ १२० ॥

---

121. PRAYER FOR INCREASE IN KNOWLEDGE OF GOD

वूल-बाल बालकन् सूंत्य् खेलनाव्तम्
 बालक-अवस्था प्रावनाव्तम् ।

बुद्धिरूपया कर्तनशिल्पिकत्तर्या तन्तु कर्तिता

वरात्मवेष्टनेन त्वदीयेन सूक्ष्मा आरूढा।

चापिरूपकाण्डोल्या सन्ति-यस्य बाला· अनेका

ब्रह्माकाराया वृत्तौ ॥

सहज-स्वात्मन त्वं आस्वादय प्रतीतिम्

मूर्खाणां कृते इय अस्ति पृच्छा।

तस्य गुणद-र्भविष्यति यस्य इय समता-भवत्

ब्रह्माकाराया वृत्तौ ॥

शीघ्रमेव (द्वारेण) त्वदीयेन मत्तता

अवस्था अस्ति मोह आरूढप्राय।

आसवमहाघटस्य रन्ध्रबन्धिनी अद्य न त्वमेव

ब्रह्माकाराया वृत्तौ ॥

कृष्णाख्यस्य (मम) प्रदर्शय तादृशीं रासलीला

यया एकरूपमेव सकलयेत् शतसहस्र (अमख्यमूतसमूहम्)।

नर्तित्वा नर्तित्वा संघातय चेतनात्मवेष्टनाधारवस्तुनि

ब्रह्माकाराया वृत्तौ ॥ १८७५ ॥ १२० ॥

स्वाभिमतप्रार्थनस्तुतिं प्रक्रामति ॥ १२१ ॥

स-सदार्जवस्वभाव बालकै· सह क्रीडय-नाम-माम्

बालकसदृशीमवस्थाप्रापय(स)-नाम-माम्।

ज़ान् करनाविथ् पान् पर्ज़नावतम

स्वदि वाञ्जिनि पाठि हावतम् रूफ् ॥ १८७६ ॥

कठिनि बव-सर छाँठ वायनावतम

मोह-पोञ्जु वोतुम हॅटिसॅय् ताञ् ।

लटिसॅय् छ्यबस् थफ् करनावतम

स्वदि-वाञ्जिनि पाठि हावतम् रूफ् ॥

यज़रय्-प्यठ अख् नज़राह् चावतम

शिशिरम्-नाग म्य थावतम् नेब् ।

वनि यिथ् अञ्जरकि सञ्जरय् म रावतम्

स्वदि-वाञ्जिनि पाठि हावतम् रूफ् ॥

ब्राह्मन-जन्म् दिथ् मत मदछावतम्

नव-प्यठ ब्वन् मत ढावतम् दव् ।

अमरनाथो अमर् बनावतम्

स्वदि-वाञ्जिनि पाठि हावतम् रूफ् ॥

दासन्-हॅन्दु दासाह् गंञ्ज़रावतम्

मत मंशिरावतम् पनुञ् ज़ान् ।

यति कुख् पानय् तनु वातनावतम्

स्वदि-वाञ्जिनि पाठि हावतम् रूफ् ॥ १८८० ॥

अज़पा-जप यस ज्योथ् प्रज़लावतम्

ऊत-शेश् ज़न् मंचरावतम् म्य ।

हे महेश दीश दीश मत टशरावतम्

स्वदि-वाञ्जिनि पाठि हावतम् रूफ् ॥

उपलब्धिपरिचयं कारयित्वा स्वात्मानं प्रत्यापय

सुदर्शनाख्यवणिज प्रकारेण प्रदर्शय-नाम-मे स्वरूपम्* ॥ १८७९ ॥

अतिदुर्गमे संसारमरौ बाहुतरणं सञ्चालय नाम-माम्

मोहात्मजलं प्राप्ते मे कण्ठदेशं यावत् ।

पुच्छे स्ववाहनभूतवृषभस्य अवलम्बं कारय-नाम-मे

सुदर्शनाख्यवणिज प्रकारेण० ॥

उच्चप्रदेश-पृष्ठात् एकां दृष्टिं वितर नाम-मयि

शिशिर-नागचित्रात् (०चित्रे वा) मम निर्धेहि-नाम-मे सङ्केतम् ।

उपलक्षणे आगत्य अन्धकूपे गभीरस्थाने मो नष्टो-भव-म

सुदर्शनाख्यवणिज प्रकारेण० ॥

ब्राह्मणवर्णवज्जन्म दत्त्वा मा-नाम लज्जापय-नाम-माम्

आकाशात् (ऊर्ध्वस्थानात्) अधः मा-नाम दापय-नाम-मे निपाताघातम् ।

त-अमरनाथ अमर (अजरामरणं) सम्पादय नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवणिज प्रकारेण० ॥

स्वदामाना एक-दाम सकलय-नाम-माम्

मा-नाम विस्मारय-नाम-मा स्वकीयां ज्ञप्तिम् ।

यत्र (स्थाने) असि स्वयमेव तत्र प्रापय-नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवणिज प्रकारेण० ॥ १८८० ॥

अजपामन्त्रस्य-जपेन यत्नेन ज्योतिं (स्वात्मगतं) प्रज्वालय-नाम-मयि

हुताग्निक्षेपभूतं इव अवशेषय-नाम-मा माम् ।

हे महेश्वर देशे देशे मा-नाम कलङ्कित-कुरु-नाम माम्

सुदर्शनाख्यवणिज प्रकारेण० ॥

---

* अत्रयमाख्यायिका— सुदर्शनाभिधः कश्चिद्वणिग्बभूव । स तु काले काले नैर्बालकैः सह क्रीडनार्थं क्रीडद्भ्यो बालकेभ्यः फलानि मिष्टान्नादिकं च विभज्यादात । फलदानकाले ज्ञातवणिजो दृश्योचरमनागत बालकरूपं धृत्वा श्रीशिवः समगमत । स तु कश्चिदनालस्य शङ्कितचेता शिवं बालकाय अस्मै किं न दीयते इति व्याजहार । ते च तत्प्रार्थनचादनाभिरत प्रति भूत्वा तान्बालकानेव तत्प्रदर्शनाय शरणं जगाम । प्रसन्नीकृत्य साक्षाद्दर्शनं दापयामासुरिति ॥ cf verse 240

सथ्-च्यथ्-आनन्द अमृथ् च्यावतम्
न्यथ् वासनावतम् सो-ऽहं-सो ।
ओ शिव शंभो शब्द शंम्रावतम्
ख्रिदि-वाञ्छिनि पाठि हावतम् रूफ् ॥
मन-नागस् प्रथम-पोञ्जु बुज्नावतम्
सुलि बुज्नावतम् त हावतम् रूफ् ।
मञ्जू प्रवातस् सातस् स सावतम्
ख्रिदि-वाञ्छिनि पाठि हावतम रूफ् ॥
मोह-मायाय सूत्य् मत तंबलावतम्
सतंचय कथ् पावनावतम् थाद् ।
च्यत्तुकुय् चेतुनु न्यथ् चेननावतम्
ख्रिदि वाञ्छिनि पाठि हावतम् रूफ् ॥
सतर्कि निर्णय पय पकनावतम्
दय पनञ्चिय् नयि च्हावतम् वथ् ।
नांव् कुम् कृष्ण शिव-बाव् वंड्रावतम्
ख्रिदि वाञ्छिनि पाठि हावतम् रूफ् ॥ १८८५ ॥ १२१ ॥

---

122. PRAYER FOR ACCEPTANCE, AS ABHINAVAGUPTA WAS ACCEPTED

सारिय् छुथ् निम् सर्व-व्यपकारी
अभिनवगुप्ताचारी ज़न् ॥ १८८६ ॥
वाह् ग्रथ् चाट छुथ् बुह् बाल-ब्रह्मचारी
सारिय् छुथ् गव् शिव-लूकस् ।

सदात्म-चिदात्म आनन्दात्मक अमृत पायय-नाम माम्

नित्य अनुभावय-नाम मा सो-ऽहं स (इति) ।

ओं शिव शम्भो (इति) शब्देन शान्तिभाज-कुरु-नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवणिज प्रकारेण० ॥

मनोद्भवनाशे स्वप्रिमात्मजल प्लावय-नाम-माम्

सुवेले (ब्राह्मे मुहूर्ते) उद्बोधय-नाम-मा तु प्रदर्शय-नाम मे रूपम् ।

मध्ये प्रभातकालस्य (बाल्ये च) क्षणमात्र मा स्थापय-नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवणिज प्रकारेण० ॥

मोह-मायया कारणेन मा-नाम चपलय-नाम माम्

मत्यस्यैव कथा समापातय नाम-मे स्मरणे ।

चित्तस्यैव चेतनत्व नित्य चेतय-नाम-माम्

सुदर्शनाख्यवणिज प्रकारेण० ॥

सद्वस्तुन निर्णयात्मना अनुसरणेन गमय-नाम-माम्

हे-ईश्वर स्वकीयायामेव उपत्यकाया प्रदर्शय-नाम-मे मार्गम् ।

नाम अस्ति-मे कृष्ण (इति) शिवभावना वर्धय-नाम-मे

सुदर्शनाख्यवणिज प्रकारेण० ॥ १८८५ ॥ १२१ ॥

पुनरपि स्वेष्टप्रार्थनस्तुतिं निरूपयति ॥ १२२ ॥

सर्वानेव (बन्धादिसहचारिणः) गृहीत्वा नय मा (स्वसमीप) हे-सर्वोपकार-करणशील

अभिनवगुप्ताचार्य इव ॥ १८८६ ॥

(यथा) द्वादश शत शिष्यान् सह कृत्वा स (अभिनवगुप्ताचार्य) बाल्याच्चरित-ब्रह्मचर्य

सर्वानेव गृहीत्वा गत शिवलोकम् ।

इति दिह् ह्यथ् गव् कुस् दिह-दारी
अभिनवगुप्ताचारी ज़न् ॥
वंकि च्यानि कति महाकालन् मारी
लगयो-पारी शिव-स्वरूपस् ।
पालना करवनि काल-संहारी
अभिनवगुप्ताचारी जन् ॥
इरम्बख दृष्टि अम्य सर्व-पाफ् हारी
याज़् आय् नुनरकि नारी-किनि ।
स्पन्दि-शान शिव-ज्ञान शाफ् न्यवारी
अभिनवगुप्ताचारी ज़न् ॥
रामरादन खंति भरत-बाल सारी
बाल स्यय् सूंत्य् गय पारीशान् ।
वरज़-बल सुचरिथ् प्रथम-वरज़ तारी
अभिनवगुप्ताचारी जन् ॥ १८८० ॥
नादयट-हमनाद कुल् सुषा-पारी
नाडी-चक्र-सूंत्य् गय ब्रह्म-ज्ञान् ।
ब्रह्म-सर मर गोव् तरि हस-दारी
अभिनवगुप्ताचारी ज़न् ॥
स्वख-स्वख प्रथमुक् अंश् गव् ज्यारी
न्यथनंनि समि-स्वगनि वनि तति आख
शिव-स्रोल कोनसर सर्व-पाफ् हारी
अभिनवगुप्ताचारी ज़न ॥

इहत्य देह गृहीत्वा गत क दहधारी
अभिनवगुप्ताचार्य इव* ॥
भक्ता तत्र क नाम (न कुत्रापि) यमन हता
उपहारीभविष्यामि ते (तादृश) शिवरूपम् ।
(ह) जगत्पालना करणशील कालसंहारिन
अभिनवगुप्ताचार्य इव ॥
हरमुखाख्यगिरिस्थानात् (यावद्भुतमसूदकास्य वा) दर्शनन अस्माक सर्वपापानि हृतानि
यावत् आगता वय पुनर ग्रामस्य (सुषुम्नाख्येन वा) नाडीमार्गेण ।
(तत्र वहत्) सिन्धुनद्या (सद्गमात्मनद्या वा) स्नानन शिवध्यानन (च) शापाश्च निवारिता
अभिनवगुप्ताचार्य इव ॥
रामराधनाख्यतत्र (रामाराधनरूपे) आरूढा भरताख्यगिरि तत्र एव
ह वत्सल त्वयैव सह सपन्ना उपलब्धि ।
वरजवलाख्यस्थान (प्राण्यमणिपूरात्मनि) उद्घाट्य प्रमात्मद्वारस्य अर्गलानि
अभिनवगुप्ताचार्य इव ॥ १८९० ॥
नादबिन्द्वाश्रितहमनादन असि चतुष्पाश्वत (परित)
(यत्र) नाडीचक्राभ्यासन सपन्न न ब्रह्मज्ञानम् ।
ब्रह्मसर स्थानरूपे (ब्रह्मरन्ध्र) उपलभ्य सपन्नस्त्व तोरणं वय हसद्वाराख्यगिरित
अभिनवगुप्ताचार्य इव ॥
अक्रमादिव प्रश्न अश्रु सपन्न न प्रवृत्त
ह निराम्बर निमज्जत उपलक्षण तत्र आगतस्त्वम् ।
शिवरागात्मान कौलसरा नाम्नि सरसि मत्पापानि परित्यक्तानि (अस्माभि)
अभिनवगुप्ताचार्यवत ॥

---

* केवल स एव गुहा प्रविश्य सह दशशतशिष्यवत अनेनैव देहेन सम शिव लोकम । तत्रैव गुहा च बीरु पुरमध्य प्रसिद्धा वर्तते ।

कोफुर्-रंग कुख् चुह् गंगाद्वारी
अस्य पठ् गंग-जट जारी चाव् ।
वंखंति नन अद् बन सर्वादिकारी
अभिनवगुप्ताचारी जन् ॥
भैरव-नाथ पत पत लारि-लारिय्
वौह् पठ् निम् लारिय्-किन् ।
ग्वफि-मञ्ज अमृथ् दिम् दारि-दारिय्
अभिनवगुप्ताचारी जन् ॥
गंजू म्य दर्गथ् त चुंजू म्य खारी
लंजू म्य वथ् थंजिवारी-किन् ।
ग्वफि-मञ्ज गंजिगाह् करय् जट-दारी
अभिनवगुप्ताचारी जन् ॥ १८८५ ॥
जै जै छुय् स्य जै शिव ओंकारी
चित दर्शन् दित नित छ्यणस् ।
चावनोविय् सर्व-संकल्प-वारी
अभिनवगुप्ताचारी जन् ॥ १८८ ॥

123. PRAYER FOR THE THREE GREAT BLESSINGS

सदाशिव स्वामियो कर् म्योनु प्यारय् ।
दह् ब्राह्मन-जन्म् मा मेल्यम् दुबारय् ॥ १८८७ ॥
दया-दर्मय् व्यचारय्-सत्य् वारय् ।
सद्दा रोज़तम् त योज़तम् कथ तारय् ॥

कर्पूरमलिताङ्गतया (तत्समानवर्णं) असि त्वं हे-गङ्गाधर

अस्मान् प्रति जटागङ्गां प्रवहन्तीं प्रक्षिप ।

भक्तः प्रकटी-भवेयं ततः भविष्यामि सर्वाधिकारयुक्तः

अभिनवगुप्ताचार्यं इव ॥

हे-भैरवनाथ अनु अनु अतिशयेन धावित्वा

भीमपुरशरणस्थानं प्रति नयस्व मां लहरपुराणमार्गद्वारा ।

(तत्र) गुहामध्ये अमृतं देहि मे धारासंपातपूर्वकं प्रक्षिप्य

अभिनवगुप्ताचार्यस्येव* ॥

गलिता मे दुर्गतिः च नष्टा (च) मम क्लिष्टता

संमिलिता मम पदवी पंजिवोर् नाम्ना-ग्रामपदस्थानात् (परमोत्कृष्टपदात्) ।

(तत्र) गुहामध्ये चामरवीजना (त्वदर्चाव्यवहृतिं) कुर्यां-ते हे-उपलक्ष्यमाण-जटाधारिन्

अभिनवगुप्ताचार्यं इव ॥ १८९५ ॥

जय-जयेतिकारः अस्ति-ते ते जय शिव ओंकार(प्रणव)स्वरूप

आगच्छ-नाम दर्शनं देहि-नाम नय नाम (स्वसमीपं) कृपालय (माम्)।

त्याजयित्वा सर्वसंकल्पभारान्

अभिनवगुप्ताचार्यं इव ॥ १२२ ॥

पुनरपि स्वाभिमतानुरूपं प्रार्थयति ॥ १२३ ॥

महाशिव स्वामिन् कुरु मदीयं उपायम् ।

इह (वर्तमानं) ब्राह्मण-जन्म मा-नाम मिलिष्यति-मे पुनर्वारम् ॥ १८९७ ॥

स्वरूपाया -धर्मेण (स्वभावेन) विचारेण मुग्धेव ।

मा अकृतम् तिष्ठ नाम मे न शृणु नाम मे कथाम् (चित्तमौना) मयम् ॥

---

* सकृपादेव सर्वव्यवहारमध्यगमपि विषयभोगदरेव ब्रह्मविदं सपादय माम् इति भावः ॥

छ्यह् अख् कथ् दह् वनञ् गछुम् पनञ् जान् ।
दमिय् जन्मय् गछुम् नेरुन् दह् अमान् ॥
सर्थय् बासुन् त कासुन् गछु म्य अज्ञान् ।
मरुन् गछुस् न पशु-ह्युव मूर्ख् नादान् ॥ १८०० ॥
मरन-विजि स्वरुन् गछुस् शिव-ध्यान् ।
अचिय् पथ-कुन् म्यचिय् चावुन् गछुस् प्रान् ॥
दहय् कथ नञ् छ्यह् कञ् छ्यय् संगिफारस् ।
चन्दुन् कुय् ह्टू वुछतस् त शीतव्यारम् ॥
स कञ् यथ् लञू त तथ् चीजस् बन्योव् स्वन् ।
स ह्टू यथ् लञू त तथ् तोरुन् पतुन् म्वन् ॥
हच्य तय् कञ् ग्यलि दयु आसि स्वबाव् ।
ब्वह् क्याह् वन आसि कियु अद शिव-सन्दु नाव् ॥
कुह् अस्तय् म्य न्ययय् शिव-नयय् दह् ।
कुह् अस्तय् म्य दहय् शिव शिव कह् ॥ १८०५ ॥
कुह् अस्तय् म्य दहय् ओसु शिव-सन्दु लोल् ।
कुह् अस्तय् म्य शिवय् जोनु माजि तथ् मोलु ॥
लता च्यान्यिय् म्य इक पंजू या अपंजू वञ् ।
दच्छाय च्याञ कडु वानी म्य-निश् नञ् ॥ १९२ ॥

---

124 THE POWER OF SIVA'S NAME

पथ-कुन् अस्तय् कुह् प्योमतु यार्य
बेयवरिय-मञ्ज़ मवञु सोपञ् ।

अस्ति एका कथा (तत्र) इयं कथनीया अभीष्टा मे स्वस्य (स्वात्मनः) नास्ति ।

अस्मिन्नेव जन्मनि अभीप्सितं मम निर्गमनीयं (सफलीभाव्यं) अथ इष्टं ॥

मद्धस्त्वेव भामता अपराक्रान्ता च इष्टं मे अन्तालम् ।

मरणं (मर्तुं) इच्छामि (इष्यते मया) न पश्नाति सादृश्येन मूर्ख निर्बोध ॥ १७०० ॥

मरणवेलायां स्मरणं इच्छामि शौशिवं ध्यानम् ।

ममान्तिम (स्वरूपे) अन्तः अन्तिम (देहमात्रेण) त्वमेव इच्छामि प्रारणान् ॥

इयमेव कथा प्रसिद्धा अस्ति शिला अस्ति स्पर्शमणिः ।

चन्दनं अस्ति काष्ठं यस्य नाम तस्य तु शीतलत्वम् ॥

सा शिला यत् स्पृशति तस्य तु उत्पन्नं सपदि स्वर्णम् ।

तत् काष्ठं यत् समाक्रामति तस्य तु सौरभमितस्ततः स्वकीयं गुणं ॥

काष्ठस्य च शिलायाः यस्य ईदृशं भवतु स्वभावः (गुणः) ।

अथ किं वर्णयिष्यामि भवत् कीदृशं तर्हि शैशिवस्य नाम (संस्मरणं) ॥

अस्ति धन्यत्वं मम (यत्) निलयं शिवमन्दिरे प्रति घृतम् ।

अस्ति धन्यत्वं मम (यत्) प्रपट शिवं शिवमिति कृतं (कीर्तितं मया) ॥१७०५॥

अस्ति धन्यत्वं मम (यत्) मन्ये आसीत् शौशिवस्य अनुरागः ।

अस्ति धन्यत्वं मम (यत्) शिवं एव ज्ञातं (मया) माता पिता च ॥

स्तुतिकीर्तिः त्वमेवैव मया ईदृशी समीचीना वा असमीचीना कथिता (मया) ।

इच्छया (स्वया) स्वकीयया मद्युक्ता प्राप्ता सम्भाषणात् प्रचरा ॥ १७०६ ॥

अथ शिवनामस्मरणोत्कृष्टताफलनिरूपणपूर्वकं ग्रन्थसमाप्तिं पश्यन् इति समाप्तिवाचकार्थान्तरपटेन निर्दिशति ॥ १२४ ॥

पुरा हि प्रथमं अस्मि परितः प्रवृत्तो हिरण्य

शुभानसमयमद्य (स गुरुः) मम दर्शितवान् सपदि ।

अद युस् शिव-नाव् ज़्यवि-प्यठ् खारे
तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥ १९०८ ॥
समयाह् वॊतिथ् प्रान देह् त्रावे
ध्यत्स्तूफ् तस् ति द्यान् पावे याद् ।
ब्रह्मांडस् प्यठ् प्रान् तस् खारे
तस् कति मारे यम तय् काल् ॥
युस् इति लोल-ऒश्यु चावि टारि-टारे
वैतरन् नदी क्याह् करि तस् ।
अकि शिव-नाव सुत्य् जगतस् तारे
तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥ १९१० ॥
युस् शिवनाथस् अनुज़ान् माने
तस् कुस् चाने यम-द्वारम् ।
दर्म-राज ऒंठ तस् मीठि दिनि लारे
तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥
अख् शिव-नाव् लछ-बॊदि पाप् गाले
चित्रगुप्त् कुस् कलम् डाले तस् ।
कुस् पाप-दड् तस् बहिय-प्यठ् च्यारे
तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥
युस् शिव-पूज़ाय किति पोश् चारे
तस् करि देवलूख् पोग-वर्शुन् ।
सुय् खसि विमानच सवार्य
तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥

तर्हि यः शिवस्य-नाम जिह्वाग्रे आरोपयिष्यति
    तं कः हनिष्यति यमः कालश्च ॥ १९०८ ॥
मरणं प्राप्य स्वयं देहं त्यक्ष्यति
    चित्स्वरूपं (शिवं) तं अपि ध्यानं पातयिष्यति स्मृतौ ।
ब्रह्मरन्ध्रस्य पृष्ठं प्राप्य तं आरोपयिष्यति
    तं कः हनिष्यति० ॥
यः इह अनुरागात् त्यक्ष्यति धारामपातम्
    वैतरणी नदी किं करिष्यति तस्य ।
एकेन शिवनामस्मरणेन जगतीं तारयिष्यति
    तं कः हनिष्यति० ॥ १९१० ॥
यः श्रीशिव अर्चनापि मान-विधास्यति
    तं कः प्रवेशयिष्यति यमद्वारम् ।
यमराजः पुरस्तात् तस्य चुम्बनानि दानं धारयिष्यति
    तं कः हनिष्यति० ॥
एकं शिव-नाम लक्षं सञ्चितानि पापानि नाशयिष्यति
    चित्सुखं कां लहरीं वर्तयिष्यति तस्य ।
किं नाम पापदण्डः तस्य लक्षपत्र-प्रभु वर्षोपात्
    तं कः हनिष्यति० ॥
यः श्रीशिवपूजायां वृते पुष्पाणि क्षेप्स्यति
    तस्य करिष्यन्ति देवगणाः पुष्पवर्षम्* ।
स स्वयं आरोक्ष्यति विमानस्य वाहनम्
    तं कः हनिष्यति० ॥

* देवाः पुष्पं न भवन्ति इति भावः ।

संसारस् यिनु कुह् यट-अन्वारे
प्रारब्ध् कुय् फल् खार्य-मज़् ।
फल् सोरि कु़ल् ब्यहि कुस् कस् प्रारे
तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥
कृष्णस् सुय् शिव शिव करनावे
च्यावनावे तस् प्रथम-अमृथ् ।
सुय् नाव् ज्ञान-योग् तस् पारे
तस् कति मारे यम् तय् काल् ॥ १८१५ ॥ १२४ ॥

॥ इति शिवम् ॥

॥ इति शिवपरिणये स्वात्मानुरागात्तशिवनामस्मरणफलानुकथनं समाप्तम् ॥

॥ उत्तरार्धं च संपूर्णतां गतम् ॥

॥ ग्रन्थश्चायं समग्रः समाप्तः श्रीशिवार्पणं पाठकश्रोत्रादिसत्फल-मोदाय च भूयात् ॥

समारमार्गे आगन्तु अस्ति पथिकौयन्त्रानुवारिण

प्रारब्ध अस्ति फल उपरिस्थकाण्डोल्याम् ।

फल अवमित (यदा)-भवत् छलयन्त निविष्ट-भवेत् (तदा) क क अनुधाविष्यति

त क्र हनिष्यति० ॥

कृष्णाख्य (मा) स-एव (तन्नाम) शिव-शिवेति (स्मरण) कारयिष्यति

पाययिष्यति तं (मा) स्वप्रेमात्मामृतम् ।

तच्च नाम ज्ञान-योग तस्य पारयिष्यति

त क्र नाम हनिष्यति यम कालश्च ॥ १९१५ ॥ १२४ ॥

Baptist Mission Press Calcutta